

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

5.5.20
p. 4519

ΑΡΑΤΟΥ ΣΟΛΕΩΣ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ
ΚΑΙ
ΔΙΟΣΗΜΕΙΑ

ARATI SOLENSIS
PHAENOMENA
ET
DIOSEMEA
GRAECE ET LATINE

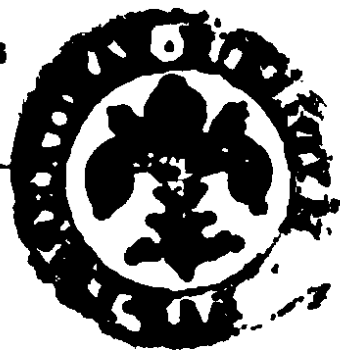
AD
Codd. MSS. ET OPTIMARVM EDD. FIDEM
RECENSITA.

ACCEDUNT
THEONIS SCHOLIA VVLGATA ET EMENDATIO-
RA E COD. MOSQVENSII, LEONTII DE SPHAERA
ARATEA LIBELLVS, ET VERSIONVM ARATI POE-
TICARVM CICERONIS, GERMANICI, ET R. F.
AVIENI QVAE SVFERSVNT.

CVRAVIT
IOANNES THEOPHILVS BVHLE
PROFESSOR GOTTINGENSIS
VOLV MEN II.

ACCEDVNT INDICES PLENISSIMI CVM DVABVS
TABVLIS AERE INCISIS.

LIPSIAE
IN OFFICINA WEIDMANNIA
M D C C C I.

PRAEFATIO.

Serius prodit hoc volumen Arati alterum, quam pollicitus sum atque etiam apud animum constitueram. Addictus enim philosophiae potissimum eiusque historiae studiis, quas disciplinas tradere muneris etiam academici, quo fungor, ratio et officium postulant, cum haud multo post prius volumen a me elaboratum et in vulgus emissum, tot novas res molirentur philosophi nostri, vix reperire otium potui, quod perficiendae editioni huic Arati inchoatae impenderem. Accessit edendi Aristotelis suscepta prouincia, cui recte administrandae vix

par videri poteram, etiamsi ei soli viuerem, multo minus aliis negotiis impeditus et districtus. Interea stare me oportebat aliquando a promissis; contigit mihi tandem anno praeterito tantum otii, vt, quae ad editionem hanc absoluendam pertinerent, curare possem; effeci igitur, si non, quod volui, saltem quod potui.

Complectitur hoc Volumen *Ciceronis* et *Germanici Caesaris* Arateorum reliquias et *Rufi Festi Auieni* Metaphrasin Arati integram. In restituendis pristino nitori, quantum a me fieri posset, Ciceronis fragmentis tum variis lectionibus edd. carminum Arateorum latinorum, tum emendationibus Grotii in notis ad illa fragmenta propositis, tum denique animaduersionibus virorum doctorum ad Ciceronis libros, quibus maxima illorum fragmentorum pars intertextata est, usus sum. Longe maiorem difficultatem mihi mouerunt *Germanici* fragmenta, quae
qui-

quidem in edd. antiquioribus adeo corrupta leguntur, ut vix sint plures deinceps versus, qui sanum sensum praebeant. Monuit iam Grotius, exscriptores Germanicum nactum esse imperitissimos, quoniam olim fragmenta eius nulli ferme alii essent vsui, nisi ut imaginibus caelestibus depictis ad explicationem subseruirent. Hinc etiam factum est, ut quilibet librarius vel formarum caelestium pictor sibi permetteret, pro lubitu versus Germanici immutandi, mutilandi, vel augendi. In Codice MSto Germanici, quem Grotius adhibuit, versus non coniunctim erant exarati, sed dispersim, et ita, ut singulis paginis quaterni ferme aut quini tantum inscriberentur, ne deesset imaginibus caelestibus spatium, quo interpingerentur. Continua etiam series imaginum intertextu dirupta tot traiectionibus versus locum dedit, de quibus in notis retuli. Immo eo progressa est librariorum et

pictorum audacia; vt, cum Germanici descriptiones Geminorum et Cancris desiderarent, ex Auieno lacinias infererent, ne imagines subscriptis explicationibus carerent. Mirum est, quod editiones Germanici, Grotiano Syntagmate antiquiores, imprimis Aldina, Basileensis, Morelliana et Sanctandreana *) in plurimis conspicerent, etiam in erroribus infussissimis, in versibus omissis, traiectis vel misere detortis; nam quae Morellius in notis correxit, pauca sunt, et plerumque sphalmata typographica editionis Aldinae. Videntur itaque omnes hae editiones ex Aldina fluxisse. Optime de Germanici fragmentis emendandis meruit Grotius, partim ope codicis MSti, cuius iam memini, partim Aratum eiusque commentatores secutus, partim etiam contemplatus, quid res ipsa, de qua Germanico sermo esset, flagi-

*) De edd. Arateorum Ciceronis, Germanici et Auieni vid. praef. Vol. I.

flagitaret. Est enim argumentum a Germanico tractatum eiusmodi, ut haud raro definire possis, quid necessario legendum sit, etiam si coniectura nullius sit codicis auctoritate suffulta, aut lectiones codd. et edd. illi repugnent. Igitur equidem Germanici textum, quem operis ex editione Morelliana (Parisi. 1559. 4.) typis exscribendum dedi, non solum ad textum Grotianum, qui a Morelliano parum differt, resinxi, sed recepi quoque plurimas emendationes, in notis a Grotio prolatas, non tamen sine idonea causa. Nonnunquam etiam a Grotiana lectione discessi, et retinui aut vulgatam, aut migrare iussi in textum propriam coniecturam, quae probabilior videbatur. Omnino satius habui, dare Germanici fragmenta ita, ut saltem iis inesset sanus sensus, licet de sinceritate lectionis dubitari possit, quam servare antiquam lectionem, omni sensu destitutam. Addidi praeterea fragmenta

quaedam, in prioribus edd. omiffa, et a Grotio demum adiecta. Textui Germanici *Scholia vetera latina* subiunxi et quidem ex editione Morelliana. Edidit haec Scholia primum sub nomine *com-
menti in Sicilia reperti* vna cum Auieni Arateis et aliis Victor Pifanus Venet. 1488. 4. post repetita sunt ab Aldo; deinde in edit. Morelliana, in Colonienfi (1569. fol.) et in Sanctandreana Heidelbergae 1589. 8. Grotius ea in Syntagma fuum Arateorum non admifit. Redhibui Scholia ifta haud mutata vel emendata, nifi quod ea melius interpungi curau; nimis enim barbarez et vitiofe fcripta funt, quàm vt operae pretium fuiffet, eorum emendationi vacare *). Quod attinet *Auieni Metaphrafin* Arati, minus corrupta ea ad nos peruenit, quam Ciceronis et Germanici reliquiae; repeti textum Morel-

*) Cf. infra Commentat. de Arati carminibus et interpretibus.

Morellianum, mutatis tamen pluribus locis, quemadmodum in notis a me vberius declaratum est.

Communicauit mecum *I. F. M. Herbell*, Vir doctissimus, exemplum editionis Astronomicorum veterum Scriptorum Sanctandreanae, quod olim *Petri Burmanni Secundi* fuit, in cuius margine notatae sunt variae lectiones tam textus Germanici, quam veteris Scholiaetae latini. Gratus agnosco beneuolentiam praestantissimi viri, qua operam meam in emendandis Germanici Arateis iuuare voluit; monendum tamen mihi est, varias illas lectiones, quatenus ad textum Germanici spectant, ex Grotii notis esse excerptas; Scholiaetae autem latini emendationibus in singulis locis vel verbis parum aut nihil profici. Impressum fere iam erat hoc Volumen, cum in bibliothecam academicam Gottingensem inferrentur exempla editionis Arateorum Morellia-

rellianae et Syntagmatis Grotiani, quae vtraque olim ad *Petrum Burmannum Secundum* pertinere. In exemplo editionis Morellianae adscripsit *P. Burmannus*, patruus *Secundi*, ex apographo *Nicolai Heinsii* Germanici Scholiaften, insignibus auctum accessionibus, vna cum *Cauchii* emendationibus ex Codice Graevii. In Syntagmatis Grotiani exemplo in margine allitae sunt ab eodem variae lectiones et coniecturae tum ex Grotii notis, tum ex vetusto codice bibliothecae Leidensis, quem tamen eundem esse cum Grotiano postea comperi, tum ex codice Puteano Parisiensi, in plurimis cum Grotiano libro conspirante; nonnullas quoque coniecturas nequaquam contemnendas de suo Burmannus asperfit. Doleo maximopere, quod hisce opibus ad maiorem editionis huius perfectionem vti non potuerim.

Interea licet mihi gloriari alio ornamēto, quod huic editioni accessit per
Episto-

Epistolam *Godofredi Ernesti Groddeck*,
Celsissimi Principis ADAMI CZARTORISKY
Bibliothecarii, varias lectiones Phaeno-
menorum et Diosemeorum Arati ex codi-
cibus bibliothecae Vindobonensis diligen-
tissime excerptas vna cum erudita codi-
cum descriptione aliisque animaduersio-
nibus, ad Aratum spectantibus, exhiben-
tem. Inserui hanc epistolam huic Volu-
mini eo maiori cum voluptate, cum ea
simul esse possit monumentum aliquod
amicitiae et contubernii, quo Gottingae
olim cum eius auctore, optimo et orna-
tissimo Viro, iunctus fui, et cuius memo-
ria mihi per omnem vitam erit sanctissi-
ma et iucundissima.

Epistolam *Groddeckii* excipit Com-
mentatio de Arati vita, ingenio et scri-
ptis, inprimis de Phaenomenis et Diose-
meis, tum de eiusdem interpretibus tam
graecis quam latinis. Praemisi huic Com-
mentationi plures Arati Vitas graecas, in
prio-

prioribus editionibus omiffas. Confeci denique tres Indices, primum Graecitatis poeticae ex Arati Phaenomenis et Diofemeis; fecundum Latinitatis poeticae ex Ciceronis et Germanici fragmentis nec non ex Auieni Metaphrafi; tertium nominum et rerum memorabilium omnino. Tabulas hemisphaeriorum, borealis et australis, aëre incisas repetii ex Schaubachii V. Clar. editione Catasterismorum Eratosthenis.

Supereft adhuc, vt grata mente memorem V. Cl. *Meifnerum*, Prof. Lipfienfem, docta induftria fua, ficut in priori Volume, ita etiam in hoc altero de textu mendis typographicis purgando praeclare meritum. Scrib. Gottingae mense Octobri c1o1o ccc1.

I.

M. T. C I C E R O N I S
A R A T E O R V M
F R A G M E N T A

Vol. II.

A

M. T. C I C E R O N I S.
CARMINIS ARATEI LATINE
CONVERSI
F R A G M E N T A

Cic. de Legg. II, 3.

Q. Ordire igitur; nam hunc tibi totum dicamus
diem. M.

Fragm. I.
Arati Phae-
nomena vñ
I.

Ab Ioue Musarum primordia —

Sicut in Arati carmine orsi sumus.

Priscian. Gramm. X. p. 386. ed. Basil. 1568. II.

Cicero tamen in Arato *Stinguens* participio vsus
est, quod a verbo *Stinguo* nascitur. A. P. vñ. 10.

Quem neque tempestas perimet; neque longa
vetustas

Interimet, stinguens praeclara insignia coeli.

Cic. de Nat. Deor. II, 41. Atque hoc loco me
intuens; vtar, inquit, carminibus Arati, eis, quae
te admodum adolescentulo conuersa ita me delectant,
quia latina sunt, vt multa ex iis memoria teneam.
Ergo, vt oculis assidue videmus, sine vlla mutatione
aut varietate III.
A. P. vñ. 19.
20.

Caetera labuntur cœli coelestia motu

Cum coeloque simul noctesque diesque feruntur.

IV.
A. P. vi. 24.

Cic. l. l.

Extremusque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus —

V.
A. P. vi. 36.
37.

Cic. l. l.

Hunc circum *ἄπτεροι* duae feruntur numquam occi-
dentes;

Ex his altera apud Graios *Cynosura* vocatur;
Altera dicitur esse *Helice*; —

cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cer-
nimus,

Quas nostri *Septem* soliti vocitare *Triones*.

VI.
A. P. vi.
39 - 43.

Cic. l. l.

Paribusque stellis similiter distinctis eundem coeli
verticem lustrat parua *Cynosura*.

Hac fidunt duce nocturna Phoenices in alto.

Sed prior illa magis stellis distincta resulget,

Et late prima confestim a nocte videtur.

Haec vero parua est; sed nautis usus in hac est;

Nam cursu interiore breui conuertitur orbe.

VII.
A. P. vi.
45. 46.

Cic. de Nat. Deor. II, 42.

Et quo sit earum stellarum admirabilior adspectus,

Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen,

Toruu' Draco serpit subter, superaue reuol-

vens

Sese, conficiensque sinus e corpore flexos.

VIII.
A. P. vi.
55 - 59.

Cic. l. l.

Eius cum totius est praeclara species, in primis
suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic

ARATEORVM FRAGMENTA. 5

Huic non vna modo caput ornans stella relucet;
 Verum tempora sunt duplici fulgore notata,
 E trucibusque oculis duo feruida lumina flagrant,
 Atque vno mentum radianti fidere lucet;
 Obstipum caput a terete ceruice reflexum
 Obtutum in caudam maioris figere dicas.

Cic. l. l.

Et reliquum quidem corpus Draconis totis nocti-
 bus cernimus.

IX.
A. P. vf.
60-63.

Hoc caput hic paullum sese subitoque recondit
 Ortus vbi atque Obitus parte admiscuntur in vna

Id autem caput

Attingens defessa velut moerentis imago
 Vertitur. —

Cic. l. l.

quam quidem Graeci

X.
A. P. vf.
66.

Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur.

Cic. l. l.

Hic illa eximio posita est fulgore *Corona*

XI.
A. P. vf.
71.

Cic. l. l.

Atque haec quidem a tergo; propter caput autem
 Anguitenens,

XII.
A. P. vf.
75.

Quem claro perhibent 'ΟΦιοῦχον nomine Graii

Priscian. Gramm. XIV. p. 517. ed. Bas. 1568.

Et *super* tamen et *supra* a *supera*, illud per apo-
 copam, hoc per syncopam facta sunt; sic enim anti-
 qui frequenter protulerunt, et maxime Cicero in poe-
 matibus suis, ut in Arato:

XIII.
A. P. vf.
77.

Huic superà duplices humeros affixa videtur
Stella micans tali specie, taliquè nitore.

XIV.
A. P. vñ.
82-85.

Cic. l. l.

Hic pressu duplici palmarum continet Anguem,
Atque eo ipso manet religatus corpore toto;
Namque virum medium Serpens sub pectore
cingit

Ille tamen nitens grauiter vestigia ponit
Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai

XV.
A. P. vñ.
92-97.

Cic. l. l.

Septem autem triones sequitur

Arctophylax, vulgo qui dicitur esse *Bootes*
Quòd quasi temone adiunctam prae se quatit
Arctum.

Dein quae sequuntur. Huic enim Booti
— subter praecordia fixa videtur
Stella micans radiis, *Arcturus* nomine claro
— sub pedibus profert finita *Booti*
Spicum illustre tenens splendenti corpore *Virgo*

XVI.
A. P. vñ.
112. 113.

Lactant. Institt. Diu. lib. V, 5. de iustitia loquens:
Quis enim praesente ac vigente iustitia, aut de tutela
sui, cum nemo infidiaretur, aut de pernicie alterius
cogitaret, cum nemo quidquam concupisceret?

Malebant tenui contenti viuere cultu,

vt Cicero in suo ait Arato, quod est proprium
nostrae religionis.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum,
Fas erat. In medium quaerebat —

Cic.

ARATEORVM FRAGMENTA.

7

Cic. de Nat. Deor. II, 63.

XVII.

Quid de bubus loquar? quorum ipsa terga declarant, non esse se ad onus accipiendum figurata; cervices autem natae ad iugum; tum vires humerorum et latitudines ad aratra extrahenda. Quibus cum terrae subigerentur fissione glebarum, ab illo aureo genere, ut poetae loquuntur, vis numquam vlla afferebatur.

A. P. vf.
130-133.

Ferrea tum vero proles exorta repente est,
Ausaque funestum prima est fabricarier ense,
Et gustare manu victum domitumque iuuentum.

Tanta putabatur utilitas percipi ex bubus, ut eorum visceribus vesci scelus haberetur.

Lactant. Instit. V, 5.

XVIII.

Et Iouis in regno coelique in parte resedit.

A. P. vf.
134.

Prisciān. Gramm. lib. VI. p. 169.

XIX.

Tertia sub caudam ad genus ipsum lumina pandit

A. P. vf.
145.

Cic. de Nat. Deor. II, 43.

XX.

Atque ita demetita signa sunt, ut in tantis descriptionibus diuina sollertia appareat.

A. P. vf.
147-148.

At natos *Geminos* inuises sub caput *Arcti*
Subiectus mediae est *Cancer*, pedibusque tenetur
Magnus *Leo* tremulam quatiens e corpore flammam.

XXI.

Hoc motu radiantis *Etesiae* in vada ponti

A. P. vf.
153.

Priscian. Gramm. VII. p. 262.

XXII.

Et *aplustra* et *aplustria* antiqui protulisse inueniuntur. Cicero in Arato:

A. P. vf.
154.

Nauibus assumtis fluitantia quaerere *aplustra*.

XXIII.
A. P. vf.
160 - 163.

Cic. l. l.

Auriga

Sub laeua *Geminorum* obductus parte feretur.
Aduersum capuit huic *Helicae* truculenta tuetur.
At *Capra* laeuum humerum clara obtinet —

XXIV.
A. P. vf.
165. 166.

Cic. l. l.

Tum quae sequuntur:

Verum haec est magno atque illustri praedita
figno.

Contra *Hoedi* exiguum iaciunt mortalibus in-
guem

XXV.
A. P. vf.
167.

Cic. l. l.

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore *Taurus*

XXVI.
A. P. vf.
173.

Cic. l. l.

Eius caput stellis conspersum est frequentibus

Has Graeci stellas *Τάδας* vocitare suerunt.

XXVII.
A. P. vf.
182.

Cic. l. l.

Minorem autem septentrionem Cepheus passis pal-
mis a tergo subsequitur:

Namque ipsum ad tergum *Cynosurae* vertitur
Arcti

XXVIII.
A. P. vf.
189.

Cic. l. l.

Hanc antecedit

Obscura specie stellarum *Cassiopeia*

XXIX.
A. P. vf.
197. 198.

Cic. l. l.

Hanc namque illustri versatur corpore propter
Andromeda aufugiens conspectum moesta parentis

Cic.

Cic. l. l.

Huic *Equus* ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summum contingit caput aluo, stellaque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

XXX.

A. P. vf.
205. 206.

Cic. l. l.

Exin contortis *Aries* cum cornibus haeret

XXXI.

A. P. vf.
225.

Cominus hanc subter possis cognoscere fultum;
 Nam coeli mediam partem terit, quàm prius illae
Chelae, tum pectus quàm cernitur *Orionis*.

XXXII.

A. P. vf.
230.

Et prope conspicias paruum sub pectore claro
Andromedae signum, $\Delta\epsilon\lambda\tau\omega\tau\omicron\nu$ dicere Graii 5.
 Quod soliti, simili quia forma Litera claret.
 Huic spatio ductum simili latus exstat vtrumque, A. P. 235.
 At non tertia pars lateris; namque est minor
 illis,

Sed stellis longe densis praeclara relucet.
 Inferior paullo est *Aries* et flamen ad Austri 10.

Inclinator. Atque etiam vehementius illo
Pisces, quorum alter paullum praelabatur ante, A. P. 240.
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.

Atque horum e caudis duplices velut aere ca-
 tenae,

Discessuque diu versae per lumina serpunt, 15.

Atque vna tandem in stella communiter haerent,
 Quam veteres soliti coelestem dicere *Nodum* A. P. 245.

Andromedae laeuo ex humero si quaerere perges
Appositum poteris superà cognoscere *Pisces*.

20. E pedibus natum summo Ioue Perseia vises,
Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,

A. P. 250. Quum summa ab regione Aquilonis flamina
pulsant.

Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeiae,
Diuerfosque pedes victos talaribus aptis,

25. Puluerulentus vti de terra elapsus repente,
In caelum vector magno sub culmine portat.

At propter laeuum genus omni ex parte lo-
catas

A. P. 255. Paruas Vergilias tenui cum luce videbis.

Hae septem vulgo perhibentur more vetusto

30. Stellae, cernuntur vero sex vndique paruae:

At non interiisse putari conuenit vnam,
Sed frustra temere a vulgo ratione sine vlla
Septem dicier, vt veteres statuere poetae,

A. P. 260. Aeterno cunctas aeuo qui nomino dignant:

35. Alcyone, Meropeque, Celaeno, Taygeteque,
Electra, Steropeque, simul sanctissima Maia.

Hae tenues paruo labentes lumine lucent,

At magnum nomen signi clarumque vocatur,

A. P. 265. Propterea quod et aestatis primordia clarat,

40. Et post hiberni praepandens temporis ortus,
Admonet, vt mandent mortales semina terris.

Inde Fides leuiter posita et conuersa videtur,
Mercurius paruis manibus quam dicitur olim

In cunis fabricatus, in alta sede locasse. A. P. 270.

Quae genus ad laeuum Nixi delapsa resedit, 45.

Atque inter flexum genus et caput Alitis haesit.

Nanque est Ales auis, lato sub tegmine caeli A. P. 275.

Quae volat, et serpens geminis secat aera penmis.

Altera pars huic obscura est et luminis expers,

Altera nec paruis nec claris lucibus ardet, 50.

Sed mediocre iacit quatiens e corpore lumen.

Haec dextram Cephei dextro pede pellere pal- A. P. 280.

man

Gestit; iam vero clinata est vngula vemens

Fortis Equi, propter pennati corporis alam.

Ipse autem labens vtrisque Equus ille tenetur 55.

Piscibus; huic ceruix dextra mulcetur Aquari.

Serius haec obitus terrai visit Equi vis,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans A. P. 285.

Corpore fetifero magno Capricornus in orbe,

Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan, 60.

Brumali flectens contorquet tempore currum.

Hoc caue te ponto studeas committere mense.

Nam non longinquum spatium labere diurnum.

Non hiberna cito voluetur curriculo nox.

Humida non sese vestris aurora querelis A. P. 290.

Ocyus ostendet, clari praenuncia solis. 65.

At validis aequor pulsabit viribus Auster.

Tum fissum tremulo quatietur frigore corpus:

Sed tamen anni iam labuntur tempore toto, A. P. 295.

Nec

70. Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.

A. P. 300. Atque etiam supero naui pelagoque vagato
Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.

* * * * *

Nam iam comminus exiguo lux tempore praesto
est.

75. Hoc signum veniens poterunt praenoscere nautae.
Nam prope praecipitante licebit visere nocte,

A. P. 305. Vt sese emergens ostendat Scorpius alto.

Posteriore trahens flexum vi corporis Arcum.

Iam superà cernes Arcti caput esse minoris,

80. Et magis erectum ad summum versarier orbem.

A. P. 310. Tum sese Orion toto iam corpore condit

Extrema prope nocte, et Cepheus conditur alto

Lumborum tenus a palma depulsus ad umbras,

Hic, missore vacans, fulgens iacet vna Sagitta,

85. Quam propter nitens penna conuoluitur Ales,
Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auras.

At propter se Aquila ardenti cum corpore
portat,

Igniferum mulcens tremebundis aethera pennis,

Non nimis ingenti cum corpore, sed graue
moestis

A. P. 315. Ostendit nautis perturbans aequora signum.

90.

Tum magni curuus Capricorni corpora
propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,

Praeter

Praeter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum binas determinat vnum:
 Caetera pars lata tenui cum lumine serpit. 95.

Illae quae fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas Aquilone locatae,
 Atque inter spacium et laeti vestigia solis.

At pars inferior Delphini fusa videtur A. P. 320.

Inter solis iter, simul inter flamina venti, 100.

Viribus erumpit quæ summi spiritus Austri.

Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.

Quem qui suspiciens in caelum nocte serena,
 Late dispensum non viderit, haud ita vero 105.

Caetera se speret cognoscere signa potesse. A. P. 325.

Nanque pedes subter rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.

Hunc tegit obscurus subter praecordia venter. A. P. 330

Nec toto spirans rabido de corpore flammam, 110.

Aestiferos validis erumpit flatibus ignes.

Totus ab cre micans iacitur mortalibus ardor.

Hic vbi se pariter cum sole in culmina caeli

Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra

Suspensos animos arbusta ornata tenere. 115.

Nam quorum stirpes tellus amplexaprehendit,

Haec augens anima vitali flamine mulcet:

At quorum nequeunt radices findere terras,

Denudat foliis ramos, et cortice truncos. A. P. 335.

Hunc

120. Hunc propter, subterque pedes quos dixi
mus ante

Orioni' iacet leuipes Lepus: hic fugit, ictus
Horrificos metuens rostri tremebundus acuti:

A. P. 340. Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
Praecipitantem agitans oriens iam denique pau-
lum,

125. Curriculum nunquam defesso corpore sedans.

At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
Conuersam prae se portans cum lumine pup-
pim:

Non aliae naues vt in alto ponere proras
Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,

A. P. 345. Sed conuersa retro caeli se per loca portat,

130.

Sicut cum coeptant tutos contingere portus,
Obuertunt nauem magno cum pondere nautae,
Auerfamque trahunt optata ad littora puppim:
Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo,

A. P. 350. Atque vsque a prora ad celsum sine lumine ma-
135. lum,

A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
Clari posteriora Canis vestigia tangit.

Exin semotam procul in tutoque locatam

140. Andromedam tamen explorans fera quaerere
Pistrix

Pergit, et vsque fitam validas Aquilonis ad auras

A. P. 355. Caerula vestigat, finita in partibus Austri.

Hanc

Hanc Aries tegit, et squamoso corpore Pisces,
Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

Nanque etiam Eridanum cernes in parte lo- 145.

catum

Caeli, funestum magnis cum viribus amnem, A. P. 360.

Quem lachrimis moestae Phaetontis saepe so-

rores

Sparserunt, letum moerenti voce canentes.

Hunc Orionis sub laeua cernere planta

Serpentem poteris: proceraque Vincla videbis 150.

Quae retinent Pisces, caudarum parte locata,

Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.

Hic una stella neſtuntur, quam iacit ex ſe A. P. 365.

Pistricis spina valida cum luce refulgens.

Exinde exiguae tenui cum lumine multae 155.

Inter Pistricem fusae sparsaeque videntur

Atque gubernaculum, stellas quas contegit om-

neis

Formidans acrem morſum Lepus. His neque A. P. 370.

nomen,

Nec formam veteres certam ſtatuiſſe videntur.

Nam quas ſideribus claris Natura poliuit 160.

Et vario pinxit diſtinguens lumine formas,

Has ille aſtrorum cuſtos ratione notauit,

Signaque ſignauit caeleſtia nomine vero:

Has autem quae ſunt paruo cum lumine fusae,

Conſimili ſpecie ſtellas pariliſque nitore, 165.

Non potuit nobis nota clarare figura.

Exinde

A. P. — 385. Exinde Australem soliti quem dicere Piscem,
Voluitur inferior Capricorno versus ad Austrum,
Pistricem obseruans, procul illis piscibus haerens.

170. At prope conspicias experteis nominis omnes
Inter Pistricem et Piscem quem diximus Austri.

A. P. 390. Stellae sub pedibus sparsas radiantis Aquari.
Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
Exiguo qui stellarum candore nitescit.

175. E multis tamen his duo late lumina fulgent;

A. P. 395. Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
Quod superest, gelido delapsum flumine fontis,
Spiniferam subter caudam Pistricis adhaesit.
Hae tenues stellae perhibentur nomine Aquai.

180. Hic aliae volitant paruo cum lumine clarae,
Atque priora pedum subeunt vestigia magni

A. P. 400. Arcitenentis, et obscurae sine nomine cadunt.

Inde Nepae cernes propter fulgentis acumen
Aram, quam flatu permulcet spiritus Austri,

185. Exiguo superum quae limina tempore tranat:

A. P. 405. Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.

Arcturo magnum spacium supera dedit, orbem
Iuppiter huic paruum inferiori in parte locauit.

Haec tamen aeterno inuisens loca curriculo Nox,

A. P. 410. Signa dedit nautis, cuncti quae noscere possent,

190. Commiserans hominum metuendos undique
casus.

Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
Aram sub media caeli regione locatam,

A sum-

A summa parte obscura caligine tectam,
Tum validis fugito deuitans viribus Austrum. A.P. 415—
420.
195.

Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
Armamenta locans, tuto labere per vndas.
Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
Perfringet celsos defixo robore malos:

Vt res nulla feras possit mulcere procellas, 200.

Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem
Coeperit et subitis auris diduxerit Ara.

Sin humeros medio in caelo Centaurus habebit, A. P. 430.

Ipseque caerulea contactus nube feretur,

Atque Aram tenui caligans vestiet vmbra, 205.

Ad signorum obitum vis est metuenda Fauoni. A. P. 435.

Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
Qua sese clarum collucens Scorpius infert,
Hac subter, partem praeportans ipse virilem,
Cedit, equi partes properans subiungere Chelis. 210.

Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta te-
netur,

Quam nemo certo donauit nomine Graiûm,
Tendit, et illustrem truculentus cedit ad Aram. A. P. 440

Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
Praecipiti lapsu flexo cum corpore serpens. 215.

Haec caput atque oculos torquens ad terga Nepai, A. P. 445.

Conuexoque sinu subiens inferna Leonis,
Centaurum leni contingit lubrica cauda.

In medioque sinu fulgens Cratera relucet;
Extremum nitens plumato corpore Coruus 220.

Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis

A. P. 450. Ante canis, Graio Procyon qui nomine fertur.

Haec sunt quae visens nocturno tempore signa

Aeternumque volens mundi cognoscere motum

225. Legitimo cernes caelum lustrantia cursu.

Nam quae per bis sex Signorum labier orbem

A. P. 455. Quinque solent stellae, simili ratione notari

Non possunt: quia quae faciunt vestigia cursu

Non eodem semper spacio protrita scruntur.

230. Sic malunt errare vagae per nubila caeli,

Atque suos vario motu metirier orbis.

Haec faciunt magnos longinqui temporis annos,

Cum redeunt ad idem caeli sub tegmine signum.

A. P. 460. Quarum ego nunc nequeo totos evoluere cursus:

235. Verum haec quae semper certo voluuntur in orbe

Fixa, simul magnos edemus gentibus orbis.

Quatuor aeterno lustrantes lumine mundum,

Orbes stelligeri portantes signa feruntur,

Amplexi terram caeli sub tegmine fulti,

240. E quibus annorum volitantia lumina nosces,

A. P. 465. Quae densis distincta licebit cernere signis;

Tum magnos orbis magno cum lumine latos,

Vinctos inter se, et nodis caelestibus aptos,

Atque pari spacio duo cernes esse duobus.

245. Nam si nocturno cognoscens tempore caelum,

A. P. 470. Cum neque caligans deterfit sidera nubes,

Nec pleno stellas superavit lumine Luna,

Vidisti

Vidisti magnum candentem serpere Circum;
 Læteus hic nimio fulgens candore notatur. A. P. 475.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem, 250.
 Sed spacio multum superis præstare duobus
 Dicitur, et late caeli lustrare cauernas.

Quorum alter tangens Aquilonis vertitur A. P. 480.
 auras,

Ora petens Geminorum illustria; tum genus
 ardens

In sese retinens Aurigae portat vtrunque. 255.

Hunc sura laeua Perseus humeroque sinistro

Tangit. At Andromeda hic dextra de parte te- A. P. 485.
 netur;

Imponitque pedes duplices Equus; et simul
 Ales

Ponit aus caput, et clinato corpore tergum;

Anguitenens humeris connititur; illa recedens 260.

Austrum consequitur deuitans corpore Virgo. A. P. 490.

At vero totum spacium conuestiet orbis

Magnus Leo, et claro collucens lumine Cancer,

In quo consistens conuertit curriculum Sol

Aestiuus, medio distinguens corpore cursus. 265.

Hic totus medius circo disiungitur; Iste A. P. 495.

Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

Hunc octo in partes diuisum noscere circum,

Si potes, inuenies supero conuertier orbe

Quinque pari spacio, partes treis esse relictas, 270.

Tempore nocturno quas vis inferna frequentat.

A. P. 500. Alter ab infernis Cancro connectitur Austris.

Distribuens medium subter secat hic Capri-
cornum,

Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,

275. Caeruleaeque feram caudam Pistricis, et illum

Fulgentem Leporem; inde pedes Canis, et simul
amplam

Argoam retinet claro cum lumine Nauem;

A. P. 505. Tergaque Centauri, atque Nepai portat acu-
men;

Inde Sagittari defixum possidet arcum.

280. Hunc a clarisonis auris Aquilonis ad Austrum

Cedens postremum tangit rota feruida Solis;

Exinde in superas brumali tempore flexus

Se recipit sedes. huic orbi quinque tributae

A. P. 510. Nocturnae partes, supera tres luce dicantur.

285. Hosce inter mediam partem retinere videtur

Tantus quantus erit collucens Lacteus orbis,

In quo autumnali atque iterum sol lumine verno

Exaequat spacium lucis cum tempore noctis.

Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,

A. P. 515. Atque genu flexo Taurus connititur ingens.

290. Orion claro contingens pectore fertur.

Hydra tenet flexu; Cratera et Coruus adhaeret,

A. P. 520. Et paucae e Chelis stellae; simul Anguitenentis

Sunt genua; et summi Iouis Ales nuncius instat;

295. Propter Equus capite et ceruicum lumine tangit.

Hosce

Hosce aequo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo caeli de vertice tranans. A. P. 525.

Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul a medio media de parte secatur, 300.
Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricae rationibus artem,
Tam tornare cate contortos possiet Orbes, A. P. 530.
Quam sunt in caelo diuino Numine flexi, 305.
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sidera fulta.
Quattuor hi motu cuncti voluntur eodem:
Sed tantum supera terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus A. P. 535.
vnus. 310.

Quanto est diuisus Cancer spacio a Capricorno,
Ac subter terras spacium par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro, A. P. 540.
Queis hunc conuexum caeli contingimus or-
bem,

Sex tantae poterunt sub eum succedere partes, 315.
Bina pari spacio caelestia signa tenentes.

Zodiacum hunc Graeci vocitant, nostrique
Latini

Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Aestifer est pandens feruentia sidera Cancer. A. P. 545.
320.

- Hunc subter fulgens cedit vis torua Leonis,
 Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
 Exin proiectae clāro cum lumine Chelae,
 Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.
 325. Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.
 Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
 Humidus inde loci collucet Aquarius orbi.
 Exin squammiferi serpentes ludere Pisces;
 Queis comes est Aries obscuro lumine labens,
 330. Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
 Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
 A. P. 550. Haec Sol aeterno conuestit lumine lustrans,
 Annua conficiens vertenti tempora cursu.
 Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
 335. Tantundem ille patens superà mortalibus extat.
 A. P. 555. Sex omni semper cedunt labentia nocte:
 Tot caelum rursus fugientia signa reuisunt.
 Hoc spacium tranans caecis nox conficit umbris,
 Quod supera terras prima de nocte relictum
 340. Signifero ex orbi est et signorum ordine fultum.
 Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
 A. P. 560. Ortus Signorum nocturno tempore vides;
 Nam semper Signum exoriens Titan trahit
 vnum.
 Sin autem officiens signis mons obstruet altus,
 345. Aut adiment lucem caeca caligine nubes,
 Certas ipse notas caeli de tegmine fumens
 A. P. 565. Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.

Quae

Quae simul existant cernes, quae tempore eodem
Praecipitent obitum nocturno tempore nosces.

Iam simul vt supero se totum lumine Cancer 350.

Extulit, extemplo cedit delapsa Corona. A. P. 570.

Et loca conuiscit cauda tenus infera Piscis.

Dimidiam retinet stellis distincta Corona

Partem iam supera, atque alia de parte repulsa
est;

Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad A. P. 575.
vmbas 355.

Tractus, sed supero contactus corpore cedit,

Atque humeros vsque a genibus camurumque
recondit

Anguitenens validis magnum a ceruicibus An-
guem.

Iam vero Arctophylax non aequa parte secatur;

Nam breuior clara caeli de parte videtur, A. P. 580.
360.

Amplior infernas depulsus possidet vmbas.

Quattuor hic obiens secum deducere signa

Signifero solet ex orbi, tum serius ille,

Cum supera sese satiauit luce, recedit,

Post mediam labens claro cum corpore noctem. 365.

Haec obscura tenens conuertit sidera tellus. A. P. 585.

At parte ex alia claris cum lucibus errat

Orion humeris et lato pectore fulgens,

Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.

Sed cum de terris vis est patefacta Leonis, A. P. 590.

Omnia quae Cancer praeclaro detulit ortu, 370.

Cedunt obscurata, simul vis magna Aquilæ
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nifus
 Iam supero ferme depulsus lumine cedit;
 375. Sed laeuum genus atque illustrem linquit in al-
 tum

Plantam. Tum contra exoritur clarum caput
 Hydrae,

A. P. 595. Et Lepus, et Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante Canem; inde Canis vestigia prima vi-
 dentur.

Non pauca e caelo depellens signa repente
 380. Exoritur candens illustri lumine Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia; mergitur vnda
 Delphinus; simul obtegitur depulsa Sagitta;
 Atque Avis ad summam caudam primasque re-
 cedit

A. P. 600. Pinnae, et magnus pariter delabitur Amnis.

385. Hic Equus a capite et longa ceruice latefcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Crateraue tenuis lucet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim;

390. Insequitur labens per caeli lumina Nauis;

A. P. 605. Haec medium ostendit radiato stipite malum;
 Et iamiam toto processit corpore Virgo.

At cum procedunt obscuro corpore Chelae,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,

Cuius

Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus, 395.

Totaque iam superà fulgens prolabitur Argo, A. P. 610

Hydraque, quod late caelo dispersa tenetur,

Nondum tota patet, nam caudam contegit

umbra.

Iam dextrum genus, et decoratam lumine su-

ram

Erigit ille vacans vulgato nomine Nisus, A. P. 615.

Quem nocte extinctum atque exortum vidimus 400.

vna

Perfæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem.

Hic genus et suram cū Chelis erigit alte;

Ipse autem praeceps obscura nocte tenetur,

Dum Nepa et Arcitenens inuisant lumina cæli. A. P. 620.

Nam secum medium pandet Nepa, tollere vero 405.

In caelum totum exoriens conabitur Arcus.

Hic tribus elatus cum signis corpore toto

Lucet: at exoritur media de parte Corona, A. P. 625.

Caudaque Centauri extremo candore refulget. 410.

Hic se iam totum caecas Equus abdit in umbras,

Quem rutila fulgens pluma praetervolat Ales:

Occidit Andromedae clarum caput, et fera

Pistrix

Labitur horribiles epulas funesta requirens. A. P. 630.

Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas. 415.

Illa vsque ad spinam mergens se caerula condit;

At Cepheus caput atque humeros palmasque re-

clinat.

A. P. 615. Cum vero vis est vehemens exorta Nepai,

420. Late fusa volat. Per terras fama vagatur,
 Vt quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur, excelsis errans in collibus amens,
 Quos tenet Aegaeo defixa in gurgite Chius,
 Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,

A. P. 640. OEnopionis auens epulas ornare nitentes:

425. At vero pedibus subito perculsa Dianae
 Insula discessit, disiectaque saxa reuellens
 Perculit, et caecas lustrauit luce lacunas;
 E quibus ingenti existit cum corpore prae se
 430. Scorprios infestus praeportans flebile acumen.
 Hic valido cupide venantem perculit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus;
 Ille graui moriens constrauit corpore terram.

A. P. 645. Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,

435. Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum vero fugit Andromeda, et Neptunia Pi-
 strix

Tota latet; cedit conuerso corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras.

A. P. 650. Hic caput et superas potis est demergere partes,

440. Infera lumborum nunquam conuestiet umbra;
 Nam retinent Arctae lustrantes lumine suras.
 Labitur illa simul gnatam lachrymosa requirens
 Cassiopeia, neque ex caelo depulsa decore

P. 655. Fertur; nam verso contingens vertice primum

Ter-

Terras, post humeris euerſa ſede reſertur. 445.

Hanc illi tribuunt poenam Nereides almae,
Cum quibus, vt perhibent, auſa eſt contendere
forma.

Haec obit inclinata; at pars exorta Coronae eſt A. P. 660.

Altera, cum caudaque omnis iam panditur Hy-
dra.

At caput et totum ſeſe Centaurus opacis 450.

Eripit e tenebris, linquens veſtigia parua
Antepedum conteſta; ſimul cum lumina pandit,
Ipſe ſeram dextra retinet. Prolabitur inde
Anguitenens capite et manibus: profert ſimul A. P. 665.

Anguis

Iam caput et ſummum flexo de corpore lumen. 455.

Hic ille exoritur conuerſus corpore Niſus,
Aluum, crura, humeros, ſimul et praecordia A. P. 670.
luſtrans,

Et dextra radios laeto cum lumine iacſans.

Inde Sagittipotens ſuperas cum viſere lucas
Inſtitit, emergit Niſi caput: et ſimul effert 460.

Seſe clara Fides, et prodit corpore Cepheus. A. P. 675.

Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
Abditur Orion, obit et Lepus abditus vmbra.

Inferiora cadunt Aurigae lumina lapſu.

Crus dextrumque pedem linquens obit infera 465.

Perſeus

In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo.

Inde obiens Capricornus ab alto, lumine
pellit

A. P. 680. Aurigam, instantemque Capram, paruos simul
Hoedos,

Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,

470. Obruitur Procyon; emergunt alite lapsu
E terris volucreis; existit clara Sagitta.

CETERA DESIDERANTVR.

M. T. C I C E R O N I S
PROGNOSTICORVM ARATEORVM
F R A G M E N T A

Priscian. lib. X. p. 386.

Idem (Cicero) passuum eius verbi in Prognosticis protulit,

Fragm. I
Arati Dio-
sem. vi. 133.

— — — — Vt cum
Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radii coeca caligine tecti.

Priscian. lib. XVI. p. 552. sub. fin. et XVIII.
p. 705.

II.
A. D. VI.
160.

Hoc quoque non est praetermittendum, quod conjunctiones sibi praepositae inueniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius, ut Cicero in Prognosticis:

Ast autem tenui quae candet lumine Phatne.

Cic. de Diuinat. I, 8.

Atque etiam ventos praemonstrat saepe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana salis niueo spumata liquore
Tristificas certant Neptuno reddere voces;
Aut densus stridor cum celso e vertice montis
Ortus adaugescit scopulorum saepe repulsu.

III.
A. D.
177.

5.

Raua

Raua fulix itidem fugiens e gurgite ponti
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens e gutture cantus.

- IV.
A. D. 215 sq. ^{vf.} Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnae
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes et stagna cietis.
Saepe etiam pertriste canit de pectore carmen
5. Et matutinis acredula vocibus instat
Vocibus instat, et assiduas iacit ore querelas,
Cum primum gelidos rores Aurora remittit.
Fusca nonnumquam cursans per littora Cornix
Demersit caput et fluctum ceruice recepit.
10. Mollipedesque boues spectantes lumina coeli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

- V.
A. D. 325 sq. ^{vf.} Cic. de Diuinat. I, 9. Cf. Plin. H. N. XVIII, 25.
Iam vero semper viridis semperque grauata
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens tria tempora monstrat arandi.

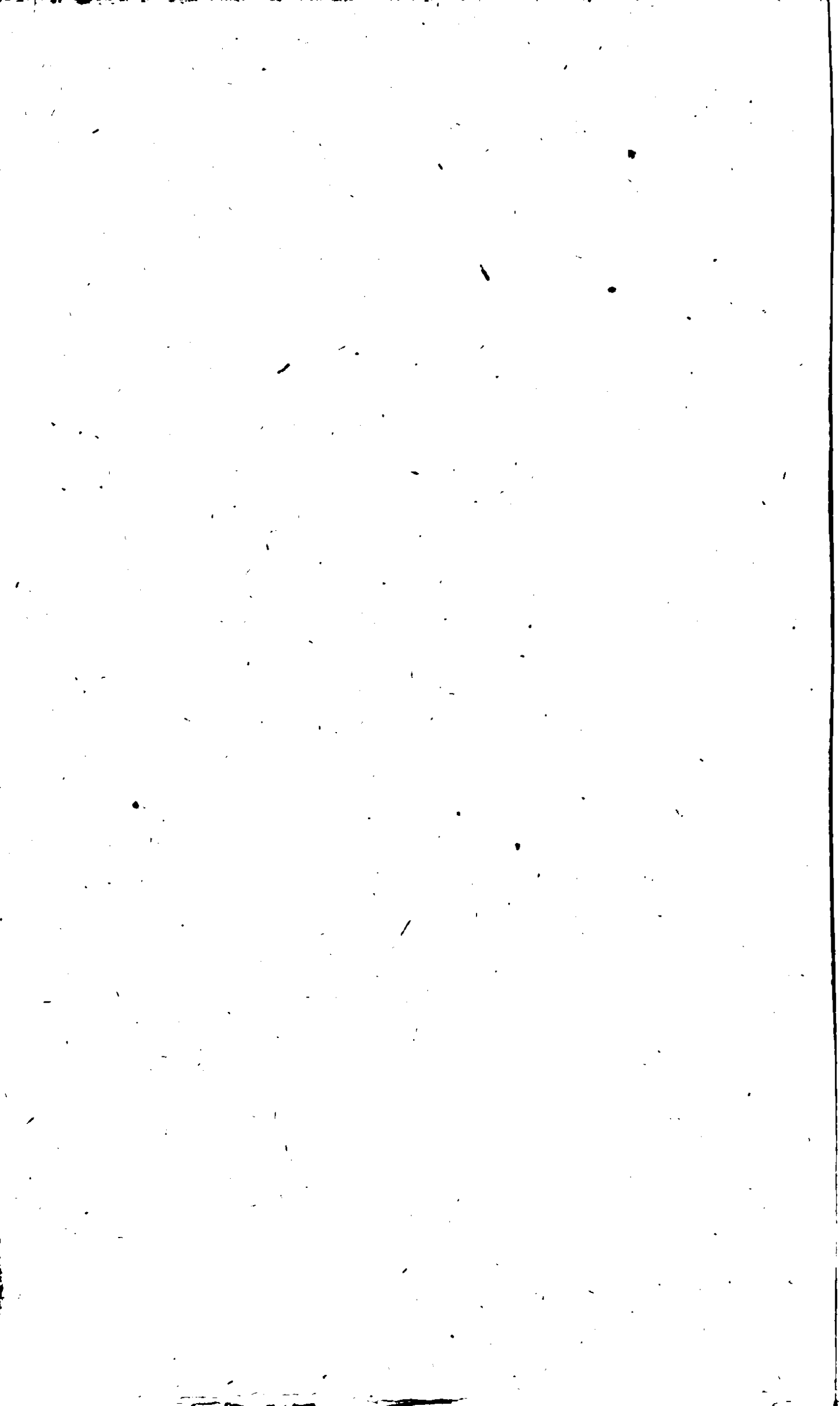
CETERA DESIDERANTVR.

II.

GERMANICI CAESARIS

A R A T E A

ET IN EADEM COMMENTARIA

ARATI PHAENOMENA

PER

GERMANICVM CAESAREM

IN LATINVM GONVERSA ET IN EADEM

COMMENTARIA.

Caelum Circulis quinque distinguitur, quorum duo extremi maxime frigidi: Australis humillimus, et Aquilonius excelsissimus. His vtrunque proximi duo Paralleli vocantur, vt ita dixerim, *aequedistantes*: iidem Tropici, iidem Solstitiales: alter Hibernus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Capricorni, solstitium hibernum facit: alter Aestiuus, per quem sol transiens ac tenens octauam partem Cancri, solstitium aestiuum facit. Medius est Aequinoctialis, qui octauam partem Arietis tenens, aequinoctium vernum facit: octaua Librae, autumnale constituit. Vt Circuli in caelo, ita Zonae in terra vocantur. Inhabitabiles frigidi circuli sunt ob rigorem, quod ab his longissime sol abest. Sub torrido quidam habitare putant Aethiopiae maximam partem: item plurimas insulas Maris rubri, aliosque vertices eminentiasque terrarum nostris ampliores. Sub Tropici habitare nulli dubium est.

Noster Solstitialis Aestiuus est excelsus atque arduus. Diuisi autem sunt a nobis circulo Aequinoctiali, qui Antichthones nominantur, et videntur humiles atque depressi, qui Antipodes infra sunt: quod vt esse videatur, efficiunt flexus obliquitatesque terrarum, quas Antichthones et Antistochae et Antisceptae inhabitare

Vol. II.

C

dicuntur.

dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab intimo Tropico australi, brumalique eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundemque aestiualem per medium, (in his longitudo latitudoque) porrectus. Obliquae circuli Signiferi partes, CCCLXV. signa XII, partium singula tricenarum, quorum quaedam minora, quaedam ampliora, et populo Canophora dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, CCCLXV. Horum incipientia ab Ariete, alia sunt masculorum natalibus, alia foeminarum. Item quartum quoque eorum, aut tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dinumeratio ab Ariete. Signa tropicorum duo sunt aequinoctialia, Aries et Libra: duo solstitialia, Capricornus et Cancer. Tropicis proxima solida anteposita, his deformia.

Hic est stellarum ordo utrorumque circulorum: Septentriones duplices ad austrum vertuntur, figura auersis caudis inuicem sibi aduersantes: inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnus nanque pede est Serpentarius, cuius Serpentarii pedes attingunt frontem Scorpionis. A latere autem retro stat Custos: sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: retrorsus vero, vestigiis eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer et Gemini. Genua autem Agitatoris caput Gemini attingunt: pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Hoeduli desuper obtinent locum Septentrionis. Habet autem Septentrio a dextris iuxta Coronam desuper serpentem in manibus Serpentarii, et eum qui in Geniculo stat, et sinistro pede septentrionalis Draconis verticem calcans, vnum brachium Librae, alterum dans Coronae. Nam minori Septentrione ultimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendentis: super cuius alas Equus extendit pedem, et super equum Aquarius extolli.

tollitur, iuxta quem Capricornus est. Sub Aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cepheum Cassiopeia: et a dorso Agitatoris Perseus pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cycaum igitur et eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed iam de aquilonio circulo dictum est. Nunc ad australem ordinem properemus.

Sub aculeo Scorpionis Sacrum constitutum est; sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur et Sagittarii pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra Hydrae cauda, et Cornus; ad genus Virginis urna est posita: a sinistris Orionis (qui et Incola) Fluvius, qui et Padus, necnon et Eridanus: sub pedibus Orionis, qui et Incola dicitur, Lepus splendida effigie conspicitur. Retrorsum vero a pedibus eius Canis splendida refulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromedae pedibus Triangulus positus est; sub Ariete et Piscibus Cetus; connexio vero Piscium communem habet stellam.

GERMANICI CAESARIS
ARATEA PHAENOMENA.

Ab Ioue principium magno deduxit Aratus
Carminis; at nobis genitor Tu maximus auctor;
Te veneror, Tibi sacra fero, doctique laboris
Primitias. Probat ipse Deum rectorque satorque.
5. Quantum etenim possent anni certissima signa,
Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,
Diuerfasque secatur metas gelidi Capricorni;
Quaeue Aries et Libra aequant diuortia lucis;
Si

Quaeritur cur a Ioue incepit, et non a musis, ut
Homerus? Conueniens magis hoc existimauit prin-
cipium Phaenomenis, ut Iouem inuocaret, quod ipso-
rum carminum origo est Iupiter. Non solus autem
ita coepisse videtur Aratus, sed et Crates Comicus,
a Vesta incipiens et profari carmina; Sophron in
mimo, qui Nuncius inscribitur, a Vesta incipiens.
Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed
quaeritur cuius Iouis meminerit, utrumne fabulosi,
an naturalis? Et philosophi quidem plurimi natura-
lis aiunt eum Iouis meminisse. Sed Crates ait, Io-
vem dictum caelum; inuocatum vero merito, quia
in aëre et aethere sunt sidera; et Homerum dixisse
Iouem in aliqua parte caelum. Et ipse Aratus, quod
dicit

Si non parta quies, Te praefide, puppibus
 aequor,
 Cultorique daret terras? Procul arua filerent. 10.
 Nunc vacat, audaces in caelum tollere vultus,
 Sideraque et varios caeli cognoscere motus;
 Nauita quid caueat; quid scitus vitet arator;
 Quando ratem ventis, aut credat femina terris.
 Haec ego dum Latiis conor praedicere musis, 15.
 Pax Tua Tuque adsis nato, numenque secundes.

C 3 Caetera,

dicat Herodotus, Iouem dictum aëra, et Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem Comicum dicit. Hoc autem constat et ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aër, videtur conuenienter dixisse, quae rei praestent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, et omneis hominum conuentus. Nihil eorum, quae in terra sunt, sine aëre est: ratione etiam, cuius omnes usum desideramus. Nam cuncti mortales ostendunt usum suspirio, et cum viuimus, aëre indigemus. At quod ait, *Dextra monstrat*, ad auguria pertinet auium. Propter quod et Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiam manat spiritus, et similis est nostrae animae. (Zenodotus autem Aetolus et Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionem: esse enim talem causam Iouis, et conuenire omnes vias eo confertas, quas tantum loco eius describit. Dicendo autem, Etiam genus, ostendit animae immortalitatem. Bene, propterea quod ait: nouerat enim virtuti aliquid aemulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium parens affirmatur, et non solum hominum, sed etiam deorum.)

- Caetera, quae toto fulgent vaga sidera
 mundo,
 Indefessa trahit proprio cum pondere caelum.
 Axis at immotus semper vestigia seruat,
 20. Libratasque tenet terras, et cardine firmo
 Orbem agit. Extremum geminus determinat
 axem,
 Quem Graii dixere polum; pars mersa sub vndas
 Oceani, pars celsa sub horrifero Aquilone.
 Arcti. Axem Cretaeae dextra laeuaque tuentur
 25. Siue Arcti, seu Romani cognominis Vrsae,
 Plaustraue, quae facies stellarum est proxima
 vero;

Tres

Vertices extremos, circa quos Sphaera caeli vol-
 vitur, Polos Graeci nuncupauerunt, e quibus vnus
 est australis, qui terrae obiectus a nobis nunquam vi-
 detur; alter autem septentrionalis, qui boreus voca-
 tur, et nunquam occidit.

Duae sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Heli-
 cen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem
 harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Al-
 tera nanque Helice est, quae apparet prima noctis:
 altera, pusilla quidem, sed a nauigantibus obseruatur;
 maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus
 Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, et in Arcadia
 solitam cum Diana venari, et in montibus vagari, et
 a Ioue compressam, rem celasse Dianam. Quam gra-
 vidam, nudam se lauante cum aspexisset Diana in
 lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse
 iussit; et dum esset vrsa, Arctum enixa est, quem
 Arcadem vocant. Amphis autem comicus poeta re-
 fert,

Tres temone, rotisque micant sublimē quaternae;

Si melius, dixisse feras: obuersa refulgent
Ora feris; caput alterius super horrida terga
Alterius lucet; pronas rapit orbis in ipsos 30.
Decliuēis humeros. Veteri si gratia famae,
Cressia vos tellus aluit, moderator Olympi
Donauit caelo; meritum custodia fecit,
Quod fidae comites prima incunabula magni
Fouerunt Iouis, attonitae cum furta parentis 35.
Aerea pulsantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret aures,
Dictaei exercent dominae famuli Corybantes.

C 4

Hinc

fert, Iouem in Dianae effigiem transfiguratum in uenatione Callisto oppressisse; tempore partus plena cum vexaretur, Dianae culpam indicasse, et iratam Dianam in uersam transfigurasse. Quae dum in montibus vagaretur, a quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem; post tempus in Lycaei Iouis templum confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus utrique interfecti sunt. Iupiter autem utrosque caeli astris intulit, Uersamque eam nominauit, Ouidius a Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore unam, in pede priore claras duas, in summa cauda claram unam, in ventre claram unam, in spina unam, in crure posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres; sunt omnes XXIV. Porro Arctus minor a pluribus Phoenice, a Graecis Arctophylax, a nonnullis

Hinc Iouis altrices Helice Cynosuraque fulgent.

40. Dat Graiis Helice cursum maioribus astris,
 Phoenicas Cynosura regit; sed candida tota
 Et liquido splendore Helice nitet; haud prius vlla,
 Cum sol Oceano fulgentia condidit ora,
 Stella micat caelo, septem quam Cressia flammis.
45. Certior est Cynosura tamen sulcantibus aequor:
 Quippe brevis totam fido se cardine vertit,
 Sidoniamque ratem nunquam spectata sefellit.

Draco.

Has inter medias abrupti fluminis instar
 Immanis serpens sinuosa volumina versat.

50. Hinc atque hinc, superatque illas mirabile mon-
 strum.

Caudâ

Ille Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur a Ioue inter astra collocatus, ut duplex honor Helices monstraretur. Agathosthenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnam ex Idaeis nymphis, a qua in Cretae oppido Hytœ Nicolstratus constituit portus, et circa eum locum Cynosuram fuisse cum Telchiniis, qui dicuntur Curetes Idaei. Aratus Cynosuram et Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt caelesti donatae honore.

Habet autem stellas, in humero splendidam vnam, in pectore claram vnam, in ventre claram vnam, super caudam claras tres: fiunt omnes septem supra alias decem, quae praecedunt et dicuntur ludentes: et maxime altera, quae vocatur Polus, in quo a quibusdam putatur totus orbis circunuertere.

Inter ambas ergo Arctos maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui vtrunque Arcton flexuoso corpore semi-

Caudâ Helicen supra tendit, rēdit ad Cynosuram
 Squammigero lapsu; qua desinit vltimâ cauda,
 Hac caput est Helices; flexu comprehenditur alto
 Serpentis Cynosura; ille explicat amplius orbes,
 Sublatusque retro maiorem respicit Arctum. 55.

Ardent ingentes oculi, caua tempora claris
 Ornantur flammis, mento sedet vnicus ignis.
 Tempus dexterius qua signat stella Draconis,
 Quaque sedet mento: lucet nouissima cauda;
 Extremum qua Helices sidus micat, ac radiatur 60.
 Serpentis decliue caput; qua proxima signa
 Occasus ortusque, vno tanguntur ab orbe
 Oceani tumidis ignotae fluctibus Arcti,
 Semper inocciduis seruantes ignibus axem.

C 5

Haud

semicingit, Helices superuoluit caput, Phoenixes circuncingit caudam. Hunc Pherecydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, diis offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quae Iuno in hortum suum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, et Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quae cum a filiabus Atlantis subtraherentur et saepe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, et illa astris intulit. Hunc alii Iouem astris intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruae obiectu, quem illa contortum caelo immisit, et inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore vero vsque ad caudam, XII. ab inuicem distantes, Sunt autem omnes XV.

Engonasin.

65.

Haud procul Effigies inde est defecta labore,
 Non illi nomen, non magni causa laboris:
 Dextro nanque genu Nixus, diuersaque tendens
 Brachia, suppliciter panfis ad numina palmis,
 Serpentis capiti figit vestigia scaeva.

Corona.

70.

Claro Ariadnes qua sacrata est igne Corona,
 (Hunc illi Bacchus thalami memor addit hono-
 rem)

Terga

Draconem immensae magnitudinis, hortorum custodem infomnem, dum a Iunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuisset, ut refert Panyasis in Heraclaea, fertur peremisse; et iccirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum honorasse, et utrosque sideribus intulisse, ita ut in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam defecto; qui ideo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, ut certaminis labor significetur. Ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, ut insigne virtutis monstretur, quia leonem inermis interfecisse narratur. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris singulas splendidas, in sinistro cubito vnam, in eadem manu vnam, in eodem brachio vnam, in sinistro femore vnam, in dextra parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnam, in eadem tibia vnam, in crure duas, in eodem pede vnam, in dextra manu vnam, in claua, quam eadem tenet manu, vnam, in leonina pelle quatuor. Sunt omnes vigintiquatuor.

Haec corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula Creta

Terga nitent stellis; at qua se vertice tollit, Ophiuchus.
 Succiduis genibus lassum et miserabile sidus,
 Hac Ophiuchus erit, longe caput ante notabis,
 Et vastos humeros, tum caetera membra se-75.
 quuntur.

Illis languet honos, humeris manet integer ardor.
 Luna etiam pleno mensem cum diuidit orbe, Anguis.
 Lux tenuis manibus, per quas elabitur Anguis
 Pressus

Creta celebrarent, cogitans praecclaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxorem, coronam dono Ariadnae dedisse Vulcani opere factam ex auro et gemmis preciosis, et talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, quae post astris affixa est, cum in Naxon utriusque venissent. (Signum amoris eius crines ostendunt, et est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas nouem in circuitu positas, quarum tres sunt splendidae.)

Hic est Serpentarius, qui super Scorpionem stat, tenens utraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse Aesculapius, filius Apollinis; qui cum medicinae arte vteretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter domum eius ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, et inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram vnā, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextra quatuor, et duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus

Pressus vtraque manu, medium cingens Ophiuchum.

Scorpius. Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
80. In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus, nam dextera parvam
Partem anguis retinet, per laeuam attollitur om-
nis;

Quantumque a laeua distantia Serta notantur,
Erigi.

nibus singulas, in dextra tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras. Sunt omnes XVII.

Serpens, quem tenet in manibus, habet stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor, in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextra manu, alias octo, in tertia vsque ad caudam sex. Fiunt omnes stellae serpentis triginta.

SCORPIVS.

Scorpius sane inter astra a Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summissumque qui Oriona interficeret ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret; isque Oriona percussit et occidit, et inde a Ioue astris illatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit, Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Dianae. Nam cum in monte Celsionio venaretur, irridens Dianam, contemnebat eius opera, quae in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem, qui Orionem vita priuaret: postea ab Ioue impetrasse, ut Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur.

Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento 85.

Stella sub aetherea fulget crinita corona,

At qua se dorso sinuabit lubricus Anguis,

Insigni caelum perfundunt lumine Chelae.

Ipsam Helicen sequitur senior, baculoque ^{Arctophylax.}
minatus,

Siue ille Arctophylax, seu Bacchi ob munera 90.

caesus

Icarus, ereptam pensauit fidere vitam.

Non

tur. Etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus et cauda et aculeus. Habet autem stellas in vnoquoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas. Sunt omnes XIX. Ex his quatuor, quae sunt in Cornibus eius, duae priores clarae, et duae obscurae Librae assignantur, quam Chelas Graeci dicunt.

Bootes, qui et Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, et quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio recepisset, infantem membratim lacerauit, et Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, vtrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendisse, eoque loco ciuitatem constructam, quae Trapezos appellata est; Lycaonem vero conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxisse, et cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam aetate esset, matri inscius vim inferre voluit, quos
cum

Non illi obscurum caput est, non tristia membra;
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma,

Arcturum dixere, sinus qua vincula nodant.

Virgo.

95.

Virginis inde subest facies, cui plena sinistra

Fulget spica manu, maturisque ardet aristas,
Quam Te, Diua, vocem? Tangunt mortalia
si te

Carmina, nec surdam praebes venerantibus aurem,

Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu

100. Stabunt quadrupedes, et flexis laetis habenis

Teque Tuumque canam terris venerabile numen.

Aurea

cum incolae Lycaeï montis occidere vellent, Iupiter utrosque liberans, astris intulit: qui, ut res gesta est, ita manent, illa Vrsae naturae, hic impetum faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, quae non occidunt: in capite claram vnam, in singulis humeris singulas, in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mammilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter utraque genua claram vnam et magnam, quae est Arcturus: in singulis pedibus singulas. Fiunt omnes XIII.

Ad adspectum autem Bootis Virgo constituta est, quae Erigone dicta est, quae inter Leonem et Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis et

Aurea pacati regeres cum secula mundi
 Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
 Seu genus Astraei fueris, quem fama parentem
 Tradidit astrorum, seu vera intercudit aevo 105.
 Ortus fama tui, mediis Te laeta ferebas
 Sublimis populis, nec dedignata subire
 Tecta hominum et puros sine crimine, Diua,
 Penates.

Iura dabas, cultuque nouo rude vulgus in om-
 nes

Formabas vitae sinceros artibus vsus. 110.

Nondum vesanos rabies nudauerat enses,
 Nec consanguineis fuerat discordia nota;
 Ignotique maris cursus, priuataque tellus

Grata

et Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, et a virorum aspectu se subtrahere solita, cum foeminis consulto ludere et conuersari videbatur, et ab eis Iusta vocabatur, et nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illam in terris moratam, aequitatem hominibus praestitisse eo seculo, quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines a pietate quieuerunt, illa cum eis minime conuersata est: postquam vero hominum mores in deterius versi sunt, in toto se e terris abstulit, et in ea parte caeli habitauit, qua enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alii Atargatin; quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici

Grata satis; neque per dubios auidissima ventos
 115. Spes procul amotas fabricata naue petebat
 Diuitias; fructusque dabat placata colono
 Sponte sua tellus; nec parui terminus agri;
 Praestabant dominis signo tutissima rura.

At postquam argenti creuit deformior aetas,
 120. Rarius inuisit maculatas fraudibus vrbes,
 Seraque ab excelsis descendens montibus, ore
 Velato, tristisque genas abscondita vitta,
 Nulliusque larem, nullos adit illa Penates.
 Tantum cum trepidum vulgus coetusque vo-
 cavit,

125. Increpat: O patrum soboles oblita priorum,
 Degencres semper semperque habitura minores,
 Quid me cuius abit vsus per vota precatis?
 Quaerenda est sedes nobis noua; secula vestra
 Artibus indomitis student scelerique cruento.

Haec

dici siue Aequitatem, quae ab hominibus recesserit, et ad immortales merito transierit. Nam cum inter mortales conueniret, omnibus locis conciliabulisque solitam consistere, et praecipere hominibus, ne temere a iustitia et aequitate discederent: qui quandiu monitis eius obedirent, diu in vita sine cura et sollicitudine futuros: sed cum negligentius aequitatem obseruantes declinarent, insidiisque, cupiditate et avaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, et digna caelesti numero immortale praemium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis vnam, in singulis humeris singulas, in

vna-

Haec effata, super montes abite cursu, 130.
Attonitos linquens populos grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec
iam

Semina virtutis vitiis demersa resistunt;
Ferrique inuento mens est laetata metallo;
Polluit et taurus mensas assuetus aratro; 135.
Deseruit propere terras iustissima Virgo,
Et caeli fortita locum, qua proximus illi
Tardus in occasu sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placidae praestanti lumine signat
Stella humeros, Helicen ignis non clarior am-140.
bit,

Quique micat cauda, quique arum fulget ad
ipsum,

Quique priora tenet vestigia, quique fecunda
Clunibus hirsutis, et qui sua sidera reddit;
Nanque alii quibus expletum ceruixque caput-
que,

Vatibus ignoti priscis sine honore feruntur. 145.

Qua

vnaquaque ala obscuras duas: ex eis quae sunt in
dextra ala a parte humeri, est clara vna, et in sin-
gulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas:
illa quae dextra, clarior est, et vocatur Spica: in
tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas.
Sunt omnes decem et nouem.

Gemini.

Qua media est Helice, subiectum respice
Cancrum;

At capiti suberunt Gemini.

Qua

Hi dicuntur Castor et Pollux, fratres Gemini maxima concordia, e quibus cum vnus cecidisset in pugna, quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter vtrosque caelo intulit sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam et horum stellae ita se habent, vt occidente vna, oriatur altera. Alii volunt Zethum et Amphionem esse, ideo vnus zonam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos, qui ministeriis praesunt. Item dicit Castorem et Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praedonibus maleficisque pacatum reddidissent, et quo in tempore nauigauerint cum Iasone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboris tempestatibusque conficti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum a Ioue essent elati, petierunt a patre, vt sibi liceret in eo caeli loco constitui, vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, et plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratiam praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, is iuxta cancrum est, habet stellas, in capite claram vnam, in singulis mamillis singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu

manu vnam, in sinistro genu vnam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltimae distantiae vnam: quae vocatur Propus. Fiunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa zodiaci circuli: sed in medio circulo aequinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

Cancer in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaenum depugnaret, hic Cancer Herculis pedem morsu deprehendit, vt Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. Idem duodecim signorum numero annumeratus. Sunt in hoc signo aliae stellae, quas Graeci *ὄνομα* dicunt, quod cum Liber a Iunone infania obiecta fugeret, ad occursum Dodonaei Iouis, eiusque in templo responsa peteret, vt Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat; asinis e contrario transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens et ipse transuectus est sine periculo, et ab infania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, vt voce humana loqueretur, et post paucum tempus cum Priapo contendere coepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est et altera origo, quae infertur ab aliis: quod cum aduersus gigantes dii bellum agerent, idem Liber et Vulcanus et Satyri asinis infidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumultu diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, et confestim dii de gigantibus triumphauerunt; et iccirco vna cum praesepio suo astris sunt illati, et in signo nobilis Cancris positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellae in cornibus anterioribus duas claras, et tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praesepium dicitur: in ore vnam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscurae; in

Leo.

— Qua posterior pes,

Horrentesque iubas et fuluum cerne leonem.

Hunc vbi contigerit Phoebi violentior axis,

150. Accensa in Cancro iam, tum geminabitur aestas.

Hinc lymphae tenues; hinc est tristissima tellus;

Et densas laetus segetes bene condit arator.

Ne mihi tum remis pulset vada caerula puppis;

Dent

sinistris priores claras duas, in secundo vnam, in ter-
tio vnam, in extremo minore vnam, in testa duas.
Sunt omnes XVI.

Leo beneficio Iunonis inter astra collocatus dicitur, eo quod virtute caeteras praecellat. Periandrus Rhodius refert, eum ob primos labores Herculis memoriae causa, honorifice astris illatum. Nigidius refert, hunc Leonem nutritum apud Lunam iussu Iunonis, et in terra Arcadia in regione Nemaee in spelunca Mithidimon nomine fuerit, quam quidam Aphriso dicunt, et iussu Iunonis ad Herculis exitium dimissum, quem Hercules iussu Eurysthei interfecit cum Molorcho hospite suo, cuius clauam pro viribus tributam principio est adeptus, cum qua Leonem interfecit, itaque postea claua pro gladio, pelle pro scuto reliquo tempore uti coepit, et apud omnes mortales gratus ob virtutem haberi coepit; Iunoni porro magis odio esse. Quapropter leonem caelesti memoria dignatum voluntate Iunonis nos arbitramur. Hic notabilis et maximus inter signa est. Plerique volunt Nemaee gymnicos ludos ob hunc Leonem institutos. Hic totus figuratur. Habet stellas, in capite tres, in collo duas, in pectore claram vnam, in spina tres, in cauda media vnam, in vltima cauda claram vnam, in medio ventre vnam, sub pectore duas, in priore pede claram vnam, sub

Dent potius ventis excusso vela rudente,
Excipiantque sinus zephyris spirantibus auras. 155.

Est etiam Aurigae facies, siue Atthide terra Erichthonius.
Natus Erichthonius, qui primus sub iuga duxit
Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
Myrtilus; hunc potius species in sidere reddit.
Sic nulli currus, sic ruptis moestus habenis, 160.

D 3

Per-

sub ventre vnam claram, in medio ventris vnam, in
posteriore pede claram vnam, in genu posteriori cla-
ram vnam. Fiunt omnes decem et nouem. Viden-
tur aliae stellae obscurae septem iuxta caudam eius,
quae vocantur crines Berenices, et sunt earum virgi-
num, quae Lesbo perierunt. Illa autem magna et
clara, quae in pectore eius est, appellatur Tyberone.

Hic agitator Erichthonius dicitur fuisse Vulcani et
Mineruae filius. Qui Vulcanus cum Ioui fulmen effi-
ceret, ab Ioue promissum coepit, vt quicquid vellet
praesumeret. Ille Mineruam in coniugem petiuit.
Iupiter imperauit Mineruae, vt virginitatem defende-
ret. Dumque cubiculum introirent, certando Vulca-
nus semen in pauimentum iecit, vnde natus est Erich-
thonius, quem Minerua in cista abscondit, dracone-
que custode appposito, duabus sororibus Aglauro et
Pandroso commendauit. Hic primus currus homines
equis iunctis docuit similes quadrigae solis facere.
Primum Panathenaea constituisse, arcem templumque
aedificasse dicitur, quem Iupiter miratus astris rece-
ptum memoriae tradidit. In hoc signo et Capra est,
quam in humero portat, quae Iouem nutriuit. Item-
que eius filii Hoedi, quos auriga in brachio portat,
qui fluctus significare dicuntur, noscuntur. Musaeus
de capra hoc refert: datur Iouis infans nutriendus

The-

Perfidiâ Pelopis raptam gemit Hippodamiam.

Ipse ingens transuersus adit laeuam Geminorum
Maiorisque Vrsae contra delabitur ora.

Numina praeterea secum trahit; vna putatur

165. Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans

Vbera Cretaeae mulsit fidissima caprae,

Sidere testatur quae claro gratum alumnum,

Hanc auriga humero portans at manibus hoe-
dos

Ostendit, nautis inimicum fidus, vbi illos

170. Orbis ab oceano celsus rapit; haud semel hoedi
lacta-

Themidi Almathaeae, quae fuit domina caprae, quae ex ea Iouem nutrit. Esse autem hanc capram filiam Solis dicunt, cuius aspectus tam atrox fuisse dicitur, ut Titanes eam timerent, rogarentque matrem Terram, ut eam abderet. Terra autem in antro clausam Amalthaeae tradidit custodiendam, ibique Iouem cum cura Amalthaeae educasse. Qui cum esset iuuenis, et ille contra Titanes inermis vellet pugnare, eius pellem dicitur acceptam pro scuto habuisse, quod semper Titanibus agitator timori fuerit, et dicebatur media pelle Gorgoneum caput habere; eo tectus tegmento caprae, tergo alterius pellis tecta restituit, vitae etiam immortalitate donauit, caelique astris intulit, et eius pellem appellauit. Aliis placet, agitatorum Myrtilum esse, Mercurii filium, OEnomai aurigam, et a patre Mercurio astris illatum, cuius caput non multum distat ab Helice, genua apponuntur Geminis, pedes iuxta Tauri cornua. Habet autem stellas, in capite vnâ, in singulis humeris singulas, sed ea est clarior, quae in sinistro humero est, et appellatur

laetantem videre ratem nautasque pauentes,
Sparsaque per saeuos morientum corpora fluctus.

Aurigae pedibus trux adiacet ignea Taurus Taurus.
Cornua fronte gerens, et lucidus ore minaci,
Quemlibet ignarum caeli sua forma docebit, 175.
Et caput, et patulas nares, et cornua Tauri.
Fronte micant Hyades. Quae cornus flamma
sinistri

Summa tenet, subit haec eadem vestigia dextra
Aurigae, mediaque ligant compagine diuos.

D 4

Myr-

tur Capra: in singulis genibus singulas, in dextra manu vnam, in sinistra duas, et super ipso brachio stellas duas, quae vocantur Hoedi. Sunt omnes simul decem.

Porro Taurum inter astra quidam putant positum, propter Iouem quod in bouem sit fabulose conuersus. Nigidius hunc Iouem a Neptuno fratre per gratiam adduxisse, qui in figura Tauri sensum humanum haberet, quem Iupiter Sidonem misit, ut Europam Agenoris filiam ad se portaret, isque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter aequales suas ludentem in templo Aesculapii conspexit, eamque repentino arreptu collocatam suo tergo deuexit ad Iouem in insulam Cretam. Ob hanc igitur causam Iupiter Taurum sideribus dignatus est immortalis memoria inferre. Eratosthenes dicit, hunc esse qui coit cum Pasiphae. Cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter foemineum sexum. Spectat autem orientem. In signo autem Tauri frons et facies, Hyades

180. Myrtilus exoritur summo cum fluctibus ore;
 Totus cum Tauro lucet; ruit oceano Bos
 Ante, super terras cum fulget Myrtilus ore.

Cepheus. Iafides etiam caelum cum coniuge Cepheus
 Ascendit totaque domo; quia Iuppiter auctor
 185. Est generis (prodest maiestas saepe parentis).
 Ipse breuem patulis manibus stat post Cynosuram
 Di-

des vocantur, quas Pherecydes Athenaeus nutrices Liberi dicit, quae Dodonides nymphae vocantur. Quae cum a Lycurgo captiuitatem timentes, fugerent Thebas, ne sibi a Iunone aliquid paterentur, Iuppiter caelo illatas sideribus honorauit, Hyadesque appellavit, quod nascente Libero eas innenerit, quas in signum temporis posuit; vel quod sint pluviales: *Uen* enim pluere est, quia earum ortus imbres concitat: vel quia in modum Y literae positae sunt. Musaeus et ista refert: Ex Atlante et Hya duodecim filiae procreatae sunt, et filius Hyas, quem dum ab apro vel Leone occisum sorores omnes nimis diligentes flebant, obierunt; e quibus quinque stellas figuratas Hyades appellauerunt; septem autem, Pleiades. Myrtilus autem quinque filias Cadmi esse dixit. Habet autem Taurus stellas, in capite quinque, quae Hyades appellantur: id est in cornibus singulis singulas, in fronte duas, in naribus vnam: hae sunt Hyades; in singulis genibus singulas, in ungue anteriore duas, in palmaribus duas, in collo vnam, in dorso tres, e quibus nouissima splendida est; in ventre splendidam vnam, in pectore vnam, in palla vnam. Sunt omnes XVIII. ab excisione Tauri usque ad id quod septem stellae sunt, quas quidam Pliades vel Pleiades dicunt, quae non videntur simul, eo quod septima obscura sit.

Diducto passu; quantum latus a pede dextro
 Cepheos extremam tangit Cynosurida caudam,
 Tantundem ab laeuo determinat; vtraque iungit
 Regula Cepheos vestigia. Baltheus ambit 190.

Qua latus ac flexum sinuosi respicit Anguis, Cassiepeia.
 Cassiepeia virum residet sublimis ad ipsum,
 Clara etiam pernox caelo cum Luna refulget,

D 5

Sed

Cepheus in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, a pedibus vsque ad pectus; reliquus medius est Arcturo, Aestiuo tropico circulo. Fuit ergo, sicut Euripides scribit, Aethiopum rex, Andromedae pater, qui filiam suam ad cetum dicitur exposuisse, quam Perseus saluauit; eiusque causa et ipse pater beneficio Mineruae sit astris illatus. Habet quidem stellas, in capite splendidas duas, in singulis humeris singulas, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas, in zona tres obliquatas, in dextra coxa vnam, in sinistro genu duas, supra pedes quatuor, in vltimo pede vnam. Sunt omnes XIX.

Cassiepeia interea (vt refert Sophocles carminum vates) dicitur praeposuisse formam suam Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Ceto transmissa vastabatur eorum terra; expostulatamque Andromeden et Ceto propositam; ob quam rem longe habitus eorum diuersus est. Ita autem est Cassiepeia in sella sedens. Habet in capite stellam claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextra mammilla claram vnam, in dextra manu claram et magnam vnam, in sinistra manu claram vnam, in vmbilico claram et magnam vnam, in sinistro femore duas, in eodem genu claram vnam,
 in

Sed brevis, et paucis decorata in sidere flammis,
 195. Qualis ferratos subicit clauicula dentes,
 Succutit et foribus praeducti vincula claustri:
 Talis disposita est stellis, ipsa horrida vultu
 Sic tendit palmas ceu sit planctura relictam
 Andromedam, meritam non iusta piacula matris.

Androme-
 da.

200.

Nec procul Andromede, totam quam cer-
 nere posse

Obscura sub nocte licet, sic emicat ore,
 Sic magnis humeris candet nitor. Hanc media
 ambit

Igne substricta fulget qua zonula palla;
 Sed poenae facies remanet, distractaque pandit
 205. Brachia, ceu magni teneantur robore saxi.

Andro-

in vnoquoque angulo fellae, in qua sedet, singulas
 claras. Sunt omnes XIII.

Andromeda filia fuit Cephei et Cassiopeiae, quae
 adamata est a Cupidine, et datum est responsum, ut
 traderetur Ceto ad deuorandum. Quae suspensa inter
 duos montes, et exposita Ceto est cum omnibus or-
 namentis, a Perseo autem liberata est, et ob id Persea
 dicta; beneficioque Mineruae astris recepta est. Eu-
 ripides etiam dicit intra astra collocatam, ut labor Per-
 sei aeternus pateret, manibus eius extensis, quemad-
 modum Ceto opposita est. Quae cum a Perseo liberata
 esset, neque patri, neque matri voluit commorari,
 sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas,
 in capite claram vnam, in singulis humeris singulas,
 in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu cla-
 ram

Andromedae capiti sonipes supereminet ales, ^{Equus.}
Vertice et Andromedae radiat quae stella, sub
ipsa

Aluo fulget equi; tres armos et latera aequis
Distinguunt spatiis; capiti tristissima forma,
Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet. 210.
Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato,
Et capiti et longa ceruice insignior exit
Stella nitens, armis laterique simillima magno.
Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
Primo praestat equum, medio rupta ordine mem- 215.

bra

Destituunt visus; rudis inde assurgit imago.
Gorgonis hic proles in Pierio Helicone,

Ver-

ram vnam, in eodem brachio claras duas, in zona
tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras sin-
gulas, in dextro pede duas, in sinistro pede vnam.
Sunt omnes XXI.

Equus praeterea dimidius est, - priore parte patens
vsque ad umbilicum. Aratus dicit super Geniculato-
rem situm, et iam astris illatum, eo quod a celsitudine
Heliconis montis percusso pede dextro aquam produ-
xit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam
pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli vero Pe-
gafum putant, qui ad astra pro Bellerophontis interitu
euolauerit. Euripides dicit, Menalippen Chironis fi-
liam esse, quae compressa grauida, profugit in Pelion
montem, et dum a patre comprehendi timeret, deo-
rum misericordia conuersa in equum ad astra conscen-
dit, cuius posteriores partes corporis propter foemi-
nei

Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
Musaeos fontes dextri pedis ictibus haufit.

220. Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenes;
Fontis nomen habet; sed Pegasus aethere summo
Veloces agitat pennas, et fidere gaudet.

Aries.

Inde subest Aries, qui longe maxima cur-
rens

Orbe suo spatia ad finem non tardius Vrsa

Perue-

nei sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram vnam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla vnam, in ala proxima capiti claram vnam, in humero alae dextrae vnam, in media ala vnam, in extremis pennis vnam, in armo vnam, in pectore vnam, in spina vnam, in umbilico claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis ungulis singulas. Fiant omnes XVIII.

Aries, ut Hesiodus et Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est propter Phrixum et Hellen, Athamantis et Nebulae filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani a Libero dicuntur effecti; qui dum in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cum nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellespontus vocatur. Helle autem (ut aiunt) a Neptuno saluata est, et ex ea puerum Paeonem genuit. Phrixus autem insidens praeparato arieti, Colchos ad ductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, eique suam auream pellem concessit, antequam inter astra processisset, quam Draco custodiuit.

Geni-

Peruenit, et quando grauiore Lycaonis Arctos 225.

Axem actu torquet: tanto pernicioꝛ ille

Distantes cornu properat contingere metas.

Clara nec est illi facies, nec sidera possunt,

Officiat si Luna, sua virtute nitere.

Sed quaerendus erit zonae ratione micantis 230.

Andromedae; terit hic summi diuortia mundi,

Vt chelae, candens aut balthæus Orionis.

Est

Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno et Theophane, Altidis filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem conuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysouellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem et principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Liber exercitum in Aphricam duceret, et aquae inopiam pateretur, subito Aries ex arena exiuit, et Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem louem Ammonem appellauit, eique fanum magnificum fecit, eo in loco, in quo reperta est aqua, et abest ab Alexandria itinere dierum nouem, locus arenosus et serpentum multitudine plenus, et ab arena Ammon est nominatus. Praeterea Aries dux aquae, immortalis mutatus, et caeli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem assequitur aliis signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. Sunt omnes XVIII.

Deltoton. Est etiam propiore deum cognoscere signo,
 Deltoton si quis, donum hoc spectabile Nili,
 235. Diuitibus generatum vndis, in sede notarit.
 Tres illi laterum ductus; aequata duorum
 Sunt spacia; vnus breuior, sed clarior ignis.
 Hunc Aries iuxta; medium Deltoton habebit
 Inter lanigeri tergum et Cepheida moestam.

Pisces. Hunc vltra gemini Pisces, quorum alter in
 240. Austros
 Tendit, Threicum Boream petit alter, et audit
 Stri-

Super caput Arietis non longe ab Andromedae
 pedibus adiacet signum quod Graeci ob similitudinem
 Deltae. literae, Deltoton vocant, Latini autem ob
 proprietatem formae, Triangulum dicunt. Quod
 quidam a Ioue per Mercurium inter astra positum
 dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum
 esse dicitur. Quidam vero dicunt, Aegypti esse effi-
 giem, stellis figuratam in tribus angulis, id est tri-
 gono, et Nilum talem ambitum facere. Habet au-
 tem stellas tres, in singulis angulis singulas, e qui-
 bus vna est clarior.

Pisces hi sunt, et maior Piscis. Nigidius hos
 Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, et ibi ouum
 inuenisse mirae magnitudinis, quod voluentes eiece-
 runt in terram, atque ita columbam insedissee, et post
 aliquot dies exclusisse eam Syriae quae vocatur Ve-
 nus; maxime quae misericors ad homines pertine-
 bat; quaeque multa quae ad vtilitatem hominibus
 verterentur, ea dicitur inuenisse. Quae, quoniam
 Iupiter saepius a Mercurio laudari nominarique au-
 diret,

Stridentes auras, niueus quas procreat Haemus.
 Non illis liber cursus, sed vincula caudâ
 Singula vtrunque tenent vno coëuntia nodo.
 Nodum stella premit Piscis, qui respicit auras 245.
 Threicias. Dextram Andromedae cernuntur
 ad vlnam.

Subter vtrumque pedem deuotae Virginis *Perseus*.
 ales

Perseos effigies seruatae grata puellae.
 Moles ipsa viri satis est testata parentem;
 Tantus

diret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa
 diligenter fuerit, rogata a Ioue, quod sibi optanti
 tribui postularet, illa ait, Vt pisces, qui suam origi-
 nem seruassent, immortalī praemio afficerentur. Iu-
 piter in duodecim signis Pisces siderum splendore
 decorauit. Vnde hodie quoque Syri neque hos Pi-
 sces edunt, et columbas potestate decorant. Horum
 autem vnus aquilonius est, alter australis, ex aduerso
 caudis vtriusque positus. Habent inter se alligamen-
 tum luteum, continens vsque ad priores pedes arie-
 tis. Andromedae autem humerus dexter, piscis est
 signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim.
 Alligamentum luteum, quo continentur in parte bo-
 reae, habet stellas tres, in parte noti tres, ad orien-
 tem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quin-
 decim. Sunt omnes XXXIX.

Perseus quidem ex Danae et Ioue natus est. Iu-
 piter enim in similitudinem aurei imbris se transfor-
 mans oppressam delusit Danaen, Acrisii regis Argi-
 vorum filiam; quam pater a Ioue vt vitiatam co-
 gnouit,

250. Tantus vbique micat, tantum occupat ab Ioue
caeli.

Dextra sublatâ folium prope Cassiopeiae
Sublimis fulget; pedibus properare videtur,
Et velle aligeris purum aethera findere plantis.

Poplite

gnouit, intra arcam includens praecipitauit in mare; quae delata ad Italiam, inuenta a quodam piscatore, et oblata regi, eam sibi fecit vxorem, vna cum Perseo, quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem insulae Seriphi, acceptis a Mercurio talaribus, et a Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones, Phorci filias, venisse perhibetur, quae angues pro crinibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, primae Stheno, secundae Euryale, tertiae Medusa. Quidam vero eum a Minerua missum dicunt, et ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusae abscidit et Mineruae tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, vt in bello terribilior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnam, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra claram vnam, in eodem cubito vnam, in manu sinistra vnam, in dextra parte lumborum claram vnam, in sinistro femore claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis tibiis singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circumquaque tres, in harpe vnam. Fiunt omnes XVIII.

Poplite sub laeuo, Tauri certissima signa Pleiades.
 Pleiades suberunt; breuis et locus occupat om- 255.
 nes;

Nec faciles cerni, nisi quod coeuntia plura
 Sidera communem ostendunt ex omnibus ignem.
 Septem traduntur numero, sed carpitur vna.
 Deficient oculo distinguere corpora parua;
 Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas: 260.
 Electra, Alcyoneque, Celaenoque, Meropeque,
 Asterope, et Taygete simul, famosaque Maia,
 Caelifero genitae; si vere sustinet Atlas
 Regna Iouis superosque, atque ipso pondere
 gaudet.

Lumine

Pleiades a pluralitate Graeci vocant; Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilias dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenaeus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, et pro eo quod Liberum educauerunt, a Ioue inter sidera sunt relatae. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caeleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septimam, ut ait Aratus, vix intueri licet, quam quidam prae timore Orionis fugisse putant; quidam a Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quae non sustinens videre casus pronepotum, fugerit. Vnde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, et propter comas, quidam Cometen appellant. Nonnulli vero Meropen esse autumant, quae nupta a quodam viro nominata est Hippodamia. Musaeus autem refert, filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clarae sunt, vna obscura; cum diis con-

Vol. II. E cubu.

265.Lumine non multo Pleias certauerit astris;
Praecipuo sed honore ostendit tempora bina:
Cum primum agricolam ventus superimminet
 auster,
Et cum surgit hiems ponto, fugienda peritis.

Lyra.

Quin etiam Lyra Mercurio dilecta, Deorum
270. Proli accepta, pio coelo nitet, ante labore
Deiictam effigiem, plantaue erecta sinistra
Tempora laeua premit torti subiecta Draconis.

Соп-

cubnerunt, tres cum Ioue, et ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurius. ex Taygete Lacedaemon; cum Neptuno duae, Alcyone, ex qua Herus; Caeleno, ex qua Lycus; cum Marte Asterope, ex qua OEnomaus; Merope cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

Lyram inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurii, qui eam condidit ex testudinis similitudine de Apollinis bouum cornibus; qui intendit chordas septem Atlantidum numero. Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter caetera relicta etiam testudo est, quae cum putrefacta fuisset et nervi eius extensi intra corium remansissent, percussa a Mercurio sonitum dedit; in cuius similitudinem Mercurius Lyram fecit, quam postea Apollini datam, alii Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis, id est Calliopae sit filius. Fecit autem chordas novem iuxta numerum musarum. Tantaenque dicitur dulcedinis in modulando fuisse, ut arbores, saxa, bestias, atque inferos commoverit ob coniugis Eurydices desiderium ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem

Contra spectat auem, vel Phoebi qui fuit Cycnus.
olim,

Cycnus vel Ledaë thalamis qui illapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit. 275.

Inter defectum fidus Cycnumque nitentem
Mercurialis habet sedem Lyra; multa videbis
Stellarum vacua in Cycno; multa ignea rursus,
Aut medii fulgoris erunt; penna vtrique lata,
Dexterior iuxta regalem Cepheos vnam, 280.
At laeua fugit instantem sibi Pegason ala.

E 2 Piscibus

autem patrem, a quo fuerat glorificatus, minime glorificaret, sedens in Pangaeo monte, et expectans solis ortum, Liber indignatus misit Bacchas, ut Aeschylus scribit, quae eum membratim discerperent, collectisque membris eius sepelierunt eum in Lesbii montibus; eius Lyræ Musæo dederunt, Iouemque rogauerunt, ut eius memoriam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pectinibus singulas, in cacumine chordarum singulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam vnam. Sunt omnes nouem.

Cycnum dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolauerit in ramum Atticae regionis, ibique compresserit Nemesein, quae et Leda dicitur, (ut refert Crates tragoediarum scriptor) quae enixa est ouum, unde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in caelum in Cycnum transfiguratus se recepit, ut fuit pennae tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam

Piscibus interlucet equi latus, ad caput eius

Aquarius. Dextra manus latices qua fundit Aquarius exit.

Atque imitata cadunt errantis signa liquoris

Quo

vnam claram quae est erga collum, in sinistra ala
quinque, in pectore vnam, in cauda vnam, quae est
amplissima. Sunt omnes XIV.

Porro Aquarius nomen accepisse dicitur, quod eius
exortu imbres plurimi fiant. Quidam volunt, Gany-
meden eum esse, Troili et Callirrhoes filium, qui
cum in Ida monte venaretur, ob nimiam pulchritu-
dinem a Ioue adamatus, et per aquilam raptus, in-
ter astra est collocatus. Dehinc Aquarius dictus est,
quod vndas funderet. Nigidius Hydrochoon siue
Aquarium existimat esse Deucalionem Thessalum, qui
maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in
monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia; et postea-
quam se et vxorem suam in terra relictum censuit,
orbitatis et vastitatis misertus, ab Ioue precari coe-
pit, vt aut et ipsi interirent, aut hominum genus
restituerent. Iupiter respondit et per sortem indi-
cavit, vt lapides, quos ante se reperissent, post se
iactarent. Reuersi itaque, quotquot Deucalion misit,
viri fiebant; quos Pyrrha, foeminae. Quo facto
rursus hominum genus natum est, ob quam rem
λαός Graece populus dicitur, quia lapis antiquitus
Graece λάαξ appellabatur. Ab antiquis quidem dici-
tur Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo di-
citur ex Cyrene procreasse, quam compressit in mon-
te Orphea, qui Cyrenis est appellatus. Aristeus
dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus caete-
ros homines ad bonos fructus vtilitatemque perdu-
cebat. Is cum Caniculae signum pestiferum oriretur,
et

Quo prior Aegoceros semper properare vi-
 detur Capricor-
 nus.
 285.

Oceano merfusus sopitas condere flammās.

Tum brevis occasus ortusque intercipit hora,

Cum sol ambierit metas gelidi Capricorni.

Iam neque perficiet cursus nec vota brevis lux,

Et cum terrores auget nox atra marinos, 290.

Multum clamatos frustra expectaueris ortus.

Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat
 Auster;

Pigra ministeria, et nautis tremor occupat artus,

E 3

Et

et statim praesentes fructus laederentur, et homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est, ut a diis impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus et ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est a diis, ut Caniculae stellae exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentiae vim abscinderent. Quapropter Aristeus a diis inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito unam, in dextro cubito unam, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub mammillis singulas, in dextro lumbo unam, in singulis genibus singulas, in dextra tibia unam, in singulis pedibus singulas. Sunt omnes XVIII. Effusio vero aquae dextra laevaeque fit stellis XXXI. Quarum duae splendidae sunt, caeterae vero obscurae.

Capricornus sane similitudinem habet Aegipanos; habet enim posteriorem partem Piscis, priorem Capricor-

Et rationem animi temeraria pectora soluent.

295. Nulla dies oritur, quae iam vacua aequora cernat

Puppibus, et semper tumidis ratis innatat vndis.

Interea tentare vndas iuuat; aspera sed cum

Affultat lateri deprensae spuma carinae,

Tunc alti curuos prospectant littore portus:

300. Inuentasque alii terras pro munere narrant.

Inter-

pricorni; et hunc honorem dicitur affecutus, eo quod cum Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Ida utrosque nutritos, et ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum; quem Iupiter victor astris intulit, quod eius opera dii armati essent; itemque matrem eius Capram, quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortali honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro speluncam haberet, et Aegyptum incoleret, ab Ioueque concessum habuisset, quemadmodum diis posset obistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent, neque Typhonis immanitati resistere dii possent, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu bestiam, seu volucrem, seu piscem pecudemue, Typhon se in capram transmutasset; itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur; vnde adhuc maxime pro diis multas bestias obseruant coluntque Aegyptii. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibimet vacuam cognovit dominantibus, arbitratus deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortunae varietate, et periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente a diis factum ut interficeretur; ob idque vsque hodie in Aegypto hos

Interca exanimat pavidos instantis aquae mons;
Ast alii procul a terra iactantur in altum;
Munit et hos breue lignum, et fata instantia pel-
lit;
Nam tantum a leto, quantum rate fluctibus ab-
sunt.

E 4

Belli-

hos dies, id est XVIII. festos perpetuo, annis singulis instituerunt; in quibus diebus qui nascitur, amplius quam eos non viuit. Typhon autem fulmine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, vbi mos fuit solio regio decorari reges qui regnabant. Ibi enim sacris initiabantur primum, ut dicitur, reges, satis religiose tunicati: et Tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptii existimant. et per vicum vnum duci, ut periti existimabant, labore humanae necessitatis, ut crudelius quae sub eis sint abutantur. Deducitur autem a sacerdote Isidis in locum, qui nominatur Adytos, et iureiurando adigitur, neque mensem, neque diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Sed illo reuertamur, vnde digressi sumus. Igitur dii postea quam Typhonem poena affecerunt et interfecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, et ei nomen Aegyptii, Aegipana imposuerunt, quod cum tanti dii se in bestias conuertissent, Typhon se in Capram transfigurabat, oppidumque magnificum in Aegypto aedificauerunt, quod Panopolin appellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cornibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnâ, in pectore duas, in anteriore pede vnam, in summitate

Sagittarius
305.

Belligeri Titan magnum cum contigit arcum,

Ducentemque ferum sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugitat longasque tenebras.
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema

Scor-

mitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in caudae extremitate claras duas. Sunt omnes XXVI.

Porro Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, et Cepheus a vertice et humeris cum manibus, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus est propter equina crura. Quidam negant, dicentes, nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt, quod quadrupes esse non videatur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est, et caudam habet veluti sagittarii. Sositheus autem, tragoediarum scriptor, illum affirmat esse Crotonem, Euphemes Musarum nutricis filium, et inhabitasse Heliconem, atque sagittis et venatu vitam exegisse, qui inter Musas saepius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus plaudabat, quo alii timerent. Hunc Musae beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus et sagittae, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis; sed dum illae cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oblectare canentes, ob hoc eum a Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis earum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stellas,

Scorpius; ille micat super freta caerula cauda. 310.

Insequitur grauis Arcus, et in lucem magis exit.

Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas

Mergitur Orion, humeris et vertice Cepheus.

Est etiam incertum quo cornu missa Sagitta, ^{Sagitta et}
Quam seruat Iouis ales; habet miracula nulla, ^{Aquila.} 315.

E 5

Si

las, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagittae duas, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in anterioribus geniculis singulas. Sunt omnes XV. Reliquae vero septem, subter crura, similes quidem sunt posterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit; iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes Cyclopes ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, et peracta, ac potius sedata lite, assumptum, et ad pedes sagittarii inter astra collocatum. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam vero splendidiorum aliis.

Aquilam sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem rapuit in caelum. Est enim ea signum Iouis, quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam in portione sortitus sit Iupiter, quod altius cunctis volantibus euolet, et pene inter omnes principatum teneat, et quod sola auium Solis radiis non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaosthenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petiisse, et regnum accepisse. Egresso vero de Naxo cum aduersus Titanas proficisceretur, et sacrificium faceret, aquilam

Si coelum ascendit Iouis armiger; is enim arcum
 Vnguibus innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
 Et telo appositus custos quo Iuppiter arsit
 In puero, luit excidio quem Troia furorem.

Delphinus.

320.

Delphin inde brevis lucet iuxta Capricor-
 num

Paucis fideribus; tulit hic Atlantida Nymphen

In

aquilam ei in auspicio apparuisse, et fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutelae suae subiecisse. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam. Sunt omnes quatuor. Sagitta autem, quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclopes interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius a Ioue esset interfectus, quam sagittam astris illam in memoriam virtutis suae reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennae sagittae duas.

Neptunus, ut Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quae cum ob verecundiae magnitudinem et virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit, qui eam peterent, inter quos et Delphinum misit, qui eam peteret. Quae cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauitque Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinoque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit et in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, et ideo musicum sionum dicitur, eo quod in numero musarum stellas

In thalamos, Neptune, tuos, miseratus amantem.

Sidera, quae mundi pars celsior aethere voluit.
Quaeque vident Boream ventis assueta serenis
Diximus. Hinc alius declivis ducitur ordo, 325.
Sentit et insanos obscuris flatibus austros.

Primus in obliquo rapitur sub pectore Tauri Orion.
Orion; non vlla magis vicina notabit

Stella

Stellas habet, in ore vnam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas. Sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

Orion qui et Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, et dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hiemis habet ortum cum mare et terras aquis et tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis et clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni et Euryales filium, cui dono datum est a Neptuno, vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Merope OEnopionis filiam compressit, quem OEnopion ob iniuriam excaecauit, et de finibus suis expulit. Ipse cum Lemnum venisset, a Sole dicitur ei lumina restituta esse, et reuersus est ad OEnopionem, qui cum a ciuibz terra absconderetur, OEnopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, et a Diana corriperetur, ait se nullam feram in terris relicturum.

Tellus

Stella virum, sparsa quam toto corpore flamma
 330. Tale caput, magnique humeri, sic balteus exit,
 Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

Talis

Tellus indignata Scorpionem extulit mirae magnitudinis, qui poenas magniloquentiae eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. Idem rogatu Dianae Scorpionem inter astra duodecim caelo collocavit, quorum contra magnitudinem stellae quoque eorum amplissimae sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebis voto petisse, ut filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius et Neptunus hospitio deuenerunt: qui eis hostiam immolavit, ut filius nasceretur: cuius bouis pelle detracta, dii in eam urinam fecere, iussuque Mercurii, terra obruta est, unde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt et astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Methymnaeum, qui cum esset citharae potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum a rege impetrasset ut ciuitatem arte sua illustraret, et magnum patrimonium acquisivisset, consenserunt famuli cum nautis, ut eum interficerent: quem cum vellent interficere petiit ab eis ut ante decantaret. Cum autem citharae sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnam ex his se praecipitavit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per aestum aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narrasset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, et ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, et de Orione inquireret, dixerunt eum obiisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini

Talis ei et custos aderit Canis ore timendo; *Sirius*.
Ore vomit flammam; membris contemptior
ignis;

Sirium

phini monumentum iurabitis: eosque custodiri mandavit, atque Orionem ita ornatum sicut se praecipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini monumentum iurarent Orionem obiisse, et de monumento prodiisset, illi eum videntes obmutuerunt, ibique regis imperio crucifixi sunt. Dehinc Iouis miseratione dicitur Orion cum Delphino inter astra positus. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum caeteris diis apud Musaeum Bistoniorum regem hospitio dapili copiosoque affectu praedito in hilaritate constituisse, ut in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus sit Orion, qui factus adolescens digna deorum forma atque egregia virtute incitatus, immortalis memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nam cum in Celinio venaretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, quae in monte constituebat. Itaque Diana misisse dicitur Scorpionem qui Orionem vita priuaret: Orion vita priuatus, sideribus illatus est. Habet autem stellas, in capite claras tres, e quibus media est splendidior caeteris: in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito obscuram vnam, in eadem manu vnam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas, in mantili tres. Sunt omnes XVII. et decem ex eis obscuriores.

Sirius stella est in medio Centro caeli, ad quam cum Sol accesserit, duplicatur calor ipsius, et languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem stellam vocatam putant propter flammae candorem.

Latini

Sirium hunc Graii proprio sub nomine dicunt.

335. Cum tetigit Solis radios, accenditur aestas,
Discernitque ortu longe sata; viuida firmat;

At

Latini autem illam Caniculam vocant, vnde et dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium commutatur. Nam aut vincitur, aut morbosus utitur viribus. Hinc est, quod cum certo tempore oritur, non semper est noxia. Quidam vero dicunt, Canem fuisse, quae Europae cum dracone custos data est, quae postea Minos utraque accepit. Eandem postea ob medicinae causam Procridi in munere datam, quae postea Cephalus utraque possedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infestantem; cui Cani fatum est, ne ab ullo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter vero Vulpem in lapidem convertit, et Canem astris intulit. Amphianus, tragoediarum scriptor, refert, quod cum hominibus stellae relinquerent locum, missus est legatus Canis ad Doloram, quam ut vidit, tempore tempestiuo adamauit; qui cum flagraret amore, nec posset frui, magis asperius vrebatur; calamitate accepta, et Deos adiutores inuocare coepit; tunc Aquilo misit filios suos adolescentes, qui operam Cani traderent, et ipse flatu suo Canis ardorem sedauit, qui flatu Etesiae dicitur; amoris autem memoria remanuit.

Sunt qui aliter memorent. Icarus a Libero hospitio receptus est, qui ei in munere utrem plenum vino tribuit, iussitque, ut in reliquas terras propagaret. Icarus dehinc Athenaeus, cum in terram Atticam ad posteros deuenisset, eis genus hoc suauitatis ostendit; pastores autem cum immoderatus biberent, ebrii facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium malum medicamen-

At quibus assutae frondes, aut languida ceruix,
Exanimat; nullo gaudet maiusue minusue
Agricola; et fidus primo speculatur ab ortu.

Auri-

•

mentum sibi dedisse, eum fustibus interfecerunt. Icarium autem occisum Canis, qui cum eo fuerat, Maera nomine, vlulans, Erigonae eius filiae monstrauit, ubi pater insepultus iaceret; quae cum venisset, eius corpus sepeliuit, ipsaque se in monte Hymetto contulit, ibique laqueo sibi mortem consciiuit. Tunc dicitur Liber a Ioue petiisse, vt Erigonem et Icarium astris inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem signum Virginis nominauit; Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exoritur, tempestates mari terraeque efficit; cumque Athenas pestilentia opprimeret, ex oraculo responsum est, cessaturam pestilentiam, si per annos singulos de frugibus et vindemia Icario et Erigonae primum delibaretur. Quod factum est ab Atheniensibus, qui diebus festis institutis aras constituerunt; ideo quia illam pendentem aspererunt, quod est apud Graecos; ex quo factum est, vt soli oscillo iactarentur homines. Canis autem Icarii, qui vlulans ante pedem pendens Virginis mortuus est, Astrocyon nominatur, quod nos Canis stellam dicimus; qui ob eandem causam, quando exoritur, summam pestilentiam hominibus facit. Habet autem stellas, in capite vnam, quae Isis dicitur, claram in lingua vnam, quam Sirium vel Canem vocant, quae magna est et splendida, in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriore pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam, in posteriori pede sinistro vnam, in summitate caudae vnam. Fiunt omnes XX. Situm autem.

Lepus.

340.

Auritus Leporem sequitur Canis, et fugit
ille;

Vrgetur cursu rutili Canis ille per aethram
Sic vtrunque oritur, sic occidit in freta sidus.

At

autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, et
arcticum subterraneum, qui Australis vocatur.

Lepus sub pedibus Antecanis et Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam ut venatorem eum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, et postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari, Callimachusque accusat eum, quod cum Dianae scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, et eos venari dixerit. Nonnulli a Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, et quosdam foetus pariat, quosdam vero in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione differuit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem foeminam produxit, et ad eius partum diligentissime quae opus essent administravit; itaque cum peperisset, et complures eius ciuitatis ad studium intendisset, et partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere coeperunt; quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit. Itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, ut homines meminissent, nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur laetitia,

At qua cauda Canis languenti definit astro, Argo.
 Fulgent Argoae stellis aplustria puppis;
 Puppe etenim trahitur, non recto libera cursu: 345.
 Vt cum decurrens inhibet iam nauita remos,
 Auersamque ratem votis damnatus ad oram,
 Perligat, optatam cupiens contingere terram:
 Seu quia pars violata fuit, coeuntia saxa,
 Numine Iunonis tutus cum fugit Iason. 350.

Haec

laetitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Ha-
 bet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pe-
 ctore duas, in dorso nitidam vnam; in posterioribus
 pedibus singulas. Sunt autem omnes. VII.

Post Canis igitur magni caudam, secundum stella-
 rum ordinem Nauis constituta est, quam quidam be-
 neficio Mineruae inter astra collocatam dicunt, quae-
 que prima ab ea fabricata est, et mare quod antea
 inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio
 fecit, quam notatam in caelo figurauit, sed a guber-
 naculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt, Danaum
 Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta
 filias habuisse, fratrem autem eius Aegyptum toti-
 dem filios. Danaum autem et filias eius interficere
 voluit, vt regnum paternum solus obtineret, easque
 filiis suis vxores a fratre poposcit. Danaus autem
 cognita malitia, Mineruam inuocauit adiutricem;
 tunc primum dicitur Minerva nauim fecisse, quae
 Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica
 Argos profugit. Aegyptus filios suos ad persequen-
 dum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt,
 patrum impugnare coeperunt. Danaus autem, vt
 vidit, se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas,
Vol. II. F quae

Haec micat in caelo lateri non amplius aucta;
 Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
 Intercepta perit nulla sub imagine forma;
 Puppis demisso tantum stat roscida clauo.

Porro.

355. Haud procul expositam sequitur Nereia Pistris
 Andromedam; media est solis via, cum tamen
 illa.

Terretur monstro pelagi, gaudetque sub axe
 Diuerso posita, et Boreae vicina legente.

Auster pistrin agit duo sidera, perlegit vnum;

360. Nanque Aries supra Pistrim Piscesque feruntur;
 Bellua sed ponti non multum praeterit Amnem,
 Amnem, qui Phaethonta suas defleuit ad vndas,
 Postquam patris equos non aequo pondere rexit,
 Ful-

quae patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt,
 sola Hypermnestra Linum seruauit; ob quod fanum
 illis factum est. Caeterae vero dicuntur apud Infe-
 ros in dolium pertusum aquam ingerere. Habet au-
 tem Navis stellas, in puppe quatuor, in catastroma
 quatuor, in malo summo tres, in singulis temonibus
 quinque, sub carina quinque. Sunt omnes XXVI.

Porro sub Ariete et Piscibus super fluvium Cetus
 in caeli regione collocatus est. Dicitur autem a
 Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Ne-
 reidis, a qua contra Cassiopeiam et Andromedam ex-
 ardescebat propter nimiam pulchritudinem. Huic
 Ceto Andromeda proposita erat, quem Perseus in-
 terfecit, et ab Ioue astris illatus est, ut memoria
 actus maneret. Habet autem stellas, in caudae ex-
 tremo

Fulmine reddentem flammās Iouis; hunc noua
filua

Planxere ignotis moestae Phaethontides vlnis. 365.

Eridanus medius liquidis interiacet astris. Eridanus.

Huius pars vndae laeuum tenet Orionis
Lapsa pedem, procul ambobus qua Piscibus vnus
Vincula connectit nodus, cristam super ipsam,
Aequoreae Pistris radians; sunt libera caelo 370.
Sidera, non ullam specie reddentia formam,
Sub Leporis latus, auersam post denique pup-
pim,
Inter et Eridani flexus, clauumque carinae;
Atque haec ipsa nota est nullam praebere figu-
ram.

F 2

Sunt

tremo claras duas, a cauda vsque ad gibbum eius
sex, sub ventre sex. Sunt omnes XIV.

Fluuius, vt superius diximus, subter Cetum collo-
catus est. caeli regione cernitur, ad quam sinister
Orionis pes extenditur. Ab Arato et Pherecyde Eri-
danus Padus esse putatur; et ideo inter astra colloca-
tus, quod a meridianis partibus dirigere cernitur.
Hesiodus autem dicit, eum inter astra collocatum,
propter Phaethonta, Solis et Clymenes filium, qui
dicitur currum patris ascendisse. Cumque a terra al-
tius leuaretur, prae timore in Eridanum fluuium, qui
et Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus;
et omnia ardere coeperunt; causaque extinguendi vni-
versos amnes immisos esse, omneque mortalium ge-
nus interiisse, praeter Pyrrham et Deucalionem. So-
rores

375. Sunt etenim toto sparsi sine nomine mundo
Inter signa ignes; quibus et si propria d. sit
Forma, per appositi noscuntur lumina signi.

Piscis No-
tius.

Est etiam a Geminis diuersus Piscibus vnus,
Qui Borean fugitat, totus directus in Austros,
380. Ventre sub Aegoceri, Pristim conuersus ad imam
Infimus Hydrochoos sed qua vestigia figit,
Sunt aliae stellae, qua caudam bellua flectit,
Quaque caput Piscis, media regione locatae;
Nullum nomen habent, nec causae est nominis vlla;
Sic

rores quoque Phaetontis flentes in arbores populos
versae sunt, lachrimaeque earum in Electrum durare
dicuntur, Heliadesque appellatae, ipsae autem nomi-
na habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Petre,
Phoebe, Chaerie, Dioxippe. Cycnus quoque, rex
Liguriae, Phaethontis propinquus, dum fleret, in
Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile ca-
nit. A quibusdam vero Nilus, qui et Gion existima-
tur, et ideo inter sidera collocatus, quod a meridianis
partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum
stellarum luce adornatum, et subiacet ei stella, quae
vocatur Canopus, siue Ptolemaeon splendens, tan-
gitque temonem Nauis. apparet autem humillima, eo
quod circa terram esse videtur, et nullum sidus infe-
rius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem
stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in
tertio tres, vsque ad nouissimum septem, quas dicunt
in ore Nili fluuii esse. Sunt omnes XVII.

Piscis magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui
circulo zodiaco comituti sunt, dicitur in astra collo-
catus,

Sic tenuis cunctis iam pene euanuit ardor. 385.

E quibus vna magis sub cauda flamma relucet
Squammigerae pistris; pedibus subit altera signi
Fundentis latices; est et sine honore corona,
Ante Sagittiferi paulum pernicia crura.

Scorpius erecta torquet qua spiculae cauda Thuribulum.
Thuribulum vicinum Austris sacro igne videbis 390.
Arcturum contra; sed quanto tardius ille
Oceanum occasu tangit, tanto magis arctae
Thuribuli metae. Vix caelo suspicit, et iam
Praecipiti tractu vastis dimittitur vndis. 395.
Multa dedit natura homini rata signa salutis,
Venturamque notis cladem depellere suavit.

F 3

Inter

catus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phacetis, filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quam Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt, quod de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarii urnae habere effusionem. Habet autem stellas XII, e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarii, et tres in brachiis eius. Ipsae autem clariores esse caeteris noscuntur. Inter haec sunt astra siue signa, quae Planetae appellantur.

Sacrarium quod et Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii primum mutuo coniurationem fecerunt, cum Iupiter contra Saturnum fecit, quod memoriae non solum astris illatum, sed etiam hominibus

hoc

Inter certa licet numeres sub nocte cauenda
 Thuribulum, nam si sordebunt caetera caeli
 400. Nubibus obductis, illo splendente timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior Auster.
 Tunc mihi spissentur substricto cornua velo,
 Et rigidi emittant flatus per inane rudentes.
 Quod si deprensae turbauit lintea puppis,
 405. Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, sorbetque inimicum Nerea prora;
 Vel si perspexit seruator Iuppiter, aegre
 Vltima persoluent iactati vota salutis;
 Nec metus ante fugit, quam pars perfulserit om-
 nis,
 410. Quae boream caelum spectantibus indicet or-
 bem.

Centa-
 rus.

Sunt etiam flammis commissa immania mem-
 bra

Centauri, capite, atque hirsuto corpore et aluo
 Subter

hoc haberet institutum, quia in agonibus et ludis quin-
 quennialibus coronae habentur, et foederis testes adhi-
 bentur, itemque vates, per quos futura respondentur,
 in Symposiis domus consecrantur, et iure Iupiter
 igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia de-
 prehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas
 in superficie, in qua prunae fuisse dicuntur, duas in
 vase eius.

Centaurus dicitur Saturni et Philyrae filius; nam
 Saturnus cum Iouem filium quaereret in Thracia, cum
 Philyra

Subter candentes hominem reddentia Chelas
 Inde per ingentes costas, per crura, per armos,
 Nascitur intacta Sonipes sub Virgine dextra, 415.
 Seu praedam e siluis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis, admouet Arae.
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, et magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter aetheris alti, 420.

F 4

Si

Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, et ex ea Chironem Centaurum natum artis medicinae inuentorem, ipsamque in arborem *Φίλυραν*, hoc est, tiliam versam esse, et habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aequissimum, a quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules, literis instructi sunt; cuius hospitio cum Hercules vteretur, sicut Antisthenes dicit, e pharetra fagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, et ab Ioue astris illatum. Est autem signum ad aspectum Sacrarum. Vnde et ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in utroque armo vnam, in utrisque pedibus anterioribus singulas. Fiunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur, tenere in sinistra manu arma et Leporem; in dextera vero bestiolam, quae *Θηρίον* appellatur, et *βύρσαν*, id est virem vini plenum, in quo libabat diis in Sacrarum. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede poste-

Si tenuem traxit nubem stellasque recondit,
Toto clarus equo, venientes nunciat Euros.

Hydra.
Crater.
Coruus.

Nec procul hinc Hydros trahitur, cui cauda
superne

Centaurum lucet; tractu subit ille Leonem;

425. Peruenit ad Cancrum capite, et tria fidera tangit.

Huic primos tortus Crater premit; vltiores,

Vocali

posteriore claram vnam, in thyrso tres. Sunt omnes
XXXIII.

Hydra, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, et in medio Vnam afferunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam vero extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus; qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, a quo missus ad fontem, ut diis ad libandum aquam deferret; cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans cecidit in eis, donec maturae fierent, et aquam deferre distulit; post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, et se diis peccasse sensisset, de novo ad fontem, ut aquam hauriret, rediit, et ab Hydra exterritus vas vacuum reportauit, dicens, excessisse aquam, quae fuerat in fonte. Cognoscens Apollo, sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, ut Aristoteles dicit in eo libro, qui de Bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in physicis, memoriae tradidit, quod ipse peccati poenas daret, qui et postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est; caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere, ut bibat.

Vocali rostro Coruus foras; omnia lucent,
 Et Coruus pennis, et paruo pondere Crater,
 Et spatio triplicis formatus fideris Hydros,

Sub Geminis Procyon fulgentia fidera surgit. Procyon.
430.

Hic coelo ornatus trahitur noctemque diem- Planetae.
 que;

Sors sua cuique data est; semel assignata tuentur
 Immoti loca, nec longo mutantur in aeuo.

At quinque stellae diuersa lege feruntur
 Et proprio motu mundo contraria voluunt 435.
 Curricula, exceduntque loco, et vestigia mu-
 tant.

Haud equidem possis alio contingere signo;
 Quod diuersa via est; hîc atque hîc saepe viden-
 tur

Occasus ortusque. Neque anfractus breuis illis,
 F 5 Anno-

bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in
 prima flexura sex, et vna ex eis obscura ad vltimum;
 in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta
 duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. Fiunt
 omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater
 siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Ha-
 bet stellas in labris obscuras duas, per singula latera
 tres, in fundo duas. Sunt omnes X. Coruus autem
 qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum,
 habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in
 cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. Sunt
 omnes sex. Omnes simul fiunt XLIII.

440. Annosâsque vias tardus vix perficit orbis.
 Hoc opus arcanis si credam postmodo Musis,
 Tempus, et ipse labor, patiantur Fata, docebit.

Circuli. Signorum partes, quorum praedicta figura,
 Annum expleturi praedicunt quatuor orbes.

445. Interualla trium transuersus colligat vnus;
 Nec par est illis spatium; duo namque feruntur
 Inter se aequales; duo quorum est maxima for-
 ma;

Et totidem rursus praedictis ante minores.
 Hi semper distant; illos communia signa

450. Committunt; qua se tangunt, pars aequa rota-
 rum

Diuiditur, binos vt si quis defecet arcus.

Lacteus. Dissimilis cunctis Liquida sub nocte videtur,
 Sidera cum reddunt sinceris eminus ignes,
 Lactis ei color est, mediis et lucet in vmbris.

455. (Lacteus hic orbis nullo minor orbe rotatur.)

**Tropicus
Cancer.** Celsior ad Borean qui vergit circulus, altos
 Et peragit tractus vicinis haud procul Vrsis,
 Per Geminos currit medios, vestigia tangit
 Aurigae, plantamque tegit Perseida laeuam,

460. Transuersae Andromedae secant et latera vtraque
 tactu

Et totam absque humero dextram; tum candi-
 dus ora

Cygnus habet, pariterque feri pernicia crura.

Hâc

Hâc Ophiuchi humeros vastos fulgere notabis.
 Effugit at Virgo; totus Leo: totus in ipso
 Cancer; ab auersis omnem secat ille Leonem 465.
 Clunibus, hirsutique jubam per pectoris exit,
 Cancro qui fulgent oculi, inter regula currit.
 Hunc octo in partes si quis diuiserit orbem,
 Quinque super terras semper fulgere notabit,
 Abdi tres vñdis, leuibusque latere sub vñbris. 470.
 Hoc Cancro tetigit cum Titan orbe, timeto
 Aestatem rapidam, et soluentes corpora morbos.
 Tunc habet aetherii cursus fastigia summa,
 Erectoque polo Phoebus non applicat vnquam
 Candentes currus. Aduerso nititur orbe, 475.
 Dum tangat metas, pronus deuoluitur inde.

Hic Boreae proprior; contrarius excipit Au- Tropicus
 stros; Capricor-
ni.

Aegoceros metas hyemis glacialibus Austris,
 Aestatisque tenet flagranti fidere Cancer.
 Hoc medium fidus findit deuexior orbis; 480.
 Fundentis latices genua implicat; illigat illum
 Intorta pristis cauda; velocia crura
 Contingit Canis, et Leporem iam desecat imum;
 Desecat et sacrae speciosa aplusria puppis;
 Centaurique humeros, et Scorpionum vltima cauda 485.
 Spicula torquentem; magnus micat arcus in illo.
 Inde Austro propior sol est Aquilone relicto,
 Et gelidas hyemes hebetato lumine portat.

Huius

Huius tres coelo partes assurgere cernes,
490. Quinque latent vñdis et longa nocte feruntur.

Aequino-
ctialis.

Hos inter medius nullo minor orbis habetur,
In quo cum Phoebus radiatos extulit ignes,
Diuidit aequali spatio noctemque diemque;
Bis redit haec facies librato fidere mundi,
495. Cum ver foecundum surgit; cum deficit aestas;
Signa Aries Taurusque aequo tanguntur ab orbe;
Sed princeps Aries toto fulgebit in orbe,
Tauri armum subit et flexi duo sidera cruris.
At medium Oriona secat, spiramque priorem
500. Hydri, et Craterem laeuem, Coruique querentis
Ultimi deficiunt nigra quae sidera cauda.
Illic et Chelas transuerso lumine quaeres.
Hic etiam celsi genua aspicias Ophiuchi;
Nec procul inde Aquila, at toto capite incubat
ardens
505. Pegasus, et longae spatio ceruicis inhaeret.
Hos orbes, quorum tractus et signa docemus,
Rectus per medios decurrens traiecit axis.
Tres interuallis paribus sine fine rotantur,
Nec mutare vias possunt, nec iungere sulcos.
510. Quartus in obliquum tres vnus colligat orbes
Partibus extremis diuersos implicat; vnum
Inter vtrumque secat medium deuectus in illum.
Nam si Palladiâ doctus formaret ab arte,
Distantes orbes melius religasset ab vno.

Sed

Sed tribus idem ortus omni nascentur ab aeuo, 515.

Atque eadem occasus remanent certissima signa.

Quartus ab Oceano tantum vestigia mutat, Zodiacus.

Obliquo currens spatio, quantum Capricornus

Aestifero, distat Cancro, quam latus ad auras

Aetherias surgit, tam sacris mergitur vndis. 520.

In sex signiferum si quis diuiserit orbem,

Aequales partes succumbit regula binis

Inferior signis, spatii tantumque tenebit

Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit;

Nec tamen humanos visus fugit ultimus orbis. 525.

Haec via solis erit bis senis lucida signis.

Nobilis hîc Aries aurato vellere, quondam

Qui tulit in Tauros Phryxum, qui prodidit Hel-
len,

Quem propter fabricata ratis, quem perfida Col-
chis

Sopito vigilè incesto donauit amorì. 530.

Corniger hîc Taurus, cuius decepta figura

Europe, thalamis et virginitate relicta,

Per freta sublimis tergo, mendacia sensit

Litora, Cretaeo partus enixa marito.

Sunt Gemini, quos nulla dies sub Tartara misit; 535.

Sed coelo semper nautis laetissima signa

Ledaecos statuit iuuenes Pater ipse Deorum.

Te quoque foecundam meteret cum cominus

Hydram

Alci-

Alcides ausum morfu contingere bello

540. Sidere donauit, Cancer, Saturnia Iuno,
 Numquam oblita sui, numquam secura nouercae.
 Hinc Nemaëus erit iuxta Léo; tunc pia Virgo;
 Scorpïos hinc duplo, quam cetera, possidet orbe
 Sidera, per Chelas geminato lumine fulgens.
 545. (Quae mihi dicta canant magnum scelus Orio-
 nis!)

- Inde Sagittifero lentus curuabitur arcus,
 Qui solitus Musas venerari supplice plausu
 Acceptus coelo Phoebeis ardet in armis.
 Cœchlidis inuentor, cum vis Titania flatu
 550. Bellantem est mirata Iouem, pietatis honorem,
 Vt fuerat geminus forma, sic sidera cepit.
 Hic, Auguste, Tuum genitali corpore numen
 Attonitas inter gentes, patriamque pauentem,
 In coelum tulit, et maternis reddidit astris.
 555. Proximus infestas olim quas fugerat vndas
 Deucalion paruam defundens indicat vrnam.
 Annua concludunt Syriae duo numina Pisces
 Tempora; at hinc iterum praedictus nascitur
 ordo

- (Lanigeri et Tauri, Geminorum, postea Cancrï,
 560. Tunc Léo, tunc Virgo, tum Scorpïus, Aqu-
 tenensque,
 Et gelidus Capricornus, et imbriferi duo Pisces.
 Aeui perfecti diuisus tollitur orbis.)
 Saepe velis quantum superet cognoscere noctis,

Et

Et spe venturae solari pectora lucis,
 Prima tibi nota Solis erit, quo fidere currat; 565.
 Semper enim Ihoebus signo radiatur in vno.
 Caetera tum pronis ardentia suspice flammis,
 Quid cadat, aut surgat, summoue feratur ab
 orbe,

Quantoue exsiliunt spatio, cum caerula linquunt;
 Namque aliud pernix, aliud maiore trahetur 570.
 Mole alio, Oceanum tardo linquentia passu.
 Quod si nube caua solis via forte latebit,
 Occulet aut signum conscendens vertice coelum
 Altus Athos, vel Cyllene, vel candidus Hae-
 mus,

Gargaron, aut Ida, Superisue agitatus Olympus, 575.
 Tunc dextra laeuaque simul redeuntia signis
 Sidera si noris, numquam te tempora noctis
 Effugient, numquam veniens Tithonius ortus.

Cum primum Cancrum Tethys emittit in Orientia et
Occidentia
 auras, Cancro
orientē.

Excipit Oceanus Minoae ferta coronae, 580.
 Occidit et dorso Piscis caudaque priore
 Mergitur in totos humeros Ophiuchus, et Anguis
 Ultima cauda micat, tortus habet illa timendos.
 Nec multo Arclophylax hinc longe subiacet astro,
 Lumine qui primo cum Scorpius occidit vndis, 585.
 Occulitur pedibus; durat tamen arduus ore,
 Dum rigidum Aegoceri signum freta lucida terret.
 Side-

Sidereâ vix tum satiatus luce Bootes

In terras abit, et noctis plus parte relinquit

590. At contra nullo defectus lumine, totis

Orion humeris splendeat, magnaue Diui

Vagina et claro caelatus baltheus igni.

Cornua et Eridanus liquido feret vtraque coelo.

Oriente
Leone.

At cum prima iuba radiarit Flamma Leonis,

595. Quicquid parte micat coelo, hoc nascente sub
vndas

Omne abit, atque ferè venientis effugit ora.

Tota Iouis mersa est pennis stellantibus Ales;

Quique genu posito defessus conditur vndis,

Summa genu subuersa tenet; qua se Lyra versat,

600. Crure tenus redit in coelum; vasti caput Hydri,

Et pernix Lepus, et Procyon, et Sirius ipse,

(Totiusque Canis rabidi vestigia prima.)

Oriente
Virgine.

Accipe quae vitent exorâe Virginis ora:

Delphinus notis iam tum defluxerit vndis;

605. Et Lyra dulce sonans; et flammis cincta Sagitta;

Et niueus Cycnus properarit tangere fluctus,

Vtraque penna volans caudam vix lucet ad ipsam;

Nigrescitque Padus, terrae qui proximus amnis.

Tum caput abscondet Sonipes, tum tota latebit

610. Ceruix; at contra sublimior Hydra feretur

Cratera tenus; et surgent a plustria puppis

Argoae, totusque Canis; sed cum pia Virgo

Nascitur, illa ratis media plus arbore lucet.

Surgen-

Surgentes etiam Chelas sua signa notabunt: Oriente
Libra.

Exilit Oceano nunc toto crine Bootes, 615.

Quem claro veniens Arcturus nunciat ore;

Celsaque puppis habet; cauda minus attamen

Hydra;

Nixa genu species flexo redit ardua crure,

Partibus haud aliis; nocte eluctata suprema

Bis solet illa vna coelo se ostendere nocte; 620.

Nam si Phoebeos currus, dum longa venit nox

Occasu sequitur, rursus fugit Oceanum ortu

Crure, simul Chelae fulgent; cum Scorpius exit,

Haud cunctatus abit; cum Chiron surget ab vn-

dis,

Arcusque ipsa pio coelo referetur imago, 625.

Iam totis radiat membris miserabile sidus;

At cum tantus abit, quantum Lyra surgat ab

vndis,

Argo si pia suo coelo refertur imago,

Imperfecta redit coelo tum tota Corona,

Et Chiron pius ad caudam cognoscitur imam. 630.

Pegasus abscondit toto tunc pectore pennas;

Nec lucet cauda praemersus pectore Cynus.

Abditur Andromedae vultus; sed maxima Pi-

stris

Oceano insequitur venientis Virginis ora;

Crista super coelo fulget, caput abditur ipsi. 635.

Regalis Cepheus altis intactus ab vndis.

Oriente
Scorpio.

Scorpius exoriens, cum clarus fugerit Am-
nis,

Scorpius Oriona fugat, pauet ille sequentem.

Sis vati placata, precor, Latonia Virgo;

640. Nam ego non primus, veteres cecinere poetae
Virginis intactas quondam contingere vestes
Ausum hominem Diuae sacrum temerasse pudor-
rem.

Deuotus poenae tunc impius ille futurae,

Nudabatque feris angusto stipite filuas,

645. Pacatamque Chion dono dabat Oenopioni.

Haud patiens sed enim Phoebi germana repente

Numinis ultorem mediâ tellure reuulsa

Scorpium ingenti maiorem contulit hostem.

Parcite, mortales! Numquam levis ira Deo-
rum!

650. Horret vulnus adhuc et spicula tincta veneno

Flebilis Orion, et quamquam parte resecta

Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis,

Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.

Nil super Andromedae; nil Pristis luce fruetur;

655. In caput atque humeros rapit orbis Cassiopeiam,

Decliuemque trahunt aeterni pondera mundi,

Corruptaque cadit forma, certauerat olim

Qua senis aequeorei natis, cum litore Cenchli

Doridos et Panopes spectasset stulta choreas.

660. Illa abit Oceano. Totius ferta Coronae

In coelum redeunt. Totum se liberat Hydros.

Cru-

Cruribus exspectat Chiron obscurior Arcum,
 Corpore iam vasto, iam toto vertice clarus
 Tum fera, quam dextra portat Centaurus, in
 auras

Exfilit, et claris aperitur flexibus Anguis; 665.
 Innixusque genu laeua minus aequora linquit.

At cum prima subit facies remeabilis Arcus,<sup>Oriente
Sagittario.</sup>
 Iam sicca Oceano Chiron pernicia crura
 Expulit, et celsis Ophiuchus fulget in astris.
 Nil trahit obscurum Serpens, sed trunca recepta 670.
 Desinit esse manu rediens deformis imago.
 Iam Lyra cum superis; et Cycni dextera penna;
 Radit tellurem rediens cum fidere Cepheus;
 Tum Canis abscondit totius corporis ignes;
 Et latet Orion; et semper tutus in vndis 675.
 Est Lepus, Argoaeque ratis, qua flexile signum
 In puppim formatur, adhuc aplustria lucent;
 Mergitur et Perseus, et Caprae nobile lumen.

Aurigam totum abscondit veniens Capricor-<sup>Oriente
Capricor-
no.</sup>
 nus,
 Atque omnem ornatum venerandae numine pup- 680.
 pis.

Tum Procyon obscurus abit; redit armiger vncis
 Vnguibus, ante omnes gratus Tibi, Iuppiter,
 ales;

Omnibus et stellis Cycnus redit, et leue Telum,

Et paruus Delphinus, et apta Altaria sacris.
685. (Eminus exsurgit Minoïa nota Corona.)

Oriente
Aquario.

Hydrochous coelum scandens simul euocat,
ore

Et ceruice tenus fidentem Pegason alis.
Auersum Chirona trahit nox atra sub vndas,
Oceanus caudam tingit, nondum capit ora,
690. Non vastos humeros, non pectora tristia letis.
Hydrum plus mediam tondit, pars tertia lucet

Orientibus
Piscibus.

Hanc Pisces addunt orti, geminumque Bi-
formem;

Cum geminos Pisces Aquilonis prouocat aura,
Ille etiam surgit, qui tristes respicit Austros;
695. Piscibus ille simul surgit, sed liberat ortus,
Cum pernix Aries in coelum cornua tollit.
Pisces educunt Cepheida, laetior illa
Nereidos, pontumque fugit, coeloque refertur.

Oriente
Ariete.

Ortus Lanigeri properabunt condere sacrum
700. Thuribulum; patrio fulgebit in aethere Perseus.
Persea cum pennae reddunt, iam Plias ab vndis
Effugit, et dextro Tauri cognoscitur armo.
Fixus et in curru trahitur sine curribus vllis
Myrtilus; haud totum cernes; non integer ipse
705. In coelum redit, at pars dextera mergitur vndis;
Vertice lucebit; teneros manus efferet Hoedos;
Laeua Iouis nutrix humero radiabit in ipso

Proxima

Proxima telluri nascetur planta sinistra.
Cetera cum Geminis perfecto sidere surgent.

Tauro Pistricis pariter cristaeque refulgent Oriente
Tauro.
Caudaque; vicinum terris iam cerne Booten 710.
Et cum se genibus demisit pars Ophiuchi
Signum erit, Oceano Geminos remeare relicto

Totaque iam Pistris lucebunt squamea terga; Orientibus
Geminis.
Eridani et primos deprendat nauita fontes, 715.
Coelum conspiciens, dum claro se mouet ortu
Orion; habet ille notas, quae tempora noctis
Significant, ventosue truces, fidamue quietem.

GERMANICI CAESARIS
PROGNOSTICORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

Grandine permixtas Aries niuibusque caducis
Spargit vicinas supra iuga tristia nubes.

Taurus portat aquas et ventos excitat acres.

Fulmina tunc crebro iaculatur Iupiter, et tunc

5 Intonat emissis violentior ignibus aether.

At Geminis leuiter perstridunt caerula venti,

Rarus et in terras coelo demittitur humor.

Omnia mitescunt tranquillo fidere Cancri.

Siccus erit Leo, praecipue cum pectora feruent.

10. Virgo refert pluuias et permouet aera ventis.

Lenius est Librae signum; vix rorat in illo.

Scorpius assiduos coelo minitabitur ignes;

Lentior in pluuias veniet; magis arua quieta;

Atque truces venti densa niue saepe rigeunt.

15. Rara Sagittifero descendunt flumina terris.

Aegoceros aliis parcit, sed frigora durat,

Instabilique gelu falli vestigia passus.

Qui fundit latices coelo quoque permouet im-
bres.

Omnia miscentur cum Piscibus; aspera ventis

Aequora

Aequora turbatos voluunt ad Sidera fluctus; 20.
 Imbribus incumbit coelum, solemque recondit;
 Grandine pulsatur tellus; niue moenia durant.
 Haec vt quisque Deus possedit numine signa,
 Adiungunt proprias vires. Torpere videntur
 Omnia Saturno; raros ille exprimit ignes, 25.
 Et ficcas hyemes adstrictis perficit vndis;
 Grandine durantur pluuiæ; niue grando pu-
 trescit,
 Et rigor accedit ventis; mitissimus ille —

* * * * *

FRAGM. II.

Aetherium venit Taurum super imbribus
 atris

Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede sereno,
 Nubila nec diuturna putes, cum sidere Cancrī
 Fulserit ardentis, tantum hoc nil sidere certum 5.
 Flagrantis placide lucis vis temperat annum.
 Cum posuit sedem Nemeaei finibus astri,
 Virgineque et Libra, semper pendentia tantum
 Nubila continua magis in statione manebunt.
 Tunc quoque nulla fides caelo, cum Scorpion 10.
 acrem

Stat super; incerta nanque omnia lege feruntur:
 Heu quantis terras tum Iuppiter imbribus omnes

G 4 Obruēt!

Obruet! heu glomerata cadet quam densa per
aethram

Immitis grando! caelum quam saepe sonabit!

15. Cum spatium attigerit tendentis spicula signi,
Non terris imbres, ponto non flamina deerunt.

Et caeli terret sonitus mortalia corda,

Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.

Horridus at gelidos portendit Aquarius imbres,

20. Hiernaeque cadunt pluviae, concretaque grando.

* * * * *

Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra

Hesperus, haec tibi signa refert, cum luce priore

Ingreditur Venus alma polum; sed ubi Hesperus

ignes

Prouocat aetherios, et noctem ducere terris

25. Incipit, exoriens ecce haec Citherea mouebit.

Vere caueto imbres, et fulmina culmine ab alto,

Phryxeum rutilo pecus ut radiauerit astro,

Nubila, commixtusque fragor pluuiialibus vndis,

Flaminaque assiduo terris instantia pulsu,

30. Et caelo diri deiecti grandinis ictus.

Ver magis infidum, Tauri cum fidere fulsit,

Apportat. Geminis eadem inconstantia praesto

est;

Cum dederit soles, inducit nubila caelo;

Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles;

35. Et modo cum vento, gelido modo protinus

imbre

Lucens

Lucens alterna superabit nube serena.

Si Venus ingressa est spaciosi sidera Cancri,

Pacem mundus habet; non ulli corpore soles

Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos

Astringunt artus alieno tempore; lenis 40.

Omnia pacato tum sidere temperat aër.

Ac rapidis idem ne solibus aestuet orbis,

Efficiet, magni cum spectat signa Leonis,

Virgine erunt pluviae, plenaque in nube frago-
res,

Concaua quos reddunt incluso nubila vento. 45.

Attrahit autumnno pluuias, eademque repellit,

Nubibus assiduis Chele. neque frigora prima,

Extremum autumnni superent glacialia Librae.

Scorpius at raris, ne quid caua terra queratur,

Horrebit pluuiis. At diris omnia nimbis 50.

Continuisque fluent, cum per sinuosa tenetur

Cornua Centauri rapida distena Sagitta.

Aegoceros imbres, et crebro lumine ruptos

Nubibus elidet sonitus, tremuloque nitore

Flagrantis teli mortales numina vincent. 55.

Haec eadem fundens praedicit Aquarius imbrem.

Extremi saeuis maria increbrescere ventis

Ostendunt Pisces, Veneris quos stella notauit.

Et quoniam certis extat via cognita signis,

Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis, 60.

Si modo Phoebei flammās euaserit axis,

Matutina ferens solitos per sidera cursus.

Cum pecudis villis auratum fulserit astrum,
Ventorumque graues, et dirae grandinis irae,
65. Non intermisso quatiendi tempore surgent.
Quin pluuias alias etiam in regione notabis
Affore; non minimus nanque est tunc imber in
aruis.

Ast vbi se Taurus sinuatis cornibus effert,
Grandini signa facit. Gemini tranquilla sereni
70. Et placidum nautis spondent caelumque fretum-
que,
Nubilaque atque imbres, aestus ac frigora mi-
scent.

Certior ardor erit, quanuis iuuet aura Fauoni,
Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
Templa sed Astraeae simul ac possederit ignis,
75. Omnia mixta feret, pluuias meditabitur; ingens
Vndique grando venit, rumpuntur culmina
nimbis.

Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcum;
Aut vbi consurget Capricornus et ipse biformis,
Aut subitos caelo deducet crebrius imbres,
80. Fulminis aut iactu magnum perrumpet Olym-
pum.

Nulla serenato Capricornus nubila caelo
Comparat; at gelidos flatus, caelique fragores,
Non alio melius signo praedicere possis.
Piscibus haec eadem quanuis cognoscere fas sit,
85. Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.

Quid

Quid faciat primo Mundo cum lumine Solis,
 Tempus et occasu moneat, quae discere, Phoebi.
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru ninget, florentia rura,
 Spesque nouae segetis quatientur grandinis ictu, 90:
 Vretur caelum, magni cum regna Tonantis
 Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga,
 Hinc et Agenorei stellantia cornua Tauri,
 Quidue ferant Gemini, rapido quid fidere Can-
 cer,

Si penitus quaeras: Taurum saeuire videbis, 95.
 Grandine nec contra ferri ratione probanda
 Aut Cancrum, aut Geminos: calidus vestigia
 seruat

Haec, quae dicta Leo, saeuisque caloribus ardet.
 Flatibus at Gemini miscent tranquilla sereni,
 Spiciferaeque manu tendenti nubila Libra 100.
 Dissentit Diuae; sed enim haec ventura serena
 Nunciat, et ventis cessat mare, cessat et aër.
 Scorpios in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos, et saeua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi. 105.
 Aegocero semper caelo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius Euris,
 Brumalesque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes; si cura laboris
 Non frustrans animum certo me limite ducat. 110.
 Haec eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SCHO.

SCHOLIA VETERA,

QVAE SUPERSUNT,

AD GERMANICI CAESARIS PROGNOSTICA.

Solem per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum peragraré, paulo superius diximus; qui cum per trecentos sexagintaquinque dies, et quadrantem zodiacum lustret, et singula tricenis diebus denisque horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem complet, quem bissextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem; hic quadrans quater ductus vigintiquatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte complet, et in quarto bissextum, vt praefati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, prae nimio motu conuersionis suae amplius incalescit. Cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, et e contrario elemento virtutem luminis et caloris accipere, vnde videmus eum saepius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX. ad eandem lineam, qua Sol vehitur, peruenit, eique se obiciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Lunae opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens; aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. Item Varro ait, Si exorrens concauus videtur, ita vt e medio fulgeat, et radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam et ventosam futuram innuit; item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit; si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Graeci Apollinem appellat-

pellauerunt, a quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπόλλων enim Graece, Latine *perdens* dicitur, quod feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quod Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quod in suo processu, et occasu eius orbita multimodos significationum monstrat effectus. Sol dicitur, aut ex eo quod solus sit, aut quod solito per dies surgat et occidat. Hunc etiam sine barba pingunt, quia occidendo et nascendo semper est iunior, siue quod nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna, quae crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quod aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, aestatis, autumnii, et hiemis: aut quod quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde et ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erythraeus, Aethon, Lampros, et Philogaeus. Erythraeus Graece ruber dicitur, quod a matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon lucidus dicitur, quod tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros vero lucens vel ardens dicitur, quod sit dum ad vmbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogaeus Graece terram amans dicitur, quod hora nona procliuior vergens occasui pronus incumbat.

Luna terris vicinior est, quam Sol, siue quam caetera errantia sidera. Vnde et breuiore orbe celerius peragit cursum suum. Nam iter, quod Sol trecentis et sexagintaquinque diebus et sex horis peragit, Luna vigintiseptem diebus et octo horis percurrit; singula vero signa Sol tricenis diebus et denis horis ac semisse. Luna autem binis diebus, et semis hora, besse vnus, perlabitur. Vnde fit, vt quantum spatii in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum dicunt proprium lumen non habere, globique eius vnā partem esse lucifluam, aliam vero obscuram et paulatim se vertendo diuersas formas efficere.

Alii

Alii contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem a Sole concipere, et quantum percutitur ardescere, et quantum a Sole discedit augeri. Cum vero contra steterit, feritur ex aduerso et velut speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde et defectum patitur, si inter ipsam et Solem vmbra terrae interueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt, tenuescente tenuantur; humor etiam et spiritus omnis augetur, tumescit oceanus. Quod diuerso caeli et vagantium stellarum temperatur, atque deteritur et infra fluit, id excipit Luna et Soli tradit. Quo et animalia vigescunt, et humus quodammodo animatur genitali calore, et vt ita dixerim, viua plurimum valent in originibus, quam in ortu sunt; languent in occasu. Ortum facit in stella, quam Sol praeterit, deinde statione matutina cum a quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole moueatur, quae contraria est Soli. Mane occidit, oritur simul nocte, et vocatur Chronicos. Deinde rursus altero latere, a quinto signo deprehensa postmeridiana, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum sub radiis eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stellae ex tertio signo, quod dicitur Trigonum, et habent maxime confusionem; item a quarto signo, quod Tetragonon et Centrum vocatur, et in alterutrum maxime praestant effectum. Item ex contrario, quod est septimum signum et Diametron vocatur, quae maxime aduersum caetera dissident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum, quod dicitur Hexagonon. Signa tropica peregrinis nationibus praesunt, et omnino motibus et consiliis subinde variantur, atque permutantur. Bisformia generatione rerum omnium repetitionem significant, et interim dilationem. Solida vehementer et instanter efficiunt, et ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur a stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Iam vero quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus, restat, vt quid de ea Gentiles senserint, edica-

PROGNOSTICORVM FRAGM. III

edicamus. Lunam gentiles Dianam, germanam Solis, quem Apollinem nuncupabant, fuisse dixerunt, et sicut a Sole spiritum, ita se a Luna corpus accipere arbitrabantur. Dicebant enim eam viarum praesidem, et virginem, eo quod in via nihil pariat. Idcirco igitur ambo sagittas habere dicuntur, quod ipsa duo sidera de caelo radios vsque ad terram emittant; ideo faces, quia Luna illuminat, Sol et illuminat et exurit; ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem, siue pro eo quod nocte et die apparet; ideo vnum Equum album et alium nigrum dicitur habere, eo quod hieme et aestate plus luceat, quam vere et autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac nocte apparet ipsa, et Luna eo quod luceat, et Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius ait, *Tria virginis ora Dianae*; nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est caelestis, terrestris, et infernalis. De qua quidam, *Denique cum Luna est, sublustri splendet amictu; Cum succincta iacet calamis, Latonia virgo est.* Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod nocte luceat, siue quod humilior currat et terris praesit; vnde bigam boum habere dicitur, illo videlicet pacto, quod detrimenta et augmenta non solum terra, sed et lapides vel cerebra animantium, et quod magis incredibile sit, etiam laetamina sentiunt, quae in Lunae incrementis eiecta vermiculos parturiant. Ipsam Dianam ortam nemoribus volunt, simili modo, quod arborum ac fruticum succo augmenta inducat. Denique clementis Lunae abscissa ligna furfuraceis tinearum tebraminibus fistulascent. Nemoribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quam die fiat. Endymionem vero pastorem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod primus hominum Endymion cursum Lunae inuenerit, vnde et triginta annos dormisse dicitur; quia nihil aliud in vita sua, nisi huic repertioni studuit, sicut Mnaseas in primo libro de Europa scribens tradidit:

sue

siue quod Endymionem amasse fertur, quia nocturni ro-
ris humor, qui est siderum, quique ipsius Lunae ani-
mandis herbarum succis insudetur, et pastoralibus profit
successibus. Praeterea signa tempestatis vel et serenita-
tis in ea videri posse antiqui dixerunt. Nigidius ait, si
Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in pri-
mis partibus mensis, imbres futuros significat. Si in
medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem.
Caeterum si rubet quasi aurum, ventos ostendit. Fit
enim ventus ex aëris densitate, qua obditi Sol et Luna
rubescunt; item si cornua eius tetra fuerint nebula, tem-
pestas futura est. Aratus autem dicit, Si aquilonium
cornu Lunae est porrectius, aquilonium imminere. Item
si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta
autem Luna index futurarum certissima habetur aurarum.
Vnde et Vergilius, *Si in ortu quarto: nanque is certissi-
mus auctor.*

A Bruma in faunium Caesari nobilia sidera, signifi-
cant. III. cal. Ianuarias matutino Canis occidens, quo
die Atticae et finitimis regionibus Aquila vespere occi-
dere traditur. Pridie nonas Ianuarias Caesari Delphinus
matutino exoritur, et postero exoritur Fidicula, quando
Sagitta vesperi occidit. Item quinto idus Ianuarias eius-
dem Delphini vespertinus occasus et continui dies hiemis
Italiae, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod
fere XVIII. cal. Febr. euenit. VIII. Febr. Regia stella
appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino,
et pridie non. Febr. Fidicula vesperi occidit.

A Fauonio in aequinoctium Caesari significant IV. cal.
Mart. quatriduum varie, et VIII. cal. Mart. hirundinis
visus, et postero die arcturi exortus vespertinus. Item
nonas Mart. Caesar Canceri exortu id fieri observauit.
VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, et postero die
Orionis exortus, et in Attica Miluus apparere obserua-
tur. Idibus Martiis Caesar ferales sibi notauit Scorpio-
nis

nis occasus. III. cal. Aprilis Italiae Miluus ostenditur.
XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Caesari significant. III. non. April. in Attica Vergiliae vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Boeotia et Chaldaeis Orion et gladius eius incipiunt abscondi. Caesari VI. Idus Aprilis significat imbres Librae occasus. XIV. cal. Maias succulae occidunt vespere, sidus vehemens, et terra marique turbidum. XVI. cal. Maias. in Attica occidunt vesperi, Caesari. XV. cal. Mai. quadri-duum significant. XII. cal. Mai. Assyriis succulae occidunt vesperi, quod vulgo appellatur sidus paritium, quoniam XI. cal. Maias vrbis Romae natalis habetur, quo fere serenitas redditur; claritatem observationis membrorum augmento, Hyadas appellantibus Graecis, quod nostri a similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellavere Succidas. Caesari VIII. cal. Maias notantur dies. VII. cal. Maias Aegypto Hoedi exoriuntur. VI. cal. Maias Boeotiae et Atticae Canis vespere occultatur, et Fidicula mane oritur. V. cal. Maias, Assyriis Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyriis Canis.

VI. non. Maias Caesari Succulae matutino exoriuntur, et VIII. Idus Maias Capella pluuiialis. Aegypto autem eodem die Canis vesperi occultatur. Sic fere in VI. Idus Maias, qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Caesari post pridie Idus Maias Arcturi occasum matutinum. III. idus Maias Fidiculae exortus. XII. cal. Iunias Capella vesperi occidit et in Attica Canis. XI. cal. Iunias Caesari Orionis gladius occidere incipit. III. no. Iunias Assyriis Aquila oritur vesperi. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italiae. IV. idus Iunias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Caesari occidere

incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, et nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidiculae occasum, VI. calend. Iulias Caesari Orion exoritur: Zona autem eius Assyriis, IV. no. Iulias, Aegypto vero eadem die Procyon aestuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad aestum maxime pertinens, sicut paulo post docebimus. IV. non. Iulias Chaldaeis corona occidit matutino. Atticae Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyriis Chiron exoritur. Deinde post triduum fere ubique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortu vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum fit Solstitium, quod sidus accendit Solem et magnam aestus obtinent causam. XVI. cal. August. Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodrumi flatus incipiunt, quod Caesar X. cal. Aug. sentire Italiam existimavit: Aquila Atticae matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula occasu suo autumnum inchoat, aut annotat; sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Aug. Equus oritur vesperi, et Caesari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. Septembres Assyriis stella, quae Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemiae maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, et Assyriis quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaeque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembribus oritur. Atticae Arcturus matutino, et Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Caesari Capella oritur vesperi: Arcturus vero pridie idus Septemb. imbres vehementissimos significat, terram marique. Ratio eius haec traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arcturum. Eius signi ortum seruat hirundinum habitus. Nanque deprehensae intereunt. XVI. cal. Octob. Aegypto Spica quam tenet

tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaeque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equi-
 fidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hoedi oriuntur
 cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas
 Octobr. Atticae Corona exoritur mane. V. nonas Octob.
 Heniochus occidit matutino. IV. non. Octob. Caesari
 Corona exoriri incipit, et pridie non. occidunt Hoedi
 vesperi. VIII. idus Octobr. Caesari fulgens in Corona
 stella exoritur et tertio idus Vergiliae vesperi exoriun-
 tur. XVIII. cal. Nouembr. succulae vesperi oriuntur.
 Pridie cal. Nouembr. Caesari Arcturus occidit, et Suc-
 culae exoriuntur cum Sole, quarto nonas Nouemb. Ar-
 cturus occidit vesperi, et idus Nouembr. Atticae Vergi-
 liae occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis
 gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergiliae oc-
 cidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. na-
 tura huius quoque nominis Hestodis astrologiam tradi-
 dit fieri.

In aequinoctio autumnii confitetur quod Thales XXV.
 die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Euctemon
 XLVIII. nos autem, sequentes observationem Caesaris,
 XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

Ante omnia autem duo esse nomina caelestis iniuriae
 meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus;
 in quibus grandines, procellae, caeteraque similia intel-
 liguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore im-
 pelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (vt saepius
 diximus) veluti Arcturo, Orione, Hoedis. Alia sunt
 illa, quae silente caelo, serenis noctibus fiunt, nullo
 sentiente, nisi cum facta sunt publica: et magnae sunt
 differentiae a prioribus, aliis rubiginem, aliis vredinem,
 aliis caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem.
 De his nunc dicemus, quae ante nos a nullo sunt pro-
 dita. Prius causas reddemus eorum, quae sunt praeter
 lunarem, et quae paucis caeli locis constant. Namque
 Vergiliae primatum tenent ad fructus, quarum exortu

aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, et messes vindemiasque, et omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo, qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluuium velut ex vbere aliquo sata cuncta lactescunt, duorum siderum observatione: Aquilae in septentrionali parte, et in austrina Caniculae, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium et Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, commissuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula. Id o effectus utriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraeque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus, si purus atque mitis aër genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, laeta adulescunt sata; si luna, qua dictum est ratione, roscidum frigus asperferit, admixta amaritudo, ut in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuriae, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus utriusque causae, et ideo non pariter in toto orbe sentitur, ut nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. cal. Ianuarias: nec patitur ratio naturae quicquam in satis ante eum diem spei esse certae. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus laedi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis observationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria namque tempora fructibus metuebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Mai. quoniam tunc fere segetes rubigo occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obtinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quadriduum varia gentium observatione in quarto cal. Maii Canis occidit, fidus et per se vehemens, et cui praeoccidere Caniculam necesse sit. Idem itaque Floralia quarto cal. eiusdem instituerunt,

stituerunt, vrbis anno DXVI. ex oraculis Sibyllae, vt omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartamdecimam obtinente. Ergo si in hoc quatrimum incidit plenilunium, fruges et omnia quae florebunt laedi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. cal. Mart. degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maii, vt docuimus. Aliud hoc quatrimum est, quod neque rore fordere velint; exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, et multominus plenilunium incidere. Quarto nonas Iunias iterum Aquila exoritur vesperi, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem et solstitium octauo cal. Iunias in simili casu dixerim et Canis ortum post dies a solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinque praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. cal. Aug. cum Italiae item quarto cal. Aug. cum Aquila occidit vsque in X. cal. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. cal. Septemb. et Varro, a Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnii esse et hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. obseruatur. Intra haec constat caelestis sterilitas; neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum aestimantium naturas, sed a nobis rationem esse demonstratam satis est; re iqua obseruatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, et in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurritiam; primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statos siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futurum facile nosci, ac ne per

omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum aestate interlunia, praeter quam biduo secura esse hleme plenilunia, nec nisi aestiuus breuissimisque noctibus metui, non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, ut formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio et etiam noctibus operetur. Auem Param oriente Sirio ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitii die. Neutrum, vero Lunae statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, et omni aura quiescente; quoniam neque in nube, neque in flatu cadunt rores; sic quoque non sine remedio. Sarmata aut palearum acervos, et euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendito, fumus medebitur; hic e paleis et contra nebulas auxiliatur, ubi nebulae nocent. Quidam tres caneros viuos cremari iubent in arbuſtis, ut carbunculi non noceant. Alii siluri carnem leuiter vri a vento, ut per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quod si Fidiculae occasu, quod est initium autumnus, vna pica consecretur inter viſtes, minus nocere tempeſtates. Archibius ad Antiochum Syriae regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media ſegete, non eſſe noxias tempeſtates.

(Vertices extremos circa quos caeli ſphaera voluitur, Polos nuncupauere, e quibus vnus eſt ſeptentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter auſtralis, qui terrae obiectus a nobis nunquam videtur. Et auſtronotus dicitur, quam quidam dicunt eſſe Tethyn Oceani vxorem, nutricem lunonis, quae fingitur in Oceano prohiberi occidere. Haec habet ſtellas, in capite ſeptem non claras, in vtraque aure duas, in armovnam, in pectore claram vnā, in pede priori vnā, in femore poſteriori duas, in pede extremo poſteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.)

III.

R V F I F E S T I A V I E N I

A R A T E A

ARATI PHAENOMENA,

RVFO FESTO AVIENO PARAPHRASTE.

Carminis inceptor mihi Iuppiter; auspice terras
Liquo Ioue; excelsam referat dux Iuppiter
aethram;

Imus in astra Iouis monitu; Iouis omine caelum,
Et Iouis imperio mortalibus aethera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris; iste pa- 5.
terni

Principium motus; vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, aetheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis;
Et numerus celsi modulaminis; hic tener aer;
Materiaeque grauis concretio; succus ab alto 10.
Corporibus caelo; cunctarum alimonia rerum;
Flos et flamma animae, qui discurrente meatu
Mundi primigenii penetralia dura resoluens
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis ut proprii foedus daret; iste calorem, 15.
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit. Rite hunc primum, medium, atque
supremum.

H 5

Vox

Vox secreta canit sibi; nam permixtus vtrin-
que,

Et fultus sese geminum latus, vnus et idem est
20. Actor agendorum, propriique patrator amoris,
Et mundi vere pastor sacer. Hic chaos altum
Lumine perrumpit; tenebrarum hic vincula pri-
mus

Soluit, et ipse parens rerum fluitantia fixit.
Hic dispersa locis statuit primordia iustis.
25. Hic digestorum speciem dedit; iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus vtroque,
Atque aeui pater gemini; simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine. Rerum opifex hic;
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
30. Aetheris atque Erebi; rapida inclinatio coeli;
Insociabilium discretio iusta deorum;
Cuius et extremum tellus opus; ignea cuius
Lumina sunt late, sol, et soror; ille diei
Tendat vt infusi' rutilum iubar; altera noctis
35. Vt face flammanti tenebrosos rumpat amictus.
Nec defit genitis patér vlló in tempore rebus.
Istius ille anni pulcher chorus, alta vt hebescat
Terra gelu, ver vt blandis adrideat aruis,
Puluerulenta siti tellurem vt torreat aestas,
40. Et grauis autumní redeat foetura parentis.
Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis; isto
Praeceptore solum grauib' versamus aratris;
Isté modum statuit signis; hic rebus honorem

Infun-

Infundit; tenèbris hic interlabitur aethrae;
Viscera et aethereos animat genitabilis artus. 45.

Denique ne longum marcentia corda iace-
rent,
Mundanique ortus mens immemor, omnia sen-
sim
Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam
Fontis in aeterni primordia, quo velut amnis,
Quem festina citis vrget Natura fluentis, 50.
Lapsu continuo ruiturae in corpora nostra
Prorumpunt animae, seriemque per aethera ne-
ctunt,

Hic primum Cnidii radium senis intulit astris,
Mortalemque loqui docuit conuexa deorum:
Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes? 55.
Autumni reditu cur sub gelido Capricorno
Bruina pruinosi iuga tristitia solueret anni?
Cur spacium lucis madidae cum tempore noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent? Qua parte Polus sublimior alto 60.
Cardine caeruleas Thetidis non tangeret vndas?
Quis Polus umbrifero lateat decliujs in axe,
Et vaga palanti cur signa errore ferantur?
Quae rursus ingenio numerisque Solensibus
idem

Iuppiter efferri melius dedit incola Tauri, 65.
Musa vt Cæcropios superaret et Aonas agros.

Me

Me quoque nunc similis stimulat furor, edere
versu

Tempora, cum duris versare ligonibus arua
Conueniat; cum veliuolo dare carbasa ponto;
70. Et cum viticomo crinem tondere Lyaeo.
O mihi nota adyti iam numina Parnassei!
O per multa operum mea semper cura Camoe-
nae!

Iam placet in superum visus sustollere caelum,
Atque oculis referare viam per sidera; maior,
75. Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
Cirrha mihi, et totis se Helicon inspirat ab antris.

Arctos.

Omnia quae flammis pingunt radiantibus
aethiam,
Nox agit, et verso ceu fixa trahuntur Olympo.
At non cuncta tamen Signorum in lege putanda;
80. Nam numeris et honore carent; micat omnibus
ignis,

Et rutilo cunctis flagrat coma flammnea crine;
Sed quia non certa formarum luce notantur
Omnia sideribus, cassum fit caetera volgus.
Mobilis en etiam mundi se machina versat,
85. Ponderis et proprii trahit inclinatio caelum;
Sed non axis item curui vertigine fertur
Aetheris, ut stilus instabili conuoluitur orbi,
Ipse manens tenuisque procul sacra viscera caeli
Perforat, et mediae molem terrae tenet; illum

Non

Non prolixa dies, non incumbentis Olympi 90.

Cursus agit, motatue loco labor, vt semel haere-
rens

Constitit, et ferri se circum cuncta remisit.

Terminus extremo dispar polus. Oceano
pars

Sublime erigitur, subit alteramersa sub vndas

Pars Erebum, et nigri iacet haec vt conscia Ditis: 95.

Hic notus; horriferis aquilonibus illa rigescunt;

Ac teres in gemina stridit vertigine cardo.

Alter in obtutum facilis latet; alter et alto

Deprimitur barathro. Sed qua sublimior axis

Tethyos vndosae linquit cetosa fluenta, 100.

Contemplare sacras vt mundus subiicit Arclos.

Sic astrum dici Cnidius dedit; Ausone easdem

Voce feras Vrsasque et Plaustra vocare solemus:

Fabula nanque, Vrsas; species dat, Plaustra vi-
deri.

Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycei 105.

Adsuetas duris quondam venatibus, aethrae

Intulit, et rapto genitricis flore sacrauit.

• Vel ceu fama dehinc docet altera: Creta vbi
fluctu

Tunditur infans late circumsona Cauris,

Iuppiter has idem rerum memor indultarum, 110.

Et custoditae referens pia dona salutis,

Cum puer agrestes inter Curetas, et inter

Dictaeae longum latuit crepitacula rupis,

Scandere

Scandere flammigerum victor permisit Olym-
pum,

115. Nescia signa falis, nocturnique inscia casus,
Hospita et infanis aquilonibus: haud tamen ollis
Ora vel aduerso sunt obuia pectora motu:
Versa Lycaoniis sed suspectatur in vr̄sis
Forma super, pariterque polo vestigia librant,
120. In spinam et flammis ardentia dorsa iacentes.
Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
In caput, inque humeros Helice Cynosuraque
versae

Praescia venturis dant semper signa procellis.
Nanque Helice Graios; Tyrios Cynosura per al-
tum

125. Parua regit; non vlla facem succenderit vnquam
Stella prior, neque flammigeros eduxerit ortus
Ante alia, immerso cum iam Titanus orbe
Imbuerit tremulo Tartessia terga rubore,
Cressia quam flammis inter primordia noctis
130. Maior agat, vultusque sacros ostendat Olympo.
Illa licet paruo iaceat Temone per aethram,
Verior in fidem tamen est currentibus aequor.
Cardine nam certo conuertitur; huic, mora lon-
gos

Pigra tenet gyros, quae, ceu remorata parumper
135. Flectitur, ac tardo cohibet cunctamina lapsu;
Sed quia Sidoniis dux est Cynosura carinis,
Rectior vndoso cursus sulcatur in aestu.

Inter

Inter vtramque dehinc praeclari nominis Ar-Draco.

cton

Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
Squammeus agmen agens *Draco* voluitur, atque 140.

obit ambas

Spirarum curvis anfractibus. Hunc quoque, ubi
artus

Longius effusum spaciola volumina tendunt,
Compta Lycaoniis includunt Plaustra choreis.
Qua caput est Helices, fundunt sese vltima mon-
stri

Agmina, et hac caeli vix cauda in parte quiescit. 145.

Altera qua spirae sinus est, sublime reponit

Verticis, et curuo ceu circumclusa Dracone,

In dorsum alterius dorso iacet Anguis; ab ore

Vertitur, ac longe postremam lapsus in Arc-ton,

Rursum maioris repetit confinia signi. 150.

Nee quae stella caput flammaram insignit honore,

Sola micat, solaue rubent incendia crista;

Sed setosa duplex adolet duo tempora fulgor,

Et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.

Vnicus ignis item mento aestuat, ipsaque forma 155.

Verticis in nutum veluti curuata parumper,

Qua per dimensos demittitur ordo meatus,

Flectitur, atque Helices caudam spectare videtur,

Cuius in extremum spacio propiore per aethram,

Sibila protenti succedunt ora Draconis. 160.

Quin super illa etiam summa confinia caudae

Stella

Stella subit, dextri quae temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis;
 At decliue caput vertexque obliquior astris,
 165. Hac in parte sacri procumbere cernitur axis;
 Qua pater Oceanus rutili reparator Eoi,
 Occasus ortusque salo moderante coercet,
 Et gemina alternae miscet diuortia metae.

Engonasin. Inde pruinoso si lumen ab usque Dracone
 170. In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tumet altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago,
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, et cuius latuit quoque causa laboris;
 175. Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura indomiti memorat sub lege tyranni
 Amphitryoniaden primaeuo in flore iuventae,
 Qua cedunt mediis longe secreta diei,
 180. Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quae lentis semper custodia somni
 Seruabat, carpisse manu; postquam ille nouer-
 cae
 Infaturatae odiis serpens victoris ab ictu
 Spirarumque sinus et fortia vincula laxans
 185. Occubuit, sic membra genu subnixae sinistro
 Sultentasse ferunt, sic insedisse labore
 Deuictum, fama est; ac tum Tirynthius Aethra
 Incly.

Inclytus et solio fultus sublime paterno est.
Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba labo-
rum,

Reddidit, et talem cerni permisit Olympo. 190.

En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
Erigitur, dextraeque dehinc impressio plantae
Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

Poplite succidui qua sideris ampla patefcunt Corona.
Terga dehinc, mersumque iacet sublime hume- 195.
rorum,

Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis:
Haec quondam Bacchi monumentum fulget amo-
ris;

Haec Ariadnaei capitis testatur honorem.

Trina ter illustant hanc lumina; parsque Coro-
nae

Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton 200.
Ora Draco inclinans stridet flabris aquilonis;
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut haerens
Rursum defessi referatur nuncia signi.

Istius extremo sub vertice, vertice quippe Ophiu-
Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum. 205.

Triccaei fidus stat nominis, et cui pingui

Thure Epidaureae fumant altaria sedis.

In styga decursis Parcarum ab origine fufis

Merferat Hippolytum fors vltima; iamque per
imas

210. Cocyti tenebras et stagna nigrantia Ditis,
 Portitor ille Charon Thesidae fata vehebat.
 Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
 Leti supplicium, Neptunique aspera iussa,
 Argentes artus Erebo procul intimo ab vsque
 215. Suscitatur, atque animae rursus tepescit calore
 Viscera mundanas reuocat medicator in oras.
 Non tulit Omnipotens, ortu cuiquam generato
 Deucalioneo fas esse, nouissima fata
 Vincere, et incassum decurrere pensa sororum;
 220. Moxque trifidua polo iaculatus fulmina celso,
 Et super aëriae vibrans incendia flammae,
 Morte repertorem medicinae audacis in umbras
 Deiecit; at gnati reparans solatia Phoebus,
 Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
 225. Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
 Hic rigidos artus formae Anguinenae honore
 Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
 Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
 230. Menstruaque ingenti iam tempora diuidit ortu,
 Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
 Marceat; at manibus non compar flamma rube-
 scit;
 Nam suffusa leui resplendent ultima luce;
 Sed cerni sunt prompta tamen; postremaque
 parco

igne

igne micant. Ille angue manum confertus 235.
vtranque

Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
Flexilis, et medium cingit spiris Ophiuchum;
Quem super haerentem plantarum mole duarum
Scorprios in geminas effusus viscera parteis,
Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus, 240.
Sustinet. Attiguas euoluitur Anguis in auras,
Agmine non aequo, neque tanta volumina com-
par.

Nam qua dextra manus sinuoso affigitur Angui,
Parcius ab domino terga explicat, altera porro
Plurimus, ac multo per laeuum pondere lapsus 245.
Funditur, et rutilo qua lux sedet ignea mento,
Vsque Ariadnaeae sese vicina coronae
Lubricus inclinat. Post spiram brachia quondam
Formidata truci suspexeris Orioni.
Heic concessa enim curuis minitatio Chelis. 250.
Huc falcata Chii repserunt cornua monstri,
Siderea nimium facis indiga; nanque hebes ollis
Ignis, et obtuso marcent incendia crine.

Callisto rutilat stellis, quibus vsque ferinam Bootes.
Prona fit effigiem, quo cardine torquet et axem 255.
Semper in occiduis attollens lampada flammis
Arcetophylax, siue, vt veteres cecinere, Bootes,
Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
Et licet instanti similis, similisque minanti

260. Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen
vñquam

In picturatae plaustrum procurrere matris
Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
Criminis et veterum prohibetur culpa malorum
Nec minus in membris lux olli maxima vibrat

265. Omnibus, ardet apex capiti, micat ignea late
Dextera flammam, humeri flammam mouet in-
star

Inter vtrunque femur, qua se confinia lucis
Diducunt pedibus, maior qua luminis auras
Verberat, et rutilo fidus magis aestuat astro.

270. Nam locus Arcturo sacer adscribitur, illic
Aurea qua summos adstringunt cingula amictus,
Ebria flammanti consurgit stella rubore.

Virgo. Qua protenduntur vestigia summa Bootis,
Quaque per immensum circumflagentibus astris
275. Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
Contemplare sacros subiectae Virginis artus.
Quam, Te, quam memorem? Siue est genitor
tibi summus

Iuppiter ex Themide in terras demissa parente;
Seu patris Astraei clarum es genus, aurea cuius
280. Sidera sunt proles, et qui pro munere morum
Inculpabilium nomen dedit omnibus astris;
Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
Digna Poli, consors et cura latrantis Anubis;

Seu

Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
Et, ceu Siriaco, torretur spica calore: 285.

Protentata manu; seu Tu pernicibus alis,
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
Fluxa polo vertis vestigia, lubrica vt aëuum
Sors agat, et subitis obrepat mobile fatum
Temporibus; precor, in terras procul aethere 290.
ab alto

Flecte oculos, placidamque meis venerabilis oro
Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
Vita hominum nullis ageret sub legibus aëuum,
Aureaque innocuos seruarent secula mores
Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret, 295.
Inter confusos populorum libera coetus
Versabare libens, nullique obnoxia culpa
Corda inhibens, media casto res more tenebas.
Nullus telluri limes datus, indice nullo
Culta secabantur, neque iam discretio campum 300.
Metiri in dominos monstraueat; omnia rerum
Vsurpantis erant; promiscua rura per agros;
Praestiterat, cunctis communia cuncta videri.
Denique cum placidas crebro Dea viseret vrbes,
Tectaue iusta virum passim succederet, illa 305,
Feruentis late pelagi natura, salumque
Fluctibus instabile, et glauci vada turgida ponti,
Qua senior cano nutrit sub gurgite Nereus
Delphinos virides, et phrycteras anhelos,
Ignorata suo seclusaque sine iacebant. 310.

- Nulla fides vndis, tumido commercia fluctu
 Nulla petebantur: neque longis nauita terris
 Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
 Omnibus externas veheret per inhospita gazas
 315. Aequora, et insano penderet saepe profundo.
 Omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
 Iustitia, et nullo discreuerat aëre regna,
 At postquam argento deformis viluit aetas,
 Rarius in terras os inclinabat honestum
 320. Iam Dea, vix summos adlabens denique monteis,
 Cum cedente die Phoebus sub nocte propinqua
 Occiduus pronos vrgeret in aequora currus,
 Vsurpandam oculis sese dabat adcurrentum,
 Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
 325. Sed crepula vt late vomeret conuicia voce.
 Parcite, vile genus, lachrimis, aiebat, obortis!
 Causa querelarum vestrum est scelus, aurea
 quondam
 Iudice me vestri vixerunt secla parentes.
 Degener in vobis animus; solertia vobis
 330. Peruigil; arte noua vitam traducere mos est.
 Omne aeuum studiis excuditis. Hinc quoque
 rursum,
 Proh pudor atque dolor! nascetur vilior aetas;
 Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
 Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
 335. Haec vbi permoeſto rauco congeſſerat ore,
 Alite procursu sese in conuexa ferebat

Protinus,

Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
Linquebat coetus hominum. Ruit haec quoque
rursum

Viuendi series; ac succedere pudendo

Aerea secla habitu: fraus ilicet, et furor ardens, 340.

Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,

Et malesuada lucri rabies subit; omnia terror

Degener, ac moestae facies formidinis implet.

Secreti indomitus vada gurgitis vltima versat

Tiphys; Agenoreo color hinc mentirier ostro 345.

Incipit, Assyriumque bibunt noua vellere succum,

Ebria vt externo splendescat lana veneno.

Sic iusta in populos mox Virginis inculpatae

Exarsere odia, et caelum pernicibus intrat

Diua alis, spaciumque sibi subuecta per auras, 350.

Vnde procul terras summa vix cerneret aethra,

Propter anhela libens late capit astra Bootis.

Istius extremis humerorum partibus vrget

Stella facem, qualique rubent incendia flamma,

Quae subiecta procul caudam maioris ad Vrsae 355.

Vertice brumalis circunuokuntur Olympi:

Talis vtrunque modo simul et fulgore micat lux

Plurima; quippe procul clare fax ardet in Arcto.

Nec contemplandi labor anxius; omnia primis

Obuia ceu vibrant obtutibus; vnus ab ore 360.

Quae sunt prima fere vestigia, praeminet ignis;

Altera, qua pedibus regio est clunalibus, ardet

Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,

Aemula qua rutilae flagrant confinia caudae.

365. Non tamen his species, non sunt cognomina
certa,

Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

Gemini.

Ille quidem supero conferta relabitur axe,

Inscia piscosi semper salis. Ipsius autem

Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,

370. Spartanam, Geminos, sobolem, prolemque Tonantis

Egregiam, et proprio post reddita numina caelo.

Nam Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphid-
nis,

Castora Cecropii tulit inclementia belli.

At frater lucemque et fata superstitis aevi

§75. Exosus, fortem lachrimis efflagitat aequam:

Protinus alternae germanos tempore vitae

Iuppiter attolit, caelique in celsa receptans

Aeternae flagrare facis iubet ignibus ambo.

Cancer.

**Aluo Helices Cancer subuoluitur; aſtraque
Cancro**

380. Iuno nouercales vt semper proderet iras,

Praestitit. Hic etenim, Lernaei gurgitis Hydram

Vreret Alcides cum flammiger, aufus in ipsum

Repere victorem, quæ duro concaua dorso

**Tegmina curvantur, geminus micat ardor in
auras:**

385. Nos dixere Afinos ortos Thesprotide terra,

Et

Et sidus, Linaee, Tuum. Disternat aer
 Crassior hos. Itidem qualis praesepibus esse
 Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat.
 Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro;
 Laeva duas pigro succendit fomite flammās. 390.

Qua postrema pedum rutilant vestigia in Ar-Leo.
 sto,

Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
 Membra dehinc longi qua sese semita caeli
 Plurima protendit, torrentur fomite acuto
 Singula, et assiduis ardet Leo viscera flammis. 395.
 Hic Hyperionii flagrat via solis, et isto
 Se duce caerulei referunt momenta caloris.
 Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi
 Construitur, flauos tondentur semina crines
 Omnia, et aduectas late coquit area messes. 400.
 Tunc et Threicii repetunt animosa Aquilones
 Flabra polo; tunc Oceanum flata flamina caeli
 Propellunt pelagus; longis hoc tempore in anni
 Ocia sunt remis; pontus vehit ipse carinas.

Aurigatorem par sit quoque cura videre; Auriga.
 Nanque tuas aures implebit fabula solers 405.
 Cretaei pecoris. Haec lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta Tonantis.
 Stelligero subuecta polo est. Ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius currus et quattuor olim 410.

Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum

Laeua iacet, fusoque super se corpore tendit
Plurimus, adque Helices caput inclinatur ab ore.
Ille quidem in spacium membra explicat; at
Capra laeua

415. Fixa humero clare sustollitur; ipsius autem
Fine manus paruas Hoedorum suspice flammās.
Qui postquam Oceano sese expediere sonoro,
Saeua procellosis immittunt flabra fluentis,
Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
420. Et vaga caeruleas inuoluant aequora puppes.

Taurus.

- Nec minus Aurigae qua sunt vestigia curui,
Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
Illic setosam pecoris perquirere frontem
Esto memor, flexo iacet illic crure, minaces
425. In terram figens oculos; tum caetera signa
Flammarum similem procul inter sidera formam
Ostentare valent; gemino sic cornua ductu
Erigit aetherii vigor ignis et ignis vtrinque.
Sic camuris ardet protractibus; haud tibi signis
430. Perquirenda aliis pecoris frons aequa resurget
Oceano. Proprio Taurum deprnderis ore:
Cornua sic vera sub imagine curua dehiscunt:
Sic mediam creber pecori frontem asperat ignis:
Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
435. At Boream laeua qua Taurus acumine pulsat,
Desuper

Desuper Aurigae dexter pes imminet astro.
 Vna pedem Aurigae dextrum cornuque sinistrum
 Stella tenet pecoris; simul in conuexa feruntur;
 Sed prior occidui Taurus subit aequoris vndas.

Nec mea musa senem tacitum Cephea relin-^{Cepheus.}
 quet: 440.

Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt;
 Illum quinetiam rutilae pater intulit aethrae,
 Donauitque polo. Tergum Cynosuridos Vrsae
 Post habitat, geminasque manus a pectore tendit.
 At diducta pedes tantum hinc mensura seniles 445.
 Diuidit, extremo quantum pede distat ab Vrsa.
 Non eget huius enim sedes sacra luminis hilum.

Rursum decliui si visum tramite vergas,^{Cassiopeia.}
 Prima tibi vt flexi linguatur spira Draconis,
 Infortunatam spectabis Cassiopeiam. 450.

Sed nec multa tamen, cum caelum lumine toto
 Luna replet, tetram vt superet fax aurea noctem,
 Occurret genitrix oculis quaerentibus. Absunt
 Lucida moerenti; tenuis rubet ignis, et aegra
 Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam 455.
 Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem.
 Formatur stellis distantibus; inque humeros vix
 Tenditur angustos; natae fera fata retundunt.

Nanque subest, teretisque poli simul orbe^{Andromeda.}
 rotatur

Andromeda, ingenti quae semper luce coruscans 460.
 Sponte

Sponte oculos in membra rapit; face denique
vertex

Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, et summis lux aestuat ignea
plantis.

Igneae quinetiam per caelum cingula flagrant
465. Andromedae, et toto vibrant in corpore flam-
mae.

Sed tamen hic etiam viuax est poena dolenti;
Nam diducta vlnas magna distendit in aethra,
Vinculaque in caelo retinet quoque; tenuia
quippe

Brachia contortis adstringunt vincula nodis.

Equus.

Rursus odorato qua vertex crine tumescit,
470. Andromedae capiti succingitur indiga pleni
Aluus Equi, summo qua fax in vertice vibrat
Virginis, inque auras cornu vice surgit acuti.
Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre

475. Cornipedis; simul hunc lux indiscreta renectit;
Communique rubent duo semper sidera flamma.
Treis latus atque armos aliae pecoris pinxere,
Et spacio disiuncta pari fax aemula flagrat.
Plurimus ignis inest, vasto globus aestuat orbe.

480. Sed non et capiti similis rubor, ipsaque ceruix,
Quauis procero surgat iuba maxima collo,
Languida marcenti vix est spectabilis igne.
Ultima quae mento sese explicat, haud minor illa

Quat-

Quattuor est primis, quae formam lumine claro
 Cornipedis simulant. Non hic Equus integer 485.
 artus,

Non quadrupes caelo sustollitur; at tenuis aluo
 Erigitur media; nam caetera pone negantur,
 Et quatit aetherias primis modo cruribus auras.
 Nanque hunc Aonio quondam memorant Heli-
 cone

Inclita post Lyciae redeuntem bella Chimaerae, 490.
 Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, et gramine odoro
 Expleuisse famem; sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illisse pedem, cornuque excita repente 495.
 Lympha camoenalem fudit procul Hippocrenen.
 Aones hoc latici posuerunt nomen equino
 Pastores. Strepit haec placido inter saxa su-
 furro,

Atque Heliconē cadens sese sitientibus herbis
 Inferit, Ascraeas donec vaga gurgite valles 500.
 Vivificet. Rigat hac animas et Thespia pubes
 Semper, et in latices inhiat gens fontis alumni.
 Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
 Oceanique salo caput exerit. Haud tibi magni
 Cura laboris erit caelo spectare sereno 505.
 Cornipedem; micat ille procul flagrantibus astris,
 Et perfusa recens educit pectora ponto.

Tunc

Aries.

Tunc celer ille Aries, longi qui limitis orbe
Aethera percurrens, nunquam Cynosuridos Vr-
fae

510. Segnior ablapsu conuertitur, haud procul astro
Visus Equi; magno celsum secat aëra motu.

Parcior hic rutilae semper facis, indigus ignis
Spectatur iusti. Nam quanti luminis astra
Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,

515. Marcida Lanigeri tantum se forma sub auras
Exerit; in tenui quanquam primordia Phoeben
Orbe habeant, nullomque decus Dea proferat
ore.

Sed licet hunc oculis frustra sectere per aethram,
(Nam semper propriis caret ignibus) en tibi
propter

520. Andromedae claro rutilantia cingula in astro
Suspectanda patent. Vocat ingens baltheus vltro
Quaerentem, non longa Aries statione remotus,
In conuexa redit; paruo se tramite subter
Distinet, et medio caelum citus ordine currit,

525. Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
Circulus axe means rutilum secat Oriona.

Deltoton.

Est etiam Graio quod semper nomine nostri
Deltoton memorant. Simile est latus; istud
vtrunque

Porrigitur; summum signo caput angulus arcuat,

530. Et geminum suprema iugum vicinia mordet.

Tertia,

Tertia, quae stantes sustentat linea ductus,
 Parcior, haud simili sese sub limite tendit,
 Et contracta modum gemina face flammigera-
 rum

Stellarum superat. Quin et qua subter in astro
 Lanati marcent pecoris, pluuioque tepescunt 535.
 Iam vicina Noto, minor istic linea luce.
 Et fulgore facis praeuertitur; at locus olli
 Post tergum Andromedae: sic se tulit ordo di-
 catus.

Hinc si vicino flectaris lumina visu, Pisces.
 Inque Notum sensim Boreali ab cardine ductus 540.
 Inclinare oculos, proles tibi Dercia, Pisces
 Surgent Bambicii; sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti qua celsam circulus aethram
 Orbe secat; tendit qua pennae extrema sinistrae
 Ales equus; mundo qua pectora Laniger alto 545.
 Vrget, et aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit: hinc medio signantur fidere Pisces.
 Quorum alius rigida consurgit in aëra forma
 Celsior, et Borean proprior subit, alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque vbi Ephebus ab 550.
 vrna,

Pone auidus, iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hinc late stellis ex ordine fusis
 Nectuntur caudas, et lenta trahuntur vtrâque
 Vincula, per caelum coeunt quae singula rursus,
 Et

555. Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Caelestem memorat quem solers Graecia Nodum.
 Ex humero Andromedae laeво quoque noscere
 Piscem,
 Qui rigidum celsi suspectat cardinis axem,
 Perfacile est; vlnae nam proximus iste sinistrae
 560. Caerulus erigitur.

Perseus.

Quin et vestigia propter
 Persea sub volucris par est tibi quaerere forma.
 In caput inque humeros rotat aegram machinam
 mundi
 Andromedam; Threici nam sub flabris Aquilonis
 Nititur alato vindex pede, maxima cuius
 565. Dexterâ moerentis solium prope Cassiopeiae,
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Pulverulenta quasi cano procul aere pandit.

Pleiades.

Pleiades femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit. Locus has habet arctior omnes
 570. Connexas. Lentae facis haud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris; aegra sororum
 Lumina; nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Poenus Atlas, subiit celsae qui pondera molis,
 575. Caeliger, atque humero magnum super aethera
 torquet.

Fama vetus septem memorat genitore creatas

Long-

Longaeuo; sex se rutila inter sidera tantum
Sustollunt. Septem fert fabula prisca sororum
Nomina; sex sese tenui sub lumine reddunt:

Electra, Alcyoneque, Celaeno, Taygeteque, 580.

Et Sterope, Meropeque simul, famosaque Maia.

Prole Deo. Cerni sex solas carmine Mynthes

Asserit; Electram caelo abscessisse profundo

Ob formidatum memorat prius Oriona.

Pars ait Idaeae deflentem incendia Troiae, 585.

Et numerosa suae lugentem funera gentis,

Electram tetris moestum dare nubibus orbem,

Saepius obscuris caput ut sit cincta tenebris;

Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab

vndis

In conuexa poli, sed sede carere sororum, 590.

Atque os discretum procul edere, detestatam,

Germanosque choros sobolis lacrymare ruinas;

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

Monstrari effigie. Diros hos fama cometas

Commemorat tristi procul istos surgere forma, 595.

Vultum ardere diu, perfundere crinibus aethram,

Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore.

Quin Meropen alii, postquam Sisyphoea vincla

Et thalamos scaeuo sortita est omine Diuum,

Indignam aëria credunt mage sede fuisse. 600.

Sic anceps numeri fit fabula, sexque per aethram

Vergilias cerni tenet usus; sed simul omnes

Arctauere globum; ter in auras angulus exit

Flammiger, et mixtis Atlantides ignibus ardent.

605. Nec tamen est famae similis vigor; ampla so-
rores

Fabula nobilitat; modus ollis parcus, et ignis
Vix tenui longe face fit spectabilis; istas,
Alternò redeunt cum bina crepuscula mundo,
Seu nox astrales adolet cum caerulea flammæ,

610. Seu matutinus cum sidera disiicit ortus,
Conuolui caelo summae pater annuit aethrae.
Nec minus arenti cum crine attollitur aestus,
Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
Tempora designant. Nam si se gurgite tollunt

615. Vergiliae, curuas in flaua noualia falces
Exercere dies; si condunt aequore flammæ,
Tellurem presso proscindere tempus aratro.

Lyra. Est Chelys illa dehinc, tenero qua lusit in
aeuo

Mercurius, curua religans testudine chordas,
620. Vt Parnasseo munus memorabile Phoebò
Formaret neruis opifex deus. Hanc ubi rursum
Concentus superi compleuit pulcher Apollo,
Orphea Pangaeo docuit gestare sub antro.
Hic nam fila nouem docta in modulamina mouit,
625. Musarum ad speciem Musa satus; ille repertor.
Carmina Pleiadam numero deduxerat. At cum
Impia Bassaridum carpsisset dextera vatem,
Et deuota virum tegeret Libethra peremptum,

Intulit

Intulit hanc caelo miseratus Iuppiter artem
 Praestantis iuuenis, pecudes qui et flumina vates 630.
 Flexerat. At nixi qua semet sidera porro
 Sustollunt, laeuum propter Chelys haec femur
 adstat.

Aduolat ast aliud latus Ales, et ore canoros
 Tenditur ad neruos, media est Lyra sede dicata
 Cycneo capiti, et curuo contermina signo. 635.

Nanque et fidereis Cycnus secat aethera pen-
 nis

Donatus caelo, non claro lucidus astro;
 Sed tamen os flagrans, et guttura longa coru-
 scans.

Grandibus haud equidem stellis, non his tamen
 atris

Obscurisue micat; trahit in conuexa volatum 640.
 Perfacilem, et dextro late Cepheida dextram
 Radens remigio, summa ad vestigia laeuam
 Declinatur Equi. Sic magno praepes Olympo
 Subuehitur; subit occidui sic marmoris vndas.

Nam post Cornipedem flagrant duo sidera
 Pisces, 645.

Pisces Bambycii. Caput autem subter equinum
 Laomedontiadae se dextera tendit Ephebi.
 Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus,
 Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

Capricor-
nus.

Imus vbi australi descendit circulus axe

650. Signifer, inque Notum rutili cadit orbita solis,
Hispidi setosi marcet species Capricorni.

Hic iam Threicio veniens a cardine Phoebus
Vertit iter, pulsusque Deum, mirabile dictu,

655. Brumalis redigit; non tum mihi longa phaselis
Aequora tententur; non tum freta turbida pinu
Quis petat; angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc deprensus in alto,
Nequicquam pigrae clamarit sidera lucis.

660. Interea totis Notus acer saeuiet vndis,
Excitumque salum verrēt Notus. Aurea solis
Cum nota cornigeri fidus pepulit Capricorni,
Tum dirum caelo frigus redit; aspera nautis
Tunc sunt fluctuagis; tamen isti saepe malorum
665. Immemores agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum et focae similes; trahit vnda pauentes,
Ac retrahit; quaerunt oculis distantia longe
Littora, et in pontum reagunt lucra semper hi-
antes.

Sagitta-
rius.

Par metus ex pelago tibi fit quoque, sole Sa-
gitta

670. Cum levis adflatur; cum lux in arundine flagrat
Ignis mundani; cum tela extrema coquuntur;
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem,
Informem terris tellurem vt vestiat alis,

Littus

Littus ama, fuge solers caerula tegmina noctis, 675.
 Exitiumque sali, rabidique pericula ponti
 Anteuehi, iam solue memor vaga carbasa malo,
 Iam prolixarum iaceat rigor antennarum.
 Mensis at infausti vel duri fideris index
 Scorpius exoriens sit tempore noctis adultae. 680.
 Hic matutino veniens procul aequore telum
 Exigit e pelago, telum trahit vltima cauda.
 Cunctatur pigro post tergum fidere iuxta
 Arcitenens, tardos et gurgite liberat artus.
 Tum Cynosura et iam maturae in tempore noctis 685.
 Altius in Boream sustollitur; abditur autem
 Orion redeunte die; tum brachia Cepheus,
 Protentasque manus, medianque immergitur
 aluum.

Quin norunt aliam superûm conuexa Sagit- Sagitta.
 tam;

Sed tamen haec arcu tereti caret, inscia nerui; 690.
 Insicia nam domini est; telum super aduolat ales,
 Ales Olor; sed Threicio conterminus axi
 Cana pruinosas extendit colla sub Arctos.

Armiger hanc etiam Iouis aduolat, armiger Aquila.
 ignis

Aetherii, sed membra minor. Procul hic ta- 695.
 men alto

Cum redit a pelago, et mouet in conuexa vola-
 tum,

Fine tenebrarum, summaeque in margine noctis,
 Spumofum late mare subruit, omnia caeli,
 Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

Delphis,

799.

Tum curuus caudam subit inter sidera Del-
 phis,

Dux Neptune tui quondam super aequor amoris.
 Hic nam detrusae in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 705. Gurgite dilectam domino maris vltimo ab orbe.
 Mollis dorsa tulit. Breue signo corpus in astris,
 Et super hirsutum ponto surgit Capricornum.
 Hic medios artus teter stupet; altera porro
 Quattuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 710. Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quae Soli et rigido interfusa Aquiloni,
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi; quae rursus limite abusque
 715. Sese Hyperionio, pluuiialis concaua in Austri
 Dimittunt, tetram donec Notus ambiat aethram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

Orion,

Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
 Signifer a Borea inque australes se gerit vmbras :
 720. Sub medii iam mole Poli fera pectora Tauri
 Suscipit Orion, Neque quisquam nocte serena

Trans-

**Transierit; celfo late fe cardine pandit,
Auratumque rubens dimittit baltheus ensem.**

Talis et ipse virum gemina ad vestigia custos *Sirius.*
Insequitur. Sic flammigero distinguitur astro 725.
Aetheriae Canis ille plagae, cui plurimus ardor
Aestuatur in mento; multus rubor imbuunt ora;
Stridit anhelanti face pestifer; aëra motu
Torret, et immodici terras coquit ignibus astri.
Hic varios ardet stellis rutilantibus artus; 730.
Sed non est similis cunctis vigor; vndique quippe
Alius coeanea est; mento grauis effluit ardor;
Qui formidato sub nomine Sirius aethram
Vrit. Huic rutilos si sol adflexerit axes,
Quantus corporibus, quantus labor imminet 735.
 agris!

Marcebunt sata cuncta diu; nanque indiga succi
Si qua iacent, cedunt valido penetrata calori;
Ac decoctorum languebunt germina florum.
Illa autem, interno quae sunt animata vigore,
Sirius attollit, blandusque illabitur herbas, 740.
Sirius et dulci nutrit tepesacta sereno.
Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
Auribus atque animo capimus procul; altera si
qua

Stellarum fulgent rutilant, vt quae plurima longo
Bellua fert lateri, neque multa luce coruscant, 745.
Et designandis tantum sunt addita membris.

Lepus.

Paruulus in stellis Lepus est quoque; nanque
vbi magnus

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
Urgetur cursu rutuli Canis; ille per aethram
750. Effugit instantem, premit igneo Sirius ore.
Auritus primis emittit gurgēs ab undis;
Ille minax pavidum supereditur, et procul idem
Cum Lepus occiduum sese inclinavit in aequor,
More latebrarum repetens freta, Sirius alto
755. Defluit ab caelo,mersumque per humida quaerit.

Argo.

Magnus Iasoniam cauda Canis extrahit Argo
Puppe refulgentem. Neque enim se Thessala
cymba

Solenni in faciem monstrat more. Extima pup-
pis

Surgunt oceano: velut alto a gurgite nautae
760. Cum portum tenuere, auidi volitantia raptim
Sipara conuertunt; tergumque in curua remulco
Littora certatim subeunt simul. Illa marinas
Iam defuncta vias procul imi littoris algas
Pone subit, terramque tenens secura quiescit.
765. Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppin
Ducit et occultat rigido tenus altera malo.
Sponte gubernaculum puppis dimittit in undas
Celsior, acmerso descendit in aequora clauo.

Cetos.

Distantem Andromedam prolixi tramite mundi,
770. Perterret Cetos. Nam Threicii prope flabra
Andro-

Andromedam Boreae celso rotat aethere cardo.
 Bellua dira Noto vehitur; trahit Auster in arcton
 Ora inimica salo; nam qua se laniger alto
 Caelo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
 Augentur, rutilat subter Nereia Pistrix 775.
 Efflua percurrens non multi fluminis astra.
 Illa memor longae formidinis, illa suorum
 Inter signa tenax, horret squalentia monstri
 Terga procul, pauidumque super caput inserit
 vndis.

Quin est caeruleo Flumen quoque gurgite ^{Flumen.}
 manans 780.

Astra inter sedesque Deum. Pars Aequor id esse
 Credidit; Ausonii nanque hunc dixere priores
 Eridanum, Venetos late qui lapsus in agros
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus.
 Hic fusum caelo quondam Phaethonta sub vndas 785.
 Excepit senior, leue cum sensere iugales
 Aetherii rectoris onus, cumque ignifer axis
 Tramite sub mundi mortales spreuit habenas.
 Disdata tum late texere incendia terras.
 Astra vorax ignis, flammae sola cuncta coque- 790.
 bant;

Donec fata sui miseratus Iuppiter orbis
 Redderet aetherii Phoebæ moderamina cursus.
 Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
 Planxerunt; rediit supero pax aurea mundo;

795. Eridanumque senem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharia pars altera Nilum,
 Commemorat, largo segetes quod nutriat amni,
 Areatisque locos vnda foecundet alumna;
 Vel quod de medii prolapsus parte diei
 800. Vastus in aequoreas pelagi sese inferat vndas.
 Iste pedem laeuum rutili subit Orionis,
 Fulaque quae geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus; hic procul ille
 Tenditur effusi vi gurgitis; hic quoque cristae
 805. Cedit apex, summa qua lux Pistrice coruscat
 Desuper, et flamma caudarum cingula figit.

Piscis Ma-
 ior.

Inter demissum procul in vada caerula cla-
 vum

- Puppis Iasoniae depictaeque terga carinae,
 Et Pistrim vindicolam, Leporis qua tenditur aluus,
 810. Stellarum creber rutilat rubor. Haud tamen istis
 Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen.
 Nulla etenim forma flammaram Iuppiter ignes
 Discreuit, nullos simulant hae corporis artus.
 Qualia digesto mundus sacer ordine voluit
 815. Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
 Seclorum serie longa, istas denique signant
 Interualla faces; similis quoque lux habet om-
 neis,
 Par modus; occasu pariter referuntur et ortu;
 Ne spectanda forent ponto quod sola carerent.

Caetera

Caetera descriptis aptantur singula membris 820.

Formarum; flagrans Leporem qua Sirius vrget,
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur.

Vltra setosi rursus speciem Capricorni,

Cardinis immerfi qua sunt australia flabra,

In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis 825.

Subuehitur. Notium vocat istum Graecia piscem.

Stellae aliae mundo, qua puicher Aquarius in-
stat,

Et qua cristato confurgit bellua dorso,

Vsque sub aërii rutilantia sidera Piscis,

Sunt mediae flammae, steriles, ac lucis egenae. 830.

Nam passim ignoti vice vulgi semet in aethram

Protollunt; dextram sed tantum propter Ephebi,

Pocula quem Ditiū mensis gestare loquuntur,

Efflua se species liquidarum fundit aquarum

Partes in geminas. Lux illic clara duabus 835.

Est solum facibus; non hae spaciofa per aethram

Interualla tenent, neque lumen lumine forte

Collidunt; vni Phrygium nam subter Ephebum

Ardet apex; alii, qua curuam bellua caudam

Terminat insignis, lato vomitur globus igni. 840.

Cunctis nomen Aqua est. Stella quoque deni-
que propter

Ora Sagittigeri, qua se vestigia prima

Cornipedis simulant, circunuoluuntur Olympo,

Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

Ecce

- Ara. Ecce venenatae qua Scorpius agmine caudae
 845. Plurimus erigitur, tepidumque supermicat Austrum,
 Paruulus hic Aram locus exprimit. Hanc satis
 arcto
 Tempore suspicies mundo rutilante referri.
 Nam polus aduerso qua tollitur axe Bootes,
 850. Quantum suspenso vada linquit turbida caelo
 Oceani, tantum in sibimet contraria tendit.
 Arcturum vertex leuat arduus, imbrifer Austri
 Aram cardo premit; brevis olli semita caeli,
 Occasusque celer; tamen isto luciparens nox
 855. Fata hominum miserata prius, miserata labores,
 Certa procellarum statuit producere signa,
 Ne tibi, cum denso conducitur aëre caelum,
 Inter nimbiferas nubes spectabilis extet
 Ara poli, longa ut glomerent circumque supra-
 que
 860. Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per aethram
 Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
 Non Arae, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior; hoc nam saepe Notum praenoscere signo
 865. Nox docuit; noctis si quis praecepta sequatur,
 Incassum zephyri voluunt mare; si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas.
 Vix, si fera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.

Certior.

Certior ast ollis veniet spes, axe supremo 870.

Si Boreae stringat rutili coma fulguris auras.

His signis Austri raptabunt flabra fluentum,

Donec de Boreae rutilum iubar emicet axe.

At si Centaurum medio sub tramite caeli

Videris, vt fluctu tantum discedat Eoo, 875.

Quantum adit occasum, sit tectus desuper autem

Nube humerum, et caelo sint omnia signa priora,

Eurus erit, verret falsi vada gurgitis Eurus.

Contemplator etiam geminae rutilantia for-
mae Centaurus

Viscera, quae signis subtexit membra duobus. 880.

Nam qua paræ hominem quadrupes sustollit
equino

Ventre superstantem, versatur Scorpius ingens;

At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,

Curua venenati se tendunt brachia signi.

Ille autem dextram protendere visus ad Aram 885.

Caelicolum, iustae persoluit munera vitae,

Agrestemque manu praedam gerit. Hic vbi celso

Pelion adsurgit dorso, nemorosaque late

Inserit aeriis iuga nubibus, arbiter aequi

Degerat Alcidae legum post bella magister. 890.

Desuper ingenti sese agmine porrigit Hydra, Hydra.

Quae prolata salo longe latus explicat aethra,

In Cancrum protenta caput, caudamque feroci

Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis

Visce-

895. Viscera, et ingenti sub Virgine summa quiescit.
 Quinetiam spirare putes, sic agmina caelo
 Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,
 Sic et flammigero linguam iacit ore trifulcam.
 Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
 900. Ultima caeruleum sustentant agmina Coruum,
 Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

Procyon. Ultimus est Procyon Geminorum subditus
 astro,

- Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos;
 905. Haec vehit Oceanus pater omnia, mensaque rur-
 sus
 Hauriet Oceanus; trahit ingens machina caeli
 Cuncta super. Pingunt rutilam sua sidera noctem.

Planetae. Quinque itidem stellae, similis quibus haud
 sit imago,

- Nec quas formarum ductus notet adfixarum,
 910. Per bisseña poli volitant rutilantia signa.
 Nullus eas aliquo pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit aethram,
 Semper et aduerso referuntur tramite mundi.
 Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,
 915. Pronus Atlantei procul in vada caerulea ponti.
 Illac in subiecti cogunt iter aetheris orbem,
 Nitentes in summa poli, motuque feruntur
 Aduerso Solis radiis: ceu cum vada cymbam

Prona

Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
In puppim proferre pedem, via carpitur olli 920.
Cursibus inceptis contraria. Vis tamen istis
Obuia labentis semper sustollitur aethrae,
Vnicaque in Solis adolent incendia flammis.
Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,
Pigraque se referunt, sedes fortita priores, 925.
Omnia. Non illas animis audacibus ergo,
Carminē non caeco tentabimus. Hoc satis vnum
Musa mihi, satis hoc longi labor egerit aevi,
Si defixarum cursus et signa retexam.

Quattuor aërios Zonae cinxere meatus; Circuli.
Quattuor has cursus et tempora nosse volentem 930.
Scire sat est. Quin signa etiam sunt quattuor
istis

Plurima, quae zonis haerentia conuoluuntur.
Ipsae inconcussa retinentur sede per annos,
Mutuaque implexae sibimet consortia mordent: 935.
At modus in binis protenditur. Aurea pepli
Sidera nocturni si suspectare libebit;
Nec scindunt medium Phoebeia lumina mensē,
Languēat ut stellis species hebes, omnia caeli
Illustrante Dea ac flammās superante minores; 940.
Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto
Sidera, candentis speciem super inspicere Lactis
Protendi caelo; color olli nomen ab ortu
Primigenio statuit; sic Zonam Graecia solers

945. Concelebrat, nostro sic Baltheus ore vocatur.

Non isti forma similis, similisue colore
Circulus est alius; modus et mensura duobus
Est compar solis; alios duo parciore arcuat
Linea, nec multa trahit istos ambitus aethra.

950. Horum alius duri qua soluunt flabra Aquilones,

Et qua praecipitant borealia flamina sese,
Axe Lycaonio iacet obuius. Hic Geminorum
Sunt capita; hic genua Aurigae defixa quiescunt.
Circulus hic idem retinet pede Persea laeua,

955. Atque sinistro humero cubito tenus; hic quoque
dextram

Sustinet Andromedae, manus extrema desuper
acri

Subrigitur Boreae, cubito inclinatur in Austrum
Moerens Andromeda; hic celeris vestigia summa
Perstringuntur Equi, perstringitur Ales ab ipso
960. Verticis extremo; secant hic humeros Ophiuchi
Circulus, et secum flagrantia dorsa reuoluit.

Erigone tepidum sese summittit in Austrum,
Virgineusque pudens Zona supereminet artus.
Sed Leo, sed Cancer Borealis tramite caeli

965. Viscera protendunt, ac circulus ima calentis
Pectora perque alium procul in postrema Leonis
Succedit: secant aut alius per viscera plana,
Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,
Lumina recludens altrinsecus. Orbita porro

Ista

Ista poli partes si discernatur in octo, 970.

Quinque superuoluit se partibus; at tribus alti
Intrat stagna sali; sol istinc flammiger aethram
Iam relegit, pulsusque deus semel ordine facto
Flectitur aestiuo, neque celsum semita in axem
Sideris erigitur, via rursus nota iugales 975.

Suscipit, inque Notum rutili redit orbita solis.
Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet axe
Semper in occiduo. Procul alter cardine in

Austri

Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni,
Idaeique pedes pueri, postremaque caudae 980.
Caeruleae Pistris; brevis hinc Lepus; hinc Canis
artus

Conditur extremus; hinc Thessala cernitur Argo;
Hinc Centaureae fera molis terga secantur;
Iste venenatae disiecta volumina caudae
Amputat; hinc arcu protenditur ampla Sagitta. 985.
Ultimus hinc Phoebos locus est, ubi lapsus in Au-
strum

Pellitur, albenti cum canent tempora bruma:
Sideris hic meta procul istuc caelite cursu,
Axe sereniferi descendit Sol Aquilonis.
Partibus iste tribus tantum se circulus effert; 990.
Quinque latet, creperi succedens stagna profundi.

Inter vtrumque dehinc quantus iacet ambitus
illi

Zonarum, in canis speciem quae lactis in aethra

- Cernitur ingenti se tramite linea tendens
 995. Diuidit ima Noti, discernit et alta Aquilonis.
 Hic luci modus et tenebris sub lege magistra
 Pensatur; nox aequa diem subit aemula; Phoebus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa aestas coquit agri viscera hiantis,
 1000. Vel cum floricomu iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsae qua tramite panditur aethrae
 Indicium est Aries; hunc totum linea quippe
 Sustinet; hic Tauri curuantur crura minacis;
 Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
 1005. Spira Anguis leuis hic, Craterque; tenacia Corui
 Ora inhiant; hic sunt flexarum denique flammæ
 Chelarum; genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite; nanque per
 ipsum
 Fulua Aquila est caput; hic Equus eminet, hic-
 que comanti
 1010. Ceruice erigitur clarae dator Hippocrenes.
 Treis omnes recto contentos tramite caeli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus et mediis ut circumfunditur idem.
 Desuper obliqua est aliis via Quartus at iste
 1015. Stringitur arcuatus Zonarum mole duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Circum percussi momentum diximus astri.
 Hunc alius medium medius secat. Haud Dea
 Pallas,

Vel

Vel licet haec cunctos praecellat acumine Diuos,
Compingat parili sic lubrica plaustra meatu, 1020.

Implicitet vt spaciis sibimet distantibus orbes,
Qualia deuexo neſtuntur ab ordine cuncta,
Vrgenturque viam ſimilem noctesque diesque
Lucis ab exortu procul in vada Calpetana.

Nanque Tithoneo cum ſunt elata profundo, 1025.
Rurfus in occiduos merguntur ſingula fluctus
Ordine partito. Similis naſcentibus ortus.

Scandendi lex vna mouet. Par denique lapſus
Omnibus, et ſimili conduntur ſidera caſu.

Ille autem oceani tantum deſcendit in aequor, 1030.

Quantum ab caeruleo diſtat Cancro Capricor-
nus;

Et quam multus item eſt, vbi gurgite protulit
ortum,

Tantus in aduerſas itidem eſt cum labitur vndas
Signifer. In ſpacium, quantum deducitur orae
Ambitus extremae, puncti vice terra locanda eſt; 1035.

Vnde acies oculis cum tenditur, haec quoque
puncti

Sedem habet. Hoc ſigno procurrit miſſa per
auras

Signiferi in ſummum, medio de tramite ſi quis
Dirigat obtutus agiles procul, hosque locorum
Deſeſſos longo ſpacio tener amputet aër, 1040.

Id, quod contenti viſus abſcinditur, vltro,
Si qui in ſigniferi patulum circumferat orbem,

Sex olli partes magnae dabit ambitus orae.

Ast hae dimensa spacia sic lege locantur,

1045. Binaque decisis includunt partibus astra.

Olli Cancer inest, Leo flammifer, Attica
Virgo;

Brachia sunt itidem Chelarum, et Scorpius ipse;

Arcitenens; setosa dehinc species Capricorni

Voluitur; auratam protendit Aquarius urnam.

1050. Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Gemi-
nique.

His se bisseis sol admouet, hisque recurrens

Omnibus absoluit totos reparabilis annos.

Quem cum signiferi graditur sol aureus orbem,

Singula frugiparos attollunt tempora vultus.

1055. Illius oceano quantum submergitur alto,

Tantum telluris supereminet. Omnibus iste

Noctibus illabens pelago sex inserit astra,

Sex reparat. Tanto nox humida tempore sem-
per

Tenditur, extulerit quantum se circulus vndis.

1060. At si scire velis, mora lucem quanta retentet,

Et quanto nox atra sibi trahat ocia lapsu,

Quae procul oceano confurgunt signa notato;

Horum semper enim comes est Titanius vni.

Horum prima oculis memor incunabula quaere;

1065. Luminis ipsa vagi captans venatibus ipsa;

Ipsa notans mundo. Quae si se nubibus abdent,

Aut

Aut si non surgent, vt tellus saepe tumescit,
 Occultata iugo praetentaque rupe latebunt,
 Prompta via est, aliis venientum tempora signis
 Noscere. Nanque ipso deprenderis indice cuncta 1070.
 Oceano, magnam qui circumplectitur vndis
 Tellurem, curuet celando vt littora mundo,
 Latius atque sinu patuli salis hauriat astra,
 Istius indicium praebebunt cornua semper,
 Vel matutino qua perstrepat aëre fluctus, 1075.
 Acer Atlantei vel qua furit aequoris aestus.

Nam non obscurae, cum Cancer commouet
 ortum,

Oceano stellae circunuoluentur vtroque
 In freta labentes, aut quae se rursus eoi
 Parte ferunt mundi. Minoae clara Coronae 1080.
 Serta cadent; Austri tergo cadet incola Piscis.
 Hunc medium pendere tamen, mediumque sub
 vndas

Cedere per spinam rutila labente Corona
 Semper suspicies; at tergi plurima versum
 Ventre tenus summo supera inter sidera cernes; 1085.
 Os et colla dehinc et pectora vasta per aequor
 Merfantur; premit ab genibus celso Ophiuchum
 Vsque humeros Cancer; Cancer premit ortus et
 Anguem,

Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix
 Quae tumet, et spiris qua turgent pectora primis. 1090.
 Parte nec Arcturus distabit multus vtraque;

- Iam minor in superis, iam viscera plurimus alto
 Conditur; hunc etenim consortem quattuor astris
 Oceanus recipit. Satur hic vix luminis almi
 1095. Cedit, et incipiens tandem conuexa relinquit.
 Tum iam plus mediis nox inclinabitur horis,
 Cum labente die Phoebus comes ibit in vndas.
 Ista quidem vasti conduntur gurgitis alto:
 Contra autem illius concedit fideris ortu
 1100. Orion rutilans ardentia cingula late,
 Et flagrans humeros, et splendens ense corusco,
 Eridanumque trahens alio se littore promit.
 Adueniente dehinc villosa colla Leone,
 Omnia, quae Cancro sese emergente per aethram
 1105. Extulerant, abeunt. Quin et Iouis Ales in vndas
 Conditur, et totis raptim petit aequora pennis.
 Sed Nixus genibus replicato in se ipse residens
 Poplite iam superi celatur corporis artus.
 Non tamen iste genu, non laeuam gurgite plan-
 tam
 1110. Occulitur, non oceanus vorat omnia signi.
 Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
 Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.
 Erigone falsis cum vultum exegerit vndis,
 Aëris ut patuli iam conscia permeet aethram,
 1115. Astrorum numerosa premit. Nam Virgine eoo
 Consurgente freto, cedit Lyra Cyllenaea,
 Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
 Primaque pennarum pars canum condit Olorem;
 Vix

Vix iam cauda salum superat; vix lumine parco
Eminet Eridanus, ponti procul efflua tingit. 1120.

Celatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
Tethyos ima petit; salae, iuba tota madescit.

Hydra superpositum procul in Cratera mouetur
Parte alia, et liber vestigia Sirius ardet

Vltima, caeruleo producens aequore puppim. 1125.

Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,

Cum iam virgineos aether vehit altior artus.

Nec cum flagratas emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes et clara luce carentes,

Non est nota dies, aut est ignobilis ortus. 1130.

Nanque his indicium proprio fert ore Bootes

Plurimus exoriens, Arcturumque eminus alto

Cardine succedit. Iam celsò Thessala puppis

Aethere subuehitur; iam mundo funditur Hydra

Longior, extremaeque polum subit indiga cau- 1135.

dae,

Curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.

Inspice ceu dextra referatur ab aequore planta,

Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.

Iste Lyrae rutilat conterminus, atque sub vndis

Hic tenebris petit occidui vaga caerulea ponti, 1140.

Et mox oceano reparatur clarus eoo.

Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno.

Ipsè dehinc versus procul in caput, vltima monstri

Terga manet; manet Arcitenens, dum spicula

caelo

1145. Exerat, et supera vibret bellator in aethra.

Hoc fidus reuehunt Chelae, crus Scorpius ipse,
Caetera cum medio, laeuam, et caput, oraque
furfum

Arcus agit. Tribus hic tandem remorantia
membra

Partibus erigitur; tria totum denique signa

1150. Absoluunt pelago. Mediae tum ferta Coronae,

Et quae Centauro diffunditur extima cauda,
Prima venenati cum repunt brachia monstri,
Surgunt oceano iam gurgite, et vltima Cyni.
Et caput acris Equi premit aequora. Iam procul
ista

1155. Marmoris occidui penitus petiere profundum,

Haustra salo. Caput Andromedae freta vasta re-
ceptant;

Ac formidatam deuexi cardine mundi

Fluctigeni speciem monstri superinuehit Auster.

Sed Boreae de parte trucidis velut aggere ab alto

1160. Prospiciens superi subiectus verticis axe,

Intentusque procul specie, vaga brachia Cepheus

Exerit, et saeuam pelagi monet adfore pestem.

Illa tamen versa in fluuium postrema profundum

Tingitur ab spina capiti quae proxima summo est,

1165. Vndisque succedens Cepheus et verticem et vlnas

Mersatur patulus. Quin et cum Scorpius acer

Nascitur oceano, quicquid per sidera aquarum

Ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta

Tethye,

Tethye, et occidui tegitur Padus aequore ponti.
Scorpius ingentem perterritat Oriona 1170.

Proserpens pelago. Vetus, o Latonia virgo,
Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
Prima; neque obduri compage germinis aetas
Prima dedit populis. Caecus mos mentis acer-
bac,

Immodicusque furor sceleris penetrauerat oestro 1175.
Impia corda viri; tabuerunt dira medullis
Protinus in mediis incendia; plurimus ardor
Pectore flagrauit. Tenet improbus ille, procax-
que,

Te, Dea, Te dura valuit contingere dextra?
Cum sacrata Chii nemora, et frondentia late 1180.

Brachia lucorum, cum siluae colla comasque
Deuotae Tibimet manus impia demolita est,
Audax vt facinus donum foret OEnopioni:
Digna sed immòdico merces stetit illicet ausu.
Nam Dea nubiferi perrumpens viscera montis, 1185.
Dirum antris animal saeuos vomit hostis in artus.

Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona
Morsibus, et totas in membra ferocia chelas
Intulit, ille male mali poenas luit. Ista furori
Praemia debentur; sunt haec contermina laesis 1190.
Semper Numinibus. Metus hic, metus acer in
astro

Permanet, et primo cum Scorpius editur ortu,
Orion trepido terrae petit extima cursu.

Nec minus Andromedae quicquid volitabat in
aethra;

1195. Et si quid Pistris reliquum conuexa vehebant,
Hoc oriente ruunt. Omnes procul in vada terror
Ingerit, et cunctos pauor vnus in aequora cogit.
Cepheus ipse caput distentaque brachia vasto
Induitur ponto; tellurem cingula radunt

1200. Extima, et oceano mersantur pectora rauco
Sola senis; reliquum polus ast a littore versat
Semper in occiduum. Genitrix quoque Cassiopeia
Sidera praecipitis sequitur labentia natae,
Deformemque trahit procul in vada caeca ruinam,

1205. Prona caput, solaque, et solio vestigia ab alto
Sustollit miseranda super; quatit ira furorque
Doridos et Panopes post fata nouissima matrem;
Ac memor has poenas dolor exigit. Omnia
fluctus

Haec simul occiduos subeunt. Tamen altera
mundus

1210. Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
Tempore nanque isto reliquae se sarta Coronae
Expediunt pelago; postremique agminis Hydra
Erigitur caudam; caput et turgentia membra
Centauro exuperant; manus effert dextera prae-
dam

1215. Siluarum; nam prima ferae vestigia in ollis
Arcum fera manent; Arcu redeunte per aethram
Protolli incipiunt; reliquum Serpentis et artus
Angui-

Anguitenentis item fert primis fluctibus Arcus.
 Amborum capita, et palmas geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo 1220.
 Scorpius oceano surgens agit. At pede Nixi,
 Quem procul auersum semper falis altera mittunt,
 Tunc artus medii, tunc pectora vasta humerus-
 que,

Dexteraque vlnarum spumosi gurgitis aestu
 Procedunt. Pariter caput et manus altera porro, 1225.
 Tota sagittiferi cum vibrant astra, feruntur.
 Mercurialis item Lyra voluitur; altaque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia gurgite nondum
 Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniae pulsat pede desuper Vrsae. 1230.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera; protentum freta iam procul Oriona
 Hauserunt pelago; toto Lepus occidit astro;
 Tum quoque et oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi 1235.
 Ima petit pedibus, Capra mox Hoediue sequun-
 tur;

Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt;
 Haec membris discreta aliis, extantiaque alte
 Laeuum humerum et summae sese attollentia pal-
 mae

Cernuntur, donec labenti congrada soli, 1240.
 Sidere deuexo freta late caerula turbent.

Nan-

Nanque manum Aurigae reliquam, celsum-
que corusci

Verticis, et dorso quae spina attollitur alto,
Deprimit hirsuti fidus surgens Capricorni.

1245. Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.

Iam non alatus remoratur sidera Perseus
Aeris in spaciis; neque clauum vendicat Argo
Alluuione fali; Perseus pede denique dextro,
Atque genu liber, mersatur caetera ponto.

1250. Argo quod curuis puppim superattrahit oris,
Tingitur, et duro tingit vada caerula dorso.

Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricorni;
Totaque tum pelago caelo descendit ab alto;
Aequora tum Procyon, gressum sectatus herilem,

1255. Intrat, et oceano permutat celsa profundo.

Haec habet occidui plaga gurgitis; ista sonoro
Supprimit vnda salo. Rursum procul erigit aethra
Cycnum, Aquilamque Iouis. Surgunt flamma-
ta Sagittae

Sidera, perque Notum rutila cum Numinis Ara

1260. Delphinum patulas promit Capricornus in auras,

Sed matutino cum surgit Aquarius orbe,

Os Equus atque pedes nouus exerit. Ecce ca-
dentis

Parte poli trahit occiduum nox atra sub aequor

Centaurum cauda; sed non caput, aut humero-
rum

1265. Vasta simul recipit. Persistit pectore celso

Cor-

Cornipedis species, et caelum vertice fulcit.
Ora dehinc Serpens et prima volumina tantum
Conditur. Ingentis late tamen agmina caudae
Pone trahit. Subit ista salum; subit aequora
rursum,

Integer oceani cum se Centaurus in vndas
lecerit, atque nouo vibrarint fidere Pisces.
His in summa poli surgentibus, ille per Austrum
Piscis item, plantâ quem pulcher Aquarius vrget,
Redditur; haud toto tamen hic se corpore pro-
mit;

Sed manet alterius venientis tempora signi; 1275.
Parte latet, partem supera in conuexa sonoris
Fluctibus absoluit pelagi; sic brachia moestae
Andromedae, sic crura dehinc humerique ni-
tentes

Paulatim recauo redeunt maris, aurea caelo
Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces 1280.
Cum rutilant, mundo dextram haec attollitur
vlnam,

Laeuaque virginei rursū se corporis edunt.

Phrixei et postquam pecoris proruperit ortus,
 Australem hic Aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui. Qua lux redit, excitat idem 1285.
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros. At caetera nondum
 Sunt exempta salo, quin totum hoc inuida veri
 Natura ambigua rerum ratione reliquit:

Exti-

1290. Extimus an reliquos Aries produceret artus
 Perseos, an Tauro freta pelleret adsurgente.
 Hoc vna caelum subit integer; haud super vlla
 Viscera, nascentis neque Tauri deserit astra.
 Quippe huius flammis Aurigae fidus inhaeret;
1295. Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in
 aethram.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini. Tauro Capra, plantaque
 laeua,
 Atque Hoedi euadunt. Tum primum rursus ab
 vndis
 Cetosa in superum referuntur viscera caelum.
1300. Nam caudae et cristae rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt; diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit praecipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
1305. Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab
 aethra
 Labitur Arcturus, manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
 At cum iam pedibus repetit fluctus Ophiu-
 chus,
 Vt genua oceanus vasto procul aequore condant,
1310. Signum erit eoa Geminos procedere parte.
 Nec lateri Pistris cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur: expuit atram

Iam

Iam pelagus speciem, nec adhuc membra exti-
ma sorbet.

Quid ni nascentis suspectat nauita ponto
Agmina prima Padi caelo tum feruere aperto? 1315.

Vicinasque faces rutili manet Orionis,
Curricula vt solers vero mox indice discat
Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
Explicare Notis et tuto carbasa ponto?

Credo, ni desit magnorum congrua cura, 1320.

Prompta via est ipso cognoscere talia semper
Praeceptore Ioue, et caelo tibi signa magistro
Omnia ducentur: monet alta Iuppiter aethra
Singula nos; facilis veram dedit arbiter artem,
Ne tempestatum primordia caeca laterent. 1325.

P R O G N O S T I C A.

Nonne vides, primum cum Phoebe in cornua
furgit

Tenuia, et angusto lumen iacit ore per aethram,
Decedente die, pronoque ab tramite solis,
Promat ut ingressi solers tibi tempora mensis?

5. Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis,
Corpora cum primo perfundens lumine nostra,
In subiecta soli tenuem porrexerit umbram.

Ast orbis medii si cedat Cynthia forma,
Octauos ortus, octauaque plaustra docebit.

10. Denique cum toto Dea iam surrexerit ore,
Integer ut magni resplendeat ambitus orbis,
Effluxisse sibi medii iam tempora mensis,
Monstrabit caelo. Pleni cum rursus egena
Oris eat, tanto procedens lumine formae,

15. Inferit aëriis quantum Dea nubibus ignem,
Esse senescentis sibimet dispendia mensis,
Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
Tertia vix mundo superest via. Cum minus
autem

Umbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus

20. Marcentis Lunae, quales sub mense renato
Quattuor exurgunt languentis luminis umbrae.

Atque

Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interiectionum numerum quoque nosse dierum,
 Prompta via est; proprio semper Dea proditur
 ore,

Scandat quanta polum, quoties temone iugales 25.
 Strinxerit, et quanto iam tramite liquerit vndas.

At decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quae versat Signifer orbis
 Monstrabunt; cursu nam Phoebus singula mutat
 Semper, et alterno succedit in omnia lapsu 30.

Conficiens iter aetherium. Nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis; alii non aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
 Labitur, et rebus formam absumpsere tenebrae;
 Vel matutino redit incunabula linquens 35.

Cum pelago, et rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In priscas memorem sedes; habet ista priorum
 Pagina, et incerta rerum ratione feruntur. 40.

Nam qui Solem hiberna nouem putat aethere
 volui,

Vt Lunae spacium redeat, vetus Harpalus, ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursum
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte; 45.

Inseditque animis, tenuit rem Graecia solers,
 Protinus, et longos inuentum misit in annos.

Sed primaeva Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torreret rutilo cum Phoebus fidere Cancrum,
 50. Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum caeruleo flagraret Sirius astro.

Hoc ex fonte velut deduxit tempora Lunae
 Nauita, quo longum facili rate curreret aequor,
 Aequora ruris amans telluri farra parenti
 55. Crederet; ingenti petat haec indagine semper
 Seu qui vela fallo, seu qui dat semina terrae.
 Nec mora discendi, brevis hic labor, et breue
 tempus
 Poscitur; innumeros habet autem industria fru-
 ctus.

Vtilitas te certa manet, praenoscere motus
 60. Si libet aërios, et tempestatibus ipsis
 Edere principium. Te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis; Te rursus principe fluctus
 Vitabunt alii, si certis singula signis
 Tempora discernas. Nam mundi cardine verso,
 65. Vt flata raucifoni redit indignatio ponti.
 Saepe etenim quanquam tranquillae noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab aequore classem
 Nauita, et Actaea retinet statione phaselum,
 70. Cum matutinae praesensit signa procellae.
 Nanque alias caelo cum tertia lumina Phoebus
 Exerit, ille sali furit implacabilis horror,
 Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum.

Crebro

Crebro quinta dehinc lux commouet Amphitri-
ten;

Saepe inopina mali clades ruit. Omnia certis 75.
Indiciis tibi Luna dabit, seu lucis vtrinque
Caesa facem, seu cum teretem concrefcit in or-
bem.

Sol quoque venturas aperit tibi saepe procellas,
Sidera producens, et cum sale sidera condit.

Nec minus ex aliis aderit cognoscere motus 80.
Aequoris, et magnos coeli callere tumultus,
Quos det certa dies, qui longi tempore mensis,
Astrorumque vice et mundi ratione trahantur.
Aeris immadidum quiddam tellure creatum
Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras 85.
Venarum, occulte patulo praetexitur agro
Insubiectum oculis, terramque supernatat om-
nem,

Multaque materia est, quam cum calor ignico-
mantum

Haufit stellarum, superas subducit in auras,
Et concreta diu compingit nubila mundo. 90.
Si minor haec madiçi substantia cespitem ab imo
Subrigitur, tenues nebulae caligine fusa
Tenduntur caelo. Vis autem ficcior olli
Cum fuit, in celeres dissoluitur vndique ventos,
Vicinumque sibi flabris dominantibus vltro 95.
Aera propellit. Si maior protinus humor

- Confurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt,
Et pluuiis late calor est pater. Hic super imbres
Exprimit; eductum feruoris at obice Mundus
100. Respuit humorem. Si moles magna vtriusque
Occurset sibimet velut obuia cominus agris
Compulsu aërio fragor intonat, amplaque late
Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
Hic infliclus item, diuersorumque per aethre
105. Saepe superna furor illisos fulguris ignes
Excludit, rutilis totamque volantibus aethram
Praestringit flammis, et caelum sulfure odorat.
Omnibus his genitrix tellus, et cespite ab imo
Ducuntur superi motus; ipsa ignea mundi
110. Lumina, flammigero Phoebus temone coruscans,
Et quae noctiuagos attollit Luna iugales,
His peperere malis exordia. Nanque deorsum
Mouit humum cum forte calor, laxata repente
Spiramenta soli venas procul, altaque pandunt
115. Viscera telluris; bibit imum terra colorem
Desuper, et madidum tepesactus cespes anhelat.
Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndae,
Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
Praesentire decet. Cape solers singula mente,
120. Praeceptisque virum sitientia pectora pande.
Cynthia cum primum coelo noua cornua
promit,

Cautus vtrunque Deam circumspecte; nanque re-
vectae

Nequaquam semper similis lux imbuit ortum;
Sed species diuersa trahit, varioque notatur
Formarum, primi cum surgit luminis igne, 125.
Tertia cum rutilat; cum maior sideris aethram
Scandit, et aerias quarta face luminat oras,
Ingredientis erit plene tibi nuncia mensis.

Haec castigato si tertia fulserit ortu,
Pura sit vt foedis ab sordibus adfore dicet 130.

Clara serena diu. Tenui surrexerit autem
Si face, et ignito suppinxerit ora rubore,
Turbida certantes conuerrent aequora cauri.
Luminis ista dehinc si crassior, atque retusis
Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu 135.
Percussi tenuem praetendat corporis umbram,
Imbribus aut Zephyris hebetabitur, arguet vltro
Flabra Noti, aut pluuias; nam crassus desuper
aer

Cornua caeca premit, Notus vuidus aera cogit.
Tertia si rursus protollens Cynthia currus, 140.
Sit subrecta faces et acumina tenta coruscans,
Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
Fusa supinatum diducat lumen in auras,
Occiduo Zephyrum praedicet surgere mundo,
Aut Libyae de parte Notum. Sin quattuor au- 145.
tem

Cynthia curriculis caelum subit, atque coruscos

Cornibus immodice prostantibus exserit ignes,
 Vis prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri
 Marmora conuoluent, fera verrent flabra profun-
 dum.

150. Istius in Boream quod se sustollit acumen,
 Si curuum specie velut annuat, adfore caelo
 Saeua procellosi praedicet flabra Aquilonis.
 Nanque hoc vrgeri sese adserit atque grauari.
 Indice rursus eo veniet Notus, hanc vbi partem
 155. Pone supinari conspexeris, inque reclinem
 Sponte habitum pandi; nam subrigit Auster acu-
 men

Inferiore plaga. Si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque Deae conuoluat circulus ora
 Suffusus rutilo, mox tempestate sonora

160. Spumosum late pelagus canescere cernes.
 Maior et haec rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 Contemplator item, seu plenum luminis cum
 orbem

- Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
 165. Ceditur, et mediae velut indiga lucis vtrunque
 Sustinet obductae sibimet dispendia formae.
 Cornua prima replens, et cornua fissa dehiscens
 Induerit qualem procedens ore colorem,
 Hunc perpende oculis, ipso monitore dierum
 170. Signa tene, ac totum discerne in tempora menssem.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,

Nec

Nec vulgo in cunctis adsunt praecepta diebus;
 Sed quae signa nouo dederit nox tertia motu
 Quartaue, sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt caelo. Medio quae edixerit ore, 175.
 Ignes in plenos; hinc in dispendia rursus
 Altera; prouisae signantur tempora Lunae.
 Illa dehinc, donec germani luminis ignis
 Accedat Phoebae, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani, 180.
 Aera nomen habet; quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur; caelum super aula deorum
 Axi compactum conuoluitur. Hic sua certis
 Sunt loca numinibus. Borealis verticis alta
 Regia Saturni. Qua ficcior annus anhelat, 185.
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter aethra.
 Immodicus terram qua desuper ignis adurit,
 Gradiuo incolitur. Brumalis pulsus habenas
 Qua Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro.
 Ast ubi demerso latet ater circulus orbe, 190.
 Cessit Mercurio locus imbrifer. His super amplas
 Quinque tenens Zonas certo via feruida Solis
 Limite decurrit. Tum Lunam nubila propter,
 Exhalantis humi qua spiramenta madescunt
 Ima vehunt caeli. Lux it dum fusa frequenter, 195.
 Desuper in nubes rutilantis lampada Lunae
 Pascitur humore, et varias Dea lumine formas
 Exprimit inserto; sic crebro denique Phoebe
 Nubibus ambiri, cum subsint nubila Lunae;

200. Creditur. Hanc quoties includere circulus ergo
Spectatur, proprio succedunt ordine signa:
Ille alias trino conuoluit tramite Lunam,
Et geminus plerunque meat; solet vnicus idem
Cingere. Si simplex circumuersabitur orbis,
205. Signa porcellarum certissima, signa sereni
Praeferet; abruptus subito praenunciat Euros;
Marcescens tenui sensim caligine, et aethra
Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
Si dub se Lunae circumfudere, repente
210. Maxima vis pontum, vis verret maxima terras;
Maioresque dehinc agitant stagna procellae,
Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
Et magis immodica formidine saeuiet auster,
Zonarum teter fuerit si tractus in aethra,
215. Denique disrumpant si sese cingula Lunae,
Vltima tempestas ruet imi gurgitis aestum.
Solis quinetiam, Solis tibi cura videndi
Sit potior, Solem melius praeuisa sequuntur,
Astrorumque duci monstrata tenacius haerent:
220. Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
Seu se luciferis reparabilis exerat oris
Istius ingentes radii, caliginis atrum,
Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
Lumine disiiciunt, cum per chaos umbriferum vis
225. Flammea peruasit, cum se per noctis amictus
Inferit aëriae fulgor facis; ille calore
Pigra mouet, stimulat rutilis torpentia flammis;
Sol

Sol sopita animat, Sol dura obstacula primus
Curru adamanteo referat pater; effluis Phoebus
Igne inhibet; Phoebus radiis densata relaxat. 230.

At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
Lucis egens, crassaeque Deus latet obice nubis,
Et caelo et pelago magnos ait adfore motus.
Non hic, cum primos educet gurgite vultus,
Ceu picturato diuersos ore colores, 235.
Proferat; haud etenim, tali tibi Sole reuecto,
Mitia iam caeli fas expectare serena.

Et si tranquillo conuexa cucurrerit Austro,
Indideritque facem ponto Deus integer, atra
Nube carens, purusque coma, et splendidus orbes, 240.
Conuenit eoae faciem praesumere lucis.
Sed non ora cauo similis, medioque recedens
Ore quasi; vel si radios discingitur vltro,
Figat vt australem porrecto sidere partem,
Ac Borean rigidi iaculetur luminis igne, 245.
Et vento et pluuiis reparata luce carebit.

Denique per flammis procul atque incendia
Solis

Ipsa Dei cedunt blandi si lumina, solers
Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
Et ne sanguineus late rubor induat ora, 250.
Quali pro tractu vaga nubila saepe rubescunt;
Aut ne labentem piceus color abdat amictu
Lampada, quaere diu. Si retro crassior orbe est,
Vuescet pluuiis tellus, inflataque cellas

M 5 Aggere

255. Aggere deuicto superabunt flumina ripas.
 Ignea si fulgor praecurrit plurimus ora,
 Flamina crebra salis quatient vada, flumina terras
 Conuerrent omnes, et duri flabra Aquilonis
 Siluarumque comas et celsa cacumina flectent.
260. Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
 Cuncta Noti quatient, imbres procul arua rigabunt.
 Ecce alias primo nascentis Solis in ortu,
 Vel cum praecipites pelago Deus inserit ignes,
 Vt coeunt radii nebulose; caetera quippe
265. Pars Hyperioniae rutilat facis, haecque comarum
 Vis confusa micans mundo sua lumina praestat.
 Sic globus ater item liuentia nubila cogit,
 Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu
 In conuexa redit, tum caelo rursus aperto
270. Cum ruit, opposita vultum caligine condit:
 Omnibus his signis in terram defluit imber
 Plurimus. Interdum tenuis praeuertere nubes
 Visa Deum. Haec celeris si praesurrexerit ortu,
 Ipseque pone sequens radiorum luce carere
275. Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
 At matutini si Phoebum littoris acta
 Maiorem solito produxerit, atque per aethram
 Marcenti similis defluerit extimus orbis,
 Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
280. Pura serena aderunt; nanque olli gurgitis aer
 Craffior in modicum surgens diffuderat orbem;
 Et iam se tenero sustollent tramite caeli

Oblitum iusti iubar attrahit. Hic quoque magnis
 Cum madefacta dies sub tempestatibus horret,
 Pallidus ora cadens, promittet pura serena; 285.
 Displosis etenim per apertam nubibus aethram
 Ora laboranti similis languentia pallet;
 Et disiectarum moles late nebularum
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres 290.
 Noscere, cum proni procul ad confinia caeli
 Deferri piceo spectaris nubila tractu.
 Et cum declinant radii se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores,
 Imber erit. Puras si Phoebus condat habenas, 295.
 Et Calpetano tranquillum gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Noxque diesque dehinc venturi rursus eoi
 Nimborum expertes et tempestatum atrarum
 Durabunt. Sed cum radiis marcentibus ardor 300.
 Languet, et in tenui tenduntur acumine frustra
 Phoebei crines, nimbos aget atra procella.
 Talis et obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtexens Luna iugales
 Lucem hebetat; subit haec superi sacra lumina Solis 305.
 Inferior, mediaeque interstans lampadis orbe
 Arcet flammigerae radium facis; haud tibi rursus,
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguineae subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis caelo fundetur protinus imber. 310.

Nec

Nec si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radii, radiös quoque crassior vmbra
 Contegat, illi dies pluuiis ventoque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 315. Ambiat exortum; maior se denique nimbus
 Vrgebit caelo, maior sola perluet imber,
 Circunfusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent tetrae speciem torpentia molis.

Saepe etiam Phoebö nubes percussa rubescit;
 320. Et meditata Dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tene ventos; tamen haec, tamen omnia
 semper

Decedente die melius ventura docebunt.

325. Conuenit hic etiam paruum Praesepe notare;
 Id nubi nomen, quae Cancro obuoluitur alto,
 Graecia docta dedit; duo propter denique Asellos
 Suspice, quorum alius Septem vicina trioni
 Astra adolet, tepidum procul alter spectat in Au-
 strum.

330. In medio quod nube quasi concrefcit adaeta,
 Id Praesepe vocant. Porro hoc Praesepe repente
 Si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem
 Congruus aerii late rubor ignis Asellis,
 Nequaquam tenues agitant stagna procellae.

335. At si sideribus similis lux duret, et illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber

Lenior, et parco mox tellus rore madebit.
 Sed Boreae si parte trucidis velut indiga iustae
 Stella facis lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Afelli, 340.
 Protinus Aethiopum surget conuallibus Auster.
 At regione Noti si lucem stella senescat,
 Ingens Riphaeis Aquilo crepitabit ab oris.

Quin et terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa prôcellarum; nam cum traxere tumorem 345.
 Aequora prolixum, cum littora curua resultant
 Sponte procul, neque caeruleus colliditur aestus,
 Aut cum proceris vertex in montibus vltro
 Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.

Et cum parua fulix trepido petit arua volatu, 350.
 Stagna finens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.
 Denique cum caelo tenduntur pura serena,
 Saeuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus 355.
 Sturnus edax, premat vt tenues vis ôbuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis Euro.

Latipedemque anatem cernes excedere ponto
 Saepius, et summa nebulam se tendere rupe;
 Iamque super latices florum volitare senectam, 360.
 Stellarumque comas rumpi procul aethere celso,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammaram, et longos a tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore praemonet vsus.

Quod

365. Quod si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine inodoque
 Turba procellarum, si duri limite ab Euri,
 Si regione Noti, si lenis parte Fauoni,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.
370. Si repetunt veterem ranae per stagna querelam;
 Vellera si caelo volitent; si discolor Iris
 Demittat gemino se fornice; circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat; aequora propter
 Si crepitent volucres; si gurgite saepius alto
375. Pectora mersentur; si crebro garrula hirundo
 Stagna adeat; rutilae cum sunt primordia lucis;
 Si matutinas vlulae dant carmine voces;
 Improba si cornix caput altis inserit vndis,
 Flumine terga rigans, si saeuit gutture rauco,
380. Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.
 Imber erit, totis cum bucula naribus auras
 Concipit, et late pluuiis sola cuncta madebunt,
 Cum proprias solers sedes formica relinquens
 Oua cauis effert penetralibus, aspera quippe
385. Tempestas, gelidusque dies, et frigidus aether,
 Inserit internis terrarum. Redditur aestus,
 Pectora cum curuo purgat gallinula rostro;
 Agmine cum denso circunuolare videtur
 Graculus, et tenui cum stridunt gutture corui;
390. Cum procera salum repetit clangore frequenti
 Ardea; cum paruae defigunt spicula muscae;
 Et si nocturnis ardentibus vndique testis,

Concreſcant fungi; ſi flammis emicet ignis
 Effluus, aut lucis ſubſtantia langueat vltro,
 Conuenit inſtantes praeſcercere protinus imbres. 395.

Denique cum patulum torrens Vulcanus ahenum
 Scintillas flamma circumlabente relinquit;
 Si Notus humentis Libyco trahit aethere nubes,
 Siue imum ad montem nebularum craſſus amictus
 Tendatur, ſummo nudentur vertice ſaxa; 400.

Et qua pontus item freta per diſtenta quieſcit,
 Nubila ſi longo ſe procumbentia tractu
 Diffundunt caelo, Thetidi terrisque ſupinis
 Pax aderit, nuſquam mundo ruet effluus imber.

Sed cum tranquillo tenduntur craſſa ſerena 405.
 Sub Ioue, venturae praeſcercere ſigna procellae
 Conuenit; et rurſum cum perfurit aeris horror,
 Inſpice quam referant terris pelagoque quietem.
 Inter prima tamen paruum Praeſepe notatur,
 Arduus excelſo quod Cancer cardine voluit. 410.

Hoc cum concretus tenuari coeperit aer,
 Diſcutit impositae late ſibi molis amictum.
 Nanque ſereniferi patet hoc in ſtabra Aquilonis
 Cominus, et primo purgatur flamine venti
 Tempore, tum proprium modulatur noctua car- 415.

men,

Tum veſpertinum cornix longaeua reſultat;
 Tum corui crepitant, et ouantes gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia laeti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

Tunc

420. Tunc et Strymonias circunuolitare repente
 Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus
 Sponte procellosum disiecerit aëra caelo.
 Tunc quoque cum stellis hebes est lux omnibus
 vltro,
 Nubila nec crassos circunduxere meatus,
425. Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis;
 Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,
 Orbe nec expleto sacra sidera Luna retundit;
 Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent:
 Conuenit hibernae praenoscere signa procellae.
430. Nubila si caelo consistere, nubila ferri
 Sique superfundi sibimet suspexeris vltro;
 Gramina si carpit semesa petacius anser;
 Si nocturna tibi cornix canit, hesperus aethrae
 Cum redit; innumero si cantu graculus instat;
435. Si matutino fringuilla resultat ab ore;
 Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,
 Orchilos infestus si floricomis hymenaeis
 Ima petit terra; si denique paruus Eritheus
 Succedit trepidus scruposae concaua rupis;
440. Cecropias si pastus apes vicinus ad ipsa
 Castra inhibet, florumque simul libamina moe-
 stae
 Proxima decerpunt; si Threiciae per aperta
 Sponte grues trepidant, nec sese audacius aethrae
 Committunt pinnis vt longos saepe volatus
445. Formauere super; si soluit aranea casses,
 Tenuia

Tenuia si toto vehit Auster licia caelo,
Mox tempestates, et nubila tetra cientur.

Quid? maiora canam: Cinis en, cinis ipse
repente

Cum coit, albenti nix terras vestit amictu.

Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis 450.

Summa rubent, errantque breui caligine crassae

Interius nebulae, et denso iam fomes in igni

Marcescit penitus. Pluuios mox arguet Austros,

Induit immodicis cum semet floribus ilex:

[Indiga nam succi ligno natura rigenti est] 455.

Et cum flore nouo, cum brachia glande grauantur

Vuentis caeli sub nutrimenta latenter

Sponte operata docet. Quin et lentiscus amara

Indicium est pluuiis. Ter foetum concipit arbos;

Terque nouos genitrix fructus alit; ipsaque trino 460.

Flore renidescens tria tempora prodit arandi.

Ter prorumpentis scillae teres erigitur flos,

Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

Sic et crabronum rauca agmina, si volitare

Fine sub autumni conspexeris aethere longo, 465.

Iam vespertinus primo cum commouet ortus

Vergilias pelago, dices instare procellas.

Sique sues lentae, si lanac sedula nutrix,

Si capra dumosis errans in saltibus, vltro

In Venerem pergat; quippe ollis vuidus aer 470.

Excitat internum per viscera mota furorem

Et tempestates et nubila protinus atra

Adfore praecipies. Quin et gaudebit arator,
 Quique solum iustis versabit mensibus anni,
 475. Plebe gruum prima; gaudebit tardus arator
 Agmine pigrarum: sic quadam lege Deorum
 His comes est imber. Pecudes si denique terram
 Lanigeræ fodiant, caput at tendatur in Arcton,
 Cum madidus nondum per marmora turbida
 condit

480. Pleiadas occasus, cum brumae in frigora cedit
 Frugifer autumnus, ruet aethra concitus imber.
 At ne perruptis terrarum dorsa lacunis
 Infodiant pecudes; si vasto viscera hiatu
 Discutiant terrae, veniet vis aethere toto

485. Dira procellarum; nix omnes vestiet agros;
 Nix herbas laedet teneras; nix vret aristas.
 At si contigerit plures ardere cometas,
 Inualidas segetes torrebit siccior aer.

Nanque prorumpunt naturae legibus vltro
 490. Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
 Arida per caelum surgentia desuper aethrae
 Ignescunt flammis, mundique impulsa calore
 Excutiunt stellas, et crebro crine rubescunt.

Contemplator item, si longo plurima ponto
 495. Agmina festinant volucrum, solidamque frequen-
 tes

Succedunt terram, sterilis desaeuiet aestus,
 Ac sitient agri; nam qua circumflua tellus
 Adluitur pelago, coquit altam siccior aër

Cespitis

Cespitis arentis ventis, citiusque calorem
Sentit humus succincta salo; fuga protinus ergo 500.

Est auium in terras; pauet hos vt viderit aestus
Agricola, et sicco iam deflet mergite culmos.
Sed si tum modicum producant agmina ab vndis,

Nec trepido passim versant conuexa volatu,
Laetitia est duris pastoribus; adfore parcos 505.

Praesumunt imbres. Sic in contraria semper
Vota homines agimur, nostrique cupidine fructus
Poscimus alterius dispendia. Denique et ipsa
Solers natura, et rerum genitabilis ordo,
Certa suis studiis adfixit signa futuri. 510.

Nanque et ouis cupido si gramina tondeat ore
Infaturata cibi, decerpens latius agros,
Pastor id indicium pluuiialis frigoris edet.

Et si persultans aries lasciuius herbas
Adpetat, aut sese sustollant saltibus hoedi; 515.

Vel si iuge gregi cupiant haerere, nec vsquam
Matribus abscedant, et si sine fine modoque
Pabula delibent, cum tutas vesper adire
Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos.

Bubus arator item trahit atrae signa procellae, 520.
Lambere si lingua prima hos vestigia forte
Viderit, aut dextrum prosternere corpus in armum.

Vel si prolixis auras mugitibus implent,
Pascua linquentes vix vespere. Dat capra moti
Rursum signa poli, cum spinis ilicis atrae 525.

Multa inhiat. Docet haec eadem sus horrida coeno
Gurgitis illuue si saepius inuoluatur.

Martius ipse lupo villarum proxima oberrans,
Affectansque locos hominum, lectumque larem-
que

530. Sponte petens, crasso confurgere nubila caelo
Praemonet. Id parui commonstrant denique
mures,

Cum gestire solo, cum ludere forte videntur.
Protendit tibimet canis id praesentia, multam
Tellurem fodiens. Tamen haec, tamen omnia
rerum

535. Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,
Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,
Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.

Non spernenda tibi sunt talia, sed memor vni

Adde aliud semper; si tertia denique signa

540. Proueniant, firmo venturum pectore fare;

Et transactorum solers componere mensum

Signa laborabis, si confluxere reperta.

Nequaquam trepidare pudor persuadeat ullus.

Astrorum lapsus, astrorum protinus ortus

545. Discute, si casus similes et stella per aethram

Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,

Et surgentis item primordia conscius artis

Fare sacrae. Mensum confinia summa duorum

Caeca latent; luces haec semper semet in octo

550. Inscia lunaris tendunt facis; ipse fideli

Perquire studio; et si quid tibi forte repertum,

Pluribus indiciis solers fulcire memento.

IV.

N O T A E

A D.

M. T. C I C E R O N I S

ARATEORVM FRAGMENTA.

NOTAE
IN M. T. CICERONIS
PHAENOMENORVM ARATEORVM
FRAGMENTA.

FRAGM. I.

Ab Ioue] Edd. quaedam veteres: *Maiore*. Vitiose.

FRAGM. II.

Dubitari possit, an hoc fragmentum ad Arati Phaenomena referri debeat; nam cum priori versu nullus Arati graecus conspirat. Respondet autem alteri Phaen. vs. 10. *Αὐτὸς γὰρ τὰς σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξεν*, et diserte Priscianus asserit, vtrumque versum ex carmine Arateo Ciceronis desumptum esse. Omnino monere me oportet, non ad verba semper transtulisse Aratea Ciceronem, et sic versus quoque prior, vt alii plures, ab eo adiectus est.

FRAGM. III.

Videtur Cicero apud Aratum Phaen. vs. 19 legisse *ἰόντες* pro *ἰόντας*, vt cum Grotio dedi. Vide not. Vol. I. p. 381. Bene animaduertit Grotius, Ciceronem cum omnibus interpretibus male *οἱ μὲν*, quod est apud Aratum, exposuisse ceu sit *διακριτικόν*, cum sit magis *δεικτικόν*; respicit enim ad *ἀστέρας*, quorum mentio in versibus Arati prioribus.

FRAGM. IV.

duplici de cardine vertex Dicitur esse Polus] Duplici de cardine dictum pro duplicis cardinis, ut fulgor ab auro pro fulgor auri. — Dicitur esse polus, metri explendi causa fusius expressum pro Dicitur polus. Infra: Dicitur esse Helice — Dicitur esse Bootes — Esse Catenae dicuntur.

FRAGM. VI.

Occurrit hoc fragmentum quoque apud Cic. in Lucullo cap. 20. *Ego vero ipse et magnus quidem sum opinator (non enim sum sapiens) et meas cogitationes sic dirigo, non ad illam paruulam Cynosuram*

Qua fidunt duce nocturna Phoenices in alto ut ait Aratus, eoque directius gubernant, quod eam tenent

Quae cursu interiore breui conuertitur orbe, sed ad Helicen et clarissimos septentriones, id est, rationes has latiore specie, non ad tenue elimatas.

Grotius legit: *Illa se fidunt*, ita ut *Illa* ad priorem versum pertineat; *Hac* enim, ut nunc legitur, ad *Helicen* spectare, et indigitari tamen *Cynosuram*; quare dicendum fuisset Ciceroni *Illa*, cui tamen repugnabat metrum. Apparet, Ciceronem laudantem versum in opere de natura Deorum *Hac* pro lubitu posuisse, sicut in loco supra ex Lucullo exscripto *Qua* posuit, et nam *cursu interiore* pro *quae cursu interiore*. Quomodo in ipso carmine integro ab eo scriptum fuerit, non amplius constat. Cf. Schol. ad Arati Phaen. l. l.

FRAGM. VII.

Citavit hoc fragmentum bis etiam Priscianus XIV. p. 493 sub fin. ubi de praepositionibus loquens ait: *Quaedam etiam syncopam passae sunt, ut supra pro supera et infra pro infera et extra pro extera. Nam antiqui trisyllaba ea proferebant, ut Cicero in Arato:*

ARATEORVM FRAGMENTA. 201

*Torvus Draco serpit subter superaue retorquens
se se.*

Retorquens pro vulgato *reuoluens* habet Priscianus etiam in altero loco, vbi hunc versum attulit. Edd. quaedam legunt *repi* pro *serpit*. Grotius maluit *sinus e corpore flexo* pro *flexos*.

FRAGM. VIII.

Obstipum caput a terete ceruice reflexum Obtutum in caudam maioris figere dicas] *Obstipum caput* (λόξον κάρη) est obliquum, in alterum humerum reclinatum, a terete ceruice reflexum. Horat. Serm. II, 5, 92. *sis Dauus comicus atque fles capite obstipo*. Persius Sat. III, 80. *non ego curo Esse quod Arcefilas aerumnosique Solones Obstipo capite et figentes lumine terram*. Male vulgo interpretantur *obstipum caput*, fixum, immobile. Vide Grot. ad h. l. p. 72. Reposuit idem recte *In caudam*. Apud Aratum: ἀκρην εἰς Ἑλικης οὐρήν. Edd. quaedam *In cauda*. Male.

FRAGM. IX.

Occurrit hoc fragmentum etiam apud Hygin. Poet. Astron. IV, 3.

Hoc caput hic paullum sese subitoque recondit] Hygin. *Quod caput*. Latet grauius mendum in hoc versu; omnino enim sensus iustus ei non inest. Neque tamen apud Hyginum, neque in Ciceronis MSS. vlla est lectionis varietas. Dauisius coniecit *summo aequore condit*, quae quidem coniectura mihi valde arridet. Bouherius malebat: *se subiecto aequore condit*; sed nimis ieiuna tum euaderet locutio, nec Arati mentem assequeretur. Noluit hic dicere, caput Draconis aequor subire, sed *stringere* potius. Idem opponere licet emendationi Grotii: *sese subito aequore condit*. Repugnat etiam metrum, et quod antecedit *paullum*.

parte admiscuntur in una] sic quoque Hyginus. Cic. MSS. et ed. Victorii *partim*. Grot. *partem admiscuntur in unam*. Ex Arateo *Μίσγονται δύοις, τε καὶ ἀντοκαὶ ἀλλήλοισι*, quid Cicero scripserit, colligi nequit. Vtrum malis, parum refert. Edd. quaed. *miscuntur pro admiscuntur*.

Attingens defessa velut morrentis imago] Grotius exhibuit: *Quod tangens*. Non bene. *Attingens* positum pro *proxima* aut *vicina*. Obiecit Grotius Ciceroni, quod non recte hic expreſſerit Arateum *μογέοντι ἀνδρὶ εἰκόος* per *defessa velut moerentis imago*. Arbitrabatur Dauisius, Ciceronem in mente habuisse figurae coelestis historiam secundum Panyasin in scholiis ad Aratum, in Auieni paraphrasi, Eratosthenis Catasterismis cap. 4. et Hygini Astron. II, 6. relata; quo tamen non opus est confugere. Multo minus emendandum cum Bouherio: *morientis imago*, quae lectio longius adhuc ab Arati verbis recederet. Expresſit Cicero versum Arateum eodem modo, quo Germanicus: *Effigies inde est defessa labore*; nec causam video, cur aliquid in Ciceronis versu mutemus. Non recte videtur Grotius *moerentis* ad *μογέοντι* traxisse; respondet huic potius *defessa imago*. Cf. Schaubach V. cl. ad Eratosth. Cataster. p. 76. et ibid. III. Heyne p. 18.

FRAGM. X.

Engonasin vocitant, genibus quod nixa feratur] Aliae edd. dicunt pro *vocitant* et quia pro *quod*.

FRAGM. XII.

Verba Ciceronis: *Propter caput autem Anguitenens* in aliis edd. leguntur: *Propter caput Anguitenentis*, tamquam esset hemistichium cum sequenti versu cohaerens. Dedit hemistichium Grotius.

FRAGM. XIV.

Atque eo ipso] Ita restitui e MSS. Cic. Vulgo: *Eius et ipse*. Male.

sub pectore cingit] Vulgo: *sub pectora*. Corrigebat iam Grotius *sub pectore*, et ita legunt quoque MSS. Cic.

nitens grauiter] Grot. *grauiter nitens*. Secutus sum lectionem in Ciceronis edd. obuiam.

Nepäi] Est genitiuus antiquus. *Nepa* est Scorpius, nomine ex lingua Africana desumpto, teste Festo. Colum. II, 2. *Calend. April. Nepa occidit mane, tempestatem significat*. Cf. Erasmus ad Adag. *Imitabor Nepam*.

FRAGM. XV.

subter praecordia fixa videtur] Aliae edd. *tenetur*.

sub pedibus profert finita Booti] Seruauit hunc versum Priscian. Gramm. lib. VI. p. 192. *Cicero in Arato: sub pedibus profert finita Booti pro Bootis*. Apud Ciceronem l. l. hic versus non legitur, vbi ad sequentem versum fit transitus his verbis: *Cui subiecta fertur*, scil. *Virgo*.

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo] Servius ad Virgil. Georg. I. vs. iiii. *Dicimus autem hic spicus et hoc spicum. Cicero in Arato: spicum illustre gerens insigni corpore Virgo. Occurrit spicum genere neutro saepius apud antiquiores scriptores latinos. Laudat Grotius Varronem Lege Maenia: Neque in bona segete nullum est spicum nequam; neque in mala non aliquid bonum*.

FRAGM. XVI.

Non respondent his versibus graeci Aratei; diserte tamen eos ex Ciceronis Arato excerptos esse, asserit Lactantius l. l. Occurrunt etiam similis argumenti apud Auienum:

*Omnia sed cunctis nasci dabat aurea terris
Iustitia, et nullo discreuerat aëre regna.*

Quare

Quare iam in notis ad Aratum Vol. I. p. 595 monui, videri mihi excidisse post versum 113 versum integrum vel etiam duos. Saltem Ciceronis versus ad hunc Arati locum esse referendos, negari vix poterit.

FRAGM. XVII.

manu victum] MSS. quidam *vincum*; non bene, vt recte Grotius monuit. Bos *manu victus* est χειροθήτης, χειροδμητος, mansuetus, manum patiens. Cf. not. ad Arat. h. l.

FRAGM. XVIII.

coelique in parte refedit] Aliae edd. *recepta est*, quae lectio librarium christianum redolet.

FRAGM. XX.

At natos Geminos] Apud Cic. l. l. *Et natos*, accommodatius sermoni ibi instituto. Legendum tamen: *At natos*. Aratus: κατὰ δὲ οἱ Δίδυμοι.

subiectus mediae est Cancer] Aratus: μέσση δ' ὑπὸ καρκίνος ἐστίν. Aliae edd. *subiectus medio* — *subiectus media*. Perperam.

FRAGM. XXII.

Videtur in hoc versu paullo liberius excurrisse Cicero; non Aratum presso pede secutus. Grotius in versione metrica ipsa Phaenomenorum versum non recepit; adiecit tamen illum ad calcem tamquam fragmentum, quod an ad Aratea pertineat, incertus haereret. Vide eius not. Syntagm. Ar. p. 82. Legit *amissis* pro *assumptis*.

FRAGM. XXIII.

sub laeua Geminorum] Grot. *sub laeua is Geminorum*, nexus cum superioribus gratia.

obductus parte feretur] Grot. maluit *abductus*; nam κακλιμένος apud Aratum cum *obductus* tum *abductus* significare

ficare potest. Id quidem non nego; retinendum tamen puto *obductus*, vt sit idem quod *acclinatus*.

Aduersum caput huic Helicae truculenta tuetur] Ita dedi ex emendatione Grotii. Aratus: Ἑλικῆς δὲ οἱ ἄκρα κάρηνα Ἀντρία δινεύει. Vulgo: *huic Helice*.

At Capra laeuum humerum clara obtinet] Codd. quidem mss. Ciceronis *humero*. Quodsi praetuleris, recipienda est Grotii emendatio: *At Capra laeuo humero clara obnitet*.

FRAGM. XXV.

connixus corpore] Bouherius ad Cic. de Nat. D. l. 1. coniecit legendum *conuexus*, perquam absurde. Vulgata lectio sana est.

FRAGM. XXIX.

Hanc namque illustri] Sic Grotius ad Aratum propius. Apud Ciceronem l. 1. *Hanc autem illustri*.

aufugiens] Aliae edd. *fugiens*. Grotius: *effugiens*. Cod. Palat. monente Grutero ad Cic. l. 1. *haud fugiens*.

FRAGM. XXX.

summum contingit caput aluo] Ita MSS. et edd. veteres. Dauiſius emendauit *summa*, quod apud Aratum legatur γαστέρι νειάλῃ, quam emendationem adeo in textum receperunt Morelius et Grotius. Sed recte monuit Bouherius, *aluo* duas voces graecas γαστέρι νειάλῃ satis exprimere, et Auienum quoque ita vertisse, vt Ciceronem *summum* scripsisse inde colligas:

— *qua vertex crine tumescit*

Andromedae capiti succingitur indiga pleni

Aluus equi.

Aeternum ex astris] Grotius coniecit: Aethereum ex astris. Non placet; neque exemplum ab eo adductum satis quadrat Fragm. XXXI. vl. 15.

Quem veteres soliti coelestem dicere nodum.

FRAGM.

FRAGM. XXXI.

cornibus haeret] *Bouherius* ad Cic. l. l. coniicit: *claret aut ardet*, parum feliciter.

FRAGM. XXXII.

vs. 1. *Cominus hanc subter possis cognoscere fultum*] Hoc versu inchoant, quae feruntur Arati Ciceronis fragmenta ab Aldo seorsim excusa. Vulgata lectio est: *E quibus huic subter*. Aliae edd. *E quibus hinc subter*. Grotius emendauit: *E quibus hunc subter*. Cod. Fragm. Cic. Lugd. Bat. *A quibus*. Est autem difficultas in verbis *E quibus* siue *A quibus*, quae quorsum in antecedentibus referenda sint, non patet. Apud Aratum est: ζώνη δ' ἂν ὁμῶς ἐπιτεκμήραιο Ἀνδρομέδης· ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐστήρικται. Igitur Aries dicitur fultus paullum subter zonam Andromedae. Ad hunc sensum Ciceronis versus resingendus erit, cum quid Cicero vere scripserit, in tanta lectionis varietate haud facile fuerit diuinare. Quare recepi emendationem Turnebi *Aduersar. IIX, 17. Cominus hanc subter*. Legitur in aliis edd. *Paullum hanc subter*, quod tamen a scriptura codd. nimis recedit.

vs. 2. *Nam coeli mediam partem terit*] Reposui *Nam* cum Grotio. Aratus: Μεσσόθι δὲ τρίβει. Vulgo *Iam*.

vs. 3. *qua prius illae Chelae, tum pectus qua cernitur Orionis*] Vulgo legitur: *ut prius illae Chelae, cum pectus quod cernitur Orionis*, nullo sensu. Aratus: ἤχι περ ἄκρῃ Χηλαί, καὶ ζώνη περιτέλλεται Ὀρίωνος. Grotius malebat: *ut prius illae Chelae, tum pectus quoque cernitur Orionis*, qua tamen medela vlcus non sanatur. Equidem versum ad Arati sensum reformauī, ita ut pro *ut prius* ponerem *qua prius*, et *pectus quod cernitur* mutarem in *pectus quod cernitur*, quod posterius iam proposuit Turnebus l. l. Sic lectio saltem quoad sensum bene se

se habet. Ceterum *pectus* eleganter dictum a Cicerone pro *cingulo*, vt est apud Aratum.

vs. 4. *sub pectore claro*] MSS. Cic. *clarae* (non *clara*, vt Grotius notauit), ita vt cum *Andromedae* iungenda sit vox. Parum refert, vtrum praeferas.

vs. 5. 6. *Δελτωτὸν dicere Graii Quod soliti, simili quia forma Litera claret*] Additi sunt versus a Cicerone praeter Aratum. Cod. Lugd. Bat. M. L. *quia tali forma litera daret*. Sed manifesto *daret* vitiose exaratum pro *claret*.

vs. 8. *namque est minor*] Ita legit vetus codex, et correxerunt iam Turnebus et Grotius. Recte, vt geometricae rationes docent. Aratus: ἡδ' (scil. pars tertia) οὗτις τόση. Vulgo: *nam non minor illis*. Male. Recte quoque monuit Ios. Scaliger ad Manil. p. 47 pro vulgato: *At non tertia pars lateris legendum esse: At non tertia pars lateris*, id quod a me rescribi debuit. *Latus est linea*.

vs. 10. *flumen ad Austri*] Cod. Lugd. Bat. *flumen ad Austri*. Perperam.

vs. 11. *Atque etiam vehementius illo*] Cod. L. B. *Atque causam*. Male Idem et alii codd. et edd. *vehementius ille*. Aliae edd. *illi*, scil. Pisces. Legendum vtique illo, nempe Ariete, vti iam dederunt Grotius et edd. Ciceronis seriores.

vs. 12. *paullo praelabatur ante*] Ita Grotius. MSS. et edd. vett. *Prolabitur*. Laudatur hic et sequens versus a Cic. de Nat. D. II, 43 sub fin.

vs. 13. *Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis*] Aliae edd. *horriferis*, quod fortasse verius. Germanicus: *sub horrifero Aquilone*. Auienus: *Horriferis Aquilonibus illa rigescent*. Sed codd. vett. *horrifonis*. Pro *alis* edd. quaedam *auris*. Minus bene.

vf. 14—16. *Atque horum e caudis duplices velut aere Catenae, Discessuque diu versae per lumina serpunt, Atque una tandem in stella communiter haerent, Quam veteres]* Legebantur hi versus in vulgatis edd. corruptissimi et vario modo. Aldus dederat:

*Atque horum et caudis duplices esse catenae
Dices aut diuersa per lumina serpunt.*

Seriores edd. quaedam: *At quae horum e caudis duplices velut esse catenae Dicuntur sua diuersae per limina serpunt.* Grotius restituebat recte *Atque* pro *At quae*, et *lumina* pro *limina*. Lectionem Grotianam secuti sunt editores posteriores. Neque tamen in hac sanus est sensus. Suspecta quoque sunt: *Duplices* velut esse *catenae* *Dicuntur*. Itaque e cod. msto pro *esse* reposui *aere*. Quod alterum versum prorsus immutavi, factum est quidem auctoritate codicis Parisiensis, cuius lectionem a *Puteano*, Senatore quondam Regio, excerptam in notis ad h. l. attulit Gruterus. Idem Puteanus alius codicis Paris. lectionem memorauit hanc: *Dicet quae diu diuersae per lumina*; qua etiam nostrae lectionis veritas firmatur. In proximis versibus pro *Atque una tamen* et *Quem veteres*, quemadmodum edd. vett. habent, cum Grotio rescripsi *Atque una tandem* et *Quam veteres*.

vf. 18. *si quaerere perges]* Edd. Ald. et Victor. *si qua exere perges*. Hinc exsculpsit Morelius lectionem: *si quaesere perges*. Est autem *quaesere* antiqua forma verbi *quaerere*, saepius apud Ennium atque etiam Apuleium obsoleta venantem obuia. Vide Grotium ad h. l. Dedit tamen archaismum Morelius sine causa; nam ex Aldina scriptura *qua exere* etiam *quaerere* et facilius quidem exsculpere poteris. Praetulerunt *quaerere* Lambinus et Grotius.

vf. 20. *E pedibus natum summo Ioue Persea vides]* Edd. Ald. Victor. Lambin. *E pedibus vatum summo Ioue Per-*

Perseus es, nullo sensu. Turnebus emendauit: *E pedibus varum*, quod non tam legisse videatur Cicero γαμβροῦ, sed σκαμβροῦ. Nihil ad rem. Nostram lectionem restituit Grotius. Consentit cum ea lectio cod. msti a Grutero collati et Lugd. Bataui, qui posterior habet *visa est pro vifes*.

vs. 21. *Quos humeris retinet*] Cod. Lugd. Bat. et ed. Ald. *Quos humeros*. Non bene.

vs. 22. *Quum summa ab regione Aquilonis flamina pulsant*] Poscit sensus *Quum*, et habet ita quoque Cod. Lugd. Bat. Aliae edd. *Qua* siue *Quem*. In Aldina et nonnullis aliis edd. vett. *Quam*. Vitiose. Laudatur versus a Cic. de Nat. D. II, 44.

vs. 25. *Puluerulentus uti de terra elapsu' repente In coelum vector magno sub culmine portat*] Ex emendatione Grotii, quam confirmant codd. Gruteri et Lugd. Bat. Iam Turnebus emendauit:

Puluerulentus uti, de terra lapsu' repente

In coelum victor, magna sub culmine portat

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 253. Vol. I. p. 406.

vs. 26. *At propter laeuum genus*] Seruius legit: *Huius propter*, quod teste Bouherio reperitur etiam in multis Mstis. *Huius* a Cicerone tamquam vnus syllabae vox usurpari potuit. Exempla vide ap. Wase de essent. vet. poet. p. 103. Versus laudantur ap. Cic. de Nat. D. II, 44.

vs. 27. *omni ex parte*] Cod. Lugd. Bat. *omni parte*.

vs. 32. *a vulgo*] Cod. idem ac *vulgo*.

vs. 34. *Aeterno cunctas aeuo*] Idem pro *aeuo* habet *sane*.

qui nomine dignant] Codd. mss. plures *signant*. Tuetur vulgatum Grotius. Occurrit *dignare* sensu actiuo saepius apud Accium, ipsum Ciceronem, quin etiam apud Virgilium Aen. III, 475.

Coniugio Anchise Veneris dignate superbo.

Vol. II.

O

vs. 35.

vs. 35. *Celaeno*] In quibusdam edd. vett. vitiose *Celeno*. Est graece Κελαινώ.

vs. 39. *Propterea quod et aestatis primordia clarat*] Lectio ante Grotium erat: *Propterea quod ad aestatis primordia clarent*, vel *claret*. Codd. quidam pro *clarent* legunt *signant*, quod haud dubie ex glossa profectum. Vt nos dedimus, emendarunt Turnebus et Grotius. Vterque docet *clarare* apud veteres occurrere pro *declarare*. Grotius etiam Horatium laudat, apud quem *clarare* sit λαμπρύνειν. Respondet iam optime versus proximus: *Et post hiberni praepandens temporis ortus*.

vs. 42. *Inde Fides leuiter posita et conuexa videtur*] Haeserunt interpretes in vulgata lectione. Turnebus coniecit: *levis apposita et connexa*; parum ad rem. Grotius pro *conuexa* maluit *conuecta συγκομισθεῖσα* (non *confecta*, ut perperam notauit Bouherius ad Cic. de Nat. D. II, 44); sed neque hoc satis placet. Bouherius proponit *conuersa*; notum enim Astronomos Lyram ponere conuersam, quae coniectura forsitan optima fuerit. Ceterum pro *Inde* Cod. Lugd. *Vnde*.

vs. 43. *Mercurius paruis manibus*] Edd. vett. quaedam: *Mercurius paruus manibus*. Non bene.

quam dicitur olim in cunis fabricatus] Sic utique legendum, monentibus Grutero, Grotio, aliis. Apud Aratum: παρὰ λύνῳ. Cf. Theon ad h. l. Vulgo: *Infirmis fabricatus* scil. manibus, quae lectio ex vitiosa cod. Aldini scriptura orta est.

vs. 45. *Quae genus ad lacuum Nixi delapsa resedit*] Edd. quaedam vett. *Haec* et *Nisi* pro *Nixi*. Innuitur ὁ Ἐγγόνασι.

vs. 47. *Namque est Ales auis*] Cic. de Nat. D. II, 44. *Inde est Ales auis*. Cod. Lugd. Bat. *Iamque est*. Nostra lectio conuenit magis cum Arato: ἦτοι γάρ.

vf. 53. *ungula veniens*] Ἀρχαῖνως pro *vehemens* omiffa aspiratione.

vf. 55. *Ipse autem labens utrisque Equus ille tenetur Piscibus*] Leguntur hic verſus et duo ſequentes mendofiſſimi in ed. Aldina aliisque hanc ſecutiſ. Pro *utrisque* Aldus habet *multis*, ſcil. *Piscibus*; quod cum aſtronomicis rationibus repugnet, variae ſunt propoſitae emendationes. Morelius *binis* aut *geminis* legendum putauit, et ipſo *geminis* in textu exhibuit, approbante etiam Lambino; conuenit enim hoc cum Arato: δὺ ἰχθύες ἀμφιγέμονται ἱππεύων. Turnebus autem maluit *mutis*, quod mire placuit Grotio, mihi tamen valde diſplicet; nam quid *muti* piſces hoc loco? Praetuli itaque aliam Grotii emendationem: *utrisque*, propius ad codd. ſcripturam accedentem, ſimulque Arateo verſui conſentaneam.

vf. 58. *Serius haec obitus terrae viſit Equi viſ.*] Apud Aldum legitur: *Serius haec obitus terrai iuſſit equinis*, ſine vlllo ſenſu. Quare fuerunt, qui verſum omnino delendum putarent, et verſu ſubſequenti pro *Quam gelidum* legerent *Tum gelidum*. Sed reſtitui poteſt integritati verſus. Cod. Lugd. Bat. habet *terrae peruiſit*. — *Equinis* Turnebus ingenioſe mutauit in *Equi viſ*, quod idem in mentem venit Grotio ſuſe ceteroquin de mente Arati in hiſ verſibus omnino diſputanti.

v. 59. *Corpore ſetifero magno Capricornus in orbe*] Aldus: *Nam C. in orbe*. Sed Prifcian. lib. VI. *Capricornus*, inquit, ſecundae inuenitur declinationis: *Cicero in Arato*:

Corpore ſemifero magno Capricornus in orbe

Idem in eodem:

Tum magni curuus Capricorni corpore propter

Delphinus iacet —

Bouherius ad Cic. de Nat. D. II, 44: „Interpretes Ciceronis litem mouerunt de lectione vulgata *ſemifero*, cum Ca-

pricornus non *semiferus*, sed *ferus* fuerit dicendus; et recte quidem illi. Credidi aliquando, scribendum *squami-fero*; sed nunc legendum videtur *setifero*, quod Auieno etiam videtur lectum; dicit enim: *Hispida setosi marcet facies Capricorni.*“ Praeclaram hanc Bouherii emendationem in textum migrare iussi.

vs. 60. *Titan Brumali fluctans contorquet tempore currum*] Turnebus Aduersar. II, 17. *cum torquet*; sed recte Grotius vulgatum *contorquet* defendit. Idem quoque maluit *currum* pro *cursum*, ut vulgo. Vix dici potest *cursum contorquere*. Cod. Lugd. Bat. legit *curuum*, quod aperte vitiose exaratum est pro *currum*, et similem ortum habet mendum apud Priscianum, qui legit *coruum*. Receperunt quoque *currum* iam plures recentiores Arati Ciceroniani editores.

vs. 62. *caue te ponto*] Codd. mss. et Lugd. Bat. *caue te in pontum*. Male.

vs. 63. *longinquum spatium*] Codd. *longe quoniam spatium*.

vs. 66. *Ocyus ostendet*] Cod. Lugd. Bat. *ostendit*.

vs. 68. *Tum fissum tremulo quatietur frigore corpus*] Ita Cod. Lugd. Bat. Malebat Grotius *fissum*. Vulgo: *fixum*.

vs. 69. *sed tamen anni iam labuntur tempore toto*] Aldus: *sed tamen iam anni*, inuito metro. Grotius coniecit; *seti tamen en anni*. Vulgatum bene se habet. Notandum autem, *anni* esse genitium, non nominatiuum pluralis, et *labuntur* referri ad *nautas*.

vs. 70. *Nec cui signorum cedunt*] Cod. Lugd. Bat. *Ne cui*.

vs. 72. *Atque etiam supero naui pelagoque vagato Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem * * * * **] Sunt utique hi versus deprauatissimi. Sentius qualis esse debeat, constat ex Arato: Multa in priori mense mari passus,

passus, arcum quando Sol incendit et rectorem arcus, sub vesperam nauem reducito, fidens non amplius nocti. Patet hinc, excidisse in Ciceronis Arato versum, quem Grotius sic explere conatus est:

Subducas fessam, veniet cum vespera, nauim.

Dum autem ignoramus, quomodo ipse Cicero haec expresserit, difficile est, etiam versus exstantes priores ad integritatem reuocare, imprimis cum codd. mire varient. Claud. Puteanus e cod. Paris. legit: *supera naui pelagoque vagantur*. Sic quoque Cod. Lugd. Bat. Turnebus: *haud supera naui pelagoque vagator*. Docet autem Lambinus, *vagato* saepius dici pro *vagator*, vt apud Lucretium. Grotius emendauit:

Atque etiam supero endo mari pelagoque vagatus

Mense, Sagittipotens solis cum sustinet orbem.

Displicet mihi in hac emendatione *mare pelagusque* coniunctum, licet etiam in vulgata lectione in *naui pelagoque* haeream. Igitur equidem satius habui, vulgatum reddere, quale reperi, nisi quod altero versu cum Grotio exhibui *cum sustinet* pro *tum sustinet*. *Supero mense* dictum pro *superiori*, vt apud Aratum ἐπὶ προτέρῳ.

vs. 74. *Nam iam comminus exiguo lux tempore praesto est*] Vulgo: *Nam iam cum minus* etc. Turnebus et Grotius correxerunt: *Nam iam tum minus*. Sed recepi lectionem codd. Lugd. Batani et Paris. a Puteano excerptam atque etiam aliis viris doctis probatam. Sensus est hic: Hoc tempore nauigatur toto anno, neque solum mense, quo Sol est in Capricorno (i. e. Ianuario), verum etiam cum Sol est in Sagittario (Decembri). Iam tum enim dies breuiores sunt.

vs. 76. *Nam prope praecipitante licebit visere nocte, ut sese emergens ostendat Scorpius alto*] Ita restituit Grotius e codd. Vulgo: *Iam prope praecipiti ante licebit visere nocti, Vt sese ostendens emergat Scorpius alte*. In

vulgata lectione posterioris versus male codd. conspirant; patet enim de mari alto sermonem esse. Vti posteriorem versum dedit Grotius, ita citatur quoque a Cicerone de Nat. D. II, 44. nec erat, quod eum illustraret.

vs. 78. *flexum vi corporis Arcum*] Cod. Lugd. Bat. *plexum*.

vs. 79. *Iam superà cernes*] Idem cod. *Iam super hunc cernes*.

vs. 81. *Orion toto iam corpore condit*] Idem cod. *condet*.

vs. 82. *Cepheus conditur alto*] Ita MSS. Paris. teste Puteano. Vulgo: *ante*. Emendauerat *alto* iam Grotius.

vs. 83. *Lumborum tenuis a palma depulsus ad umbras*] Codd. edd. Ald. et vett. ante Morellianam legunt *a prima*. Morelius refinxit versum ad Arateum: ἀπὸ χειρὸς ἐπ' ἰξύν. Recte, quamvis improbante Grotio. Nimis licentiosa est Grotii coniectura: *a ripa depulsus ad undas*. Legitur enim vulgo: *ad undas*, non *ad umbras*, ut equidem ex codd. restitui.

vs. 84. *Hic, missore vacans, fulgens iacet una Sagitta*] Bene restituit Morelius. Edd. Ald. et aliae: *Hic misso revocans* etc. Auienus: *Inscia nam domini est*. Approbarunt Morelii emendationem Turnebus, Lambinus et Grotius.

vs. 85. *Et clinata*] MSS. et edd. *Haec clinata*.

vs. 88. *Igniferum mulcens tremebundus aethera pen- nis*] Edd. quaedam vett. *mulgens*; ridicule, ut recte notat Grotius. Iam supra habuimus vs. 56: *Huic ceruix dextra mulcetur Aquari*. Ceterum deest versus in codd. Paris. et Lugd. Bat. teste Puteano, nec respondet illi versus graecus; quare interpolationis suspicionem incurrit.

vs. 89. *Non nimis ingenti cum corpore*] Ita iam dedit Morellius, et suffragantur codd. Puteani, Leid. et Grotius. Aratus: οὐ τόσσοις μεγέθει. Male in edd. vett. *Non*

minus

minus ingenti cum corpore. In cod. Leid. deest *cum corpore*. Grotius post versum sequentem vnum vel duo versus excidisse putat, aut Ciceronem non intellexisse Arateum illum:

Χαλεπὸς γέμεν ἐξ ἁλὸς ἐλθεῖν,

Νυκτὸς ἀπερχομένης· καὶ μιν καλέουσιν Ἀητόν.

vs. 92. *haud nimio lustratus nitore*] Edd. quaedam vett. aut *nimio*. Male.

vs. 93. *praeter quadruplices stellas*] Cod. Leid. *propter*. Perperam.

vs. 95. *Caetera pars lata tenui cum lumine serpit*] Ex emendatione Grotii. Edd. vett, latè Mss. *latet et nulum cum lumine serpit*.

vs. 96. *Illae quae fulgent luces ex ore corusco*] Grotius ad h. l. p. 76. ita: Non praetereundum est, quod ante nos monuit Scaliger, Aratum non intellectum a Tullio adolescente. Nam Aratus hoc loco *μετάβασιν* facit ἀπὸ τῶν βορειῶν εἰς τὰ νότια. Sed Cicero per τὰ μὲν οὖν intelligit stellas in priore Delphini parte sitas, siue, ut ipse loquitur, in fronte et in ore, cum re vera in ore nullae sint, et τὰ δὲ νοτιά interpretatur partem eius inferiorem. Ait enim:

At pars inferior Delphini fusa videtur.

Sic enim legendum; non ut vulgo *fusca*. Aratus: *κέχυται*. Firmant Grotii emendationem Codd. quidam Puteani et Lugd. Bat. In aliis codd. Puteanus inuenit *fulsa*; quare coniecit *fulta*; sed recepta lectio Grotiana melior. In versu 97.

Sunt inter partes gelidas Aquilone locatae

Grotius malebat *Aquilonis*; repugnat autem metrum. Pro *locatae* Codd. quidam mss. et Lugd. Bat. *locatas*.

vs. 104. *Quem qui suspiciens in coelum nocte serena Late dispensum non viderit, haud ita vero Caetera se spe-*

ret cognoscere signa potesse] Ita dedi ex arbitrio Grotii, in partem praeuente vetere codice et Turnebo. Aratus:

— μὴ κείνον ὅτις καθαρῇ ἐπὶ νυκτὶ

Ἵψοῦ παπτηῶτα παρέρχεται, ἀλλὰ πεποῖθοι

Οὐρανὸν εἰσανιδῶν προφερέστερα θήσασθαι.

Cicero legisse videtur ἀλλὰ et ὅτις interpretatus est ὅστις, ut et alibi. Παπτηῶτα *dispensum* transtulit, non *dispersum*, quod pertinaciter referunt omnes codices. Turnebus praeterea malebat *Cactera ne speret*. Vulgo: *Quem qui suspiciet i. c. n. f. Late dispersum n. v. abdita vero* etc. absque vllo sensu.

vs. 107. *Namque pedes subter rutilo cum lumine claret Feruidus ille Canis*] Arbitratus est Cicero, Aratum ponere Canem sub pedibus Orionis, et ita quoque Aulenus:

*Talis et ipse virum gemina ad vestigia custos
Insequitur.*

Sed alia fuit Arati mens, dicentis

— ἀμφοτέροισι κύων ὑπὸ ποσσὶ βεβηκώς.

Intelligit canem suis pedibus posterioribus innitentem, non sub pedibus Orionis collocatum.

vs. 109. *Hunc tegit obscurus subter praecordia venter*]

Ita restituit hunc locum Turnebus et probat quoque Grotius. In codd. scriptum erat *Ver* pro *Venter*. Hinc ortae lectiones *Vesper*, *Vester*, ut in edd. vett. Sed Aratus: ἀλλὰ κατ' αὐτὴν γαστέρα κυάνεος περιτέλλεται. Aldus habet *obscuris* pro *obscurus*. Grotius reponi vult *tenet* aut *gerit* pro *tegit*, in quo tamen codd. conspirant.

vs. 110. *Nec toto spirans — flammam*] Sic utique legendum. Aratus: ἀλλ' οὐ πάντα πεφασμένος. Edd. Ald. et vett. *Ver* *toto*. Vitiose. Correxerunt iam Morelius. Cod. Leid. *Et vero toto*.

vs. 113. *Hic ubi se pariter*] Cod. Leid. *Hic subit pariter*. Perperam.

in culmina coeli] Aiae edd. *in lumina coeli*.

vf. 120. *Hunc propter subterque pedes quos diximus ante Orioni' iacet*] Ita codd. plures et Leid. Recte. Vulgo *Oriona*. Nostram lectionem iam proposuit Grotius.

vf. 124. *Praecipitantem agitans oriens iam denique paullum*] Turnebus corrigebat, assentientē etiam Grotio: *orientem denique paullum*, vt sensus sit: Canis leporem insequitur occidentem agitans et paullum iam ortum. Nescio autem, an hic sensus satisfecerit vlli; neque Arato conuenit:

Σείριος ἐξόπιθεν φέρεται μετιόντι δοικῶς,

καὶ οἱ ἐπαντέλλει, καὶ μιν κατιόντα διώκει.

Equidem vulgatum magis Arato respondere crediderim. Sensus est: Canis agit Leporem ad occasum praecipitantem haud multo postquam ipse ortus est.

vf. 126. *prolabitur Argo*] Alii codd. et edd. *praelabitur Argo*. Occurrit hic locus vsque ad vf. 138. etiam apud Hygin. Fab. 14.

vf. 127. *Conuersam prae se portans cum lumine pupim*] Aliae edd. *conuexam*. Male. Eadem lectionis varietas supra vf. 42.

vf. 128. *ut in alto ponere proras Ante solent*] Edd. vett. *in alto pondere*. Perperam.

vf. 130. *sed conuersa retro coeli se per loca portat*] Ex emendatione Turnebi a Grotio etiam recepta. Sic alibi:

At propter se Aquila ardenti cum corpore portat.

Vulgo: *coeli semper loca portat*. Excidit hic versus apud Hyginum.

vf. 131. *tutos contingere portus*] Ita citat hunc versum Hyginus, quocum conspirant plurimi Ciceronis codd. Aratus: καθάρπεται ἡ πειλοιο. Vulgo: *constringere*. Nostrum receperunt iam Lambinus et recentiores Ciceronis editores; probauit quoque Grotius.

vs. 133. *Auersamque trahunt*] Ex emendatione Grotii, cui omnes codd. adstipulantur. Germanicus:

*Auersamque ratem votis damnatus ad oram
Perligat.*

Vulgo: *Aduersamque trahunt.*

vs. 134. *Sic conuersa vetus super aethera labitur Argo*]

Vulgo: *vertitur Argo*. Vix autem scripsit Cicero *sic conuersa* — *vertitur Argo* in eodem versu; neque *vertitur Argo* h. l. sensum praebet satis idoneum. Restitui igitur ex Hygino *labitur Argo*.

vs. 135. *Atque usque a prora ad celsum sine lumine malum*] Cod. Leid. *usque ad proram ad coeli summum sine lumine malum*. Vitiose. Desunt versus hic et sequens apud Hyginum.

vs. 136. *cum lumine clara videtur*] Codd. mss. *cum luce clara videtur*.

vs. 137. *Inde gubernaculum disperso lumine fulgens*] In hac lectione omnes codd. consentiunt. Apud Hyginum versus legebatur imperfecte sic: *Inde gubernaculum* — Supplerunt otiosi homines: *tendens a puppe volante*.

vs. 138. *vestigia tangit*] Vulgo: *vestigia condit*. Turnebus maluit *condunt*, propius ad Aratum. Sed recte restituit Grotius ex Hygino *tangit*.

vs. 139. *in tutoque locatam*] Cod. Leid. *in totoque locatam*. Perperam.

vs. 143. *squammoso corpore Pisces*] Ita citat Cicero ipse de Nat. D. II, 44. Vulgo *squammosi*.

vs. 144. *Fluminis illustris tangentem corpore ripas*] Alii *Fluminis illustri*. Minus recte. Aratus: ποταμὸν ἀστερόεντος. Patricius pro corpore malebat *pectore*, quod conuenit Astronomorum placitis; dicebatur enim Pistris Eridanum pectore attingere. v. Hygin. Astronom. III, 30. *Huius priorem partem corporis prope alluere flumen Eridanus videtur*.

vf. 150. *Serpentem poteris*] Cic. de Nat. D. l. l. citat: *serpentem aspicias*; sed in ipso carmine continuo non ita scripserat.

vf. 152. *Vincla videbis — Flumine mixta retro ad Pistricis terga referti*] Grotius ad h. l.: Deceptus est Cicero eo, quod Aratus post Fluvium de Nodo tractet. Itaque τὰ λῆρα ait Flumine misceri, quod nimis absurdum est. Nam Pistrix media est inter Nodum vinculorum et Eridanum. Sed iuvenile est erratum. Et tamen Auienus quoque dixit:

*Fusaque quae geminos astringunt vincula Pisces
Eridani coeunt anfractibus —*

Pro reuerti Cod. Leid. vertenti.

vf. 153. *Hic una stella neſtuntur, quam iacit ex se Pistricis spina valida cum luce resurgens.*] Ex emendatione Grotii. Aldus et edd. vett. corrupte:

*Hanc una stella neſtuntur quam iacet ex se
Pistricis spinae valida cum luce resurgens.*

Alii Haec pro Hanc et vertuntur pro neſtuntur. Morelius dedit Pistrix e spina, quod tamen non bene conuenit cum antecedenti iacit ex se. Itaque Grotii emendationem recepi, praeceuntibus iam pluribus Ciceronis editoribus.

vf. 157. *Atque gubernaculum, stellas quas contegit omnes*] Alii Ante gubernaculum. Male. Reposui etiam stellas quas pro vulgato: *Atque gubernaculum stellae, quas etc.* Quid est gubernaculum stellae? Miror, neminem, ne Grotium quidem, in hoc haesisse.

vf. 160. *Nam quas sideribus — Has ille astrorum custos*] Rescripsi cum Grotio quas et Has pro vulgato Quae et Haec; refertur enim ad formas. Astrorum custos Graecorum more dictum, qui obseruare vocant Φυλάσσειν. Est itaque ἀστέρων Φύλαξ astrorum obseruator.

vs. 164. *quae sunt paruo cum lumine fusae*] Iterum ex emendatione Grotii, quam sensus flagitabat. Vulgo: *paruo sub culmine fusae*.

vs. 165. *nota clarare figura*] Alii *clarere*. Male. *Clarare* est actiuum, quod hoc loco requiritur; *clarere* neutrum. Cf. Grotium p. 77.

vs. 167. *Exinde Australem soliti quem dicere Piscem*] Sic bene correxit Morelius. Ald. et vett. vitiose

Exinde australem soliti conuincere piscem

Aratus: νότιον δέ ἐ κικλήσκουσι.

vs. 172. *Stellas sub pedibus sparsas radiantis Aquari*] Vulgo *stratas*. Sed *sparsas* vsitatus Ciceroni. Sic supra vs. 157. *stellae fusae sparsaeque videntur*. Cf. etiam Aratus: σποράδην ὑποκαίμενοι.

vs. 176. *sub magni pedibus*] Ita Ald. et edd. vett. Aliae edd. *sub magnis pedibus*.

vs. 177. *gelido delapsum flumine fontis*] Ex emendatione Grotii in notis ad Germanicum. Vulgo *lumine*. Adstipulantur Grotio codd. nonnulli.

vs. 178. *spiniferam subter caudam*] Codd. mss. *spinigeram*.

vs. 179. *Hae tenues stellae perhibentur nomine Aquai*] Ed. Ald. corrupte *Etenus stellae*. Correxerunt alii, notante Morelio, *Asi omnes*. Ipse Morelius in textu dedit *Hae tenues*, quod utique legendum esse (siue *Eae tenues κατὰ συναρπασιν*) docuit ad h. l. Grotius. Pro *Aquai* alii habent *Aquari*. Sed nostra lectio praeferenda. Aratus: τοὺς πάντας καλέουσιν ὕδωρ. Monet tamen Grotius, etiam *Aquarium* pro *Aqua* apud veteres Latinos dici, et sic etiam alteram lectionem sustineri posse.

vs. 182. *obscurae sine nomine cadunt*] Ex emendat. Grotii. Videntur autem Cicero et Germanicus apud Aratum pro δινώτοι legisse ἄγνωτοι. Vulgo *condunt*. Male.

vs. 185. *Exiguo superúm quae limina tempore tranat;*] Recepi Turnebi emendationem *superum limina* pro vulgato *superúm lumina*. Aratus: Τοῦ δὲ τοι ὀλίγον μὲν ἐπὶ χρόνον ὑπόθ' ἐόντος Πεύσσαι.

vs. 187. *Arcturo magnum spatium superà dedit, orbem Iuppiter huic paruum inferiori in parte locavit]* Secutus sum Grotium. *Spatium* et *orbem* vocat arcum illum, qui ab Orientali Finitoris signo ad Occidentale per datum signum ducitur. *Metas* vocat Caesar. Turnebus ita distinguere malebat: *Arcturo magnum spatium superà dedit orbem Iuppiter, huic paruum etc.* Edd. vett. *hunc paruum*.

vs. 202. *et subitis auris diduxerit Ara]* Grotius coniciebat: *et subitas auras diduxerit aura*. Minime assentior.

vs. 203. *Sin humeros medio in coelo Centaurus habebit]* Grot. ad h. l. „Nimirum punctum medium intelligit arcus illius, qui inter duo Finitoris puncta ducitur, ubi videlicet ipse arcus a Meridiano intersecatur. Haec est, quam mediam coeli viam dicunt. Nam Centaurus omnino illis non potuit μεσουρανεῖν.

vs. 208. *clarum collucens Scorpius]* Edd. Ald. et vett. *claro*, ita vt epitheton referatur ad Centaurum. Alii *clare*. Nostrum tuentur etiam codd. msti et plures edd.

vs. 210. *Cedit, equi partes properans subiungere Chel-
lis]* Legebatur hic versus corrupte apud Aldum sic: *Cedite qui partis properat coniungere Chelis*. Ipse Cicero de Nat. D. II, 44. citat *submergere*. Sed et hic et illic libri sunt corrupti. Vt nos dedimus, emendauit Grotius. Restituerat iam Morelius *Cedit, equi et properans*. Aratus eleganter: ἐκπούραια δ' ὑπὸ σφίσι Χηλαὶ ἔχουσιν.

vs. 211. *Hic dextram porgens]* *Porgens* dici pro *porrigens*, vt *surgens* pro *surrigens*, vix est quod moneam. Aldus habet *pergens*; quod non improbavit Grotius; regitur

gitur tum *dextram* ab antecedenti *cedit*, vel a sequenti tendit. Possit etiam legi *Caedit*, vt ad Feram referatur, quae Hostia dicitur Hygino. Nil tamen equidem in vulgato textu mutauit.

vs. 214. *infernīs de partibus*] Sic Cicero vertit παλαιόθεν. Auienus *Desuper*. Theon περὶ αὐτὸν dici ait τὴν ἀνατολὴν, asseuerat autem ibidem, vocem etiam de *occafū* sumi. Ita eadem vox contrarias habet significationes. Grotius mauult vertere: *ulterius*. Cod. Leid. *infernīs e partibus*. Alii codd. *infernīs a part.*

vs. 216. *ad terga Nepāi*] Intelligitur a Cicerone sub Nepa Cancer. v. supra ad Fragn. XIV.

vs. 218. *Centaurum leni contingit lubrica cauda*] Cod. Leid. *leui*. Melius forsitan.

vs. 220. *Extremum — Coruus Roſtro tundit*] Aldus: *Extrema*. Alii: *Extremo*. Morelius et Grotius: *Extremum*, quod retinui. Cicero ipse citat *Extremam*, ita vt non ad finem, sed ad Hydram spectet. Alii: *Roſtro tundet*. Non recte. Aratus κόπροντα.

vs. 222. *Ante canis*] Ex emendatione Grotii et Scaligeri, qui posterior malebat ἀρχαῖνός Antecanis. Vulgo: *Ante canem*. Perperam. Ceterum in hoc versu desinit Cod. Leid.

vs. 224. *Aeternumque volens mundi cognoscere motum*] Deest hic versus in pluribus edd. vt et in Moreliana.

vs. 225. *coelum leſtrantia cursu*] Male vulgo: *coeli*.

vs. 226. *labier orbem*] Ex emendatione Turnebi et Grotii. Intelligitur Zodiacus. Vulgo *orbes*. Male.

vs. 228. *quae faciunt veſtigia cursu*] Alii *qua*, vel *quo*.

vs. 229. *veſtigia — protrita feruntur*] Sic melius edd. vett. In aliis *portata teruntur*, nullo sensu. Grotius proponebat: *portata feruntur*. Sed quid sint *veſtigia portata*, equidem non capio.

vf. 230. *sic malunt*] Aliae edd. *sed malunt*.

vf. 231. *Hae faciunt*] Ita iam correxit Grotius vulgatum *Haec*. Refertur enim *Hae* ad *stellas* quinque supra memoratas.

vf. 234. *Quarum ego*] Iterum spectat ad *stellas*. Male vulgo: *Quorum ego*. Ed. Ald. *Quare ego*. Ingeniose hanc lectionem explicat Grotius. Scriptum erat in codice: *Quar. ego* pro *Quarum ego*.

totos euoluere cursus] Meminit Grotius coniecturae patris: *tortos euoluere cursus*, quae etiam mihi haud displicet.

vf. 235. *certo voluntur in orbe*] Alii *euoluuntur*.

vf. 236. *Fixa, simul magnos edemus gentibus orbes*] Versus, quemadmodum vulgo legebatur: *Fixa, simul magnos edam gentibus orbes*, erat hiulcus. Ed. Ald. *Fixa, simul magno sedam gentibus orbes*. Alii: *Magnos similes vertentibus orbes*. Turnebus emendauit: *Magnos edicam gentibus orbes*, vel pro *gentibus*, *cantibus*. Secutus sum Grotium, cuius correctio versus mihi videtur levissima. Neque tamen versum omnino integritati restitutum puto. Offendit inprimis repetitio vocis *orbis*: *quae voluntur in orbe* *Fixa, simul magnos edemus gentibus orbes*.

vf. 239. *Amplexi terram*] Ex emendatione Grotii. Vulgo *terra*.

vf. 240. *annorum volitantia lumina*] Videtur legisse Cicero apud Aratum:

Ἄστρα περισκοπέοντι ἀνυομένων ἐν αὐτῶν.

Vide not. ad h. v. Vol. I. p. 421.

vf. 242. *Tum magnos orbes*] Restitui *magnos* ex ed. Ald. Vulgo: *Tum multos orbēs*.

vf. 245. *Nam si nocturno cognoscens tempore coelum*] Vetustissimi codd. *Nec sic*. Male. Alius cod. penes Grotium *Et si*. Excudebat hinc Grotius lectionem *En, si*.
Malui

Malui tam cum Morelio quam aliis legere *Nam si*. Pro *cognoscens* Grotius etiam reponere voluit *conuifens*, quoniam *visere* et *conuifere* sint verba poetica Ciceronis hac de re. Verum vititur Cicero quoque verbo *cognoscere*, quare mutatio non est necessaria.

vs. 249. *Lacteus hic nimio fulgens candore notatur*] In ed. Ald. in *nimio*. Coniicit propterea Grotius legendum *is nimio*. Pro *notatur* alii habent *vocatur*; melius forsitan. Quod Grotio placuit, *rotatur*, equidem non probauerim; vult enim Cicero hoc ipsum, Circum *vocari* Lacteum. Ceterum *nimio candore* dictum pro *magno candore*. Sic supra: *haud nimio lustratus nitore* — *haud nimis ingenti cum corpore i. e. valde ingenti*.

vs. 250. *Hic non perpetuum detexens conficit orbem*] Ed. Ald. *His*. Forsitan itaque legendum *Is*. Grotius putat, Ciceronem apud Aratum aliter quam nos legisse

— — γάλα μιν καλέουσιν

Τοῦ δὴ τοι Χροῖη μὲν ἀλγικιον οὐδ' ἔτι κύκλον
Δινεῖται —

vs. 254. *Ora petens Geminorum illustria*] Ita emendauit Grotius. Vulgo vitiose: *Ora petens Geminorum illustratum*.

vs. 257. *At Andromeda*] Vulgo: *ad Andromedam*. Male. Turnebus: *At Andromedae*. In versu superiori pro *fura lacua* ed. Ald. vitiose *supera laeuae*. Aratus: *λαίη δὲ κνήμη*. Quae iam sequuntur apud Aratum, a Cicero sunt omissa, nisi quid delit.

vs. 259. *clinato corpore tergum*] Cf. not. ad Arat. vs. 487. Vol. I.

vs. 260. *Anguitenens humeris connititur*] Coniicit Grotius *conneditur*. Turnebus: *conuertitur*. Sed nihil est in vulgato mutandum.

vs. 262. *At vero totum spatium conuestiet orbis Magni Leo*] Ita dedi ex emendatione Grotii. Codd.

conuertit et orbis. Alii, in his Morelius, *conuertit et orbis.* Male. Fuere, qui hunc versum omnino eiicerent et sequentem inchoarent: *Inde Leo.* Cf. Theon ad h. l.

vs. 265. *medio distinguens corpore cursus*] Non respondet his versus Arateus. Vult Cicero, solem solstitii aestiui tempore medium esse inter Arcticum et Eclipticam. Cf. Germanicus et Auienus.

vs. 266. *Hic totus medius circo disiungitur: Iste Perforibus validis atque aluo possidet orbem*] Sic praeclare hunc locum restituit Grotius in notis. Legebatur vulgo: *disiungitur ipso* etc. quare plerique, etiam, cum textum operis traderet, ipse Grotius, versus esse mutilos, vel excidisse quosdam, suspicati sunt. Quodsi autem lectionem nostram sequaris, sensus et nexus satis fit perspicuus. *Hic*, (scil. Cancer) a circulo aestiuo disiungitur; *Ille*, (scil. Leo) orbem possidet *στήθασι καὶ γαστέρι.* Cf. Aratus. Quae poeta graecus de oculis Cancri dixit, a Cicerone et a Germanico non sunt reddita, siue quod ea non legerent in codd. suis, siue quod superflua putarent.

vs. 271. *vis inferna frequentat*] Ita codd. ms. Vulgo *frequentet.*

vs. 271. *Alter ab infernis Cancro connectitur Austris*] Excidisse versum patet; etiam ex Arateis:

Ἄλλ' ὁ μὲν ἐν Βορέῳ περὶ Καρκίνον ἐστήρικται,
Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ —

Quare in hunc modum restituere vult Grotius:

Ille quidem a Borea Cancro connectitur auris.

Alter ab infernis contra connititur Austris.

Substiti in textu vulgato tamen, cum, quomodo Cicero scripserit, plane incertum sit. Aldus habet:

Alter ab infernis Austri conuertitur auris.

vs. 273. *Distribuens medium*] Alii, vt lacunam explerent, legerunt: *Ast alter medium*; sed tum non quadrat, quod sequitur: *subtersecat hic Capricornum.*

vs. 275. *Caeruleaeque feram caudam Pistricis*] Grotius maluit: *Caeruleamque ferae caudam P.*

vs. 277. *Argoam retinet claro cum lumine Nauem*] Ita dedi ex emendatione verissima Grotii. Vulgo: *Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem.* Ed. Ald. *crabro cum lumine.* Nostram lectionem *claro cum lumine* iam alii editores in textum receperunt.

vs. 281. *Cedens postremum tangit*] Sic utique legendum cum Grotio. Aratus *παρερχόμενος.* Vulgo: *Condens.*

vs. 282. *brumali tempore flexus*] Vulgo: *brumali tempore flexu.* Vitiose. Correxuit Grotius: *flexus.* Sic apud Avienum sol *τροπικὸς ἢ τροπόμενος* dicitur *pulsus.*

vs. 284. *supera tres luce dicantur*] Dictum est pro: *superae (orbi) tres luce dicantur* per *ἀντ'πρῶτον* ablativi pro dativo.

vs. 285. *Hosce inter mediam partem retinere videtur*] Vulgo: *Hafce inter;* male; *μεσσοῦ τοῦ θερπνοῦ καὶ χαμπερνοῦ.* Theon. Deinde vitiose habent edd. vett. *mediam in partem.*

vs. 291. *contingens pectore fertur*] Alii: *contingens corpore f.* Apud Aratum est *ζώνη.*

vs. 292. *Hydra tenet flexu; Cratera et Coruus adhaeret*] Ita emendavit Turnebus, approbante etiam Grotio. Hydra tenet circulum flexu. Est *καμπή* Arati. Vulgo: *Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhaeret.*

vs. 293. *Et paucae e Chelis stellae*] Vulgo: *Et paucae Chelis stellae.* Perperam.

vs. 296. *deiunctos sustinet axis*] Ex emendatione Turnebi. Vulgo *deuinctos f. a.*

vs. 305. *diuino Numine flexi*] Restituit sic iam Turnebus ex editione Aldina. Vulgo: *diuino lumine flexi.*

vf. 308. *Quatuor hi motu cuncti voluuntur eodem]*
 Aldus: *Quatuor in motus.* Suspiciatur propterea Grotius
 legendum: *Quatuor in motus cuncti voluuntur eodem.*
 Vtrum malis, sensus eodem redit. Re vera in codd.
 scriptum fuisse arbitratur Grotius: *Quatuor ii motu.*

vf. 312. *Ac subter terras]* Codd. mss. *At subter ter-
 ras.*

vf. 314. *Queis hunc conuexum coeli contingimus or-
 bem]* Ex emendatione Grotii. Vulgo: *Queis lunae con-
 vexum c. tangimus o.* Turnebus corrigebat: *Queis lunae
 conuexum oculis tangimus orbem.* Sed verissima est Gro-
 tii lectio.

vf. 315. *tantae potuerunt sub eum succedere partes]*
 Cf. Not. ad Arat. vf. 542.

vf. 327. *collucet Aquarius orbi]* Aliae edd. *orbem
 sine orbe.* Sed antiqua scriptura fuit *orbi.*

vf. 328. *Exin squammiferi serpentes ludere Pisces]*
 Nescio an hic versus adeo sit deprauatus, vt Grotius sibi
 persuasit. Legendum censet: *Exin squammifero serpen-
 tes sudere Pisces;* ita yt *sudere ἀρχαίων* dictum sit pro
fidere. Vix tamen credo, Ciceronem epitheton *squammi-
 ferum* ad ipsum fidus, non ad figuram sideris (Pisces),
 retulisse. Monet interea Grotius, *squammiferi* in vulgata
 lectione posse retineri, sed *ludere* (Pisces), esse intole-
 rabile; quod mihi quidem secus videtur. Codd. et edd.
 in nostra lectione omnes conspirant.

vf. 332. *conuegit lumine lustrans]* Alii *conuertit.*
 Male.

vf. 333. *Annua conficiens vertenti tempora cursu]*
 Ed. Ald. *vertentia tempora cursus.* Alii *vertentia tempo-
 ra cursu.* Grotius proposuit: *vertentis tempora cursus,*
 siue quam nos dedimus lectionem. Aratus: Πάντ' ἐνταυ-
 τὸν ἄγων.

vs. 334. *Hic quantum terris*] Alii: *Hic quantus terris*. In sequentibus aliae edd habent *connexus* vel *confectus* pellitur orbis pro *conuexus*. Perperam.

vs. 335. *Tantundem ille patens superà mortalibus extat*] Alii: *Tantundem pandens* et edit pro *extat*; hinc Grotius coniicit legendum *exit*. Equidem vulgatum retinere malui. Turnebus emendabat: *Tantundem parens pro apparens*.

vs. 337. *Tot coelum rursus fugientia signa rcuisunt*] Ex emendatione Grotii praeclara. Vulgo: *Tot coelum iussus*, quod alii mutarunt in *iussu*, medelam hac mutatione afferentes nullam. Turnebus emendabat: *Tot coelum iuxta*.

vs. 340. *Quod — relictum Signifero ex orbi'st*] Ita restituit Grotius. Vulgo: *Quod — relictum est signifer* (Ald. *signifero*) *ex orbe et signorum o. f.*

vs. 346. *notas coeli de tegmine sumens*] Alii *sumes*. Minus bene.

vs. 350. *Nam simul ut supero se totum lumine Cancer Extulit*] Ex emendat. Grotii. Vulgo: *toto lumine*. Alii habent: *Nam simulac primum supero se lumine Cancer Extulit*. Non bene.

vs. 353. *Dimidiam retinet stellis distincta Corona, Partem iam superà, atque alia de parte repulsa est*] Ita recte hos versus constituit Grotius. Vulgo: *retinens*, et in altero versu: *Partem etiam superà*.

vs. 355. *Quam tamen*] Alii: *Quum tamen*.

vs. 357. *camurumque recondit*] Vulgo: *Cancrumque recondit*. Perperam. Spectat epitheton *camurus* ad Anguem in versu sequenti. Est *camurus*, licet proprie de cornibus dicatur, *ἐπικαμπής*, *tortus*, ut angui conuenit. Aliam coniecturam a nonnullis quoque receptam propinauit

navit Grotius: *clarumque recondit*. Accedit autem *camurum* propius ad vulgatam lectionem corruptam.

vf. 366. *conuertit sidera tellus*] Alii male: *conueflit*. Permutatae sunt faepius hae duae voces in codd.

vf. 372. *ſimul vis magna Aquilæ*] Reſtituit Turnebus Aduerſ. IIX, 17. et approbavit eius emendationem Grotius. Inèpte vulgo legebatur: *ſimul vis maior Aquari*. Apud Aratum eſt ὁ Αἰστὸς. Repoſuerunt propterea alii, vt Morelius, *vis maior Aeti*. Eſt autem non probabile, Ciceronem voce graeca h. l. uſum eſſe; deinde ſonat vox graece αἰστὸς, non ἀητὸς; denique intelligi nequit, quid ſit vis maior Aquilæ? Itaque haud cunctanter Turnebi emendationem in textum recepi.

vf. 373. *flexo confidens corpore Niſus*] Reſcripſit Turnebus *confidens*. Alii male *confidens*.

vf. 380. *illuſtri lumine Virgo*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *illuſtria lumina Virgo*.

vf. 390. *per coeli lumina Nauis*] Alii: *per coeli numina*. Vitioſe. Turnebus corrigebat: *per coeli limina*.

vf. 392. *Et iamiam toto proceſſit corpore Virgo*] Alii hunc verſum priori anteponentes legunt: *Et cum iam toto* etc. quam lectionem veram pronuntiat Grotius, in quo tamen ei non aſſentior. Conuenit etiam ordo verſuum noſter cum Arato.

vf. 394. *Exiſlit pariter*] i. e. oritur. Sic ſupra: *Quae ſimul exiſtant cerues*.

vf. 400. *vacans vulgato nomine*] Male alii: *vagans*. In verſu 398. *Nondum tota patet, nam caudam contegit umbra* recepi emendationem Turnebi, quam ſenſus neceſſario exigit. Vulgo: *Nondum tota latet, non caudam contegit umbra*. Cf. infra vf. 449.

vf. 406. *Nam ſecum*] Alii: *Non ſecum*. Perperam.

vs. 419. *Late fusa volat, per terras fama vagatur*] Desiderantur posterius huius versus hemistichium et sequentes quatuor versus in plerisque codd. Sunt autem, iudice etiam Grotio, vere Ciceroniani, ex Arato expressi, et ad sensum necessarii. Versus supra exscriptus, quemadmodum nunc legitur, nec cum antecedenti cohaeret, nec Arateis respondet. Quare Grotius emendavit: *Late fusa volans per terras labitur vnda*; et in sequenti versu pro: *ut quondam Orion* legere iubet: *Vi quondam Orion*. Equidem cum ipsius Ciceronis verba restitui probabiliter nequeant, vulgatam lectionem retinui.

vs. 422. *Defixa in gurgite Chius*] Ex emend. Grotii. Ed. Ald. *Echinus*. Hinc alii legerunt *Echineis*, contra sensum et metrum. Echinades insulae sunt in Ache-loo flumine; Chius in mari Aegaeo.

vs. 423. *Brachia cui viridi conuestit tegmine vitis*] Ed. Ald. *Brachia quam viridi*. Grotius mauult: *Brachia qua viridi*. Erant plurimae vites in Chio insula, praesertim ad Aruesium promontorium, vnde dicta Aruisia vina, ut ab ipsa insula, Chia. *Brachia* forsitan non intelligenda sunt vitium ipsarum (ex sententia Scaligeri), sed lucorum. Eodem sensu Auienus h. l.

— — *Et frondentia late*

Brachia lucorum.

vs. 425. *epulas ornare nitentes*] Ita recte rescripsit Grotius e codice suo. Vulgo: *epulas coenare nitentes*.

vs. 441. *Nam retinent Arctae*] Vulgo *Arcti*. Ed. Ald. *Arcto*. Vetus scriptura est *Arctae*, quae etiam, teste Grotio, in antiquissimo codice Germanici reperitur.

vs. 445. *post humeris euerfa sede refertur*] Alii *post humeros*. Minus bene.

vs. 452. *Antepedum contestæ*] Ciceronis *Antepedes* sunt Arato *προτερόποδες*. Sic *Προτύων* Ciceroni dicebatur

tur

tur *Antecanis*. In sequentibus: *cum lumina pandit* Grotius mauult *tum*. Alii *cum lumine pandit*. Perperam.

vs. 456. *conuersus corpore Nisus*] Alii *conuerso corpore N.* Aratus: *τετραμμένος*.

vs. 457. *praecordia lustrans*] Alii *gestans*.

vs. 460. *Institit, emergit Nisi caput*] Alii *Institit et emergit N. c.* Perperam.

vs. 461. *Et prodit corpore Cepheus*] Alii *pectore*. Similis varians lectio occurrit supra. Dedi *prodit* pro vulgato *promit*.

vs. 463. *Obit et Lepus*] Male alii: *obiit simul*.

vs. 465 — 469. *Crus dextrumque — depellit nomine Nauem*] Ordinem horum versuum restituit Grotius. „Nam Perseus,“ inquit, „et puppis Argus ex Arati mente Sagittario oriente occidunt. Aratus omnia quae ad Aurigam pertinent suo more coniungens dixit, *τὰ νεῦρα* eius sub Sagittario occidere, sed non manum dextram et Capram et Haedos, quae Capricorno demum oriente occidunt. Cicero contra ea distinguenda putauit, et quae sub Sagittario, ab iis, quae sub Capricorno occidunt, censuit separanda. Idem et Cicero et alii interpretes fecerunt in sua translatione, praesertim in tertia hac Phaeomenorum parte, quae *περὶ συνανατολῶν καὶ συνδυσμῶν* tractat, quod videre ex diligenti collatione persfacile est. Sed Critici quidam fidentiores dum Ciceronem in Arateum ordinem redigunt, non considerarunt, se et contra Arati et contra Ciceronis mentem vadere, dum Perseum et puppim Navis iis annumerant, quae Capricorno oriente occidunt; sed duos hos versus:

*Crus dextrumque pedem linquens obit infera Perseus
In loca; tum cedens a puppi linquitur Argo.*

alii in fine huius Frāgmenti posuerunt, alii ante duos ultimos collocarunt. Vtrumque, vt patet, perperam."

vf. 470. *emergunt alite lapsu E terris volucreis; existit clara Sagitta*] Vulgata erat lectio: *emergunt alite lapsum* (aliae edd. *alites una*, contra metrum), *Et volucris terris existit clara Sagitta*. Vt equidem dedi, emendauit Turnebus, probante etiam Grotio. Volucres intelliguntur Aquila et Olor. Haud diffiteor tamen, in Turnebi emendatione me offendere, quod volucres *lapsu alite emergant*.

NOTAE

IN M. T. CICERONIS
PROGNOSTICORVM ARATEORVM
FRAGMENTA.

FRAGM. II.

Ast autem tenui quae candet lumine Phatne] Ex emendatione Patricii a Grotio quoque recepta. Vulgo: *quae candent lumine Phatnae*. Cf. Plin. H. N. XVIII. cap. vlt. *Sunt in signo Cancri duae stellae paruae, Aselli appellatae, exiguum inter illos obtinente nubecula, quam Praesepia appellant. Haec cum caelo sereno apparere desierit, atrox hyems sequitur* etc. In Grotii Diosmeorum Arati versione metrica, cui fragmenta Ciceronis intertextata sunt, perperam, ipso Grotio notante, impressum: *Ast vero tenui caligans lumine Phatne*. In exemplo meo Syntagmatis Arateorum Grotii adscripsit docta manus: *Ast autem tenui quae splendet lumine Phatne*.

III.

vl. 7. *Rana fulix*] Codd. mss. librorum Ciceronis de *Diuinatione*, in quibus hi versus citantur, habent: *Rana fulix*, quare arbitrati sunt interpretes Ciceronis, hunc ad ranas tempestatis praenuntias respexisse, quemadmodum in epist. ad Att. XV, 16. et in iplis libris de *Diuinatione* I, 9. haud multo post fragmentum nostrum. Grotius in

234 NOTAE AD CICER. ARAT. FRAGM.

veteri codicē inuenit: *Raua fulix*. Rauus color est ἐπι-
 ξουθός Arato. Forsitan apud Aratum pro: ἐπὶ ξηρὴν
 ὄτ' ἐρωδιός Cicero legit: ἐπιξουθός ὄτ' ἐρωδιός. Auienus
 habet *Parua fulix*, quod itidem in *Raua fulix* mutan-
 dum esset, si Grotii coniecturam recipere volumus. Cf.
 not. ad Arat. Dios. v. 181 sq. Vol. I.

IV.

v. 5. *Et matutinis acredula vocibus inflat*] De *acri-*
dula cf. Grot. ad h. l. et not. ad Arati Dios. v. 216.
 Vol. I.

V.

N O T A E

A D

G E R M A N I C I C A E S A R I S

A R A T E A.

NOTAE AD GERMANICI CAESARIS ARATEA.

vs. 1. *Ab Iouq principium magno deduxit Aratus
Carminis; at nobis, genitor, Tu maximus auctor;*] Ma-
loit Grotius sic distinguere:

Ab Ioue principium magno deduxit Aratus;

Carminis at nobis, genitor, Tu maximus auctor;

Verum interpunctio vulgata melior est, et in *auctor* sub-
intelligendum *carminis* ex antecedentibus. *Genitorem*
haud dubie innuit Germanicus Augustum, quamuis im-
proprie se huius filium appellet, cum esset hic avus, ille
nepos per adoptionem; erat enim ille Drusi Claudii, qui
Augusti priuignus erat, filius, postea a Tiberio patruo
adoptatus, Augusto Tiberium adoptante, factus est Au-
gusti nepos. Allocutus est Germanicus infra quoque Au-
gustum, vt vs. 16

Pax Tua, Tuque adsis nato, numenque secundes.

vs. 558.

Hic, Auguste, Tuum genitali corpore numen

Attonitas inter gentes, patriamque pauentem,

In corlum tulit, et maternis reddidit astris.

Ad se ipsum respexit cum adulatione Augusti infra vs. 185.

— — *prodest maiestas saepe parentis.*

Cf. Manil. Astron. 1, 7 sq.

vs.

vf. 5—10. *Quantum etenim possent*] Cf. Auien. vf. 55 sq.

*Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes?
Autumni reditu cur sub gelido Capricorno
Bruma pruinosi iuga tristia solueret anni?
Cur spatium lucis madidae cum tempore noctis
Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent? —*

Ab utroque poeta, Germanico et Auieno, Astronomia ex solstitiis et aequinoctiis describitur; desumfit tamen Auienus haec, Arato intacta, ex Germanico. — Restitui cum Grotio *possent* pro vulgato *possint*, nam interrogatiue haec et sequentia accipienda sunt. Ex vulgata lectione:

Quantum etenim possint anni certissima signa

— — — — —

*Si non parta quies Te praeside, puppibus aequor,
Cultorique daret terras, procul arua silerent*

nullus exit idoneus sensus. Rescribendum itaque:

Quantum etenim possent anni certissima signa,

— — — — —

*Si non parta quies Te praeside puppibus aequor,
Cultorique daret terras? Procul arua silerent.*

Iam sensus totius loci est hic: Quid iuaret solstitiorum et aequinoctiorum cognitio, nisi Pax, te auctore data, concederet nautis mare et terram colonis tuto usurpandam? sane arua squallerent; hoc enim est *silere* poetis. Coniunxit Germanicus nautas et colonos, quorum vsibus maxime inseruit Astronomia. Pro *arua* Ms. habet *arma*. Male.

vf. 11. *Nunc vacat*] Ita Ms. Pessime vulgo:

Nunc vocat, audaces in coelum tollere vultus.

Imitatus est Auienus vf. 73.

Iam placet in superum visus sustollere coelum.

vf. 13. *quid scitus vitet arator*] Ex Ms. dedit Grotius. Edd. antiq. *quid vitet doctus arator*.

vf. 15. *Haec ego dum Latiis conor praedicere Musis, Pax Tua, Tuque adsis nato, numenque secundes*] Vulgo:

Haec ego tum laetis cogor praedicere musis,

Ms. *latis* pro *laetis*; hinc Grotius *Latiis* legendum censuit, quod equidem in textum recepi, vti alteram eiusdem emendationem *conor* pro *cogor*, qua nihil verius. In versu sequenti pro *numenque secundes* coniici potest: *carmenque secundes*. Verum *numen* est hoc loco spiritus poeticus (*la verue*).

vf. 17. *Caetera, quae toto fulgent vaga sidera mundo*] Similiter Cicero:

Caetera labuntur tacito coelestia motu.

Argutus est Grotius, Ciceronem melius rem expressisse obseruans, cum *axis* sit inter *coelestia*, non inter *sidera*.

vf. 19. *Axis at immotus*] Edd. antiq. *Axis stat immotus*. Male. Correxerit iam Morelius.

vf. 20. *Libratasque tenet*] Manilius Astron. I, 287.

Libratumque gerit diuerso cardine mundum.

vf. 21. *Orbem agit. Extremum geminus determinat axem, Quem Graii dixere polum*] Ita recte distinxit Grotius. Vulgo:

Orbem agit extremum. Geminus determinat axem.

Cf. not. ad Arat. Phaen. vf. 23. Vol. I. p. 382. In nonnullis edd. antiq. male *geminis*.

parsmersa sub undas] Ms. *quomersa*. Perperam; sequitur enim: *pars celsa sub horrifero Aquilone. Partem poli*, recte monuit Grotius, dixisse Germanicum pro altero polo, vt et Auienus vf. 93:

— — Oceano pars

Sublime erigitur; subit alteramersa sub undas

Pars Erebum;

Neque

Neque aliter Cicero in Arateis Fragm. XXXII. vs. 8. dixit *tertia pars lateris* pro tertio latere. Est species aliquatenus pars generis, et polus arcticus et antarcticus sub polo omnino comprehenduntur, ut primum, secundum, tertium latus sub latere omnino. Pro *polum* edd. habent nonnullae graecam terminationem *polon*, ut et in sequentibus *Arctoe* pro *Arcti*. Equidem semper latinam terminationem restitui, quod semel animaduertisse sufficiat.

vs. 24. 25.] Hos duos versus imitatus est Auienus vs. 101:

*Contemplare sacras ut mundus subiicit Arctos.
Sic astrum dici Cnidius dedit; Ausone easdem
Voce feras Vrsasque et Plaustra vocare solemus:
Fabula nanque, Vrsas; species dat Plaustra videri.*

vs. 26. *Plaustraue, quae facies stellarum est proxima
vero*] Edd. *Plaustrumue*, et *facies stellarum est proxima
vero*. Ms.

*Plaustra, quaeque facies stellarum proxima vero
inueto metro. Vti nos dedimus, correxit Grotius. Cf.
Auienus h. 1,*

vs. 27. *Tres temone, rotisque micant sublime quaternae*] Non bene vulgo distinguitur:

Tres temone rotisque micant, sublime quaternae.

vs. 29. *caput alterius*] Ms. *ulterius*. Male.

vs. 30. *pronas rapit orbis in ipsos Declineis humeros*] Ms. *axis* pro *orbis* et *declines* pro *declineis*. Non male. Occurrit quoque infra vs. 61 in msto: *serpentis decline caput* pro *decline caput* in vulgatis.

vs. 31. *Veteri si gratia famae*] Ex emendatione Grotii. Arat. Phaen. vs. 30. *el ερεὸν δῆ*. Edd. antiq. *Veteris si gratia formae*, nullo sensu. Ms. *veteris si gratia famae*.

vs. 33. *Donauit coelo*] Ms. *Donabit*. Vitiose.

vf. 34. 35. *Quod fidae comites prima incunabula magni Foverunt Iouis*] Sic emendavit Schraderus, et legi *Foverunt* etiam in cod. quodam msto, testatus est Petrus Scriuerius. Vulgo: *Viderunt Iouis*. Ed. Aldin. habet:

*Quod fidei comites prima incunabula magni
Fuderunt Iouis attonitae, cum furta parentis.*

In cod. ms. Grotii vf. 35 male deerat. Grotius vulgatam lectionem retinuit. Cf. not. ad Arat. Phaen. vf. 33. p. 384.

vf. 38. *Diſſaei exercent dominae famuli Corybantes*] Versus est corruptissimus. Verae lectioni proxime forsitan accedit Aldina: *Diſſa exercere dominae*; nam leuissima mutatione legi potest: *Diſſa exercerent*, et sensus euadit sanus. Mutarunt edd. seriores lectionem Aldinam in *Diſſaei exercent* vel *Diſſaei exercerent* (non vt in notis Grotii operarum peccato impressum est: *Diſſaei existent*). Ms. Grotii: *Diſſaei texere Datis*. Hinc Grotius exsculpſit lectionem:

Diſſaei texere Atydis famuli Corybantes,
notum enim omnibus, Corybantes Atydis et Deorum matris ministros fuisse.

vf. 40. *Dat Graiis Helice cursum*] Vulgo: *curſus*. Minus bene.

vf. 44. *septem quam Cressia flammis*] Ms. *qua*. Male.

vf. 48. *abrupti fluminis instar*] Edd. antiq. *luminis instar*. Male. Arat. Phaen. vf. 45. *ὅλη καταποῖο ἀπορρώξ*, quod egregie expreſſit Germanicus. Minus apte Cicero:

— *rapido cum gurgite flumen.*

Anienus vf. 139.

Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu.

Cf. Virgil. Georg. I, 245. Manil. Astron. I, 311 sq.

vf. 49. *volumina versat*] Ita Ms. Vulgo: *volumina torquet*.

vf. 50. *superatque illas mirabile monstrum*] Ms. *supra*. Forſitan Germanicus ſcripſit: *ſupera*, vt Cicero ſolet. Arat. Phaen. vf. 46 μέγα θάυμα, Δράκων.

vf. 51. *Caudā Helicen ſupra tendit, redit ad Cynofuram*] Ita Ms. Vulgo: *Cauda Helicen ſuperat, tendit ſimul ad Cynofuram*.

vf. 52. *qua definit ultima cauda*] Ms. *quam*. Perperam.

vf. 53. *Hac caput eſt Helices; flexu comprehenditur alto Serpentis Cynofura; ille explicat amplius orbes*] Sic reſtituit e miſto et diſtinxit Grotius. In vulgatis:

Hac caput eſt Helices; flexu comprehenditur alto Serpentis; Cynofurae ille explicat amplius orbes.

Arat. Phaenom. vf. 52. Σπειρή δ' ἐν Κυνόσουρα κάρη ἔχει. Cf. not. ad h. l. Vol. I. p. 386.

vf. 58. *Tempus dexterius qua ſignat ſtella Draconis, Quaque ſedet mento, lucet nouiſſima caudae; Extremum qua Helices ſidus micat; hac radiatur Serpentis decline caput, qua proxima ſigna*] Vulgo vf. 58. *dexterius quae; Ms. Grot. dexterique*. Vf. 59. vulgatae edd. habent: *Quaeque ſedet mento, lucet nouiſſima cauda*. Reſoſui ex miſto *Quaque*; in reliquis vulgatam lectionem ſeruauī. Grotius malebat:

Quaque ſedet mentum, luxere nouiſſima caudae.

vf. 60. *pro qua proxima ſigna* edd. vulg. *quae proxima ſigna* et Ms. *utque proxima ſigna*. Cf. Arat. Phaen. vf. 58.

Λοξὸν δ' ἐστὶ κάρη, νεύοντι δὲ πᾶμπαν ἔοικεν
"Ακρην εἰς Ἑλικῆς οὐρῇν· μάλα δ' ἐστὶ κατ' ἰθὺ
Καὶ στόμα καὶ προτάφοιο τὰ δεξιὰ νειάτω οὐρῇ·
Κεῖνῃ πῶς κεφαλῇ τῇ νήχεται, ἥχι περ ἄκραι —

„Eſt haec altera capitis ſerpentis deſcriptio, ex Arctico circulo. Sed non videtur Germanicus Arati mentem recte cepiſſe; niſi dicamus, Verſas pro arctico circulo deſcribi,

scribi, et inde proxima signa occasus ortusque dici, quemadmodum multi apud Homerum, qui solas Arctos ait immunes Oceani, Circulum intelligunt. Nam quaecunque in Arctico sunt circulo numquam occidunt; est enim μέγιστος τῶν αἰφανεῶν." Grotius.

vs. 62. *qua proxima signa Occasus ortusque uno tanguntur ab orbe*] Rescripsi cum Grotio *ab orbe* pro vulgato *ab ore*. Nam quid hoc est: Serpentis os ibi est, ubi Vrsae ab ore tanguntur?

vs. 64. *Arcti Semper inocciduis seruantes ignibus axem*] Vulgo: *in occiduis*. Male.

vs. 65. *Haud procul Effigies inde est defecta labore*] Versus hic et quatuor sequentes de Nixo desiderantur in Mito Grotii, in quo etiam ordine perturbato Draconem sequitur Arctophylax, Arctophylacem Corona, Coronam Ophiuchus, Ophiuchum Virgo — Pro *Effigies inde* ed. Aldin. habet corrupte *Efficiens unde*. Effigies Arato Phaenonom. vs. 64. dicitur Εἰδωλον.

vs. 66. *Non illi nomen*] Ed. Aldin. *Non illi Numen*. Male. Aratus l. l. τὸ μὲν οὐ τις ἐπίσταται ἀμφαδὸν εἰπεῖν.

vs. 69. *Serpentis capiti figit vestigia scaeva*] Ita e Mito restituit Scriuerius. Vulgo: *saeva*. Grotius ad h. l. Scripsit Germanicus *laeva*; sed quia Critici prioris saeculi Aratum viderunt pedem dextrum exprimere, quem sequitur Auienus, locum hunc mutauerunt. Debuerant saltem Hyginum consulere, qui disertis verbis ait, laeuo pede caput Draconis opprimi; debuerant ipsum situm consilere, qui satis iudicat, Nixum dextro pede, sinistro capiti Draconis instare. Ipse scholiastes fatetur, *laeuum* poni debuisse, sed ait, vt Aratum excuset, τὸ δεξιτεροῦ ad Δράκοντος referendum, vt sit δεξιτεροῦ Δράκοντος pro βορσιότερου. Sed non persuadet. Notae nobis nugae Scholiastarum, qui numquam fateri volunt, auctorem suum

errasse, h. e. hominem esse. Itaque sententias eius mordicus retinent, neque vnquam patiuntur, veritatem auctoritati praeferri. Sed ipse Germanicus nonne satis cauet, haec de dextro intelligi, cum praeiunxit: *Dextro namque genu Nixus*. Constat enim, alterum esse pedem, quo nittitur, quam quo verticem Serpentis premit. Itaque restituenda hic Germanici lectio vetus et vera, etiamsi contra Arati mentem, a qua discedere Germanico non tam stricta religio. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 69. Vol. I. p. 391.

vs. 70. *Claro Ariadnes qua sacrata est igne Corona]*
Sic Ms. Grot. Vulgo:

Clara Ariadnaeae propius stant signa Coronae.
Manil. Astron. V, 251.

— tolluntur ab undis

Clara Ariadneae quondam monimenta Coronae.

Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 71. Vol. I. p. 391. Malebat tamen Grotius apud Germanicum legere:

Clara Ariadneae qua stant sacra signa Coronae;
sed secutus sum equidem lectionem Msti, etiam a Scriuero in codice suo repertam.

vs. 71. 72. *Terga nitent stellis; at qua se vertice tollit, Succiduis genibus lassum et miserabile sidus]* Aldus hos versus ad Coronam retulerat et scripserat:

Terga nitet stellis, a quo se vertice tollit

*Succiduis genibus lapsus et miserabile * **

Eandem lectionem tuetur ed. Basileensis. Apparet, in versu altero vocem vltimam deficere. Cuius loco edd. posteriores, vt Morelliana et Sanctandreana, habent *monstrum*. Egregios vero homines, inquit Grotius, qui quod deest in auctoribus, suoapte ingenio supplent et pro genuinis venditant! Et quaenam ratio est, cur *Engonasis* vocetur *monstrum*? Vera itaque msti lectio, quam exhibui. Coniungenda haec sunt cum superioribus, vbi Germanicus de Nixo locutus est. Aratus Phaen. vs. 73.

Νῶτα ὑποστρέφεται κεκμηκός Εἰδώλοιο,
 Νῶτα μὲν Στέφανος πελάει, κεφαλῇ γέ μιν ἄκρη
 Σκέπτει παρ κεφαλὴν Ὀφιούχου.

Praetulit Grotius *genibus lapsum* lectioni nostrae *genibus lassum*; respondet autem *lassum* melius Arateo κεκμηκός Εἰδώλοιο. Nec dici potest, Nixum lapsum esse.

vf. 74. *Hæc Ophiuchus erit, longe caput ante notabis*] Vulgo: *Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo*. Correxuit Grotius. Pro *Hic* reponendum erat *Hæc*, scil. parte; respicit enim ad antecedens: *qua se vertice tollit*. Pro *nitendo* Ms. Grot. *notabilis*, quod tamen verus non admittit. Legendum utique *notabis*. Arat. Phaen. vf. 76. ἐπιφράσσειο.

vf. 76. *Illis languet honos, humeris manet integer ardor*] Ex emendatione Grotii, mistum secuti. Vulgo: *Illis languet honor humeris, manus integer ardor*. Male. In nostra lectione in *Illis* subintelligendum ex superioribus est *membris*.

vf. 76. *Luna etiam pleno mensem cum diuidit orbe*] Ita Ms. praeterquam quod in hoc mense legitur. Vulgo vocibus transpositis:

Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe.

vf. 82. *Est impar etc.*] Deest versus in Ms. Grotii.

vf. 83. *per laeuam*] Ms. *per laeuum*.

vf. 84. *a laeua distantia*] Ms. *ad laeuam distant ea*.

vf. 86. *fulget crinita corona*] Ita Ms. Recte. Vulgo *lucet*. Vitiose in Ms. *exaratum crinata*.

vf. 87. *At qua se dorso sinuabit lubricus Anguis*] Sic bene rescripsit Grotius ex Msto. Vulgo: *Ad quam se dorso peruadit lubricus Anguis*. Ad pro At habet etiam Ms. Perperam.

vf. 88. *Insigni coelum perfundunt lumine Chelae*] Vulgo: *Insignes*. Sed melior Msti lectio. Cf. Arat. Phaen.

vf. 89. *Insigni hic noua significatione sumitur pro ἀσχη-
μων. Nam Chelae sunt teste Arato φαέων ἐπιδευέες.*

vf. 89. *Ipsam Helicen sequitur senior, baculoque mi-
natus]* Ita Ms. Vulgo: *Inde Helicen.* Pro baculo Ms.
male habet *iaculo.* Baculus est ὁ καλαύροψ. Pro minatus
ed. Ald. *minatur.* *

vf. 90. *Sive ille Arctophylax, seu Bacchi ob munera
caesus Icarus ereptam pensauit fidere vitam]* Sic vtique
cum Grotio legendum. Vulgo corruptissime:

*Se velle Arctophylax, brachiorum munera caecus
Icarus ereptam pensauit munere ripam.*

Ait Germanicus caesum ob Bacchi munera Icarum; ita
enim appellat Tibullus Eleg. IV, 1, 9:

— *cunctis Baccho iucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sidera coelo.*

Graeci plerumque *Icarium* nominant.

vf. 95. *Virginis inde]* Restituit hunc versum in edd.
vulg. omissum Grotius ex Mito. Deest in hoc versum se-
quens. Vterque tamen est necessarius.

vf. 97. *Quam Te, Diua, vocem? Tangunt mortalia
si Te Carmina]* Male vulgo: *Quam te diua vocant, tan-
gunt* etc. Cf. Auienus vf. 273 sq.

vf. 99. *medio mihi cursu]* Ms. *curru.* Male.

vf. 102. *Aurea pacati regeres]* Ms. *regeret.* Male.

vf. 104. 105. *Seu genus Astraei fueris, quem fama
parentem Tradidit astrorum, seu vera intercidit aeuo Or-
tus fama tui]* Ita optime locum constituit Morellius,
quicquid dixerit Grotius. Ed. Ald. habet:

*Sive illi astra genus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit aeuo.*

Ms. Grotii: *sive illa Astraei genus est.* Male quidem, sed
ad veritatem propius. Grotius legendum censuit: *sive
illa Astraei genus es, hoc est, sive Tu illa es Astraea,
Astraei filia.* Durissime, vt quiuis sentiet. Recepi itaque
lectio-

lectionem Morellianam in textum; mutavi autem e msto Grotii vs. 105. *vero*, vti olim legebatur, in *vera*, scil. fama.

vs. 107. *nec dedignata subire*] Ed. Ald. *designata*. Ms. *subiret*. Vtraque lectio vitiosa.

vs. 108. *et puros sine crimine, Diua, Penates*] Ex msto Grotii. Vulgo male: *et puros mores sine crimine, Diua*.

vs. 109. 110. *rude vulgus in omnes Formabas vitae sinceris artibus usus*] Iterum ex msto. Vulgo: *in omnem Formabas vitae sinceris artibus usum*. Approbavit Grotius Msti lectionem; malebat tantum *sinceris* pro *sinceros*, in quo tamen ei non adstipulor.

vs. 112. *discordia nota*] Aliae edd. *discordia nata*. Nostram lectionem tuetur quoque Lactantius Institt. de iustit. V, 5. Arat. Phaen. vs. 108.

Οὐκ ὠλεσθαλέου τότε νεῖκος ἤπισταντο.

vs. 114. 115. Ordo verborum est: Neque auidissima spes per dubios ventos petebat fabricata naue diuitias procul amotas. — Ed. Ald. *petebant* pro *petebat*.

vs. 117. *terminus agri*] Auienus vs. 309.

Nullus telluri limes datus, indice nullo

Culta fecabantur, neque iam discretio campum

Metiri in dominos monstrauerat —

Cicero, cuius versus seruauit Lactantius l. 1.

Ne signare quidem, aut partiri limite campum

Fas erat, in medium quaerebant —

Arbitratur itaque Grotius, excidisse in graeco textu Arati vnum versum, aut potius διακρίσιος apud Aratum Latinos interpretatos esse non *disceptionem*, sed *discretionem*, vt nominat Auienus, aut vt Icti loquuntur, *communi diuidendo iudicium*. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 112. Vol. I. p. 395.

vs. 118. *Praestabat dominis*] Ms. Grot. *dominus*. Male.

vs. 122. *tristisque genas abscondita vitta*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *tristisque genas abscondita ripa*. Ms. Grot. *tristesque*. Versus utique erat corruptus. Acute Grotius animaduertit: Supra vs. 91. habuimus in vulgatis *pensauit munere ripam* pro *pensauit fidere vitam*. Vt ibi *ripam* pro *vitam* positum, ita hîc *ripa* pro *vitta*, inter quae literae tantum repetitae est differentia.

vs. 123. *Nulliusque larem*] Ms. *Nullius larem*. Idem quoque male in sequenti versu: *coetus notauit* pro vulgato: *coetusque notauit*.

vs. 126. *Degeneres semper semperque habitura nepotes*] Ex Msto. Male vulgo:

Degeneres quae habuit semperque habitura minores. Cf. Arat. Phaen. vs. 123. 124. quem etiam expressit Horatius Od. II, 7, 46 sq.

*Aetas parentum peior auis tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosorem.*

In versu antecedenti 125 ed. Ald. vitiose habet: *Increpito partum* pro: *Increpat, O patrum*.

vs. 127. *Quid me cuius abît vsus per vota precatis?*] Sic legendum est autoritate Msti Grot. Corrupte vulgo:

Quid me nunc habitus super et mala vota vocatis? Pro *precatis* Grotio arrisit *procatis* i. e. poscitis. Festus: *Procat dicebant pro poscit*. Sensus eodem redit, et dubito, an non Germanicus sibi permiserit vsum verbi *precare* pro *precari*, forma actiua, necessitate metrica adactus.

vs. 129. *Artibus indomitis tradam*] Male ed. Ald. *tradant*. Morel. Sanctandr. *tradent*.

vs. 130. *super montes abit*] Deest *abit* in Msto. Ed. Ald. vitiose *super monitus abit*.

vf. 133. *vitiis demersa resistunt*] Ms. Grotii *dimensa*. Perperam. In vulgatis edd. praeterquam in Grotiana, sequebatur versus hic:

Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda,
qui cum male esset repetitus ex vf. 142 infra, atque etiam in Msto non legeretur, recte a Grotio deletus est.

vf. 136. *Deseruit propere terras iustissima Virgo*] Ms. *proprie*. Male. Citat hunc versum Lactant. Institt. V, 5.

vf. 137. *Et coeli sortita locum*] Grotius: „Si mihi persuadere possim, Germanicum voce paullo antiquiore usum, non dubitarem hic legere:

Em coeli sortita locum —

Festus: *Em pro Eum ab eo quod est Is*. Sensus tale quid postulat et forte hoc ipsum.“ Potest tamen etiam in *sortita* facile est suppleri; tum docta Grotii emendatione non erit opus:

vf. 138. *Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes*] Ms. *in occasu*. Homer. Odyss. V, 272.

— ἄσπερῶντι καὶ ὀψὲ δύνοντα Βοώτην.

Cf. II. XVIII, 486. Catullus in Coma Berenices LXVI, 65.

Virginis et saeui contingens nanque Leonis

Lumina Calystoi iuncta Lycaoniae

Vertor in occasum tardum dux ante Booten,

Qui vix sero alto mergitur Oceano.

vf. 139. *praestanti lumine*] Ms. *praestantis*. Male.

vf. 140. *Helicen ignis*] Non bene vulgo: *Helicenque ignis*.

vf. 141. Quinque hi versus in Msto Grotii ἀντογράφῳ desunt; sed in ea descriptione, quae litera recentiori facta est, deest versus 142. legiturque perperam vf. 141. bis *quidque* pro *quique*; vf. 143 *qua* male pro *qui*; vf. 145 *ignoti* bene pro *ignotae* aut *ignotis*. — Non intellexit

tellexit autem Aratum Germanicus; ille tres tantum stellas refert, hic quinque. Arat. Phaen. vs. 143.

Οἷός οἱ πρὸ ποδῶν Φέρσται καλός τε μέγας τε
Εἷς μὲν ὑπωμαίων, εἷς δ' ἱξυόθην κατιόντων,
Ἄλλος δ' οὐραλοῖς ὑπὸ γονύασιν·

Recte hos versus interpretatus est Auienus vs. 371.

*Qua sunt prima ferae vestigia, praeminet ignis;
Altera qua pedibus regio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit.*

Cf. Schaubach V. Cl. in not. ad Eratosthenis Catasterism. p. 84. In versu 143. vix sanum est: *et qui sua sidera reddit.* Forsitan legendum: *et qui sua lumina reddit.*

vs. 144. 145. *Namque alii — Vatibus ignoti priscis]* Ita legendum. Praecessit: *ignis non clarior ambit, Quique micat cauda etc.* Possit tamen etiam vulgata lectio: *Namque aliae — Vatibus ignotae priscis* defendi; subintelligendum enim *stellae.*

vs. 147. *At capiti suberunt Gemini]* Ed. Ald. *Ancipitis suberit gemini qua posterior pes.* Verba *qua posterior pes* recte ad Leonis descriptionem retulit iam Morellius. Arat. Phaen. vs. 148.

Ποσσὶ δ' ὑπ' ἀμφοτέροισι Λέων ὑπὸ καλὰ Φασίνας.
Visa est, vt Grotius monet, haec Cancri et Geminorum descriptio nimis arcta librariis et pictoribus; itaque, quod ridiculum est, quaedam ex Auieno vs. 380 depromta hinc inseruerunt hoc pacto:

*At capiti suberunt Gemini, prolemque Tonantis
Egregium, et proprio post reddita numina coelo;
Nam Lacedaemoniis cum Mars caluisset Aphidnis,
Protinus alternae germanos tempora vitae
Iupiter attollit, coelique in celsu receptans
Aeternae flagrare facis iubet ignibus ambos.
Qua media est Helice, subiectum respice Cancrum,
Qua posterior pes, et duro concava dorso*

Tegmina

Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras;

Forma solet; dispar Chelarum flamma coruscat;

Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro.

Laeva duas pigro succendit fomite flammās.

Praeter alios errores, a librariis admissos, versus etiam multi, qui in Auieno sunt, desiderantur mutilâ sententiâ. Sed de his ad Auienum.

vs. 148. *Horrentesque iubas*] Ms. *Ora*, 'horrentesque. Male. Error ex similitudine literarum et soni natus.

vs. 150. *iam tum*] Vulgo *iam tunc*.

vs. 151. *Tunc lymphæ tenues, tunc est tristissima tellus*] Ms. *Hinc Nymphae tenues*, quam lectionem non contemnendam putat Grotius, in quo ei tamen non assentior.

vs. 152. *Et densas laetus segetes bene condit arator*] Ms. *latus* et *condat*. Male.

vs. 153. *Ne mihi tunc remis pulset vada caerula puppis*] Ex Mito, qui etiam habet *tum*. Male vulgo: *vaga caerula*.

vs. 154. 155. *Dem potius ventis excusso vela rudente Excipiamque sinu Zephyris spirantibus auras.*] Ita hos versus emendauit Grotius. Vulgo:

Dem potius ventis excluso vela rudente,

Excipiamque sinu Zephyris spirantibus auras.

Ms. Grotii?

Neu potius ventis excusso vela rudente,

Excipiantque sinus Zephyris spirantibus auras.

In altero versu malim equidem Ms. sequi et legere *Excipiantque sinus*, et in priori magis mihi arridet *Dent* pro *Dem*.

Nam vs. 153. *Ne mihi tunc remis pulset vada caerula puppis* possit ita intelligi, vt aliis præcipiat poeta, neque tantum de se ipso loquatur, hoc sensu: *Dass mir alsdenn ia kein Schiff sich auf's Meer wage! u. w.* Vtrum legeris, sensus idem manet; quod enim sibi consultum putat

tat poeta, id etiam aliis, et vice versa. Virgilius Aen. III, 267.

— *excussos iubet laxare rudentes.*

Rudentes sunt, quibus antennae ad malum constringuntur.

vs. 156. *sive Atthide terra*] Restituit e Msto Grotius. Vulgatum: *sive inclyta forma* longe abscedit ab hac lectione. Dicitur autem Erichthonius *Atthide terra natus*, quia ibi et Panathenaea instituisse et templum arcemque aedificasse fertur.

vs. 157. *qui primus sub iuga duxit*] Vulgo: *qui curru*. Minus bene. Virgil. Georg. III, 113.

*Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
Iungere equos.*

vs. 159. *in sidere reddit*] Male vulgo: *in sidera reddit*.

vs. 160. *Sic nulli currus*] Vulgo: *Sic nulli cursus*. Perperam.

vs. 162. *Ipsae ingens transversus abijt laeua* Geminarum] Vulgo: *laeuam*. Aratum (Phaen. vs. 160.) ad verbum expressit Germanicus:

*Αὐτὸν μὲν μιν ἅπαντα μέγαν Διδύμων ἐπὶ λαίᾳ
Κεκλιμένον ὄρεϊς.*

Quare etiam mutavi *laeuam* in *laeua* (ἐπὶ λαίᾳ). Transversus est κεκλιμένος Arati.

vs. 164. *una putatur*] Lactant. Instit. lib. I. de falsa relig. cap. 21. *Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra quid aliud, quam quomodo sit aut subtrahens patri aut nutritus ostendunt? Capella est Amaltheae Nymphae, quae uberibus suis aluit infantem, de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait:*

— — *Illae putatur*

Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans

Ubera Cretaeae mulsit fidissima caprae,

Sidere quae claro gratum testatur alumnus.

Nostra

Nostra lectio una putatur a Lactantio contextus causa in illa putatur mutata est.

vs. 167. *gratum testatur alumnum*] Ita ex Lactantii loco modo adducto restituendum est. Vulgo: *gratum te gestat alumnum*.

vs. 168. *Hanc Auriga humero portans gerit; at manus Hordos Ostendit*] Sic optime locum constituit Grotius. Vulgo: *Hanc Auriga humero totam gerit*. Ms. Grotii: *Hanc Auriga humero portans, in manibus Hordos*; contra metrum, nisi dicas, *humeris et immanibus* legendum esse, quod vix probabile est. Ex variis his lectionibus Grotius nostram commiscuit. Poterit etiam vulgata seruari, cum sensus sit idem.

vs. 169. *nautis inimicum fidus, ubi illos Orbis ab Oceano celsus rapit*] Ex Mito. Vulgo male: *nautis inimicum fidus in undis. Orbis ab oceano celsus rapit*; sine sensu idoneo. Ed. Ald. *ob Oceano*. Perperam.

vs. 170. *haud semel Hoedi*] Ms. *ad semel Hoedis*. Edd. aliae *aut s. H. Male*.

vs. 174. *et lucidus ore minaci*] Ita Ms. Vulgo: *igne minaci*. Arat. Phaenom. vs. 167.

Πὰρ πρὸς δ' Ἑνιόχου κερᾶν πεπτήσα Ταῦρον.

Interpretatur Germanicus *πεπτήσα minacem*, ut et alii.

vs. 175. 176. *Quamlibet ignarum coeli sua forma docebit, Et caput et patulae nares et cornua Tauri.*] Ex mito emendavit Grotius, paullulum tamen ab huius lectione recedens; ms. enim habet *quemlibet*. Vulgo pessime:

Quem Liber ignarum coeli formando docebat;

Et caput, et patulas nares, et cornua Tauri.

Sensus est: Forma Tauri, et caput, et nares et cornua etiam astrorum ignarum docere possunt, quia non opus habet aliis astris, a quibus designetur. Cf. Schol. ad Arati Phaen. vs. 167. Avienus vs. 441. *Proprio Taurum prenderis ore*. Aratus ipse:

— τὰ δέ οἱ μάλ' δοικότα σήματα κεῖται·

Τοίη ἡ κεφαλὴ διακέριται· οὐδὲ τις ἄλλω

Σήματι τεκμήριαιτο κάρη βοῶς, οἳά μιν αὐτοὶ

Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπόωσι.

Nec est quod quis dicat, *suum* non nisi cum reciprocatione poni. Contrarium pluribus exemplis ostendit Scaliger ad Manil. Astron. I. vs. 360. not. p. 49.

vs. 177 — 179. *Fronte micant Hyades, quae cornus flamma sinistri Summa tenet; subit haec eadem vestigia dextra Aurigae, mediâque ligat compagine binos*] Sic partim ex msto Grotius reposuit, partim ex coniectura emendauit. Corrupte vulgo:

Fronte micant Hyades, quae cornua flamma sinistri

Summa tenet, sub haec eadem vestigia dextra

Aurigae, mediaque ligant compagine Diuos.

nullo sensu et contra metrum. Ex msto Grotius reposuit *cornus* pro *cornua*, laudans locum Marciani Capellae: „*Quamuis ergo dissimilia sint senatus et exercitus, tamen sic genus et cornus in genitiuo dicendum est, quemadmodum Senatus et exercitus.*“ In versu 178. retinuit Grotius *haec* pro *hac*, quod est in Msto. At in versu 179. ex msto *ligat* pro *ligant*; ex coniectura dedit *binos*, quam in textum migrare iussi. Possit vulgatum *diuos* retineri, si Iouem et Erichthonium intelligamus. Exit tamen sensus commodior, *binos* si legeris. Sensus est: Vna eademque stella tenet apicem cornu sinistri et pedem dextrum Aurigae. Aratus Phaen. vs. 174.

— — λαιοῦ δὲ κέρατος ἄκρον,

Καὶ πόδα δεξιτέρων παρακείμενον Ἡνιόχοιο

Εἰς ἀστὴρ ἐπέχει.

Auienus vs. 447:

Vna pedem Aurigae dextrum cornuque sinistrum

Stella tenet pecoris —

vf. 180. *Myrtilus exoritur summo cum fluctibus ore]*
 Recte ita in Msto. legitur. Vulgo:

Myrtilus exoritur summo cum Piscibus ore
 quod falsum est et Arato intactum. Expressit Germanicus hoc versu et proxime sequentibus Arateum (Phaen. vf. 176):

— — συναληλαμένοι δὲ φέρονται·

Ἄλλ' αἰ Ταῦρος προφερέστροφος Ἡνιόχοιο

Εἰς ἐτέρην καταβῆναι, ὀμηλυσίη περ ἀνελθών.

vf. 181. *Totus cum Tauro lucet]* Ms. *Tutus*. Male.

vf. 184. *quia Iuppiter auctor]* Ms. *qua*. Male.

Arat. Phaen. vf. 181. ἐπεὶ Διὸς ἐγγύθεν ᾗσαν.

vf. 186. *Ipsa breuem]* Ms. *breue*. Perperam.

vf. 187. *Diducto passu]* Edd. antiqq. *Diducto passim*.
 Male.

vf. 188—192] Dedi hos versus, quemadmodum illi
 a Grotio emendati et distincti sunt; nam in edd. anti-
 quioribus locus hic legitur corruptissime ita:

— quantum latus a pede dextro,

Cepheus extremam tangit Cynohurida caudam;

Tantundem a laeuo distat minor; utraque iungit

Regula. Cepheos vestigia baltheus ambit.

Qua latus afflexum sinuosi respicit Anguis,

Cassiopeia virum residet sublimis ad ipsum.

Cod. ms. Grotii male habet *Tantumque* pro *Tantundem*.

Firmatur autem lectio Grotiana versibus Arateis Phaen.
 184 sq.

Ἴση οἱ στάθμη νεάτης ἀποτείνεται οὐρῆς,

Ἐς πόδας ἀμφοτέρους, ὅσση ποδὸς ἐς πόδα τείνει.

Αὐτὰρ ἀπὸ ζώνης ὀλίγον κε μεταβλέψειας

Πρώτην ἰέμενος καμπὴν σκολιοῖο Δράκοντος·

Τοῦ δ' ἄρα κ. τ. λ.

Notandum, Germanicum vno loco ad morem communis
 Graecorum linguae Κηφός dixisse, altero ad morem lo-
 num

num ΚηΦῆος. — *Latus Germanico est στάθμη, regula, linea.* Ita alibi in descriptione Zodiaci:

*In sex signiferum si quis diuiserit orbem,
Aequales partes succumbet regula binis
Inferior signis, spatii tantumque tenebit*

Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit.

Duo postremi versus supra exscripti et emendati ad Cassiopeiae fidus pertinent.

vs. 193. *Clara, etiam pernox cum stellas Luna re-*
vulsit, Sed brevis] Sic emendauit Grotius. Vulgo:

Clara etiam pernox coelo cum Luna refulget.

Ed. Ald. vitiose *pernix*. Grotius secutus est Mstum, qui habet:

Clara etiam nox cum stellas Luna refulsit,
mutata vltima voce *refulsit* in *reuulsit*. Apparet ex versu
hiulco in Msto, librarii errore exaratum esse π x pro
pernox. Vulgata lectio potest defendi. Voluit haud du-
bie Germanicus, Cassiopeiam etiam plenilunio lucere;
nam subiungit aduersatiuam: *Sed brevis*. Eundem sensum
vulgata quoque lectio praebet. *Refulgere* h. l. est *über-*
glänzen, überscheinen. Quod Luna plena stellas coelo
reuellat, paullo durius at contortius mihi dictum videtur.
Non conuenit satis vulgata et Grotiana lectio cum Arato
Phaen. vs. 188.

Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίῃ προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλὰ,
Νυκτὶ Φαινομένη παμμήνιδι Κασσιόπειᾳ

Ad verbum Auienus vs. 460.

*Infortunatam spectabis Cassiopeiam;
Sed nec multa tamen, cum coelum lumine toto
Luna replet —.*

Coniicit itaque Grotius, Germanicum in Arato legisse:

Τοῦ δ' ἄρα δαιμονίῃ προκυλίνδεται οὐ μάλα πολλὰ
Νυκτὶ Φαινομένη παμμήνιδι Κασσιόπειᾳ.

Hoc est ex versione Grotii:

*Non procul infelix coeli rapido orbe rotatur
Cassiopeia, nitens plena quoque lumine Luna,
Sed brevis etc.*

Constaret igitur hoc pacto Germanici sententia. Cf. not. ad Arat. Phaen. vs. 188. Vol. I. p. 402.

vs. 194. *Sed brevis et paucis decorata*] Ms. *Sed brevis est p. d.* omissa copula. Male.

vs. 195. *Qualis ferratos obicit clauicula dentes, Succutit et foribus praedicti vincula claustri*] Ita Ms. Grotius ad h. l. „Edd. vulgatae habent:

*Quales ferratos subicit clauicula dentes,
Succutit, et foribus praeducit vincula claustri.*

Vnde Scaliger fecit (ad Manil. I, 362. not. p. 48):

*Qualis ferratos vbicis clauicula dentes
Succutit et foribus redducit vincula claustri.*

vbicis pro *obicis* scriptum putans, et *reducit* prima producta Lucretiano more dici. Sed quia Auienus clauis comparat, et hoc ipsum in Arato vnus literulae mutatione potest obtineri, malim ita legi, ut nos posuimus ex Miti fide, aut, si quid mutandum, hoc modo:

*Qualis ferratos obici clauicula dentes
Succutit, et foribus praeducit vincula claustri.*

Nihil enim opus *vbici* scribere, cum Ms. non *subicit*, sed *obicit* referat. Et alias quoque *subici* eadem forma, qua *obici*, dici posse videtur, quod verbum Ennio quoque usitatum. Mirandum autem non est, si secunda syllaba in *clauicula* producitur, quae regulariter corripitur debuerat, cum similia verba apud poetas, ut *cuticula* et *canicula* simili modo efferri videamus.“ Haftenus Grotius. Vide not. ad Arat. Phaen. vs. 192. Vol. I. p. 402.

vs. 197. *Talis disposita est stellis*] Ita bene Ms. Aratus *διάνειται*. Vulgo: *Talis dispositis stellis*.

vs. 198. *Sic tendit*] Ms. *Si tendit*. Perperam.

vs. 199. *Andromedam meritam non iniusta piacula matris*] Ex Msto. Vulgo: *meritae*. Vtrumque ferri posse, monet Grotius; hoc, vt dicamus *iniusta piacula meritae matris*; illud, vt dicamus *im meritam piacula iusta matris*. Sed prius est venustius.

vs. 200. *Andromede*] Ms. *Andromedam*. Male. *totam quam cernere posse — licet*] Reposuit ex Msto Grotius. Vulgo: *cernere nondum — licet*. Dictum est *posse licet* pro *licet* simpliciter, cuiusmodi phrasis saepius apud seriores poetas latinos reperitur. Apud Manilium occurrit: *potuit generare pro generauit*. Coniecit Grotius, pro vulgato *cernere nondum — licet* posse etiam legi: *cernere quamquam — licet*. Melius tamen lectio Msti, vt vera, retinetur.

vs. 201. *sic emicat ore*] Ms. *micat*. Male.

vs. 202. 203. *Sic magnis humeris candet nitor, hac media ambit Ignea substricta lucet quae Zonula pallid*] Emendauit sic Grotius ex msto. Vulgo:

Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit Ignea substricta fulget qua zonula palla.

vs. 204. *Sed poenae facies remanet, distractaque pandit*] Male edd. antiqq. *Sed pene*. Peius adhuc Ms. *pone*, quamuis vera lectio in hoc se prodatur. Pro *distracta* habent edd. *distrecta*, quod eodem redit.

vs. 205. *Ceu duri teneantur robore saxi*] Vulgo: *cei magni*. Ms. *robora*. Male.

vs. 206. Deest hic versus a Grotio e msto restitutus in edd. antiquioribus.

vs. 207. *Vertice et Andromedae radiat quae stella, sub ipsa Aluo fulget Equi*] Ex Msto. Corrupte vulgo:

Andromedae vero radiat quae stella sub ipsa Aluo fulget Equus;

Ed. Ald. vitiosius: *Albo*.

vs. 208. *tres armos et latera aequis Distinguunt spatiiis*] Iterum ex mīto. Male vulgo: *tres armo, sed latera* etc.

vs. 210. *Ast ceruix*] Vulgo: *Et ceruix*. Minus bene.

vs. 211. *Spumanti mandit sed qua ferus ore lupato*] Ms. *seque ferus*. Perperam. Imitatus est Germanicus Virgīlii versum Aen. IV, 135.

Stat sonipes et frena ferox spumantia mandit.

vs. 212. *Et capiti et longā ceruice insignior*] Ita Ms. Recte. *Capiti ἀρχαῖκῶς* pro *capite*. Longa est epitheton ornans *ceruicis equinae*; laudari solent enim Homero quoque ἐριαυχένας ἵπποι. Arat. Phaen. vs. 210.

— — κεφαλὴ δέ οἱ οὐδέν ὁμοίη,

Οὐδ' αὐχὴν, δολιχός περ βών.

Vulgo: *Et capite et longe ceruice insignior* —

vs. 213. *Stella nitens, armis*] Ms. *Stella nitent armis*. Male.

vs. 215. *Primo praestat equum*] Ex mīto. Vulgo: *Primo praestat equo*. Male. Grotius alias quoque coniecturas propinauit: *Primum praestat equum* i. e. *primae partes equum ostendunt*. Possis etiam legere: *Primum restat equi*. In sequentibus pro raptā, quod est in Mīto edd. antiq. habent *raptā*, quod non omnino improbandum.

vs. 216. *Destituunt visus radios; hinc surgit imago*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *Destituunt, visus radiis hinc surgit imago*; absque sensu. Ms. habet: *Destituunt visus, rudis hinc surgit imago*. Non male. Rude enim opus Graeci vocant ἡμιτελές. Equus autem ἡμιτελής, ut et Aratus nominat. Partes illae Equi, siue Stellae, quae non sunt, sed ex fabula esse finguntur, dictae sunt a veteribus cerni non posse ob oculorum defectum. Ita de septima Pleiade Germanicus vs. 258.

— *sed carpitur una,*

Deficiente oculo distinguere corpora parua.

Similiter hîc in Equi posterioribus. Vtram lectionem retineas, oportet *inde* vel *hinc* interpretari *ab his partibus*, vt apud Plautum et alios *unde* pro *a quo*.

vs. 217. *Gorgonis hîc proles in Pierio Helicone*] Vulgo: *hinc*. Male; rectius *hîc* in Msto, in quo tamen ridicule legitur *imperio* pro *in Pierio*.

vs. 218. *decurreret unda*] Ms. *discurreret*. Non bene.

vs. 220. *nomen tenet Hippocrenes*] Vulgo: *Hippocrenen*. Sic Plautus: *Nomen Mercurii est mihi*.

vs. 221. *Fontis nomen habet*] Ita Ms. Vulgo: *Fontes nomen habent*. Male. Lectio Msti, ait Grotius, forte tolerari possit, si quidem fatemur, ita veteres recto casu extulisse, praesertim cum et Varro dicat, a *ponte* nominatum *pontis* analogicum magis esse quam *pons*. Sed putat simul idem vir *ἡπινώτατος*, transpositis literis scriptum fuisse: *Fons it nomen habet* pro *id*, vt saepe *set* pro *sed*, at pro *ad* et contra, in Msto inuenitur.

vs. 223 — 227. *Inde subest Aries, qui longe maxima currens Orbe suo spatia, ad finem non tardius Vrsâ Peruenit, et quanto breuiore Lycaonis Arctos Axem actu torquet, tanto perniciosior ille Distantes cursu properat contingere metas.*] Egrege restituit integritati hos quinque versus olim deprauatissimos Grotius partim ex msto, partim coniectura ex Arateis ducta. Vulgo:

*Inde subest Aries, qui longe maxima torrens
Orbis, et ad finem spatiis non tardior oram
Peruenit, et quando grauiore Lycaonis Arctos
Axem vel tutor quem tanto gratior ille
Distantes cornu properat contingere metas.*

In his aut nullus plane sensus inest, aut dissimilis versusum horum Arati Phaen. vs. 225.

Αὐτοῦ καὶ Κριοῦ θωάταται εἰσι κέλευθοι

Ὅς ῥά τε καὶ μήκιστα διωκόμενος περὶ κύκλα,

Οὐδὲν ἀΦαυρότερον τροχάει Κυνοσούριδος Ἄρκτου.

Auienus, optimus Arati interpres, v. 518.

Tunc celer ille Aries, longi qui limitis orbe

Aethera percurrens, numquam Cynosuridos Vrsae

Segnior ab lapsu conuertitur.

Ms. Grot. v. 224. habet *Vrsae* pro *Vrsā*, vt dedimus.

v. 225. *breuior Helicaonis*; quare Grotius in ipso textu exhibuit: *graviore Lycaonis*; sed sequi equidem malim propius Mstum, cuius lectio ipsi quoque Grotio fuit approbata in nota ad h. l. v. 227. *cornu*, vt Ms. etiam agnoscit, in *curso* mutatum est. In ceteris nostra lectio cum Msto consentit. Pro *Hinc Aries* in vulg. ed. Ald. *Hunc Aries*. Male.

v. 228. *Clara nec est illi facies*] Ita Ms. Vulgo: *Claraque non illi est facies*.

v. 229. *Officiat si Luna, sua virtute nitere*] Ms.

Efficiat, si Luna sua virtute niteret.

Male. Aratus Phaen. v. 228.

Αὐτὸς μὲν νοσθῆς καὶ ἀνάστερος, οἷα σελήνη

Σκέψασθαι.

Schol. ad h. l. τὸ δέ, οἷα σελήνη, ἀντὶ τοῦ, ὥσπερ ἐν πληθούσῃ σελήνῃ Φαινόμενος. Quem sequitur Auienus v. 523.

— nam quanti luminis astra

Esse solent, aciem quibus aurea Luna retundit,

Manida Lanigeri tantas se forma sub auris

Exerit, in tenui quamquam primordia Phoeben

Orbe habeant, nullumque decus Dea proferat ore.

Germanicus autem aliter Aratum intellexit; putauit enim, hanc dicere, Arietem plenilunio tantum lucere non posse; cum Auienus idem in nouilunio esse asserat. Ita-

que ~~est~~ apud Aratum non ut Auienus et Scholiastes pro *quemadmodum*, sed pro *utpote* cepisse videtur.

vs. 230. *Sed quaerendus*] Ms. *sed quaerendum*. Male.

vs. 231. Deest hic versus in editt. antiquioribus, restitutus a Grotio.

vs. 232. *Vt Chelae, candens aut baltheus Orionis*] Ms. *ut baltheus Orionis*.

vs. 233. *Est etiam propiore Deum cognoscere signo*] Grotius ex msto pro *signo* dedit *motu*, non spreta tamen vulgata lectione. Sed est alia difficultas in voce *Deum* interpretanda. Coniicit Grotius, legendum *propiore d' eum* litera *d* interiecta, ut Plautus aliique *mederga*, *tederga* extulerunt; ipse tamen coniecturae parum tribuens. Forsitan pro *dum* rescribendum *Crium*, quod graece Arietem sonat, verum prima huius vocis syllaba producitur. Itaque necesse est, Deos interpretari stellas, qua ratione Germanicus potuit et supra Aurigam et Taurum Diuos dixisse; aut Deum interpretari Arietem, quia erat Neptuni filius, ut in fabulis legimus. Cf. Eratosthen. Catasterism. cap. 19. Hygin. fab. 188. et Schol. lat. ad nostrum locum.

vs. 234. *donum hoc spectabile Nili*] Intelligit Germanicus Aegypti partem ad mare mediterraneum sitam, per Nilum circumfluentem in figuram similem τοῦ Δ formatam. Herodot. II, 5. Αἴγυπτος — ἔστι Αἴγυπτίοισι ἐπικτητός τε γῆ, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ. Manilius IV, p. 104. ed. Scaliger.

Et Libyam Aegyptique latus donataque rura.

vs. 235. *Diuitibus generatum undis in sede notarit*] Reposuit Grotius *generatum* e msto pro *veneratum*, quod est in vulgatis. Idem ms. habet *notabit*.

vs. 236. *aequata duorum*] Ms. *deorum*. Perperam. Manil. I. vs. 358.

Succedit iniquo

*Diuisum spatium, quod tertia linea dispar
Conspicitur paribus, Deltoton nomine fidus.*

vs. 238. 239. *Hunc Aries iuxta; medium Deltoton
habebit Inter Lanigeri tergum et Cepheida moestam*] *Ma-*
le vulgo legitur et distinguitur:

Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

ita ut diuisus ab hoc versus sequens ad Piscium imagi-
nem referatur. Sensus est: Aries iuxta tertium ductum
Deltoti; Deltoton vero medium situm est inter Arietem
et Andromedam. Versus igitur 238 et 239. iungendi
sunt. Ms. Grotii *Hunc Aries*, id quoque male. Ed. Ald.
recte habet *Hunc Aries*, quod male Morellius in *Hinc*
mutauit.

vs. 240. *Hunc ultra gemini Pisces, quorum alter in
Austros*] Sic recte edd. Ald. et Basil. Iterum Morellius
male dedit *Hinc. Austros* reposui ex Mito. Vulgo *Austrum*.

vs. 242. *niueus quas procreat Haemus*] Grotius in
textu legit *niueas*, scil. *flridentes auras*. Sed vulgata quo-
que lectio *niueus* seruari potest, et forsitan melius seruetur.

vs. 246. *dextram Andromedae cernetur ad vltimam*] Sic legendum est. Vulgo *cernuntur*. Ms. Grot. *cernan-
tur ad illum*. Vitiose. Quod autem *dextram* dictum sit,
cum *sinistram* dici debuisset, est error ipsius Germanici.

vs. 247 — 249. Hi tres versus in edd. antiquioribus
desiderati a Grotio e Mito restituti sunt. *Deuota virgo*
est Andromeda.

vs. 250. *Tantus ubique micat*] Ex Mito. Vulgo:
Tantus et ille micat.

vs. 251. *Dextera sublatae similis prope Cassiopeiam*] Ita Ms. Vulgo:

Dextera sublata similis prope Cassiopeiam.

Arat. Phaen. vs. 251.

Καὶ οἱ δεξιτερὴ μὲν ἐπὶ κλισμὸν τετάνυσται

Πενθεροῦ διΨροῖο —

Coniicit itaque Grotius, apud Germanicum legendum:

Dextra sublata folium prope Cassiopeae.

Auianus vs. 575.

Dextera moerentis folium prope Cassiopeae

Tenditur —

vs. 252. *Sublimis fulget; pedibus properare videtur]*

Male vulgo distinctum: *Sublimis fulget pedibus; properare videtur.*

vs. 253. *findere plantis]* Ex msto. Vulgo: *tangere palmis.* Alatae fangebantur Persei plantae. Propertius Eleg. II, 30, 2.

Non si Pegaseo veteris in aera dorso,

Non tibi si Persei mouerit ala pedem.

vs. 254—256. Suppleuit tres hosce versus, quibus edd. antiquiores carent, Grotius ex Msto. Pleiades sunt Tauri quidem signa, sed sub Persei poplite.

vs. 260. *Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas]*

Bene haec, inquit Grotius, non tamen ex mente Arati. Videtur enim Germanicus in animo habuisse Phaen. vs. 259.

Οὐ μὲν πως ἀπόλωλεν ἀκρυθῆς ἐκ Διὸς ἀστήρ,

Ἐξ οὗ καὶ γενεῇθεν ἀκούομεν —

vs. 261—263. *Electra, Alcyoneque, Celaenoque, Meropeque, Asterope et Taygete et Maea, parente Coelifero genitae, si vere sustinet Atlas]* Sic versus hos constituit et ex msto et coniectura Grotius. Vulgo:

Electra, Alcyoneque, Celaenoque, Taygeteque,

Et Sterope, Meropeque simul, formosaque Maia,

Coelifero genitae, si vere sustinet Atlas —

Haec vulgata lectio ex Auiano desumpta est, vbi tamen recte *famosaque* legitur; nam sequitur *Prole Dco.* In nostra lectione *Maea* parente scriptura *Maea* ex Msto proposita non debet offendere. Cum enim in omnibus ferme

vocibus

vocibus *ai* diphthongum in *ae* vertant Latini, pauculae tantum sunt voces, in quibus vtramque literam seruauerunt, vt *Maia*, *Aiax*, quae cur non ad exemplum reliquarum latina diphthongo scribi possint, nulla est ratio. V. 263. *genitae* retinendum est suadente ipso Grotio, qui tamen in textu, operarum forsitan peccato, *genitas* dedit, vti in Msto legitur. Idem Ms. in eodem versu male habet *si ultro* pro *si vere*. Similis locutio supra v. 165.

— *si vere Iupiter infans*

Vbera Cretaeae mulsit fidiſſima caprae.

v. 265. *Lumine non multis Pleias certauerit astris*] Ita legendum. Vulgo: *Lumine non multo*,

v. 266. Male deest hic versus in msto Grotii, vti quoque duo proximi versus perperam positi sunt post illos, qui infra sequuntur: *Plurimum acceptae et Deuiſam effigiem.*

v. 267. *veniens superimminet Auster*] Vulgo: *ventus supereminet Auster*. Pro *Auster* Mstus alieno loco, vt dictum est, *aestas* refert.

v. 268. *Et cum surgit hiems ponto fugienda peritis*] Ms. *At* pro *Et*; in ceteris cum nostra lectione conspirat. Vulgo: *Et cum surgit hyems portu fugienda peritis.*

v. 269—271. *Quin etiam Lyra Mercurio dilecta, Deorum Proli accepta, pio coelo nitet, ante labore Deuiſam effigiem planta quae erecta sinistra*] Desunt tres hi versus in editionibus Grotianâ antiquioribus. Leguntur in Msto Grotii corruptissime sic:

Quin etiam Lyra Mercurio dilecta Deorum

Plurimum accepta prohs caelo nitet ante labore

Deuiſam effigiem planta, erectaque dextra.

Quemadmodum equidem hos versus exhibui, emendati sunt a Grotio. Deorum prolem Germanicus vocat Argonautas.

vs. 272. *Tempora larua premit torti subiecta Draco-*
nis] Ita Ms. Vulgo *Parthi* pro *torti*.

vs. 273. *Summa genu submersa tenet, qua se Lyra*
versat] Grotius ad h. l. „Hic versus huc non pertinet.
 Et vin' coniecturam audire elegantem? Ponendus hic ver-
 sus litera vna mutata eo in loco, vbi συνανατελλόμενῃ
 ταῖς χηλαῖς referuntur, hoc modo:

Nixa genu species flexo redit ardua crure

Summa genu submersa tenet, qua se Lyra versat.

Aut si voluit cum vulgatis malis, non pugnabo. Sensus
 est: Engonasi genu illud, quod inclinatum est, laeuum
 scil., oritur; alterum, quod prope Lyram est, adhuc sub-
 mersum manet. Iuuat coniecturam meam, quod eo loco
 Aratus meminit similiter Lyrae; ait enim Phaen. vs. 615.

Αἰεὶ γυνὴ, αἰεὶ δὲ Λύρη πεπτηῶτος.

vs. 274—276. *Contra spectat auem, vel Phoebi qui*
fuit olim Cygnus, vel Ledaë thalamis qui illapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit] Hanc lectio-
 nem Grotius Msti vestigiis insistens concinnauit. Vulgo:

Contra spectat auem, vel Phoebi quae fuit olim,

Cygnus de thalamis candens qui lapsus adulter

Furta Iouis falsa volucer sub imagine texit.

In textu Grotius dedit: *qui fuit olim Cygnus, vel can-*
dens thalamis. Ms. habet: *qui fuit olim Cygnus Nilie-*
dae thalamis. Duas fabulas hîc Germanicus attingit, prio-
 rem de olore Phoebi, posteriorem de Ledaë adultero.
 Priorem neque Hyginus, neque anonymus Scholiastes
 latinus, neque Auienus tetigerunt. Solus Theon agno-
 vit ad Arati Phaen. vs. 279. Τοῦτον τὸν ὄρνιν οἱ μὲν
 λέγουσιν ὄντα Κύκνον καταστρεψθῆναι εἰς τιμὴν τοῦ
 Ἀπόλλωνος, ἄτε μουσικὸν ὄντα.

vs. 276—279. Hi versus in vulgatis desunt; supple-
 vit Grotius e Msto. *Defectum fidus, vt supra vs. 65.*

Haud procul Effigies inde est defecta labore.

Pro *in cygnum*, vt est in Msto, legendum *in cygno*.
Arati verba l. l. aliud sonant.

vs. 279. *Haud medii fulgoris*] Ed. Ald. *Aut pro*
Haud. Male.

vs. 281. *At laeua fugit*] Ms. *fulget*. Pessime.

vs. 283. 284. *Piscibus interlucet Equi latus, at caput*
eius Dextra manu latices quâ fundit Aquarius exit] Re-
stituit hos versus in edd. antiquioribus desideratos e Msto
Grotius. Mutauit autem *ad* et *quae*, vt Mstus habet,
in at et *quâ*. Versus duo sequentes:

Nec procul hinc dextrâ diffundit Aquarius undas,
Atque imitata cadunt errantis signa liquoris

quia videbantur pertinere ad Aquarii descriptionem, Gro-
tius hoc loco e Msto textui inseruit. Non pertinent ta-
men huc illi, vt ipse postea in notis animaduertit; nam
iidem infra suo loco repetiti inueniuntur post Piscis No-
tii asterismum. In eodem Msto Grotii hîc sequebantur
quatuor alii versus, quorum primus incipit: *E quibus*,
vltimus definit: *pernicia crura*, qui eodem loco reperien-
tur. Versus etiam ille a Grotio b. l. appositus:

Scorpios erepta torquet qua spicula caudâ

huc non pertinet et emendandus est, vt infra docebitur.

vs. 285. 286. *Quo prior Aegoceros semper properare*
videtur Oceano merjus sopitas condere flammâs] Prior
versus in edd. antiquioribus deest. Emendauit eum Gro-
tius. Nam Ms. habet: *Cum primum Aegocero*. Referen-
di autem sunt hi versus et proxime sequentes non ad
Aquarium, vt in edd. antiquioribus, sed ad Capricornum.
Verum est quidem, Aquarium posteriorem Capricorno
occidere; sed nihil ad Arati mentem, quem hîc nulli in-
terpretum videntur intellexisse. Plura de Arati mente
disputauit Grotius ad Ciceronis Aratea p. 75. Putat Arati
versus Phaen. 284.

— — ὁ δ' ὀπίσταντος Αἰγοκερῆος

Τέλλεται. αὐτὰρ ὅγε πρότερος καὶ νεώτερος μᾶλλον
Κεκλίται Αἰγοκερῶς

sic vertendos esse:

— — *sed Aquarius Aegocero esse*

Posterior, contra Aegoceros prior esse videtur,

Adque Notum inferior —

Sensus est: si redeas ab Austro ad Boream, ἐκ τοῦ χειμῶνος εἰς εὐδίαν, ut Theon loquitur, posterior lucet Capricorno Aquarius, si a Borea ad Austrum, Capricornus Aquario prior et ad inferiora inclinatur. Pro τέλλεται apud Aratum forte legendum ἔλκεται, ut coniicit Grotius, quam coniecturam iam notavi Vol. I. p. 409. ad vs. 285.

vs. 287. *Tum brevis occasus ortusque intercipit hora]*
Ita optime Ms. Vulgo corruptissime:

Imbres, occasus ortusque intercipit ora.

vs. 288. 289. *Cum sol ambierit metas gelidi Capricorni; Nam neque perficiet cursus et vota brevis lux]*
Duo hi versus desiderantur in edd. antiquioribus. Posterioris initium in Msto est: *amneque*, deficiente prima littera. Itaque Grotius rescriptit *Nam neque*. Possis etiam reponere: *Iam neque*.

vs. 290. *nox atra]* Ed. Ald. vitiose *mox atra*.

vs. 291. *clamatos frustra expectaueris ortus]* Ed. Ald. *aspectauerit*. Morellius in textu dedit *spectauerit*; in notis p. 151. emendauit *Aspectaueris*. Dixit Germanicus *clamatos* graeco more, et sine dubio legit apud Aratum Phaen. vs. 290. non *βοωμένω* sed *βοωμένη*, ut ad ἡώς referatur.

vs. 292. *Tunc rigor]* Ms. *rigora*. Male.

vs. 293. *Pigra ministeria et nautis tremor occupat artus]* Ex Msto. Vulgo: *Tarda ministeria — alligat artus*.

vf. 294. *Sed rationem animi*] Sic recte Ms. Male vulgo: *Et rationem animi*.

vf. 295. *vacua aequora cernat*] Ms. *cernunt*. Male.

vf. 296. *ratis innatat undis*] Vulgo: *innatet*. Perperam.

vf. 297. *Interea tentare undas iuvat, aspera sed cum Affultat lateri deprensa spuma carinae.*] Ms. deprauatissime:

Inter ratem temptare undas iuba, asperas et cum, quem versum mutato ordine sequitur vf. 300. in vulgatis: Inuentasque alii; deinde versus in vulgatis 298. Affultat lateri.

vf. 299. *Tunc alii curuos prospectant littore portus*] Male vulgo: *Tunc alti*. Desideratur hic versus in msto Grotii.

vf. 301 — 303. *Ast alii procul a terra iactantur in alto; Interea exanimat pauidos instantis aquae mons; Munit eos breue lignum —*] Duo priores versus Grotius transposuit; nam in vulgatis versus: *Interea exanimat* praecedit primo: *Ast alii*. Male quoque edd. vulgatae habent: *e terra iactantur in altum*. Pro *munit eos* vulgo legitur *munit et hos*; perperam; in msto *punit eos*. Grotius vulgatum *munit* et ex Msto *eos* in textum recepit.

vf. 303. *fata instantia pellit;*] Ms. *pellunt*. Male.

vf. 304. *Nam tantum a leto*] Ex msto. Vulgo: *Et tantum*.

vf. 305. *Belligeri Titan magnum cum contigit arcum Ducentemque Ferum sinuato spicula neruo*] Ita hos versus emendauit Grotius. *Ferus*, ὁ Φῆρ, quod Centaurum Homero significat. Vulgo:

*Belligerum Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo.*

Ms.

Ms. Grotii cum nostra lectione consentit, praeterquam quod habet: *Lucentemque ferum*, pro *Ducentemque*, quod posterius Grotius recte seruauit.

vs. 307. *Iam clausum ratione mare est*] Supra dixit Germanicus: *rationem animi temeraria pectora soluent*. Iam periculo ingrauescente Ratio superauit. Notandum autem *clausum mare*. Sic Manilius Astron. I, 365.

— — *Hoedi claudentes fidere pontum*.

Vegetius: *Ex die III Id. Nouembr. usque in diem IV Id. Mart. maria clauduntur*. Cf. not. ad Arati Phaen. vs. 299. Vol. I. p. 410.

vs. 308. *Infestam noctem fugitat longasque tenebras*] Ex Grotii emendatione. Vulgo: *fugit ad*. Ms. *fugiat*.

vs. 309. *tum nocte suprema*] Ms. *tum nocte superba*. Male.

vs. 310. *ille micat supra freta*] Ita Ms. Vulgo contra metrum *super*. Error ex veteri scriptura *supera*.

vs. 312. *Tunc alto Cynosura redit*] Sic bene correxit Grotius. Vulgo: *Tunc alte Cynosura repit* sine sensu et metro. Ms. non melius: *Tunc alte Cynosura regit*. Emendatio Grotii est verissima. *Alto redire* poetis astronomicis est oriri. Cynosura, ut monuit Grotius, numquam occidit aut oritur. Sed quia in Sphaera nostra altera pars Meridiani breuior est altera, hemicyclio scil. ad polum mundi diuiso, cum Vrfa in breuiorem illam partem demergitur, occidere dicitur, cum eundem circulum transcendens ad punctum illud, quod Zenith vocant, ascendit, oriri perhibetur. Hac ratione dixit Manilius V, 694.

Ac Cynosura minor cum prima luce resurgit.

vs. 313. *Mergitur Orion*] Ms. *Vergitur*. Male.

vs. 314—317. *Est etiam, incertum quo cornu missa, Sagitta, Quam seruat Iouis ales; habet miracula nulla. Si coelum ascendit, tamen arduus armiger hic est. Vnguibus*

gibus is nocuis Phrygium rapuit Ganymedem] Sic hunc locum restauravit Grotius. Tres priores versus desunt edd antiquioribus. Versus tertius in Msto sic legitur:

Si coelum ascendit Iouis armiger, hic tamen arduum.

Apparet, vocem Iouis inepte ex versu praecedenti repetitam esse. Omnino versus est deprauatus. Pro vulgato: *Vnguibus innocuis* in ultimo versu Grotii emendationem in textum recepi. Posses etiam, vulgata lectione *innocuis* servata, versum sic refingere:

Vnguibus innocuis Phrygium is rapuit Ganymedem.

Miracula vs. secundo Germanicus vocat stellas eximiae magnitudinis. Ouid. Metam. II, 193.

Sparsa quoque in vario passim miracula coelo.

Cornel. Seuerus in Aetna vs. 243. (Wernsdorf poet. lat. min. T. IV. p. 139.)

Quo volet Orion, quo Sirius incubet ardens

Et quaecunque iacent toto miracula mundo.

In textu Seueri apud Wernsdorsium male legitur: *Sirius incubet index — tanto miracula mundo.* — In versu tertio emendando Grotius respexit Arat. Phaen. 3. 4.

— — χαλεπὸς γὰρ μὲν ἐξ ἄλλος ἐλθεῖν.

vs. 318. 319. *Et telo appositus custos, quem Iuppiter arsit In puero, luit excidio quem Troia furorem]* Iterum ex emendatione Grotii. Vulgo: *Et coelo appositus custos, quo Iuppiter arsit.* Ms. habet *Et telo appositus cuius.* Aliam quoque coniecturam proposuit Grotius hanc: *Et coelo appositus cuius*, eleganti metaphora, commistis lectionibus ex vulgatis et msto. Nostra tamen lectio melior et fabulae de Aquila, fulminis Iouis custode, aptior.

vs. 320 — 322. *Delphin inde brevis]* Hi tres versus a Grotio ex Msto restituti sunt, vbi in primo versu legitur *Delphini inde b.* Nymphe Atlantis est Amphitrite, de qua per Delphinum aucta vid. Eratosth. Catasterism. cap. 31. Hygin. II, 17.

vf. 325. *declivis ducitur ordo*] Ms. *declinis dicitur ordo*.

vf. 326. *Sentit et*] Ms. *Sentiet*. Perperam.

vf. 327—329. *Primus in obliquum rapitur sub pectore Tauri Orion; non ulla magis vicina notabit Stella virum, sparsae quam toto corpore flammæ*] Hi tres versus in edd. Grotianâ antiquioribus defuerunt. Mutavit quaedam Grotius. In Msto legitur: *Primus in obliquo, renitente sensu*. Omnino autem vult Germanicus: Orionem non debere ex vicinis astris nosci, sed suis sideribus facile clarere. Cf. Arati Phaen. vf. 323 sq.

vf. 330. *Tale caput, magnique humeri, sic baltheus exit, Sic vagina ensis, pernici sic pede lucet*] Vulgo corrupte:

*Tela, caput, magnisque humeris, sic balteus ardet
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.*

Ms. *pernici sic pede luait*. Quare Grotius vulgatum *fulget in lucet* mutavit.

vf. 332—334. *Talis ei et custos aderit Canis ore timendo, Ore vomit flammam, membris contemptior ignis, Sirion hanc Graii proprio sub nomine dicunt*] Desunt hi tres versus in edd. antiquioribus. In Msto legitur versu primo: *Talis et custos*, et versu tertio *prio suo nomine*, ex quo verum *proprio sub nomine* Grotius elicuit. Forsitan etiam olim legebatur *patrio sub nomine*.

vf. 336. 337. *Discernitque ortu longe sata; viuida firmat; At quibus adsutae frondes, aut languida cervix, Exanimat;*] Ex emendatione Grotii. Metaphora non ineleganti videri potest Germanicus *arborum ceruices* dixisse et *frondes assutas*, quae non satis firmiter inhaerent. Vulgo:

*Discernitque; ortu longe sata vivida firmat:
At quibus aræatae frondes, aut languida radix,
Exanimat;*

Ms. habet: *At quibus adfuetas frondes aut languida cernis, Exanimat;*

vl. 339. *primo speculatur ab ortu*] Monet Aratus, Sirium etiam in occasu conspiciendum; ait enim Phaen. vl. 336.

Καίρου καὶ κατιόντος ἀνοούμεν — —

Sensus utriusque idem: Sirium a primo initio ad finem usque non negligendum. Est enim vehemens in ortu et occasu. Manilius I, 386.

*Subsequitur rapido contenta Canicula cursu,
Qua nullum terris violentius aduenit astrum,
Nec grauius cedit, nec horrens frigore surgit.*

vl. 340. 341. *Auritur Leporem sequitur Canis, at fugit ille, Vrgetur cursu rutili Canis ille per aethram*] Ex Msto Grotius hos versus inseruit; desunt in edd. antiquioribus. In priori versu Mstus habet *et*, quod equidem in *at* mutatum velim; in posteriori *per aethera*, a Grotio refictum in *per aethram*. Saepissime Auienus dixit *aethram* pro *aethera*.

vl. 342. *Sic virunque oritur, sic occidit in freta fidus*] Putabat Ios. Scaliger legendum: *Sic in utrumque*, et hunc versum ad Sirium referendum, quod concedi posset, nisi in Msto duo versus antecedentes, a Scaligero ignorati, inserti essent. Monet tamen Grotius, versum *Vrgetur cursu* profecto ex Auieno vl. 759. desumptum esse, sicut etiam tres in Msto sequentes:

*Paruulus in stellis Lepus est quoque; nanque ubi
magnus*

*Emicat Orion, gemina ad vestigia subter
Voluitur, instantem premit igneo Sirius ore.*

In edd. Grotianâ antiquioribus secutus est versum *Sic utrumque alter t. is*:

Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

qui ab indocto aliquo monacho profectus e a Grotio textu eiectus est. Igitur versum *sic utrunque oritur* excipere debet versus *At qua cauda Canis*. Sensus totius loci est: Canis Leporem insequitur; Lepus Canem fugit; ea figura oriuntur et occidunt. Aratus Phaen. vs. 341.

Καὶ οἱ ἐπαντέλλει, καὶ μιν κατιόντα διώκει.

Idem Auienus multis versibus hîc exprimit, qui et alibi simili modo dixit:

— — *sic magno praepes Olympo*

Subuehitur, subit occidui sic marmoris undas.

vs. 343—345. *At qua cauda Canis*] Tres hi versus, a Grotio e Mito restituti, desunt in edd. antiquioribus.

vs. 346—348. *Vt cum decurrens inhihet iam nauita remos, Auerfamque ratem votis damnatus ad oram Perligat, optatam cupiens contingere terram*] Male vulgo versu primo *At cum*; versu secundo et tertio: *damnatus ab ore Perlegit*. Correxerit Grotius e Mito.

vs. 349. 350. *Sed quia pars violata fuit, coeuntia saxa Numine Iunonis tutus cum fugit Iäson*] Ms. *qua pars*. Male. Duas affert rationes Germanicus, cur Argo a puppi oriatur et prora careat: Priorem ex Arato Phaen. vs. 345. quo nautae appellere cupientes nauem conuertant et remos inhihent, quod ἀνακόπτειν dixit Aratus, alii, vt Cicero ostendit, πρύμναν κρούσασθαι (vid. Grotii not. ad Arat. p. 8.); alteram rationem omnibus Mythologicis intactam, quod prora inter rupes fuerit collisa, vix periculum effugiente Iasone. Mentio tamen fit huius rei in Argonauticis Orphicis vs. 1157. vbi fatidica nauis ita loquitur:

*Οἱ μοι ἐγὼν, ὅφελόν με διαρῥαισθεῖσαν ὀλέσθαι
Κυανέαις πετραῖσιν ἐν ἄξεινφ τε κλύδωνι.*

vs. 351. 352. *Haec micat in coelo late, non amplius, altus Qua surgit Malus*] Ita hos versus legere iussit Grotius. Sensus est: Non amplius micat Argo quam
vsque

usque ad malum. Aratus: *καρ' αὐτὸν ἰστόν*. Ellipsis τοῦ
quam similis post antecedens comparativum apud veteres
valde frequens est. Vulgo:

*Haec micat in coelo lateri non amplior, aëus
Qua surgit malus*

Melius in Msto:

*Haec micat in coclo lateri non amplius aucta,
Qua surgit manus*

manus vitiose exaratum pro *malus*. Poterit *lateri* tolera-
ri; sunt enim latera αἱ πλευраὶ navis, vt supra:

Affultat lateri deprensa spuma carina.

vf. 354. *Puppis demisso tantum stat roscida clauo*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *lucida clauo*, non male quidem; at in Msto: *roscida laeuo*; vtraque hac lectione commissa euasit nostra. Aratus Phaen. vf. 351. dixit *πηδάλιον κεχαλασμένον*. Germanicus deriuauit *κεχαλασμένον* non ἀπὸ τοῦ χαλᾶν, sed ἀπὸ τῆς χαλάζης. Grando autem, nix, pruina, ros, si non eadem, sunt tamen cognata et affinia. Igitur *roscida puppis*, *πηδάλιον κεχαλασμένον*.

vf. 355. 56. 57. *Haud procul expositam sequitur Nerëia Pisfris Andromedam; media est Solis via, cum tamen illa Terretur monstro pelagi, gaudetque sub axo*] Tres hos versus ex Msto Grotius restituit. Pro *Haud procul* Ms. perperam *At procul*. Arat. Phaen. vf. 353. οὐκ ὀλίγον περ ἀπόπροθι. Eleganter autem dixit Germanicus: *media est Solis via*, h. a. Zodiacus, quem Aratus alibi *ἡελίοιο κέλευθον* vocat, interiacet. Huc pertinet versus Manilii Astron. I. 356.

Andromedam vastos metuentem Pisfris hiatus,
vbi male in edd. nonnullis *Piscis* legitur. De bellua marina Pisfri Valer. Flacc. Argon. II, 530. iamque agmine toto *Pisfris adest*, miseraeque inhiat iam proxima praedae.

vf. 358. *Diuerſo poſita*] Ms. *Diuerſi*. Male.

vf. 359. *Auſter Piſtrin agit*] Sic bene Ms. Arat. Phaen. vf. 356.

— — νότος ἐχθρὸν ἀγλῆς

Κῆτος —

Vulgo ſine ſenſu: *Auſter piſtris agit*. *Piſtrin* autem per metatheſin pro *Priſtin* dici, nemo eſt qui nſciat.

vf. 362—364. *Annem, qui Phaethonta ſuas deſcendit ad undas, Poſtquam patris equos non aequo pondere rexit, Fulmine reddentem flammas Iouis*] Tres hi verſus, quibus edd. antiquiores carent, a Grotio e Mſto reſtituti ſunt. In verſu 364. Grotius eleganter coniecit: *Fulmine reddentem flammas Iouis*, pro eo, quod eſt in Mſto, *Vulnere reddentem flammas Iouis*. Ouid. Metam. II, 311.

— *Et dextra libratum fulmen ab arce*

Miſit in aurigam, pariterque animaque rotisque

Exiit, et ſacuis compeſcuit ignibus ignes.

Pulchre igitur dicit Germanicus Phaethontem flammas ſolis reddentem flammis et fulmine Iouis.

hunc noua ſylua] Ouidius Met. II, 372.

— — *ſyluamque ſororibus auſtam.*

Eſt fabula nota.

vf. 365. *Planxere ignotis moeſtae Phaethontides vlnis*] Ex Mſto. Male vulgo: *Asiae Phaethontides vlnis*. Dixit Germanicus *ignotas vlnas* vt Ouidius Met. II, 352.

Ille dolet fieri longos ſua brachia ramos.

Melius refertur hic verſus ad deſcriptionem Piſtris, non vt in edd. antiquioribus, ad Eridanum.

vf. 366. *Eridanus medius liquidis interiacet undis*] Sic emendauit Grotius. Ms. *hincet undis*. Vulgo *interiacet aſtris*. Verum *aſtra* quomodo poſſunt dici *liquida*? Vult Germanicus Eridanum medium fluere inter Heliodum filuam, de qua locutus eſt. Aratus Phaen. vf. 360.

vocat

vocat πολύκλαυστον ποταμόν, quia electra, lacrymae Heliodum, in Eridanum stillant. Ovidius Met. II, 364.

— — stillataque sole rigescent

De ramis electra novis, quae lucidus amnis

Excipit, et nuribus mittit gestanda Latinis.

vs. 367. *Huius pars undae laeuum tenet Orionis]* Vulgo: *laeuum ferit Orionis.* Ms. *medium tenet Orionis.* Nostram lectionem ex vtraque hac mixtam dedit Grotius.

vs. 368 — 370. *procul ambobus quā Piscibus vnus Vincula coniecit nodus, cristam super ipsam Aequoreae Pistris radians]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

— — *procul amotis qui Piscibus vsus,*

Vincula coniecit nodus; cristam super ipsam

Aequore Pistris adit.

Ms. *coniecit pro coniecit* et vs. 370. *Aequorae Pistris radians.* In promptu sunt rationes, quibus emendatio Grotii nititur. Pro *amotis* reposuit *ambobus* secundum Aratum Phaen. vs. 362.

Δεσμοὶ δ' οὐραῖοι, τοῖς ἰχθύεσσιν ἄκροι ἔχονται,

ἄμφω συμφορέονται

vs. 370, 371. *sunt libera coelo Sidera, non vllam specie reddentia formam]* Vulgo: *sunt illi libera coelo Sidera, nonnullam.* Ms. *pro specie habet coelo, ex versu antecedenti male repetitum.*

vs. 372. *Sub Leporis latus, auersam post denique puppim]* Vulgo: *sub Leporisque latus versam. Perperam.* Nostra lectio ex Msto.

vs. 373. *Inter et Eridani flexus clauumque carinae]* Ita Ms. Vulgo: *Inter et Eridanum, flexusque cauumque carinae.*

vs. 374. *Atque haec ipsa nota est nullam praebere figuram]* Iterum ex Msto, qui tamen habet *praebuere*, librarii vitio. Vulgo corrupte:

Atque haec ipsa notat, si nullam ferre figuram

vs. 375 — 377. *Sunt etenim toto sparsi sine nomine mundo Inter signa ignes, quibus et si propria desit Forma, per apppositi noscuntur lumina signi.*] Ita hos versus legit Grotius. Vulgo deprauatissime:

Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi

Inter signa ignes etiam, quibus et sua desit

Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

Emendationes Grotii sunt verissimae. In versu vltimo mutauit *oppositi* in *appositi*; nam Aratus Phaen. vs. 380. habet *παρὰπρὸς*.

vs. 378 — 380. *Est etiam a Geminis diuersus Piscibus unus, Qui Boream fugitat, totus directus in Austros, Ventre sub Agoceri, Pristim conuersus ad imam.*] Petiit hos tres versus iterum ex Mito Grotius; desiderantur enim in edd. antiquioribus. In versu secundo Ms. habet *fugiat*, quod recte in *fugitat* mutauit Grotius, vt supra quoque. In versu primo textus Grotianus perperam *diuersis* exhibet pro *diuersus*.

vs. 381. *quā vestigia figit*] Ms. *quae*. Male.

vs. 384. *nec causa est nominis vlla*] Ita Ms. Non male vulgo: *nec causam nominis vllam*. Causa nominis est fabula.

Post vs. 385. *Nec procul hinc dextra defundit Aquarius undas*] Sic Ms. Vulgo *diffundit*. Alieno tamen loco, vt iam supra monitum, hic versus legitur, vt et sequens:

Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.

Imitata, μίμηδεντα, Germanicus dixit passiue. Simile est illud Virgilii Bucol. Ecl. IX, 53.

Nunc oblita mihi tot carmina —

vs. 386. *E quibus*] Ms. *Et quibus*. Male.

vs. 387. *Squamigeræ Pisctris, pedibus subit altera signi*] Ms. *squamiger iustis pedibus subit altera signis*. Vitiose.

vs. 388. *est et sine honore corona*] Videtur Germanicus in Arati Phaen. vs. 401. legisse ἀγνωτοὶ κύκλῳ pro ἀγνωτοὶ κύκλῳ. Cf. not. Vol. I. p. 417.

vs. 398. *Ante Sagittiferi paullum pernicia crura*] Versus ex Mito emendatus, in quo tamen legitur *paullum*, contra metrum. Vulgo: *multum pernicia crura*. Ordo verborum est: *Paullum ante Sagittiferi pernicia crura*. Forsitan Germanicus apud Aratum Phaen. 399. legit non ὀλίγοι, sed ὀλίγον γὰρ μὲν ἄλλοι νελοῖτο Τοξευτῆρος, ut sit ὀλίγον νελοῖτο *paullum ante*.

vs. 390 — 395. *Scorpius erecta torquet quā spicula caudā, Thuribulum vicinis Austris sacro igne videbis Arcturum contra; sed quanto tardius ille Oceanum occasu tangit, tanto magis arctae Thuribuli metae; vix coelum suspicit, et iam Praecipiti tractu vastis dimittitur undis.*] Ita hunc locum egregie constituit Grotius. Monui supra ad vs. 382. primum versum

Scorpius erecta torquet quā spicula caudā ibi alieno loco legi; iam inserui eum hīc, ut Thuribuli descriptio ab eo incipiat; nam hīc desideratur. Duo versus sequentes in edd. antiquioribus omīssi Mito Grotiano debentur. Versu quarto Ms. habet *occasum*; vulgatae edd. *tanto et magis arte*. Vs. quintum vulgatae sic legunt:

Thuribulum metae vim coelo suscipit, et iam sine sensu. Ms. nostram lectionem praebuit. Versu ultimo pro *Praecipiti tractu* ed. Ald. habet *tactu*. Sensus totius loci est: Apud Scorpīi acumen inuenies australem Aram oppositam Bootae; sed quanto ille tardius occidit, tanto arctiores sunt metae Arae; adeo ut vix ortum sit, quin statim iterum occidat. Cf. supra vs. 225.

— — *quanto breuiore Lycaonis Arctos
Axem actu torquet, tanto perniciosior ille
Distantes cursu properat contingere metas.*

Quo ex loco etiam liquet, quid Germanicus vocet *metas* signi alicuius, scil. duo puncta, ἀνατολικὸν et δυτικὸν, quae in Horizonte imaginamur.

vf. 397. *Venturamque notis cladem depellere suavit]* Male vulgo *nouis*. Sunt notae σημεία. In versu sequenti ed. Ald. habet *numerus* pro *numeret*. Vitiose.

vf. 399. *cactera coeli]* Ms. *tempora coeli*. Male.

vf. 400. *illo splendente timeto]* Vulgo: *illo splendore timeto*. Ms. *illo splendenti metuendum*, quae lectio haud dubie e glossa orta est. Vt nos dedimus, refinxit Grotius.

vf. 401. *pacem pelagi]* Similiter Auienus Prognost. vf. 403. (1738):

— — *Thetidi terrisque supina*

Pax aderit.

vf. 402. *Tunc mihi spissentur substricto cornua velo]* Ita hunc locum legi vult Grotius. Male vulgo:

Tunc mihi siccentur astricto cornua velo.

Cum enim κεφαλα sive cornu sit τὸ ἐπάνω τοῦ ἱστοῦ δεδεμένον πλάγιον ξύλον, οὗ ἐξάπτεται ἡ ὀρθόνη, sequitur velo turgido laxari, substricto spissari, quod fit in tempestatibus. *Rigidos* similiter *rudentes* in procella vocat, quod contrarium est ei, quod supra dixerat *excussos*, in vento moderato et secundo. Legendum enim est in versu sequenti: *Et rigidi emittant flatus per inane rudentes*. Pessime vulgo:

Erigat, emittatque latus per inane rudentes.

vf. 404. *Quodsi deprensae turbavit]* Vulgo: *deprensa*. Ms. *turbabit*.

vf. 406. *sorbetque inimicum Nerea prora]* Ex emendatione Grotii verissima. Vulgo: *soluetque*. Ms. *seruetque*.

vf. 407. *Vel si respexit seruator Iuppiter, aegre]*
Ita Ms. Perperam vulgo:

Vel si perspexit seruator Iuppiter aeger
seruator Iupiter, Ζεὺς σωτήρ.

vf. 408. *Vltima persoluunt iactati vota salutis]* Vulgo *iactatae*, quod emendauit Grotius, quia apud Aratum Phaen. vf. 428. legitur ὁτλήσαντες, neque satis recte *salus iactata* dicitur.

vf. 409. 410. *Nec metus ante fugit, quam pars perfulserit omnis, Quae Borean coeli spectantibus indicet orbem]* Sic versus hos constituit Grotius ex Msto. Vulgo:

Nec metus ante fugit, quam pars effluxerit orbis,
Quae boream coelum spectantibus indicet ortum.

LECTIO *effluxerit* in versu priori ex *effulserit* nata. Quod edd. vulgatae in altero versu habent *ortum*, tolerari possit; sed Msti lectio vera; si ita iuues, vt iuuimus. Sensus est: Pars omnis effulgens spectantibus coeli orbem Boream indicat.

vf. 411 — 413. *Sunt etiam flammis commissa immania membra Centauri, capite, atque hirsuto corpore et alio Subter candentes hominem reddentia Chelas.]* Versus hos in edd. antiquioribus desideratos e Msto restituit Grotius.

vf. 415 — 417. *Nascitur intacta Sonipes sub Virgine, dextra Seu praedam e syluis portat, seu dona propinqua Placatura Deos, cultor Iouis, admouet Arae]* Ita hos versus emendauit et distinxit Grotius. Vulgo:

Nascitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,
Seu praedam e syluis portat, seu dona propinqua
Placatura Deos, cultor Iouis, admouet Arae.

Ms. *seu praedam syluis portat — admonet Arae.* Cf. Arati Phaen. vf. 439 sq.

vf. 418. *Hic erit ille pius Chiro, iussissimus]* Recte sic emendauit Grotius. Dicitur Chiro in Orph. Argon. vf. 377. δικαιότατος κενταύρων, et Auienus vf. 899. eundem

dem appellat *arbitrum aequi*. Vulgo *Chiron, tutissimus*.
Ms. male *Sic erit* pro *Hic erit*.

vf. 420. *Hic humero medium scindens iter aetheris
alti*] Ms. male *Hinc* et *scandit* pro *scindens*.

vf. 421. *Si tenuem traxit nubem stellasque recondit*] Edd. Ald. Basil. male *sic tenuem*, quod iam Morelius correxit, qui tamen cum illis adhuc habet *stellasue*. Perperam.

vf. 422. *Toto clarus equo venientes nuntiat Euros*] Aratus Phaen. vf. 433. ait:

— ἀτὰρ μετόπισθεν δεικόντα σήματα τεύχοι

Νύξ ἐπὶ παμφανόωντι Θυτηρίῳ —

Quod sic explicat Theon: μετὰ ταῦτα δὲ ἐπὶ τῷ Θυτηρίῳ τὰ προσηρημένα σημεῖα ἀποτελοῖται ἡ νύξ. Sequitur hunc Auienus vf. 887.

— et coelo sint omnia signa priora.

Germanicus μετόπισθεν interpretatus est posteriora Centauri, τὰ ἱππούρεια, et δεικόντα σήματα intellexit ἀστέρων διαφανεῖς. Caetera quae apud Aratum sequuntur ἐπὶ παμφ. Θυτ. Germanico sunt non intellecta et neglecta.

vf. 423—425. *Nec procul hinc Hydros trahitur, cui cauda superne Centaurum lucet, tractus subit ille Leonem, Peruenit ad Cancrum capite et tria sidera tangit.*] Hi tres versus ad Hydrae descriptionem pertinentes et in edd. antiq. omissae a Grotio e Msto restituti sunt. Cf. Arati Phaen, vf. 444 sq. Germanicus vt et alii Latini *Hydram* vocat, quem Aratus Ὑδρην. In tertio versu pro *trifida sidera*, vt in Msto est, Grotius reposuit *tria*, Arato iubente. Similis locus supra

— duo sidera perlegit unum.

vf. 426. 427. *Huic primos tortus Crater premit, vltiores Vocali rostro Coruus forat; omnia lucent*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

Hic

*Hic primos ortus Crater premit ulterioris,
Vocalis rostro Corui, juper Hydraque lucet.*

Ms. habet: *Vocali rostro Coruus forat.*

vf. 428 — 430. *Et Coruus pennis et paruo pondere
Crater, Et spatio triplicis formatus sideris Hydros. Sub
Geminis Procyon fulgentia sidera surgit.]* Restituti sunt
hi quoque versus, vltimi primae partis Phaenomenorum;
a Grotio ex Msto. In secundo Ms. habet: *spatio triplici.*
In tertio notandum, quod Germanicus *surgit* senso actiuo
dixerit; nec mirum, cum *surgo* per syncopen sit a *surrigo*.

Ab hinc omnia ad finem vsque *Φαινόμενων* in edd. an-
tiquioribus desiderata a Grotio demum ex Msto edita sunt.

vf. 432. 433. *semel assignata tuentur Immoti loca]*
Ms. *In morti loca.* Vitiose. *Immoti sunt ἀπλανέας.*

vf. 434. *At quinque stellae]* Grotius coniicit: *At
quinae* ob versum. Potest quidem graeco more brevis
duabus consonis sequentibus produci; sed hoc Germanico
inuitatum.

vf. 437 — 439. *Haud equidem possis alio contingere
signo, Quod diuersa via est; hinc atque hinc saepe viden-
tur Occasus, ortusque]* Ita emendauit Grotius, Ms. de-
prauate:

*Haud equidem passim alio contingere signo,
Quae diuisa dies hinc atque hinc saepe videntur,
Occasus, ortusque —*

Sensus est: Non possis planetarum alterum per alterum
comprehendere, vti in fixis stellis fecisti, vaga si quidem
illis via est. Sic Auienus vf. 921.

*Nullus eas alio pacto deprendere certet,
Tam vaga per totam cunctis via defluit aethram.*

Deinde ortus occasusque non vno fiunt loco.

vf. 441. *Hoc opus arcanis si credam postmodo musis]*
Dicit Aratus Phaen. vf. 460. se non audere Planetarum
naturam versibus exponere. Germanicus dubitat, vtrumne
hausta

hausta ex Chaldaeorum et Aegyptiorum mysteriis (vnde arcanas musas vocat) disciplina, aliquando laboriosum ea de re opus sit conscripturus; utitur itaque locutione vulgo usitata: *Tempus docebit*. Hoc ipsum syntagma de planetis eorumque operationibus, quod tunc, cum haec scriberet, in manibus habuisse videtur, postea perfecit; et aliqua eius adhuc fragmenta restant.

vs. 442. *Tempus et ipse labor, patiantur fata, docebit*] Ms. perperam: *patiatur fata*.

vs. 443. *Signorum partes*] Ait Germanicus, quatuor Circulos Signorum ordinem et partes explicare. Male nempe intellexit Arat. Phaen. vs. 461.

Ἀπλανέων τά τε κύκλα τὰ τ' αἰθέρι σήματ' ἐνιστῆν.

Ἦτοι μὲν, πᾶ γε καὶ ἐν' ἐναλίγκια δινωτοῖσι

Τέσσαρα — Quasi Aratus dixisset:

Et fixorum orbes et sidera dicere coeli,

Sidera, quibus pariter respondent quattuor Orbes.

Per τὰ αἰθέρι σήματα fixas stellas intellexit, ut et Cicero, et τὰ γε ad ea ipsa sidera retulisse videtur. Longe aliter Auienus, quem vide vs. 490 sq.

vs. 446. 447. *Nec par est illis spatium; duo nanque feruntur Inter se aequales; duo quorum est maxima forma*] Ms. illi spatium. In versu posteriori omissum est duo, quod tamen ob sensum et ob versum repeti debet.

vs. 448. 449. *Et totidem rursus praedictis ante minores. Hi semper distant; illos communia signa* —] Ms. totidem inter se praedictis — Hi semper distant illos; communia signa. Sensus totius loci est: Non sunt hi circuli aequales, sed δύο δυσιν ἀντιφέρονται, i. e. duo sunt inter se aequales, duo scil. maiores, duo minores. Minores sunt παράλληλοι. Maiores, Aequinoctialis et Zodiacus, ad duo puncta interfecant se mutuo in aequalia hemicyclia, siue arcus. Signa vocat σημεῖα, graeco more, quae Mathematici vulgo puncta solent appellare.

vf. 454. *mediis et lucet in umbris*] Ms. *mediis et lucet.*

vf. 455. *Lacteus hic orbis nullo minor orbe rotatur*] Ms. *nullo minus orbe.* Putat Grotius, hunc versum, cui Arateus respondet nullus, esse supposititium, et ex eo, quem infra habes:

Hos inter medius nullo minor orbis habetur,
quodammodo confictum.

vf. 456.] Grotius ad h. l. „Versus hic plurimi, immo fere omnes, in quibus sidera describuntur, quae Tropicum Cancrī attingunt; corrupti, mutilati, transpositi, aliisque supposititiis interpolati sunt, adeo ut cum Arato iis nihil conueniat; quare resectis iis, quae superflua visa sunt, additis paucis, quae necessaria, transpositis in suum locum, quae dissita, mutatis, quae mala visa sunt, hanc translationem ex coniectura concinnaui, ita tamen, ut nusquam nimium a lectione Msti recederemus.“

vf. 458. 459. *Per Geminorum humeros currit, vestigia tangit Aurigae, plantamque tegit Perseida laeuam*] Ms.

*Per Geminos currit medios, vestigia tangit
Aurigae, plantamque tegit Perseida laeua.*

Geminorum humeros rescripsit Grotius ex versu: *Et Geminis humeros.*

vf. 460 — 463. *Transuersae Andromedae secat et latera utraque tactu, Et totam absque humero dextram; tum candidus ora Cygnus habet, pariterque Feri perniciā crura*] Ms.

*Transuersae Andromedae secat utraque latera tactu
Et totam ab humero dextram summa ungula cursu
Diuidit et Sagittiferi medium perniciā crura.*

Ferum intellige Equum. Sunt ὄπλαι δ' ἵππειοι Arati.

vf. 464—469. Apponam hîc tantum versus, quem admodum in Mîto Grotii leguntur; vt conferri possint cum iis, quos a Grotio emendatos in textu exhibui:

*Hinc alius rapit orbis iter, tum candidus ora
Cycnus habet, iuxta cubito lucet super ipsum
Nixa genu facies, et primis ignibus Anguis
Effugit, at Virgo totus Leo, totus in ipso
Cancer, ab aduersis omnem secat ille Leônem
Clunibus, hirsutique iubam per pectoris exit.
Cancro qui fulgent oculi, cui regula currit
Per medios, sic diuidit latera utraque tangunt
Et Geminis humeros, et Tauri ungula dextra
Radit Ophiuchi humeros vastos fulgere notabis.*

Hunc octo in partes si quis diuiserit orbem —

Versus vltimus in textu nostro *Hunc octo* etc. clarus est, sed coactus. Dubitat itaque Grotius, an non, a Germanico omîssus, a Monacho sit suppletus. Caetera omnia, quae in Mîto leguntur, aut inepte ob similitudinem repetita, aut ex alius scriptoris Phaenomenis perperam hîc inserta sunt. Poterunt etiam loci ostendi Arati, e quibus singula translata sunt; sed non est tanti.

vf. 469. 470. *Quinque super terras semper fulgere notabit, Abdi tres undis, leuibusque latere jub umbris]* Ms. *notabis, Abdit tres undis.*

vf. 473—476. *Tunc habet aetherii cursus fastigia summa, Erectoque polo Phoebus non applicat unquam Candentes currus; aduerso nititur orbe, Dum tangat metas; pronus deuoluitur inde]* Ms. *Tunc habet aeterni custos — Erectoque polo breuibus non applicat unum Candentis cursus. Auerfo — Dum tangant metas.* Sensus loci, sicut Grotius eum emendauit, est: Cum Sol ad Circulum Cancri peruenit, iam in summo est; neque enim ad polum ipsum potest pertingere; eo vsque igitur scandit aduerso
quasi

quasi coelo; deinde pronus iterum in Austrum declinat.
Auienus vs. 984.

— *neque celsum semita in axem*

Sideris erigitur; via rursus nota iugales

Suscipit, inque Notum rutili redit orbita Solis.

Quibus similia in Arato deesse videntur, nisi haec Auienus, quod probabile est, ex Germanico exprefferit.

vs. 477. *Hic Boreae propior*] Ms. *Hinc Boreae propior*. Male.

vs. 478. 479. *Aegoceros metas hyemis glacialibus Austris Aestatisque tenet flagrantia sidera Cancer*] Ita Ms. qui in posteriori versu habet quoque *flagranti pro flagrantia*. Coniicit autem Grotius, versus hos duos locum inter se mutare debere, ut ille, qui de Capricorno loquitur, sit posterior; nam sequitur statim:

Hoc medium sidus findit deuexior orbis,

quod ad Capricornum necessario referendum, docent illa Aratea Ph. vs. 501.

Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ μέσον αἰγοκαρῆα
Τέμνει

vs. 482. 484. *velocia crura Contingit Canis, et Leporem iam defecat imum, Defecat et sacrae speciosa plu-
stria puppis*] Ex Grotii emendatione. Ms. ita:

— — *velocia crura*

Configit Leporis, Canem iam defecat imum,

*Defecat et sacra speciosae plu-
stria puppis.*

vs. 486. *magnus micat arcus in illo*] Sic mauult Grotius. Ms. *magnus micat orbis in illo*. Aratus Phaen. vs. 506.

— ἐν καὶ τόξον ἀγανού Τοξευτήρος·

Magnum artum supra quoque dixit Germanicus:

Belligeri Titan magnum cum contigit arcum

vs. 492. *Phoebus radiatos extulit ignes*] In Mito erat spatio vocante *r d atos*, unde Grotius *radiatos* fecit.
vs.

vf. 494. *librato pondere mundi*] Sic emendavit Grotius. Ms. *fidere mundi*. Verum Auienus vf. 58.

*Cur spacium lucis madidae cum tempore Noctis
Libra celisque Aries dimenso pondere Olympi
Aequarent —*

Dimenso Auieno, quod Germanico *librato* h. e. *aequato*; nam mundum nihil aliud esse, quam coelum, iam notum.

vf. 498. *duo sidera cruris*] Habet enim Taurus in flexo crure duo sidera, alterum in genu, alterum in vngula. Vide Hygin P. A. II, 21. et Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 90.

vf. 499. *At medium*] Ms. *Ad*. Male.

vf. 500. 501. *Coruique querentis, Ultima deficiunt nigra quae sidera cauda*] Possis ex fabula conicere: *Coruique gerentis*. Dicitur enim Corvus in fabula Craterem gerere, quod tamen in asterismis aliter est. Sed satius est, *querentis* interpretari *ῥωζοντες*. Corvus autem in cauda est Hydrae. Quare bene subiungit Germanicus:

Ultima deficiunt nigra quae sidera cauda.

(In Ms. legitur *quā* pro *quae*. Minus bene.) Sunt enim stellae illae obscurae. Hyginus in asterismo Hydrae: *in quinta usque ad caudam novem* (habet stellas) *omnes obscuras*. Pessime scholiastes Germanici Anonymus *octo claras* posuit, quamquam stellae hae non sint extremae obscuritatis, sed quartae vel quintae magnitudinis. Corvus nullas habet in cauda stellas. Eas Germanicus ait *deficere*, visui nostro imputans, quod re vera nihil est.

vf. 503. *Hic etiam celsi genua aspicias Ophiuchi*] In hunc versum legendum censuit Grotius. Ms.

Et celsi mediam partem Anguis et a medio Ophycum.

Possit haec lectio iuuari, vna voce, quae temere repetita videtur, deleta, hoc modo:

Et celsi partem Anguis et a medio Ophiuchum.

Sed quia Aratus et alii genua tantum exprimunt, de Angue etiam non meminerunt. Emendatio Grotiana a scriptura Msti non nimium recedit. Pro *mediam* habes etiam; pro *anguis* et habes *aspicies*; vox *celsi* manet; *Ophiuchi* casus tantum mutatus; *a medio* deletum est, quia ex repetitione vocis *mediam* natum videtur.

vf. 504. *Nec procul inde Aquila; at toto capite incubat ardens*] Ms. omittit *at*. Male.

vf. 505. *longae spatia cervicis inhaeret*] Ms. *longe*. Sed bene rescripsit Grotius *longae*. Germanicus supra:

Et capite et longa ceruice insignior exit.

vf. 506. *quorum tractus*] Ms. *actus*. Perperam.

vf. 507. *Rectus per medios decurrens traiecit axis*] Legit Germanicus non male in Arato Phaen. vf. 525. ὁρθὸς περιβάλλεται ἄξων, vbi vulgo ὁρθοῦς habemus, quam lectionem sequitur Auienus vf. 1021.

Hos omnes recto contentos tramite coeli,

Distantesque pari spatia sibi, transigit axis.

vf. 508. *sine fine rotantur*] Ms. *notantur*. Male.

vf. 510—512. *Quartus in obliquum tres unus colligat orbes; Partibus extremis diuersos implicat; unum Inter utrumque secat medium, deuectus in illum.*] Ms. *Quartus in obliquam — colligit orbes — extremos diuersos implicat unus — defectus in illum*. Sensus est: Zodiacus tres alios contingit, extremos tantum tangens, medium per medium secans. Germanicus supra:

Interualla trium diuersus colligit unus

Versum vltimum possis etiam ita legere:

— — unum

Inter utrumque secat medium, defectus ab illo.
vt mutua intersectio Zodiaci et Aequatoris indicetur.

vs. 521 — 523. *In sex signiferum si quis diuiserit orbem, Aequales partes succumbit regula binis Inferior signis, spatii tantumque tenebit Vna, sui lateris quantum a Tellure recedit*] Ita hos versus constituit Grotius. In Ms. corrupte versu secundo: *Aequalis Aries pro Aequales partes* — Idem: *Inferior signis spatiiis, tantumque tenebit Vna suis lateris*. Cf. not. ad Arati Phaen. vs. 541. Vol. I. p. 429. *Latus est linea recta: Sic Germanicus supra vs. 188.*

— quantum latus a pede dextro

*Cephius extremam tangit Cynosurida caudam,
Tantumdem ab laeuo determinat*

vs. 525. *Nec tamen humanos visus fugit ultimus orbis*] Videtur Germanicus male intellexisse versum Arati Phaen. vs. 541.

Ὅσων δ' ὀφθαλμοῖσιν βολῆς ἀποτέμνεται αὐγὴ
cuius sensus est: *Quanta ab humano se tendit linea visu.*

vs. 526. *Haec via Solis erit bis senis lucida signis*] Pertinet huc elegantissimum fragmentum operis Germanici de planetis et signis Zodiaci eorumque operationibus coniunctis, a Grotio editum et emaculatum, quod a me hic quoque adscribi lectoribus haud iniucundum fore spero:

*Vna via est Solis bis senis lucida signis;
Hac rapitur Phoebe, per idem Cythereius ignis
Fertur iter, per idem tristatus vertice Mauors,
Mercuriusque celer regno coeloque verendus
Iupiter, et tristi Saturnus lumine tardus.
Omnibus his gemini motus, quorum alter ab ipsis
Nascitur, et proprios ostendit sidere nisus,
(Tunc mundum jubeunt lento pede) concitus alter
Inuitus rapit, et coeli circumrotat orbem.
Annua Sol medius designat tempora; Phoebe
Mensura; namque anno Solem remeare videbis,
Mouit unde suos currus per signa volantes.*

Hoc

*Hoc peragit spatium breuiore citatior orbe
Mensem expleturis Phoebe contenta diebus.
Annuus est Veneri cursus; neque tardior illa
Mercurius; binos Gradius perficit orbis.*

In Msto Grotii, vnde hoc fragmentum desumptum, bis erat *Phoebe* duplici e notatum, quae antiqua est literae graecae et apud Latinos scriptura. Habebat idem liber *circumnotat* pro *circumrotat* et nam quae anno pro nanque uno. Deinde versus, antepenultimum praecedens, ita erat exaratus:

Hoc peragit spatium breuior citatior orbe.

Item *Contempta* pro *Contenta*, et *Annus* pro *Annuus*, et si quae similia.

vs. 528. *qui prodidit Hellen*] In Catalectis Pithoei Carm. de Sign. coel. p. 167.

Proditor est Helles et portitor Europaeus.

Apud Pithoeum et in Grotii notis p. 20. male impressum: *Proditor Europes.*

vs. 530. *Sopito, vigile incesto donauit amori*] Sic bene emendauit Grotius. In Msto:

*Sopito vigili incesto donabit amore
amori* antiqua ablatiui forma.

vs. 532. *Europe thalamis et virginitate relicta*] Ms. *Europae — relictae*. Male. *Thalamus* hic nihil aliud quam patrios Penates significat. Ita Helena apud Homerum II. III, 174. *Θάλαμον γνωτούς τε λιποῦσα*.

vs. 533. *mendacia jensit Litora*] Emendauit Grotius. Ms. habebat *Litore*, nescio an melius.

vs. 534. *partus enixa*] Ita loquitur Iupiter Taurus ad Europam apud Moschum *Europa* sub fin.

Ἐξ ἐμέθεν δὲ κλυτοὺς μάλα φύσσει υἱας.

vs. 540. *Sidere donauit, Cancer, Saturnia Iuno*] Sic iam ante Grotium emendauit Scaliger; est enim ἀποστρεφῆ. Vulgo *Cancrum*. Auienus vs. 391.

— *Hic etenim Lernaei gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger, ausus in ipsum
Repere victorem* —

Cf. Schol. German. et Hygin. P. A. II, 23.

vf. 541. *numquam secura nouercae*] Auienus l. l.

— *astraque Cancro*

Iuno nouercales ut semper proderet iras

Praestitit. —

vf. 542. *pia Virgo*] Similiter in Catalectis Pithoei
p. 168.

Aque Leo primus labor Herculis, et pia Virgo.

vf. 544. *Scorpius hinc duplex, quam caetera possidet
orbe Sidera, per Chelas geminato lumine fulgens*] Sen-
sus est: Scorpium duplum tantum spatium possidere, quam
caetera, vtpote cum Chelas in se complectatur, vnde
μῆγ' αὖ θηρίον Arato audit.

vf. 545. *Quae mihi dicta canant magnum scelus Orio-
nis!* —] Ita haec legi debent, per parenthesin et *θ' αὖ-
μαστικῶς*, recte id monente Grotio, qui etiam *scelus* re-
posuit pro *fidus*, ut est in Mito. Occasione Scorpii enim
in Orionis facinus cum indignatione inuehitur poeta.

vf. 547. *supplice plausu*] Scholiastes Germ. de hoc
Sagittario: *qui inter Musas saepius commoratus plausu
cantus earum distinguebat.* Et huc alludit *Croti* siue *Cro-
tonis* nomen illi tributum. *Phoebea arma* in versu se-
quenti videntur esse arcus et sagitta.

vf. 549. *Cochlidis inuentor*] Ex emendatione Grotii.
Vulgo: *Poplitis*. Theon: *ὁ δὲ Αἰγόκερως ὅμοιος ἐστὶ τῇ
αἰγῇ. Κατηστερίσθη δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Πανός. Εἰς γὰρ
τοῦτον μεταβλήθη διωκόμενος μετὰ τῶν ἄλλων Θεῶν.
Εὖρε δὲ οὗτος τὴν κόχλακα ἐν τῇ θαλάσῃ· διὸ παράση-
μον ἐν οὐρανῷ ἰχθύος ἔχει. Ἡ ὅτι σύντροφος ἐστὶ τοῦ
Διός.* Hunc ex parte interpretatur Hyginus P. A. II,
28. *Hac etiam de causa eius posteriorem partem Piscis
esse*

esse formationem, quod muricibus, i. e. maritimis conchyliis hostes sit iaculatus pro lapidum iactatione. Schol. Germ. ex Hygino: quod Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatum. Vbi similiter transpositis literis Cochlidem legendum. Κόχλακας, κόχλαδες, κόχλιδες, seu κόχλοι sunt λίθαιες οἱ ἐν τοῖς ὕδασι, lapilli aquatici. cuius Titania flatu] Supra:

— *Cum vis Titania flatu*

Bellantem est mirata Iouem —

Titanes Ioui arma inferentes mirati sunt illum bellantem et ipsos fugantem solo Aegipanis flatu. Theon: τῷ δὲ ἡχῷ αὐτοῦ πανικῷ καλουμένῳ τοὺς Τιτᾶνας ἀτρέψατο.

vs. 551. *Vt fuerat geminus forma]* Respicit poeta eo, quod Capricornus sit τῶν διμόρφων ἀστρον. Sic ipse alibi:

Aut ubi consurgit Capricornus et ipse biformis.

Manilius Astron. II, 170.

Atque ex diuerso commissis corpore membris,

Vt Capricornus, et hic qui tentum dirigit arcum

Iunctus Equo —

Cf. ibid. I, 409. Schol. de Signis Zodiaci loquens: Item quartum quoque eorum, aut Tropicum, aut solidum et deforme. Lege: Item quartum quodque eorum aut T. a. s. aut biforme. Et paulo post pro deformia legendum biformia.

vs. 553. *patriamque pauentem]* Ex emendatione Ios. Scaligeri. Motu enim Catilinario natus Augustus, horoscopante, vt putabatur, Capricorno. In Msto: *patriamque parentem.*

vs. 556. *Deucalion paruam defundens indicat urnam]* Ita emendauit Grotius. Mendose in Msto:

Deucalion parum defendens indicat urnam.

Manilius Astron. I, 272.

Post hanc inflexam defundit Aquarius urnam.

In Catalogis Vithoei p. 168.

Daucaionis aqua et Pisces postrema figura.

vs. 557. *Syriae duo numina Pisces*] Ms. *duo nomina*. Lectio nostra ex emendatione Grotii aut omnino explicanda, quia omnes Pisces colunt Syri, teste Clemente Alexandrino, aut de hisce Piscibus tantum intelligenda, quorum alter Venus Syria, alter Cupido. Vide Hygin. P. A. II, 48. Schaubach ad Eratosth. Catasterism. p. 118.

vs. 558 — 562. *Temperat; hunc iterum praedictus nascitur ordo Lanigeri et Tauri, Geminorum, postea Cancrī, Tunc Leo, tunc Virgo, tum Scorpios, Arquitenensque, Et gelidus Capricornus, et imbriferi duo Pisces. Aevi perfecti diuisus tollitur orbis*] Primus versus manifesto corruptus est et quatuor sequentes omnino spurii sunt. Neque enim cum iam omnia sidera recensuerit Germanicus, potuit eadem repetere, neque ipsa verba cohaerent. Quintus versus ne sensum quidem habet. Rursus alii versus hic desunt, quod ex Arateis facile liquet. Desunt enim omnia, quibus translati fuerunt versus Aratei post siderum Zodiaci enumerationem, usque ad illum: Οὗ περ ἀπόβλητον (Phaen. vs. 551 — 559)

vs. 567. — 568. *Cetera tum proris ardentia suspice flammis, Quid cadat, aut surgat, summoue feratur ab orbe*] Ex emendatione Grotii. In Mss:

Cetera tum proris ardentia, suscipe flammis,

Quid cadat ut surgat summoue feratur ab orbe.

Pronas flammās dicit, quia ad nos versae sunt. *Summo ab orbe ferri* vocat μεσουραυσίν.

vs. 569 — 571. *Quantoue exsiliunt spatia cum caerula linquunt; Namque aliud pernix, aliud maiore trahetur Mole alio, Oceanum tardo linquentia passu*] Non sunt haec ex Arato. Grotius mutauit quaedam. In Mss: *caerula lingunt — alius pernix, alius maiore — linquentia passu.*

passu. Sensus est imperfectus ob versus vnitus plurimumue defectum. Non immerito dubitat Grotius, an haec ad Phaenomena, an potius ad alterum opusculum, in quo forte de ortuum et occasuum temporibus egerit Germanicus; pertineant.

vs. 572 — 578. Mendose haec in Msto leguntur ita:

*Quod sine fine caua solis via forte latebit,
Occulet aut signum conscendens vertice coelum
Altus Athos vel Quillene vel candidus Haemus,
Gargaro nauti dens Superisue agitatus Olympus,
Tum dextra laeuaque simul redeuntia signis
Sidera si noris, nunquam te tempora noctis
Effugient, numquam ventus Tithonius ortus.*

Reposuit Grotius iure suo in versu primo: *Quod si nube caua* versu tertio: *vel Cyllene*; versu quarto: *Gargaron aut Ide*; versu vltimo: *veniens Tithonius*. Expressit Germanicus ista Aratea (Phaen. vs. 563):

— — ἀτὰρ εἰ νεφέεσσι μέλαιναι
Γίνοντ' ἢ ὄρεος πεκρυμμέναι ἀντέλλοισιν
Σήματ' ἐπερχομένοισιν ἀρηρότα ποιήσασθαι.

In Arati textu nostro vitiose impressum est μέλαιναι pro μέλαιναι. *Tithonium Ortum* dixit Germanicus ab Auro-rae marito.

vs. 579. *Cum primum Cancrum*] Sequitur pars tertia ex diuisione nostra, cui adstipulatur Leontius de Sphaera Aratea Vol. I. p. 258. Ἀλλὰ μὴν οὔτε ἐκεῖνο λαθεῖν χρῆ, οὔτε (lege ὅτι) τὸν περὶ τῶν ἀστέρων λόγον εἰς τρία μέρη διαιρεῖ ὁ Ἄρατος. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ διδάσκει περὶ τῆς πρὸς ἄλληλα αὐτῶν θέσεως — ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ τῆς νοουμένης αὐτῶν ὑπὸ τῶν κύκλων τομῆς, ἢ ὁποιασοῦν αὐτῶν πρὸς τοὺς κύκλους σχέσεως — ἐν δὲ τῷ λοιπῷ περὶ τῆς γενομένης αὐτῶν πρὸς τὰ ἀνατέλλοντα μέρη τοῦ Ζωδιακοῦ στάσεως.

vs. 580. *Minoae fertae coronae*] Ms. *Minoiae*, invito metro. Cf. Aulien. vs. 1090.

581. *Occidit et dorso Piscis caudaque priore*] Ms. *dorsus Piscis*. Male *Cauda priore* dixit, non quasi duas habeat, sed quia cauda priore occidit ἐξόπισθεν τσέρπον μένος secundum Aratum.

vs. 582. 583. *Mergitur in totos humeros Ophiuchus, et Anguis Vitima cauda micat, tortus habet illa timendos*] Ms. *in totos humero et ortus pro tortus*. Grotius ad h. l. „Videtur hic deesse versus. Et iam dudum obseruavi in tertia hac parte, aut Germanicum admodum negligentem fuisse in Arato transferendo, aut exscriptores, quicquid repetitum videretur, suo more deleuisse. Dixerat Aratus Phaen. vs. 575.

Τὸν δὲ καὶ εἰς ὤμους κατὰγει μογερὸν Ὀφιοῦχον
Καρύνος ἐκ γονάτων, κατὰγει δ' Ὀφιν αὐχένος
ἐγγύς.

Itaque ne nihil dicamus, hoc afferemus. Versus supra vnus supererat talis:

Nixa genu facies et primis ignibus Anguis.

Possit videri versus ille huc pertinere. Nam pro ἐκ γονάτων videtur Hyginus etiam ἐγγόνασιν legisse, cum et ille Engonasin Cancro oriente occidentibus annumeret. Sed diligentius inspicienti facile apparebit nullum hic erratum librarii, sed potius Germanici. Illud ἐκ γονάτων merito neglexit, quia non potest Ophiuchus occidere ad humeros, nisi ab ipsis genibus, imo a pedibus. Hoc recte. Illud αὐχένος ἐγγύς ita intellexit, quasi diceret a capite ad collum mergi, cum a cauda ad collum mergatur, vt res docet, et Hyginus: *et anguem totum praeter caput et cervicem*. Videtur cum Germanico intellexisse Cicero:

— — clarumque recondit

Anguitenens validis magnum a cervicibus anguem.

Aliter

Aliter enim *ad cernices* dicere debuerat. Quo in loco epithetorum duorum coniunctio ἐλληνιστῖ insolens librariis occasionem dedit nullo sensu legendi: *Cancrumque recondit*. Consentit igitur Cicero cum Germanico. Dubito an et Auienus vs. 1098.

— *Cancer premit ortus, et Anguem*

Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix

Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis.

Vbi *fluitat caput* dixit, vt Aratus de altero Angue: αἰὼν τε καὶ κεφαλὴ τῇ νήχεται. Germanicus igitur cum dicere vellet, Anguis caput et collum occidere, e contrario dixit, caudam et spiras omnes micare, h. e. caetera omnia praeter caput et ceruicem.

vs. 584. *Nec multo Arctophylax hic longe subiacet astro]* Ms. *his longe subiacet astris*. Sed recte emendauit Grotius. Aratus Phaen. vs. 579.

Οὐδ' ἂν ἔτ' Ἀρκτοφύλαξ εἴη πολὺς ἀμφοτέρωθεν
Μελων ἡμάτιος, τὸ δ' ἐπὶ πλεόν ἐννοχος ἦδη.

Auienus vs. 1101.

Parte nec Arcturus distabit multus utraque

Alterum Arati versum Germanicus omisit.

vs. 585—587. *Lumine qui primo]* Quatuor, inquit Aratus, signis cooccidit Arctophylax, Chelis, Scorpio, Sagittario, Capricorno. Idem vult Germanicus; nam lumen primum Scorpii vocat Chelas.

vs. 588. 589. *Siderea vix tum satiatus luce Bootes
In terras abit, et noctis plus parte relinquit]* Arat. Phaen. vs. 582.

— — ὁ δ' ἐπὶ τὴν Φάρος πόρεσθαι,

Βουλυτῶ ἐπέχει πλαῖδον δίχα νυκτὸς ἰούσης.

vs. 593. *Cornua et Eridanus liquido feret utraque
coelo]* Non intellexit Germanicus Arati versum (Phaen. 589.)

Πάντα φέρων ποταμὸν, κέρατος παρατείνεται ἄλλου.

vs. 595. *Quicquid parte micat coelō, hac nascente sub undas Omne abit*] Ita versum legi vult Grotius. In Ms.

Quicquid parte micat coclo nascente sub undas.

Possis legere: *collo nascente*, quia de iuba praecessit. Sed nihil hac de re Aratus. Pro *hac nascente* etiam rescribere licet *hoc nascente*.

vs. 598. *Quique genu posito*] Necessario hīc aliquid deest. Ait enim Aratus, Engonasin totum occidere praeter genu laeuum. Iam supra coniecit Grotius, versum illum:

Summa genu sub versa tenet, qua se Lyra versat,
posse referri litera mutata ad eum locum, vbi coorientia Librae referuntur. Possis etiam eundem huc nulla mutatione referre, hoc modo;

Quaque genu posito defessus conditur undis

Summa genu subuersa tenet; qua se Lyra versat

Crure tenus redit in coelum.

Idem dicit cum Arato. Cetera omnia, et genu etiam, siue ἐπιγονατὶδα (hoc enim est *summa genu*) dextram, vbi ipse nititur, subuersa tenet, hoc est ὑποστρέψει, vt Aratus loquitur. Sed crure illo, vbi Lyra se versat, h. e. dextro redit in coelum, quod satis ἀκυρολογῶς dixit pro *nondum occidit*.

vs. 602. *Totiusque Canis*] Versus hic videtur Grotio spurius, quia praecessit: *et Sirius ipse*. Alius forte, Arato hīc a Germanico, non satisfactum putans, hoc addidit, non videns, id cum praecedentibus non cohaerere.

vs. 604. *Delphinus notis iam tum defluxerit undis*] Ex emendatione Grotii. Ms *motis*. — *deflexerit*. Dixit Germanicus *notas undas*, quia Delphin est ἐνυδρος. Ita ferme Manilius Astron. V, 387.

At quum se patrio producit ab aequore Piscis.

vbi Grotius pro *patrio* legendum putat *proprio*, nam proprium Pesci aequor, vt notae Delphino vndae; verum

optime

optime defendi potest vulgata lectio. Apud eundem Manilium I, 272.

*Post hunc inflexam defundit Aquarius urnam,
Piscibus assuetas auide jubeuntibus undas.*

vs. 608. *terrae qui proximus annis*] *Terrae proximum* vocat occidentem. Ita supra:

*Siderea vix tum satiatus luce Bootes
In terram abit.*

vs. 609. *tum tota latebit*] Ms. *cum tota latebit*. Perperam. Idem in sequenti versu male habet *ad pro at*.

vs. 610—612. *at contra sublimior Hydra feretur
Cratera tenus, et surgent aplustria puppis Argoae, totusque Canis*] Veram hanc lectionem restituit Grotius. In Mito: *Terra tenus traxit Surgentia plustria*. Mendose. Grotianam emendationem firmat Cicero:

Craterque tenus lucet mortalibus Hydra.

vs. 613. *Nascitur, illa ratis medio tenus arbore lucet*] Sic puto, versum hunc esse refingendum. In Mito:

Nascitur illa ratio media plus arbore lucet.

Quaerit Grotius, quomodo plus, cum ipsa non maior sit quam a puppi ad arborem siue malum? Emendauit itaque: *media tenus arbore lucet*. Auienus vs. 1136.

— *maloque tenus sese exerit Argo,*

Cum iam virgineos aether velit altior artus.

Verum etiam ratio est corruptela. Reposui *ratis*:

vs. 615. *Exilit Occano*] Ms. *Exilem Oceano*. Male. Alibi Germanicus: *Centaurus in auras Exilit*.

vs. 617. *cauda minus attamen Hydra*] In Mito pro *Hydra* positum *illa*. Lectionis corruptela orta ex antiqua Scriptura *Idra*. Aratus Phaen. vs. 611.

Ἄλλ' Ὅρη κέχυται γὰρ ἐν οὐρανῷ ἥλιθα πολλή·
Οὐρῆς ἂν δεύοιτο —

vs. 619. 620. *Partibus haud aliis; nocte eluſata ſuprema* B.s ſolet illa una coelo ſe oſtendere nocte] Ex emendatione Grotii. Ms. corruptiſſime:

*Partibus haud alii noctem fluctuata ſuprema;
Bis ſolet illa una coelo ſe oſtendere noctem.*

vs. 622. *Occaſu ſequitur*] Ms. *Occaſus*. Perperam.

vs. 623—626. *Crure, ſimul Chelae fulgent, cum Scorpius exit, Haud cunctatus abit; quum Chiron ſurgit ab undis, Arcusque ipſa pio coelo referetur imago, iam totis radiat membris miſerabile fidus.*] Ms. mendose:

*Crure ſimul Chelae fulgent, cum Scorpius exit,
Tum totis radiat membris miſciabile fidus;
Ac cum tantus abit, quantum tira ſurgat ab undis
Argoſipia ſuo coelo refertur imago.*

Verſum vnum tranſpoſuit Grotius, Arato (Phaen. vs. 620) poſtulante. Cf. iſta Ciceronis:

*Hic genus, et ſuram cum Chelis erigit alte;
Ipſe autem praeceps obſcura nocte tenetur,
Dum Nepa et Arcitencus inuiſant lumina coeli.
Nam ſecum medium pandet Nepa; tollere vero
In coelum totum exoriens conabitur arcus.*

Abit dixiſſe videtur Germanicus, vt ſupra *exit*, pro *fulget* et *exilit* pro *oritur*. Referendum autem hoc verbum etiam ad illud praecedens *Crure*. *Chiron* eſt Sagittarius. In Cataleſtis Pithoei p. 168.

Centaurusque ſenex Chiron, et cornua Capri.

Et illud ibidem:

Tu geminus Chiron et Corniger aequoris alti.

Vbi geminus nihil aliud eſt quam biſformis. Verſum penultimum olim ita reſinxerat Grotius:

Argoſus ipſa pio coelo referetur imago;

quae quidem lectio quamquam propius ad Mſtum, nihil tamen ad ſenſum erat. *Pium coelum* dixit poeta, vt ſupra

pra de Lyra: pio coelo nitet. Occurrit quoque miserabile
fidus iam supra:

Succiduis genibus lapsum et miserabile fidus.

vs. 629. 630. *Imperfecta redit coelo tum tota Corona,
Et Chiron pius ad caudam cognoscitur imam]* Male Ms.
cum tota Corona — Chiron prius — cognoscitur una.

vs. 631. *Pegasus abscondit toto tunc pectore pennas]*
Grotius coniiciebat *vertice* pro *pectore*, quia Aratus
Phaen. vs. 627. habet:

Τῆμος ἀποικομένην κεφαλὴν μεταδύεται Ἴππος.

Sed Cicero quoque caput non expressit:

Hic se iam totum caecas Equus abdit in umbras.

Versu quoque sequenti pectus nominat Germanicus, quod
non nominat Aratus. Sed mens Germanici et Arati, si
recte spectetur, haec est: Equus, qui ante capite et collo
erat submersus, nunc totus occidit. Et hoc est: *κεφαλὴν
μεταδύεται Ἴππος*. Cycnus, qui sub virgine pectore et
pennis occiderat, nunc totus recedit. Hoc enim est:
Praemerfus pectore Cycnus.

vs. 633. 634. *Abditur Andromedae vultus; Pistrisque
marina Oceano insequitur venientis Virginis ora]* Ex
emendatione Grotii. Proponit idem primum versum hoc
modo legendum:

Abditur Andromedae vultus; sed maxima Pistris.

Sensus est: Andromedae vultus occidit, quam Oceano
venientem insequitur Pistris, cui crista adhuc in coelo
fulget; nam vt Aratus Ph. 632. *ἡ λοφίην τετραμμένον
ἄχρι παρ' αὐτὴν Δύνει*; Capite occidit. Auienus vs. 1174.

Tingitur ab spina capiti quae proxima summo est.

In Msto legebatur:

Ardet et Andromedae vultus, pristis et maxima

Occasum sequitur venientis et Virginis ora.

vs. 636. *Regalis Cepheus]* Videtur deesse versus si-
milis illi Ciceroniano:

Hanc

Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.

Dissentit autem Germanicus ab Arato; nam cum ille dixisset, Cephea capite, manu et humero submergi, verius Cephea intactum ab undis dicit, quia in elevatione Cnidi et similibus Cepheus non occidit. *Regalem* vero dixit ipsum Regem.

vs. 637. *cum clarus fugerit Amnis*] Ms. male: *quam clarus fulserit annus*. Simul enim Scôrpius oritur et Eridanus occidit.

vs. 639. *Sis vati placata*] Ms. *fi*. Perperam..

vs. 641. *contingere vestes*] Ms. *qui tangere v*.

vs. 644. *angusto stipite*] Angustum stipitem vocat poeta, quod Aratus κορύνην, aut potius προβόλιον siue σιβύνην, qualem habere fertur Chiron, similiter venator. Erant autem stipites acumen habentes, quorum saepe mentio in Cyngeticis Xenophontis.

vs. 645. *dono dabat Oenopioni*] Auienus vs. 1193.

Audax ut facinus donum foret Oenopioni.

vs. 646. *Haud patiens sed enim Phorbi germana repente*] Ms. *Ad patiens etenim Phorbi*. Mendose.

vs. 647. *mediâ tellure reuulsi*] Ms. *reuulsa*. Cf. Arat. Phaen. vs. 642. ἀναρρήξασα μέσας ἐκάτερθε κολώνας.

vs. 649. *Parcite mortales*] Simile epiphonema illud Auieni hoc loco vs. 1199.

— — *ista furori*

Praemia debentur; sunt haec commercia laesis

Semper Numinibus —

vs. 650. *Horret vulnus adhuc*] Auienus vs. 1201.

— *metus hic, metus acer in astro*

Permanet —

vs. 651 — 653. *et quanquam parte reiecta Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis, Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus*] Ex emendatione Grotii. Ms. corrupte:

— et

— et quamquam parte relicta

Caeli paene fugit tamen altis mergitur undis

Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.

Hyginus Oriona Sagittario oriente primum occidere dicit; Aratus Scorpio: quas sententias vt conciliet, ait Germanicus, quamquam Orion fugiat siue occidat iam tum, cum pars aliqua Teli, h. e. Sagittarii, orta est, tamen posse etiam dici, Scorpio oriente, submergi, parte scil. priori, vt et ipse Hyginus in asterismo Orionis testatur. *Telum* dixit pro *Sagittario*, vt saepe Aratus τόξον, quod tam telum quam arcum designat. Arat. Phaen. vs. 305.

Ἦτοι γὰρ μέγα τόξον ἀνέλκεται ἐγγύθι κέντρου

Τοξοῦτῆς

vbi Germanicus et Cicero *arcum* posuerunt. Auienus *telum* vertit vs. 691.

Hic matutino veniens procul aequore Telum

Erigit e pelago; Telum trahit ultima cauda.

Quo in loco similiter vulgo *Coelum* legebatur, quod Grotii coniecturam, firmat.

vs. 654. *Nil super Andromedae, nil Pristis*] Ms. bis: nihil.

vs. 655. 656. *In caput atque humeros rapit orbis Cassiepeiam, Declinemque trahunt aeterni pondera mundi*] Ms. mendose: *Cassiepeia — Declinemque trahunt aeterno pondere mundi.* Cf. Arati Phaen. vs. 653.

vs. 657 — 659. *Corruptaque cadit forma, certauerat olim Qua senis aequorei natis cum litore Canchli Doridos et Panopes spectasset stulta choreas*] Ita versus hos restituit Grotius. Ms. *cadunt — Qua sinus aequorei natis, cum littore Cancrī — Senex aequoreus est Nereus, ἀλιὸς γέρον* apud Graecos. *Littore Canchli* substituit Grotius ex Plinio, qui Canchleos nominat ea ferme in parte, vbi Cepheos regnum. Malit forte alius *Cenchri*, sed Cenchrea procul ab Aethiopia. Quod autem Aratus dixerat

rat Phaen. vf. 660. *σταφάνοιό τε δαύτερα κύκλα*, non magis Germanicus intellexit, quam Cicero vel Auienus, qui omnes de Corona septentrionali intelligunt. Scholiastes quoque graecus hoc in loco nugatur. Solus Hyginus monet, intelligenda ista Aratea de corona Sagittarii.

vf. 660. *Totius ferta Coronae*] Ms. *totiensque ferta Corona*.

vf. 662. 663. *Cruribus exspectat Chiron obscurior Arcum, Corpore iam vasto, iam toto vertice clarus*] Sic legit Grotius mutatis et transpositis vocibus. Ms.

*Cruribus exspectat Chiron obscurior arcu,
Corpore iam toto vastus et vertice clarus.*

Quod sequitur *Tum frra*, de Scorpio adhuc intelligendum, non de Sagittario.

vf. 666. *laeva minus aequora linquit*] Ms. *linunt*. Perperam.

vf. 667. *remeabilis Arcus*] Ita mauult Grotius. Ms. *arcu*. Per Arcum totum Signum Sagittarii indicat etiam Aratus, vt supra dictum est. *Remeabilis* dixit Germanicus eodem sensu, quo Auienus *reparabilis* alibi:

— *abjoluit totos reparabilis annos.*

vf. 669. *Expulit, et celsis*] Deest copula in Mito, quae versus carere non debet.

vf. 670. 671. *sed trunca recepta Desinet esse manus rediens deformis imago*] Ex emendatione Grotii. Ms. *Desinit esse manum mediis deformis imago*. Mendose. Engonasi iam ortus (hoc enim est *rediens*, vt supra: *Crure tenus redit in coelum*, et infra: *rediens cum fidere Cepheus*) manum laeuam recipit. De capite tacet.

vf. 672. *Cycni dextera penna*] Hoc ex Arato non est; verum tamen; neque enim Lyra oriri potest, nisi vnâ dextera Oloris ala oriatur. Quod vero sequitur *redit tellurem*, ideo est, quia didicerat Germanicus, Cephea

in ista poli eleuatione oriri non posse. Dixerat autem Aratus, oriri eum *στήθεος ἄχρῃς*, quod aliter Auienus interpretatur, quam Hyginus et Marcianus Capella. Auienus, quasi a pedibus vsque ad humeros fit conspicuus, quod *verisimilius*; neque enim *verum*, vt diximus. Alii, quasi solo capite et humeris oriatur.

vs. 676. 677. *Argoaeque ratis qua flexile lignum In puppim formatur, adhuc aplustria lucent*] Ms. *perperam: flexile signum*. Est *flexile lignum* *χηλίσκος*, *curuum* Auieno. *Aplustria* non ea, quae in malo, vt vulgo putatur, sed in puppi, *ἄφλαστα* Graecis, vnde etiam nomen deductum, quicquid nugetur Festi mutilator. Ceterum videbantur Grotio hinc desiderari versus aliquot de *Auriga* respondentes Arateis Phaen. 679.

Ἄλλ' οὐχ' Ἠνιόχῳ Ἐριφοί, οὐδ' ὠλεν/η Αἰξ

Εὐθύς ἀπέρχονται —

Sed potuit Germanicus quoque illos omisisse, quia non ad rem facere videbantur.

vs. 680. *Atque omnem ornatum venerandae Numine puppis*] Ms. *omne ornatum*. Vitiose. Intelliguntur *aplustria*. Festus: *Aplustria* *navium ornamenta*. Puppim dicit G. venerandam Numine, quia in puppibus erant *παράσημα* et Deorum effigies. Erat autem Argo in tutela Palladis. Valer. Flacc. *Argonaut.* VIII, 202.

*Puppe procul summa vigilis post terga Magistri
Hacjerat auratae genibus Media Mineruae.*

vs. 684. *Et parvus Delphinus*] Auienus vs. 1270.

Delphinum patulas promit Capricornus in auras.

Quod tamen deest in Arato.

vs. 685. *Eminus exsurgit Minoia nota Corona*] Versus est spurius, videturque conflatus et deprauatus ex duobus istis:

Excipit Oceanus Minoae ferta Coronae,

Et:

Imperfecta redit coelo tum tota Corona.

vs. 690. *non pectora tristia setis*] Egregia Grotii emendatio. Ms. *tum pectora tristia fertis*. Male. Chironis pectora equinis partibus adnumerantur. Auienus vs. 1275.

— *persistit pectore celso**Cornipedis species.*

vs. 691. *Hydrum plus mediam tondit*] Vilitius forsitan: *plus mediam*. Sed potest quoque *plus mediam* seruari, ut saepius apud Latinos obuium.

vs. 692. *Hanc Pisces abdunt orti; totumque biformem*] Male Ms. *Hanc P. addunt orti tumque biformes*. Biformis dicitur Sagittarius; similis in Chirone ratio, nisi quod hic non sit inter duodecim illa celeberrima sidera.

vs. 695. *Piscibus ille simul surgit, sed liberat ortus*] Ita legendum est. Ms. *et liberat ortus*. Verum aliud est *Surgere*, aliud *ortus liberare*. Nam *surgere* est οὐκ ᾔδην, imperfecte, ut loquitur etiam Aratus. Similis differentia inter *fugere* et *mergi*. Supra:

— *nam quanquam parte reiecta**Teli paene fugit, tamen altis mergitur undis,**Scorpius ardenti cum pectore contigit ortus.*

vs. 697. 698. *laetior illa Nereidas, pontumque fugit, coeloque refertur*] Ms. *Nereidos, pontoque fugam*, sine sensu. Andromeda, inquit poeta, gaudet, se Nereidas et pontum effugisse, causam scilicet et locum periculi. Multo hic auctior Aratus, qui ait, dimidium Andromedae sub Piscibus, dimidium sub Ariete oriri. Sed haec non tam penicillate obseruat Germanicus.

vs. 700. *patrio fulgebit in aethere*] Aratus Phaen. vs. 253.

— *ἡγενοισμένος ἐν Διὶ πατρὶ.*

Et

Et ibi Germanicus:

Moles ipsa viri satis est testata parentem,

Tantus ubique micat, tantum occupat ab Ioue coeli.

vf. 701. 702. *Persea cum pennae reddunt, iam Plias ab undis Effugit, et dextro Tauri cognoscitur armo*] Ms. *Persea cum. pinnae redeunt — Tauri et cognoscitur.* Male. Pleiades sub poplite Persei laeua sitae sunt; itaque cum eo oriuntur; sunt autem Pleiades in dextro Tauri armo, ut ex asterismis apparet, et hinc indicat Germanicus. Veteres tamen Astropomi seorsim eas a Tauro effingebant, ut Hyginus docet A. P. II, 21. Inde intelligendus alius Hygini locus in Tauri asterismo: *Inter huius finitionem corporis et Arietis caudam stellae sunt VII, quas Vergilias nostri, Graeci autem Pleiadas appellauerunt.* Et schol. German., cuius locus est mutilus: *Ab excisione Tauri usque ad id * quod septem stellae sunt, quas quidam Pleiades dicunt; ubi excisio Tauri est τομή Ταυροῦ.* Aratus Phaen. vf. 322.

Λοξὸς μὲν Ταύροιο τομή ὑποκένηται αὐτὸς

Ἰσπλῶν.

vf. 703 — 705. *trahitur sine curribus ullis Myrtilus; haud totum cernes; non integer ipse In coelum redit; at pars dextera mergitur undis*] Ita versus hos restituit Grotius. Ms. *sine curribus illis — aut totum cernens, cum interit ipsum — et pars dextera —* Supra Germanicus: *Sic nulli currus etc.*

vf. 706. *efferet Hoedos*] Ms. *effugit Hoedos.*

vf. 707. *Laeua Iouis nutrix humero radiabit in ipso*] Ms. *radiauit.* Capellam, quae laeuum Aurigae humerum obtinet, Iouis nutricem perhiberi, notum est. Manilius Astron. I, 366.

Nobilis et mundi nutrito rege Capella.

vf. 709. *Cetera — perfectio sidere surgent*] Ms. *surgent.* Male.

vs. 710. 711. *Tauro Pistricis pariter cristaeque resul-
gent Caudaque; vicinum terris iam cerne Booten*] Ms.
male:

Pistrices pariter — cernet.

vs. 713. *Oceano Geminos remeare relicto*] Ms. ge-
mino. Perperam. Arat. Phaen. vs. 724.

Ἀμφοτέρω δὲ πόδες καταδυομένου Ὀφιοῦχου,
Μεσφ' αὐτῶν γονάτων, Διδύμοις ἐπὶ σῆμα τετύχ-

ῶ —

vs. 714. *Totaque iam Pistris*] Ms. *Piscis*. Male.
Arat. Phaen. vs. 726.

— τότε οὐκέτι Κήτεος οὐδέν

Ἔλκεται ἀμφοτέρωθεν —

vs. 715. *Eridani et primos deprendat nauita fontes*] Ms. *Heridani et primo deprehendat*, contra metrum. *Primos fontes* vocat Germanicus πρώτην καμπήν (ita enim in Arato Ph. 728. legi iubet Grotius, non πρώτης,) vt Cicero: *gelido delapsum lumine fontis*, vbi forsitan *fluminis* legendum.

vs. 717. 718. *quae tempora noctis Significant*] Ms.
male: *quae tempora noctes Significant*.

NOTAE

AD GERMANICI CAESARIS
PROGNOSTICORVM FRAGMENTA.

FRAGM. I.

Emulgavit hocce fragmentum e Msto suo Grotius; nam in editionibus antiquioribus illud desideratur. Agitur in eo generatim de Signorum virtute et de Planetarum similiter natura; verum posterior pars imperfecta deest.

vs. 1. 2. *Grandine permixtas Aries niuibusque caducis Spargit vicinas supra iuga tristia nubes*] Ita emendavit Grotius. Ms.

*Grandine permixtus Aries, niuibusque caducis
Spargunt vicina tristis supra iuga Piscis.*

Mendose utique. Sensus est: Aries montes altissimos nubibus spargit grandinosis et niuosis. Atqui dices, addit Grotius, magnam nimis esse differentiam inter *nubes* et *Piscis*, quod in Msto legitur. Immo vero est tantum parua. Astronomi olim, ut et alii artium doctores, nomina vtitiora notis signabant talibus plerumque, ut aut primam tantum literam cum postrema, nonnumquam etiam cum mediarum aliqua referrent. Id ex variis notis Icto- rum aliorumque est notissimum. Itaque *Piscis* ita notabant: $\overline{P}S$. Sed Astronomi Prognostici vna cum Meteorologicis *nubes* ita signabant: $\overline{N}S$. Sunt enim haec vocabula saepissime occurrentia; nam in iis, quae ab usu sunt remota, notas imaginari, est stultissimum. Hinc igitur natus librarii error. Primae vero utriusque vocis

literae etiam supra inter se commutationem passae sunt, vbi pro *Pigra ministeria* Ms. habet *Nigra*.

vs. 3. *et ventos excitat acres*] *et ventos excitat Aries*. Perperam.

vs. 4. 5. *Fulmina tunc crebro iaculatur Iupiter, et tunc Intonat emissis violentior ignibus aether*] Ms. *Fulmina tum — Intonat emissus*.

vs. 6. *At Geminis*] Ms. male: *Ad geminis*.

vs. 9. *cum pectora feruent*] Ita legendum. Ms. *cui* pro *cum*. Verum sensus est: Leo erit siccus, sed tunc maxime, cum ea in parte spectatur, vbi est pectus et stella feruidissima, quae βασιλικός appellatur.

vs. 11. 12. *Lenius est Librae signum; vix rorat in illo. Scorpis assiduos coelo minitabitur ignes*] Ex emendatione Grotii. Ms. *vix rore in illo — Scorpis assidue coelo minitabitur ignis*.

vs. 13 — 15. *Lentior in pluuias veniet; magis arua quietas; Atque truces venti densa niue saepe rigeant. Rara Sagittifero descendunt flumina terris.*] Ms.

Lentior in pluuias, magis inuenit arua quies,

Atque truces ventos, densa niue saepe rigeant.

Sagittiferique rara descendit pluuia terris.

Dixit Germanicus: *venti rigeant*, vt infra: *Et rigor accedit ventis — Sagittifero descendunt*, vt supra: *At Geminis perstridunt*.

vs. 16. *Aegoceros aliis parcit, sed frigora durat*] Sensus est: Capricornus aliis omnibus i. e. imbribus, fulminibus, tonitruis, ventis, parcit; sed sola frigoris vehementia nocet. Ms. vitiose:

Aegoceros alia spargit et frigora durat.

vs. 21. *Imbribus incumbit coelum*] Ms. *Imbribus incumbit in coelum*.

FRAGM. II.

Describitur a Germanico in hoc fragmento relatio et coniunctio Signorum duodecim cum Planetis Venere et Mercurio. Desunt hîc quoque nonnulla, vt in principio de Ariete; forsitan et in medio, et post finem de aliis Planetis, Saturno, Ioue, Marte, nisi de his prius tractatum fuerit. Desideratur hoc fragmentum, quod in omnibus edd. antiquioribus legitur, in Msto Grotii.

vf. 1. *Aetherium venit Taurum super, imbris atris]*
Sic vtique legendum. Incipit fragmentum de stella Veneris a Tauro; deest itaque de Ariete, vt diximus. De Tauro autem Germanicum loqui, certum est, cum sequantur Gemini. Vulgo:

Aetherium venit thalamum super imbris atrum.

vf. 4. 5. *cum fidere Cancri Folserit ardentis; tantum hoc: nil fidere, certum.]* Egregie hunc versum restituit Grotius. Vulgo:

— *cum fidere Cancri*

Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum.

Dicit Germanicus, neque nubila diuturna fore, neque serenitas credendum; auram scil. fore variam et instabilem. Subiungit, hoc vnum certum esse, nil certum putare. Similiter aliquis Fortunam in sola inconstantia constantem dixerit.

vf. 6. 7. *Flagrantis placide lucis vis temperat annum, Cum posuit sedem Nemeaei finibus Astri]* Ex Grotii coniectura rescripti. Vulgo:

Flagrantis placide lucens hic temperat annum.

Cum posuit sedem Nemeaeis finibus astrum.

Temperat annum, vt supra: Temperat in Geminis annum.

vf. 10. *Tunc quoque nulla fides coelo cum Scorpion acrem Stat super]* Vulgo:

Nunc quoque nulla fides coelum cum Scorpion acer Stat super —

Multis de causis similia sunt signa; Cancer et Scorpius, quare illis Germanicus similem tribuit effectum variantis aurae.

vs. 12—14. *Heu quāntis terras tum Iupiter imbribus omnes Obruet! heu glomerata cadet quam densa per aethram Immitis grando! coelum quam saepe sonabit!]* Vulgo: *Iupiter ignibus — aut glomerata — densa per astra — Immitis grando coelo, quam saepe sonabit.* Tria, ait Germanicus, metuenda, imbres, grandinem, tonitrua.

vs. 15. *tendentis spicula signi]* Elegantissima Grotii emendatio. Intelligitur Τοξότης. Vulgo corrupte:

Cum spatium attigerit tendentis singulaque ignis.

vs. 16. *ponto non flamina decerunt.]* Hic distinguendum; nam quod sequitur ad Capricornum referendum. Vulgo male versus cum sequentibus connectitur.

vs. 19. *Horridus at gelidos portendit Aquarius imbres]* Vulgo: *ignes.* Sed quid sunt gelidi ignes?

vs. 20. *concretaque grando]* Hic finitur periodus. Deest versus vnus aut alter de Piscibus, qui propterea ab imperitis librariis omissi sunt, quia sequitur:

*Piscibus a geminis sub prima recurrerit astra
Hesperus:*

h. e. Venus a Piscibus regressum facit ad Arietem.

vs. 22. *cum Lucifer ora]* Sensus est: Haec signa sunt a Venere summo mane edita. Quae iam sequuntur, ad Vesperam pertinent. Non dubium vero est, quin eadem stella Veneris matutino tempore *Lucifer* dicatur, quae vespertino *Hesperus*.

vs. 27. *ut radiauerit astro]* Vulgo: *irradiauerit astro.*

vs. 29. *Flaminaque assiduo terris instantia pulsu]* Sic emendauit Grotius vulgatum: *terrīs tum stantia pulsu.*

Idem

Idem in versu sequenti pro *E coelo* legere iubet *Et coelo*.
Manet tamen sensus mutilus, et videtur versus excidisse.

vs. 31. 32. *Ver magis infidum, Tauri cum sidere fulsit, Apportat; Geminis eadem inconstantia praesto est]*
Vulgo deprauatissime:

Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.

Appota Geminis eadem constantia praestat.

Liquet Grotiana lectio ex sequentibus.

vs. 35. 36. *Et modo cum vento, gelido modo protinus imbre Lucens, alternâ superabit nube serena]* Vulgo:

Et modo te vento gelido, modo protinus imber

Lucens alterna superabit nube serena.

Inconstantiam aurae Germanicus denotat.

vs. 37. *Si Venus ingressa est spatiosi sidera Cancri]*
Vulgo: *Sin levis ingressa est, sine vlllo sensu.*

vs. 38—40. *non vlli corpora Soles Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos Astringunt artus alieno tempore;]* Ita bene correxit et distinxit Grotius. Male vulgo: *non nulli corpore.* Peccatum quoque est in distinctione membrorum periodi. *Alieno tempore dixit pro inimico.*

vs. 42. *Ac rapidis]* Epitheton est vulgare et simili sensu positum, quo alibi *aestatem rapidam* dixit poeta; quamquam *rabidi* epitheton utroque loco restitui possit.

vs. 43. *Efficiet, magni cum spectat signa Leonis]*
Vulgo: *Efficient magni conspectu signa Leonis.* In versu sequenti cum Grotio reposui *plenique* pro *plerique*. Possit etiam legi *plendque*. Alius tamen forsitan tueri malit *ulgatum*.

vs. 46—49. *Attrahit Autumno pluuias, eademque repellit Nubibus assiduis Chele; neque frigora prima Extremum Autumni superet glacialia Libra]* Ita dedit Grotius. In vulgata lectione:

*Detrahit autumno pluuias, eademque repellit
Nubibus assiduis, coelumque ob frigora prima,
Extremum autumnii superent glacialis terrae,*
nullus sanus inest sensus. *Attrahere et repellere* plane contraria. Libra attrahit quidem humores, sed non resoluit, ita ut nubes semper pendeant. Alibi Germanicus:

— *semper pendentia tantum*

Nubila continua magis in statione manebunt.

Itaque et dat pluuias Libra, et aufert. Frigus vero adfert extremum, adeo ut neque extremum Autumnii, τὸ φθινόπωρον ἢ μιστόπωρον, algore vincat Autumnii principium, quod per Libram noscitur; quemadmodum, cum Venus est in Ariete, Veris initium dixit. Venus enim et Sol pari spatio ferme cursum perficiunt.

vf. 49. *ne quid caua Terra queratur*] Sensus est: Quamquam in Virgine et Libra aura fuerit ingrata et pluuias, tamen Scorpius pluuiis abstinens efficiet, ne quid Terra possit queri. Vulgo: *ne quis caua terra grauetur.* Proposuit Grotius quoque legendum: *ne quid caua terra grauetur.*

vf. 50—52. *At diris omnia nimbis Continuisque fluent, cum per sinuosa tenetur Cornua Centauri rapida distenta sagitta*] In Sagittario, inquit, omnia fluitabunt prae nimbis nimis. Vulgo: *ad diros omnia nimbos Continuosque ruit — rapida distincta sagitta.*

vf. 55. *mortales numina vincent*] H. e. Di homines fulminibus et tonitruis superabunt ac terrefacient. Vulgo: *mortalia numina vincent.*

vf. 57. *Extremi saevis*] Vulgo: *Extremis saevis.* Male. In Catalectis: *Pisces ultimus ordo.* In versu sequenti restitui notauit pro notarit.

vf. 60. *Accipe quid moneat mundum Cyllenius ignis*] Ita emendauit Grotius. Vulgo: *quid moueat mundo.*

vf. 62. *Matutina ferens solitus per sidera cursus]*
Hypallage est pro: *Matutinos cursus ferens per solita*
sidera. Simile illud Virgilii Aen. VI, 268.

Ibant obscuri solâ sub nocte per umbram.

vf. 63. *Cum pecudis villis auratum fulserit astrum]*
Sic legendum. Vulgo: *Cum pecudum.* Sed intelligitur
Aries. Infra:

— *cum regna Tonantis*

Ingrediens pecudis redit intrans aurea terga.

Manil. Astron. I, 263.

Aurato princeps Aries in vellere fulgens.

vf. 65. *Non intermisso quatiendi tempore surgent]*
Sensus est perspicuus. Vulgo: *patiendi tempore.* Male.

vf. 67. *Affore, non minimus nanque est tunc imber*
in aruis] Vulgo sine sensu:

Affore non omni; nanque est tunc imber in aruis.

vf. 69. *Grandine signa facit]* Ita videtur legendum
pro *grandinis* s. f. solent enim hi casus permutari. Ve-
rum eodem sensu possit vulgata quoque lectio defendi:
Grandine significat.

vf. 69—71. *Gemini tranquilla sereni Et placidum*
nautis spondent coelumque fretumque, Nubilaque atque
imbres, aestus ac frigora miscent] Vulgo: *Geminis —*
spondet — Nubila atque imbres.

vf. 72. *aura Fauoni]* Etesias indicat Germanicus,
qui post aestiium solstitium flare solent, tunc nempe,
cum Sol, cui Mercurius est comes quodammodo in Leo-
ne est. Aratus Phaen. vf. 152.

Τῆμος καὶ πελάγοντες Ἐτησίαι εὐρεῖ πάντῃ

Ἀθρόοι ἐμπέπτουσι —

Sunt autem Etesiae teste auctore libri de mundo Aristoteli adscripti μέγιν ἔχοντες τῶν τε ἀπὸ τῆς ἀρκτου φε-
ρομένων καὶ Ζεφύρων. Hinc est, quod Plinius et Schol.

Ger-

Germanici Aquilones vocent, alii Fauonios, quos ita conciliabis. Cf. Kapp ad Aristot. de mundo Excurs. III. p. 367 sq.

vs. 74. *Templa sed Astraeae simulac possederit, igni]* Vulgo:

Templa sed aetherei simulac possederit ignis.

De Virgine sermo est sine dubio.

vs. 77. *attigerit cum iam Cyllenius arcum]* Vulgo: *arcus.* Male. *Arcum Centauri* dixit G. vt supra *cornua Centauri.*

vs. 78. *Aut ubi confurget Capricornus]* Vulgo: *confurget.* Sic et in versu 80. rescripti *perrumpet* pro vulgato *perrumpit.*

vs. 82. *at gelidos flatus]* Vulgo: *aut.* Capricornus, inquit G., non cogit nubes, neque attrahit, sed coactas resoluit, ideoque tonitrua ex eo potes praedicere.

vs. 86. 87. *Quid faciat primo mundo cum lumine Solis Tempus et occasu moneat, quae, discere, Phoebi]* Sensus est: Nunc diximus, quid agat Mercurius, si modo Phoebui flammam euaserit axis. Tempus igitur est, discere, quid faciat mundo cum primo lumine solis, et quae moneat occasu Phoebi. Res clara. Astronomi etiam huius saeculi aliter Mercurium speculantur solum, aliter cum Sole siue oriente, siue occidente; nam et haec in significationibus diuersa sunt. Vulgo legitur:

*Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
Tempus et occasus moneat quoque discere Phoebi.*

vs. 89. 90. *Et crebro tonitru ninget; florentia rura
Spesque nouae segetis quatientur grandinis ictu]* Tria praedicat mixta: Tonitrua, grandinem, niues. Vulgo:

Et crebro tonitru iunget florentia rura.

vf. 91. 92. *magni cum regna Tonantis Ingressi
pecudis redit intrans aurea terga]* Vulgo:

Ingressi pecudis ingreditur aurea terga.

Vocem repetitam *ingreditur* repudiant et metrum et sensus. *Regna Tonantis* simpliciter pro *coelo* positum, vt Arato *ἑνδιος, ἐνοῦρᾶνιος*.

vf. 95 — 98. *Taurum saeuire videbis Grandine; nec
contra ferri ratione probanda Aut Cancrum, aut Gemi-
nos; calidus vestigia seruat. Haec quae dicta Leo, sae-
visque caloribus ardet.]* Ita legere et distinguere iussit Grotius. Male vulgo:

— — *Taurum saeuire videbis,
Grandine nec contra ferri ratione probanda,
Aut Cancro, aut Geminis: calidus vestigia seruat
Hic quo dicta Leo saevisque caloribus ardet.*

Ait Germanicus, vt liquet, *Taurum* grandine saeuire; *Cancrum* quoque et *Geminos* non ferri in contrarium, quod foret optandum; immo et Leonem seruare praecedentium siderum vestigia.

vf. 99. *Flatibus at Gemini miscent tranquilla sereni]* Sic emendauit quidem Grotius lectionem vulgatam:

Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis.

Sed quia *Leo* *Geminos* debet praecedere, et de iis iam mentio facta est, et quia supra habuimus: *Gemini tranquilla sereni*, vnde hoc repetitum videtur, recte hunc versum omnino spurium Grotius iudicat.

vf. 100. 101. *Spiciferaeque manu tendenti nubila
Libra Dissentit Diuae]* Ex emendatione Grotii, transpositis et paululum mutatis literis lectionis vulgatae, in qua nullus inest sensus:

*Spiciferaeque manu tendenti libera nutu
Dissentit diuae —*

Deside-

318 NOTAE AD GERMAN. CAESAR. etc.

Desideratur quoque in hoc vulgato textu signum Librae. Spicifera Dea est Virgo, quam Cererem esse nonnulli voluerunt, secundum Hyginum. Ab hac dissentit Libra. Illa manu tendit nubila; haec nuntiat serena. In sequentibus vs. 101. restituendum *sed enim haec*, vel *sed et haec*, pro *sed ut haec*.

vs. 109. 110. *Cum sonitu quatiet nubes; si cura laboris Non frustrans animum certo me limite ducat*] Vulgo sine sensu:

Cum sonitu quatiet nubes secura laboris.

VI.

N O T A E

IN

RVFI FESTI AVIENI

PHAENOMENA ET PROGNOSTICA

A R A T E A.

NOTAE

IN RVFI FESTI AVIENI

PHAENOMENA ARATEA.

vs. 1 — 4. Paulo vberius laudes Iouis persecutus est
 in prooemio Auienus, quam Germanicus et ipse Aratus,
 ita tamen, vt rhetorem declamatorem sentias, philoso-
 phorum de rerum principio placita poeticis pigmentis
 exornantem. In primis quatuor versibus vna eademque
 sententia in quouis versu, mutatis tantum verbis, itera-
 tur. In verbis: *excelsam referat dux Iupiter aethram*,
 eodem sensu *aethra* dicta est, quo ab aliis *coelum* dici
 solet *arx Iouis*, quam nemo, nisi annuente Ioue, intrare
 possit. Quae sequuntur maximam partem ad Pythagoreo-
 rum doctrinam de *aethere*, vt principio ignis, caloris,
 lucis, vitae, et motus in rerum natura, adumbrata sunt.
 Caeterum in versu primo pro *Carminis inceptor mihi Iu-*
piter Schraderus in Wernsdorf. Poet. lat. min. T. V. P. 2.
 ad Auieni perig. vs. 896. mauult: *incentor*, assentiente
 Wernsdorfio. Lectioni huic pondus quidem addit Paulli-
 nus Nolanus (Carm. XV, 30.), qui hunc versum ab Aui-
 eno sumit: *Non ego Castalidas, vatum phantasmata,*
Musas, Nec surdum Aonia Phoebum de rupe cicbo, Car-
minis incentor Christus mihi. Potest tamen vulgata lectio
 defendi ex ipso Arateo *Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθαι*. Deinde
 apud Auienum Perieg. vs. 896. *Incentore canam Phoebō*
Vol. II. X *lectio*

lectio est incerta, et dubitari potest, an non apud ipsum Paullinum pro *incentor* legendum sit *inceptor*.

vs. 5. *Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni Principium motus*] *Hic et iste ad aethere[m] referendi sunt; est hoc Auieno solenne, ut hic et iste de eodem usurpet. Sic infra vs. 25.*

Hic digestorum speciem dedit, iste colorem Imposuit rebus —

vs. 9. *et numerus celsi modulaminis*] *Numerus sensu Pythagorico pro principio siue causa. Alludit Auienus ad concentum sphaerarum, qui secundum Pythagoreos motu earum per aethere[m] certis legibus et numeris adstricto efficiebatur.*

vs. 12. *qui discurrente meatu Mentis primigenae penetrabilia dura resoluens Implevit largo venas operatus amore*] *Vix sanus sensus in his inest. Quid enim hoc sibi vult: florem et flammam animae mentis primigenae penetrabilia dura resolvere? Quid sunt hoc loco: penetrabilia dura mentis? Coniicio itaque legendum:*

— — *qui discurrente meatu*

Molis primigenae penetrabilia dura resoluens Implevit largo venas operatus amore.

Molēs est materia rudis. Pro *molis primigenae* possit etiam legi: *Materiae primae*; sed melior altera lectio; nam de materia prima sensu philosophico Auienus non cogitavit. Ouid. *Metam. init.*

*Ante mare et tellus, et, quod tegit omnia, Coelum,
Unus erat toto Naturae vultus in orbe,
Quem dixere Chaos; rudis indigestaque moles.*

Ceterum cf. Barthii *Aduers.* LVII, 15.

vs. 15. *Ordinis ut proprii foedus daret; iste calorem*] *Male in antiquioribus edd. distinguitur:*

Ordinis ut proprii foedus daret iste; calorem

vs. 17. 18. *Inseruit; rite hunc primum, medium atque supremum Vox secreta canit sibi*] Sic distinxit et emendavit Grotius. Vide Casp. Barthii Aduersar. XXXVI, 2. Vulgo male:

Inseruit rite hunc primum, medium, atque secundum.

Vox secreta canit sibi.

Vox secreta canit sibi poetice dictum pro: mens interna meditatione concipit et adorat. Fuere inter philosophos, qui internas cogitationes mentis sermonem quasi internum, vocem secretam, dicerent. Cf. Wernsdorfii Comment. de Rufo Feslo Auieno in Poet. lat. min. T. V. P. II. p. 631. vbi refutatur Nicolaus Antonius, in versibus illis allusionem Auieni ad dogma Trinitatis reperisse sibi visus Bibl. vet. Hispan. lib. II. cap. 9. p. 158.

vs. 18—20. *nam permixtus utrinque Et fultus sese geminum latus, vnus et idem est Actor agendorum*] Vulgo: *Auctor agendorum*, quod licet ferri quidem possit; melius tamen cum Grotio leges: *actor agendorum*, *πρακτικῆς* (non vt in Grotii notis impressum *πραχθῆρ*) *τῶν πραχθισομένων*. Sensus est: Iste primum et supremum, ergo duo extrema (*permixtus utrinque, fultus sese geminum latus*) vnâ comprehendens, vnus tamen et idem est actor agendorum.

vs. 21. 22. *hic Chaos altum Lumine perrumpit*] Legendum: *perrupit*; nam sequuntur *soluit, fixit, dedit* etc. Verum *perrumpit* est praeteritum *ἀρχαῖον*, et affectat Archaismum Auienus. Saepius occurrit *rumptum* pro *ruptum*.

vs. 24. *Hic dispersa locis statuit primordia iustis*] Sensus est: Nondum definita et ad ordinem et leges reuocata erant rerum primordia et vicissitudines. Ouid. Met. I. vs. 24.

*Quae postquam euoluit, caecoque exemit aceruo,
Dissociata locis concordi pace ligauit.*

vs. 26. *sexuque immixtus utroque Alque cœui pariter
gemini*] Aether vitam simul agit maris et feminae, cum
principium sit vitæ omnino.

vs. 30. *rapida inclinatio Mundi*] Ex emendatione
Grotii. Infra vs. 85. *trahit inclinatio coelum*; et alibi:
teres inclinatio mundi. Vulgo sine sensu: *pigra inclina-
tio nodi*. Aliam vulgatae lectionis emendationem pro-
posuit Casp. Barth Aduers. XXXVI, 2. *bigrada inclinatio
nodi*. *Nodum* interpretatur fatalem necessitatem insolu-
bili velut catena omnia continentem. Haec cum *frangi*
non possit, duobus modis *inclinari* dicitur, ut orta obe-
ant, oriantur defuncta. Non assentior.

vs. 33. *ignea cuius Lumina sunt late, sol et soror*] Putat Grotius, haec ab Auieno desumpta esse ex Mose
Genes. 1. *Fecitque Deus duo luminaria magna: Luminare
maius, ut praeesset diei; Luminare minus, ut praeesset
nocti*. Probari ergo hinc quoque possit, Auienum fuisse
Christianum. Verum eandem sententiam saepius poetae
et graeci et latini expresserunt, et est ea ita quoque com-
parata, ut in describenda origine rerum cuius occurrat.
In ceteris descriptio ortus mundi, qualem Auienus dedit,
a Mosaica maxime diuersa est. Vide Wernsdorffii Comm.
de Auieno l. 1.

vs. 36. *Nec desit genitis*] Forsitan legendum: *Nec
deficit*. Vulgata lectio ex scripturae in codd. abbrevia-
tione orta videtur. Supra dixerat Auienus vs. 28. *sufficit
alterno res semine*.

vs. 41. *Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis*] Ed. Grot. male: *ferimus*.

vs. 45. *Viscera et aethereos animans genitabilis ar-
tus*] Ita emendandum censuit Grotius. Vulgo:

Viscera, et aeternos animat genitabilis artus.

In lectione Grotiana *aetherei artus* haud dubie intelligendi sunt pulmones, et cor, quae aethere infuso spirant et vigent.

vs. 53. *Hic primum Cnidii radium senis intulit astris]* Senex Cnidius est *Eudoxus*, a quo Phaenomenorum argumentum accepit Aratus, cuius vestigia legit Auienus. Infra vs. 112. *sic astrum dici Cnidius dedit.* Cf. Ios. Scaliger ad Manil. Astron. not. p. 54.

vs. 55. *Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes; Autumni reditu cur sub gelido Capricorno Bruma]* Ita recte distinxit Grotius. Nam enumerat Auienus solstitia et aequinoctia; itaque necesse est per *Nepam* hîc *Cancrum* intelligamus; Cancri autem aequinoctium in ipsa aestate, non in autumno est. Male vulgo distinguitur:

*Cur Hyperionios Nepa circumflecteret ignes
Autumni reditu; cur sub gelido Capricorno
Bruma etc.*

vs. 58. *Cur spacium lucis madidae cum tempore noctis Libra celerque Aries dimenso pondere Olympi Aequarent]* Ex Grotii emendatione, quam sensus necessario exigit. Vulgo:

*Cur spacium lucis, madidae cur tempora noctis
Libra celerque Aries demerso pondere Olympi
Aequarent — —*

vs. 64. 65. *Quae rursus ingenio numerisque Solensibus idem Iuppiter efferri melius dedit incola Tauri]* Spectat hoc ad Aratum, Solis, Ciliciae vrbe, oriundum. Taurus est mons in Cilicia. Similiter in gratiam Arati de Cilicibus Manil. Astron. I, 392.

*Montis ab excelso speculantur vertice. Tauri
Euentus frugum varios, et tempora dicunt.*

vs. 66. *Musa ut Cecropios superaret et Aonas agros]* Sic reposui cum Grotio, cum utique ex vulgata lectione: *raperetur et Aonas agros commodus sensus elici vix pos-*

fit. Auien. Descr. orb. ter. vs. 5. *Aoniis perget filius impiger orsis.*

Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu] Coniiciebat Io. Schraderus in not. ad Auieni periegesin. (Wernsdorf. Poet. lat. min. T. V. P. II. p. 891.) legendum:

Me quoque nunc Latio stimulat furor edere versa
Verum nihil mutandum est.

vs. 70. *viticomo crinem tondere Lyaeo]* Male vulgo: *vitticomo.*

vs. 72. *O per multa operum mea semper cura Camos-nae]* *Multa operum* dixit graeco more pro *multa opera*. Sic supra vs. 23. *rerum fluitantia* pro *res fluitantes*. Indicat Auienus, sese ante Arateorum paraphrasia *alia poemata edidisse*. Cf. Wernsdorf Comm. de Auieno l. l. p. 622.

vs. 75. Cf. Auieni Perieges. vs. 6 sq. et not. Schraderi ad h. l. ap. Wernsdorf. l. l. Barth. Aduersar. XLVI, 16.

vs. 78. *Nox agit, et verso]* Ita, notante Morellio, codd. antiqui. Recte. Vulgo *perperam: Nox et agit, verso.*

vs. 80. *Nam numeris et honore carent]* Ex emendatione Grotii. Codd. antiqui: *caret*. Vulgo: *carens*.

vs. 82. 83. *Sed quia non certa formarum luce notantur Omnia sideribus, cassum fit caetera vulgus]* Male vulgo legitur et distinguitur: *formarum in luce notantur omnia, sideribus etc.* *Vulgum cassum* vocat Auienus *stellas ἀνορροτρούς*, de quibus alibi: *ignoti vice vulgi semet in aethram Protollunt*. Manilius I, 470.

cum Luna conditur omne

Stellarum vulgus, fugiunt sine nomine signa.

Cf. Ios. Scaliger. not. ad h. l. p. 62.

vf. 87. *ut stilus instabili conuoluitur orbi*] Edd. antiquiores *in stabili*. Correxerit iam Morellius.

vf. 88. *Ipse manens tenuisque procul sacra viscera coeli Perforat*] Vulgo sine sensu: *Luce manente tenuisque procul*. Vti nos dedimus, rescripsit Grotius, qui etiam monet, *procul, late, super*, aliaque similia in Auieno saepe reperiri *πλεονάζοντα*.

vf. 91. *ut semel haerens Constitit*] Aratus Phaen. vf. 22. ἀρῆσεν. Manilius I, 284.

Perque ipsum terrae directus constitit orbem.

vf. 93. *Terminus extremo dispar polus; Oceano pars sublime erigitur*] Sic maluit Grotius. Extremo Axi Terminus est dispar polus. Arat. Phaen. vf. 24.

Καὶ μὴν πειραίνουσι δύο πόλοι ἀμφοτέρωθεν.

Potest tamen vulgata quoque lectio: *Nec minus extremo dispar polus*, quodammodo defendi. *Pars h. l.* eodem sensu dicitur, quo apud Germanicum vf. 22.

Quem Graii dixere polum; pars mersa sub undas Oceani, pars celsa sub horrifero Aquilone

vb̄r vide notam.

vf. 97. *Ac teres in gemina*] Ita recte edd. antiquiores. Edd. Morel. et Grot. in textu (quamvis improbante Grotio) *Hac teres*.

vf. 101. *Sacras ut mundus subiicit Arctos*] Vulgo: *subiit*. Recepti emendationem Morellii.

vf. 107. *rapto genitricis flore*] Vulgo: *genitricis*. Ed. Ald. *raptor genitricis* et in versu praecedenti: *venantibus pro venatibus*.

vf. 126. *neque flammigeros eduxerit ortus*] Dedi hunc versum et sequentes, quemadmodum Grotius eos constituit. Cf. Arati Phaen. vf. 40 sq.

vf. 127. 128. *immerso cum iam Titanius orbe Imbuat tremulo Tartessia terga rubore*] Vulgo:

Imbuit et tremulo Tartessia terga rubore.

Titanus dicitur pro *Titan*, vt *Bacchius* (Βάκχιος) apud Euripidem, *Mauortius* apud Petronium, pro *Bacchus* et *Mauors*. Cf. Nostrium Descript. orb. terrae vs. 62.

vs. 129. *Cressia quam flammias*] Vulgo: *flammanis*.

vs. 131. *Illa licet paruo iaceat*]. Sub illa intelligitur *Cynofura*.

vs. 133. *huic, mora longos Pigra tenet gyros*] *Huic* spectat *Helicen*. Restituit *huic* Grotius pro vulgato *haud*. *quae, ceu remorata, parumper Flectitur*] Vulgo sine sensu: *neque, ceu mollita, parumper Flectitur*.

vs. 136. *Sed quia Sidoniis*] Vulgo: *Denique Sidoniis*.

vs. 138. *Inter utranque dehinc praeclari nominis Arcton*] Ed. Aldin. vitiose: *pro clari nominis arcto*.

vs. 141. *Hunc quoque, ubi artus*] Vulgo: *hunc quoque, ut artus*. Nescio an recte Schraderus ad Auien. Perieg. 417. contenderit, *ut* saepius ab Auieno poni pro *ubi*; nam exemplum ab eo allatum, cum sit lectio dubia, nil probat.

vs. 161. *Quin super illa etiam summa confinia caudae Stella subit*] Vulgo: *cauda*. Perperam.

vs. 166. Cf. Virgil. Georg. I, 241.

pater Oceanus rutili reparator Eoi] Vulgo: *reparatus Eoi*. Auieno *reparare* est ἀποκαθίστασθαι. Infra: *absoluit totos reparabilis annos*. In Catalect. Pithoei: *Phoenix reparabilis ales*. *Eoum* quoque dixit Auienus suo more, vt vs. 924.

Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto:

In Catalectis:

Quam modo nascentem rutilis conspexit Eous.

vs. 167. *Occasus ortusque jalo moderante coercet*] Ex emendatione Grotii. Edd. antiquiores *perperam*: *solo*. Edd. Morel. Grot. in textu: *solo*.

vs. 172. *Illa laboranti similis succedet imago Proti-*
nas;] Male in edd. antiquioribus distinctum:

Illa laboranti similis succedet imago:

Protinus —

vs. 175. *Panyasi sed nota tamen, cui longior aetas*
Eruit excussis arcana exordia rebus] Non attigit fabu-
 lam in versibus sequentibus ab Auieno additam Aratus
 Phaen. vs. 64 sq. vnde colligere licet, esse eam aliasque
 similes a recentioribus adiectas. Auienus fabulam, vt
 ipse dicit, ex Panyasi hausit. Vide Schol. German. ad
 vs. 65. Hygin. Astron. poet. II, 6. Cf. Schaubach ad
 Eratosth. Catasterism. p. 76. — Dedi cum Grotio: *cui*
longior aetas pro ceu longior aetas, vt vulgo legebatur.

vs. 177. *Nam dura indomiti memorat sub lege tyran-*
ni] Sic maluit Grotius. Vulgo: *immodici*. Parum re-
 fert, vtrum legas.

vs. 187. *ac tum Tirynthius Aethra Inclytus et folio*
fultus sublime paterno est] Vulgo: *Aethrae*.

vs. 191. *manus — in verbera pendens Erigitur]* Ita
 rescripsit Morellius. Antea legebatur: *Exigitur*; non
 male; quamuis melior sit Morelliana lectio. Cf. infra
 vs. 246.

vs. 194. *qua sideris ampla fatiscunt Terga dehinc]*
 Vulgo: *patescunt*, quod ferri potest; secutus tamen sum
 Grotium.

vs. 206. *Triccaei fidus stat nominis]* Ed. Ald. per-
 peram: *Triccoei*. *Tricca* vrbs fuit Thessaliae, vbi coleba-
 tur Aesculapius, vti quoque in Epidauro. Cf. Hygin.
 Astron. II, 14. Schol. German. ad vs. 72. et Heyne ad
 Apollodor. III, 10, 3. p. 103.

vs. 223. *ac gnati reparans solatia Phoebo, Aspera-*
que extincti miseratus fata nepotis] Ita legere maluit
 Grotius. Melius tamen forsitan vulgatum tuerebimur:
gnato reparans scil. *Phoebo*, cum sequenti versu *nepotis*

ad *Arsculapium* spectet. Pro *ac gnati* equidem mallet *at gnati*.

vs. 229. *nitescit in orbe*] Ed. Ald. *nitescet*; sed sequitur *diuidit*, nisi forte et hoc in *diuidet* mutandum.

vs. 242. *neque tenta volumina compar*] Ed. Ald. vitiose: *tanta*.

vs. 244. *altera porro plurimus*] Phrasis Auieno usitata, ad Graecorum imitationem: τὰ δ' ἑτέρα μέγιστος.

vs. 248—251. *Post spiram brachia quondam Formidata truci suspexeris Orioni; Haec concessa etenim curuis minitatio Chelis, Huc falcata Chii repserunt cornua monstri*] Eleganter utique hi versus a Grotio restituti sunt. Cf. Arati Phaen. vs. 89. Vulgo corrupte:

— *post spreta brachia quondam*

Formidata truci suspexeris Orioni;

Haec concessa etenim curuis mercatio velis.

Huc falcata Hiodii repserunt cornua monstri.

Grammatica postulat, *Chius*, cum locum designat, corripit, cum *adiectiuum*, produci. Sed regulam hanc poetae negligunt. Nam et pro loco Cicero produxit, et pro *adiectiuo* corripuit Auienus. Infra quoque vs. 1146.

Curua Chii caelo cum surgunt brachia signi.

vs. 254—257. *Callisto rutilat stellis, quibus usque Ferinā Prona sit effigie, quo cardine torquet et axem Semper inocciduis attollens lampada flammis*] Hos quoque versus a Grotio emendatos dedi, vulgo corruptissimos ita:

Callisto rutilat stellis, quibus utque ferinam

Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,

Semper in occiduis attollens lampada flammis.

vs. 257. *Arctophylax*] Cf. Eratosth. Catasterism. cap. x. et 8. et Schaubach not. p. 67. 82. Schol. German. ad vs. 89. et Hygin. II, 4.

vs. 261. *In picturatae*] Ed. Ald. vitiose: *Impicturatae*.

vs. 264. *lux olli maxima vibrat*] Vulgo: *lux olim*. Male.

vs. 265 — 270. Mutila haec sunt et corrupta, nec medela, nisi e melioribus codicibus mstis, illis afferri potest.

vs. 283. Cf. Io. Schrader ad Auieni perieg. not. p. 895. in Wernsdorf Poet. lat. min. T. V. P. II.

Digna Poli, consors et cura latrantis Anubis] Ita distinguendum. Male vulgo:

Digna Poli consors, et cura latrantis Anubis.

Digna poli, ἀξία πόλου. Fateor interim, me non assequi, quo sensu Auienus Isidem dixerit *dignam poli*. Arbitror potius, legendum esse:

Digna coli consors et cura latrantis Anubis.

Eratosth. Catasterism. cap. 9. οἱ μὲν γὰρ αὐτὴν Φασιν εἶναι Δήμητραν, διὰ τὸ ἔχειν στάχυν· οἱ δὲ Ἴσιν; vbi non assentior docto Eratosthenis editori, verba οἱ δὲ Ἴσιν a Grammaticis apposita putanti, quod Graeci contenderunt, Cererem ab Aegyptiis Isin vocari. Docet noster Auieni locus, verba illa ab ipso Eratosthene esse profecta. Cf. schol. German. ad vs. 95. Hygin. II, 25.

vs. 285 — 289. *Et, ceu Siriaco, torretur spica calore Protentata manu, seu tu pernicipibus alis, Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo Fluxa Polo vertis vestigia, lubrica ut aeuum Sors agat —*] Ex emendatione Grotii. Varias de Virgine refert Auienus fabulas cum suis rationibus. Dixerat, eam esse Astraeam, Isidem, Cererem; nunc appellat Fortunam, quia alas habet et capite obscura est. Schol. German. l. l. *Quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur.* Hyginus l. l. *Sed hanc alii Fortunam, alii Cererem dixerunt; et hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius*

eius nimium obscurum videtur. Vulgo legitur sine sensu:

*Et ceu firiaco torretur spica calore:
Protentata manu ter quae pernicibus alis,
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
Fluxipedae vestis vestigia, lubricum ut aeuum,
Sors agat —*

Paullo aliter restituit hos versus C. Barth Ada. XXXVI, 2.

*Protentā apta manu, tu quae pernicibus alis
Nec sat certa gradum, viduataque vertice summo
Fluxa pilae vertis vestigia, lubricum ut aeuum
Fors agat.*

In qua Barthii emendatione mihi magis arridet *Fluxa pilae*, quam, quod Grotius maluit *Fluxa polo*.

vs. 297. nullique obnoxia culpaē Corda inhibens, medias casto res more tenebas] Vulgo: Corda inhibens media, casto res m. t. Possit haec lectio tolerari mutata distinctione: Corda inhibens, media casto res more tenebas; repugnat tamen metrum. Barthius l. l. emendauit: Corda inhibens, viduas astu res more tenebas i. e. regebas rem publicam bona morum consuetudine absque astutia et ambitione.

vs. 302. promiscua rura per agros] Vulgo: promiscua thura. Perperam.

vs. 305. passim succederet, illa Feruentis late pelagi natura] Ita distinguendum est. Male vulgo: passim succederet illa, Feruentis etc.

vs. 312. neque longis nauita terris Insinuare ratem consueuerat] Vulgo: ratem ius fecerat.

vs. 315. 316. et insano penderet saepe profundo; Omnia sed cunctis] Pessime distinguebatur olim:

— et insano penderet saepe profundo
Omnia; sed cunctis —

Mallem

Mallet quoque pro *insano* legere *in salo*. Neque tamen omnino spernenda est vulgata lectio. *Pendere* h. l. est, monente Grotio, *μεινωπλῆσθαι*, iactari, periclitari, ut saepe apud Manilium.

vs. 323. *oculis sese dabat*] Vulgo: *oculis se dabat*.

vs. 325. *Sed crepera ut late vomeret conuicia voce*]

Sic rescribendum coniecit Grotius. Vox *crepera* a *crepando* deducitur, unde et *increpare* dicimus. Auienus infra vs. 1001. *creperi succedens stagna profundis*. Proposuit Grotius aliam coniecturam: *pulchra* pro *crepula*, ut vulgo legitur. Vix autem ferri potest, Virginem *pulchra* voce conuicia vomere. Ergo aut vulgatum *crepula*, aut *crepera* retinendum erit.

vs. 326. *lacrymis aiebat obortis*] Ed. Ald. vitiose: *ab ortis*. Eadem perperam vs. 346.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

vs. 342. *Et malefuada lucris rabies subit; omnia Terror Degener, ac moesta facies formidinis implet*] In vulgatis male distinguitur: *rabies subit omnia; Terror Degener, ac moestae facies formidinis implet*.

vs. 344. *Secreti indomitus vada gurgitis ultima versat Tiphys*] Vulgo: *immodicus*, quod nescio cur Grotius mutauerit, quemadmodum etiam supra vs. 187.

vs. 345. *Agenoreo color hinc mentirier ostro Incipit*] *Mentirier* passivè h. l. pro *simulari*, et *mentirier incipit* pro *mentitur* dictum; ut et saepe Manilius.

vs. 347. *Ebria ut externo splendet lana veneno*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *extremo*. Leuior esset mutatio, si *extrema* legeres, scil. *lana*, ut summa *lana* splendet *purpura*.

vs. 353. *fax ardet in Arcto*] Vulgo: *Arcton*.

vs. 359. *Nec contemplandi*] Ed. Ald. perperam: *Ne contemplandi*.

vs. 359. 360. *omnia primis Obuia ceu vibrant obtutibus*] Grotius coniecit *conuibrant pro ceu vibrant*. Sed vulgata lectio bene se habens seruanda est.

vs. 371. *et patrio post reddita numina coelo*] Vulgo: *et proprio*. Non male.

vs. 372. *Lacedaemoniis Mars cum caluisset Aphidnis*] Dixit Auienus *Aphidnas Lacedaemonias*, vt distingueret ab Aphidnis in Attica. Cf. Schol. German. ad vs. 145. Hygin. Astron. II, 22.

vs. 386. 387. *Et sidus, Lenae, tuum; disternat aer Crassior hos. Itidem qualis*] Ita distinguendum. Pessime vulgo:

*Et sidus Lenae tuum disternat aer
Crassior. Hos itidem qualis —*

Cf. schol. German. ad vs. 145. Hygin. II, 23. Schaubach ad Eratosth. Catast. p. 85.

vs. 402. *Oceanum flata flamina caeli Propellunt pelagus*] Nota *Oceanum pelagus*. Sic infra: *surgunt Oceano iam gurgite*, et vs. 440. *aequore surget Oceano*.

vs. 413. *adque Helices caput inclinatur ab ore*] Ex emendatione Morellii. Vulgo *atque*. Cf. Apollodor. III, 14, 6. et Heynii not. Schol. German. ad vs. 155. Hygin. Astron. II, 13.

vs. 427 — 431. *gemino sic cornua ductu Erigit aetherii vigor ignis, et ignis utrinque Sic camuris ardet protractibus; haud tibi signis Perquirenda aliis pecoris frons aequore surget Oceano; proprio Taurum deprenderis ore*] Ita dedi et distinxi cum Grotio, sensu exigente. Vulgo male:

— — *gemino sic cornua ductu
Erigit aetherii rigor ignis et ignis utrinque.
Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
Perquirenda aliis pecoris frons aequa resurget;
Oceano proprio Taurum deprenderis ore.*

Camu.

Camurus, Camorus, Camor est *curuus*. v. Festus. Derivatur vox ἀπὸ τῆς καμπῆς.

vs. 433. *Sic mediam creber pecori frontem asperat ignis*] Vulgo: *sic media*.

vs. 440. *Nec mea musa senem tacitum Cephea relinquet*] *Tacitum* h. l. passivo sensu dixit. Non filebit mea musa senem Cephea.

vs. 445 — 448. *At diducta pedes tantum hinc mensura seniles Diuidit, extremo quantum pede distat ab Vrsa; Non eget huius enim sedes sacra luminis hilum*] Ex emendatione Grotii. Cf. Arati Phaenom. vs. 183. *Sedem* Auienus dixit *sidus*, vt Aratus ποσειδῶν Σιτηρίου ἰσπὸς ἔδρα. Germanicus vs. 235. *in sede notarit*. Vulgo:

At diducta pedes tamen huic mensura seniles

Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsa.

Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

In ed. Ald. versui primo deest *huic*.

vs. 448. *declui si visum tramite vergas*] Recte vulgatam hanc lectionem retinendam censet Grotius, quamvis malit aliquis *vertas* pro *vergas*. Manil. Astronom. I, 303. *utraq; caudam Vergit in alterius rostrum*.

vs. 453. *Absunt lucida moerenti*] Vulgo: *adsunt*. Perperam.

vs. 454. *et aegrae lux habes est matri*] Vulgo: *aegra*. Male. Cf. schol. German. ad vs. 189. Hygin. II, 10.

vs. 459. *teretisque poli simul orbe rotatur*] Vulgo: *rotatur*. Male. Arat. Phaen. vs. 197. κυλινδρῶνται.

vs. 460. *ingenti quae semper luce coruscans*] Vulgo vitiose: *incendi*, quae semper luce coruscans.

vs. 464. *Igneae quin etiam per caelum cingula flagrant Andromedae*] Ita iam correxit Morellius, approbante Grotio. Vulgo *singula flagrant*. Aratus Ph. vs. 201. ζώματα.

336 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

vs. 468. 469. *Vinculaque in coelo retinet quoque; tenuia quippe Brachia contortis astringunt vincula nodis]* Ex Grotii emendatione. Corrupte vulgo:

Vinculaque in coelo retinent quodque tenuia, quippe Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

vs. 470. *qua vertex crine tumescit]* Vulgo *quae*. Perperam. Sic etiam versu 482. restitui cum Grotio *qua fax* pro vulgato *quam fax*.

vs. 474. 475. *Ipsa sub abscisso late iacet aurea ventre Cornipedis; simul hunc lux indiscreta reneffit]* Correxī distinctionem vulgatam vitiosam:

*Ipsa sub abscisso late micat aurea ventre,
Cornipedis simul hunc lux indiscreta reneffit.*

Alicat pro *iacet*, vt Grotius maluit; melius forsitan.

vs. 485. *Non hic Equus integer artus]* Aratus ὅγι. Igitur legendum *hic*, non *hinc*, vt vulgo.

vs. 486 487. *at tenuis aluo Erigitur media; nam caetera pone negantur]* Sic recte emendauit Grotius. Vulgo:

— — *at tenuis aluo*

Erigitur, media iam caetera pone negantur.

vs. 489. *Nanque hunc Aonio quondam memorant Helicone]* Non bene vulgo: *Nunc hunc*. Vide schol. German. ad vs. 204. Hygin. II, 18. Eratosth. Cataster. cap. 18. et Schaubach. not. p. 95. Heyne ad Apollod. II, 3, 1.

vs. 501. *Rigat hanc animas]* Vulgo: *rigat has animas*. Male.

vs. 512. *Parcior hic rutilae semper facis]* Ed. Ald. vitiose: *Partior*.

vs. 517. *nullomque decus Dea proferat ore]* Ex emendatione Grotii. Vulgo: *nulloque*.

vs. 522. 523. *non longa Aries statione remotus In conuexa redit; paruo se tramite iubter Dislinet]* Aratus Phaen. vs. 230.

— ἀλίγον

— ὀλίγον γὰρ ὑπ' αὐτὴν ἐσθῆρικται.

Vulgo:

— non longa Aries statione locatus,
In conuexa redit paruo se tramite; subter
Distinct —

Distinct, διαίρει, vt apud Lucretium V, 204.

Et mare, quod late terrarum distinct oras.

vf. 528 — 530. Simile est latus; istud utrinque Por-
rigitur; summum signo caput angulus arctat, Et gemi-
num suprema iugum vicinia mordet.] Sensus est: Late-
ra, i. e. lineae duae, quae basi insistant, sunt similes,
i. e. aequales, et in angulum coarctantur. Videtur
itaque Auienus latera vocare crura, ἀκροπόδας. Vulgo:

— simile est latus istud utrumque;
Porrigitur summum signo caput; angulus arctat,
Et gemini suprema iugi vicinia mordet.

vf. 534. Quin et qua subter in astro] Ita legendum
est; nam designatur locus. Cf. Arati Ph. vf. 235. Vul-
go: quin et quae.

vf. 540. Boreali ab cardine ductus] Vulgo: doctus.
Perperam.

vf. 541. 542. proles tibi Dercia, Pisces, surgent
Bambicii] Recepi in textum Grotii emendationem. Vul-
gata lectio sensum idoneum non parit: proles tibi tertia
Pisces surgent Bombycii. Ed. Ald. piscis surget. Cf.
schol. German. ad vf. 235. Hygin. II, 30. Eratosth.
Catast. c. 21. Ios. Scaliger ad Manil. not. p. 310.

vf. 544. tendit qua pennae extrema sinistrae] Per-
peram vulgo: penna.

vf. 547. hic medio signantur fidere Pisces] Vulgo:
hinc. Male.

vf. 549—551. Borean proprior subit; alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ubi Ephebus ab urna,
Vol. II. Y Pone

Pone avidus, iacet in Notialia nubila pronus] Ita cum Grotio legendum et distinguendum. Vulgo:

— *boream propior sapit alter aquarum,
Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna;
Pone avidus iacet in notialia nubila pronus.*

vf. 554. *per coelum coeunt quae singula rursum*] Male vulgo: *cingula*. Supra quoque *cingula* et *singula* male permutata vidimus.

vf. 556. *Coelestem memorat quem sollers Graecia Nodum*] Imitatus est Auienus Ciceronem:

Quem veteres soliti Coelestem dicere Nodum.

vf. 565. *solium prope Cassiepeiae*] Ed. Grot. vitiose: *soliam*.

vf. 569. 570. *locus has habet arctior omnes Connexas. Lentae facis haud procul istas*] Versus est mutilus.

vf. 580—582. *Electra, Alcyoneque, Celaeno, Taygeteque, Et Sterope, Meropeque simul, famosaque Maia Prole Deo; cerni sex solas carmine Myntes Afferit*] Vulgo hi versus paullo aliter distinguuntur. In ultimo rescripsi *Prole Deo* pro *Prole Dei*. Nominat Auienus *Myntes*, astronomici carminis auctorem, ceteroquin ignotum; nisi forte sit scriptura nominis vitiosa et pro *Myntes* legendum *Aratus*. Hic enim. Phaen. vf. 257.

Ἑπτάποροι δὲ τὰ γὰρ μετ' ἀνθρώπων ὑδέονται,

Ἐξ ὧν περ εἶναι ἀπόψαι ὀφθαλμοῖσιν.

Corrigere in mentem venit Grotio in schol. ad hos versus *Φησι δὲ ὁ Μύνθης* pro vulgato: *Φασι δὲ οἱ μῦθοι*; in quo tamen ei non adstipulor. Cf. Eratosth. Catast. c. 23. et Schaubach. not. p. 101. Schol. German. ad vf. 246. Hygin. II, 21. Apollod. III, 10.

vf. 587. *moestum dare nubibus orbem*] Vulgo: *motam*; ita ut ad *Electram* referatur. Minus bene.

vf. 591—594. *Atque os discretum procul edere, detestatam Germanosque choros jobolis lacrymare ruinas,*
Diffu-

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti Monstrari effigie;]. Sic recte emendauit Grotius. Schol. Germanici l. l. *Vocatamque Electram, quae non sustinens videre casum pronepotum fugerit. Vnde et illam dissolutis crinibus propter luctum ire asserunt, et propter comas quidam Cometen appellant.* Hyginus l. l. *Alii dicunt, Electram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere in stellis. Sed postquam Troia fuit capta, et progenies eius a Dardano fuit eversa, dolore permotam ab his se remouisse, et in circulo, qui Arcticus dicitur, conslitisse, ex quo tam longo tempore lamentantem capillo sparso videri. Itaque e facto Cometen esse appellatam.* Ouid. Fast. IV, 177.

Siue quod Electra Troiae spectare ruinas

Non tulit; ante oculos opposuitque manum.

In vulgato textu legebatur sic:

Atque os discretum procul edere destitutam,

Germanoque choro sobolis lacerata ruinis,

Diffusamque comas cerni, crinisque soluti

Monstrari effigiem;

vs. 597. *Sanguine sub pingui]* Maluit N. Heinsius: *subpingui.* Verum vulgatum tuetur Schrader ad Auieni Perieg. vs. 80. nam *sub* in compositione fere minus significat, hoc autem non vult Auienus. Cf. Phaen. 154. Progn. 284.

vs. 598. 599. *Quin Meropen alii, postquam tua, Sisyphæ, vincla, Et thalamos scauo sortita est omine diuum]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

Quin Meropen addit postquam Sisyphæia vincla

Et thalamos scauo sortita est omine diuum.

vs. 602. *Vergilias cerni tenet usus]* Ed. Ald. vitiose cernit.

vs. 609. *Seu nox astrales adolet cum caerulea flammæ]*

Male vulgo: *australes.*

vs. 614. *Tempora designant]* Ed. Grot. *Tempore, operarum peccato.*

vs. 624. *docta ad modulamina mouit*] Vulgo: *docta in m.* Non male. Cf. Eratosth. Catast. c. 24. Schol. German. vs. 258. Hygin. II, 7. De Lyra et Orpheo vide quoque Manil. Astron. I, 324. V, 319.

vs. 630. *pecudes qua et flumina Vates Flexerat*] Vulgo: *pecudes qui.* Ed. Ald. *pecudesque.*

vs. 639. *Grandibus haud equidem stellis*] Ed. Ald. *aut pro haud.*

vs. 646. *Pisces Bambycii*] Vulgo: *Bombycii.*

vs. 650. *Imus ut australi descendit circulus axe*] Legendum est *ubi australi*, nisi Avienus ut pro *ubi* posuerit, quemadmodum supra:

— *ut artus*

Longius effusum spaciofa volumina tendunt.

Ed. Ald. pro *australe* habet *astrali.*

vs. 653. *Hic iam Threicio veniens a cardine Phoebus*] Reuocauit Grotius pristinam lectionem, quam etiam ed. Aldina agnoscit. Ed. Morel. *Huc cum Threicio.*

vs. 654. *pulsusque Deum, mirabile dictu, Brumalis redigit*] Deus est Sol. Pulsus, ἡ τροπή. Τρέπειν inter alia est *pellere*, vnde τροπαία, et Tropici circuli, quia ut Hyginus ait, ultra eos Sol non transit, sed statim reuertitur, aut ibi quasi repellitur; vnde τὴν τροπὴν Astro nomi latini *Pulsum* transtulere.

vs. 657. *angusto decurrit*] Ed. Ald. *decurrat.* Male.

vs. 659. *clamarit sidera lucis*] Eadem Ald. *clamant.*

vs. 666. *mergorum et focae similes*] Aratus mergos tantum nominat; Avienus recte his phocas coniungit. Vtrique enim cum possint in terris versari, aquam praeferunt; nam et phocas nonnumquam in terris esse, ibique spirare, dormire, parere, tradit Plinius. Latini vitulos marinos vocant.

vs. 670. 671. *cum lux in arundine flagrat Ignis mundani, cum tela extrema coquuntur*] Male vulgo distinguitur:

— cum

— cum lux in arundine flagrat,

Ignis mundani cum tela extrema coquuntur.

vf. 673. *si piceam spectaris*] Ed. Ald. vitiose: *spec-
taris*.

vf. 681. 682. *Hic matutino veniens procul aequore
coelum Exigit e pelago, telum trahit ultima cauda*] Grotius ad h. l. „Si *Chelam* leges (pro *coelum*,) ad ipsum *Scorpionem* referetur; si *Telum* ad *Arcitenentem*; et non inepte erit eadem vox repetita, quod familiare *Auieno*. *Exigit* est ἐξάγει, ni malis *Erigit*.

vf. 686. *abditur autem Orion redeunte die*] Vulgo: *abditus autem*.

vf. 689. *Quin norunt aliam Superum conuexa Sagit-
tam*] Vulgo: *alia*. Male.

vf. 690. *in scia nervi*] Ed. Ald. *nervis*.

vf. 691. *telum super aduolat ales*] Perperam vulgo: *caelum super a. a.*

vf. 692. *Threicio conterminus axi*] Ed. Ald. *conter-
minat axi*.

vf. 694. *Armiger hanc etiam Iouis aduolat, armiger
ignis Aetherii*] Recepi Grotii emendationem lectionis
vulgatae: *arbiter ignis Aetherii*. Vtitur enim saepe ea
figura *Auienus*, vt eandem vocem repetat, quod saepe
iniquis exscriptoribus mutandi dedit occasionem.

vf. 702. *Hic iam detrusae in latebras procul Amphi-
trites*] Vulgo: *Hic nam*. Cf. schol. Germ. ad vf. 295.
Hygin. II, 17.

vf. 707. *Et super hirsutum ponto surgit Capricornum*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *auritum*; sed non ap-
paret, *Auienus* cur *Capricornum auritum* appellauerit. Alibi autem eundem vocat *hirsutum*.

vf. 708. *altera porro*] H. e. *alteram partem*, vt de
Serpente altera porro plurimus. Cf. not. ad *Auieni Pe-
rieg. vf. 373*.

vs. 718—721. *Subtrahit obliquo qua sese Circulus orbe Signifer a Borea, inque Australes se gerit umbras, Sub medii iam mole Poli fera pectora Tauri Suscipit Orion;*] Ita hos versus restituit Grotius. Corruptissime vulgo:

*Subtrahit obliquo qua sese circulus orbe
Signifer, in borean australes egerit umbras;
Ut medii iam mole poli fera pectora Tauri,
Suscipit Orion;*

In vulgata hac lectione *ut medii* potest ferri, ut sensus sit: *mole poli velut medii*. Caetera tolerari nequeunt.

vs. 728. 729. *Stridit anhelanti face pestifer; aera motu Torret, et immodici terras coquit ignibus astri]* Iterum ex emendatione Grotii. Male vulgo legitur et distinguitur:

*Stridit anhelanti face pestifer aera motu,
Torret et immodicis terras coquit ignibus astri.*

Ed. Ald. habet *et in modici*. Cf. Avien. Perieg. vs. 70.

vs. 732. *Aluus coeanea est]* Sic legendum: Ed. Ald. *Alueus Ocneae est*. Hinc Morelius dedit *Aluus cyanea est*. Recte. Verum T graecum antiqui *oe* diphthongo reddere solebant.

vs. 738. *languebunt germina florum]* Ed. Ald. *gemma*. Perperam.

vs. 740. *Sirius attollit]* Male vulgo: *si prius attollit*. Legendum *Sirius*. Vocis huius repetitio, quae verso sequenti est, ut ter supra, errorem praebuit.

vs. 743. 744. *altera si qua Stellarum fulgent rutila, ut quae plurima longo Bellua fert lateri]* Ex emendatione Grotii. Vulgo:

— *altera si qua
Stellarum fulgent, rutilant quae plurima, longi
Bellua fert lateris —*

Ed. Ald. vitiose *fulcent*. Dubitat tamen Grotius, an Canis recte Bellua dicatur. Propinat itaque etiam lectionem hanc: *longi Regula fert lateris*.

vs. 750. *premit igneo Sirius ore*] Ita legitur in Msto Germanici Grotiano, in quo hi versus Auieni inserti sunt. Vulgo: *premit autem Sirius ore*.

vs. 757. *Neque enim se Theffala cymba Solenni in faciem monstrat more; extima puppis Surgunt Oceano, velut*] Sic Grotius locum constituit. Vulgo:

— *neque enim se Theffala cymba*

Solenni in faciem monstro mouet extima puppis.

Surgunt Oceano velut alto a gurgite nautae.

Ed. Ald. *solenne*, non male. Ita Ouidius in 'mare pro in mari posuit.

vs. 760. *auidi volitantia raptim Sipara conuertunt*] *Siparum* est id, quod velis annectitur, graece *σιπάρον*. Lucanus Pharsal. V, 429.

— *imaeque pandens*

Sipara velorum perituras colligit auras

Statius Sylv. III, 2, 27.

Vos summi annectite sipara veli.

Cicero de prov. cons. cap. 6. pro velo mimico sumsit, et ita quoque Festus interpretatus est. Cf. Turnebi Aduers. XXI, 4.

vs. 761. 762. *tergoque in curua remulco Littora certatim subeunt simul*] Dubitat Grotius, quomodo dixerit Auienus *tergo remulco*, cum *remulco* sit substantiuum. Ed. Ald. habet: *tergumque in curua remulco*. Recte, vt sensus sit: *Littora subeunt certatim tergum nauis remulco*. Trahi remulco dicitur, cum nauis magna scaphae remis ducitur, monente Festo.

vs. 772. *trahit Auster in Arcton*] Vulgò: in *Arcto*.

vs. 777. *illa suorum inter signa tenax*] Ex emendatione Grotii. Sui intelliguntur pater, et mater et sponsus. Vulgo: *illa duorum*.

vs. 780 — 782. *Quin est caeruleo Flumen quoque gurgite manans Astra inter sedesque Deūm; pars Aequor id esse Credidit; Ausonii nanque hunc dixere priores Eridanum*] Praeclare versus hos restituit Grotius. Nonnulli putarunt, Flumen fidus esse Oceanum; neque tamen omnes; nam veteres Itali Padum tradidere. Hygin. II, 32. *Complures autem Oceanum esse dixerunt.* Cf. Eratosth. Catast. c. 37. et Schaubach not. p. 117. Schol. ad German. vs. 321. Vulgo:

*Quin et caeruleo Flumen quoque gurgite manans
Astra inter sedesque Deūm, pars aequoris esse
Credidit Ausonii; neque hunc dixere priores
Eridanum —*

vs. 789. *Disdata tum late texere incendia terras*] *Disdata* ex antiqua scriptura pro *Didita*. Vulgo: *Dūs data*.

vs. 798. *vnda foecundet alumna*] Sequitur *inferat*. Vulgo: *foecundat*.

vs. 799. *Vet quod de medii prolapsus parte dici*] Schol. German. l. l. *idco inter astra collocatus* (scil. Eridanus,) *quod a meridianis partibus cursum dirigat*.

vs. 803. 804. *Eridani coeunt anfractibus; hūc procul ille Tenditur effusi vi gurgitis; hūc quoque cristae Cedit apex*] Ex emendatione Grotii. Vulgo:

*Eridani coeunt anfractibus, ut procul ille
Tenditur effusi vi gurgitis; huc quoque cristae
Cedit apex.*

vs. 819. *Ne spectanda forent ponto quod sola carerent*] Vulgo: *Ne exspectanda forent*.

vs. 820. 821. *Caetera descriptis aptantur singula membris Formarum; flagrans Leporem qua Sirius urget, Languida,*

guida, nec certo sub nomine cuncta feruntur] Male haec vulgo distincta ita legebantur:

*Caetera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, qua Sirius urget
Languida —*

vs. 841. 842. *Cunctis nomen Aqua est; stellae quoque denique propter Ora Sagittiferi, qua se vestigia prima Cornipedis simulant]* Emendauit Grotius. Vulgo sine sensu:

*Cunctis nomen Aqua est; quae stellae denique propter
Ora Sagittigeri, quo se vestigia prima
Cornipedis simulant.*

vs. 844. *Queis face sub tenui tenebrosus marceat ignis]* *Queis marceat pro Queis marcet.* . Ita supra: *Quibus usque ferind Prona sit effigie pro prona est.* Infra: *similis quibus haud sit imago.*

vs. 847. *Hanc satis arcto Tempore suspicies]* Hanc restituit Grotius. Subintelligendum *Aram.* Perperam vulgo: hoc.

vs. 849. *Nam polus, aduerso qua tollitur axe Bootes]* Vulgo:

Nam polus aduerso qui tollitur axe Bootis.
Potest etiam ex coniectura Grotii ita legi:

Nam poli ab aduerso qui tollitur axe Bootes.

vs. 852. *Arcturum vertex leuat Arcticus]* Ex emendatione Grotii. Vulgo: *leuat arduus* i. e. vertex leuat. sublimis, quae quidem lectio ferri etiam poterit. Melior tamen nostra.

vs. 856. *Certa procellarum statuit producere signa]* Claudicabat versus in vulgato textu:

Certa procellarum statuit prodere signa.

vs. 858. *Inter nimbiferas nubes spectabilis exstet Ara poli longe, ut glomerent circumque supraque Feta pruinarum se vellera]* Ita locum constituit Schraderus ad Auie-

346 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

ni Perieg. vf. 249. Vulgo: *exstet Ara poli, longa ut glomerent.* —

vf. 863—865. *Non Arae, non sit tali sub tempore vertex Clarior; hoc nam saepe Notum praenoscere signo Nox docuit*] Ita Grotius restituit. Male vulgo legitur et distinguitur:

*Non Arae, non sit tali sub tempore vertex
Clarior hoc; nam saepe nouum praenoscere signo
Nox docuit* —

vf. 868. *Vix, si fera Iouem subeat miseratio rerum*] Vulgo: *Vix, scis, fera Iouem.* Lectio aperte corrupta.

vf. 884. *Curua venenati se tendunt brachia signi*] Recepi praeclaram Grotii coniecturam. Vulgo:

Curua venenati sunt tantum brachia signi.

vf. 890. *Degerat Alcidae legum post bella magister*] *Degerat* i. e. *habitarat.* Vulgo: *Egerat,* nullo sensu Schol. German. *habitaſſe Chironem in Pelio monte.*

vf. 906. 907. *trahit ingens machina coeli Cuncta super; pingunt rutilam sua sidera noctem*] Vulgo vitiose:

— *trahit ingens machina coeli*

Cuncta, superpingunt rutilam sua sidera noctem.

Super πλεονάζει, vt et alibi:

Versa Lycaoniis sed suspectatur in Versis

Forma super.

vf. 908. 909. *Quinque itidem stellae, similis quibus haud sit imago, Nec quas formarum ductus notet affixarum*] Ita iam dedit Morelius, nisi quod pro *ductus* cum edd. antiq. legat *doctus.* Prius a Grotio rescriptum. Ed. Ald.

*Quinque itidem stellae similes, quibus haud sit imago,
Ne quas formarum doctus notet affixarum.*

vf. 911. *Nullus eas aliquo pacto deprendere certet*] Vulgo: *alio pacto.*

vf. 918. *ceu cum vada cymbam*] Illustrari potest hic locus ex Hygino II, 42. *Vt si quis in nauiculae rostro sedens inquirat ad puppim transire, et nihilominus ipsa navis iter suum conficiat, ille quidem videbitur contra nauiculae cursum ire, sed tamen eodem peruenit, quo navis.*

vf. 921. 922. *Vis tamen istis Obuia labentis semper sustollitur aethrae*] Ita dedit Grotius, monens simul ad h. l. „Per aethram suo more Anienus aethera intelligit. Duo ponit exiommata philosophica. Prius est, quod coelum primum sustineatur, quo minus ruat occursum motus secundi. Empedocles dicebat: διὰ τὴν δίνησιν θάττοντες τυγχάνοντα Φορᾶς τῆς οἰκάλας ῥοπῆς ἔτι σώζεσθαι τοσοῦτον χρόνον τὸν οὐρανόν. Οἰκάλα ῥοπὴ est motus peculiaris. Posterius est, quod experientia docetur in primo mobili multas esse stellas, in aliis sphaeris singulas. Aristoteles: ἐν μὲν τῇ πρώτῃ Φορᾷ τοσοῦτον ἀστέρων πλῆθος, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων ἐν χωρὶς ἕκαστον. — Vulgo legitur:

Obuia labenti semper sustollitur aethrae.

vf. 927. *Carminē non coeco tentabimus, hoc satis vnum, Musa, mihi*] Ita legendum et distinguendum. Vulgo: *Carminē non coeco tentauimus hac satis vnum Musa mihi* —

vf. 935. *Mutuaque implexae sibi met consortia mor- dent*] Sic supra dixit Anienus: iugum vicinia morāet. Graece δάκναι reprimere significat. Vulgo: *implexae*.

vf. 936. *Aurea pepli sidera nocturni*] Vulgo: *Aera pepli*. Male.

vf. 939. *Languet ut stellis species hebes*] Vulgo: *Languet ut in stellis* f. h.

vf. 940. *ac flammas superante minores*] Ed. Ald. *flammans*. Vitiose.

vf. 943 — 945. *color olli nomen ab ortu Primigeno statuit; sic Zonam Graecia sollers Concelebrat, nostro sic Bal-*

348 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

Baltheus ore vocatur.] Dicit Avienus *Graecia solers*, ut supra:

Coelestem memorat quem solers Graecia nodum.

Vulgo:

— color olli nomen ab ortu

Primigeno statuit se, Zonam Graecia solers

Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.

vf. 950. *duri qua solvunt flabra Aquilones*] Vulgo: cum pro qua. Sic quoque in versu sequenti pro: *Et cum praecipitant* legendum: *Et qua praecipitant.*

vf. 955. 956. *hic quoque dextram Sustinet Andromedae; manus extima desuper acri Subrigitur Boreae*] Male vulgo sic distinctum:

— — hic quoque dextram

Sustinet Andromedae manus extima, desuper acri

Subrigitur Boreae —

vf. 958. 959. *hic celeris vestigia summa Perstringuntur Equi, perstringitur Alas ab ipso*] Vulgo: *praestringuntur* et *praestringitur.*

vf. 962. *Erigone*] Ed. Ald. perperam *Erigones.*

vf. 967. *secat ast alius per viscera plena*] alius pro alter. Intelligit enim Avienus Cancrum.

vf. 973. *pulsusque Deus*] Cf. supra not. ad vf. 654.

vf. 977. 978. *Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet Axe Semper inocciduo; procul alter cardine in Austri*] *Axe* pro *Axi*. Supra: *Axe Lycaonio iacet obuius*. Male vulgo post *Axe* interpungitur, et versu sequenti legitur: *Semper in occiduo.*

vf. 980—982. *postremaque cauda Caeruleae Pistris; brevis hinc Lepus; hinc Canis artus Conditur extremos*] Ita supplevit versum vulgo mutilum Grotius, nam legabatur olim:

— postre-

— — *postremaque caudae*

Caeruleae, brevis hic lepus, hic canis artus

Conditur extremos.

vs. 988. *Sideris hinc meta*] Vulgo: *metae*.

vs. 989. *Sereniferi descendit sol Aquilonis*] *Sereniferi, αἰθρηγέρου.*

vs. 991. *creperi succedens stagna profundis*] Vulgo: *succedens*. Cf. not. ad vs. 335. Nostram lectionem approbavit quoque Schrader ad Auien. Perieg. 329.

vs. 993. *cani quae specie lactis*] Ita legendum est; sine: *in cani speciem quae lactis*. Vulgo: *cani speciem quae lactis*.

vs. 1011. *Tres omnes recto contentos tramite coeli*] *Perperam* vulgo: *recte*.

vs. 1014. *quartus at iste*] Vulgo: *et iste*.

vs. 1017. *Cire percussu momentum diximus astri*] Graece: *κινεῖν τὸν καιρὸν τοῦ ἡλίου τροπομένου*. Vulgo: *Scire percussu* etc.

vs. 1024. *in vada Calpetana*] Ex emendatione Grotii, qua tamen fit versus spondaicus. Vulgo: *Calpetitana*. Sic infra Progn. v. 296. *si Phoebus — Calpetano tranquillum gurgite lumen Tingat*. *Calpe* est promentorium in ora maritima meridionali Hispaniae, quo hodie celeberrimum castellum *Gibraltar* superstructum est. Hinc Oceano Atlantico nomen.

vs. 1025. *Nam Tithoneo cum sunt elata profundo*] Sic apud Germanicum *Tithonius ortus*. Vid. Grot. ad German. p. 21. Vulgo: *Namque Titaneo*, inuito metro. Ed. Ald. *tithoneo*. Nic. Heins. ad Dir. Cat. vs. 40. corrigendum pronuntiauit: *Namque ea cyaneo cum sunt*; sed bene correctionem refutavit Schrader ad Auieni Perieg. vs. 368. ex Arati Phaen. 534. Peior adhuc eiusdem Heinsii coniectura in notis ineditis ad Auienum; *Namque Atlanteo*.

350 NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

vf. 1044. *Ast hae dimensa spacii sic lege locantur*] Ed. Ald. vitiose: *Ast Hedi mensa*.

vf. 1045. *includunt partibus astra*] Eadem male *includent*.

vf. 1053. *Quem cum signiferi graditur sol aureus orbem*] Perperam vulgo: *Quae cum*.

vf. 1064 — 1066. *Horum prima oculis memor incunabula quaere; Luminis ipsa vagi captans venatibus ipsa, Ipsa notans mundo*] Suo more idem variis vocibus exprimit Auienus et ταυτολογίῃσι: Male vulgo distinguitur:

*Horum prima oculis memor incunabula quaere
Luminis ipsa, vagi captans venatibus ipsa,
Ipsa notans mundo —*

vf. 1066. 1067. *Quae si se nubibus abdent, Aut si non surgent*] Vulgo: *quae si se nubibus abdent, Aut si conjurgunt*. Male.

vf. 1071. *magnam qui circumplectitur undis Tellurem, curuet caelando ut littora Mundo*] Ita maluit Grotius. Auien. Perieg. vf. 95. *loca circumplectitur aestu*. cf. ibid. vf. 1202. Vulgo: *magnum qua circumamplectitur undis Tellurem, curuet celando ut littora mundo*. Tuetur vulgatam lectionem Schraderus, quoniam etiam *circumampli* inueniatur, vbi diuisis vocibus aliquid interponitur Virg. Ecl. III, 45.

Et molli circum est ansas amplexus acantho
Manil. I, 305.

Has interfusus circumque amplexus utramque.
Mundum vocat Auienus non caelum, vt saepe, sed caelestia sidera.

vf. 1075. *Vel matutino qua perstrepat aere fluxus*] Male vulgo: *fluxu*.

vf. 1079. 1080. *In freta labentes, aut quae se rursus Eoi Parte ferunt Munai*] Versus olim legebatur mutilus sic:

In freta labentes, aut quae rursus eoi.

Suppleuit eum Grotius.

vs. 1089. 1090. *Agmine qua vasto fluitat caput, aspera ceruix Qua tumet, et spiris qua turgent pectora primis]* Ex emendatione Grotii. Vulgo perperam legitur et distinguitur:

Agmine qua vasto fluit ad caput aspera ceruix:

Qua tumet et spiris, qua turgent pectora, primis.

vs. 1091. *Arcturus distabit multus utraque]* Ed. Ald. vitiose inultus pro multus.

vs. 1094. 1095. *Satur hic vix luminis almi Cedit, et incipiens tandem conuexa relinquit]* Vulgo:

— — *satur hic vix luminis Amni.*

Cedit, et inspiciens tandem conuexa relinquit.

Notabilis locutio: *incipiens relinquere* pro *incipit relinquere.*

vs. 1099. *Contra autem illius concedit fideris ortu]* Vulgo nulli pro illius. Male.

vs. 1107. *Sed Nixus genibus replicato in se ipse residens Poplite]* Sic emendauit Grotius. Vulgo:

Sed Nixus genibus replicato luce residens Poplite.

Iam supra pro luce manente idem reposuit *Ipsa manens.*

vs. 1111. *Proferit Hydra Caput]* *Proferit* est *pro pellit, exferit.* Saepius utitur hoc verbo Auienus in Perieg. vt vs. 342. 580. 702. 995.

vs. 1115. 1116. *Nam Virgine Eoo Consurgente freto, cedit Lyra Cyllenaea]* Pessime vulgo legitur et distinguitur:

— — *nam Virgine eoa*

Consurgente, freto cedit Lyra Cyllenaea.

vs. 1120. *ponti procul efflua tingit]* Sic Auienus supra:

Efflua se species liquidarum fundit aquarum.

vs. 1122. *iuba tota madescit*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *iubar ora madescit*, sine sensu.

vs. 1123 — 1125. *Hydra superpositum procul in Cratera mouetur Parte alia, et liber vestigia Sirius ardet Ultima, caeruleo etc.*] Ita hi versus distinguendi sunt. Male vulgo:

*Hydra superpositum procul in Cratera mouetur:
Parte alia et liber vestigia Sirius ardet:
Ultima caeruleo —*

vs. 1127. *Cum iam virgineos aether vehit altior artus*] supra:

Virgineosque pudens Zona superimminet artus.

vs. 1128. *Nec cum flagrant es emittunt marmora Chelae*] Sic melius Grotius. Vulgo: *flagrantes*.

vs. 1129. *Sideris expertes et clara luce carentes*] Ed. Ald *Sideris expertis et clara luce carentis*.

vs. 1136. *Curua Chii coelo cum surgunt brachia signi*] Vulgo: *consurgunt*.

vs. 1139. 1140. *Iste Lyrae — Hic tenebris*] *Iste et Hic* de eodem. Vide supra not. ad vs. 5.

vs. 1147. *furfur Arcus agit*] Vulgo: *rurfum*. Perperam.

vs. 1148. *remorantia membra*] Vulgo: *memorantia membra*. Sine sensu.

vs. 1151. *Et quae Centauro diffunditur extima cauda*] Correxerit Grotius. Vulgo: *Ex qua*.

vs. 1160. *superi iubeat verticis axe*] Vulgo *subiecto*.

vs. 1161. 1162. *vaga brachia Cepheus Exerit, et saevam pelagi monet adfore pestem*] Theon ad Arati Phaen. vs. 630. Ποιητικεύεται, καὶ Φησὶν ἐκτελεῖν τὸν Κηφέα τὴν χεῖρα, ὥς περ παρακαλεούμενος (lege: παρακαλεούμενον) τῷ (lege: τῇ) παιδί ἐκκλίνει τὸ πῆτος.

vs. 1163. *Illa tamen versa in fluuium postrema profundum Tingitur*] Fluuium dixit Auienus pro mari, vt et alibi. Vulgo:

*Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
Tingitur ab spina —*

vs. 1166. *Quin et cum Scorpius acer*] Vulgo: tam pro cum.

vs. 1172. 1173. *nec nostro struimus mendacia versa Prima, neque obduri compegi germinis*] Locus hic est mutilus et corruptus.

vs. 1174. *Coecus mos mentis acerbae*] Ed. Ald. vitiöse Coetus, et in versu sequenti penetrauerit pro penetrauerat.

vs. 1183. *Audax vt facinus donum foret Oenopioni*] Vulgo male: *Audax haud facinus.*

vs. 1187. *Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona*] Auienus supra:

Huc falcata Chii repserunt cornua monstri.

vs. 1190. *sunt haec contermina laesis Semper numinibus*] Vulgo perperam: *sunt haec commercia.*

vs. 1194 — 1196. *Nec minus Andromedae quicquid volitabit in aethra; Et si quid Pistris reliquum conuexa ferebant, Hoc oriente ruunt*] Ita dedit Grotius. Sensus est: Occidunt residua Andromedae et Pistris; nam *Pistris* est genitiuus. Vulgo: *in aethram — Pistrix.* Ed. Ald. *Nec minus Andromeda est.*

vs. 1201. 1202. *reliquum polus ast a littore versat Semper in occiduum*] Caetera Cephei sunt *aduræ.* Vulgo: *Semper in occiduo.* Male.

vs. 1205 — 1208. *Prona caput, solaque et folio vestigia ab alto Sustollit miseranda super; quatit ira furorque Doridos et Panopes post sata nouissima matrem*] Praeclare hunc locum restituit Grotius. Sola sunt vestigia, vnde illud: *Nullius vnquam Trita solo. In matrem sub-*

intelligendum *Cassiopeiam*. Pessime vulgo lectum et distinctum:

*Prona caputque solo, solio vestigia ab alto
Sustollit miseranda: superquatit ira jurorque,
Doridos et Panopes post fata nouissima matrum.*

vs. 1209. *Tamen altera Mundus Sufficit*] Ex Grotii emendatione. *Sufficit est ἀντιπαρισταται*. Virgil. Georg. II, 65.

Atque aliam ex alia generando suffice prolem
Vulgo male: *tamen altera in undis sufficit.*

vs. 1212. *postremique agminis Hydra Erigitur caudam*] Vulgo: *Hydrum*. Male.

vs. 1215. *nam prima ferae vestigia in ollis*] Ingeniose emendauit Grotius. *In ollis* (illis) i. e. manibus et membris est Fera. Vulgo: *vestigia mollis*.

vs. 1216—1219. *Arcum fera manent; Arcu redeunte per aethram Protolli incipiunt; reliquum Serpentis et artus Anguitenentis item fert primis fluctibus Arcus. Amborum capita et palmas geminas Ophiuchi etc.*] Sic utique est legendum et interpungendum. Vulgo:

*Arcum fera manent: Arcu redeunte per aethram
Protulit, incipiunt reliquum Serpentis et artus
Anguitenentis: item fert primis fluctibus Arcus
Amborum capita et primis geminas Ophiuchi.*

In primo versu ed. Ald. habet: *At cum fera manent; in tertio et ultimo primos pro vulgato primis*. Vitiose.

vs. 1221. *Scorpius Oceano surgens agit; at pede Nixi*] *Pede Nixus* est ὁ ἐν γόνασι. Vulgo:

Scorpius Oceano surgens agitat. pede Nixi

vs. 1223. *Tunc artus medii, tunc pectora*] Vulgo: *tum*. Sed rescribendum est *tunc*, quoniam *tunc* praecessit.

vs. 1235. *cum gurgitis ille profundi Ima petit pedibus, Capra mox, Hoediue sequuntur*] Perperam vulgo distinguitur: *Ima petit, pedibus Capra mox* —

vs. 1242. 1243. *Nanque manum Aurigae reliquam, celsumque corusci Verticis, et dorso quae spina attollitur alto]* Sic recte emendauit Grotius. *Manum reliquam* respondet Arateo: ἄλλην χεῖρα. Vulgo:

Nanque manum Aurigae, reliquum celsumque corusci

Verticis, et dorso qua spina attollitur alto.

vs. 1247 — 1249. *neque clauum vendicat Argo Alluione sati; Perseus pede denique dextro, Atque genu liber mersatur caetera ponto]* Supra: *Pectora liber — vestigia liber.* Vulgo male:

— — *neque clauum vendicat Argo.*

Alluione jato Perseus pede denique dextro,

Atque genu libero, mersatur caetera ponto.

vs. 1251. *duro tangit vada caerula dorso]* Vulgo: *tingit.* Indicare videtur Auienus, Argo tingi eam partem, quâ puppis attrahitur.

vs. 1252. *manet exortum Cilicis Capricorni]* Ed. Ald. *Cilici.* Est autem Capricornus *Cilix* idem quod *hirsutus*, vt alibi nominatur; nam Graeci *κίλικα* et *κίλικιον* vocant omne hirsutum, vnde *κίλικιοι στρατηγοί*, et *κίλικιοι τράγοι*, et *Cilicia vela.*

vs. 1253. *Totaque tum pelago descendit]* Vulgo: *cum.* Similiter in versu sequenti legendum: *Aequora tum Procyon* pro vulgato *Aequora cum Procyon.*

vs. 1259. 1260. *perque Notum rutila cum Numinis Ara Delphinum patulas promit Capricornus in auras]* Vulgo: *rutila tum — Delphinum paruas promit.*

vs. 1261. *Sed matutino cum surgit Aquarius orbe]* Vulgo *Et matutino.* Scriptum forsitan olim fuit *Set*; deinde litera prima, vt fieri solet, omissa. Ed. Ald. *con-surgit* pro *cum surgit.*

vs. 1269. 1270. *Subit ista salum, subit aequora rursum, Integer Oceani cum se Centaurus in undas Iecerit*] Ita recte rescripsit Grotius. Vulgo:

— *subit ista solum, subit aequora rursum
Integer Oceani, cum se Centaurus in undas
Iecerit* —

vs. 1271. *atque nouo vibrarint fidere Pisces*] Auienus supra similiter de Equo: *Os Equus atque pedes nouus exerit*. Ed. Ald. *Piscem*. Perperam.

vs. 1272. 1273. *ille per Austrum Piscis item, plantâ quem pulcher Aquarius urget*] Male vulgo distinctum: *ille per Austrum Piscis item plantâ, quem* —

vs. 1279—1281. *Paulatim recauo redeunt Maris, aurea caelo Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces cum rutilant, mundo dextram haec attollitur vlnam*] *Recauo maris* i. e. τῷ κοιλῷ τοῦ ὠκεανοῦ. *Adolere* dixit Auienus suo more pro *vrere*. Virgil. Eclog. VIII, 65. *uerbenasque adole pingues*, et Aen. VII, 71. *Adolet cum altaria tediis*. Perperam vulgo legitur ac distinguitur:

Paulatim recauo redeunt Maris aurea caelo.

*Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
Cum rutilant, mundo dextram haec attollet in vlnam.*

vs. 1286. 1287. *At caetera nondum Sunt exemta solo*] Vulgo: *ac caetera nondum Sunt exemta solo*.

vs. 1291—1283. *an Tauro freta pelleret adsurgente. Hoc una caelum subit integer; haud super vlla Viscera; nascentis neque Tauri deserit astra*] Ex emendatione Grotii. Vltima respondent Arateis: οὐδ' ὅγα Ταύρου Λεῖπεται ἀντέλλοντος. Hoc una, vt graece ἀμ' αὐτῷ; Aratus σὺν τῷ. *Viscera* vocat Auienus membra. Seruius ad Virgil. Aen. III, 574. *auulsaque Viscera montis: Viscera, hoc est, partes*. Haud super est graecismus pro haud iuperfunt. Graeci dicerent οὐδένα μέρος περί pro περιγίγεται,

ται, sine παρ/αστι, ut *ἔνι* pro *ἐν*στι, *πάρ*α pro *πάρ*αστι, et similia translato accentu.

vs. 1296—1298. *Aurigam falsis evolvunt fluctibus omnem Surgentes Gemini. Tauro Capra, plantaque laeva, Atque Hoedi euadunt, tum primum*] Ita legendum et interpungendum. Vulgo:

Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantaque laeva Nempe hoedi euadit, cum primum —

vs. 1299. *referuntur viscera*] Hic iterum *viscera* sunt *μέρη* siue *μέλη*. Non accurate satis interpretatus est Wernsdorf ad Anieni Perieg. vs. 781. *cetosa viscera* pro Ceto, astro caelesti, omnino.

vs. 1313. *nec adhuc membra extima sorbet*] Ex Grotii coniectura. Vulgo: *nec adhuc tamen extima sorbent*.

vs. 1314. *Quid ni nascentis suspectet nauita ponto*] Vulgo: *Quid ne nascentis suspectat*. Verum *suspectes* huic interrogatione est aptius. *Nascentis*, scil. Padi, h. e. orientis, nisi malis *scandantis* per literarum transpositionem; *ἐξανιοῦσαν* enim hoc loco dixit Aratus. In versu etiam sequenti pro vulgato *manet Orionis* legendum *maneat*.

vs. 1320. *magnorum congrua cura*] Est Hellenismus pro *cura congrua rebus magnis*.

vs. 1322. *et coelo tibi signa magistro Omnia ducentur*] Poterit quoque legi: *e coelo*. Infra Progn. vs. 249. occurrit: *certa hoc ducentur signa magistro*. Vulgo: *et coelo tibi signa magistri Omnia ducentur*.

NOTAE
IN RVFI FESTI AVIENI
PROGNOSTICA ARATEA.

vf. 4 (1329). *Promat ut ingressi solers tibi tempora mensis*] Sic maluit Grotius. Ingressi mensis, ἀεξομένης μηνός. Infra:

Ingredientis erit plena tibi nuntia mensis.

In versu antecedenti ed. Ald. habet vitiose *prono* quae pro vulgato *pronoque*.

vf. 6 (1331). *primo perfundens lumine*] Arat. πρώτη ἀποσκιδναται αὐγή. Vulgo: *primum perfundens lumine*.

vf. 8 (1333). *Ast orbis medii si cedat Cynthia forma*] Vulgo: *formam*. Saepe in Avieno Accusatiuus positus pro Ablatiuo; inde putat Grotius, scribas eodem signo circumflexum accentum, qui ablatiuis adiungitur, et literam *m* designasse, hoc modo: *formā*.

vf. 15 (1340). *Inserit aeriis quantum Dea nubibus ignem*] Vulgo: *ignes*; sed reponendum *ignem*, ut respondeat τῷ quantum.

vf. 29. 30 (1355). *Monstrabunt; cursu nam Phoebus singula mutat semper, et alterno succedit in omnia lapsu*] Male vulgo interpungitur:

*Monstrabunt cursu; nam Phoebus singula mutat,
Semper et alterno succedit in omnia lapsu.*

vf. 41—43 (1365—68). *Nam qui solem hyberna nohem putat aethere volui, Vt Lunae spacium redeat, ve-*

tus Harpalus ipsam Ocyus in fedes, momentaque prisca reducit] Ita emendauit hos versus Scaliger de emend. temp. lib. II. p. 74. approbante Grotio. Vulgo: *Nam quae solem — monumentaque prisca.*

vf. 46. 47 (1371: 1372). *tenuit rem Graecia solers Protinus, et longos inuentam misit in annos*] Vulgo: *inuentum.*

vf. 48 (1373). *Sed primaeva Meton exordia sumsit ab anno*] Hic Auienus non satis intellexit Arat. Diof. vf. 21. Cf. Grotii not. ad Arat. p. 15. et nostram Vol. I. p. 443. *Exordia ab anno* dicuntur Auieno pro *Exordia anni*, vt *fulgor ab auro* pro *fulgor auri* et similia plura.

vf. 52 (1377). *Hoc ex fonte velut deduxit tempora Lunae Naxita, quo longum*] Ex emendatione Grotii. Sensus est: Ex Metoneis Parapegmatis deriuantur *ἡμεραι*. Corrupte vulgo:

Hoc ut fons est, unde et duxit tempora Lunae.

Ed. Ald. *Hoc ut fontem.*

vf. 65 (1390). *Vt stata raucifoni redit indignatio ponti*] Hoc est: tamquam condicto die redit. Ita stata sacra dicuntur, et status dies cum hoste, Ciceroni et Plauto.

vf. 69 (1394). *et Attaea retinet statione phaselum*] Est *statio Attaea* nihil aliud quam *statio in littore*, ab *ἀκτή*, *ἀκταίος*, littus, littorale. Vocabatur Attica etiam propterea *Attaea*; sed hoc loco de Attica non cogitandum. Laudat Grotius ad versum hunc Virgil. Eclog. II, 24.

Amphion Dircaeus in Attaeo Aracyntho.

additque: „caue Atticam intellexeris; nam Aracynthus nullus in Attica.“ In quo tamen fallitur vir doctissimus; erat utique mons huius nominis in finibus Boeotiae et Atticae, sicut quoque alius Aracynthus in Acarnania siue

Aetolia, vbi tamen Amphion fuisse nusquam legitur, cum potius tota de eo fabula Boeotiam spectet. Vid. Heyne ad Virgil. l. 1.

vf. 72 (1397). *ille sali furit implacabilis horror]* Male vulgo: *ille sali fuit implicabilis horror.*

vf. 73 (1398). *Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum]* Sensus est: Horror sali, quem Astrum sibi comitem dixerat pelago adfore. Recte dixit Auienus horrorem astri comitem συνακόλουθον. Possit etiam legi: *tibi dixerit pro sibi dixerat.*

vf. 80 (1405). *adrit cognoscere]* Est hellenismus: *ἔσται* siue *πάρεσται γινώσκων*, licebit cognoscere.

vf. 82 (1407). *qui longi tempore mensis]* Vulgo: *qua longi tempora mensis.*

vf. 84 (1409). Init Auienus disputationem physicam de principiis meteororum secundum philosophos et Arati interpretes graecos, non secundum Aratum ipsum. *Immadidum* vero dicit, non τὸ ἄνυγρον, sed τὸ θυνγρον.

vf. 87 (1412). *Insubiectum oculis]* Graecissat iterum Auienus. *Insubiectum* est ἀνυπότακτον τοῖς ὀφθαλμοῖς. Male vulgo: *In subiectum oculis.*

vf. 88 (1413). *Multaque materia est]* Vulgo: *Multaque materies.*

vf. 92 (1417). *tenues nebulae caligine fusa Tenduntur caelo]* Grotius ad h. l. (ex Aristot. Meteorol. l. 1, 9). Nubium et nebularum eadem materia; ἀτμός, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑγρὸν καὶ θερμὸν; sed nubium materia copiosior. Nebula est ὁμίχλη. Ὅμιχλη Peripateticis νεφέλη ἄγονε. Si vero humor sit maximus, fit pluua.

vf. 94 (1419). *in celeres dissoluitur undique ventas]* Vulgo: *dissoluit.* Venti sunt ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως, τοῦτ' ἐστὶ, τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ.

vf. 98 — 100 (1423 — 1425). *Hic super imbres Exprimit; educum feruoris at obice Mundus Respuit hamorem]*

πρῶτον] Sensus est: Calor attrahit pluuiæ materiam; sed coelum attractam ob feruoris sui obstaculum et frigoris illius deprimit. Aristoteles Meteorol I, 9. ἀναγομένου δὲ τοῦ ὑγροῦ αἰεὶ διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ δύναμιν, καὶ πάλιν φερομένου κάτω διὰ τὴν ψύξιν πρὸς τὴν γῆν ὑστὸς καλῶνται. — Vulgo:

— — *hic super imbres*

*Exprimit, et ducta feruentis ut obice mundi
Respuit humorem.*

vf. 100—102 (1425—1427). *Si moles magna utriusque Occurset sibimet velut obuia cominus agris Compulsu aërio fragor intonat]* Tonitrua et fulmina ex veterum sententia fiunt ex occurſu ἀναθυμιάσεων καὶ ἀτρύδων. Lucretius VI, 95.

*Principio tonitru quatiuntur caerulea caeli
Propterea, quia concurrunt sublime volantes
Aetheriae nubes contra pugnantibus ventis.*

Perperam vulgo legebatur et distinguebatur:

— — *si molles, magna utriusque
Occurset sibimet velut obuia, cominus agris
Compulsa aërio fragor intonat.*

Iam Morelius correxit *Compulsu* pro vulgato *Compulsa*.

vf. 104. 105 (1429. 1430). *diuersorumque per aethrae Saepe superna furor]* Vulgo: *diuersorumque per aethram Saepe superna furens.*

vf. 112. (1437). *His peperere malis]* Ed. Ald. vitiose *perpere.*

vf. 115 (1440). *Viscera telluris]* Eadem: *telluri.*

vf. 124 (1449). *varioque notatur formarum]* *Vario formarum* pro *variis formis*. Sic versu 126. *maior sideris* dictum pro *maior sidere*, et infra *Luminis crassior* pro *Lumine crassior*.

vf. 130 (1455). *Pura sit ut foedis ab sordibus, adfore dicet Clara serena diu]* *Serena* hoc loco, vt et

alibi, substantiue sumitur. Male vulgo interpungitur et legitur:

*Plura fit, ut foedis ab sordibus adfore dices,
Clara, serena diu.*

vs. 136 (1461). *Percussi tenuem praetendat corporis umbram*] Vulgo: *Percussi ut tenuem.* Apud Aratum *Φόως αμεινων ἐχουσα* interpretatus est Auienus cum Theone *σκιὰν πέμπουσα.*

vs. 137 (1462). *Imbribus aut zephyris hebetabitur*] Immo Noto. Non recte hic Auienus Aratum expressit.

vs. 139 (1464). *Cornua caeca premit*] Vulgo: *premens.*

vs. 140. 141 (1465. 1466). *Tertia si rursus protolens Cynthia currus Sit subrecta faces, et acumina tenta coruscans*] *Tenta*, ut alibi: *tenta volumina compar.* Vulgo: *si rursus protollat.*

vs. 145 (1470). *Aut Libyae de parte Notum*] Aratus nihil habet de Noto.

vs. 146—148 (1471—1473). *atque coruscis Cornibus immodice prostantibus exserit ignes, Vis prolixa salum ciet*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

— — — *atque coruscis*

*Cornibus immodice prostantibus vfferit ignes,
Vix prolixa salum ciet.*

vs. 153 (1488), *atque grauari*] Ita melius. Vulgo: *hocque grauari.* Post *grauari* interpungi debet, et legendum: *Indice rursus eo veniet Notus.* In antecedentibus: *Nanque hoc urgeri sese adserit* subintellige: *Aquilone.*

vs. 155 (1480). *inque reclinem Sponte habitum pandi; nam subrigit Auster*] Male vulgo distinguitur: *inque reclinem Sponte habitum; pandi nam subrigit Auster;* nullo sensu.

vf. 158 (1483). *Deae conuoluat circulus ora*] Vulgo: *oras. Perperam.*

vf. 161 (1486). *Maior. et hac*] Scil. Tempestas.

vf. 163 (1488). *seu plenum luminis orbem Cum Dea distendit, seu cum teres ambitus olli Ceditur*] Legitur vulgo:

— — *seu plenum luminis orbem
Cynthia distendit, seu cum teres ambitus olli
Ceditur.*

Verum desideratur in priori membro *Cum*, quod patet ex altero *seu cum teres*. Ingeniose igitur coniecit Grotius: *Cum Dea* pro *Cynthia*. Dea est Luna, ut Deus supra Sol. Antea dixit Auienus:

— *atque Deae conuoluat circulus ora.*

vf. 167 (1492). *cornua fissa dehiscens*] Vulgo: *fessa.*

vf. 168 (1493). *Induerit qualem procedens ore colorem*] Vulgo: *Induit, et qualem* — Similia errata frequenter occurrunt.

vf. 169 (1494). *Hunc perpende oculis, illa monitore dierum*] *Hanc*, scil. Lunam. Possit etiam legi: *Hunc perpende oculis, ipso monitore dierum*, ut ad colorem Lunae referatur. Vulgo: *Hinc perpende oculis, ipso etc.*

vf. 173 (1498). *quae signa nouo dederit nox tertia motu Quartanae, sustollat medios dum Cynthia vultus*] Ita interpungendum. Male vulgo

— *quae signa dederit nox tertia motu,
Quartanae sustollat medios dum Cynthia vultus.*

vf. 180 (1505). Hic Auienus rursus facit excursionem. Ut enim ostendat, Lunam nubibus esse proximam, singulis planetis suos locos assignat. Sed poetice magis, quam astronomice. Circulo enim Arctico Saturnum, Tropico Cancrī Iouem, Aequinoctiali Martem, Tropico Capricorni Venerem, Antarcticō circulo Mercurium imponit;

ponit; cum tamen hi circuli omnibus aequae sint communes.

vf. 183 (1508). *caelum super aula Deorum Axi compactum conuoluitur*] Vulgo: *Axea compactum*.

vf. 188 (1513). *Brumalis pulsus*] i. e. solstitium brumale, ἡ χειμερινὴ τροπή.

vf. 189 (1514). *pulchro Venus obnitetur astro*] Vulgo: *obtinetur*. Aliam lectionem proponit Grotius: *pulchrum Venus obtinet astron*. Sensus eodem redit.

vf. 191 (1516). *Has super amplas*] Male vulgo *his*. Avienus Soli omnes zonas adscribit.

vf. 193 (1518). *Limite decurrit. Tum Lunam nubila propter*] Vulgo:

Limite decurrit, cum Lunam nubila propter.

Male.

vf. 195 (1520). *Lux it dum fusa frequenter*] Ex emendatione Grotii. Vulgo: *luxit dum frustra frequenter*.

vf. 197 (1522). *varias Dea lumine formas Exprimit inserto*] Maluit Grotius *inserto* pro vulgato *incerto*; nescio an melius. — Ait Avienus, τὴν ἄλων εἶναι οὐ τῶν κατ' ὑπόστασιν, οὐδὲ τῶν μικτῶν, ἀλλὰ τῶν κατ' ἐμφασιν. Nimirum lucem Lunae in nubes descendentem circulum talem nobis offerre. Graecorum nonnulli ita definiunt: ἄλως ἐστὶν ὑγροῦ τοῦ ἀέρος ὑποκειμένου, καὶ παχέος ὄντος, Φαντασία φωτὸς κυκλοειδοῦς περὶ τὴν σελήνην ἢ τὸν ἥλιον συνισταμένου.

vf. 202 (1527). *Ille alias trino conuoluit*] Vulgo: *cum voluit*.

vf. 203 (1528). *Et geminus plerumque meat*] Vulgo: *geminis*.

vf. 211. 212 (1536. 1537). *Maiioresque dehinc agitant stagna procellae, Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem;*] Male vulgo distinguitur:

Maioresque dehinc agitabunt flagna procellae.

Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem.

vf. 216 (1541). *ruet imi gurgitis aestum*] *ruet proeruet*, vt et alibi.

vf. 220 (1545). *sive ille*] Male ed. Grot. *illae*.

vf. 223. 224 (1548. 1549). *tractus piceos tenebrarum Lumine disiiciunt*] Vulgo: *Lumine dispiciunt*. Perperam.

vf. 225. 226 (1550. 1551). *cum se per noctis amictus Inserit aerae fulgor facis*] Vulgo: *cum semper noctis amictus* — Pro *aerae* Grotius maluit *aetheriae*.

vf. 226—228 (1551—1553). *ille calore Pigra movet; stimulat rutilis torpentia flammis; Sol sopita animat*] Ex emendatione Grotii. Vulgo corrupte:

— — *ille colore*

*Pigra animat, stimulat rutilis torpentia flammis
Sol sopita animet.*

vf. 229 (1554). *referat pater*] Vulgo *referat*. Male.

vf. 232 (1557). *crassaeque Deus latet obice nubis*] *Obicem* dixit Auienus pro obitaculo, vt supra: *obice Mundus*.

vf. 238 (1563). *conuexa cucurrerit astro*] *Conuexa currere* h. e. caelum. Saepe Auienus *conuexa* vocat caelum. *Currere caelum* alibi quoque dixit, vt Graeci *τρέχειν τὸ στάδιον*. Pro *astro* male vulgo legitur *Austro*.

vf. 242. 243 (1567. 1568). *Sed non ora cauo similis, medioque recedens Ore quasi*] Ita voluit Grotius. Vulgo:

*Sed non ora cauo similis medioque recedens
Orbe, quasi vel —*

Comparisonis notam postposuit Auienus, vt graecus poeta *λύκοι ὡς*.

vf. 245 (1570). *At Borean rigidi iaculetur luminis igne*] Vulgo: *Aut Boreae*.

vf.

vf. 246 (1571). *reparata luce carebit*] Vulgo: *reparata in luce*.

vf. 247 (1572). *per flammās procul atque incendia solis Ipsa Dei cedunt*] Sic interpungendum. Male vulgo post *incendia* comma positum.

vf. 252 (1577). *aut ne labentem piceus color abdat*] Vulgo: *labenti*.

vf. 264 (1589). *Vt coeunt radii nebuloſe*] Vulgo: *nebuloso*.

vf. 265 (1590). *haecque comarum Vis confuſa micans*] Vulgo: *hicque*.

vf. 267 (1592). *Sic globus ater*] Vulgo: *Hic globus ater*.

vf. 273 (1598). *Haec celeri ſi praefurrexerit ortu*] Ex Grotii emendatione. Vulgo: *haec celeris ſi praefurrexerit ortum*.

vf. 276 (1601). *At matutini ſi Phoebum littoris aſſa Maiorem ſolito produxerit*] *Aſſa* h. l. eſt ἀντή, caſu nominatiuo. Male itaque vulgo legitur: *Phoebum in littoris aſſa*.

vf. 280. 281 (1606). *aer Craſſior immodicum ſurgens diffuderat orbem*] Male vulgo: *in modicum ſurgens*.

vf. 282 (1607). *Et iam ſe tenero ſuſtollens*] Vulgo *ſi pro ſe*.

vf. 283—285 (1608—1610). *attrahit. Hic quoque magnis Cum madefaſſa dies ſub tempeſtatibus horret, Pallidus ora cadens, promittit pura ſerena*] Ita reſcripſit et interpunxit Grotius. Vulgo:

— *attrahit, hic quoque magnis*

Cum madefaſſa die ſub tempeſtatibus horret

Pallidus hora cadens promittet pura ſerena.

vf. 295 (1620). *ſi Phoebus condāt habenas*] Legendum eſt *condāt*; nam ſequitur *Tingat*. Vulgo: *condit*.

vf. 299 (1624). *Nimborum expertes sine tempestatibus atris Durabunt*] Vulgo:

Nimborum expertes et tempestatibus atris.

vf. 306 (1631). *mediaeque interflans lampadis orbe*] Vulgo: *inter flans.*

vf. 307 (1632). *haud tibi rursum*] Vulgo: *ant. Perperam.*

vf. 311. 312 (1636. 1637). *Nec si Sole procul rutila inter stagna morante Emineant radii*] Ita supra quoque Auienus Oceanum vocat. Virgil. Aen. I, 125.

Emissamque hyemem sensit Neptunus, et imis Stagna refusa vadis —

vf. 320 (1645). *Atque imitata Dei formam*] Sic legendum coniecit Grotius. Vulgo: *Et meditata Dei formam* i. e. amplexa; quae lectio non est plane reiicienda, cum Graeci quoque usurpent eodem sensu *μελεστην*, doctior tamen, quam ut ab Auieno expectetur.

vf. 326. 327 (1651. 1652). *Id nubi nomen, quae Cancro obuoluitur alto, Graecia docta dedit*] Male vulgo post *alto* interpungitur; iungenda haec sunt.

vf. 332. 333 (1657. 1658). *Si sese ex oculis procul auferat, ardeat autem Congruus aerii late rubor ignis Ajellis*] Vulgo: *procul auferet et aeriis*, ita ut ad *Ajellis*, non ad *ignis*, referatur.

vf. 341 (1666). *Protinus Aethiopum surget conuallibus Auster*] Dubitat Grotius, an recte Auienus Austrum ex Aethiopia deducat; nam Aethiopes sunt in plaga orientali et occidentali; non in meridionali.

vf. 342. 343 (1667. 1668). *At regione Noti si lucens stella fenscat Ingens Riphæis Aquilo crepitabit ab oris*] Ex emendatione Grotii, Recte Auienus Scythiae Boream adscribit, idque usitatum. Vulgo: *lucem stella — Sigris Riphæis*, sine sensu.

368. NOTAE IN RVFI FESTI AVIENI

vf. 355 (1680). *pictorati conuertit pectoris artus*] Vulgo: *conuerit*.

vf. 370 (1695). *Si repetunt veterem ranae per stagna querelam*] Imitatur Auienus Virgil. Georg. I, 378.

Et veterem in limo ranae cecinere querelam.

Alludere autem vterque poeta videtur ad fabulam, quae apud Ouidium Met. VI, 316. de rusticis a Latona in ranas mutatis narratur. Cf. tamen Heyne ad Virg. l. l.

vf. 376 (1701). *rutilae cum sunt primordia lucis*] Vulgo: *sunt*.

vf. 386 — 388 (1711 — 1713). *Inserit internis terrarum redditus aestus. Pectora cum curuo purgat gallinula rostro, Agmine cum denso etc.*] Ita interpungendum. Aliter distinguuntur in vulgatis, sed perperam. Monendi vero sunt lectores, Auienum hinc multa Aratea, ut et alibi, omisisse.

vf. 392. 393 (1718). *Et si — concrecant fungi*] Sequitur: *emicet ignis — lucis substantia langueat*. Vulgo: *concrecant*.

vf. 396. 397 (1722). *torrens Vulcanus — Scintillas flamma circumlabente relinquit*] Vulgo: *reliquit*.

vf. 399 (1724). *Siue imum ad montem nebularum crassus amictus Tendatur*] Ex emendatione Grotii, quam esse verissimam docent sequentia: *summo nudeatur vertice saxa*. Vulgo: *Si nimium ad montem etc.*

vf. 403 (1728). *Diffundunt coelo, Thetidi terrisque supina Pax aderit*] Pax supina, graece ὑπτιος, i. e. quiescens, ἀπραγος. Vulgo et Thetidi (quae copula utique delenda est) *terrisque iupinis*. Lectio *supinis* potest tolerari, et forsitan Grotianae praeferenda est.

vf. 413. 414 (1738. 1739). *Nanque sereniferi patet hoc in flabra Aquilonis Cominus, et primo purgatur flamine venti Tempore*] Male vulgo distinguitur:

Nan-

*Nanque sereniferi patet hoc in flabra Aquilonis,
Cum minus et primo purgatur flamine venti
Tempore.*

vs. 415 (1740). *tum proprium modulatur noctua carmen*] Vulgo: *tum propior*. In Msto Germanici Grot., in quo pauci aliquot Auieni versus leguntur hinc et inde confarcinati, legitur *proprio*. Reponendum est *proprium*, ut ad *carmen* referatur.

vs. 417 (1742). *Tum corui crepitant, et ouantes gutture-rauco*] Ita melius in Msto. Vulgo: *ouantia*.

vs. 422 (1747). *procellosum disiecerit aera coelo*] Ita Ms. Vulgo: *coeli*. Minus bene.

vs. 427 (1753). *Orbe nec expleto sacra fidera Luna retundit*] Ex Msto. Supra: *aciem* quibus aurea Luna retundit. Vulgo: *recondit*.

vs. 430 — 432 (1755 — 1757). *nubila ferri, Si quae superfundi sibi met suspexeris, ultro Gramina si carpit semesa petacius anser*] Ordo verborum est: Si nubila ferri, superfundique sibi met suspexeris. Recte Ms. *si quae* pro *si qua* in vulgatis. Non bene etiam in his distinguitur:

*Si qua superfundi sibi met suspexeris ultro:
Gramina si carpit —*

vs. 435 (1760). *Si matutino fringilla resultat ab ore*] Est locutio Auieno solennis *resultat ab ore* pro *resultat ore*.

vs. 438. 439 (1763. 1764). *Ima petit terrae, si denique paruus Eritheus Succedit trepidus scruposae concaua rupis*] Male vulgo:

*Ima petit; terrae si denique paruus Eritheus
Succedit trepidae scruposae concaua rupis.*

vs. 443. 444 (1768. 1769). *nec sese audacibus aethrae Committant pinnis, ut longos saepe volatus Formauere super*] Vulgo:

— *nec sese audacius aethrae*

Committant, pinnis ut longos saepe volatus

Formauere super —

vs. 448 (1773). *Quid? maiora canam? Cinis en, cinis ipse repente*] Ita dedit Grotius. Vulgo versus legitur mutilus:

Quid? maiora canam: cinis cinis ipse repente.

vs. 451 (1776). *errantque breui caligine crassae Interius nebulae*] Vulgo: *crassa*.

vs. 457 (1782). *Vrentis caeli sibi nutrimenta latenter Sponte parata docet*] Ita legendum esse coniecit Grotius. Vulgo:

Vrentis coeli sub nutrimenta latenter

Sponte operata docet.

quam quidem vulgatam lectionem idem Grotius sic interpretatur: *Sponte et ultro et multa alia Auieno πλεονάζουσι. Operata docet* est graeca phrasis. Ita Virgilius: *sensit medios delapsus in hostes*. Itaque *sub nutrimenta* antiquae pro *sub nutrimentis*.

vs. 470 (1795). *quippe ollis vuidus aer Excitat internum per viscera mota furorem*] Haec parenthesi non ab Auieno profecta, sed a Grotio addita est; quare etiam numerus versuum textus Auieni in aliis editionibus non cum Grotiano conuenit.

vs. 478 (1803). *caput at tendatur in Arcton*] Vulgo: *caput aut*.

vs. 479 (1804). *Cum madidus nondum per marmora turbida condit Pleiadas occasus*] Suppleuit versum Grotius; vulgo enim legitur mutilus, omisso *nondum*.

vs. 495 (1820). *Solidamque frequentes Succedunt terram*] *Solidam* vocat Auienus terram continentem, τὴν ἡπείρου.

vs. 499. 500 (1824. 1825). *citiusque calorem Sentit humus succincta saio*] Ex Plutarchi opinione, qui ait, ξηρο-

Ἐμποτάρας τὰς νήσους τῶν ἡπείρων τυγχάνειν; forte ideo, quia insulae sublimiores esse solent. Vnde dixit Auienus: *coquit altam siccior aer.*

vf. 502 (1827). *sicco iam deflet mergite culmos*] Sic Auienus supra:

Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi.

vf. 503. 504 (1828. 1829). *Sed si tum modicum producant agmen ab undis Nec trepido passim versent Conuexa volatu*] Vulgo: *modico producant agmina — versant.* *Conuexa* i. e. caelum.

vf. 505 (1830). *Laetitia est duris pastoribus, adfore parcos Praesumunt imbres*] Non cepit hic Auienus Arati mentem. Cf. Diosem. vf. 362 sq.

vf. 512 (1837). *decerpens laetius agros*] Sic melius, quia Aratus lusum exprimit. Vulgo: *decerpens latius.*

vf. 515 (1840). *Adpetat, aut sese sustollant*] Vulgo: *Adpetit.*

vf. 516 (1841). *Vel si iuge gregi cupiant haerere*] Auienus supra: *manus olli quippe sinistra Iuge manet.* Plautus dixit *Iugiter.*

vf. 526 (1851). *Docet haec eadem sus horrida coeno, Gurgitis illuue si*] Male vulgo distinctum: *sus horrida, coeno Gurgitis illuue si* —

vf. 531 (1856). *Id parui commonstrant denique mures*] Vulgo: *id parui cum stringunt.* Alia est Grotii coniectura: *id cum parui cum stridunt.* Sed scriptum olim fuit *cummnstrant.* Postea literae, quae deesse videbantur, iniectae; hinc enata vulgaris lectio.

vf. 534 (1859). *Tamen haec, tamen omina rerum*] Frequens est Auieno huiusmodi repetitio. Supra *cinis et cinis.* Vulgo: *omnia rerum.* Omina rerum sunt προγνώσεις πραγμάτων.

372 NOTAE IN FESTI AVIENI PROGN.

vf. 538 (1863). *Non spernenda tibi sunt talia*] Vulgo: *sint*.

vf. 542 (1867). *si confluxere reperta*] Vulgo: *si sic fluxere reperta*. Error ex repetitis literis natus.

vf. 543 (1868). *pudor persuadeat ullus*] Vulgo: *illos*.

vf. 545 (1870). *si casus similes ea stella*] Vulgo: *et stella*. Non recte hoc loco Auienus intellexit Aratum. Nam posterior non dicit, ex signorum concordia terminos mensium iudicandos; sed, terminos quoque obseruandos esse. Decepit Auienum vox ambigua *ᾠρα-ζουσαι*.

vf. 551 (1876). *Perquire studio*] Ita in Msto. Recte; nam sequitur *memento*. Graeco autem more, quem plerumque sequitur Auienus, produxit breuem in fine vocis ob sequentes consonas. Vulgo: *Perquives studio*.

VII.

EPISTOLA CRITICA

AVCTORE

GOTHOFREDO ERNESTO
GRODDECK

CELSISSIMI PRINCIPIS ADAMI CZARTORYSKI
BIBLIOTHECARIO

EXHIBENS

PHAENOMENORVM ET DIOSEMEORVM
ARATI LECTIONEM VARIAM E CODD.
MSTIS IN BIBLIOTHECA CAESAREA VIN-
DOBONENSI ASSERVATIS ENOTATAM
CVM ANIMADVERSIONIBVS.

EPISTOLA CRITICA

IN

ARATI PHAENOMENA ET DIOSEMEA

AVCTORE

GOTHOFREDO ERNESTO GRODDECK.

Mi Buhli!

Quod inter familiares fieri solet, forte fortuna in vnum locum diuertentes, vt, quae cuique euenerint digniora memoratu, cum percontando narrandoque animum expleverint, ad eas res lubenter sermonem deflectant, quas pari studio et amore quondam amplexos se esse cum voluptatis sensu recordantur: idem, etsi in re paulum absumili, nunc cum maxime expertum me esse fateor, quippe qui ex interiori antiquitatis studiorum gyro argumentum nactus, coram TEcum confabulandi copia in praesens tempus non data, illud chartis saltem committere, litterisque TVI desiderium lenire animum induxi. Etenim cum anno qui effluxit sesquialtero Vindobonae degerem, secutus eo *Illustrem Principem*, HENRICVM LVBOMIRVM, Iuuenem ingenii animique dotibus egregiis natalium splendorem, si quis alius, in maius augentem *);

A a 4

cum-

*) Secundum illud choro Euripideo obseruatum Hec. v. 383—385. ed. Beck.

cumque *Arati* TVI, de quo TVIS curis perpoliando iterumque in lucem proferendo iam tum cogitabas, cum vna essemus, primum copia mihi facta esset: subiit mentem cogitatio, quantum et muneris et studiorum ratio concesserit otii, id omne in conferendis excutiendisque tribus *Arati codicibus manuscriptis*, quos in Bibliotheca Caesarea adseruari noueram, consumere, eo nimirum consilio, ut si quae forte ad poetae siue lectionem siue interpretationem idonea inde eruerum, ea TEcum, *Buhli dilectissime*, continuo communicarem, quem secundum *Arateorum volumen* priori propediem successurum parare, TE ipso auctore, cognoueram. Enimuero auocatus ab vrbe, vere ineunte, quo minus opus inchoatum profigerem, inprimis impediit, quod librorum aliquot, in his maxime *Eratosthenis* et *Hygini* operum, ad Astronomiam veterem spectantium, usu vel maxime necessario destitutum me vidi. Quo factum est, ut propositum, cui ineundo TVI, *carissime Buhli*, studium atque pristinae, quae TEcum mihi intercessit, necessitudinis memoria praecipui auctores fuere, paene manibus excussum esse dole-rem. Quod tamen secus cecidisse, lubenter fateor, debere me, ut innumera alia, quibus enarrandis, etiamsi nunc esset his locus, multo me disertior haud sufficeret, Optimi et Illustrissimi Principis, ADAMI CZARTORYSKII, indulgentiae, quae librorum subsidiis ad apparatus meum digerendum necessariis me ditauit.

Sufficiant haec, *mi Buhli*, ut, quibus potissimum rationibus adductus, libellum hunc, velut ἀνάθημα quoddam, amicitiae nostrae Genio consecrare non dubitauerim, et TV intelligas, et si qui alii sunt, quorum oculos chartae hae morari possint, habeant ex quo commen-
tati-

Δεινὸς χαρακτὴρ ἀνθρώπου ἐν ῥητοῖς
Ἑσθλῶν γενέσθαι, καὶ μῆλλον ἔρχεται
Τῆς εὐγενείας τοῦνομα τοῖσιν ἀξίαις.

tationculae huius argumentum aequè ac consilium certo iudicio ponderent. Ceterum non mirabor, si, plagulis his perlustratis, peregrinanti me comparaueris, quem, aliud agentem, iuuant nonnunquam, quae tum visu tum auditu digna obtulit casus, quanquam ab itineris suscepti consilio aliena, adeoque ne hoc quidem aliquatenus frustratum, viam omnino fecisse poenitet. Vt enim poeta, quem nunc TVIS curis, plurium et optimae notae librorum manuscriptorum ppe, ad pristinum nitorem restitutum manibus tenemus, ex codicum horum collatione minus lucri fecerit: illud saltem, vt alia taceam, accurata eorum inspectio docuit, quam parum tuta sit fides Triumviris, qui codicum graecorum Vindobonensium recensum tygis vulgarunt, ^{a)} a VV. DD. passim habita, et quantopere optimo cuique, qui harum literarum amore tenetur, optandum sit, vt accuratior eorum descriptio plurium VV. DD. opera confecta aliquando existat. Cui quidem operae si symbola hac qualicunque vtiliter inseruisse TIBI *mi Buhli*, visus fuero, in sinu gaudebo.

E *tribus* codicibus, quos Arati nomen prae se ferre supra monui, vnus tantum chartaceus, forma octaua minori exaratus et no. 127. insignitus ^{b)}, carmen Arati a Scholiis seiunctum, nec, nisi ab his interrumpitur, quod passim fit, non continua serie descriptum exhibet; duo reliqui, inter codd. graecos 128 et 142. ^{c)}, praeter alia multa, non nisi scholia in Aratum continent, quibus singuli versus seu voces carminis praefixae explicantur. Horum alter (Ms. 128.) chartaceus, in Folio exaratus, fo-

A a 5 liis

a) Lambecius, Kornarius, Nesselius.

b) Lambec. Comm. de Bibl. Caes. I. VII. T. VII. p. 494. ed. Kollar. Idem Codex a Nesselio in Suppl. Lamb. p. 161. no. 341. insignitur.

c) Prioris (128) descriptionem satis copiosam v. ap. Kollar. I. I. p. 495—511. adde Nessel. Suppl. p. 19 sqq. no. 25.

liis 156. constans, quorum 80. priora Aratea complectuntur, cum nil, nisi Theonis ad Aratum scholia vulgata, additis, poetae vita, Leontii de sphaera Aratea libello, aliis, contineat, recentissimae insuper aetatis esse videatur: in eo accuratius conferendo operam et oleum perdere nolui. Quae praeter Aratea sistat codex hic, qui noscere cupit, ei adeundi sunt Kollarius et Nesselius locis a me laudatis.

De altero codice (Ms. 142.), qui itidem chartaceus, quadrato volumine, nitide scriptus est, neque tamen seculum XV. aetate superare videtur, vnum *Nesselium* audias differentem his verbis: „Codex chartaceus, antiquus, bonaeque notae, in quarto, constatque nunc foliis 143, olim a Io. Sambuco Capuae emtus, quo continentur: 1) Io. Tzetzae Grammatici Allegoriae in Homerum. 2) Aratus Solensis cum scholiis Hipparchi.“^{d)} Quae quidem quam manca et imperfecta, partim vero etiam falsa sint, ex elencho huius codicis, quem statim subiungam, apparebit. Continet vero is primo loco fol. 1 — 17. p. 1. *Batrachomyomachiae* enarrationem grammaticam. Hanc excipiunt fol. 17. pag. 2. *περὶ τῆς γεννήσεως τῶν θεῶν Ἰωάννου Γραμματικοῦ τοῦ Τζέτζου*^{e)} ad fol. 21. pag. 2. qua, quamquam nullo linearum intervallo relicto, neque titulo in margine adscripto, voce *Μῆνις*, incipiunt *ιστορίαι καὶ ἀπορίαι* in primum librum Iliadis Homeri,^{f)}

con-

d) In suppl. Codd. Philolog. p. 82.

e) Titulo hoc forte inductus *Nesselius* *Tzetzae Allegorias Homericas* hic exhiberi putavit, de quo tamen optre, versibus conscripto, v. *Tychsenium* V. Cl. in: *Bibliothek der alten Literatur und Kunst*. Inedita Vol. IV. p. 6.

f) Inscriptio haec, quam dedi prima vice ad Iliadis libri II. principium Cod. fol. 60. p. 1. compareret hoc modo: *ιστορίαι καὶ ἀπορίαι τῆς β' Ὀμήρου ᾠδῆς*, iisdemque verbis singulis deinceps libris praenigitur, nempe tertio, fol. 79. p. 1; quarto, fol.

continuatae deinceps in reliquos XI. priores vsque ad finem libri XII. fol. 125. p. 2. vbi legitur: τέλος τῆς μὲν Ομήρου βαψωδίας.

Iam vero trium foliorum (126—128) spatium vacuo relicto, fol. 129. p. 1. rubro scriptum legitur: Τῶν Ἀράτου Φαινομένων προοίμιον. 8) Praemonentur ad Cod. fol. 131. p. 2. nonnulla ad carminis Aratei explicationem generatim spectantia, notionum imprimis astronomicarum, quibus illud superstructum est, ratione habita. Sequitur tum ad fol. 132. p. 2. γένος Ἀράτου, quod, si lectionis varietatem in quibusdam locis numero admodum paucis excipias, ^{b)} prorsus conspirat cum vita Arati primum edita a *Ruhnkenio* e Cod. Barocciano ad Callimachum T. I. p. 590 sq. ed. Ern.; repetita deinde (quod ab Harlesio V. Cl. didici ad Fabric. B. G. T. IV. p. 87.) ab *Iriarte* in

86. p. 2; *quinto*, fol. 92. p. 2; *sexto*, fol. 101. p. 2; *septimo*, fol. 105. p. 2; *octavo*, fol. 107. p. 2; *nono*, fol. 110. p. 2; *decimo*, fol. 114. p. 2; *undecimo*, fol. 120. p. 2; *duodecimo*, fol. 124. p. 1. At *secundus* liber, quem a Grammaticis vulgo in duas partes diuisum esse vel ex Perizonii nota ad Ael. V. H. XIII, 14. constat, etiam hic bifariam dispersitus est, priore parte a fol. 60. p. 1. ad fol. 73. p. 2; posteriore hinc ad fol. 79. p. 1. pertinente, praemisso titulo: ιστορίαι καὶ ἀπορίαι τῆς Βοιωτίας. Ἀρχασθαι φασί τινες ἀπὸ Βοιωτῶν τὸν Ὀμηρον τοῦ κατὰ λόγον εἰς πεχαρισμένον τῶν Μουσῶν, ὃν ἐπεκτέλεσάντο. κ. τ. λ.

g) In margine Io. Sambuci nota conspicitur: „Hi Commentarioli aut γνήσιοι ipsius summi Hipparchi, aut in quibusdam locis ab alio facti, nonnihil breuiiores, sed correctiores excusis a P. Victorio etc.“ quam ideo descripsi, vt constet, vnde fluxerit *Nesselii* in indice huius cod. supra laud. de *Hipparchi* scholiis notitia.

h) Potissima enotabo: p. 590. l. 3. Ἀνδρίου loco Μυδίου. l. 9. Εὐρυδίκης υἱὸς pro vulg. Ἀγιδίκης. p. 591. l. 11. ἀπαλυτέρας pro corrupto ἀπευλοτέρας l. 15. Διονύσιος ἐν τῇ περὶ συγκρίσεως, quam lectionem doctissimus Ruhnkenius e coniectura iam reposuit pro corrupta Mss. σύγκριον. l. 16. τίθεμεν pro τίθεμαι et l. 17. θήσομεν pro θήσομαι. l. 18. οὐδὲν ξένον. l. 22. θεωρίας.

in Catal. Codd. Graec. Matritens. e cod. 67. p. 239 sqq. ut vitam hanc denuo typis hoc loco exarari superuacaneum sit.

Vitam Arati excipiunt in cod. nostro fol. 132. p. 2. ad fol. 146. p. 1. Ἀστροθεσῖαι ζώδιων Ἄρκτου μεγάλης, Ἄρκτου μικρᾶς, Δράκοντος, Τοῦ ἐν Γόνασιν, Στεφάνου, Ὀφιοῦχου, Σκορπίου, Ἀρктоφύλακος, Παρθένου, Διδύμων, Καρκίου, Λέοντος, Ἡνιόχου, Ταύρου, Κηφέως, Κασσιεπείας, Ἀνδρομέδης, Ἴππου, Κριου, Δελτωτοῦ, Ἰχθύων, Περσέως, Πλειάδων, Λύρας, Κύκνου, Ὑδροχόου, Αἰγοκέρωτος, Τοξότου, Ὀἴστοῦ, Ἀστοῦ, Δελφίνος, Ὠρίωνος, Κυνός, Λαγωῦ, Ἀργοῦς, Κήτους, Ποταμοῦ, Ἰχθύος, Θυτηρίου, Κενταύρου, Ὑδρου, Προκύωνος, Πλανητῶν, Κύκλου Γαλαξίας. Quae de titularum ordine, ad carminis Aratei seriem composito, cogitanti mihi sese obtulit opinio, eam omni dubitationi prorsus exemit accuratior commentariorum horum inspectio: esse, nimirum ἀστροθεσῖας has nihil aliud, nisi, auctoris nomine suppresso, *Eratoſthenis* libellum, καταστερισμῶν titulo notum, quem a *Fello* ad calcem Arati sui primo editum, nuperrime a *Schaubachio* Gottingae typis repetitum esse, ex ephemeridibus litterariis cognoui. *) Continent enim astrorum descriptionem, praemissa singulis fabularum huc spectantium expositione. Quae quidem ex Eratoſthenis libello ne tantummodo excerpta esse forsan arbitreris, *Eruditissime Buhli*, en, speciminis loco, *Planetarum* recensum sub finem ἀστροθεσιῶν, fol. 145. p. 2. ad alios vsus e codice enotatum apponam, ut ipsissimum Cyrenaei opus verbis tenus hic exhiberi intelligas.

Περὶ

*) Quo vel ipso Heynii V. Ill. opinio in epistola ad Cl. Schaubach, Cataster. Erat. editioni (cuius, postquam haec scripseram, compos factus sum) praemissa, p. XIII. proposita adstruitur: nimirum opusculum hoc e scholiis breuibus, quae Eratoſthenes Arato subiecerat, conflatum, partim in breuius contractum, partim alienis laciniis interpolatum esse.

Περὶ τῶν ε' ἀστέρων τῶν καλουμένων πλανητῶν διὰ τὸ κίνησιν ἔχειν ἰδίαν αὐτοῦς. ¹⁾ λέγονται δὲ θεῶν εἶναι πέντε· πρῶτον μὲν Διὸς φαίνοντάς μὲν· ὁ δεύταρος ἐκλήθη μὲν Φαέθων, οὐ μέγας. οὗτος ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως· πυροειδὴς δὲ καλεῖται, οὐ μέγας, τὸ χρῶμα, ὅμοιος δὲ τῷ ¹⁾ ἐν τῷ αἰετῷ. ὁ δὲ τέταρτος Φωσφόρος Ἀφροδίτης, λευκὸς τῷ χρώματι· πάντων δὲ μέγιστός ἐστι τούτων τῶν ἀστρον, ὃν καὶ ἑωσφόρον καὶ Φωσφόρον καλοῦσι. πέμπτος δὲ Ἑρμοῦ στίλβων, λαμπρὸς καὶ μικρός. τῷ δὲ Ἑρμῇ ἐδόθη, διὰ τὸ πρῶτον αὐτὸν τὸν ^{m)} διάκοσμον ὀρίσαι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἀστρον τὰς τάξεις καὶ τὰς ὥρας μετρηῆσαι, καὶ ἐπὶ ση-μασιῶν ⁿ⁾ καιροὺς δειξαι· στίλβων δὲ καλεῖται, διὰ τὸ φαντασίαν τοιαύτην αὐτὸν ποιεῖν.

Patet hinc, opinor, Anonymi ἀστροθεσίας has Eratosthenis Catasterismorum apographum iure habendum esse, neque illud, vt e paucis iam, quae inde delibauimus, perspexerit acumen TVVM, futuris libelli huius editoribus omnino contemnendum. Vtrumque, collatione cum scholiis tertii codicis infra exhibendis instituta, in maiore luce collocabitur. Redeamus ad reliqua, quae codice nostro continentur, enarranda. Astrothesias nempe fol. 146. p. 1. excipiunt *Commentarii graeci in Arati Phaenomena*, non plane iidem, neque tamen multum diuersi a Scholiis Arati vulgatis, *Theonis* nomen prae se ferentibus,

i) Sic in cod. nostro scriptum. In editis a Fello legitur αὐτοῖς.

1) Ms. a Fello vulg. p. 15. ὁμ. δὲ ἐν τῷ αἰετῷ, male. Codicis nostri lectione firmatur Koppiersii coniectura, qui totum locum ita restituit ὁ δὲ τρίτος Ἄρεως Πυρόεις καλεῖται, οὐ μέγας· τὸ δὲ χρῶμα ὅμοιος τῷ ἐν τῷ Ἀετῷ. cf. Schaubach. V. C. in Nott. ad Eratosth. Cat. p. 124.

m) Illud τὸν, quod verborum nexus necessario flagitat, in editis a Fello Cat. rursus male omittitur.

n) Fell. ἐπισημασιῶν, de cuius vocis significat. v. Ill. Heyne in Animadu. in Erat. Cat. p. XXVIII.

tibus, vtpote in nonnullis his auctiores, in aliis locis breviores. Pertexti ii primum sunt ab initio Phaenomenorum ad vf. 450. (fol. 162. p. 2.) addita rubro colore epigraphe: ἕως τῶδε τὰ τῆς ἀστροθεσίας; tum continuantur vsque ad finem Phaenom. duobus titulis itidem rubro praefixis, altero: περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ κύκλων (Cod. fol. 162. p. 2 — 165. p. 2.) altero: περὶ τῶν ἀντικαταδύσεων καὶ συνανατολῶν (ad fol. 169. p. 1.) vbi voce: ἀρχὴ τῶν Διοσημείων incipit commentarius in *Prognostica* Arati, desinens fol. 172. p. 2. Ceterum ex iis, quae modo de commentariorum horum cum Theonis scholiis vulgatis congruentia monui, apparebit, quantum a veritate aberrarint Sambucus, ad quem codex hic olim pertinuit, eiusque vestigia legens Nesselius, vterque affirmantes, Hipparchi in Aratum commentarios Scholiis his contineri, quo nihil falsius, mihi crede.

Restat tertius codex (ap. Lambec. 127. ap. Nessel. 341.) in quo, cum, praeter *Scholia adhuc inedita*, *carmen Arateum* seorsum a commentario descriptum exhibet, excutiendo paullo diutius moratus sum, TEque, Optime Buhli, morabor. Eum chartaceum esse formae octavae minori exaratum, iam supra monui. Constat is tantum foliis 48. quorum tria et quadraginta Arati *Phaenomena* et *Prognostica* vna cum *Scholiis graecis* complectuntur; quinque reliqua *epigrammata nonnulla* et *sententiarum moralium* farraginem praestant, additis insuper in fine codicis Grammatici cuiusdam de *medimno notitia* aliisque *annotatiunculis e re musica Veterum* petitis. Licet ille quoad scripturae elegantiam et perspicuitatem inferior habendus sit codice 142, cuius modo descriptionem dedi, maiori tamen cura ac diligentia exaratus esse videtur. Accentuum spirituumque ratio grammatica fere ubique servatur, at signa diagnostica negligenter ac perverse plerumque adiciuntur; iota subscriptum fere nusquam

quam comparet. Ceterum codicis huius lectionem difficillimam reddunt cum scriptionis compendia ubique, maxime vero in Scholiis adhibita, tum in his inque *glossematibus versuum intervallo passim interspersis* literarum modulus adeo exiguus, ut oculorum illae vel acerrimorum aciem paene effugiant. Recentis aetatis et hunc codicem esse multa arguunt, sed tamen priore paullo antiquiorem eum habendum putaverim.

Iam quod ad carminis Aratei lectionem attinet, quam exhibet codex noster, infra a me enotandam, eam ex libro bonae notae fluxisse, mecum facile animaduertes; ubi is a lectione vulgata recedit, cum Mosquensi, Barberino, Vratislaviensi et Bodleianis codicibus in innumeris locis conspirat, ceterisque lectionibus meliorem fere semper tuetur (cf. Phaen. vs. 65. 88. 148. 169. 189. 224. 261 etc.); alia solus sibi vindicat, in his nonnulla haud prorsus reiicienda, v. g. Phaen. vs. 26. δύο. 21. μετανίσσεται. 82. ὃς ῥα μάλιστα pro vulgato ὃς ῥά τε μέσσον. 467. ἀπλατέας. 523. ἀεὶ κείται pro vulg. ἀητεῖται Diosem. 248. μαραινόνται pro μαρμαίρων, al. Phaenom. Versus 336. 337.

Κείνου καὶ πατιόντος ἀκούομεν· οἱ δὲ οἱ ἄλλοι

Σῆμ' εἶμεναι μελέεσσιν εὐλαφρότεροι περικεῖνται

omittit codex Vindobonensis, nescio, librarii incuria, an, quod verisimilius, quia deerant in libro, quem descripsit. Contra verius 142.

Ἀστέρες· οὐκ ἂν τοὺς γε ἰδὼν ἐπιτεκμήραιο

a secunda manu alius adscriptus legitur, ita sonans:

Ἀστέρες· οἳ μιν ὀπισθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσιν

ad partem conflatus ille forsan, e vs. 170. 171.

οἳ μιν αὐτοὶ

Ἀστέρες ἀμφοτέρωθεν ἐλίσσόμενοι τυπώσιν.

Ceterum post Bodleianorum alterum et Barberinum Codicem tertius hic noster est, quantum constat, qui carminis

minis Aratei versus XLI. inſtitutos, quos ex Oxon. edit. in animaduersionibus TVIS p. 424 — 27. appoſuiſti, exhibet, hoc ſolum diſcrimine, quod ne γνήσιοι quidem ſτίχοι in noſtro deſunt, ſed ſingulis locis genuinum poe-
tae partum excipit ſpurius et ſubdititiuſ, addita in codicis margine nota, qua lector tum de emblemate hoc, tum auctore eius certior fit. Sic ad vſ. 481. legas: τούτοις τοῖς ἔπαισι ὅλως ἀντιλέγει ὁ Μάξιμος; ad vſ. 497. ταῦτα τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου, οἷς ἀντιλέγει τῷ Ἀράτῳ. (cf. VV. LL. et Schol. ad h. vſſ. et 501. 507. 515. 525.); quo vel ipſo Felli opinionem, (ad calc. edit. Arati p. 148) dummodo ei omnino illa debeat, nec, quod magis probo, e librarii animaduersione, codici quo uſus eſt adſcripta, orta ſit, Aratei carminis particulam hanc a *Maximo Planude* interpolatam eſſe, firmari vides.

Scholia Graeca cum breuiora, codicis margini allita, tum prolixiora, carminis contextui inſerta, ſerie verſuum interrupta, ſi cum Lambecio °) *inedita* appellauī, alio conſilio id a me factum eſſe noli putare, niſi, vt ab *haeſtenus vulgatis* maximam partem ea exiſtimentur *diuerſa*. Alioquin commentariolorum horum fontes cum maxime noti fere vbique indagari queunt. Etenim ne pluribus morari TE velle videar, eorum auctorem, quiſquis fuerit, ſcias in maxima operis parte *Eratoſthenis Cataſterismos* compilaffe, quanquam (id nempe cum ἀστροθεσιῶν ſcriptore codicis 142, de quibus dixi, commune habet) huius ſive libelli ſive auctoris mentionem nuſquam factam eſſe iure mireris. Haecenus tamen a librario codicis modo laudati differt, quod nonniſi ieiuniorem libelli partem, quae in ſtellarum ſupputatione verſatur, exhibet, ſive praetermiſſa fere vbique, ſive in arctiſſimam epitomen contracta fabularum aſtronomicarum enarratione.

Prae-

°) loco ſupra laud. T. VII, p. 494. ed. Kollar.

Praeterea in multis locis, vbi censoria nota in Aratum utitur, *Hipparchi* manifeste vestigia legit; nonnulla vel e *Theonis* vulgo dicti in Aratum commentario, nec vulgato solum sed eo etiam, quem e codice Mosquensi descriptum primus in lucem protraxisti, hausisse dicendus est; vno loco p) *Ptolemaeum*, nec hoc nominato, exscripsit; haud raro clari *Maximi* sui commenta nobis propinat, adeo ut, quod de aliis pluribus, et de hac scholiarum farragine valere videas, sistere eam Variorum, ut dicunt, in poetam. Notas, animaduersionum huc illuc exstantium congeriem. Enimuero vel sic operam me haud prorsus inutilem nauasse mihi videor, nec forte etiam TIBI aliisque ingratam, qui annotatiunculas has describere typisque hic primum vulgare institui. Fac enim, ad Aratei carminis explicationem parum noui inde posse exsculpi, saltem ita de iudicii mei qualiscunque veritate melius constabit lectori.

Supereſt, ut de *additamentis poeticis*, partim *ineditis* dicam, quae prodit codex meus inde a fol. 43. p. 2. vbi definit carmen Arateum, ad fol. 47. p. 2. Qua in re cum, quae scitu digna videri possint, a *Kollario* videam occupata, q) paucis defungar. Quis *Zaridas* ille fuerit, cuius

p) Ad Phaenóm. vf. 106.

q) In nota ad Lambec. T. VII. p. 491. Verba ipsa apponam: „Est quidem collectio miscella variarum sententiarum moralium, nequaquam autem diuersorum auctorum (quae Lambecii erat opinio); cum omnes aut Zaridae cuidam, aut S. Gregorio Nazianzeno tribuantur. Zaridae sunt partim octosticha, partim polysticha epigrammata iambica quinque. *Primum* inscribitur: *εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ καθήμενον*. Initium: *ὅπως τὸν ὑψοῦ τὸν χλιδαῖς ἡσχημένον*. Alterum: *εἰς τὸν αὐτὸν*. Incipit: *Ἄλλ' οὐδέ σοι συνήδομαι τῶν ἀνθέων*. *Tertium* sine epigraphe: *τὴν γλαῦν' ἐπέσχωπτε τίς, ἢ δ' ἐφύγγανε*. *Quartum* initium: *Μὴδ' εὐτύχημα μὴδὲν ὧδ' ἔστω μέγα*. *Quintum* denique, quod *metris beoicis* scriptum est, incipit: *Ἡμιόνοισι πατὴρ τίς: ὁ κἀνδρῶν*.
Vol. II. B b *ἔστιν.*

cuius nomen priora *quinque Epigrammata* sententiosa prae se ferunt, frustra quaeras. Neque tamen, si e paucis his reliquiis, quas Codex noster offert, licet iudicare, eum obliuione, qua *nascens moriensque* adhuc *fesellit*, prorsus indignum duxeris. Ceterum *quintum* epigramma non *heroicis* versibus, ut Kollarius perhibet, sed metro *elegiaco* scriptum esse, infra apparebit. Notior est *sententiarum* auctor, quae Zaridae reliquias excipiunt, nihilque verius Kollarii opinione, ad *Gregorium Nazianzenum*, cuius nomen in margine his vocibus, τοῦ Θεολόγου, indicatur, eas referendas esse, sed quod addit Vir doctus, in editis Gregorii carminibus gnomas has diu frustra se quaesivisse, adeoque dignas iudicare, quae olim lucem adspiciant, vereor, ne nimis desultorie bonum Gregorium perlustraverit. Nam una sententia excepta, quae forte me fesellit, reliquas omnes in edita Gregorii Γνωμολογία τετραστίχῳ δι' ἰάμβων aliisque Eiusdem carminibus prima vice reperi. Sed haec haftenus.

Supereſt, ut pace TVA, Vir Doctissime, dum in Arateis verſamur, ſubiungam hoc loco notitiam de verſione metrica Phaenomenorum Arati verſibus Polonicis conſcripta ab Io. Kochanouio (Kochanowski,) celeberrimo

mo

ἔστιν ὅτι οὐδὲν. Reliquae gnomae, quae hic Zaridae verſus excipiunt, ſunt, niſi fallor, omnes S. Gregorii Nazianzeni, qui in earum margine duobus illis voculis τοῦ Θεολόγου designatur. Sunt vero iambis incluſae, monoftichae, diſtichae et plurium etiam verſuum, quas ego quidem in editis diu fruſtra quaſiui et dignas cenſeo, quae olim lucem adſpiciant. Prima tria monofticha ſunt haec:

Μυρον δοχεῖον σαπρὸν οὐ πιστεύεται.

Μητ' ἀντίτεινε πᾶσι, μηδ' ἔπου λόγοις.

Λόγῳ παλαίει πᾶς λόγος, βίῳ δὲ τίς;

Porro Codicis huius fol. 47. p. 2. cum marginibus tum etiam ſequenti folio inſcriptae ſunt quaedam de *medimno* adnotatiunculae geometricae. Item fol. 48. p. 2. perſimiles παρασημειώσεις muſicae.

mo Poſonorum poeta, qui ſub Sigismundis, Henrico et Stephano Regibus quondam floruit. Inſerta eſt verſio haec aliis eiſdem poetae carminibus, quae collegit et Varſouiae edidit F. Bohomolec Soc. I. hoc titulo: Iana Kochanowskiego Rymy wſzytkie wiedno zebrane w Waſzawie 1767. 4. p. 214—244. Primum edita eſt, anno poſt mortem auctoris, 1585. Cracouiae, ab Io. Januſzowski. — Scrib. in villa Lanzutenſi Calendis Iunii A. c1510ccxcvi.

I.

VARIETAS LECTIONIS

E COD. VINDOBONENSI ARATI

No. 127. (341) insignito

AD ARATI EDITIONEM ABVHLIO V. C.

CVRATAM ENOTATA. †)

PHAENOMENA.

Vf. 5. αἰμέν cum codd. Mosqu. et Vratisl.

13. Codex Vindob. vulgatam lectionem exhibet: ἀνδρά-
σιν ὠράων, ὁφρ' ἔμπεδα — —

17. * πᾶσιν loco πᾶσαι.

21. * μετανίσταται.

26. * δύο vt paullo ante vf. 24. codd. Mosq. et Vratisl.

36. οἱ τὴν etc. cum vulgg.

38. * ὅθι χρῆ pro ἵνα χ.

40. ἐπιφράσασθαι cum cod. Mosq.

51. ἀποπαύεται c. Vratisl. Oxon. et Mosq.

61. νίσσεται pro νήχεται c. cod. Vratisl. et Ach. Tat.

65. οὐδέ τινι cum codd. Mosq. Barber. Oxon. et πόνος
cum Barber.

66. * κάμον pro κἄμνον.

Vf. 67.

†) Versus asterisco notati sistunt lectionem Cod. Vindob. propriam. Lectiones tamen librarii errore manifesto, manu aberrante a vera scriptura, in textum illatas, vt vf. 58. εἰ πάντων pro δε, prudens praerere.

- Vf. 67 ἀπ' αὐφοτέρων c. codd. Oxon. Mosq. Barber.
 69. ἐπ' ὀργυιήν c. codd. Mosqu. et Barber.
 71. ἀγαυός cum cod. Vratisl. paullo post
 74. γα μὴν cum eodem. 75. * ὀφιοχέον.
 79. μάλα ἴσαι cum vulgg.
 80. ἐπιδέδρομεν c. codd. Vratisl. Mosqu. et Barber.
 81. ἀμαυραὶ pro ἐλαφραὶ c. codd. Vratisl. Barber. et Oxon.
 82. πεπονῆται c. codd. Mosq. Barber. Vratisl.
 Ibidem * ὅς ῥα μάλιστα pro vulg. ὅς ῥά τε μέσσον.
 88. παρακέκλιται c. codd. Vratisl. et Oxon.
 96. * ὑποσκέπτοιο pro ὑποσκέψαιο.
 97. χερσὶ superscriptum a prima manu ἰρὶ, vt legatur
 χερῖ. Cf. notata ab Amicissimo Buhlio ad h. v. p. 394.
 In cod. margine glossēma legitur huc referendum, τῇ
 ἀρισερᾷ.
 115. ὁμοίη c. codd. Vratisl. Mosc. Barber. et Oxon. in
 marg. pro vulg. ἐτοίμη.
 118. ὑποδαίελος c. Oxon.
 119. * οὐδέ τεω. 121. * ἔπειτα.
 122. * οὐδὰ τ' ἔφη ἰσωπός. partim conspirans cum Mosqu.
 et Vratisl.
 124. τεξείεσθαι vna voce.
 126. Ἔσσεται ἀνθρώποισι, κακῶν δ' ἐπικείσεται ἄλγος.
 128. ἔτι πάντας c. Oxon. in m.
 134. ἐπουρανίη c. codd. Barber. Vratisl. et Oxon.
 145. * γούνασιν pro γονύασιν.
 148. Ποσσί δ' ὀπισθοτέροισι c. codd. Vratisl. Palat.
 et Hipparcho.
 150. Φορέονται pro Φαίνονται, cum cod. Barber. et
 Oxon. 157. δοκέει c. Barber.
 159. * κηδαιομένους pro κεδ.
 169. Τολή οἱ c. Vratisl. 172. * εἴρεαι pro εἴρεται.
 177. * αἰετ. 185. * εἰς πόδας . . . ὅση ποδὸς εἰς
 πόδα.
 187. μεγάλοιο Δράκοντος.

Vf. 189. Φαεινομένη c. ed. Oxon.

190. * ἡ γὰρ pro οὐ γάρ.

194. * Τοῖοι μουνάξ.

195. * αὐτῶν ὀλίγον. Prius etiam cod. Vratisl. exhibet et margo Oxon.

203. * καὶ ποὺ κεῖται deest et οἱ δ' loco αἱ δ'.

214. * τετράπους.

224. Ἐν Διὸς c. Mosqu. Ibidem θηήσασθαι cum Vratisl. Post θηησ. maior interpunctio posita est.

233. * καὶ ἄλλο sine ἔτ'.

235. * ἰσαιομένοισιν, mox ἀμφοτέραις.

243. * ἐκπέρωθεν.

245. ὑπούραιον c. vulgg.

249. Περσέος c. Vratislav.

253. κεκονιμένος cum Mosqu.

257. * δὲ ταί γε.

261. δ' ἐκεῖναι c. Mosqu.

269. Ἑρμείης c. Vratisl.

276. τὰ δέ οἱ ἐπιτετρήχυνται c. vulgg.

280. πείρατα φαίνων, hoc cum Mosqu.

284. * δεξιτερὴ τάνυσται pro τετάνυσθαι.

286. ἡελίου ἱς c. Mosqu.

291. καὶ μάλα c. Mosc. et Oxon. in marg.

293. τότε δὲ c. Vratisl. Oxon. etc.

296. αἰθυσίησιν c. Mosc. Mox cum eodem noster habet:
Παλλάκι δ' ἐκ-νηῶν.

301. καίσει cum Vratisl. Mosqu. cum iisdem mox v. 304.

307. ἀνατέλλων pro ἀντέλλων.

304. * πυμάτης ἀπὸ νυκτός pro ἐπὶ ν.

311. δέ τοι pro δέ τις, c. Vratisl.

313. αἴται c. codd. Mosc. et Vratisl.

315. νυκτός ἐπέρχομένης cum Mosc. Ibidem * αἰητόν
pro αἰητόν.

323. * ὅστις pro ὅτις metro aduersante. Ibid. ἐν ἡ νυκτὶ
c. Mosc. et Vratisl.

326. Τοῖός τοι c. Cod. Palat.

338. ποσσί.

340. ἐξόπισθεν c. Mosc.

- Vf. 341. * ἐπανατέλλει, refragante metro.
345. ὅτ' ἤδη νυῦται ἐπισρέψωσι κορώνην c. Mosc. et Vratisl.
346. * ἐπερχόμενοι. 348. * πρυμνόθεν.
349. ἄχρι παρ' αὐτόν pro οἷα π. α. c. codd. Mosc. et Vratisl.
360. * πολυκλαίτου ποταμοῦ, vitiose. Legendum πολυκλαίτου.
366. * πρώτη κείνου inuerso ordine. Mosqu. πρώτη ἐκείνου.
373. ἀνυμένων c. vulgg. 374. καλέσσας c. Vratisl.
376. οἰόθι κερκισμένων c. cod. Vratisl. et Oxon. in marg.
379. κεν pro γε c. Vrat. et Mosq.
381. * γένοιτο pro γένοιντο.
383. * εὐαρηρότες pro εναρ. 384. * ἐνερθεν.
387. * εἰς pro ἐς.
391. μέσσοι pro μεσσόθι c. Vrat. et Barber.
394. κιδναμένου c. Mosc. et Barber.
395. ἐσιδόμενοι φορέονται c. Mosc. et Vrat.
406. πάγχυ pro πολλὰ c. Oxon. in marg. et Steph.
410. Εἰναλλου c. Mosc. et Oxon. in marg.
411. πιφάσκει c. vulgg.
413. * Τῷ μή τοι πελάγει νεφέων εἰλυμένος ἄλλο.
414. Φανήμεναι cum Vratisl.
415. * ἀννέφελον. 417. * ὀλίβεται.
420. * πίθονται pro πίθωνται, μοχ ποιήσονται c. Vrat.
426. * Ἄλλοτε δέ κε Διὸς παρὰ νεισομένοιο. Supra scriptum est ισ. vt legatur παρὰ νισσομένοιο.
427. * βορέω δὲ παρατρέψῃ τῶ ἀνέμοιο.
432. * εἰλύσε pro εἰλύοι.
435. παρικοπέειν cum Vratisl. et Ald.
436. * δύο. 438. ὑποίραια cum Mosq.
439. * αἶι pro αἶσι.
442. * Θηρίου pro θήριον. Ibid. πρότεροι c. Vrat. et Mosq.
446. εἰλεῖται pro ἰνεῖται.

Vf 457. κείνους c. Mosc. et Barber.

460. Οὐδέ τι. Post ἐγὼ interpungitur.

462. τὰ γε κείται ἀλίγκια c. Ald. et Basf. 1534.

464. ἀνυομένων ἐνιαυτῶν. 465. ἐπικείται c. Mosq.

467. * ἀπλατέει. 475. ἢ καὶ τίς τοι ὑποσάς.

478. * πισσύρων pro πισύρων. Mox μεγά μείονες.

484 ὕπερθεν c. vulgg. 488. Ὀφιούχσο c. Ald.

492. * Ἐξήεις pro ἐξείης. 495. * νοήσεις.

496. Hunc vf. Ὀρθόν — — τοισιν excipiunt in Cod. Vindob.

sexdecim versus ex altero codd. Bodlei. a Fello primum vulgati ad calc. Arati p. 148. cum hac lectionis varietate: vf. 2. Ἐν δέ τε Πλειάδες pro τοι Τάδες. 4. βορειοτέρου pro βορειωτέρου. 15 Καρλίνον pro Καρκίνου.

498. ὑπέρτερα pro ὑπέρτατα cum Bodl. ad Fellum p. 148.

506 Hunc vf. Σκορπίου — — Τοξευτήρος sequuntur in codice nostro *undecim* versus, quos Fellus exhibet l. l. et Buhlius V. C. in Animadu. ad Arat. p. 46. primo excepto, qui in nostro cod. vitiose scribitur: Ἄλλος δ' ἀντιόωντι νότῳ, νότι αἰγοκερῆος, restituendus ex Codd. Bodl. et Barb. Ἄ. δ. α. νότων, ὅτι αἰγοκερῆος. Vf. 6. noster ita interpungit: Σχίζει καὶ κεφαλὴν κόρακος βορεήν δ' ἀπόλειπει. Vf. 8. Ἄντ' ἄρως c. Barber.

514. τότε δ' εἶαρος pro τοῦ τ' εἶαρος.

515. * γούνατα pro γονύατα.

517. * ὄση pro ὄσση.

519. Post Ὅδρης interpungit, tum ἐνὶ οἱ καὶ ἐλαφρός Κρητήρ.

521. * Ὀφιούχσο. 522. * ἀπομείρεται.

523. * ἀεὶ κείται pro ἀητεῖται; mox αὐτὸν pro αὐτούς.

524. * ἰκπαύχενον pro ὑπαύχενον.

Hoc loco (post v. 524.) inserti rursus 14. στίχοι, ex edit. Oxon. in Animaduersiones ad Arat. a Buhlio recepti p. 427. quos excipit, qui in vulgatis 525. Τοὺς
μὲν

μέν etc. Vñ. 8. noster codex habet μετα κόρην pro μετα χερσίν. 11. post Αἰετός interpungit, tum pergit ἐκτανύσας δ' ὦ, etc. 12. παραπέπταται pro παράπτε-
ται 13. ἐπὶ κύκλου pro ἐπικύκλου.

Vñ. 527. οἱ μιν pro οἱ μέν cum Mosq.

529. οὐκ εἰν pro οὐκ εἴν cum eodem.

531. * Noster diuifim περὶ σφαιρηδόν.

534. ἀνατέλλει cum Vratisl. et αὐτίκα pro ἀντία c. Mosqu. et marg. Oxon.

536. κατήλυσιν ἢδ' pro κατηλυσίη c. Oxon. in marg.

542. * τόσση μιν ὑπεκδράμοι pro τόσσ' ἡμῖν ὑπο-
δράμοι.

543. δύο περιτέλλεται.

544. καλέουσιν c. cod. Vratisl.

545. ἐπὶ pro τ' ἐπὶ c. eodem. Mox αὐτῷ pro αὐτοῦ.

552. * ἐπικάρπια pro ἐπικάρπιοι.

553. δύνηται pro δύνηται c. Vrat. Mosc. et Hipp.

557. * τόσσον τέ pro ὅσον τέ.

562. δ' εἴν pro δ' εἴν γε cum Mosc.

568. * ὀπτημος pro ὀπτημος.

572. * κατάρραχιν vna voce pro κατὰ ῥάχιν.

573. Verae lectioni ἴδοις etiam noster codex adstipulatur.

575. * ἐξόπισθεν. 576. * ὑπέρτατα pro ὑπέρτερα.

581. ἄμυδις pro ἤδη c. Oxon. in marg. et Hipp.

583. * πλέον pro πλεῖον.

599. * Omittit πρῶτα, mox habet μέσφα pro μέσφι c. Mosc.

607. * Abest καὶ post χηλαί.

612. δεύοιτο c. Mosq.

613. * ἐφεσηῶτ' pro ἀφεσηῶτ'.

614. ἄχρι pro ἄχρις cum Barber.

616. * ἐπουρανίων pro ὑπουρ.

629. σῆμα pro δεῖγμα c. Barber.

631. εἴν pro εἴκ c. Vrat.

Vf. 6;8 ἐλκύσαι cum Basf. 1534.

645. ἐρχομένοις pro ἀρχομένοις cum eadem.

655. γούναθ' pro χεῖρες c. Barber. et Vrat.

656 * δύεταῖ pro δύετ'.

661. * Φορέοντ' ἐπὶ pro vulgg. Φορέει τ' ἐπὶ.

667. ἀνατέλλων pro ἀντέλλων c. Vrat.

668. * Ὀφιος πολυτεϊρέα αὐγὴν.

669 * Εὐγόνασι.

670. * Ἀντέλλει, τότε μὲν περάτης ἐξέρχεται ἀλὸς
pro vulg. Ἀ. τά τε μὲν πέρτης ε. ἄλλα. — Τῷ πε-
ράτης impositum est glossema a manu sec. ὀρίζοντος.

671. γούνα pro γυῖα cum Barber. mox ὦμος cum Vrat.
et Mosq.

672. * κατὰ χειρὸς pro μετὰ χ.

682. * ἡλῶ pro ἡλεῖω.

688. * ὅσον pro δ' ὅσον.

691. * Ὀρνις τ' ἢ δ' Αἰητός τε.

695. οὐρανὴ νύξ. pro ἀερὶν cum Mosc.

703. Οὐ μὲν ἄδην pro οὔτι γ' ἄδην c. Mosq. et Ms. Grot.
Vratisl. Barber.

707. * τοῦς μὲν pro τὰ μὲν.

714. * πασσυδίην pro πανσυδίη.

717. * γε μὲν pro δέ μιν.

720. * ἀντέλλωσιν.

721. * τότε πρώτη inuerso ordine.

723. αὐτοῦ pro αὐτῷ. Ibidem ἄρκτου pro ἄρκτος.

724. τε pro δέ cum Mosq. Ald. et Basf. 1534.

729. * γε pro κα.

731. * γ' ante ἡς abest a cod. Vindob. mox πλόον pro
πλόου c. Mosc.

732. * τε pr. γε. Post Θεοί, omittit γ'. Post hunc versum
in Ms. nostro legitur: τέλος τῶν ἀντικαταδύσεων καὶ
συνανατολῶν.

DIOSEMEA.

Vf. 3. * *πρῶτον* pro *πρώτη*.

5. * *διχάσει* pro *διχάσι*.

7. *εἶρη* pro *εἶρη* cum Vratisl, et Mosqu.

10. * *ῶρη* pro *ῶρα*.

17. * *οἶμον* pro *ὄγμον*.

18. *ἐμπλήσει* c. Aldina.

24. *Ποσειδάωνος* c. Mosq.

26. *μέλοι* pro *μέλει* c. eod. et Vrat.

27. *εὐρεῖν* pro *οὐρεῖν*.

30. *αλεῖ* pro *ἀεῖ*.

31. *τὰ* omittit, mox *ἄλλω* pro *ἄλλον*, vtrumque c. Mosc.

33. * *τε* post *τίς* deest.

38. * *αἴκ' ἐθ' ἐλήσιν*, *ἐς αὐτίκα* δώσει pro *αἴκα θέλη*,
καὶ ἐσαυτίκα δώσει.

39. οὖν deest in cod. Vindob. vt in Mosqu.

41. *τοι ἐρέει* pro *που ε.* c. Vrat. Mosc. et Barber.

44. * *που* pro *τοι*.

45. * *παρὰ* pro *περὶ*.

49. * *ἀεξομένης* pro *ἀεξομένην*.

56. *ἀπ' ἀμφοτέρων* pro *ἐπ' ἀμφ.* c. Stobaeo E. P. p.

61. 62.

60. *ἀγινεῖ* pro *ἀγινοῖ* cum eod. et cod. Mosq. · Mox δι-
δάσκει et ἐπινεύει.

64. *ἐλίσσοι* pro *ἐλίσση* c. Ald. et Bas. 1534.

66. * *αὖ* pro *ἀν*.

67. * *ἀμφοτέραν* pro — *ερον*.

71. * *πάντη* pro *πάντα*.

72. * *ἀνέμοιο* pro *ὑστοῖο* e versus praecedentis fine huc
irrepsit, sed supra scriptum ab eadem manu *ὑστοῖο*.

74. *πέλονται* pro *πέληται* c. Mosq.

75. *μὴν* pro *μέν* c. cod. Vratisl.

76. in fine *διχομήνου* pro *διχομήνης* c. Stobaei Cod. Ang.

77. * *Φθινομένην δέχεται* pro *Φθιμένην*. ἔχεται κ. τ. λ.

78. *ἥδὲ* pro *τῇ δέ*.

79. *κυκλώσονται* c. Mosqu.

83. *περιτροχάοιντο* cum Vrat.

84. *Φέροι* deest, sed supra scriptum a m. sec.

91. * *εἴη* pro *εἴη*.

- Vñ. 94. * δύνει δ' ἀννέφελος pro δύνει δ' ἀνέφελος.
 95. κεν pro μὲν c. Mosc. et Vrat.
 96. περιτέλλει c. Vrat.
 100. ὑπείκωσ' ἡέλιοιο pro ὑπεῖεν ἂν ἡελ. cum Vratisl.
 102. * Εἴ τι οἱ που ἡ ἔρευθος loco: εἴ τι που ἡ καὶ
 ἔρευθος.
 103. ἐρυθάνεται c. Mosc. et Stob.
 104. μελάνει c. Cod. Vrat. et Aug. Stob.
 108. Inter οἱ et ἀνιόντος ab ead. manu imposita litera ἡ.
 112. παρατρέχει ἡματι κείνῳ illud c. Mosc. hoc c. Vrat.
 114. κεχρημένος pro κεχρωσμένος c. Vrat.
 119. ἡμερλοιο pro ἡμερινοῖο cum eodem.
 124. * μεσσηγὺ pro μεσσηγύς.
 125. * ἔτ' abest et ἐς loco εἰς. 126. ἀννέφελος.
 130. * ὅτ' pro ὁπότ'.
 131. τανύονται pro τανύωνται. c. Vrat. et Mosqu.
 132. ἀμαλδύνηται cum cod. Vrat.
 134. * Φαήμεναι pro Φανήμεναι.
 135. φαίνονται pro φαίνωνται, mox ἄλλαι pro ἄλλῃ,
 vtrumque c. cod. Mosqu.
 137. * Μὴ δ' αὐτως pro μὴδ' αἶ.
 140. * μᾶλλον ἐκ νέφαος pro μᾶλλον κνέφαος.
 145. * ἡέλιοιο pro ἡέλιου.
 147. * χαλεπώταται ἦεν pro χαλεπώτεραί εἰσι.
 151. * μὴ δ' οὕτω pro μὴδ' οὕτω.
 152. ἔχουσιν pro ἔχωσιν c. codd. Mosc. Vrat. Barber.
 154. γίνεταί pro γίγνεται c. cod. Vrat.
 158. ἐπίτρεπε σήμασι τούτοις pro ἀληθέα τεκμη-
 ραίῃ, cum Codd. Barb. et Vrat.
 163. * τοι pro τι.
 173. Φαίνοι pro Φαίνῃ. cum Vrat. et Mosqu.
 176. ἀχλυόωγτι pro ἀχλυόεντι c. Vrat.
 177. Σήματα δέ τ' ἀνέμοιο cum Barber.

- Vl. 183. * κιννυμένου pro κινυμένου.
 184. ποτέονται pro ποτέωνται c. codd. Mosc. Vrat. et ed. Ald.
 190. * πολλή pro πολλοί.
 191. ἄκρον pro ἄκροι cum cod. Mosq. et edd. Ald. Bas. 1534. et Grot.
 192. ἐνθα pro ἐνθαν c. Vrat. et Mosq.
 197. * ἦν pro εἰ. Mox ἐναντίοι pro ἐναντίον c. Mosq.
 198. ἄλλοι δ' ἐξ pro ἄλλοις ἐξ c. Mosq. et Vrat. Ibidem πεφύλαξαι pro πεφύλαξο c. Barber.
 205. * τοσαῖδε pro τοσσαῖδε. 211. * ὑδάτεσσι.
 215. βωάωσι pro βοόωσι.
 218. ἐρχομένου pro ἄρχομ. et ὑπέτυψε pro ὑπέκνυψε c. cod. Vratisl.
 219. * Ἡ που pro Ἡπου.
 221. πολλὰ pro πολλή cum Ald. 228. * ταί pro ταί.
 229. ἐφθειρήσαντο c. Vrat. et Ald.
 230. * ψοφάει pro ψοφεί.
 234. * καί που καί κόρακες δίους γέ σαλαγμούς.
 237. * μικρόν pro μακρόν.
 240. * λεληκώς. pro λεληκώς. Supra α scriptum est γ.
 242. Γινέσθω pro γινέσθω c. Mosqu.
 243. Δάκνωσι cum Vratisl. Ald. et Bas. 1534. Ibidem ἰμείρονται cum Vrat.
 244. ἀγείρονται c. Ald. et Bas. 1534.
 245. * μὴ δ' ὑπό pro μηδ' ἦν ὑπό. Mox ὥρην pro ὥρη c. cod. Vrat.
 248. * μὴ δ' εἴ κεν ἐπ' αὐτόφι μαραινούνται Ἀκτῖνες pro vulg. μηδ' εἴ κεν ἐκ αὐτόφι μαρμαίρῳσιν Ἀκτῖνες.
 249. * μὴ δ' ἦν pro μηδ' ἦν.
 250. Φορέονται pro Φορέωνται cum Aldina.
 251. * μὴ δὲ pro μηδὲ. Eodem modo vl. 253. μὴ δὲ.
 257. * Πυθμέναι, vitiose.
 258. φαίνονται cum Vrat. et Ald.

Vf. 259. παρὰ pro περί c. Mosqu.

261. * παραθλίβεται pro παραθλίβηται.

269. * Γιγνέσθω pro Γινέσθω.

270. Ὡρη ἐν ἐσπερίῃ κράξῃ πολύφωνα κορώνη.

272. * μετ' αἰθέροι pro μεταθρόα; mox κεκληγῶντες pro κεκλήγοντες.

273. πλειότερον pro πλειότεροι c. cod. Vrat.

276. κατὰ pro περί; mox ἐπ' αὐτοῦ c. Vrat.

281. ἀπτερόθεν pro οὐρανόθεν c. Vrat. Morel. Stephan. et Oxon. in marg.

282. οὐδ' ὅπιθεν pro οὐδέ ποθεν cum cod. Vratisl. in marg.

283. * ὑποτρέχει pro ὑποτρέχη.

287. ὑπ' αὐταῖς pro ἐπ' αὐταῖς cum Vratisl.

295. * ἐπόψιον pro ἐπὶ ὄψιον.

297. πρόσω pro πρόσσω cum Vratisl. Ibidem κηροῖς pro κηροῖο, si lectio certa.

311. * μὴ δ' ὅτε pro μηδ' ὅτε; mox κεν pro ἐν et φέρονται pro φέρεται, vtrumque cum Vratisl.

302. * αἰθύσσουσι pro αἰθύσσωσι. Ibidem μελανόμενοι pro μαραινομένοις cum Mosq.

306. πηγνυμένη νιφετῶ.

308. ἔχει πυριλαμπέος ἐγγύθι μύξης cum Mosq.

313. * ἀπείριτοι pro ἀπείρητοι.

314. χειρὸς pro χερὸς cum Vratisl.

317. Μὴ μὲν ἄδην pro Μηδὲ ἄδην cum Barber.

319. in fine οἱ pro γα cum codd. Vrat. et Mosc.

322. * μέσση pro μέσσην.

324. * δὲ μὲν pro γέμεν; mox ἔξοχος pro ἔσχατος.

325. * καὶ pro γάρ.

327. * Τῷ δέ τ' ἀφ. pro Τῷ δέ γ' ἀφ.

328. Αὕτως pro οὕτως cum cod. Barber. et Vrat. Mox * ὑπερανθεῖ pro ὑπεραρθεῖ.

329. ἐπιφράσασθαι cum Mosc. Vrat. Ald. Bas. 1534.

- Vf. 337. * ἄρσσει pro ἄρρενα.
 338. * in fine ὀχέονται pro ὀχέωνται.
 342. * Φαίνωσιν pro Φαίνουσι; mox βιαιόμεναι pro βι-
 βαιόμεναι, sed litera β imposita a manu secunda.
 346. * ἐρχομένοισι pro ἐρχομένησι.
 348. * Πλειότεραι προτέρων τε ἐπὶ χρόνον οὐ μάλα
 πολλή pro Πλειότερον Φορέωνται ἐπὶ χρόνον, οὐδ' ἅμα
 πολλάί.
 351. ὀρύσσωσι et versu seq. τείνωσι cum cod. Vratisk.
 355. ἀρότησιν pro ἀρόταισι, cum Barber.
 357. μή πω — μὴ δὲ pro μήπω — μηδὲ.
 358. εὐεσοῖ pro εὐετύι cum cod. Vratisk. Ibidem
 χαίρει pro χαίρη.
 359. * Μὴ δ' εἶεν pro μὴδ' εἶεν.
 360. * μὴ δὲ πλέονας pro μηδὲ π.
 362. * Οὐ δὲ pro οὐδέ.
 365. κενὸς pro κενεὸς. In versu sine ἔλθοι pro ἔλθῃ.
 367. ταύταις pro Ἀυταῖς, cum Barber.
 375. * ἐρσιδόμενος, vitiose.
 376. * ἀναπλήσωσι pro — πλήσσ —
 379. ποίου cum cod. Barber. pro ποίης.
 380. πυκινοῖσι cum Mosqu. pro πυκνῇσι. Ibidem * κε-
 λευόμεναι pro — να.
 382. * κιννυμένου pro κινυμ.
 383. * περιλιχμήσονται pro — σωνται.
 384. * δεξιὰ pro δεξιτερᾶς. In fine τανύσονται pro
 — σωνται.
 386. * Οὐδ' ὅτε pro Ἡ δ' ὅτε. Ibidem ἀγέρονται pro
 — ωνται cum Basf. 1534.
 387. * Ἐρχόμενοι pro ἐρχόμεναι.
 398. * Forte Ἐσπομένων pro Ἐσσομένων.
 399. ἦ pro ἡ. mox ἦ καὶ τριτάτην, cum codd. Mosqu.
 et Vratisk.
 400. * εἰποθι pro εἴπετε.

400 VARIETAS LECTIION. ΑΡΑΤΕΛΕ etc.

Vf. 401. * ὀρχηθμοῖσι.

405. * οἷχεται χέρσον, pro ὥχστο χέρσω.

408 Φαίνει pro Φαίνοι, cum Cod. Barber.

410 κατόνησο pro κατόκνησο cum Mosq.

413. παρίόντος pro περιόντος cum Mosq. Vrat. Ald. et Steph.

416 * Ὀκποῖον τε λέγει σῆμα pro Ὁ. καὶ σῆμα λέγει.

417 * ἐπερχομένοιο pro ἐφισαμένοιο.

422. * σχεδίω pro σχεδίως.

II.

SCHOLIA ET GLOSSEMATA

IN

ARATI PHAENOMENA

E CODICE VINDOBONENSI

No. 127. (341.)

Ad vers. 1. in marg. Δ(α τὸν δημιουργὸν νῦν ἀκου-
σέον.

Ad vers. 6. in marg. Περί αὐξήσεως τῶν ἡμερῶν·
τῷ μὲν Ἰαννουαρίῳ ὥρας *) S" ($\frac{1}{2}$) τῷ δὲ Φεβρουαρίῳ ὥρα·
τῷ Μαρτίῳ **) ὥρα καὶ S"· τῷ ἔω^{b)} μὲν ὥρα καὶ S"· τῷ
ε' c) ὥρα· τῷ ε" ἢ τῷ Ἰουνίῳ ἡμιώριον.

Vf. 9. Gloss. Φυτὰ γυρῶσαι) κύκλῳ ὀρυξάμενον φυ-
τεῦσαι. †)

Ad vers. 10. in marg. Φαίνων λέγεται ὁ τοῦ Κρό-
νου· Φαέθων ὁ τοῦ Διός· πυρόεις ὁ τοῦ Ἄρεως, οὗ
μέγας τὸ χρῶμα, ὁμοίος δὲ τῷ ἐν τῷ Ἀιετῷ· ἐωσφόρος
ὁ τῆς Ἀφροδίτης καὶ ἔσπερος· πάντων δὲ μέγιστος ἐστὶ
τῶν

*) leg. ὥρα καὶ.

a) Μαρτίῳ. Ita legendum. Ms. μαίῳ, vitiose.

b) H. e. τετάρτῳ siue Aprili.

c) πέμπτῳ siue Maio. Mox τῷ ἕκτῳ.

†) Glossema hoc et passim sequentia, inter versus carminis scripta,
maximam partem a secunda et tertia manu codici allita puta;
paucissima, quae suis locis indicabimus, primam librarii manum
arguunt.

τῶν ἄσρων· εἰλβων ὁ τοῦ Ἑρμοῦ· ἔσι δὲ λαμπρὸς καὶ
 μικρός. ^{d)} Ὁ μὲν οὖν Κρόνος τριάκοντα ἔτων χρόνῳ τὸν
 οὐρανοῦ ἀνύει κύκλον· ὁ δὲ Φαέθων δωδεκαετι ^{e)}· ὁ
 δὲ πυρόεις δ' / εἰ μηνὶν ^{f)}· ὁ δὲ τῆς Ἀφροδίτης
 ἐνιαυσιαίαν ^{g)} ἔχει τὴν περίοδον, καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐνιαυσι-
 αίαν ^{h)}

Vf. 13. Gloss. ὠράων) τῶν δ' ὠρῶν.

Vf. 17. Gloss. ἀσέρας) τὰ ἄσρα νῦν ἀσέρας φησίν.

Ad vers. 19. in marg. Οἱ ἀπλανεῖς πάντες, ὡς πρὸς
 αἰσθησιν, ὑπὸ μιᾷ ὑποκείμενοι ἐπιφανείας ὁμοίως συμ-
 περιάγονται παντὶ μέρει τοῦ οὐρανοῦ, ὁμοιοταχῶς, οὐ μὴν
 ἰσοταχῶς· ὁμοιοταχεῖς μὲν γάρ εἰσιν ἀσέρες οἱ τὰς ὁμοίας
 περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι καὶ διανύοντες. ἰσοτα-
 χεῖς δὲ, οἱ τὰς ἴσας περιφερείας ἐν ἴσῳ χρόνῳ κινούμενοι.
 καὶ ὅτι

d) Φαίνων — — μικρός. Excerpta haec sunt manifeste ex Erato-
 sthenis Cataster. p. 15 ed. Felf. vnde vel descripta esse de-
 monstrauiimus, quae supra e Cod. Vindob. no. 142. speci-
 minis loco apponi curauimus. Ceterum eo differt Codex noster
 ab editis Erat. Catast. et Astrothesius Cod. 142. quod Φαίνοντα
 Crono sive Saturno, Phaetontem vero Ioni assignat, eoque con-
 venit cum Gemina El. Astr. ap. Petau. in Vranol. p. 4. B. cf.
 Schaubach V. C. in Not. ad Erat. Cat. p. 124. Ad sequentis:
 Ὁ μὲν οὖν Κρόνος etc. cf. Schol. vulg. in Arati Phaen. v. 455.
 p. 106. ed. Buhle. Adde Geminum l. 1.

e) Vix assequi licet, quid librarii manus exarare voluerit. Debu-
 iſſaltem scribere δωδεκαετεί. sc. χρόνῳ, siue δώδεκα ἔτων. cf. Gemi-
 num et Schol. Arati ll. ll.

f) Locum hunc, literarum ductu perquam difficili et subobscuro
 laborantem, ita restitue: ὁ δὲ πυρόεις δυοδν ἔτεσι καὶ εἰ μην-
 σίν Schol. Arat. l. l. ὁ δὲ Ἄρης πάντα τὸν κύκλον ἀνύει
 εἰς δύο ἐνιαυτοὺς καὶ μῆνας εἰ. Paullo aliter Geminus l. l. . . .
 ἐν δυοδν ἔτεσι καὶ ἑξαμήνῳ. — Ceterum in cod. nostro su-
 praſcriptum est: ἢ α' καὶ δ'.

g) Ms. ἐνιαυσίαν et mox ἐνιαυσείαν, utrumque vitioſe.

h) Ultima haec vox ἐνιαυσιαίαν, sed eo modo, quo paullo ante
 eam exhibuimus, a ſecunda manu adſcripta est; caetera in liru-
 ra sunt. Cum nostro facit Geminus l. c. p. 4. D. Recedit ab
 eo Schol. Arat. v. 455. p. 107.

καθότι κινηθῆσονται οἱ ἐπὶ τοῦ μεσημβρινῷ τῶν περὶ
τοὺς πόλους κειμένων. ¹⁾ Τί ἐστὶ οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ
ἅλλα πάντα περὶ αὐτόν. ¹⁾ Τί ἐστὶ ἄξων; διάμετρος τοῦ
κόσμου εὐθεία.

Vf. 21. Gloss. μετανίσσεται) μετεῖται.

Vf. 22. Gloss. ἀτάλαντον ἀπάντη) ἴσῳ μέτρῳ ἀπέ-
χουσαν.

Vf. 23. Gloss. αὐτὸν ἀγινεῖ) τὸν ἄξονα.

Vf. 28. Gloss. ἐκ' ἰξύας) τὰς ῥάχεις.

Vf. 29. Gloss. κατωμάδια φορέονται) ἡγουν ὁμοῦ
ἔχουσι τοὺς ὤμους.

Vf. 31. Gloss. ἰότητι) βουλῇ.

Ad vers. 33. in marg. Δίκτος ἀκρωτήριον Κρήτης·
οἱ δὲ, Φυτὸν εὐᾶδες.

Versum 44. excipit in textu Scholion sequens: Ἡ
ἐλ(ικη ^{m)} ἔχει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀσέρας ζ', ⁿ⁾ ἀφ' ^{o)}
ἐκατέρων ὠτίων β', ὠμοπλατῶν ^{p)} λαμπρὸν ἐνὰ, ἐπὶ τοῦ
σῆθους δύο, ἐπὶ τῆς ῥάχews λαμπρὸν α', σκέλεσιν ^{q)} ὀπι-
σθίοις δύο, ἐκ' ἀκρῶ τῷ ποδὶ β', ἐπὶ τῆς κέρκου τρεῖς,
τοὺς πάντας κδ'. — Εὖρε δὲ αὐτὴν Ναύπλιος. Οὐ χρῆ

C c 2

δὲ

i) Corruptioni manifestae medelam affert, cui Scholion hoc vindicandum, Schol. vulg. Arati v. 19 p. 12. 13. ὁμοιοταχῶς γὰρ κινεῖνται οἱ ἐπὶ τοῦ ἰσημερινοῦ, τοῖς ἐπὶ τοῦ πόλου κειμένοις· οὐ μὴν καὶ ἰσοταχῶς.

l) Coeli et axis finitio iterum e Schol. Arati v. 21. p. 15. desumpta est, sed prior verbis paullo mutatis.

m) Ἡ ἐλίκη — — τοὺς πάντας κδ'. Eratosth. Cataster. p. 1. Eadem exhibet Cod. Vindob. 142. in Astrothesiis fol. 132. 133. Cf. etiam Schol. Arat. vulg. ad v. 27. p. 18.

n) In editis Erat. Cat. additur ἀμαυρούς.

o) Ms. 142. l. l. pro ἀφ' habet ἐφ'. Sic etiam legitur in Schol. vulg. ad vf. 27.

p) Eratosthenes ap. Fell. l. c. ἐκ' ὠμοπλατῶν.

q) Fellus post σκέλεσιν e Germanico addidit: ἐμπροσθίοις β' cf. Eiusd. Annotat. p. 16.

δὲ ἐν τῷ οὐρανῷ τινὰς οἶσθαι ἄρκτους καὶ ἀμάξας, ἀλλὰ διὰ εἰ τὰς αἰτίας, ἃς εὐλόγως τῆς ἀστροθεσίας τίθενται· καὶ γὰρ καὶ ὁμοίωσιν τοῦνομα τῶν ἄσρων, ὥσπερ ὁ Σκορπίος, ἢ κατὰ πάθος, ὥς ὁ κύων· δοκοῦσι γὰρ ἐπὶ τῇ ἀνατολῇ τοῦ κυνὸς λυττᾶν οἱ χερσαῖοι κύνες, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· ἢ μυθικῶς, ὥς ἡ μεταβληθεῖσα Καλλιπὼ εἰς ἄρκτον· ἢ κατὰ τιμὴν, ὥς οἱ Διόσκουροι δίδυμοι· ἢ διορισμοῦ καὶ διδασκαλίας χάριν, ὥς τὰ πολλὰ τῶν ζωδίων. αἰτοῦν ἄρκτοι ἀμάξαι μὲν καὶ ὁμοιότητα· ἄρκτοι δὲ μυθικῶς. ¹⁾ — Διαγράφεται δὲ ἐν ἑκατέρᾳ πλινθίου τι καὶ ὁ ῥυμός· οἱ μὲν δ' ἐν τῷ σώματι πλινθίου· ῥυμός δὲ ἡ οὐρά. ²⁾ Ὅμηρος ἄρκτον κυρίως, ἀμάξην δὲ κατ' ἐπίκλησιν. — Ἡ Κυνόσουρα ³⁾ ἔχει ἀσέρας· ἐπὶ μὲν ἑκατέρας ⁴⁾ γωνίας τοῦ πλινθίου λαμπρὸν α'. ἐπὶ δὲ τῆς ⁵⁾ κέρκου λαμπροῦς γ'. τοὺς πάντας ζ'. ὑπὸ δὲ τὸν ἕτερον τῶν ἡγουμένων ⁶⁾ εἶναι ἄλλος ἀσὴρ, ὃς καλεῖται πόλος, περὶ ὃν ⁷⁾ δοκῇ ὅλος ⁸⁾ ὁ πόλος εἶρεσθαι. — Εὖρε δὲ αὐτὸν Θαλῆς ὁ σοφός. λέγεται ⁹⁾ δὲ κυνὸς εἶναι εἰκὼν· ἥτις ἦν Καλλιπὼς, ἥτις συγκυνηγὸς ἦν τῇ Ἀρτέμιδι· ἀποθανούσης δὲ αὐτῆς διὰ τὸ φθαρῆναι ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ Φωραθείσης τῇ Ἀρτέμιδι ἔγκυον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀποθηριωθείσης, συναπείθανε· τὸ δὲ ὄνομα ἔχει διὰ τὸ κυνὸς οὐρὴν ἔχειν.

VI

1) Εὖρε — — μυθικῶς. Schol. Arati v. 27. p. 17. 18. Ex eodem hausta sunt quae sequuntur inde a Διαγράφεται usque ad verba κατ' ἐπίκλησιν l. l.

2) Ἡ Κυνόσουρα — — εἶρεσθαι. Eratosth. l. c. p. 1. Eadem habet Cod. 142. Ἀρκτου μικρῶς fol. 133. p. 1.

3) Apud Eratosth. legitur ἐκείνης pro ἑκατέρας.

4) Erat. ἐπὶ τοῦ κέρκου, vitiose.

5) Eratosth. post ἡγουμένων addit κατώτερος. Idem exhibet Cod. 142.

6) Erat. οὐ pro ὅν.

7) ὅλος abest ab editis Frat. Caster.

8) In Codicis margine: ἐτέρα ἱστορία. cf. Schol. Arati v. 27. p. 17. extr.

Vf. 54. Gloss. πρὸς δύσιν κάμψας ὁ δράκων ἔχει τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ἐνγούνατιν.

Vf. 62. Gloss. μίσγονται etc.) ἡ τοῦ ὀρίζοντος ἐπιψαύει.

Vf. 63. Gloss. Τῆς δ' αὐτοῦ etc.) πλησίον τῆς κεφαλῆς.

Vf. 69. Gloss a pr. manu. μέσσω δ' ἐφύπερθε καρήνων) τοῦ σκολιοῦ δράκοντος ὑπακουσέον.

Vf. 73. excipit Scholion sequens: Οὗτός ἐστι ὁ Δράκων^{b)} ὁ τὰ χρύσεα μῆλα φυλάσσων, ὑπὸ δὲ Ἡρακλέους ἀναιρεθείς, οὗ τὸ εἶδωλον ὑπόκειται αὐτῷ ὑπόμνημα τοῦ ἀγῶνος, Διὸς θέντος ἐναργέστατον τῇ σχηματοποιίᾳ. ἔχει δὲ ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπροὺς γ'· ἐπὶ δὲ τοῦ σώματος ἕως τῆς κέρκου ιβ' παραπλησίους ἀλλήλοις, διεστῶς*) δὲ διὰ τῶν ἄρκτων. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ^{c)} ὑπὸ τὸ τέλμα οὔσα τοῦ Ἐνγούνασι, καὶ τοῦ ὑπὸ τὸν πόδα κύκλου ἐπιψαύουσα, ἐν τῷ τὸν οὐρανὸν κινεῖσθαι, ^{d)} ἐπ' ἄκροις τοῖς τοῦ ὠκεανοῦ ὕδασιν ἔρχεται. οὐ γὰρ καταδύεται, ἀλλ' ὥς ὑπὲρ αὐτοῖς ἐπινήχεται. — Ὁ Ἐνγούνασι^{e)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· βραχίονος δεξιῷ λαμπρὸν α'· ἐφ' ἐκαστέρων ὤμων λαμπρὸν α'.

C c 3

b) Οὗτος — — σχηματοποιίᾳ. Iterum habes verba Eratosthenis in compendium redacta Cataster p. 1. 2. Quae inde sequuntur: ἔχει δὲ ἀστέρας — τῶν ἄρκτων, iisdem verbis ibi leguntur ut in Astrothesi Cod. 142. fol. 133. p. 1. 2. Numerus stellarum (τοὺς πάντας αἱ) a Fello adiectus est, ut alias frequenter, vbi deerat in Ms. quo usus est.

*) Lege διεστῶτας.

c) Ἡ δὲ κεφαλὴ — — ἐπινήχεται. v. Schol. Arat. vulg. v. 62. p. 26. et Schol. e Cod. Mosqu. vf. 61. p. 273. ed. Buhl.

d) Schol. Mosqu. ἐν τῷ τὴν οὐρανὸν κινεῖσθαι. Schol. vulg. l. c. ἐν τῇ τοῦ οὐρανοῦ κινήσει.

e) Ὁ Ἐνγούνασι — — τοὺς πάντας, IO. totidem verbis leguntur in Cataster. Erat. p. 2. inque Astrothesi Cod. 142. fol. 133. 134. p. 1.

α'· ἄκρας χειρὸς α'· ἐφ' ἐκατέρας λαγόνος α'· λαμπρότερον δὲ τὸν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς· δεξιῷ μηροῦ β'· γόνατος α'· καμπῆς α'· κνήμης β'· ποδὸς α'. ὑπὲρ τὴν δεξιὰν χεῖρα α', ὅς καλεῖται ῥόπαλον· ἐπὶ τῆς λεοντῆς δ'· τοὺς πάντας ΙΘ. — Ὁ Στέφανος¹⁾ θ' κύκλῳ κειμένους, ὧν εἰσι λαμπροὶ οἱ κατὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὄφως τοῦ διὰ τῶν ἄρκτων.

Ad vers. 84. in marg. Μάξιμος: οὐχ οὕτως, ἀλλὰ τὸν μὲν ἀριστερὸν ἔχει πόδα οὐχ ὑπὲρ τὸν ὀφθαλμόν, οὐδὲ τὸ εἴδος τοῦ σκορπίου, ἀλλ' ὑπὲρ τὸ σῶμα· τὸν δὲ δεξιὸν ἐκτὸς ἔχει τοῦ σκορπίου.

Ad vers. 89 in marg. τοῦ αὐτοῦ (nempe Maximi)· εἰ μὲν, ὅτι τέσσαρας μόνους ἔχουσι (αἱ χηλαί) ἀσέρας, ἔχει τινὰ θεραπεῖαν· εἰ δ' ὅτι ἀμυδρὰ τὰ ἐν αὐταῖς ἄστρα, ψεῦδος· λαυπρὰ γάρ. 8)

Ὁ Φιοῦχος^{h)} ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐφ' ἐκατέρων τῶνⁱ⁾ ὤμων λαμπρὸν α'· ἐπὶ τῆς δεξιᾶς χειρὸς γ'· ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς δ'· ἐφ' ἐκατέρων ἰχλῶν α'· ἐφ' ἐκατέρων γονάτων ἓνα, τὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῷ¹⁾ λαμπρὸν α'· τοῦ δὲ ὄφως ἐπ' ἄκρας κεφαλῆς δύο, τοὺς πάντας Ις·^{m)} οἱ δὲ λοιποὶ ἐπὶ τῆς σκέρας τοῦ Δράκοντος.

Vf

f) Cod. Ms. 143. Astrothes. Στεφάνου fol. 134. p. 1. fabularum, ut solet, expositione praemissa pergir: ἔχει δὲ ἀσέρας ὁ στέφανος ἐννέα κύκλῳ κειμένους; reliqua, ut apud nostrum. cf. Erat. Cat. p. 2.

g) Similis est versus Aratei interpretatio, ab Attalo tentata, quam haud dubie respexit Maximus, improbata tamen illa Hipparcho ad Arat. Phaen. I, 9. p. 183. Petau.

h) Ὁ Φιοῦχος — τοὺς πάντας Ις. v. Eratosth. l. c. p. 2. 3. Eadem exhibet Cod. Ms. 142. l. l.

i) τῶν deest in Erat.

l) Fellus addidit ποδὸς, haud dubie e Germanico.

m) τοὺς π. Ις. Debuit esse Ις' quemadmodum correxit iam Fellus.

Vf. 98. Gloss. Εἴτ' οὖν Ἀσραίου) τοῦ πρώτου εὐρόν-
τος ἀστρονομίας μάθημα διὰ τὸ γνήσιον.

Vf. 100. Gloss. εὐκηλος) ἥσυχος.

Post vers. 105. Ὁ Σκορπίος ἔχει ⁿ⁾ ἀστέρας ἐφ'
ἐκατέρας χηλῆς β', ὧν εἰσιν οἱ μὲν πρῶτοι μεγάλοι, αἱ δὲ
δεύτεροι ἀμαυροί. ἐπὶ δὲ τοῦ μετώπου λαμπροί ^{o)} γ'. ἐπὶ
τῆς κοιλίας δύο. ἐπὶ τῆς κέρκου δ'. ἐπὶ τοῦ κέντρου β'. p)
προηγείται μὲν ἐν αὐτοῖς πάντων Φαιδρότερος ὧν, ὃ ἐπὶ
τῆς βορείου χηλῆς ^{q)} λαμπρὸς ἀστήρ.

Ὁ Ἀρκτοφύλαξ ^{r)} ἦτοι ὁ Βωώτης ἔχει ἀστέρας
ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς δύο, οἳ οὐ δύνουσιν. ἐπὶ δὲ
τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἐκατέρων τῶν ὤμων λαμ-
πρὸν α'. ἐπὶ τῶν μαζῶν ἐκατέρων α' λαμπρὸν τὸν ἐπὶ τοῦ
δεξιοῦ, καὶ ὑπ' αὐτὸν α' ἀμαυρόν. ἐπὶ ^{s)} τοῦ ἀγκῶνος α' / 4
λαμπρὸν. ἀνα μέσον τῶν γονάτων α' λαμπρότατον, ὃς δὲ
Ἀρκτοῦρος καλεῖται. ἐφ' ἐκατέρῳ ποδὶ λαμπρὸν α'.

E regione vers. 106—122. in cod. marg. ^{t)} Τοῦ α'
μεγέθους ιβ'. ὁ καλούμενος αἴξ. ὁ λαμπρὸς τῆς λύρας. ὁ
ἀρκτοῦρος. ὁ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς τοῦ λέοντος. ὁ λαμπρὸς τῶν
ὠμῶν. ὁ προκύων. ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ὤμῳ τοῦ ὠρίωνος.
ὁ εἰς χυς. ὁ κοινὸς ποταμοῦ καὶ ποδῶν ^{u)} ὠρίωνος. κύων.

C c 4

α' λαμ.

n) Ὁ Σκορπίος — — λαμπρὸς ἀστήρ. Erat. Cat. p. 3. Cod. Ms.
Vindob. n. 142. Astrothef. fol. 134. p. 2.

o) Erat. λαμπροῦς.

p) Erat. δ' loco β'; mox ἐν post προηγείται μὲν omittit.

q) Erat. l. c. βορείας χηλῆς. Idem habet Cod. 142.

r) Ἀρκτοφύλαξ — — ποδὶ λαμπρὸν α', praeter illa ἦτοι ὁ Βωώ-
της, adsunt in Eratosth. l. c. p. 3. et in Cod. Ms. 142. fol.
131. p. 2.

s) Erat. l. c. καὶ ἐπὶ τοῦ α'.

t) Scholion hoc totidem fere verbis exstat in Ptolemaei libello περὶ
φάσεων καὶ ἐπισημασιῶν ἀπλανῶν a Petauio in Vranol. primum
edito, vbi confer, si tanti est, p. 93. A. B.

u) ποδὸς legendum arbitror, addicente Ptolemaeo l. c. et in an-
tecedentibus passim. Mox post ὠρίωνος interpunxi. Ms. ὁ κοι-
νός

ὁ λαμπρὸς τοῦ νοτίου ἰχθύος· ὁ ἔσχατος ποταμοῦ· ὁ καλούμενος κύνωβος· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ βατραχίῳ τοῦ κεντάυρου. x)

Τοῦ β' μεγέθους ἄλλοι ἰε'· ὁ λαμπρὸς τοῦ Περσέως· ὁ ἐν τῷ ἐπομένῳ ὤμῳ τοῦ ἡνιόχου· ὁ λαμπρὸς τοῦ ὄρνιθος· y) ὁ λαμπρὸς τοῦ βορείου σεφάνου· ὁ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἡγουμένου διδύμου· ὁ κεινὸς Ἰππου καὶ ἀνδρομέδας· ὁ λαμπρὸς τοῦ αἰετοῦ· ὁ ἐν τῷ ἡγουμένῳ ὤμῳ τοῦ ὠρίωνος· ὁ λαμπρὸς τοῦ ὕδρου· ὁ λαμπρὸς τῆς βορείου χηλῆς· ὁ ἀντάρης· ὁ κατὰ τὸ γόνυ τοῦ τοξότου. z)

Glossmata: Vsf. 107. δημοτέρως) δημωφελεῖς. 108. ἠπίσαντο) ἐπισήμην εἶχον. 111. ἡγίνεσκον) ἡθροίζον. 118. ὑποδείελος) βραδεῖα. 122. ἰσωπός) ἴση ὡς καὶ πρότερον. 127. ἐπεμαίετο) ἐπεμαλεῖτο. 132. εἰνοδίην) ληερικὴν. 139. a pr. m. τόσσοι μὲν μεγέθει) ὀλίγος.

Versum 140. excipiunt: Ἡ Περσέως^{a)} ἔχει ἀστράς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δ' αἰμαυρούς·^{b)} ἑκατέρῳ ὤμῳ α' πτέρυγι ἑκατέρῃ β'. ὁ δ' ἐν τῇ δεξιᾷ πτέρυγι τοῦ τε ὤμου καὶ τοῦ ἄκρου τῆς πτέρυγος, Προτρυγητὴρ καλεῖται.

νὸς π. π. π. ὠρίωνος κύων. Ante κύων forte ὁ excidit, quod librario fraudi fuit. Nec tamen aliter Ptolemaeus l. c. ὠρίωνος κύων· omisso articulo.

x) ἐν τῷ ἐπομένῳ. Ptolem. l. 1. p. 93. ἐμπροσθίῳ. Caeterum in stellarum XV. primae magnitudinis recensu hoc vnam deesse animaduertes. Eandem ap. Ptolem excidisse, nempe τὸν λαμπρὸν τοῦ ὕδρουχου, monuit Petavius in not. p. 416.

y) ὁ λαμπρὸς τοῦ ὄρνιθος deest in Ptolem. recensu.

z) Exciderunt librarii incuria post borealem chelaim ὁ μέσος τῆς ζώνης τοῦ ὠρίωνος et ὁ λαμπρὸς τῆς νοτίου χηλῆς, quos Ptolemaeus exhibet eo loco. Sed vel sic deest stella vt XV. stellarum numerus compleatur, nimirum ὁ λαμπρὸς τοῦ κύωνος. v. Petau. in Not. ad Ptolem. p. 416.

a) De Virgine Eratosth. Cat. p. 3. Cod. Ms. Vindob. n. 142. fol. 135. p. 1.

b) Eratosthenes l. c. α' αἰμαυρόν· sed ex emendatione Felli, quam latina Germanici obtulere. cf. eius Annotat. p. 19.

λαίται. ἀγκῶνος ἐκατέρου α'. χειρὸς ἄκρας ἐκατέρως α'.
 ὁ δ' ἐπὶ τῆς εὐωνύμου λαμπρὸς καλεῖται ἑσάχως. ἐπὶ τῆς
 πύξης τοῦ χιτῶνος ἀμαυρὸν α'. ε) ἐκατέρου ποδὸς α'. οἱ
 πάντες κ'. d)

Vf. 141. Gloss. a pr. m. ἐγγύθεν) τῆς καρθένου.

Ad vers. 142 sqq. in marg. Οὐκ ἂν τοὺς τῆς ἄρκτου
δητάμενος ἀσέρας, ἔτι κατασκοπήσειας εἰς τὸ γνωρίσαι
 αὐτήν. ὁ μὲν οὖν Μάξιμος, τῆς καρθένου· τινὲς δὲ Φασι
 τῆς ἄρκτου ταῦτ' εἶναι, πρὸς τὸ κάτω σκοποῦντες.

Ad vers. 146. in marg. εἰ μὲν ε) ἡ ἄρκτος γένηται
 ἐπὶ τοῦ μεσημβρινοῦ κύκλου, ὁ ταῦρος οὐκ ἀνατέλλει.

Versum 148. sequuntur: Οὗτοι λέγονται Διόσκου-
 ροι. f) ἔχουσι δ' ἀσέρας, ὁ μὲν ἐποχούμενος τοῦ καρκίνου
 τῆς κεφαλῆς κ) ἐκατέρῳ γόνατι α'. ὁ δ' ἐχόμενος h) ἔχει
 ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρόν· ἀριστερῷ ὤμῳ λαμπρόν α'.
 ἐπὶ μαστῷ ἐκατέρῳ α'. ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'. ἄκρας χειρὸς
 α'. ἀριστερῷ γόνατι α'. ἐκατέρῳ ποδὶ α'. ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν
 πόδα α', ὃς καλεῖται Πρόπους. i)

C c 5

O

c) Erat. ἀμαυροῦς ε'.

d) Supputatio vitiosa. Erat. τοὺς πάντας ιβ'. (cf. Felli Annotat.
 p. 19.

e) εἰ μὲν. Legendum videtur εἰ μὴ. Schol. Arat. Phaen. 147. πρὸ
 τοῦ γενέσθαι (τὴν Ἀρκτον) κατὰ τὸν μεσημβρινὸν κύκλον, οὐκ
 ἀνατέλλει ὁ Ταῦρος.

f) *Dioscuri*; v. Eratosth. Cat. p. 4. Cod. Ms. 142. fol. 135. p. 2.

g) Sanandus est locus hic ex editis Eratosth. Catast. l. c. vbi sic le-
 gitur: ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' λαμπρόν; tum sequuntur, quae e la-
 tinis Germanici et Hygini addidit Fellus parenthesi inclusa (ὤμων
 ἐκατέρου λαμπρόν α'. δεξιᾷ ἀγκῶνος α'. ἐπὶ δεξιᾷ χειρὸς α')
 hinc pergit ut in nostro Ms. ἐκατέρῳ γόνατι. Sed v. de addita-
 mento hoc Cl. Schaubach in Notis p. 85.

h) Eratosth. l. c. δεχόμενος pro δ' ἐχόμενος, male.

i) Aliter Geminus El. A. p. 12. B. Petau.

Ὁ Καρκίνος ¹⁾ ἔχει ἐπὶ τοῦ ὀστράκου ἀστέρας λαμπροὺς ιβ'. ^{m)} οὗτοί εἰσιν οἱ ὄνοι. τὸ δὲ νεφέλιον εἶναι ἢ ἐν αὐτῷ ὁρωμένη Φάτνη, παρ' ἧς δοκοῦσιν ἐστάναι: ἐπὶ τοῖς δεξιοῖς ποσίν, ἐφ' ἑκατέρῳ α' λαμπρόν· ἐπὶ δὲ τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ πρώτου δύο λαμπροί· ⁿ⁾ καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιου καὶ ἐπὶ τοῦ τροπικοῦ ^{o)} ὁμοίως· ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ δ'· ^{p)} ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἐπὶ τῆς χηλῆς τῆς δεξιᾶς γ'· ὁμοίως μεγάλους ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χηλῆς· ^{q)} οἱ πάντες ιη'. ^{r)}

Ὁ Λέων ¹⁾ ἔχει ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ'· ἐπὶ τοῦ στήθους β'· ἐπὶ τοῦ δεξιου ποδὸς λαμπρόν α'· ἐπὶ μέσης ¹⁾ α'· ὑπὸ τὴν κοιλίαν α'· ^{u)} ἐπὶ τοῦ ἰχίου α'· ἐπὶ τοῦ ὀπισθίου γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου λαμπρόν α'· ἐπὶ τοῦ τραχήλου β'· ἐπὶ τῆς ῥάχως τρεῖς· ἐπὶ μέσου ^{x)} τῆς πέρσου α'· ἐπ' ἄκρας ^{y)} α'· ἐπὶ τῆς κοιλίας α'. Ὁρῶνται δὲ καὶ ^{z)} ὑπὲρ αὐτὸν ἐν τριγώνῳ κατὰ τὴν πέρσον ἀμυρ-

ροί

1) Ὁ καρκίνος — — οἱ πάντες ιη' Erat. I. c. p. 4. Cod. Ms. 142. fol. 135. p. 2. Lectiois varietas quam ex edit. Oxon. Cataster. enotabimus. fere tota e Felli correctione orta est, ad Hygini Astronomicon lib. instituta.

m) Edit. Oxon. β' pro ιβ'.

n) E. O. λαμπροὺς pro λαμπροί.

o) Locum hunc foede deprauatum, (nec meliorē attulit Ms. Oxon.) Hyginum secutus bene restituit Fellus, pro δεξιου et τροπικοῦ reponens δευτέρου et τρίτου.

p) Ed. Ox. ἐπ' ἄκρας αὐτοῦ τετάρτου·

q) Ed. Ox. post χηλῆς, Hygino auctore, habet β'.

r) Ed. Ox. οἱ πάντες Ιζ' secundum Hygini supputationem. Ms. cum codice nostro habet ιη'. v. Fellus in Annotat. ad E. C. p. 19.

1) Ὁ Λέων — — Εὐεργέτιδος. Eratosth. I. c. p. 3. 4. Cod. Ms. Vindob. 142. fol. 136 p. 1.

u) In ed. Oxon. Erat. adiectum a Fello (κοιλίας.)

v) Expunxi, quae hinc sequuntur in Cod. Vindob. denuo repetita librarii errore: ἐπὶ τοῦ δεξιου ποδὸς ad ὑπὸ τὴν κοιλίαν α'.

x) Ed. Oxon. μέσης pro μέσου.

y) Ed. Oxon. et Astrothes. Cod. Ms. 142. post ἄκρας habent λαμπρόν α'.

z) Absit καὶ ab ed. Oxon.

ροι ζ', οἱ καλοῦνται πλόκαμοι Βερνίκης Εὐεργέτιδος. α')

Ad vers. 152. in marg. *περὶ τὴν κη' τοῦ Ίουλλου γὰρ ὁ ἥλιος ἐν Λέοντι.* b)

Vf. 159. Gloss. *κηδαιομένους) κηδομένους* a. pr. m.

Ad vers. 169. in marg. a. m. sec. *ἐν ἐτέρᾳ ἡγουν ἀνηλλαγμένω τοῦ βοός.*

Vf. 178. Gloss. a pr. m. *εἰς ἐτέρην) δύοσιν.* Ibidem *ὀμηλυσίη) ὀμοῦ.*

Versum hunc excipit Scholion quod sequitur:

Ὁ Ἡνίοχος ἐστὶ ὁ Ἐριχθόνιος, ὃς ἄρμα ζεύξαι πρῶτον λέγεται. c) Ἔχει δὲ ἀστέρας d) ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς α', καὶ e) ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὤμων α', ὧν τὸν μὲν ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ λαμπρόν, ὃς καλεῖται αἴξ· ἐφ' ἑκατέρου ἀγκῶνος α'. f) ἀριστερᾶς χειρὸς β', οἱ δὲ g) καλοῦνται ἔριφοι τοὺς πάντας ὀκτώ.

Ὁ

a) Numerum stellarum in Leone addidit Fellus l. c. (τοὺς πάντας α').) Comae Berenices quae h. l. septem stellae ἀμαυροὶ dicuntur, καταφανείς appellat Ach. Tat. Isag. p. 134. D. Petau. in Vranol. Regulum s. stellam in corde Leonis, de qua Geminus El. A. p. 12. Petau., a nostro inter eas relata putat, quas in Leonis pectore supra enotavit: ἐπὶ τοῦ στήθους β', quarum alteram, paullo australiorem Tropico et clarissimam, eandem esse, quam nonnulli in eius corde collocant, docet Hipparchus ad Arat. Ph. l. l. p. 203. B. Petau. cf. Colum. XI, 2. n. 5. 52. Plin. H. N. XVIII. 26. 28.

b) Eodem die Etesiarum apud Aegyptios incipientes flatus ponit Ptolem. de appar. p. 90. E. Petau.

c) Eratosth. Cat. p. 5. de Heniocho: τοῦτον λέγουσιν, ὅτι ὁ Ζεὺς εἶδεν πρῶτον ἐν ἀνθρώποις ἄρμα ζεύξαντα ἵππων, θάυμασαι κ. τ. λ.

d) Ἔχει δὲ ἀστέρας — — τοὺς πάντας ὀκτώ. Eratosth. l. c. Cod. Ms. 142. Astrothes. fol. 137. p. 1.

e) καὶ abest ab Oxon.

f) E Germanici versione h. l. inseruit textui Oxon. editor Cataster. (ἐκ δεξιᾶς χειρὸς α')

g) Oxon. pro δὲ habet δέ.

Ὁ Ταῦρος ^{h)} λέγεται ἐν τοῖς ἄστροις τεθῆναι, διὰ τὸ τὴν ⁱ⁾ Εὐρώπην ἀγαγεῖν ἐκ Φοινίκης εἰς Κρήτην. Ἐχει δ' ὁ ταῦρος ἄστέρας ζ'. ὅς δὲ ὑπ' ἐναντία ^{l)} ἔρπει, καὶ αὐτὸν ἔχων τὴν κεφαλὴν· ἐφ' ἑκατέρων δὲ τῶν κεράτων ἐπὶ τῆς ἐκφύσεως α'. ὧν λαμπρότερος ὁ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς· ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὀφθαλμῶν α'. ἐπὶ τοῦ μυκτήρος α'. ἐφ' ἑκατέρων τῶν ὠμῶν α'. οὗτοι ὑάδες λέγονται. Πρὸς δὲ τῇ ἀποτομῇ τῆς ῥάχεως ἡ Πλειάς ἐσιν, ἄστέρας ἔχουσα ζ'. ^{m)} ἐπὶ δὲ τοῦ ἀριστεροῦ γόνατος τοῦ ἐμπροσθίου α'. ἐπὶ τῶν χηλῶν α'. ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ γόνατος α'. ἐπὶ τοῦ ⁿ⁾ τραχήλου β'. ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ', τὸν ἔσχατον λαμπρόν· ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἕνα· ἐπὶ τοῦ στήθους λαμπρόν α'. τοὺς πάντας Ιη'.

Ad vers. 184. in marg. Μάξιμος: Οὐχ οὕτως· τὸ γὰρ μεταξὺ τῶν ποδῶν τῶν τοῦ Κηφέως διάστημα ἔλαττον ἐστὶ ἑκατέρου τῶν πρὸν τὴν οὐρὰν διασημάτων. ο)

Ad vers. 192. in marg. ἡ μὲν ἑρθὴ γραμμὴ ἐστὶ τὸ σῶμα· ἡ δὲ πλαγία τὰ γόνατα Π ^{p)}

Vs. 193. Gloss. δικλιδ') διδυρον.

Vs.

h) De Tauro v. Eratosth. l. c. p. 5. 6. Cod. Ms. 142. l. l.

i) τὴν deest in Oxon.

l) Oxon. δὲ ὑπεναντία pro δὲ ὑπ' ἐναντία.

m) Πρὸς δὲ τῇ — — ἔχουσα ζ'. non hoc loco in Oxon. leguntur, sed paullo ante, inter ea, quae stellarum recensum praecedunt.

n) τοῦ deest in Oxon.

o) Hipparchi vestigia legit Maximus I. p. 175. C. et p. 186. E. Petau.

p) Idem Scholion ex antiquissimis membranis, quibus commentarii in Aratum continentur, prodit Salmasius ad Solinum T. II. p. 919. nisi quod ibi pro ἡ ἑρθὴ γραμμὴ, nullo sensu legitur ἡ πρώτη γραμμὴ. Quam corruptam lectionem idem egregia coniectura sanavit, pro πρώτῃ legendum iubens, ἑρθὴ. Verissime; nec aliter in Codice nostro legi oportere, licet, ob scribendi compendium, quo usus est h. l. librarius, subobscurum, lectio ad liquidum perducī nequeat, σχήματι ab eodem adpicto effici videtur. Ceterum de sententia verborum v. Salmas. l. l.

Vf. 194. Gloss. τοῖσι) τοιοῦτοι. Ibidem μουνάξ) μόνοι.

Ad vers. 202. in marg. δεδεμένην γὰρ οὔσαν καὶ προδιδόμενην τῷ Κήτει ὁ Περσεὺς ἐλθὼν ἐρύσατο.

Post versum 204. Ὁ Κηφεύς 9) λέγεται δοῦναι τὴν θυγατέρα τῷ κήτει βορὰν, τὴν Ἀνδρομέδαν, διὰ τὸ ἐρίσθαι τὴν ταύτης μητέρα Κασσιόπειαν ταῖς Νηρηΐσι. 1) ἔχει δὲ ἀστέρας 1) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β' λαμπροῦς· ἐφ' ἐκατέρων ὤμων α'· καὶ χειρῶν ἐκατέρων α'· ἀγκῶνων ἐκατέρων α'· ζώνης γ' λοξοὺς ἀμαυροῦς· κοιλίας μέσης λαμπρὸν α'· δεξιᾶς λαγόνος α'· γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου α'. 2)

Ἡ Κασσιόπεια 4) ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος ἀμαυρὸν α'· ἐπὶ τῆς χειρὸς α'· γόνατος α'· ποδὸς ἄκρου α'· στήθους α' ἀμαυρόν· ἀριστεροῦ μηροῦ λαμπρὸν α'· γόνατος α' λαμπρόν· ἐπὶ τοῦ πλινθίου α' τοῦ δίφρου, οὗ κάθεται, ἐκάστης γωνίας α'.

Ἡ Ἀνδρομέδα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'· ἐφ' ἐκατέρου ὤμου α'· δεξιοῦ ποδὸς β'· ἀριστεροῦ α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος α'· ἐπ' ἄκρας τῆς χειρὸς λαμπρὸν α'· ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· (ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμπρὸν α'.) x) ἐπὶ τῆς ζώνης γ'· ὑπὸ τὴν ζώνην δ'· ἐφ' ἐκατέρου γόνατος λαμπρὸν

q) De Cepheo v. Eratosth. Cat. p. 6. Cod. Ms. Vindob. 142. Ἀστρονομ. fol. 137. p. 2.

1) διὰ τὸ ἐρίσθαι — — Νηρηΐσι e Cassiopeae astri descriptione ap. Eratosth. l. c. huc illata sunt.

2) Oxon. ἔχει δ' ἀστέρας pro ἔχει δὲ ἀστέρας.

3) Numerum stellarum addidit editor Oxon. (τοὺς πάντας 12.)

4) De Cassiopeae et Andromedae sideribus v. Eratosthenes l. c. p. 6. Cod. Ms. 142 l. 1. In fine Cassiopeae stellarum numerus a Fello appositus est (τοὺς πάντας 17.)

x) Verba ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ λαμπρὸν α' defunt in Oxon. Posterius membrum ἐπὶ τ. δ. λ. α' vncis inclusi, nam adfuit iam, excepto λαμπρόν.

λαμπρόν α' (ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ποδὸς α' ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ δύο.) γ)

Ad vers. 228. in marg. καὶ μὴν ἔχει (ὁ Κριός) λαμπροὺς τοὺς ἐν τῇ κεφαλῇ. ζ)

Ad vers. 231. in marg. ἀλλὰ νῦν βορειότερός ἐστι τοῦ Ισημερινοῦ. α)

Post versum 232. Ὁ Ἴππος β) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς ῥάχεως γ) δύο ἁμαυρούς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' ἐπὶ τῆς σιαγόνης α' ἐφ' ἑκατέρῳ ὠτίῳ ἁμαυρόν α' τῷ τραχήλῳ δ', ὧν τὸν πρὸς τῇ κεφαλῇ λαμπρότερον ἐπὶ τοῦ ὤμου α' σήθους α' ῥάχεως α' ῥμφαλοῦ ἔσχατον α' λαμπρόν ἐμπροσθίων γονάτων β' ἐφ' ἑκατέρας ὀπλῆς α'.

Ὁ Κριός ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α' ἐπὶ τῶν μυκτήρων γ' ἐπὶ τοῦ τραχήλου β' ἄκρου ἐμπροσθίου ποδὸς λαμπρόν α' ῥάχεως δ' κέρκου α' ὑπὸ τὴν κοιλίαν γ' ἐπὶ τοῦ ἰχίου α' ἐπ' ἄκρου δ) ὀπισθίου ποδὸς α' τοὺς πάντας Ιζ'.

Ad vers. 233. in marg. Τὸ Δελτωτὸν τρίγωνόν ἐστι ἰσοσκελές, τὴν ὑποτείνουσαν βραχυτέραν τῶν λοιπῶν ἔχον. Τῶν οὖν δ' ἀσέρων αὐτοῦ οἱ γ' ἐπὶ τῆς βάσεως αὐτοῦ εἰσι καθεξῆς καίμανοι βραχυτέρον μέντοι διάστημα τῶν λοιπῶν ἔχον τῶν πλευρῶν οὗτοι δὲ εἰσι καὶ λαμπροί, καὶ τῶν ὀλίγων

γ) ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ — — δύο. Etiam haec ex antecedentibus denuo repetita sunt, sed numero stellarum inuerso. Eadem eodem modo repetuntur in Oxoniensi editione.

ζ) Praeiuat rursus in Arati censura hac Hipparchus ad Arat. I. p. 188. D. E.

α) Nempe ὁ κριός. Et hanc notam ab Hipparcho I. p. 204. E. mutuatus est Scholiastes.

β) De Equo et Ariete eadem habent Eratosthenes Cat. p. 7. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 138 p. 1 2

γ) ἐπὶ τῆς ῥάχεως Corrige: ἐπὶ τοῦ προσώπου ex Oxon. Infra: ῥάχεως α', vnde illa, librarii incuria, huc irrepsere.

δ) Inter ἄκρου et ὀπισθίου insertum est a Fello l. c. vncisque inclusum ἑκατέρου. Mox pro τ. π. ις' e Germanico reposuit ἡ v. Annotat. ad h. l. p. 22.

ὀλίγον τοῦ κρίνου νοτιωτέρων ἀσέρων μᾶλλον εὐάστε-
ρος. c)

Vf. 243. Gloss. ἐπιάχερῶ) ἐν μιᾷ τάσει.

Versum 245. excipit Scholion: Τὸ Δελτωτόν f)
ἔστι ἡ Αἴγυπτος, κείμενον ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν τοῦ Κριού.
Ἐχει δ' ἀσέρας ἐφ' ἐκάστης β; τῶν γωνιῶν γ'. — Οἱ
Ἰχθυῖες ἔχουσιν ἀσέρας. ὁ μὲν βόρειος ιβ' καὶ ἐπὶ τοῦ
μυείου β'. h) ὁ δὲ νότιος Ιδ'. τὸ δὲ λίγον αὐτῶν, ᾧ συνέ-
χονται, ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ βορείου γ'. ἐπὶ τοῦ νοτίου
τρεις· πρὸς ἀνατολὰς γ'. ἐπὶ τοῦ συνδέσμου γ'. οἱ πάν-
τες τῶν β' ἰχθυῶν καὶ τοῦ συνδέσμου ἀσέρας μγ'. i)

Ad vers. 246. in marg. ὁ μὲν ὥμος τῆς Ἀνδρομέδας
δείκνυσι τὸν ἰχθυόν· οἱ δὲ πόδες αὐτῆς ἐπισημαίνουσι τὸν
γαμβρόν ἦτοι τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

Ad vers. 254. Ἄγχι δὲ οἱ σκαιῆς ἐπιγουνίδος ἥλιθω
πᾶσαι Πληιάδες Φορέονται in marg. Οὐχὶ τοῦ γόνατος
ἀλλὰ τοῦ ποδός. l) ἐῶαν δὲ ἐπιτολὴν ποιοῦνται μεθ' ἡμέ-
ρας

e) Locus duplici vitio corruptus. Legendum censeo: καὶ τῶν ὀλί-
γων τοῦ Κριού νοτιωτέρων ἀσέρων μᾶλλον εὐάστερος. Aratus
v. 234.

Τῶν ὀλίγων Κριού νοτιώτεροι ἀσέρες εἰσίν.

f) De Deltoto et Piscibus v. Eratosthenes l. c. p. 7. 8. Cod. Ms.
142. fol. 138. 139. Initium Deltoti ap. nostrum: Τὸ Δελτωτόν
ἔστι ἡ Αἴγυπτος, paullo pinguius adumbratum est ad Eratoste-
nis verba l. c. Φασὶ δὲ τινες καὶ τὴν τῆς Αἰγύπτου θέσιν etc.
quae sequuntur.

g) Ed. Oxon. ἐκάστη pro ἐκάστης, et post γωνιῶν addit λαμπροὺς γ'.

h) καὶ ἐπὶ τοῦ μυείου β'. Fellus in Annotat. p. 22. „Post haec
verba ἀσέρας ὁ μὲν βόρειος ιβ' in Ms. ponebatur καὶ ἐπὶ τοῦ
μυείου β', sed cum latina minime agnoscent Germanici et Hy-
gini, nec ad asterismi explicationem faciant, nec quidquam signi-
ficent, dispunximus.

i) Oxon. 29'.

l) Οὐχὶ — ποδός. Ad mentem Hipparchi I. p. 189. D. E. Reliqua
scholii pars exitat in Schol. Arat, vulg. in h. vf. p. 67. extr.
ed. Buhl.

ρας υβ' τῆς, ἐαρινῆς ἰσημερίας, ἡλίου ὄντος ἐν τῷ Ταύρῳ
μοιρῶν Ιζ'.

Glossmata: Vsf. 254. ἐπιγουνίδος) τοῦ ἐπάνω τοῦ γό-
νατος. Ibidem ἡλιθα) ὑμοῦ, Vsf. 257. ὑδέονται) Φαί-
νονται. Vsf. 268. a m. pr. Χέλυσ) ἡ ἢ κιθάρα. Vsf.
271. a m. pr. τὰ δ' ἐπὶ σκελέσσει) ὁ ἐνγούνασι. Vsf.
272. ab ead. m. γούνατί οἱ) τοῦ ἐνγούνασιν. Ibid. πε-
λάσι) ἡ λύρα — κεφαλῇ) τοῦ ἐνγούνασι. Vsf. 273. ab
ead. m. ἡ δὲ μεσσηγύ) ἡ λύρα.

Post versum 275. Ὁ Περσεύς m) ἔχει ἀσέρας ἐπὶ
μὲν τῆς κεφαλῆς α'. ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρὸν α'. ἐπ'
ἄκρῳ τῆς δεξιᾶς χειρὸς λαμπρὸν α'. ἀγκῶνος α'. ἄκρα;
χειρὸς ἀριστερᾶς α', ἐν ἣ τὴν κεφαλὴν δοκεῖ τῆς Γοργό-
νος ἔχειν. n) δεξιῶ μῆρου λαμπρὸν α'. γόνατος ο) α'.
ἀντικνημίου p) α'. περὶ τοὺς Γοργόνας πλοκάμους γ'. ἡ
δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἄρπη, ἔχουσα ε', ἄναστρος ὁράται. q) διὰ
δὲ νεφελώδους συστροφῆς δοκεῖ τισὶν ὁρᾶσθαι. r)

Ἐπὶ τῆς ἀποτομῆς τῆς ῥάχεως τοῦ ταύρου ἡ Πλειάς
ἔστι, ἔχουσα ἀσέρας ζ'. Λέγουσι δ' εἶναι ταύτας Ἀτλαν-
τος θυγάτρας. s)

Ἡ

m) Ὁ Περσεύς — — ὁρᾶσθαι. Eratosth. Cat. p. 7. 8. Cod Ms.
Vindob. 142. Astrothes. fol. 139. p. 1. 2.

n) Oxon. post ἔχειν (τῆς κοιλίας α') sec. German.

o) Oxon. post γόνατος (ἐκατέρου) ex eodem.

p) Oxon. rursus post ἀντικνημίου addit (ἐκατέρου) α' ποδὸς α'
ἀμαυρόν.

q) Oxon. ἡ δὲ κεφαλὴ καὶ ἡ ἄρπη ἄναστρος ὁράται ex emendatione
Felli. v. Ei. Annotat. p. 22. In Cod. ce nostro scriptum est: ἡ δὲ
κεφαλὴ, ἡ καὶ ἄρπη etc. Cod. 142. ἡδὲ sic) ἄρπη. Ms. Felli:
ἡ δὲ κεφαλὴ ἡ. ἡ δ' ἄρπη ἔχουσα ε'. ἄναστρος ὁράται.

r) Oxon. (τοὺς πάντας ιε').

s) De Pleiadum sidere admodum pauca solum delibavit noster e
descriptione Eratosthenis l. c. p. 8. quam integram, uti semper,
exhibet Cod. Ms. 142. l. 1. fol. 139. p. 2.

Ἡ Λύρα ^{ι)} ἔχει ἀστέρας θ'. ἐπὶ τῶν πτενῶν ἑκατέρων α'. ἐφ' ἑκάστου πήχεος ⁱⁱ⁾ α' ἀκρότητι ⁱⁱⁱ⁾ ὁμοίως α'. ἐφ' ἑκατέρων ὠμων α'. ἐπὶ τοῦ πυθμένος α' λευκὸν καὶ λαμπρὸν ἐπὶ ζυγοῦ α'.

Ὁ Κύκνος ἔχει ἀστέρας, ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς λαμπρὸν α'. ἐπὶ τοῦ τραχήλου λαμπρὸν α'. ἐπὶ τῆς δεξιᾶς πτέρυγος ε'. ἐπὶ τοῦ σώματος δ' ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου α', ὅς ἐστι μέγας. ^{iv)}

Ad vers. 276 sq. in marg. καίτοι πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἀστράτι περιέχεται (cygnus,) μάλιστα δὲ τῷ ἐν τῷ ὀρθοπυγίῳ καὶ τῷ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. ^{v)}

Glossmata: V. 276. τετρήχυνται) λελάμπρυνται. V. 278. ευδιόωντι ποτὴν ὀρνιθι) ἡρεμαίως διαπλοῦντι τὰς πτέρυγας. V. 279. εἰς ἀτέρην) δύσιν. V. 280. ταρσοῖο) τὸ ὅξυ τοῦ πτεροῦ. V. 281. σκαρθμός) ὁ πούς, παρὰ τὸ σκαίρω, a prima manu.

Post vers. 292. Ὁ Τόροχος ^{vi)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀμαυροὺς β'. ἐφ' ἑκατέρων ὠμων α'. ἀμφοτέρους μεγάλους. ἐφ' ἑκατέρῳ ἀγκῶνι α'. ἐπ' ἅκρας χειρὸς δεξιᾶς λαμπρὸν α'. ἐφ' ἑκατέρου μαστοῦ α'. ὑπὸ τοὺς μαστοὺς ἑκατέρωθεν α'. ἀριστεροῦ ἰσχίου α'. ἑκατέρου γόνατος α'. δεξιᾶς κνήμης α'. ἑκατέρῳ ποδὶ α'. ^{vii)} ἢ δὲ ἔκχυσις τοῦ ὕδατος ἐστὶ ἐξ ἀριστερῶν, ἔχουσα ἀστέρας β'.

ο

i) Lyrae et Cygni astra: v. Eratosth. Cat. p. 9. Cod. 142. l. l. et fol. 140. p. 1. 2.

ii) Oxon. ἐκάστης πήχεος.

iii) ἀκρότητι. Lectionem hanc recepi ex Oxon. ed. In Ms. legitur ἀκρωτῆρι.

iv) μέγας. Oxon. μέγιστος. (τοὺς πάντας β'.)

v) Cf. Hipparchum ad Ar. Ph. I. p. 190. B. Petau.

vi) Ὁ Τόροχος — — ἔχουσα ἀστέρας β'. leguntur in Eratosthenis Catast. p. 9. 10. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 140. p. 2.

vii) Post-ποδὶ α' Oxon. ab editoris manu habet (τοὺς πάντας α'.)

Mox in eadem legitur εἶναι pro εἶσι. Extrema huius capitis, quae Vol. II. D d paullo

Ὁ Αἰγόκερως ^{c)} ὁμοίος ἐστὶ τῷ Αἰγίπανι· ἐξ ἐκείνου δὲ γέγονεν· ἔχει δὲ θηρίου τὰ κάτω μέρη καὶ κέρατα ἐπὶ τῇ κεφαλῇ. ^{d)} ἔχει δὲ ἀσέρας, ἐφ' ἑκατέρου κέρατος α'· λαμπρόν· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'· τραχήλου γ'· τῆς θούρας β'· ἐμπροσθίου ποδὸς α'· ῥάχως ἐπτά· γαστρός δ' οὐράς β' λαμπρούς· τοὺς πάντας κβ'. ^{e)}

Glossmata: Vñ. 294. a pr. m. in marg. μαλκιδόωντι) μάλκη ἢ ἐκ κρύους τῶν ἀκρωτηρίων νέκρωσις. Vñ. 295. ψείρησι) ναυσί. Vñ. 304. a pr. m. πυμάτης ἀπὸ νητός.) ὄρθρου.

Ad vers. 314. χειμεριώτατος ^{f)} γὰρ γίνεται (Aquila) μετὰ τὴν ἐψῶν ἀνατολήν.

Post versum 315. Ὁ Τοξότης ^{g)} ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς β'· ἐπὶ τοῦ τόξου β'· ἐπὶ τῆς ἀκίδος ^{h)} β'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῦνος α'· ἄκρας χειρὸς α'· ἐπὶ τῆς κοιλίας λαμπρόν α'· ῥάχως β'· κέρκου α'· ⁱ⁾ ἐμπροσθίου γένε-

paullo auctiora exhibet Oxon. additamentis insuper nonnullis a Fello ditata sunt, ut Germanici et Hygini placitis accederetur: ἔχουσα ἀσέρας (α') β', οἱ εἰσι λαμπροί, (λοιποὶ δὲ) ἀμαυροί. cf. Annot p. 24.

c) De Capricorno v. Eratosth. Cat. p. 10. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 140. p. 2. 141. p. 1. — Ante ὁμοίος Oxon. habet τῷ εἶδει.

d) Quae hinc sequuntur ap. Erat. vsque ad stellarum recensum, desunt in Codice nostro, ex more.

e) Debuit esse κδ' et sic legitur in Oxon.

f) Ms. χειμεριώττος, vitiose. Ad rem cf. Schol. Arat. vulg. in vñ. 313. p. 78. Buhl.

g) Ὁ Τοξότης — — Φανεράν. Eratosthenes l. I. Cod. Ms. 142. fol. 141. p. 1. 2.

h) Ms. ἀκίδος, vitiose. Emendationem nostram firmat Oxon. nobiscum prodens: ἐπὶ τῆς ἀκίδος. Ἡ ἀκὶς τοῦ τοξότου memoratur Sexto Empir. adu. Astrol. p. 353. v. D'Oruille in epim. emend. in Maneth. II, 100. ad calc. Animadu in Charit. p. 646. Reiske. Proclus Paraphras. in Ptolem. τετραβ. I, 9. p. 35 ext. Allat. Τῶν δὲ ἐπὶ τὸν Τοξότην, οἱ μὲν ἐπὶ τῆς ἀκίδος τοῦ βέλους etc.

i) Numerum α' qui deest in Ms. alter Codex 142. suppediavit.

φόνατος α'· ὀπλῆς α'· τοὺς πάντας κ'· 1) τοὺς δὲ λοιποὺς
ἑπτα' ἀστέρας ὑπὸ τὸ σκέλος, ὅμοιοι δὲ εἰσι τῶν ὀπισθίων
μὴ δεικνυμένων ὅλων Φανερώων.

Ὁ Ἰς δ' 3^m) ἔχει ἀστέρας δ'· ἐπὶ τοῦ ἄκρου α'· 2) κατὰ
τὸ μέσον α' ἀμαυρόν· ἐπὶ τοῦ χηλώματος β'· εὐσημότατος
δ' ἔστι ὁ α'. 3)

Ὁ Ἀετὸς ἔχει ἀστέρας δ', ὧν ὁ μέσος ἐστὶ λαμπρός.
Glossmata: Vñ. 319. ἀλήσιος) τοῦ πλανήτου. Vñ.
335 a pr. m. ἔρρωσαν) ἐπέπαχε.

Post vers. 341. Ὁ Δελφίς 4) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τοῦ
τόματος α'· ἐπὶ τῆς λοφίας β'· ἐπὶ τῶν πρὸς τῇ κοιλίᾳ
πταρύγων γ'· νώτου 5) α'· οὐρᾶς β'· τοὺς πάντας 6).

Ὁ Ὠρίων ἔχει ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς γ'
ἀμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ ὤμῳ λαμπρόν α'· ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ
ἐγκῶνος α'· ἐπ' ἄκρας χειρὸς α'· ἀμαυρούς β'· 7) ἐπὶ τῆς
ζώνης γ'· ἐπὶ ἐγχειρίδιου τρεῖς ἀμαυρούς· ἐφ' ἑκατέρῳ
γόνατι λαμπρόν α'· ἐφ' ἑκατέρῳ ποδὶ ὁμοίως λαμπρόν α'.

Ὁ Κύων 8) ἔχει ἀστέρας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς 1) ἢ
γλώττης α', ὃν καὶ Σείριον καλοῦσι. μέγας δ' ἔστι καὶ λαμ-
πρός. Τοὺς δὲ τοιοῦτους ἀστέρας οἱ ἀστρολόγοι σειρίους κα-

D d 2

λοῦσι

1) Oxon. 18, recte.

m) De Sagitta, quae Τόξον audit Eratostheni, et Aquila v. Erat.
Cat. p. 11. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 141. 142.

n) α' rursus abest a Codice nostro, sed exhibetur ab altero.

o) Cod. 142. ὁ εἷς cum Oxon. in qua insuper additur: οἱ πάντες
δ' quod superfluum viderur, cum praecesserat: Ὁ Ἰς δ' ἔχει ἀστέ-
ρας δ'.

p) De Delphini et Orionis stellis eadem leguntur in Erat. l. c. p.
11. Cod. Ms. 142 l. c. fol. 142. 143.

q) Oxon. νωτιαῖον pro νώτου.

r) ἀμαυρούς β'. Verba haec desunt in Oxon. Mox eadem habet
ἐπὶ τοῦ ἐγχειρίδιου.

s) De Cane v. Eratosthenes l. c. p. 12. Cod. Ms. 142. fol. 143. p. 1.

t) Oxon. post κεφαλῆς: (α' ὅς ἴσως λέγεται) τῆς γλώττης α'
etc. Germanico et Hygino auctoribus. cf. Felli Annotat. p. 27.

λοῦσι διὰ τὴν τῆς Φλογὸς κίνησιν· ἐφ' ἑκατέρῳ ὄμῳ α' αἰμαυρόν· σήθους β'· ^{u)} ἐμπροσθίου ποδὸς γ'· κοιλίας β' ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ἰσχύλου α'· ἄκρῳ ποδὶ α'· ἐπὶ δεξιῷ ποδὸς α'· κέρκου α'· τοὺς πάντας Ιγ'. ^{x)}

Ὁ Λαγῶδ' ^{y)} ἐφ' ἑκατέρων ὠτίων α'· ἐπὶ τοῦ σώματος α', ^{z)} ὧν ὁ ἐπὶ τῆς ῥάχεως λαμπρός· ἐφ' ἑκατέρῳ ὀπισθίων ποδῶν α'.

Vf. 345. Gloss. a pr. m. κορώνην) τὸ περὶ τὴν πρῶμναν ἐπικαμπές.

Ad vers. 349. in marg. Καὶ μὲν ἔχει (Argo) ἀστέρας ἀπὸ τῆς ἀποτομῆς, μέχρι τοῦ ἰσοῦ λαμπρούς. ^{a)} ἐτ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου κεῖται μέγας ἀστὴρ ἐκώλυμος, Κωνώβου τοῦ κυβερνήτου Μανελάου. Οὐ μνημονεύει δὲ τοῦ ἀστέρος ὁ "Αρατος· οὐ γὰρ κατὰ τοὺς περὶ τὴν Ἑλλάδα τόπους, οὐδὲ τοὺς ἔτι βορειοτέρους φαίνεται. Φαίνεται δὲ πρῶτον ἀπὸ Ῥόδου τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσιν.

Post vers. 366. Ἡ Ἀργὼ ^{b)} ἔχει ἀστέρας ἐπὶ τῆς πρῶμνης δ'· ἐφ' ἐνὶ πηδαλίῳ ε'· καὶ τῷ ἑτέρῳ δ'. συλίδος ^{c)} ἄκρας γ'· κατασρώματι ε'· ὑπὸ τρόπιν ^{d)} ε' παραπλησίους ἀλλήλοις.

Τὸ

a) Oxon. post σήθους β': (ῥάχεως β') ab editoris manu. Sequitur ruin ut in nostro: ἐμπροσθίου etc.

x) Oxon. pro κέρκου α' habet κ. δ'.

y) De Lepore v. Erat. l. c. p. 13. Cod. Ms. 142. l. l. p. 1. 2.

z) Oxon. γ' pro α'.

a) Notam hanc praeiuit Hipparchus l. p. 193. D. E. Quae eam excipiunt inde ab ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ πηδαλίου ad τοῖς ἐπ' Αἴγυπτον πλέουσιν, praeter nonnullam lectionis varietatem, integra exstant in Scholiis Cod. Mosqu. ad vf. 351. p. 293. Buhl. cf. Hipp. III. p. 245. C.

b) Argus, Ceti et Fluvii (Ἡριδανοῦ) stellas recenset Eratosthenes Cat. p. 13. Cod. Ms. 142. l. c. fol. 143. 144.

c) Oxon. σολίδος pro συλίδος.

d) Oxon. τρώπων pro τρόπιν. cf. Fell. in Annot. p. 28. Idem post ἀλλήλοις addidit (τοὺς πάντας κς').

Τὸ Κῆτος ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τοῦ οὐράλου β' ἀμαυρούς· ἀπὸ δὲ τῆς οὐράς τοῦ κυρτώματος ἕως ε') τοῦ κενεῶνος ε'· ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἔξ· τοὺς πάντας Ιγ'.

Ὁ Ποταμὸς ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς α'· ἐπὶ τῆς πρώτης καμπῆς ι') γ'· ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ γ'· ἐπὶ τῆς τρίτης ἕως τῶν ἐσχάτων ζ', α' ε) Φασιν εἶναι τὰ σώματα τοῦ Νελλου· τοὺς πάντας Ιδ'.

Ad vers. 370 sqq. in marg. Οὐκ ἀνώνυμοι· ὁ ποταμὸς γὰρ εἰσι οὔτοι. Οἱ δὲ ἀνώνυμοι μεταξὺ τοῦ πηδαλίου καὶ τοῦ λαγωῦ εἰσὶν ἀμόρφωτοι. ^{h)}

Ad vers. 394. in marg. Ζ' γὰρ ἀσέρες φέρονται ὕδατος χύσιν μιμούμενοι.

Ad vers. 401. in marg. οὔτοι εἰσι ὁ νότιος σέφανος.

Vf. 409. Gloss. κλαίονσα) λυπουμένη.

Vf. 410. Gloss. πεδαιόμεναι) μεριζόμεναι.

Post vers. 412. Ὁ Ἰχθυὺς ι') ἔχει ἀσέρας ιβ', ὧν τοὺς ἐπὶ τοῦ ῥύγχους λαμπρούς γ'.

Τὸ Θυτήριον ἔχει ἀσέρας ἐπὶ τῆς εὐχάριδος ι') α'· ἐπὶ τῆς βάσεως β'· τοὺς πάντας γ'.

Ad vers. 437. in marg. οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἅπας ὑπὸ τὴν παρθένον κεῖται. ^{m)}

D d 3

Post

e) Oxon. ὑπὸ pro ἕως.

f) Oxon. ἐπὶ τῇ πρώτῃ καμπῇ.

g) Oxon. οὗς pro α'.

h) Cf. Hipparchus I. p. 194 sqq.

i) Piscis et Ara. (Νέκταρ) V. Eratosthenes Cat. p. 13. 14. Cod. Ms. I. c. fol. 144. p. 1. 2.

l) Oxon. ἐσχαρίδος ex emendatione Felli. v. Ei. Annot. p. 29. Ms. enim habet εὐχάριδος, ut in Cod. nostro scriptum est. Mox ibidem legitur τοὺς πάντας δ', addita ab editore quarta stella, addicentibus Hygino et Germanico.

m) Nempe ὁ Κένταυρος. Paullo strictius Hipparchus I, 197. D. ἄλλος γὰρ ἔχει δὴν ὑπὸ τῇ παρθένῳ κεῖται.

Post vers. 450. Ὁ Κένταυρος ⁿ⁾ ἔχει ἀσέρας ὑπερ-
άνω τῆς κεφαλῆς ἀμαυροῦς τρεῖς· ἐφ' ἑκατέρων τῶν
ὤμων λαμπρὸν α'. ἀριστεροῦ ἀγκῶνος α'. ἄκρας χειρὸς α'.
ἐπὶ μέσου τοῦ ἱππέλου στήθους α'. ^{o)} ἐφ' ἑκατέρων τῶν
ἐμπροσθίων ὀπλῶν ^{p)} α'. ῥάχως δ' κοιλίας β' λαμπρούς·
κέρκου γ'. ἐπὶ τοῦ ἱππέλου ισχίου α'. λαμπρὸν· ἐφ' ἑκα-
τέρων τῶν ὀπισθίων γονάτων α'. ἐφ' ἑκατέρας ὀπλῆς α'.
τοὺς πάντας κδ'. Ἐχει δὲ καὶ ἐν ταῖς χερσὶ τὸ λεγόμε-
νον θηρίον, οὗ ποιοῦσι τὸ σχῆμα τεταγμένον. Τινὲς δὲ
Φασιν, — ἀσκὸν αὐτὸ εἶναι οἴνου, ἐξ οὗ σπένδῃ τοῖς θεοῖς
ἐπὶ τὸ θυτήριον. Ἐχει δὲ αὐτὸ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ· ἐν δὲ
τῇ ἀριστερᾷ θύρσον. Ἐχει δὲ ἀσέρας τὸ θηρίον ἐπὶ τῆς
κέρκου β'. ἐπ' ἄκρου τοῦ ὀπισθίου ποδὸς λαμπρὸν α'. καὶ
ἐπὶ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς α'. λαμπρὸν, καὶ ὑπ' αὐτὸν α'.
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς γ'. τοὺς πάντας ζ'. ^{q)}

Ὁ Ὑδρος ἐπ' ἄκρας τῆς κεφαλῆς γ' λαμπρούς· ἐπὶ
τῆς α' καμπῆς ε', λαμπρὸν δὲ α' τὸν ἔσχατον· ἐπὶ τῆς
δευτέρας καμπῆς γ'. ἐπὶ τῆς τρίτης δ'. ἐπὶ τῆς τετάρτης
β'. ἀπὸ τῆς ε' καμπῆς μέχρι τῆς κέρκου θ'. ἀμαυροῦς·
τοὺς πάντας κζ'. Ἔστι δὲ ^{r)} ἐπὶ τῆς κέρκου ὁ Κόραξ,
βλέπων εἰς δυσμάς. Ἐχει δ' ἀσέρας ἐπὶ τοῦ ῥύγχους ^{s)}
ἀμαυρὸν α'. ἐπὶ τῆς πτέρυγος β'. ἐπὶ τοῦ ὀρθοπυγίου
β'. ἐφ' ἑκατέρων ποδῶν ἄκρων α'. τοὺς πάντας ζ'. Τοῦ-

τον

n) Ὁ Κένταυρος — — τοὺς πάντας ζ'. Eratosthenes l. c. p. 14.
sub voce Χείρων. Cod. Ms. 142. fol. 144. p. 2.

o) ἄκρας χειρὸς — — στήθους α'. Verba haec defunt in altero
Codice Vindob.

p) ὀπλῶν in litura est. Sed firmatur vox haec primo e coniectu-
ra in textum recepta, Eratosthenis et Cod. 142. auctoritate.

q) Oxon. τοὺς πάντας η' recte. Mox de Hydri, Corui et Cra-
teris stellis v. Eratosth. Cat. p. 14. 15. Cod. Ms. 142. fol.
145. p. 1. 2.

r) Cod. 142. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ et quae sequuntur; nec aliter Oxon.

s) τοῦ ῥύγχους. Ms. τῆς ῥύγχους. Cod. 142. τῆς ῥύγχους. Oxon.
ut nos dedimus.

τον ^ι) δὲ ἱκανὸν ἀπέχων ἀπὸ τῆς καμπῆς ὁ Κρατὴρ
κεῖται ἐγκεκλιμένος εἰς τὰ γόνατα τῆς παρθένου. Ἐχει
δὲ ἄστρας ὁ Κρατὴρ ἐπὶ τοῦ χεῖλους β' ἁμαυρούς· ἐπὶ
τὸ μέσον β' καὶ παρὰ τῷ πυθμένι β' τοὺς πάντας ε'.

Ὁ Προκύων ^υ) ἔχει ἄστρας γ', ὧν εἷς ὁ πρῶτος
ἀνατέλλει λαμπρὸς καὶ ποιεῖ ὁμοιότητα τοῦ κυνός· διὸ καὶ
Προκύων καλεῖται· καὶ πρῶτος ἀνατέλλει καὶ θύνει ἐκεί-
νου. Τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἄστρα γίνονται ἐν τῷ ζωδιακῷ
κύκλῳ, ὃν ὁ ἥλιος διαπορεύεται. ^κ)

Vf. 452. Gloss. παλίνωρα) ἄλλοτε ἄλλως δυόμενα
καὶ ἀνατέλλοντα.

Vf. 456. Gloss. Οὐκ ἂν νοήσας αὐτοὺς· ἐξ ἀλλή-
λων, χρώμενος γυμνοῖς, ὡς τοὺς ἀπλανεῖς.

Vf. 468. Gloss. δύο δυσὶν ἀντιφέρονται) ὁ ἰσημερι-
νός καὶ ὁ ζωδιακὸς τῷ τροπικῷ (χ) ^υ)

Vf. 478. Gloss. πισσύρων) τεσσάρων. (^ι)

Ad versf. 481. in marg. Τούτοις τοῖς ἔπεσι (Phaen.
481—496. inclus.) ὅλως ἀντιλέγει ὁ Μάξιμος.

Ad versf. 497. (h. e. primum sexdecim versuum a
Maximo interpolatorum cf. Var. Lect. ad h. vf.) in marg.
Ταῦτα τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου, οἷς ἀντιλέγει τῷ Ἀράτῳ.

Ad versf. 497. Arateorum, in marg. Ἀράτῳ· τού-
τοις οὐκ ἀντιλέγει.

Γλῶσσ. D d 4 Gloss.

ι) Oxon. p. 15. Τούτου pro τούτων.. Mox eadem: ὁ κρατὴρ κ.
ε. πρὸς τὰ γόνατα etc.

υ) De Procyone, quod ultimum fidus est, cuius descriptionem
Eratostheni sublegit Scholiorum nostrorum auctor, (duorum
enim, quae apud Illum restant, Planetarum et Orbis Iustei, alte-
rius nonnulla ad Phaen. v. 10. excerpfit, ubi vide, hoc plane
praeterit) v. Eratosth. l. c. p. 15. Cod. Ms. 142. l. l.

κ) Oxon. post διαπορεύεται addit: ἐν 13 μηνῶν, διότι καὶ τὰ
ζώδια τούτου ἰσάριθμά εἰσιν.

υ) Locus hic mutilus e Schol. vulgg. in Arat. Phaen. v. 467 extr.
p. 111. ita supplendus videtur: τῷ τροπικῷ χε-μερινῷ καὶ τῷ
θερινῷ.

Glossmata: Vñ. 486. ἀσσότερον) πλησιότερον. Vñ. 494. χελείου) ὀσράκου, a pr. manu.

Ad vers. 501. in marg. Ἐνταῦθ' (Phaen. 501—506 incl.) ἀντιλέγει αὐτῷ πάλιν ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ad vers. 507. siue primum vñdecim versuum, a Max. Planude intrusorum, (cf. Var. Lect. vñ. 506.) in marg. τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου.

Ad vers. 507. Arateorum, in marg. τοῦ Ἀράτου τούτοις οὐκ ἀντιλέγει ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ibidem Gloss. a pr. m. τὸν κύματον) τὸν τοξότην.

Vñ. 510. Gloss. πατώρυχα) ὑπὸ γῆς.

Ad vers. 515. in marg. Ταῦτα (Phaen. vñ. 515—524 incl.) οὕτως ἀντιλέγει ὁ κλεινὸς Μάξιμος.

Ad vñ. 525. (h. e. primum insititiorum. cf. Var. Lect. vñ. 524.) in marg. τοῦ κλεινοῦ Μαξίμου.

Ad vers. 525. Arateorum, in marg. Ἀράτου ἐνταῦθ'.

Glossmata: Vñ. 529. δεδιδαγμένος) διδασκαλίαν ἔχων. Vñ. 530. extr. περιΦερεῖα, τρογγυλότητι. Vñ. 535. παραβλήδην) παραλλήλως. Vñ. 536. κατήλυσις) κατέλυσις εἰς δύοσιν. Vñ. 553. κατ' ὠκεανοῖδ' ἀνίσταται) ἢ ὅσον ἔρχεται ὑπὸ γῆν, τοσοῦτον καὶ ὑπὲρ γῆν.

Ad vers. 563. in marg. Ἀδύνατά Φησιν· οὐτὲ γὰρ ὅλα τὰ ζώδια τὸ ὅλον διαλαμβάνει δωδεκατημόριον, οὐτὲ τὰ δωδεκατημόρια ἐν ἴσῳ τῷ χρόνῳ ἀνατέλλει. *)

Vñ. 566. Gloss. παράων) τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως.

Ad vers. 575. in marg. a m. sec. Τινὲς δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Ἐνγούνασι λαμβάνουσιν. †)

Ibid. Gloss. supra scriptum ὁ νότιος ἰχθύς οὕτως ἔχων τὴν θάλασσαν.

Vñ. 576. Gloss. γαστέρι νειάτρῃ) τὰ ὑπὸ τὴν γαστέρα ἐν τῷ μετρώρῳ ἔχει.

Ibid.

*) Cf. Hipp. II. pr. p. 209—211.

†) In his Hipparchus II. p. 216. E.

Ibid. τὰ δ' ὑπέρτερα) ~~τὰ~~ οὐραῖα. —

Ibid. νυκτὶ Φορεῖται) ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔχει.

Ad vers. 581. in marg. a m. sec. ἔξ γὰρ ὥρας ποι-
εῖται τῆς ἡμέρας, τῆς δὲ νυκτὸς δώδεκα.

Ibid. Gloss. ἦγουν τέσσαρα ζώδια ἀντικαταδύονται
αὐτῷ ἀνατέλλονται. — μοίραις) ζώδοις.

Glossmata: V. 583. πλέον δίχα νυκτὸς) ἦγουν
πλέον ἢ τὸ ἥμισυ ἐπέχει ἐν τῇ νυκτί.

V. 589. κέραος παρατείνεται ἄλλου) ἦγουν τοῦ ἀνατο-
λικοῦ μέρη ἀνατέλλει. V. 593. κυμαίνοντος) κρύπτοντος.

V. 600. παρηορίαι) αἱ ὄχθαι. V. 603. a pr. m. αἴνυται)
ἀφαιρεῖται. V. 605. διχόωσα) διχαζομένη. V. 606. πε-
ραιόθεν) ἦγουν ἀνατέλλει. V. 609. a pr. m. βεβολημένος)
καταλαμβανόμενος — Ἀρκτούροιο) ὑπὸ τοῦ Ἀρκτούρου.

Ad vers. 612. in marg. a m. sec. ἐπὶ τὸν ὀφιοῦχον·
ἦγουν μετὰ τὴν ἀνατολὴν αὐτοῦ αἱ χηλαὶ ἐπιφέρουσι τὸν
ὀφιοῦχον.

Glossmata: V. 614. δεξιτερὸς) βορειότερος.

V. 615. Λύρη παρακαπτηῶτος) πίπτοντος αἰὲς πλησίον
τῆς Λύρας. V. 620. τετραμμένος) νεύων. — ἄλλη) ἦγουν
τῇ ἀνατολῇ. V. 622. Οἱ γὰρ etc.) ἦγουν τέλος αὐτὸν
ἄγουσι. V. 623. τόξον) ἦγουν ὄϊός. V. 631. βορέω)
δύνει. V. 632. Καὶ τὸ μὲν κῆτος μέχρις ὤμων καὶ εἴ-
δους δύεται, ὁ δὲ Κηφεὺς μόνῃ τῇ κεφαλῇ. V. 634.
ἦγουν ὅλος ὁ ποταμὸς καὶ ὁ Σκορπίος ἀνατέλλει. V.
635. ἐμπ(πτειν) ἐντός. † V. 640. ἀρνύμενος) ἀνταποδι-
δούς. V. 641. ἐπατεῖνατο) ἀνέπεμψε. V. 644. ἦκα-
χεν) ἐλύπηκεν. V. 645. περαιόθεν) ἀνατολικόθεν.
V. 656. ἀρνευτῆρι) κυβιστῆρι. †

V. 658. Δωρῶδι) Νηρηίδι. Ibidem μεγάλων) ζη-
μιῶν. — ἰσώσασθαι) ἐξισωθῆναι.

V. 659. ἐτέρην) δύσιν. — γειόθι μᾶλλον) ἦγουν
ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς. V. 664. πρότεροι) ἐμπρόσθιοι. V.
665. σπεῖρη ὄφις) σώματι ὅλῳ.

426 SCHOLIA IN ARATĪ PHAENOMENA.

Vf. 666. παρήατα) τοῦ ὄψεως. Vf. 668. α pr. m.
 καὶ προτέρην) περίκλασιν. Vf. 670. περάτης) ὀρίζοντος.
 Vf. 675. παρελαύνεται) ἀνέρχεται. Vf. 676. ἀμαρυγαὶ)
 λαμπηδόνες διὰ τὸν Σείριον. Vf. 697. χαδεῖν) χωρῆσαι.
 Vf. 703. ἄδην) διόλου. Ibidem: διαμένει ἄλλην) ἀναμένει
 τὸ δωδεκατημόριον. Vf. 706. τείνεται) ἤγουν ἀνατέλλει.
 Vf. 712. ζώνη) τοῦ Περσέος — ἀμφήρισα) ἀμφίβολα.
 Vf. 713. ἐπὶ Ταύρῳ) ἀνατέλλονται. Vf. 717. οὐλον ἄγου-
 σιν) ἤγουν ὅλον τὸν Ἡνίοχον. Vf. 718. θέναρ) τὸ πρὸς
 νότον. Vf. 726. ἐξ ἐτέρης) ἀνατολῆς.
 Vf. 727. ἀμφοτέρωθεν) ἐκ τῶν ὑπὸ γῆν ἢ . . . γῆν.

VITAE

ARATISOLENSIS

GRAECE.

I.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΣ. *)

ΑΡΑΤΟΣ ὁ ποιητὴς πατὴρς μὲν ἦν Αἰθηνόδωρον, μητὴρς δὲ Λητοφίλας· ἀδελφοὺς δὲ ἔσχε τρεῖς, Μύριν, καὶ Καλλιόνδαν καὶ Αἰθηνόδωρον ὁμώνυμον τῷ πατρί. Μέννηται δὲ αὐτοῦ τῶν ἀδελφῶν ἐν ταῖς εἰς αὐτὸν ἀναφερομέναις Ἐπιστολαῖς. Ἀσκληπιάδης δὲ ὁ Μυρλεανὸς ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ περὶ Γραμματικῶν Τερσέα φησὶν αὐτὸν γεγονέναι, ἀλλ' οὐ Σολέα· Καλλιμάχου, πολυῖστορος ἀνδρὸς καὶ ἀξιοπίστου, Σολέα λέγοντος αὐτὸν γεγονέναι διὰ τούτων

— ἀλλ' ὀκνέω μὴ τὸ μελιχρότατον **)

Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάζετο·

καὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν πάντων. Οἱ δὲ Σόλοι πόλεις ἐπιφανεστάται τῆς Κιλικίας, ἀφ' ἧς πολλοὶ καίγαθοὶ γεγόνασιν ἄνδρες· καλεῖται δὲ νῦν Πομπηϊούπολις, Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Σόλοι τῆς Κύπρου· ἀλλ' οἱ μὲν Κύπριοι

*) Edidit hanc Arati Vitam, ab Anonymo conscriptam, primum *Petrus Vistorius* vna cum aliis in Aratum Commentariis graecis. Florent. 1567. fol. Repetiit *Dionysius Petavius* in Vranologio (Lutet. Paris. 1637. fol.) p. 268; ex quo eam hic exhibeo.

**) Vulgo: τὸ μὲν κράτος προ τὸ μελιχρότατον.

πριοι Σόλιοι καλοῦνται· οἱ δὲ Κιλικιοὶ Σολεῖς, ὡς καὶ διὰ τοῦ προκειμένου Καλλιμαχείου παραδείγματος δῆλον. Οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διάφερα τῶν πολιτῶν τὰ ὀνόματα. Καὶ γὰρ Σαῖς πόλις ἐστὶν ἐν Θράκῃ, καὶ ἑτέρα ταύτῃ ὁμώνυμος ἐν Αἰγύπτῳ· ἀλλ' ἀπὸ μὲν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ οἱ πολῖται Σαῖται καλεῦνται· οἱ δὲ τῆς Θράκης Σαῖοι· ὡς καὶ Ἀρχίλσχος φησὶν·

Ἀσπίδι μὲν Σαίων τις ἀγάλλεται· ἦν παρὰ θάμνω
 Ἐντὸς ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.

Καὶ πάλιν Ἀθῆναι μὲν εἰσι τῆς Ἀττικῆς· εἰσὶ δὲ καὶ Ἀθῆναι τῆς Εὐβοίας, ὧν μέμνηται *) ἐν Γλαύκῳ ποντίῳ Αἰσχύλος·

Κάπειτ' Ἀθῆνας Δαΐδας παρ' ἐκ Περσῶν.

ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ πολῖται Ἀθηναῖοι· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Εὐβοίᾳ Ἀθηνηῖται λέγονται, ὥσπερ Ερατοσθένης φησὶν ἐν τῷ πρώτῳ Γεωγραφουμένων. Οὕτως οὖν καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κιλικίᾳ Σόλων οἱ πολῖται Σολεῖς· ἀπὸ δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ Σόλιοι. Μέμνηται δὲ τούτων Σόλων ἐν ταῖς ἐλεγείαις ταῖς πρὸς Κυπράνορα τὸν βασιλέα, ὃς συμβουλευθεὶς ὑπὸ Σόλωνος κτίσαι τὴν πόλιν χάριν τοῦ ἀνδρὸς Σόλους ὠνόμασεν, ἀμοιβὴν ταύτην νέμων τῆς συμβουλῆς αὐτῷ. Λέγει δὲ ὁ Σόλων οὕτως·

Νῦν δὲ σὺ μὲν Σολίοισι πολὺν χρόνον ἐνθάδ' ἀνάσ-
 σων,

Τήνδε πόλιν ναίοις καὶ γένος ὑμέτερον.

Αὐτὰρ

*) Vulgo: εἰσὶ δὲ καὶ τῆς Εὐβοίας Ἀθηναίων Δαῖδαι.

Αὐτὰρ ἐμὲ ζὺν νηϊ Θοῇ κλεινῆς ἀπὸ νήσου

Ἀσκηθῇ πέμποι Κύπρις ἰοστέφανος.

Γέγονε δὲ ὁ Αῤατος κατὰ Ἀντίγονον τὸν τῆς Μακεδονίας βασιλέα, ὃς ἐπεκαλέϊτο Γονατᾶς. Ἦν δὲ υἱὸς Δημητρίου τοῦ Πολιορκητοῦ, καὶ γυναῖκα εἶχε Φίλαν, τὴν Σελεύκου καὶ Στρατονίκης θυγατέρα. Ἦν δὲ Φιλόλογος· γενόμενος, καὶ περὶ ποιητικὴν ἐσπούδακώς, περὶ πολλοῦ ἐποιήσατο πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους τῶν πεπαιδευμένων ἔχειν παρ' αὐτῷ, καὶ δὴ καὶ τὸν Αῤατον· ὃς παρὰ τῷ βασιλεῖ γενόμενος, καὶ εὐδοκιμήσας ἔν τε τῇ ἄλλῃ πολυμαθεῖα καὶ ποιητικῇ, προετράπη ὑπ' αὐτοῦ τὰ φαινόμενα γράψαι τοῦ βασιλέως, Εὐδόξου ἐπιγραφόμενον βιβλίον κατόπτρου δόντος αὐτῷ, καὶ ἀξιῶσαντος τὰ ἐν αὐτῷ καταλογάδην λεχθέντα περὶ τῶν φαινομένων ἔμμετρα εἶναι. *) καὶ ἅμα εἰπόντος, ὡς εὐδοξότερον ποιεῖς τὸν Εὐδόξον, ἐκτείνας τὰ παρ' αὐτῷ κείμενα μέτρα. Γέγονε δὲ Ἀντίγονος κατὰ τὴν ῥέε Ολυμπιάδα, κατ' ὃν χρόνον ἠκμᾶσεν ὁ Αῤατος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός. Μνησθῆναι δὲ τοῦ κατόπτρου Εὐδόξου, καὶ Ἀντιγόνου, καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ, καὶ ὡς ἠξιῶθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως γράψαι, ἐν ταῖς ἰδίαις ἐπιστολαῖς Αῤατος. Λέγεται δὲ ἐσχολακέναι Διονυσίῳ τῷ Ἡρακλειώτῃ. Καὶ τὴν Οδύσσειαν δὲ διώρθωσε, καὶ καλεῖται τις διόρθωσις οὕτως Ἀράτειος, ὡς Ἀριστάρχειος καὶ Ἀριστοφάνειρος. Τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐληλυθέναι φασί, καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντιόχῳ, καὶ ἠξιῶσθαι
ὑπ'

*) Vulgo: περὶ τῶν φ. μέτρῳ εἶναι.

ὑπ' αὐτοῦ, ὥς τε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι, διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι. Οἱ δὲ λέγοντες, Νίκανδρον τὸν Κολοφώνιον μετ' Ἀράτου Ἀντιγόνῳ συγκεχρονικέναι, καὶ Ἀρατον μὴ εἶναι ἐπιστήμονα τῶν οὐρανίων, μήτε Νίκανδρον τῶν ἰατρικῶν, (λέγουσι γάρ, ὥς ἄρα ὁ Ἀντίγονος Ἀράτῳ μὲν ἔντι ἰατρῷ ἐπέταξε τὰ φαινόμενα γράψαι, Νικάνδρῳ δὲ ἀστρολόγῳ ὑπάρχοντι τὰ θηριακὰ καὶ τὰ ἀλεξιφάρμακα· ὅθεν καὶ ἐκάτερον αὐτῶν ἐσφάλθαι κατολισθαίνοντα ἐπὶ τὰ ἴδια τῆς τέχνης·) ψεύδονται· ἀγνοοῦσι γάρ, ὥς οὐ συνήκμασε τῷ Ἀράτῳ Νίκανδρος, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῦ πολὺ νεώτερος. Ἀντίγονος γάρ, ᾧ συνεγένετο Ἀρατος, κατὰ τὸν πρῶτον καὶ δεύτερον γέγονε Πτολεμαῖον· Νίκανδρος δὲ κατὰ τὸν πέμπτον. Μέννηται γοῦν αὐτοῦ καὶ Καλλίμαχος ὡς πρεσβυτέρου οὐ μόνον ἐν τοῖς ἐπιγράμμασιν, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς πρὸς Πραξιφάνην, πάνυ ἐπαινῶν αὐτὸν ὡς πολυμαθῆ καὶ ἀριστον ποιητὴν. Γέγονε δὲ ὁ Ἀρατος ζηλωτῆς Ἡσιόδου, ὥς καὶ Καλλίμαχος παρεσημύνατο τοῦτο διὰ τοῦ εἰς αὐτὸν ἐπιγράμματος οὕτως·

Ἵσιόδου δ' αἶσιμα καὶ ὁ τρόπος, οὐ τὸν αἰοιδῶν·

Ἐσχατον, ἀλλ' ὅχ' ἄκρον, καὶ τὸ μελιχρότατον
Τῶν ἐπέων ὁ Σολεὺς ἀπεμάξατο. Χαίρετε λεπταὶ
Ρήσιες, Ἀρήτου σύμβολον ἀγρυπνίης. *)

Ἐγραψε δὲ καὶ ἄλλα ποιήματα· περὶ τε Ὀμήρου καὶ Ἰλιάδος· οὐ μόνον τὰ φαινόμενα· καὶ ὀστολογίαν·
καὶ

*) Vide *Brunckii Anal.* T. I. p. 469. et *Iacobs Animaduu.* in epigr. Anthol. gr. T. I. p. 287. vbi lectionis varietas affertur et diiudicatur.

καὶ ἰατρικαῖς δυνάμεις· καὶ εἰς Πᾶνα ὕμνον· καὶ εἰς Μύριν τὸν ἀδελφὸν ἐπικήδειον· καὶ διοσημεῖα· καὶ Σκυθικόν· καὶ κατὰ λεπτόν ἄλλα. Ἐπιτετευγμένως δὲ αὐτῷ ἐγράφη τὰ Φαινόμενα· ὡς παρευδοκιμηθῆναι πάντας ὑπ' Ἀράτου. Καὶ γὰρ Εὐδξος ὁ Κνίδιος ἔγραψε Φαινόμενα· καὶ Λάσος ὁ Μάγνης, οὐχὶ ὁ Ἑρμιονεὺς, ἀλλ' ὁμάνυμος ἄλλος Λάσῳ τῷ Ἑρμιονεῖ· καὶ Ἑρμίππος· καὶ Ἠγησιάνναξ· καὶ Ἀριστοφάνης ὁ Βυζάντιος· καὶ ἄλλοι πολλοί· ὧν καὶ Πτολεμαῖος μέμνηται ὁ βασιλεὺς οὕτως·

Γιάνθ' Ἠγησιάνναξ τε καὶ Ἑρμίππος τὰ κατ' αἴθρην

Τείρεα, καὶ πολλοὶ ταῦτα τὰ Φαινόμενα

Βίβλοις ἐγκατέθεντο. ἀποσκόπιοι δ' ἀφάρμαρτον·

Ἀλλὰ τὸ λεπτολόγου σκῆπτρον Ἀράτος ἔχει.

Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ γεγόνασιν Ἀράτοι, ἄνδρες ἐλλόγιμοι, ἱστοριογράφοι· ὥσπερ ὁ Κνίδιος, οὗ φέρονται Αἰγυπτιακὰ ἱστορικὰ συγγράμματα· καὶ τρίτος ἐπισημότατος Σικυώνιος, οὗ ἐστὶν ἡ πολύβιβλος ἱστορία ὑπὲρ τὰ λ' βιβλία ἔχουσα. Τὰς δὲ Ἀράτου ἐπιστολάς, ὧν ἀνωτέρω ἐμνήσθημεν, πάντων σχεδὸν συμφωνούντων τὰς εἰς αὐτὸν ἀναφερομένας αὐτοῦ εἶναι, καὶ ὁμολογούντων γνησίας αὐτὰς, μόνος Ἀπολλωνίδης ὁ Κηφεὺς ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας, οὐκ εἶναι αὐτὰς Ἀράτου φητὶν, ἀλλὰ Σαβιρίου Πόλλωνος. Τοῦ δὲ αὐτοῦ τούτου φησὶν εἶναι ἐπιγεγραμμένας Εὐριπίδου ἐπιστολάς.

Περὶ ἐξηγήσεως.

Τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ἐξήγησιν πρῶτον μὲν ἐστῶσης τῆς σφαίρας· μετὰ δὲ ταῦτα κινουμένης ἐποιή-

σατο Αρατος. Διὸ συμβέβηκε πάσας τὰς σφαίρας ἐν ἀμαρτία ὑπὸ τῶν ζωγράφων γράφεσθαι· ἐστῶτα γὰρ καὶ ἀκίνητα γράφοντες αὐτὰ, σφάλματα πολλὰ ἐν τῇ κινήσει ἐν τοῖς συνανατέλλουσι καὶ ἀντιδύνουσιν ἄστροις. *) Ποιοῦσι δὲ τὴν ἀρχὴν ἐστῶσης τῆς σφαίρας περὶ ἄξονος, καὶ πόλων, καὶ τῶν ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ κύκλου ἄστρον τὸν λόγον ποιεῖται. Λέγει δὲ ἀρκτων, καὶ δράκοντος, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ζώνης μεχρὶ ποδῶν τοῦ Κηφέως. Εἶτα περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ εἶναι νομιζομένων. Λέγει δὲ περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ οὕτως·

Καὶ τὰ μὲν οὖν βορέω, καὶ ἀλήσιος ἡελίοιο

Μεσσηγὺς κέχυται· τὰ δὲ νείοθεν ἄρχεται ἄλλα.

Κινουμένης δὲ τῆς σφαίρας, ἀρχὴν **) τῶν ἀνατολῶν, καὶ συνανατελλόντων καὶ ἀντιδυνόντων πεποιήται ἀπὸ καρκίνου ἀνατέλλοντος, καὶ μεσουρανοῦντος κριοῦ, καὶ αἰγόκερω δύνοντος. Ἀρξάμενος μέντοι ἀπὸ καρκίνου ἀνατέλλοντος, καὶ ***) προσέτι τὰ συνανατέλλοντα αὐτῷ ἄστρα, καὶ τὰ ἀντιδύνοντα, ἐν τοῖς ἐξῆς οὐκ ἐτήρησε ταύτην τὴν τάξιν· ἀλλὰ διαφέρως, ποτὲ μὲν τὰ ἀντιδύνοντα πρῶτα λέγει· ὕστερον δὲ τὰ συνανατέλλοντα· ἐπὶ δὲ τινων ἀνάπαλιν· πρῶτα μὲν τὰ συνανατέλλοντα· ὕστερον δὲ τὰ ἀντιδύνοντα.

Ελύμη

*) *Mendosa haec sunt.*

**) *Vocem ἀρχὴν, quae vulgo deest, inserui.*

***) *Deest aliquid.*

Ελύμηναν δὲ πολλοὶ τοῦτο το ποῖημα ζωγράφοι, καὶ ἀστρονόμοι, καὶ γραμματικοὶ, καὶ γεωμέτραι· ἕκαστος αὐτῶν πρὸς τὸ βούλημα τὸ ἴδιον γραφαῖς καὶ ἐξηγήσεις ἰδίας ποιούμενοι.

Φέρεται δὲ τὰ Φαινόμενα ὑπὸ μὲν τινων ἀπροοιμίαςτα·

Οἱ μὲν ὁμῶς πολέες τε καὶ ἄλλυδις ἄλλοι ἔόντες ὑπὸ δὲ τινων διάφορα προοίμια ἀρχὴν ἔχοντα·

Ἀμφί μοι ἡελίοιο, περικλειτοῖο τε μήνης

Ἔσπετέ μοι Μοῦσαι —

τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων·

Ἀγκλειδῇ ξείνων ἱερὸν θάλος, εἰ δ' ἄγε σύ μοι

Οὐρανίην ψεύσειας ἐπὶ τρίβον —

ἐνκα· δέ·

Ἀντίγονε ξείνων ἱερὸν θάλος —

Τὸ μὲν οὖν ἀπροοιμίαςτον φέρεσθαι τὸ ποῖημα, παντελῶς ἐστὶν ἀπρεπές, καὶ ἀνάξιον τῆς τοῦ ποιητοῦ ἀρετῆς, καὶ τῆς τηλικαύτης ὑποθέσεως· ἀναρχον γὰρ καὶ ἀκέφαλον ἔσται τὸ ποῖημα. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ, Ἀγκλειδῇ, καὶ τῶν ἐξῆς, ἀρχεσθαι, πρὸς τῷ διὰ κακοζηλίαν ἐκφυγεῖν ταῦτα τὰ ἔπη τὸν Ἀράτειον χαρακτῆρα· ἔτι καὶ ἐναντίωμα ἔχει τὸ οἶεσθαι ἐβδομηκονταετηρίδα εἶναι, ἐν ᾗ ἀποκαθίσταται ὁ ἥλιος ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον. Ἐχει γὰρ τὸ κατεψευσμένον προοίμιον οὕτως·

Ἑπταχα σὺν δεκάδεσι περιπλομένων ἐνιαυτῶν·

τοῦ Ἀράτου ἑνεακαίδεκαετηρίδα εἰδότης ἀποκατάστα-
τικήν τοῦ ἡλίου διὰ τούτων·

— — τὰ γὰρ συναγείρεται ἤδη

Ἑνεακαίδεκα κύκλα φαεινοῦ ἡλίου.

Ὅσσα τ' ἀπὸ ζώνης εἰς ἔσχατον Ωρίωνα

Νῦξ ἐπιδινεῖται, κύνα τε θρασὺν Ωρίωνος.

ὥστε εἰ προσδεχθῆμεν τὸ προίμιον, ἐν αὐτῷ μὲν
ἑβδομηκονταετηρίδα ἔσται λέγων ὁ ποιητής· ἐν δὲ
τοῖς ἑξῆς ἑνεακαίδεκαετηρίδα· καὶ αὐτὸς ἐαυτῷ ἐναν-
τιούμενος· ἕπερ ἄτρεπον. Ἀμεινον οὖν τὸ διὰ τῶν
πλείστων ἀντιγράφων φερόμενον προσῖεσθαι, οὗ ἡ
ἀρχή·

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα· τὸν οὐδέποτ' ἄνδρες ἔωμεν.

Ἀρμόττον γὰρ ἂν εἴη ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ποιῆσα-
σθαι τὸν περὶ τῶν οὐρανίων ἐξηγούμενον. Πρέπει δὲ
καὶ ποιηταῖς μάλιστα αὕτη ἡ ἀρχή· ἐπεὶ καὶ ἐν ταῖς
συμποσίαις τρεῖς κρατῆρας ἐκίβων· καὶ τῶν μὲν πρῶ-
τον Διὸς Ολυμπίου· τὸν δὲ δεύτερον Διοσκούρων καὶ
Ἡρώων· τὸν δὲ τρίτον Διὸς σωτῆρος. Διὸ καὶ ὁ Θεό-
κριτος·

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα (φησὶ) καὶ ἐς Δία λήγετε
Μαῦσαι.

ὁ δὲ Ορφεὺς πάντα καιρὸν ἀνατίθῃσι Διὶ, λέγων·

Ζεὺς ἀρχή· Ζεὺς μέσσα· Διὸς δ' ἐκ πάντα τέ-
τυκται.

ὁθεν ἀκολουθῶς καὶ τῷ ἔθει τῷ παλαιῷ καὶ τῇ ὑπο-
κειμένη ὑποθέσει ἀπὸ Διὸς πεποίηται τὴν ἀρχήν.

Επικαλοῦσι δὲ αὐτῶ τὴν Ἐκ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς
 Ἀπὸ παρειληφότε. Ἔδει γάρ, φασὶν, εἰπεῖν Ἀπὸ
 Διός. Ἀγνοοῦσι δὲ, ὅτι καὶ Πίνδαρος κατεχρήσατο
 τῷ ἔπει τούτῳ, λέγων· ὅθεν περ καὶ Ὀμηρίδαι βρα-
 πτῶν ἐπέων τὰ πολλὰ αἰοῖδοι ἄρχονται, Διὸς ἐκ προσι-
 μίου. Καὶ Ἀλκμάν· Ἐγὼ δὲ αἰεὶ σοι με ἐκ Διὸς ἄρ-
 χόμενα. Ἄλλως δὲ καὶ τὸ Ἀπὸ δύσφημόν ἐστιν· ὡς
 εἴ τις λέγει Ἀποθεν.

Δία δὲ οἱ μὲν τὸν οὐρανόν· οἱ δὲ τὸν ἥλιον· οἱ δὲ
 τὸν μυθικὸν ἐξεδέξαντο. Οἱ μὲν οὖν τὸν οὐρανὸν λέ-
 γοντες παρατίθενται τὸν ποιητὴν λέγοντα·

Ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιζάδες Διὸς ἐκποτέονται·
 τουτέστιν ἐξ οὐρανοῦ. Καὶ Ἀρατον αὐτὸν ἐν τοῖς ἐξῆς
 λέγοντα περὶ τοῦ ἵππου· ἐν Διὸς εἰλεῖται· ὃ ἐστὶν
 ἐν τῷ οὐρανῷ. Οἱ δὲ Δία τὸν αἰθέρα παραλαβόντες
 παρατίθενται Εὐριπίδην λέγοντα·

Ὅρα'ς τόνδ' ὑψοῦ, τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,

Καὶ γῆν περιξέχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις·

Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα· τὸν δ' ἡγοῦ θεόν.

Καὶ ἴσως Ζῆνα τίς αὐτὸν καλοῖη διὰ τὸ πυρώδη εἶναι
 τὸν αἰθέρα· ἀπὸ μὲν τοῦ αἰθεσθαι αἰθέρα· ἀπὸ δὲ
 τοῦ ζεῖν καὶ παρὰ τὴν ζέσιν *) Ζῆνα. Οἱ δὲ Δία τὸν
 ἥλιον νοήσαντες λέγουσιν, ὅτι καὶ Σοφοκλῆς Δία τὸν
 ἥλιον καλεῖ λέγων·

— ἡελίοιο κτείρειε ἐμέ·

Οἱ σοφοὶ λέγουσι γεννητὴν θεῶν,

Πατέρα πάντων.

Ε ε 3

Καὶ

*) Vulgo: ἀπὸ δὲ τοῦ ζῆν καὶ παρὰ τὴν ζήτησιν.

Καὶ ἔννοιαν τῆς δόξης ταύτης φασὶν ἔχειν τὸν ποιη-
τὴν, ἔταν λέγει.

Ἡχὴ δ' ἀμφοτέρων ἴκετ' αἰθέρα καὶ Διὸς αὐγὰς.
Καὶ τὸ,

Ἡελίος θ', ὃς πάντ' ἐφορᾷς, καὶ πάντ' ἐπακούεις·
παρό ἐστι πάντα εἰδώς ὁ τοῦ Διὸς ὀφθαλμός, καὶ
πάντα νοῶν. Οἱ δὲ Δία τὸν αἴερα ἀκούσαντες φέρου-
σι μάρτυν Φιλήμονα τὸν Κωμικόν. Φησὶ γάρ· ὃν οὐδὲ
εἰς λέληθεν οὔτε κακόν, οὔτε ἐσθλόν. *** οὗτός εἰμὶ
ἔγω αἴερ, ὃν ἂν τις ὀνομάσειε καὶ Δία. Διὸ καὶ τὸν
Ἀράτον ἐπάγειν.

— — μεστὰὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν αἰγυιαί·

Πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγοραί· —

Πάντῃ γὰρ Διὸς κεχρήμεθα· σπῶντες γὰρ τὸν αἴερα
ἀναπνέομεν. Ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ βίῳ φαιμέν, τὸν
Δία ὕειν, καὶ διοσημείας καλοῦμεν· καὶ νεφεληγερέ-
την παρὰ τοῖς ποιηταῖς εὐρίσκομεν· ταῦτα δὲ καὶ τὰ
τοιαῦτα πάντα ἐν τῷ αἴερι. Οἱ δὲ Δία τὸν μυθικόν,
τὸν Κρόνου παῖδα νοοῦσιν. Ἡμῖν δὲ δοκεῖ τριχῶς ὑπὸ
τοῦ Ἀράτου τὸν Δία προφέρεισθαι· μυθικῶς μὲν, ὡς
ἔταν λέγει.

— — εἰ ἑτερόν δὴ

Κρήτηθεν κείναι γε Διὸς μεγάλου ἰότητι.

Ἔστι γὰρ καὶ φυσικῶς καὶ μυθικῶς ἐξηγήσασθαι τὸ
προοίμιον. Τὸ δὲ

Ὡς δ' ὅτε ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται

ἐξ οὐρανοῦ νοῆσαι, ὅλον ἐστὶ πλάσμα. Ὅμηρος γὰρ οἶδε τὸν Δία ὄμβρων παραίτιον. Καὶ πάλιν τὸ, ἐν Διὸς εἰλεῖται, ὡσαύτως παραλαβεῖν, ἀνόητον. Οὐ γὰρ εἶπεν ἐν Διὶ· ἄλλ' ἐν τῷ τοῦ Διὸς κλίματι· ἢ οἰκητηρίῳ, οὐρανῷ κατὰ παράλειψιν· ὡς ἐν παιδοτρίβου ἢ κιθαριστοῦ.

Οἰκειότατα δὲ ἀπὸ Διὸς ἤρξατο, ὡς ποιητοῦ καὶ τῶν ἱλῶν δεσπότου· ὥστε τὰ λοιπὰ προοίμια παραινέτεον. Καὶ γὰρ Ἡσίοδος, οὗ μάλιστα ζηλωτὴν τὸν Λεατὸν φάμεν γεγονέναι, ἀπὸ Διὸς ἤρξατο.

Ἡττιάσαντο δὲ τινες, ὅτι ἔγκειται τὸ σ τῷ Ἀρχώμεσθα. Ὅμοιον δὲ ἐστὶ τῷ παρὰ τῷ ποιητῇ χαζώμεσθα· καὶ

Σοὶ πάντες μαχόμεσθα

δὲ εἶπεν, ὡς κοινὰ πᾶσι γράφων. Οὐχ ὡς Ἀπολλώνιος ἐξ ἰδίου μόνου προσώπου·

Ἀρχόμενος σέο Φοῖβε.

Τον ουδεπστε. Ἀρξθρον προτακτικὸν ἀντὶ ὑπστακτικοῦ Ὀν, διὰ τὸν συγκρουσμὸν. Ἀνδρὸς δὲ ἰδικὸν ἀντὶ γενικοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Καὶ ὅμοιον τῷ·

Ἄλλοι μὲν βᾶ θεοὶ τε καὶ ἀνέρες ἱπποκρουσταί.

Μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί. Ὅτι καὶ οἱ ποιηταὶ πανόπτην καλοῦσι πανταχοῦ· ὡς Ζεὺς πανόπτης· καὶ ἥλιος, ὃς πάντ' ἐφορᾷ. Ἀγυιαὶ δὲ τὰ ἄμφοδα, δι' ὧν τὰ γυῖα φέρομεν. Ἀγγραὶ δὲ αἱ ἐκκλησίαι καὶ οἱ σύνοδοι. Λέγεται γὰρ καὶ Βουλαῖος

Ζεὺς ὡς ξένιος· καὶ ἑταιρεῖος, φίλος, φυτάλιμος, ἐπικάρπιος.

Μεστὴ δὲ θάλασσα καὶ λιμένες. Εμπόριος, καὶ λιμένιος· καὶ κερδῶος τοῖς ἐμπόροις.

Ὁ δ' ἥπιός ἀνθρώποισιν. Επεὶ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, διὰ τοῦτο καὶ ἥπιος·

— πατὴρ δ' ὡς ἥπιος ἦεν.

Δέγει δ' ὅτε βῶλος ἀρίστη. Γράφεται καὶ ἀροστή καὶ ἀροσίμη. *) Επिलέγει γὰρ βουσί τε καὶ μακέλησι. Μακέλαις δὲ οὐκ ἀροῦταί τις. Γυρᾶσαι, κύκλῳ περισκάψαι· ἴαν γὰρ τὸ κυκλοτερές γυρόν. Γυρὸς ἐν ὤμοισιν.

Αὐτὸς γὰρ τάδε σήματ' ἐν οὐρανῷ ἐστήριξε· τοὺς ἀστέρας καὶ τὰ εἶδωλα. Παρὰ δὲ τὸ ἐστηρίχθαι ἐτυμολόγησε τῶν ἀστέρων τὸ ὄνομα. Ἄλλοι δὲ φασιν ἀπὸ Ἀστραίου. Διὰ δὲ τὸ ἐστήριξε τὸ ἀκίνητον τῶν ἀπλανῶν ἐδήλωσε. Τετυγμένα· παρωχημένου χρόνου ἀντὶ μέλλοντος· ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ.

Εἰ δύναμαι τελέσαι γε, καὶ εἰ τετελεσμένον ἐστίν. ἀντὶ τοῦ τελεσθισόμενον.

Οφρ' ἐμπεδα πάντα φύωνται· ἀσφαλῶς φυτεύσωσι, παθητικῶ ἀντὶ ἐνεργητικοῦ. Ἡ ἵνα φαίνεται ὡς σπάρτα λέλυνται. Ἀνδράσιν ὠρέων· ἀντὶ τοῦ ὠρῶν.

Χαῖρε πάτερ, μέγα θαῦμα, μέγ' ἀνθρώποισιν ὄνειαρ. Οὐ λέγει καὶ μέγα. Χαῖρε αὐτὸς καὶ

*) Deest aliquid.

καὶ προτέρη γενεή. ὦ Ζεῦ σὺ καὶ ἡ σὴ γενεά· ἦτοι οἱ Τιτᾶνες. Ἴσως καὶ παρὰ Ἀντιμάχῳ·

Γηγενέας τε θεοὺς προτερηγενέας τε Τιτῆνας καὶ Ὅμηρος·

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

Εἰ δὲ ὡς πρὸς ἀνθρώπους πρότερα νοήσομεν, λέγοι ἂν τὴν τετάρτην ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ γένους τὴν τῶν ἡμιθέων. Ἡμεῖς γὰρ τῆς πέμπτης γενεᾶς. Τιτῆνας δὲ διὰ τοῦτο λέγει χαίρειν· ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς ἐξῆς Ἀστραῖον ἓνα τῶν Τιτάνων ὄντα ὑμνῇ, λέγων·

Εἰ τ' οὖν Ἀστραίου κείνου γένος, ὃν ῥά τε Φασὶν

Ἀστρων ἀρχαῖον πατέρ' ἔμμεναι —

Δύναται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ τοῖς προειρημένοις καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις συνάπτεσθαι· ὥσπερ καὶ, Χαίρετε δὲ Μοῦσαι, καθ' ἑαυτό. Εἶτα, μάλα πᾶσαι, ὑφ' ἑν·

— — ἔμοί γε ἀστέρας εἰπεῖν

Εἰ θέμις, εὐχομένῳ τεκμήρατε πᾶσαν αἰοιδήν.

τὸ θέμις ἀμφίβολον· ἦτοι γὰρ τῷ προτέρῳ συναπτέον· ἢ τῷ ἐξῆς· ἦτοι ἀστέρας εἰπεῖν, ὡς προσήκον, τεκμήρατε· ἢ εὐχομένῳ ὡς προσήκοντα παράσχετε εἰπεῖν ὧς Μοῦσαι. Τεκμήρατε, μέχρι τέλους εἶπατε· τέκμωρ γὰρ τὸ τέλος.

II.

ΑΡΑΤΟΥ ΓΕΝΟΣ. *)

Αρατος ὁ ποιητὴς γένει μὲν ἦν ἀπὸ Σόλων τῆς Κιλικίας, πατρὶς δὲ Αἰθιοδώρου· μητρὸς δὲ Λητοφίλας. Γένους δὲ ἐγένετο πατρὶς ἐπιφανοῦς, καὶ ἐν πολλοῖς εὐδοκίμου, καὶ ἐν πολέμῳ ἀριστεύσαντος· ἡλευθέρωσε γοῦν τὴν πατρίδα πολλάκις· ἐν τοῖς χρένοισι δὲ ἐγένετο κατὰ Φιλάδελφον τὸν βασιλέα· συηκμάζε δὲ Ἀλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ· καὶ Φιλητᾷ· καὶ Διονυσίῳ τῷ Φιλοσόφῳ, εἰς Αἰθῆνας μεταφερόμενῳ· οὗ καθηγήσατο τὰ μαθηματικά ὁ Αρατος. Καὶ ἔστι αὐτοῦ ἕτερα συντάγματα· ἄξια δὲ μνήμης τέσσαρα· ἐν μὲν Ἰατρικῶν δυνάμεων· δεύτερον δὲ Κανόνος κατατομή· τρίτον τὰ Φαινόμενα· τέταρτον τὸ περὶ Ανατολῆς, ὃ φασὶ τινες μὴ εἶναι Ἀράτου· ἀλλ' Ἡγησιάναικος. Ἐνίοις δὲ ἀρέσκει, Ἀρατον ἰατρὸν γεγονέναι
τῇ

*) Hanc Arati vitam e codice Matritensi LXI, Constantini Lascaris manu a. 1465. descripto, quo Arati Phaenomena et alia continentur, vulgavit Iriarte in Catal. bibl. Matrit. Vol. I. p. 201. Legitur quoque in eodem codice vita Arati, ab Aldo edita. Notandum insuper, Operis Aratei partitionem in illo codice esse hanc: 1) Ἀράτου Φαινόμενα βιβλίον α'; incipit cum vñ. 1. 2) Α. τῶν Φ. βιβλ. β'; incipit Ταῦτά κα θεήσαιο etc. 3) Α. βιβλ. τρίτον τῶν Φ. τὸ καλούμενον Διοσημεῖα; incipit Οὐχ ὁράας; 4) Α. βιβλ. τέταρτον τῶν Φ. περὶ ἡλίου; incipit Ἡλίοιο δέ τοι μελέτω. Post versum 470 et 504. versus desunt, quos habet Fabricius ex ed. Felliana.

τῇ ἐπιστήμῃ· ὅλον δὲ γεγονότα γνήσιον Νικάνδρῳ τῷ Μαθηματικῷ γράψαι τὰ Θηριακὰ καὶ δοῦναι Νικάνδρῳ· λαβεῖν τε παρ' αὐτοῦ τὰ Φαινόμενα καὶ ὡς ἴδια γράψαι. Ἔστι δὲ τριχῶς Φαινόμενων αὐτοῦ πραγματεία· καταστέρωσις· καὶ συνανατελλόντων καὶ συνδυνόντων· καὶ προγνώσεις διὰ σημείων. Ζηλωτῆς δὲ ἐγένετο τοῦ Ὀμηρικοῦ χαρακτῆρος κατὰ τὴν τῶν ἐπῶν σύνθεσιν· ἔνιοι δὲ αὐτὸν λέγουσιν Ἡσιόδου μιμητὴν γεγονέναι· καθάπερ γὰρ ὁ Ἡσίοδος Ἔργων καὶ Ἡμερῶν ἀρχόμενος τῶν ὕμνων ἀπὸ Διὸς ἤρξατο, λέγων· Μοῦσαι Πιερίῃθεν αἰοίδῃτι κλείουσαι· οὕτω καὶ ὁ Αῤατος τῆς ποιήσεως ἀρχόμενος ἔφη· Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα· τά τε περὶ τοῦ χρυσοῦ γένους ὁμοίως τῷ Ἡσιόδῳ. Βοηθὸς δὲ ὁ Σιδώνιος ἐν τῷ α' περὶ αὐτοῦ φησιν, οὐχ Ἡσιόδου, ἀλλ' Ὀμήρου ζηλωτὴν γεγονέναι· τὸ γὰρ πλάσμα τῆς ποιήσεως μεῖζον ἢ κατὰ Ἡσίοδον. Πολλοὶ γὰρ καὶ ἄλλοι Φαινόμενα ἔγραψαν· καὶ Κλεοπάτρης, καὶ Σμίνθης, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλὸς, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Εφέσιος, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Λυκαίτης, καὶ Ἀνακρέων, καὶ Ἀρτεμίδωρος, καὶ Ἰππαρχος, καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἀλλ' ὅμω, πάντων λαμπρότερον ὁ Αῤατος ἔγραψεν. Ἐχρήσατο γὰρ τῇ τῶν κοσμικῶν φιλοσόφων δυνάμει· εἶναι γὰρ φησι τὸ διοικῶν τὸν κόσμον ἀκριβῶς περὶ τε τοὺς ἐνιαυτοὺς, καὶ μηνίας, καὶ ἡμέρας, καὶ ἡρας· καὶ ἀνατολαὶς καὶ δυσεῖς ἡλίου καὶ σελήνης καὶ πέντε ἄστρον. Λέγει δὲ καὶ τὴν γῆν σφαιροειδοῦς σημείου τάξιν ἐπέχειν πρὸς ὅλον τὸν κόσμον· ἀκίνητόν τε ὑπάρχειν οὖσαν σταδίων μυριάδων εἴκοσι πέντε καὶ δισχιλίων.

III.

ΓΕΝΟΣ ΑΡΑΤΟΥ. *)

Αρατος πατὴρ μὲν ἐστὶν Αθηνοδώρου· μητὴρ δὲ Λητοφίλας· τὸ δὲ γένος ἀπὸ Σολων τῆς Κιλικίας· ὠνομάσθαι δὲ τὴν πύλιν (Φασί) ἀπὸ Σέλωνος τοῦ Ληδίου· ἀδελφοὺς δ' ἔσχε Λύρην τε καὶ Καλλιόδαν καὶ Αθηνώδωρον, ὃν φησὶν Εὐφράνωρ ἀντιγράψαι πρὸς τὰς τοῦ Ζωίλου κατηγορίας. Διέπραξε δὲ παρὰ Ἀντιγόνῳ, ὃς ἐβασίλευσε Μακεδονίας, παρελθούσης τῆς βασιλείας εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν τρόπον. Μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἐκράτει τῆς Μακεδονίας Ἀρριδαῖος ὁ κληθεὶς Φίλιππος. Τούτου δὲ ἀποθανόντος διεδέξατο Σέλευκος ὁ Νικάνωρ· ὃν ἀναιρεῖ Πτολεμαῖος ὁ κληθεὶς Κεραυνός, Πτολεμαίου τοῦ Σωτῆρος καὶ Εὐρυδίκης υἱός, ὃς βασιλεύει Μακεδονίας. Ἀναιρεθέντος δὲ αὐτοῦ ὑπὸ Γάλατῶν, αἰροῦνται Μακεδόνες Σωσθένην, μεθ' ὃν βασιλεύει αὐτῶν Ἀντίγονος Φιλίππου· οὗ γίνεται παῖς Δημήτριος ὁ Πολιορκητής· Δημητρίου δὲ Ἀντίγονος ὁ γαλατ' (lege Γωνατᾶς), παρ' ᾧ διέτριβεν αὐτός· καὶ σὺν αὐτῷ Περσεὺς ὁ Στωικός, καὶ Ἀντάγορας ὁ Ῥόδιος, ὁ τὴν Θηβαίδα ποιήσας, καὶ Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός· ὡς αὐτὸς φησὶν ὁ Ἀντίγονος

*) Primum edita est haec Arati Vita a *Ruhnkenio* e Cod. Barocciano, ad Callimachum T. I. p. 590. ed. Ern. repetita deinde ab *Iriarte* e cod. Matritensi LXVII. in Catal. bibl. Matrit. p. 239. Occurrit quoque in cod. Arati Vindobonensi. Vide *Groddeckii* Ep. supra p. 379.

γονος ἐν τοῖς περὶ Ἰερώνυμον. Ἐπιστάθεις δὲ τῷ βασιλεῖ πρῶτον μὲν αὐτοῦ ποῖημα ἀνέγνω τὸ εἰς τὸν Πᾶνα τῆς Ἀρκαδίας· εἴτ' ἐκείνου κελεύσαντος ἔγραψε τὰ Φαινόμενα. Εκέχρητο δὲ ὁ Ἀρατος Ζένωνι τῷ στωϊκῷ φιλοσόφῳ, καὶ γέγραπται αὐτῷ ἐπιστολὴ πρὸς τοῦτον. Διώσθωσε δὲ καὶ τὴν Οδύσσειαν, Εγένετο δὲ σφόδρα πολυγράμματος ἀνὴρ, ὡς μαρτυρεῖ Καλλίμαχος. Δοσίθεος δὲ ὁ Πολιτικός ἐν τῷ πρὸς Διόδωρον ἐλθεῖν φησιν αὐτὸν καὶ πρὸς Ἀντίοχον τὸν Σελεύκου, καὶ διατρέψας (lege: διατρέψαι) παρ' αὐτῷ χρόνον ἱκανόν. Τὴν δὲ τῶν Φαινομένων ὑπόθεσιν παρέλαβεν ἐν αὐτῷ ὁ Ἀντίγονος δούς τὸ Εὐδόξου σύγγραμμα, καὶ κελεύσας ἔπεσθαι αὐτῷ· ὅθεν τινὲς τῶν ἀπαλωτέρων προσερχομένων ταῖς ἐξηγήσεσιν ἔδοξαν, μὴ μαθηματικὸν εἶναι τὸν Ἀρατον· ὑπέλαβον γάρ, μηδὲν ἕτερον τῶν Εὐδόξου Φαινομένων ποιῆσαι αὐτὸν, εἰς τὸ σύγγραμμα θεῖναι. Ταύτης δὲ τῆς γνώμης ἔχεται καὶ Ἰππαρχος ὁ Βιθυνός· ἐν γάρ τοῖς πρὸς Εὐδόξον καὶ Ἀρατον πειρᾶται τοῦτο ἀποδεικνύναι. Συναγορεύει δὲ αὐτῷ καὶ Διονύσιος ἐν τῷ περὶ συγκρίσεως Ἡράτου καὶ Ὀμήρου περὶ τῶν μαθηματικῶν· ὅσπερ γέ φησιν, οὐ τίθεμεν αὐτὸν ἱατρὸν εἶναι γράψαντα τὰς ἱατρικὰς δυνάμεις· οὐδὲ μαθηματικὸν θήσομεν· οὐδὲ ξένον εἰπόντα τῶν Εὐδόξου. Βιάζονται δὲ οὐ μετρίως· ἦν γάρ καὶ τὸ εἶδέναι μεταφράσαι ἐμπειρίας μαθηματικῆς· εὐρήσομεν δὲ καὶ αὐτὸν ἐπιμελέστερον τὰ πλεῖστα τοῦ Εὐδόξου ἐπιστάμενον. Ἦδη καὶ ὁ Καλλίμαχος συνεγγίζων αὐτῷ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀράτου σύγγονος ἀγρυπνίης τῆς τῶν

Φαινομένων θεωρίας διὰ τὴν παρατήρησιν. Πολλοὶ δὲ μετ' αὐτὸν ἐγένοντο Φαινόμενα γράψαντες, καὶ οὐδεμιᾶς ἀξιοῦνται φροντίδος. Καὶ περὶ μὲν τούτου τοσαῦτα.

IV.

A R A T I V I T A

secundum Suidam v. Αρατος.

Αρατος, Σολεὺς τῆς Κιλικίας· ἔστι γὰρ ἐν Κύπρῳ πόλις Σόλοι· υἱὸς Αθηνόδωρου. Ἀδελφοὶ δὲ αὐτῷ Μύρις, Καλώνδας, Αθηνόδωρος. Ἀκουστής δὲ ἐγένετο γραμματικῷ μὲν τοῦ Εφεσίου Μενεκράτους· Φιλοσόφου δὲ Τίμωνος καὶ Μενεδήμου· γεγονώς ἐν τῇ ἑκτῇ Ολυμπιάδι, ὅτε ἦν Αντίγονος βασιλεὺς Μακεδονίας, υἱὸς Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ ὁ Γωνατᾶς κληθεῖς. Καὶ συνῶκει τε αὐτῷ καὶ παρ' αὐτῷ ἐτελεύτησε· σύγχρονος Ανταγόρα τῷ Ῥοδίῳ, καὶ Αλεξάνδρῳ τῷ Αἰτωλῷ, ἐποποιός. Συνέταξε δὲ βιβλία ταῦτα· τὰ Φαινόμενα, ὧν θαυμάσιος ἡ εἰσβολή, καὶ ὁ ζῆλος Ὀμηρικός· ὕμνους εἰς Πᾶνας· σπονδοφόρους· παίγνια· ἀστρολογίαν καὶ ἀστροθεσίαν· σύνθεσιν φαρμάκων θηριακῶν ἐπιτηδεῖαν· ἀνδρωπογονίαν· ἐπιθυτικὴν· εἰς Θεόπροπον· εἰς Αντίγονον· ἡθοποιίας· ἐπιστολάς· ἐπιγράμματα εἰς Φίλαν τὴν θυγατέρα Αντιπάτρου, γυναῖκα δὲ Αντιγόνου· ἀνατομὴν· εἰς Πανσανίαν τὸν Μακεδόνα· ἐπικήδειον τὸν Κλεομβρότου· διόρθωσιν Οδυσσεύς· ἐπιστολάς ὁμοίως καταλογάδην.

DE

ARATISOLENSIS

VITA, INGENIO, SCRIPTIS ET IN-
TERPRETIBVS ANTIQVIS GRAECIS

ROMANISQVE

COMMENTATIO.

DE

ARATI SOLENSIS VITA, INGENIO, SCRIPTIS,
ET INTERPRETIBVS ANTIQVIS
GRAECIS ROMANISQVE

COMMENTATIO.

Colligenti et diiudicanti, quae de poetis graecis romanisque, quotquot ingenio, arte et doctrina aliquam laudem, nominis saltem apud posteros celebritatem adepti sunt, a veteribus scriptoribus referuntur, saepius idem, quod aliis in rebus, historiae fide superstructis, animadvertere licet, quo maior sit auctorum numerus et varietas, qui vitam alicuius poetae enarrarunt, eo plura tradi inter se repugnantia, aut incerta, aut probabilitate plane destituta. Inprimis autem hoc valet de narrationibus, in antiquitate vulgatis, ad eos poetas spectantibus, quorum opera, florentibus illis minus aequalibus cognita, insequentibus demum temporibus nanciscerentur lectores et interpretes, qui, admiratione illorum excitati, de eorum vita carminumque ab illis compositorum originibus, consiliis; et argumentorum fontibus rationibusque diligentius quaererent. Bene utique de re literaria meruissent illi homines curiosi, ad vitam poetarum pertinentia ex ipsis horum et aequa-

lium scriptorum operibus si conquisiuissent, et in referendis narratiunculis, de hoc vel illo poeta circumferri solitis, fontes saltem, unde haurirent, aut quod famam incertam sequerentur, indicassent. Verum alii haec, alii alia corraferunt, nulla de eorum fide, quae fama acciperent, disquisitione facta aut dubitatione iniecta; tradiderunt tamquam verissima, quae ad narrationum commentitiarum fabularumue anilium numerum ableganda esse vel mediocriter has literas intelligenti in oculos incurrit, immo etiam addiderunt pristinis fabulas novas, proprio ingenio confictas. Factum hinc est, ut de pluribus poetis antiquis narratiuncularum farrago ad nos perueniret, ex quibus, multo facilius est promuntiare, quae fidem aut probabilitatem desiderent, quam quae sint pro veris habendae. Contingit quidem nonnumquam, ut repugnantias tollere, aut mendacia fabulae, a Grammaticis proditas et a serioribus propagatas, detegere et notare possimus. Verum non semper sumus tam felices, et ut plurimum nihil aliud nobis eligendum est, nisi ut a variis auctoribus memorata consarcinemus, lectorumque sagacitati relinquamus iudicium, quaenam vera et probabilia aut falsa videantur.

Quae cum de monumentis vitae plurium poetarum graecorum romanorumque, atque etiam Arati, dici possint, haud absolum erit, eadem in limine commentationis *de Arati vita, ingenio et scriptis* monere, quo facilius lectorum veniam impetrem, si de *Arati* quidem vita attulero pauca, veri speciem prae se ferentia, plurima contra a veteribus tradita, quae sint incerta, parum probabilia nec inter se congruentia. Etenim quae de *Arati* vita et scriptis hodie tenemus fere omnia,

Gram-

Grammaticorum graecorum fide nituntur, quorum tamen alter alteri contradicit, ita ut e sex septemue Arati Vitis graecis, a Grammaticis conscriptis, *) quae iam editae exstant; nulla cum ceteris consentiat. Quis autem in tam sublesta Grammaticorum fide, in tantorum leuitate, vanitate et antiquitatis ignorantia, in tanta eorum de rebus enarratis discrepantia, ex farragine, ab iis relictis, verum eruere aufit? Sunt quidem, quae de Arato certa ponere posse mihi videor, quoniam aut ab eius aequalibus, aut a grauissimis antiquis Scriptoribus tradita sunt, aut vnanimi firmantur Grammaticorum consensu; in plurimis vero adeo in diuersas partes abeunt vitae Arati auctores, ut, quomodo eos conciliem, non habeam. Igitur in his sic versabor, ut singula proferam, iudicio lectoribus relictis, meo tamen quoque, prout licuerit, interposito.

Natus est Aratus *Solis*, Ciliciae vrbe, a *Solone* Lindio, ut in antiquitate ferebatur, condita, postea in Pompeii magni honorem *Pompeiopoli* dicta. Testantur hanc poetae patriam non solum cognomen *Solenfis*, quod ei adhaesit, sed etiam Callimachus, Strabo, graecus Luciani interpres, Suidas, Vitarum Arati graeca-

F f 2

rum

*) Exhibui supra omnes Arati Vitas graecas, quotquot inter se discrepantes editae exstant. Cf. Vol. I. p. 3. Quam laudauit *Isaacus Vossius* ad Pompon. Melam I, 13. ea nondum publici iuris facta est, quod sciam. Ex recentioribus viris doctis de Arati vita egerunt praeter historiae Astronomiae conditores, *Weidlerum*, *Bailly*, alios, *Io. Andr. Schmidius* in *Dissertatione de Arato*; Ienae 1685, quam tamen equidem non vidi et *Fabricius* Bibl. gr. Vol. II. lib. III. cap. XVIII. p. 451. (Vol. IV. ed. Harles.)

rum Auctores, et alii; vt igitur *Asclepiadi Myrleano*, eum non *Solensem*, sed *Tarsensem* fuisse asserenti, vix assentiendum sit. *) Parentum Arati nomina diuersa traduntur. Pater, a plurimis *Athenodorus*, ab aliis *Mnasear* seu *Mnasaeus* vocatus, rebus in bello gestis clarus et de ciuitate Solensi praeclare meritis fuisse ab vno Arati Vitae Auctore dicitur. **) Matrem nonnulli *Lenodoram* seu *Letodoram*, alii *Letophilam* appellant. Memorantur quoque eius fratres *Myris*, in cuius defuncti laudem epicedium ab eo compositum sit, nec non *Calondas* et *Athenodorus*, ***) quem primum Zoilo Homeromastigi se opposuisse ferunt.

De Arati anno natali non constat. ****) Floruisse autem eum inde ab Olymp. CXXV. (ante C. n. 278.) tum testimonia veterum de praeceptoribus et amicis eius,

*) Auct. vit. ap. Petau. Schol. Lucian. T. I. p. 17. ad illud p. 400. οὐ κατὰ Σολαίας] Σολαῦς μὲν γὰρ Ἀρατος ὢν Ἑλληνικῇ παιδείᾳ τοσοῦτον διήνεγκε, ὥστε τὰ Φαινόμενα Ἑλλάδι φωνῇ γράψας ἐθαυμάσθη. *Soli*, Ciliciae vrbs, distinguenda est a *Solis*, Cypri vrbe, cuius incolae dicebantur *Solii*, quemadmodum ex *Saide*, Aegypti vrbe, oriundi, dicebantur *Saitae*, contra ex *Sai*, Thraciae vrbe, *Saii*, et *Athenarum in Attica* incolae *Athenienses*, incolae vero *Athenarum in Euboea*, *Athenetae*. Cf. Eratosth. Geograph. fragm. p. 146. ed. Seidel. *Soliorum* Cypriorum meminit *Solon* in elegiis ad Cypranorem, regem, qui vrbi, a se ex Solonis consilio conditae, nomen huius imposuerat.

**) Auct. Vitae (II.) ap. Iriarten.

***) Ab Auctore Vitae (III.) ap. Iriarten hi fratres Arati appellantur *Lyres* et *Calliodas*.

****) Cf. Dodwelli Diss. de Dicacarcho §. 19.

eius, quorum aetas nota est, tum quod vixerit in aula *Antigoni Gonatae*, Macedoniae regis, qui circa Ol. CXXV. regnare coepit, eodem tempore, quo *Ptolemaeus Philadelphus* Aegypto praefuit, extra omnem dubitationem ponunt. Laudantur inter Arati praeceptores a Diogene Laertio, Suida, et Vitarum graecarum Auctoribus *Menecrates* Ephesius, Grammaticus, *Timon* Phliasius, *Menedemus*, *Dionysius* Heracleota, *Persius* Stoicus, et *Aristotherus* Mathematicus. Ad aequales et amicos autem referuntur *Alexander* Aetolus, *Callimachus*, *Antagoras* Rhodius, Thebaidis auctor, *Menedander*, *Philetas*, et *Nicander* Mathematicus, Colophonius, diuersus a *Nicandro*, poeta, itidem Colophonio, qui Arato fuit recentior. Meminit Arati et amorum eius *Theocritus* pluribus locis. *) In vita communi cum artem medicam professum esse nonnulli tradidere, ita tamen, ut operae medicae studia rhetorica, poetica et philosophica adiungeret, quibus quidem quantum etiam indulserit, scripta eius tam reliqua quam deperditorum tituli et fragmenta abunde docent.

Opportunitatem, qua Antigono Gonatae primum innotuit Aratus, huic praebuisse videtur *Persius* Stoicus, regis familiaris, cuius curae Acro Corinthus ab hoc erat commissa, et qui postea Athenis degit, ubi eum de rebus philosophicis differentem Aratus audiuit. Quem ab Antigono in Macedoniam arcessitum, ut nuptiis regis cum *Phila*, Seleuci Nicatoris filia, celebrandis interesset, Aratus cum comitatus esset, mox, in-

F f 3

certum

*) Theocrit. Idyll. VI. (cf. schol. ad vs. 1.) et VII. cf. schol. ad vs. 98 sq.

certum est vtrum carmine in nuptias oblato, an medica ope, an alia quadam ratione, tantam sibi regis benevolentiam acquisiuit, vt hic eum per reliquum vitae tempus non a se dimitteret. Erat autem Antigonus liberalissimus erga viros doctos omnino princeps, ipse praeclare literis imbutus. easque promouendi cupidus, sustentans propterea magnis sumtribus in aula sua celeberrimorum tum temporis virorum doctorum sodalitium, vt ex eorum ingeniis et operibus oblectationem et doctrinam hauriret, dignissimus hac in re Ptolemaei Philadelphi aequalis aemulus. Quamdiu vixerit Aratus apud Antigonum, ignoramus; *) teste autem Suida in Macedonia obiit. Quod si verum est, oportet eius cineres postea in patriam delatos aut cenotaphium Solis ei exstructum esse; nam non solum Auctor vitae, ab *Isaaco Vossio* editae, Aratum Solis sepultum affirmat, sed ipse Pomponius Mela (I, 13.) iuxta Solos in paruo tumulo Arati poetae suo adhuc tempore exstitisse narrat monumentum *ideo referendum*, vt inquit, *quia ignotum, quam ob causam iacta in id saxa diffiliunt*. Ceterum in nummis quoque Solensium siue Pompeiopolitanorum effigiem Arati obseruare sibi nonnulli viri docti visi sunt. **)

Cele-

*) Secundum Auctorem Vitae ap. Iriarten (III.) Aratus etiam per aliquod tempus apud Antiochum, Seleuci filium, commoratus est.

**) Vide *Gronovii Thes. antiqq. graec.* T. III. tab. d. et *Begeri Thes. Brandenb.* p. 265. vbi Aratus cum lyra pentachordo ac Musa. Arbitratus est *Is. Vossius* ad Pomp. Melam l. l. effigies nonnullas in nummis Pompeiopolitanorum, quas *Arati* esse volunt, etiam ad *Chrysippum* referri posse.

Celeberrima exstant duo Arati carmina didactica in unum quodammodo connexa, *Phaenomena* et *Diosmea*. Quae tamen antequam pluribus persequar, de reliquorum eius scriptorum et carminum, iam deperditorum, quotquot veteres meminere, titulis, argumentis et fragmentis agam. Debemus quidem Fabricii doctae industriae elenchum scriptorum Arati deperditorum, neque tamen satis plenum et accuratum, neque ipsa illorum fragmenta, quae supersunt, continentem.

Ommino triplicis argumenti fuere Arati scripta, *physici*, *astrologici* seu *astronomici*, *postici*, *grammatici* et *critici*. Ad primum genus referenda videntur esse haec:

I. *Ανατομή*. Suidas v. *Αεατας*, et Eudocia.

II. *Ανθρωπογονία*. Suid. *Ανθρωπολογία*. Eudocia. Dubitare aliquis possit, an in hisce duobus titulis non sit error scripturae, et forsitan pro *Ανατομή* legendum sit *Ανατολή* siue *περί Ανατολής*, et pro *Ανθρωπογονία* apud Suidam siue *Ανθρωπολογία* apud Eudociam *Αστρολογία* siue *Αστροθεσία*. Nulla enim apud veteres de *Anatomia* et *Anthropologia* Arati mentio, quod saltem in tanta auctoris celebritate eo magis mirum, quo saepius cetera eius scripta commemorentur. Eiusmodi autem scripturae errores apud Suidam esse frequentissimos, satis notum est.

III. *Τὰ Ιατρικά*. *Ιατρικαὶ δυνάμεις*. Fuit carmen didacticum, similis argumenti cum Nicandri *The-riacis* et *Alexipharmacis*, versibus heroicis conscriptum. Laudatur ab Auctoribus *Vitarum* Arati apud Petauium

et Iriarten. Fragmentum eius attulit Pollux Onomast. II, 4. Λέγει δὲ πού καὶ Ἀρατος ἐν τοῖς Ἱατρικοῖς·

Ἦδη γάρ ποτ' ὅπως καρήαται πολλὰ μὲν αὐτὰς
Μεσσατῆς κορυφῆς μούνη συνεέργμενα γραμμῇ·

Πολλὰ δ' ἀρρεφέες κεφαλαὶ πάγεν ἀνθρώποισι·

IV. Σύνθεσις εἰς Φαρμάκων θηρίων ἐπιτήδειαν.
Respexerunt hoc opus Suidas, Eudocia, et Galenus de
antidotis II, 7. Opp. T. II. p. 445. Forſitan fuit
idem cum modo memorato, aut eius pars.

V. Οστολογία. Laudat Auctor Vitae apud Peta-
vium. Quodſi extitiſſe librum Arati, Ανατομή inſcri-
ptum, conceſſeris, hocce opus ad illum pertinuiſſe, con-
iici poteſt. Verum etiam pro Οστολογία ſi quis legen-
dum cenſuerit Αστρολογία, non aduerſabor.

*Secundo genere librorum Arati deperditorum argu-
menti aſtronomici continentur:*

VI. Αστροικά. Tzetzes ad Heſiod. Εργ. I. p. 6. ed.
Heinf. Αρατος δὲ ἐν τῇ πέμπτῃ τῶν Αστροικῶν τέσ-
σαρας λέγει (Muſas) Διὸς τοῦ αἰθέρος καὶ Πλουſίας
νύμφης· Ἀρχὴν, Μελέτην, Θελξινόην καὶ Αοιδήν.

Hyginus Poet. Aſtron. II, 18. narrat, Aratum
ſcripſiſſe, Pegafum Neptuni et Medufae Gorgonis eſſe
filium. — Quod quoniam in Arati opere, ad nos trans-
lato, non exſtat, in fragmenta retuli. Cf. Arati Phaen.
vf. 216 ſq.

VII. Αστρολογία καὶ Αστροθεσία. Laudatur hoc
opus tamquam Arati a Suida et Eudocia. Occurrunt
quoque Αστροθεſίαι ζωδίων, non addito tamen aucto-
ris nomine, in Codice Phaenomenorum Arati Vindo-
bonenſi, ab amicuſſimo Groddeck deſcripto. V. ſupra p.

380. Quodsi vere opus Arati fuerit olim hoc titulo, comprehendebat illud haud dubie varias fabulas, ad astra eorumque denominationem spectantes. Verum male puto eiusmodi opus Arato tributum esse. Docuit *Groddeckius*, Eratosthenis libellum *de Catasterismis* eundem esse cum *Ἀστροθεσίαις*, in codice Arati, supra memorato, obuiis. Igitur etiam probabile fit, sub opere, *Ἀστρολογίαι καὶ Ἀστροθεσίαι* inscripto, eundem *Eratosthenis* libellum *de Catasterismis* intelligendum esse, quem Arati Phaenomenis in codd. quibusdam adiectum aut praefixum, omisso auctoris nomine, perperam Grammatici Arato adscripserunt. Opinatus est b. *Mullerus*, designari nomine *Ἀστροθεσίαι* non singulare quoddam Arati opus, sed primam Phaenomenorum partem vsque ad vf. 450; in quo tamen ei non adstipulor.

VIII. *Κανών*. Achilles Tatius Isagog. in Arat. cap. 15. Ἐν δὲ τῷ ἐπιγραφομένῳ αὐτοῦ (Arati) *Κανόνι*, τὸν περὶ αὐτῶν (ἀστρῶν) ποιούμενος λόγον, ἀρμονίᾳ τινὶ καὶ συμφωνίᾳ μουσικῇ τὰς κινήσεις αὐτῶν λέγει γεγονέναι. Idem cap. 16. Περὶ δὲ τῆς ἐναρμονίου κινήσεως αὐτῶν εἶπεν, ὡς ἔφην, Ἀρατος ἐν τῷ *Κανόνι*. Patet ex his locis, opus Arati, *Κανών* inscriptum, minime fuisse idem cum *Ἀστροθεσίαις*, vt sibi persuasit Fabricius. Videtur potius in illo Aratus egisse de motu siderum omnino eiusque legibus. Monet quoque Achilles Tatius l. l. cap. 19. Aratum de *quinque planetis* plura in *Canone* scripsisse. Ceterum *Κανόνος κατατομὴν* laudat Auctor Vitae Arati apud Iriarten.

IX. Περὶ ἀνατολῆς. *Ανατολή*. Auctor vitae apud Iriarten. Cf. quae supra ad titulum libri Aratei *Ανατομή* diximus. An illa inscriptione singulare opus Arateum denotetur, valde dubito; partem potius Phaenomenorum, ad ortus siderum spectantem, inde a v. 553. ita appellatam esse arbitror. Ceterum auctor vitae A. ap. Iriart. simul monet, tribui opus *περὶ ἀνατολῆς* a nonnullis non Arato, sed *Hegesianastri*.

Ad tertium genus librorum Arati deperditorum argumenti poetici, grammatici et critici pertinuerunt:

X. *Ελεγείων* liber. Macrobi. Saturnal. V, 20. laudatis scriptoribus, qui *Gargarae* mentionem fecerunt, *Arati* etiam, ait, *liber fertur elegion, in quo de Diotima quodam poeta sic ait:*

Αἰάζω Διότιμον, ὃς ἐν πέτραισι κάθηται,

Γαργαρέων παισὶ Βῆται καὶ Ἀλφειάδων.

Legitur idem Arati distichon ap. Eustath. II. ζ. p. 978. 41. Steph. Byz. in *Γάργαρα* πόλις τῆς Τρωάδος, ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ τῆς Ἰδῆς. — ἐκεῖ δὲ Διότιμος ὁ Ἀδραμυττηνὸς ἐδίδασκε γράμματα, εἰς ὃν Ἀρατος εἶπεν· Αἰάζω Corrupte autem Stephanus habet versu 1: αἰάζω ὅτι μόνον ὃς; sequenti versu cum Eustathio Παισὶ Γαργαρέων. Cf. Brunkii Anal. T. I. p. 253. et Jacobs Animaduu. in epigr. Anthol. gr. T. I. P. II. p. 170.

Ex eodem forsitan *Elegiarum* libro pettum est aliud epigramma, quod sub Arati nomine in Anthologia occurrat:

Ἀργεῖος Φιλοκλῆς Ἀργεὶ καλός· αἱ δὲ Κορίνθου
Στῆλαι, καὶ Μεγαρέων ταῦτ' ὁ βῶσι τάφοι·

Γέγραπται καὶ μέχρι λοστράων Ἀμφιαράου,

Ὡς καλός. ἀλλ' ὀλίγοις γράμμασι λειπόμεθα.

Τῷ δ' οὐ γὰρ πέτραι ἐπιμάεστυρες, ἀλλὰ Πριηνεὺς

Αὐτὸς ἰδὼν· ἑτέρου δ' ἐστὶ περισσότερος.

Vid. *Brunckii Anal.* et *Iacobi Animaduu.* l. l. qui posterior vir doctissimus etiam de sensu huius epigrammatis, non satis perspicuo, pluribus differuit.

Quae memorantur Arati *Epicedia* in *Cleombrotum* (Suid.); in fratrem *Myrin* (auct. Vit. ap. Petau.); nec non carmina in *Antigonum* (Suid.); in *Philen*, Antigoni regis coniugem (Suid. Eudoc.); in *Theopropum* (Suid. et Schol. Arat. v. 259. vbi est *Θεόπρομον*; sed *Θεόπροπον* legitur in schol. Odyss. Σ, 486. et in Eudociae Violeto. Cf. Villosion *Anecd.* T. II. p. 185.); in *Pausaniam* Macedonem, vtrum fuerint *libro elegiarum* comprehensa, an sigillatim exsisterint, iam dici nequit, nec multum interest, cum omnia perierint.

XI. Παιγνία. Suidas.

XII. Σπονδοφόροι, scil. λόγοι vel ὕμνοι. Suidas. Eudocia.

XIII. Ὕμνοι εἰς τὸν Πᾶνα. Suidas. Siue Ὕμνος. Auct. vit. Arat. ad Callimachi ed. Ern. T. I. p. 951. Eudocia.

XIV. Επιθυτικόν. Suidas. Eudocia.

XV. Ηθοποιΐαι. Eudocia. Ηθοπονίαι. Suidas.

XVI. Τὰ κατὰ λεπτόν. Strabo X. p. 744. ed. Almelouen. de Gyaro agens inquit: Δηλοῖ δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν καὶ Ἀρατος ἐν τοῖς κατὰ λεπτόν.

Ω Λητοῖ, σὺ μένεις μὲν σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ
Δειλῇ, ἣ Γύαρον παρελεύσσαι αὐτίχ' ὁμοῖν.

Idem

Idem X. p. 742. Φολέγανδρος, ἣν Ἀρατος σιδηρεῖην ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. Auctor Vitae Arati apud Petauium tradit, scripsisse Aratum κατὰ λεπτὸν ἄλλα; quod interpretantur *alia quaedam minuta*; recte quidem, ut opinor. If. Casaubonus Lectt. Theocrit. cap. IV. extr. idem esse ait Aratea κατὰ λεπτὸν et Callimachi ῥήσεις λεπταίς.

XVII. Διόρθωσις Οδυσσεΐας (et Iliadis). Auctor Vitae Arati ap. Petau.

XVIII. Περὶ Ὀμήρου καὶ Ἰλιάδος. Auct. Vit. ap. Petau.

XIX. Σκυθικός. Auct. Vit. ap. Petau.

XX. *Epistolae*. Suidas et Auct. Vit. Arat. ap. Petau. Epistola Arati ad *Zenonem* Stoicum laudatur in Arati vita ad calc. Callimachi ed. Ern. T. I. p. 591. et ap. Iriarten. Adscribam de epistolis, Arato suppositis, *Bentleii* iudicium Diss. de ep. Phalar. p. 80.

„Quinque tantum epistolae nunc extant, quae *Euripidi* attribuuntur; sed sine dubio plures antea fuerunt, ut vidimus, non omnes nos habere *Xenophontis* epistolas. Non tam sterile ingenium Sophistae existimandum, ut quinque tantum epistolis exhaustum omnino esset. Scimus, cui has epistolas acceptas referre debeamus. Qui scripsit librum περὶ κατεψευσμένης ιστορίας, *Apollonides*, *Sabirium* quendam, *Pollonem* (Σαβίριος Πόλλων) ait, eas confinxisse, eundem illum, qui *Arati* epistolas adulterauerit. Tradit hoc scriptor Vitae Arati, non indoctus auctor, qui quod ad has *Euripidis* attinet, ei non contradicit, quod vero ad illas *Arati*, omnes, ait, spreta *Apollonidae* sententia veras existi-

existimasse. Equidem de eo, quod numquam vidi iudicare non possum; neque enim Epistolas Arati nunc habemus. Si vero his Tragici nostri meliores non sunt, inuitis omnibus etiam, Apollonidae sententiam amplector, ac vellem, iste liber eius superesset! Opinari, ratione nominis, *Sabirium* hunc *Pollonem* fuisse Romanum; sed neque familiam *Sabiriam*, neque cognomen *Pollo*, inuenio. Quid si legamus *Sabinus* aut *Sabidius Pollio*?

Non amo te, Sabidi; nec possum dicere, quare. Si iste *Sabidius* apud Martialem epistolas nostras confixit, etsi nullam potuit poeta, tamen optimam ego rationem reddere possum, quare eum non amem — Ceterum male legitur apud Auct. Vit. ap. Petau. *Apollonides Cepheus*. Legendum est, monente eodem Bentleio, *Apollonides Nicaenus* (Νικαεύς).

XXI. Apud Eustath. ad Odyss. Σ, p. 1209. ed. Basil. laudatur Ἀραρος; sed ibi Ἀρατος reponendum censet Cuperus; proinde locum describam, licet Cupero non adsentiar: Ἀραρος δὲ, ἀρέσκεται καλεῖσθαι Θηρικλεῖον, παρὰ τὸν σκευαστὴν κεραμέα Θηρικλῆν τὸν Κορίνθιον. Γράφει οὖν οὕτως· ὦ γαῖα κεραμίτι, σε Θηρικλῆς ποτ' ἔτευξε, κίλης λαγόνος εὐρύνας βάθος. κ. τ. λ.

XXII. Suidas. Χειμῶν ὀρνιθίας. Ἐπὶ τῆς γῆς ὄρνεα στρωνοὺς ὑπὸ τῆς ψυχρᾶς πνοῆς· τοῦτ' ἐστὶν ὁ σφοδρὸς, ἐν ᾧ καὶ τὰ ὄρνεα φθείρεται. Λέγεται δὲ καὶ ἄνεμος ὀρνιθίας. ἢ ὅτι τὰ ὄρνεα ταῦτα χειμῶνος φαίνεται, ὥς Ἀρατος φησί. Interpretes ad Suidam Arati locum ex Diosemeis non laudant; nec equidem in his reperi,

quod

quod verbis Arati, a Suida citatis, congruat; videntur igitur haec ex libro aliquo Arati deperdito deprompta esse.

Iam progredior ad carmina Arati, *Φαινόμενα* et *Διοσημεῖα* inscripta, quibus ille nominis famam et poeticae virtutis suae laudem haud vulgarem apud aequales et posteros sibi comparauit. Nonnulli tam veterum quam recentiorum duo illo carmina iunxerunt, quasi vnum conficerent; forsitan propterea, quod Aratus ex Solis et Lunae nec non ex Zodiaci siderum relationibus ad terram potissima tempestatum signa praenuntia petierit. Sunt tamen carmina argumenti plane diuersi et haud dubie diuersis temporibus facta, quod iam ex Diosemeorum initio abunde satis apparet, cum Phaenomenis minime cohaerenti. Diserte quoque a Phaenomenis Diosemea distinxerunt doctissimi Arati interpretes graeci et alii *).

• Quodsi praeterea causas et fontes vtriusque carminis spectauerimus, videbimus mox, fuisse vnius cuiusque aliam causam aliosque fontes; vnde etiam probabile fit, ea non deinceps ab auctore condita esse. Interea cum semel ob argumenti affinitatem Phaenomenis Diosemea addi coepissent, facile est intellectu, qui factum sit, vt postea non separarentur, et interpretes Phaenome-

*) Schol. ad Diosem. init: *ἔρχεται Ἀρατος ἐπὶ ἄλλο βιβλίον σφόδρα βιωφελές, ὃ καλεῖται Διοσημεῖα.* Schol. Aristoph. ad Pacem v. 1086. Vitruu. IX, 7. et Suidas. Commentati sunt multo plures ex Arati interpretibus graecis antiquioribus in Phaenomena, quam in Diosemea; nequaquam igitur duo haec carmina pro vno a proximis poetae aetati interpretibus, adeoque etiam ab ipso poeta, habita sunt.

menorum tam graeci quam latini Diosmea velut prioris carminis alteram partem siue appendicem praelegerent, verterent et explicarent. E codicibus Arati manu exaratis, quos hodie tenemus, quantum equidem scio, non reperitur Phaenomena vel Diosmea sola, omisso altero carmine, exhibens; iuncta itaque Phaenomena et Diosmea iam ab antiquioribus interpretibus ad recentiores translata sunt.

Causam *Phaenomenorum* Arato dedisse *Antigonum Gonatam*, apud quem, ut supra traditum est, poeta maximam vitae partem degit, fama fert antiqua, probabilitate haud destituta. Placuit poetis illius aetatis imitari Homerum praecipue et Hesiodum, eoque libentius versati sunt in argumento quodam docto ad exemplum Hesiodi poetice exprimendo, quo promptior et frequentior inde enasceretur illis opportunitas non solum indo-lem poeticam ostendendi, sed etiam exquisitam et elegantem doctrinam. Hinc orta sunt carmina didactica Pseud Orphei, Nicandri, Arati, multaue alia, quae temporis iniuria perierunt, praeter ingenium poeticum auctorum suorum variam multiplicemque eruditionem testantia. Videtur itaque sibi suatore Antigono rege Aratus selegisse Astronomiam, in qua poetice tradenda ingenium exerceret, quemadmodum Pseud Orpheus *Lithica*, Nicander *Theriaca*, et alii tum temporis poetae alia argumenta ex doctrinarum artiumque a viris doctis adhuc excultarum cyclo petita poetice exornandi consilium inierunt. Opus erat utique Arato ad carmina astronomici argumenti condenda rei astronomicae quadam peritia; minime enim ab eo describi poterant Solis ac Lunae conuersiones meatusque, siderum loca,
figu-

figurae, ortus et occasus, singulae denique stellae, e quibus composita fingeantur sidera, nisi, antequam ad descriptionem harum rerum poeticam se accingeret, cognitionem sphaerae astronomicae consilio suo idoneam habuisset, cum mythi astronomici generis, quos etiam astronomicae scientiae ignarus scire et tractare poterat, in descriptione sphaerae caelestis singulorumque siderum ornatui tantum poetico inferuissent ipsamque illam descriptionem parum aut nihil iuarent. Hausisse Aratum Astronomiae scientiam, qualemcunque habuerit, praecipue ex *Eudoxi* Cnidii libro, cui titulus erat *Ἐνοπτρον*, *speculum*, antiquissimi et doctissimi eius interpretes, inprimis *Hipparchus* Bithynus, affirmant. An verum sit, in epistolis, olim sub Arati nomine circumferri solitis, traditum et ab auctore Vitae Arati, a Nicetio et Petauio editae, repetitum, Antigonus iussisse Aratum Eudoxi librum, prosa oratione scriptum, metro condere atque ita *Eudoxum ἐνδοξότερον* reddere, nostra parum refert. Licet interim de fide narratiunculae huius dubitare, quoniam *Eudoxi* in *Phaenomenis* suis plane nullam mentionem Aratus iniecit, quam tamen poetam fecisse suspicari possumus, si *Phaenomena* quodam modo in honorem *Eudoxi* condita essent. Prorsus autem absurdum Grammaticorum commentum redolet alia narratiuncula, a Vitae, scholiis graecis in Aratum praefixae, Auctore iam refutata, Nicandrum et Aratum, quasi per iocum certantes, vter eorum res sibi incognitas, saltem non ex rationibus suis satis perspectas, optimis versibus describeret, illum huic *Theriaca*, hunc illi *Phaenomena* describenda proposuisse, postea vero, cum de victoria anceps esset iudicium

cium, vtrumque poetam carmen alterius sibi vindicasse; adeoque, quod inde colligi possit, Phaenomena Nicandro, Theriaca Arato deberi. Etiam si enim Nicander non fuisset Arato iunior, ita vt cum hoc certare non potuerit, constat tamen Hipparchi testimonio, Aratum Astronomiae non omnino ignarum aut incuriosum fuisse, sed potius antiquiorum et aequalium Astronomorum scripta, praesertim Eudoxi, diligentissime consuluisset. Quod Cicero dixit, *Aratum, hominem ignarum Astrologiae, ornatissimis atque optimis versibus de caelo et stellis scripsisse*, eatenus tantum verum est, quod Aratus sphaeram astronomicam, a se versibus exhibitam, non ex propria obseruatione, sed ex aliorum, in his maxime Eudoxi, descriptionibus cognouerit, quemadmodum ipsius Ciceronis astronomica scientia, qua in libris suis haud raro gloriatur, non ex proprio caeli et siderum studio, sed ex Arati potissimum carmine deriuata fuit *). Quod si poeta noster rei astronomicae omnino imperitus fuisset, continuisset se haud dubie in contexendis et enarrandis mythis astronomicis, nec tam accuratam nobis dedisset sphaerae caelestis imaginem, vt vel doctissimi et peritissimi antiquiores Astronomi dignam eam putarent, quam iuuenum coronae exponerent et vberrimis commentariis dilucidarent, quamuis reprehenderint subinde, in quibus ex sententia sua poeta a vero aberrauerit; qui tamen huius errores etiam ex Astronomiae conditione, qualis Arati aetate fuit, fluere potuerunt.

Refec-

*) Hipparch. ad Arat. lib. I. in Patau. Vranolog. p. 172.

E. τῇ γὰρ Εὐδόξου συγτάξει κατακολουθήσας (Ara-
Vol. II.

Referuntur ab antiquis scriptoribus ad *Eudoxum* duo opera de phaenomenis caelestibus, in paucis tantum a se inuicem discrepantia, alterum *Ἑνοπτρον*, alterum *Φαινόμενα* inscriptum, e quibus alii veteres illud, alii hoc potissimum Aratum secutum esse contenderunt *). Quidnam eorum vere potissimum secutus fuerit poeta, ut pronuntiemus, non est necesse, cum Hipparchus, qui Arati carmina cum Eudoxi scriptis diligentissime contulit, nos poetam Eudoxi utrumque de phaenomenis caelestibus opus in usum suum conuertisse docuerit, atque insuper operis utriusque idem esset argumentum. Sic Aratus, cum descriptionem ortus Persei in utroque Eudoxi opere animaduerneret diuersam, incertus, utram sequi se oporteret, dubiam esse eam et liti obnoxiam expressis verbis addidit **). Ipsum quoque clima, ad quod

τος) τὰ Φαινόμενα γέγραφεν, ἀλλ' οὐ κατ' ἰδίαν παρατηρήσας.

*) Hipparch. I. I. p. 173 C. Φέρεται δὲ εἰς Εὐδόξον β' βιβλία περὶ τῶν Φαινομένων σύμφωνα κατὰ πάντα σχεδὸν ἀλλήλοις πλὴν ὀλίγων σφόδρα. Τὸ μὲν οὖν ἐν αὐτῶν ἐπιγράφεται Ἑνοπτρον, τὸ δὲ ἕτερον Φαινόμενα, πρὸς τὰ Φαινόμενα δὲ τὴν ποιήσιν συντέταχεν.

**) Hipparch. I. I. lib. II. p. 227. D. ἐν πᾶσιν οὖν σχεδὸν τοῖς περὶ τὰς ἀνατολὰς τῶν ἄστρον συμφωνούντων ἀλλήλοις τῶν δύο συνταγμάτων (Eudoxi), περὶ δὲ τοῦ Περσέως διαφόρου τῆς ἀναγραφῆς οὐσῆς, εὐλόγως ὁ Ἀρατος διαφορῶν, ποῖα τις κατακολουθήσει ἀποφάσει, ἀμφήριστόν φησιν εἶναι καὶ δισταζόμενον κ. τ. λ. Possunt ex Hipparchi in Aratum commentario similia argumenta plura afferri, quod Aratus utrumque Eudoxi opus inspexerit.

quod phaenomena accommodavit, Aratus ab Eudoxo mutuatus est *). Notandum autem, Eudoxum varia paraepegnata, nec vnius loci consecisse, quae quidem nonnumquam Aratus, in hoc Astronomiae non satis peritus, miscuit ac inter se confudit; id quod obseruatum a Grotio non satis recte ab eodem inde explicatum est, quod Aratus ex diuersorum Astronomorum libris diuersorum climatum obseruationes in carmen suum transtulerit. Quosnam astronomicos scriptores praeter Eudoxum euoluerit Aratus, iam ignoramus. Salmasii opinionem (ad Solin. p. 822.), omnino non Eudoxum, sed *Phainum* vel *Metonem* fuisse, cuius vestigiis institerit Aratus, refellit Petauius in auctario operis, de doctrina temporum (VI, 9). Probari tamen etiam nequit ab altera parte, Aratum praeter Eudoxum veterum Astronomorum consuluisse neminem, praesertim cum ille, quod Hipparchus monuit, saepius cum Eudoxo non conspiret, vix quidem propria caeli obseruatione fretus, sed aliorum Astronomorum opinionibus assentiens. Commemorantur quoque plura Arati opera astronomici argumenti neque credibile est, eum in his omnibus a solo Eudoxo pependisse. Quod

G g 2

tamen

*) Hipparch. I. I. p. 177. E. Χωρίς δὲ τούτων καὶ τὸ κλίμα τοῦ κόσμου τῷ Εὐδόξῳ ὑποτίθεται ὁ Αῤατος. Καὶ γὰρ ὁ Εὐδόξος ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ Ἑνοπλίῳ τὸν τροπικὸν τέμνει θάψι φησιν οὕτως, ὥστε λόγον ἔχειν τὰ τμήματα πρὸς ἀλλήλα τὸν αὐτὸν, οἷον ἔχει τὰ εἰς πρὸς τὰ γ'. cf. Schol. Arat. Phaenom. vi. 498. Tatii Iliógog. c. 35. Grot. not. ad Arat. p. 104 Petau. de doct. temp. auctar. III, 5.

tamen vtut fuerit, cum Arati in Astronomia duces praeter Eudoxum ignoremus, longius in hoc commorari nihil iuuat. Mythorum astronomicorum, ab Arato suis caeli et siderum descriptionibus intertextorum, certe plures et varii fuere fontes; nam Eudoxus in libris suis mythos astronomicos vix attigerat. Enimvero de his quoque fontibus non satis constat. Depromsit poeta plures mythos ex Homeri et Hesiodi carminibus; alios ex aliis poetis et scriptoribus graecis; alios ex religionibus et graecis et Aegyptiacis: alios ex traditione vulgari; an vnum alterumue ipse primus adinuerit, affirmare non ausim. Maxima mythorum astronomicorum pars iam diu ante Aratum erat inuenta et a poetis tractata, ipsa Astronomia, cum praesertim apud Aegyptios symbolis et hieroglyphis esset involuta stellarumque congeries ad figuras quasdam revocaret, quo facilius designari possent et discerni, eiusmodi fictionibus mythicis lusibusque poeticis occasionem suppeditante. Auxerunt postea aut mutarunt et ad varia consilia sua inflexerunt hosce mythos, a primis Astronomis Aegyptiacis et ab antiquissimis poetis graecis inuentos, seriores Astronomi et poetae, in his etiam Aratus et qui eum secuti sunt.

De ordine, quo Aratus phaenomena caelestia descripsit, nihil dicam, cum is tum ex ipso carmine, si quis simul tabulas, editioni huic annexas, hemisphaeria exhibentes, inspexerit, facile eluceat, tum in *hypothesi*, textui Phaenomenorum praemissa, satis clare expositus sit. Prorsus alia est quaestio longeque difficilior de totius

tius sphaerae astronomicae, qualem Aratus sibi cogitavit et poetice efformare studuit, ratione et veritate. Maximus est iam inter antiquiores Arati interpretes graecos dissensus partim de ipsa sphaerae Arateae constitutione, partim quatenus ea sit iusta et apta et veritati consentiens. Fuere, qui sphaeram Arateam reprehenderent et corrigerent, alii, qui tuerentur. Non poterat autem lis dirimi, cum ipse Aratus non secundum proprium caeli siderumque intuitum carmen suum condiderit, neque sphaeram astronomicam, arte confectam, descripserit, sed totum carminis argumentum ex Eudoxi aliorumque scriptorum veterum astronomicorum hauserit libris, idque argumentum non tamquam Astronomus, verum tamquam poeta tractauerit; unde etiam evenit, de quo Leontius Mechanicus in libello *de sphaera Aratea* conqueritur, quod sphaerae antiquae, ad rationes astronomicas confectae, in paucissimis cum Phaenomenis Arati congruerent. Habuit Aratus sphaerae astronomicae notionem uniuersalem tantum, adeoque vagam nec satis definitam; immo videtur sibi quodammodo hanc sphaeram finxisse ad normam quidem Eudoxi, non rite tamen perspectam; neque ideo fieri poterat, ut Phaenomena Aratea in omnibus essent veris rationibus astronomicis consentanea. Quodsi igitur vituperarunt veteres Astronomi Aratum propter errores, in descriptione sphaerae commissos, fecerunt hoc quidem saepius recte secundum rationes astronomicas; iniuste tamen, si Aratum tamquam poetam consideraueris, astronomicas notiones et imagines mythice et poetice in uniuersum exor-

nantem. Praeterea accedunt alia, quae omnino iudicia veterum de sphaera Aratea efficere debuerunt diuersa et sibi repugnantia, absque culpa ipsius Arati. Accommodata est sphaera Aratea, singulorumque siderum, ortus et occasus eorum descriptio ad clima Thraciae, vbi cum Eudoxo vixit; non semper autem climatis huius rationem habuerunt veteres Arati interpretes, sub alio climate degentes; reprehenderunt itaque Arati sphaeram vt erroneam, non quod re vera, respectu ad Thraciae clima habito, erronea esset, sed quod ad clima, sub quo vixere interpretes isti, non quadraret. Quare etiam non defuere, qui eiusmodi de sphaera Aratea iudicia tamquam falsa et iniqua improbarent. Porro minime conspirarunt ipsi veteres Astronomi, tam ante, quam post Aratum florentes, de formarum caelestium origine, conditione, nominibus, situ, relatione ad alias, deque singulis stellis, ad hanc vel illam formam pertinentibus. Iam qui non Eudoxum, sed alios secuti sunt, iis quoque Arateam sphaeram displicere necesse fuit; vnde iterum causa de sphaerae Aratae modo falsitate modo veritate disceptandi enata est. Patet ex his omnibus, tum demum de Arati sphaera singulisque eius siderum descriptionibus iudicium recte ferri posse, si eum tamquam poetam consideraueris, cui non animus erat, sphaeram astronomicam in gratiam Astronomorum exhibere, sed potius viuidam et poeticam caeli siderumque imaginem ad delectationem vulgi magis quam ad vsum in communi vita compositum, et qui in imaginibus astronomicis constituendis Eudoxum potissimum sequebatur,

batur, de veritate ceteroquin sphaerae suae non semper anxie sollicitus.

De fontibus *Diofemeorum* Arati in notis ad hoc carmen, primo volumini huius editionis insertis, plura a me monita sunt. Mutuatus est poeta pleraque ex Hesiodo, ex Aristotelis Meteorologicis et Theophrasti de signis ventorum opere, nonnulla ad verbum; pauca ex aliis scriptoribus, aut ex propria observatione adiecit.

Poeticam Arati virtutem, qualem in Phaenomenis et Diofemeis ostendit, alii nimis extulerunt laudibus, alii nimis inique attenuarunt *). Non est quidem, quod vituperes Ovidianum illud: *cum Sole et Luna semper Aratus erit **)*, cum esset in antiquitate et adhuc sit Aratus solus, qui sphaeram astronomicam poetice exornauerit, adeoque mirationem excitare non debeat, quod carmen eius, si non ab omni parte perfectum, saltem summa arte elaboratum et elimatum, Ovidius haud perituum esse vaticinatus sit. Neque tamen propterea assentiendum est aliis, Aratum plenis buccis laudantibus, ut Maximo Tyrio, eum ποιητὴν οὐδὲν ἀδοξότερον τοῦ Ὀμήρου praedicanti. Magnopere Arati carmen inprimis apud ecclesiae patres commendavit, quod Paullus Apostolus, eius popu-

G g 4

pula-

*) V. iudicia veterum de Arato ap. Barthium Aduers. I. 15.
cf. Fabric. Bibl. gr. lib. III. cap. 18. p. 453.

**) Ouid. lib. amor. I, 15.

pularis, hemistichion ex Phaenomenis τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν citauerit; quo tamen poeticum Arati meritum non probari in promptu est. Insignis est utique in carminibus Arateis ars, qua formae caelestes deinceps descriptae sunt; delectat harum descriptionum ordo simul et varietas; ornatae sunt illae mythis, non oneratae; et quod puritatem, simplicitatem, elegantiam graeci sermonis attinet, vix reperiās, quem cum Arateo compares. Optime de poeta nostro iudicauit Quinctilianus: *Materia Arati, inquit, motu caret, ut in qua nulla varietas, nullus affectus, nulla persona, nulla cuiusquam sit oratio. Quid potuisset, in Virginis fabula expressit; in reliquis id, quod voluit. Sufficit tamen operi, cui se credidit parem.* Qui Arati laudibus nimis detraxerunt, maxime recentiores viri docti, non satis perspexisse videntur, quid ille in carmine didactico talis argumenti, quale tractandum sibi elegit, praestare potuerit.

Cum Aratus esset primus, qui Phaenomena et Diosmea versibus promiserat tam egregiis et ornatis, ut difficile videretur eum in hoc genere superare; praeterea cum argumentum tractasset cognitu iucundissimum et ad communem vitam vtilissimum; mox a Graecis Romanisque carmina eius didactica in eorum numerum relata sunt, quae a quouis homine docto et polito legi oportebat. Hinc etiam certarunt in antiquitate doctissimi viri commentariis ea illustrare. Memorantur haud pauci Arati interpretes ad calcem commentarii isagogici, quem a Victorio editum sub titulo Ἐξαποσθένους,

ἐν ἄλλω Ἰππάρχου, εἰς τὰ Ἀράτου Φαινόμενα, (licet nec Eratosthenis, nec Hipparchi esse constet) repetiit. Petavius in Vranolog. p. 256; e quibus tamen plures falso aut improprie Arati interpretibus accensentur. Afferuntur tamquam Arati interpretes nonnulli scriptores, Arato antiquiores, ut Thales, Parmenides, Hermippus, quoniam de astris scripsere; alii laudantur, qui, libris suis phaenomena coelestia omnino describentes, aut singula argumenta quaedam astronomica tractantes, carminibus Arateis lucem attulere, ut Cleopatrae, Sminthes s. Myntes, Hegesianax, Alexander Aetolus, Alexander Ephesius, Alexander Lycaites, Aristarchus Samius, Geminus Rhodius, Artemidorus, Eratosthenes, alii. Plurimorum etiam scriptorum, in recensu illo interpretum Arati memoratorum, commentaria deperdita sunt, praeterquam quod passim in scholiis ad Aratum, sub Theonis Alexandrini nomine hodie exstantibus, ex iis fragmenta reperiuntur. De interpretibus Arati, quorum opera ad nos peruenere, nec non de conditione et auctoribus scholiorum graecorum ad Aratum, in codd. mssis adhuc seruatis, pauca dicam.

I. *Hipparchus*, Nicaea in Bithynia oriundus, floruit Ol. CLIV — CLXIII, fuitque adeo centum fere annis Arato iunior. Exstant hodie eius βιβλία γ' τῶν Ἀράτου καὶ Εὐδόξου Φαινόμενων ἐξηγήσεων (Enarrationum ad Arati et Eudoxi Phaenomena libri III.), graece primum editi a Petro Victorio Florent. 1567. fol. tum graece et latine cum Dionysii Petauii versione in Vra-

nolog. (Parif. 1630. fol.) p. 171. *). Castigauit in hoc opere Hipparchus Eudoxi, et qui, vt supra diximus, in omuibus fere Eudoxum secutus est, Arati, nec non *Attali* Rhodii, Grammatici, qui in Aratum commentaria, hodie deperdita, ediderat, errores, in doctrina *ἀπλανῶν* admissos, circa culminationes, coortus ac co-occasus astrorum. Inscriptum est Hipparchi opus *Aeschrioni*, haud dubie Mitylenaeo, cuius Tzetzes hist. II. 198. meminit, et qui *ἐπη* et *ἰάμβους* composuerat.

II. *Achilles Tatiüs*, Alexandrinus. Edidit huius Isagogen in Arati Phaenomena ex libro *περὶ τοῦ παντός* post Hipparchi opus modo memoratum P. Victorius et denuo recudi curauit in Vranologio (p. 121.). Dionysius Petauius. Agitur in hoc opere de Vniuerso, de rerum principio, de rerum omnium constitutione, de natura caeli et de sphaera astronomica.

III. Supersunt duò in Aratum commentarii seu introductiones, de quorum auctoribus non constat, editi quoque a Victorio et Petauio in Vranol. p. 256. et 268. Alter incipiens: *τὴν μὲν δεῖξιν τῶν Φαινομένων*, et falso Eratostheni vel Hipparcho tributus, breuem continet sphaerae astronomicae expositionem; alter, cum Vita Arati praemissa supra a nobis repetitus, est in-

*) In bibliotheca Ducali Vinariensi habetur editio operis Hipparchi ad Arati Phaenomena Florent. 1567, cui emendationes adscripsit *Iosephus Scaliger*. Edidit eas *d'Ansse de Villoison* in Epist. Vinar. Tiguri 1783. 4. Contulit Villoison libellum cum Petauii editione.

inchoatus tantum, et versatur maxime in Arati sermone poetico explicando.

IV. *Leontius Mechanicus*, quem post Claudium Ptolemaeum vixisse ex eo colligere licet, quod sphaeras caelestes sua aetate testatur non solum ab Arati, sed etiam a Ptolemaei descriptione dissidere. Habemus eius libellum *περὶ κατασκευῆς Ἀρατείας σφαίρας* vulgo scholiis graecis in Aratum praefigi aut addi solitum, et a nobis quoque Vol. I. p. 257. receptum. Scripsit Leontius hunc libellum in gratiam *Theodori*, familiaris sui, quocum antea mechanicas artes se exercuisse ait. Quisnam fuerit hic Theodorus, vtrum *Theodorus Mechanicus*, cui Proclus librum de prouidentia et fato inscripsit, an *Theodorus* paullo iunior ἐπὶ σοφίᾳ τῇ καλουμένῃ μηχανικῇ λόγιος, cuius ope Romani sub Iustiano Imp. aduersus Chosroen in obsidione Darae ciuitatis (Procop. de bello Pers. II, 13. p. 121.) vsi sunt, vix ad liquidum perducī poterit. Meminit quoque Leontius, se eiusmodi sphaeram Arateam, qualem desiderabat Theodorus, iam construxisse *Elpidio* scholastico, ἀνδρὶ ἀξιολόγῳ ὁμοῦ καὶ Φιλομαθεῖ, forsitan eidem eum Elpidio Patricio, qui postea a Mauritio legatus missus est ad Chaganum, Auarum regem, teste Cedreno et aliis.

V. Leguntur in codd. mss. et editionibus Arati Scholia graeca tam ad Phaenomena quam ad Diosemea sub *Theonis*, Alexandrini Grammatici, nomine, quae tamen non a Theone, saltem non ab hoc solo profecta esse, iam dudum inter viros doctos constitit. Non solum in Scholiis, quemadmodum in editionibus, hanc nostram

prae-

praecedentibus, leguntur, eadem saepe iterantur, sed etiam occurrunt frequenter sententiae et interpretationes sibi repugnantes, omninoque scholia ita comparata sunt, ut diuersis temporibus a diuersis hominibus ex antiquioribus ad Aratum commentariis aliisque libris temere congesta esse primo statim intuitu in oculos incurrat. Accedit, quod in vnoquoque fere Arati codice alia scholia, quae in caeteris desunt, aut aliter constituta et expressa reperiantur; ut vel ex collatione scholiorum ad Aratum in cod. Mosquensi, quae in volumine primo integra lectoribus propinaui, cum iam antea vulgatis scholiis apparebit *). Fundus scholiorum, ut ita dicam, quae hodie habemus, videtur *Eratoſtheni* deberi, cui postea alii et *Theon* quoque sua superstruxerunt; nam libellus Eratoſthenis *περὶ Κατασερισμῶν*, qui figillatim circumfertur et nuper a doctissimo viro *Schaubach* denuo editus est, in plurimis cum scholiis ad Aratum conspirat, ita, ut e scholiis Eratoſthenis ad Aratum, modò in breuius contractis, modo interpolatis, enatus esse iure dicatur **).

Arati carmina, quemadmodum apud Graecos, ita, literis graecis ad Romanos transeuntibus, apud hos quoque amatores plurimos nec non interpretes latinos sibi conciliarunt. Eminent inter eos, qui Aratum latinis versibus exprimerent, ceteros insuper aetate antecedens, *Cicero*, hac opera potissimum etiam inter poetas latinos

no.

*) Cf. supra Epistolam *Groddeckii* de codd. Arati Vindobonensibus p. 381.

**) v. *Heynii* Epist. ad Schaubachium edit. Catasterismorum Eratoſthenis praefationem p. XIII.

nomen adeptus. Dolendum est maxime, quod Cicero-
nis versio Arateorum carminum non integra seruata sit;
extat tamen praeter breuiora quaedam fragmentum sat
prolixum, e quo totius versionis pretium aestimare licet.
Confecit hanc versionem Cicero, quod ipse testatur,
perquam adolescentulus; prodit quoque ea per se iuue-
nilem ingenii vigorem, nec minus doctam et subactam
graeci sermonis poetici scientiam, simulque studium
acerrimum patrium sermonem latinum, tum a poetis
parum adhuc tractatum et excultum, ad graeci sermo-
nis perfectionem, quantum fieri posset, euehendi.

Meliori cum fortuna, quam Cicero, nouam Arati
versionem poeticam suscepit *Germanicus Caesar*, nobi-
lissimus ille domus Augustae heros, egregiis virtutibus
et meritis ciuilibus, rebusque in bellis Romani Imperii
cum Germanis gestis adeo insignis, vt laurea poetica,
quam Arateis latine reddendis acquirere allaborauit, fa-
cile carere potuisse videatur. Dubitarunt quidam, an
Germanicus Caesar vere carminum Arateorum, ipsi tri-
butorum, auctor fuerit; verum optimum poetam Ger-
manicum fuisse, Ouidius testatus est; igitur etiam car-
mina Aratea condere potuit et haud dubie condidit,
cum reliquorum principum Augustae domus noscamus
nullum, quem eorum auctorem fuisse maiori cum pro-
babilitate dicere possis; nam *Iulium Caesarem* Aratum
vertisse, quod Suidas et Iulius Firmicus tradiderunt, est
error in nomine; et sententia *Rutgerfii* (Var. Lectt. lib.
III. p. 276.), qui carmina Aratea non Germanico, sed
Domitiano vindicare voluit, non minus explodenda est,
vtpote orta ex errore librarii cuiusdam in vetusto co-
dice,

dice, a *Petro Burmanno* inspecto, illa carmina ad *Claudianum Caesarem* referentis. Diserte Germanicum Caesarem Arateorum auctorem pronuntiat Hieronymus ad Titum cap. I. 155. et Lactantius Instit. lib. I. cap. 21. aliique plures grauiissimi scriptores.

Monendum autem est primo, Germanicum *Sola Arati Phaenomena* poetice expressisse; nam quae habemus *Prognosticorum* Germanici fragmenta, sunt ea non ex Arati Diosemeis translata et diuersi omnino argumenti ab eo, quod Aratus in Diosemeis persecutus est. In Prognosticis Germanicus exposuit Planetarum naturam et signorum Zodiaci inter se relationem et coniunctas vires. Materiem forsitan ab aliis Astronomis graecis desumfit. Indicauit etiam Prognostica tamquam peculiare opus in fine primae partis Phaenomenorum vs. 441.

*Hoc opus arcanis si credam post modo Musis,
Tempus et ipse labor, patiantur fata, docebit.*

Deinde in Phaenomenorum Arateorum versione Germanicus non semper ad verbum Aratum expressit. Prooemium praemisit de suo; fabulas, Arato intactas, attigit leuiter, v. c. de Arctophylace, de Auriga; plura, ab Arato non bene disposita, in meliorem ordinem redegit; aliquoties etiam Aratum ex aliorum Astronomorum disciplina correxit. Aratus v. c. Draconem ait premi dextro Nixi pede; Germanicus posuit laeuum; Aratus humanas Centauri partes ait esse sub Scorpio, equinas sub Chelis; Germanicus melius sub Virgine equinas, sub Chelis humanas collocauit. Plurima eiusmodi exempla correcti a Germanico Arati in notis Grotii sparsa

sparsa sunt. Ceterum dictio Germanici poetica, quamvis ille passim archaismum sectatus sit, longe est viuidior et elegantior Ciceronianà, et prodit omnino poetam Virgilii et Horatii aequalem. Meminisse etiam nos oportet, carmina Germanici corruptissima ad nos peruenisse, et vix vnquam illis natiuum nitorem suum restitutum iri.

Vti in Aratum Graeci, ita quoque in Germanici Aratea latine commentati sunt iam antiquioribus temporibus viri docti plures. Scripserat Commentarium in Germanici Aratea *Nigidius Figulus*, ex quo Fragmenta collegit Rutgerius Var. Lectt. Lib. III. p. 276. sq. Alius exstat vetus Commentarius sub nomine *Scholiae Germanici*, quem et ego in hac editione textui adiungendum curavi. Est ille a diuersis hominibus e pluribus antiquioribus Graecorum in Aratum commentariis, sicut scholia ad Aratum graeca, conflatus absque vlllo ordine; quare etiam eadem saepius repetuntur; afferuntur sibi contraria; et sermo est tam barbarus, incomtus et vitiosus, vt totus hic commentarius non veteris latini scriptoris operi, sed pueruli nostrae aetatis exercitio styli latini similis videatur. Arbitror equidem, doctos Grammaticos latinos olim Germanici Aratea discipulorum coetui explicasse, et scholia, quae hodie tenemus, esse dictata, a discipulis calamo excepta; ita sermo factus est tam incohaerens et parum latinus. Scholiis vnus Grammatici latini addita et intermixta postea sunt alia, vnde repugnantiae ortae sunt. Leguntur etiam scholia ad Germanicum in vnoquoque cod. mss. diuersa. Vide praef.

Conatibus Ciceronis et Germanici in vertendis carminibus Arateis successit nouus *Rufi Festi Auieni*, cui praeter fabulas XLII, elegis scriptas, et *Metaphrasin Periegeseos Dionysii Alexandrini* etiam *Metaphrasin Arati* debemus, versibus heroicis conscriptam. Habemus doctissimam de Auieni vita et scriptis commentationem b. *Wernsdorfii*, praemissam editioni periegeseos Auieni, ab hoc curatae in collectione poetarum latinorum minorum, ad quam lectores relegare possum *). Erudite ostendit Wernsdorfius, Auienum patria non Hispanum, quod nonnulli, scriptores praesertim Hispanici, ex Hispaniae et Hispanorum laudibus, ab Auieno passim carminibus suis immixtis et Punicis Himilconis Annalibus, ab eodem citatis, collegerunt, sed Italum fuisse, ex Vulsinienfi ciuitate oriundum. Neque addictus fuit Auienus Christianis sacris, quod iidem contenderunt, eum in versibus quibusdam ad Christianae religionis dogmata allusisse, male sibi persuadentes. Floruit non Diocletiani, sed Marciani demum et Leonis Thracis temporibus, et bis functus est Proconsulis munere in Graecia et Africa. Metaphrasis Arati praestantissimum eius carmen recte existimatur, et videtur etiam postremo loco ab eo elaborata esse. Distinguit se Auienus a Cicerone et Germanico primum maxime eo, quod Aratum fidelius expresserit, quare non solum paraphrasten sed etiam interpretem Arati agere eum Iosephus Scaliger ad Manilium (p. 51.) vere iudicauit. Porro quae Aratus, atque etiam Cicero et Germanicus, leuiter ran-

tum

*) Cf. Fabric. Bibl. latin. lib. III. cap. XI. p. 150. T. III. cJ. Lips. 1774.

tum strinxerunt paucisque verbis adumbrarunt, ea fusius exponuntur et clariori in luce collocantur ab Auieno. Persecutus est idem quasi ex professo fabulas, Arato aut plane intactas, aut non nisi verbo indigitatas. Omnino diligentius explicuit et ditauit materiem, ab Arato et Germanico tractatam. Consuluit ipse quoque scriptores astronomicos et mythicos; diserte enim laudauit Eudoxum, Metonem, Mythen, Panyasin, et Harpalum; adiit praeterea commentatores in Aratum graecos et interpretes eiusdem latinos; petiit adeo nonnulla ad argumenti sui ornatum ex philosophia Pythagorea et Alexandrina, nec non ex religionibus Aegyptiacis. In dictione poetica non comparandus est quidem cum Cicerone aut Germanico; excellit tamen inter poetas latinos seriores puritate et elegantia sermonis. Ceterum minorem fortunae iniuriam experta sunt Auieni, quam Germanici carmina; nam illa non solum integra seruata, sed etiam minus corrupta sunt. Arbitrati sunt viri quidam docti, Auienum metaphrasin suam Arati *Flauiano Myrmecio* inscripsisse; quae tamen opinio ex male intellecta inscriptione operum Auieni in vetustis exemplaribus ortum duxit. In editione Auieni prima (Venet. 1488) textus operum Auieni incipit cum hac epigrapha: *Rufus Festus Auienus V. C. Flauiano Myrmecio V. C. suo salutem* et subiicitur carmen de malis punicis; tum sequitur in eadem pagina: *Rufi Festi Auieni V. C. Arati phaenomenon liber incipit*; patet itaque, epigraphen illam per errorem tantum pro dedicatione metaphraseos Arati habitam esse.

Ceterum quantum Arati carmina a poetis latinis in usum conuersa sunt, plura docent *Virgilii*, *Ouidii*, inprimis *Manilii*, loca, ad verbum fere ex Arato translata. Neque omnino hic praetereundus est *Statius*, poetae pater, de quo *Papinius* filius in *Epiced.* V, 3. *Sylu.* v. 23. *notique modos extendis Arati*; qui igitur versionem Arati poeticam confecisse videtur, quae tamen periit.

E recentioribus exstant latina Arati metaphrasis *Nicolai Aleni*, *Essexiani Angli*, inter eius poemata *Parif.* 1561. 4; *Hugonis Grotii*, qui, seruatis *Cicero-*nis fragmentis, reliqua de suo suppleuit, in syntagmate *Arateorum*: *Eliae Schedii* *Gustrou.* 1631. *Italice* Aratum conuerterunt *Bernardinus Baldus* et *Salvinus*. Vid. praef. ad. Vol. I. Versionis Arati, versibus polonicis conscriptae, notitiam dedit praestantissimus *Groddeck* supra p. 386.

INDEX VERBORVM

IN

ARATI PHAENOMENIS ET DIOSEMEIS.

- * **Α**γαλμα αἶνον 197. 453.
 ἄγαν 46. ἐνιαυτὸν 551.
 ἀγέλη ὀρνίθων 1094. ἀγέλη γερά-
 νων 1075.
 ἀγεληδᾶ 965.
 ἀγεληδὸν 1005.
 ἀγινέειν 23. 38. ἐχθρὸν 356. ἡμαρ
 792.
 ἀγνώσκων 111.
 ἀγνιὰ εὐρύχορος 106.
 ἀδρανής 471.
 ἀεικής 1037.
 ἀείρεσθαι 68.
 ἀέξεσθαι 552.
 Ἀητὸς 315. 522. 591. 691.
 Ἀθηναίη 529.
 ἀθρόος 153.
 αἶγες 1068.
 αἰγιαλὸς 910.
 αἶγλη 80. 139. μαλακὴ 826.
 Αἰγόπερος 284. 286. 292. 316. 501.
 538. 547. 684. 689. 702.
 αἰθερία 532.
 αἰθοψ Ἰδση 697.
 αἰθυσία 296. αἰθυσία δῖται 919.
 αἰθύσσειν 1034.
 αἰνυσθαι 504. 603.
 Vol. II.
- Αἶξ 157. ἱερὴ 163. ὠλενίη 164.
 679. 718.
 αἰπόλος ἀνὴρ 1098.
 ἄλς 299.
 αἰσσειν 926.
 αἰωρεῖσθαι 387. 403.
 ἀκάνθη 366. ἀκανθα πρίνοιο 1122.
 ἀκαχέειν 644.
 ἀκούειν Δορέας 241. κατιόντος
 336.
 ἄκρα νυκτῶν 740.
 Ἀκτὴ. ἀκτὰ εἰνάλιοι 911.
 ἀκτῖνες ἡλίου σχιζόμεναι 829.
 ἄκυλος θαμινὴ 1047.
 ἀλέκτωρ 960.
 ἀλήμων 1101.
 ἀλησις ἡελλίοιο 319.
 Ἀλκυόνη 262.
 ἄλς ἐσπερίη 407. 431. κωφή 922.
 ἀλωεύς 1045.
 ἄλωη 811. τριέλκτος 816. 877.
 ἄλως 941.
 ἀμαλδύνεσθαι 864.
 ἀμαρυγή 676.
 ἀμβλύνεσθαι 787. 1004.
 ἀμβλὺς 785.
 ἀμβολίη 886. 1081.
 (A)

ἀμέ-

INDEX

- ἀμείβεσθαι 748.
 ἀμενηνὰ 883. ἀμενηνὸς 786.
 ἄμητος 1061. 1097.
 ἄμνοι 1106.
 ἀμφήριστος 712.
 ἀμφιέλικτος 378.
 ἀμφιλύκη νύξ 747.
 ἀμφινέμεσθαι 282.
 ἀναβλήδην 1070.
 ἀνακόπτειν νῆα 346.
 ἀναλδής 334. 394.
 ἀναπλήσσειν 1108.
 ἀναρρήσσειν 642.
 ἀνάστερος 228. 349.
 ἀναστρέφειν 1069.
 ἀνατέλλειν 534. 556. 560.
 ἀναφέρεισθαι ὡς 957.
 Ἀνδρομέδη 198. 230. 234. 246.
 354. 434. 629. 647. 705.
 ἀνελίσσεσθαι 694.
 ἄνεμος. ἀνέμοιο θυέλλα 423. ἄνε-
 μοι χειμέριοι 760. ἐσπέριοι 791.
 παντοῖοι 931. ἄκριτοι 931. ἀνέ-
 μοιο κέλευθοι 803.
 ἀνέρπειν 958.
 ἀνέρχεσθαι 178. 307. 538.
 ἀνέφελος 826.
 ἀνέχεσθαι 203.
 ἀνδέρικος 1060.
 ἄνδραξ 985.
 ἀνιάζειν 196. ἀνιᾶσθαι αὐχμῶ 1098.
 ἀνιέναι 333. 539.
 ἄνοδος 536.
 ἄνολβος ἀνὴρ 1073.
 ἀντερύεσθαι 1009.
 ἀντιπέρην 273.
 ἀντιφέρειν 468. 660.
 ἄξων 525.
 ἀπαμείβεσθαι 522.
 ἀπαστρέπτειν 430.
 ἀπείρητος 1045.
 ἀπειθής 259. 270.
 ἀπήορος 396. 895.
 ἀπλανές 461. 467.
 ἀπόβλητος 559.
 ἀπονέεσθαι 1032.
 ἀπόπροσι 353.
 ἀποσκίδνασθαι 735.
 ἀποτείνεσθαι 184. 195. 242.
 ἀποτέμνεσθαι 541.
 ἀπρὶξ 440.
 ἀπρόφατος 424.
 ἀράχνιον λεπτὸν 1033.
 Ἀργῶ 342. 584. Ἰησονίς 345. πο-
 λυτηρὴς 604. 610. 686.
 Ἀρκτοῦρος 405. 407. 609. θανὸς
 745.
 Ἀρκτοφύλαξ 579. 721.
 ἄργες 1104.
 ἀρνευτήρ 656.
 ἄρσις πρώτη, μέσση, πυμάτη
 1055. πολυλήϊος 1058.
 ἀροτήσιος ὥρη 1053.
 ἀροτρεὺς ὠραῖος 1075.
 ἄρῳαντος 868.
 ἄρῳητος 2. 180.
 Ἀρτεμις 637. 644.
 ἄσκεπτος 1134.
 ἀσσύτερος 878.
 ἀστέρης ἀγαυοὶ 470. κομόωντες
 1092.
 ἀστεμφὲς 878.
 ἀστεροῦσθαι 548.
 ἀστραπή 924.
 ἀστράπτειν 933.
 ἀτέλεστα 678.
 αὐγὴ 735.
 αὖεσθαι 1035.
 αὐλὶς ὄψιος 1027.
 αὖξη 1051.
 αὐτονουχὲς 618.
 αὐτοσχεδὸν 901.
 αὐχμὸς 1050.
 ἄφαντος 900.
 ἀφαιρός ἐπισκέψασθαι 227.
 ἀφεγγής 264.
 ἀφρατος 608.
 ἀχήμερος 1121.

VERBORM.

ἀχλὺς 432. 893.

ἀχυρμιός 1097.

ἄωριος 1076.

βάλλειν 596. 822. 830. βάλλε-
σθαι σπέρματα 9. 174.

βάπτειν 651. 858.

βιβαίεσθαι 1074.

βίος 111.

βλῆθρὸς 1089.

βοῖαν. αἰγιαλοὶ βοῶντες 910.

ἐρημαῖοι βοῶντες 1003. κορυ-

φῇ βοῶμεναι οὖρεος 912.

βολή ὀφθαλμοῦ 541.

Βορέας θρηῖξ 355. ὀπωρινὸς 417.

Βορέω ἀνέμου ἵς 427.

Βορέας ἀπαστρέφας 430. κατερ-

χόμενος 480. καθαρὸς 507.

795. 882. 887. 897. 907. 934.

βορρῆιος 893.

βρίθειν 1082.

βροντή 924.

βρωμὸς 1021.

βουβόσιος 1120.

βουκόλοι ἄνδρες 1113.

βουλύσιος ὦρη 825. 1119.

βουλυτὸς 583.

Βωότης 92. 96. 136. κατιῶν 581.

μέγα σῆμα 608.

Γάλα 476. πολιὸν 511.

γαλιναῖος 765. 813.

γαλήνη 814. μαλακή 1010.

γανοῦν 190.

γᾶσσον 971.

γενεᾷ δειλαῇ 946. ποράκων 963.

γενεῇ προτέρῃ 16.

γενεῇθεν 260.

γένειον ἄκρον 88.

γένος χρύσειον 114. 123. ἀργύ-

ρεον 115. χαλκῆον 130. μογε-

ρὸν 179.

γέρανος 1010. γεράνων μακρὰ

στίχες 1031. ἀγέλας γεράνων

1075.

γῆρειον ἀκάνθης λευκῆς 921.

γλαυξ νυκτερίη 999.

γλῖνος 318.

γνῦξ 591.

γυρίνοι 947.

δαιμόνιος 188.

δάκνειν 975.

δεῖγμα μέγα 629.

δείελον 1111.

δινὸς 141.

Δελτωτὸν 235.

Δελφίς 316. 598.

δεξιὸς 6.

δεσμὰ 203. 241. δεσμοὶ οὐραῖοι.
362.

δημότερος. δημοτέρα θειοστή 107.

διακρίνειν ἄστρα 11.

διάκρισις 109.

διαφημίζειν 221.

Δίδυμοι 147. 160. 450. 481. 549

717. 725.

διέρχεσθαι 831.

Δίκη 105. 113. 133.

Δίκτος 33. Δικταῖοι Κούρητες 35.

δινεύειν 83. ἀντία δινεύειν 162.
455.

δῖνος 1067.

δινωτὸς 401.

Διόνυσος 72.

Δίς. ἐν Διὸς εἰλησθαι 224. κεκο-
μισμένος ἐν Διὶ πατρὶ 253. ἐκ
Διὸς ἀσθήρ 259. κρύος ἐκ Διὸς
293. ἐκ Διὸς ὕδωρ 936. Διόθεν
886. Δίς εὐδίαων 899. Δίς πα-
ρηνυσσόμενος 426. cf. Ζεύς.

διστάκω 1004.

δίφρος πενθέριος 252.

διχάδες 737.

διχόμηκ 737. διχόμηκ 78.

διώκεσθαι 226. 339.

διωλενίη 202.

δνόφος 874.

δοκέειν 804.

Δράκων 46. 70. 187.

(A 2)

δύναν

INDEX

- δύναν 534. 553. δύσις 62.
 Δωρίς 658.
 δώτερα δικάων 113.
 θγείραν ἐπὶ ἔργον 6.
 θγκῆσθαι 139. ὀλίγη αἶγλη 367.
 ἄαρ ιστάμενον 514.
 Εἰδωλον 64. 73. 270. τετυγμένον 370.
 εἰλεῖσθαι 46. 53. 224.
 εἰληδὸν 917.
 εἰλίσεσθαι μέλιτος τε καὶ ἔργων 95. 531. 1030.
 εἰνάλιος 911.
 εἰνόδιος 132.
 εἰς ἄνεμον 155.
 εἰσωπὸς 122.
 ἔκπαγλα 1049.
 ἐλαύνειν ὄγμον 749. ἐλάων 91.
 ἐλαφρὸς 81.
 Ἐλίκη 37. 51. 59. 91. 161.
 Ἐλικὼν 216. 218.
 ἔλκεσθαι οὐρανῷ 20. 342. 348. 443.
 ἐμμενὲς 83. 339.
 ἔμπης 81. 117.
 ἐμπίπτειν 153.
 ἐμπλειος Φωνῆς 1006.
 ἐναΐσιμος 420.
 Ἐνγόνασιν 66. 669.
 ἐνθιος 498.
 ἐνισαυτὸς αὐχμηρὸς 1093. πολυ-
 γλαγῆς 1000.
 ἐννυχος 135. 580.
 ἔντερα γαίης μελαίνης 959.
 ἐντροπαὶ θέρους 499.
 ἐξεπιδραμῆν 80.
 ἐξόπιθεν 91.
 ἐπαντέλλειν 341.
 ἐπαφάεσθαι 93.
 ἐπαχλυσάειν 906.
 ἐπείγεσθαι βρωμοῖο 1021. ἐς νο-
 μὸν 1105.
 ἐπέχαιν 176. 244. 504.
 ἐπημοιβὸς 190.
 ἐπιγράφειν αἶγλη 779.
 ἐπιγουνίς 254.
 ἐπιδείματος 118.
 ἐπιδέρεσθαι 751.
 ἐπιδαλῖβαιν 84.
 ἐπικάρπιος 552.
 ἐπιλάμπεσθαι 55. 206.
 ἐπιμαίεσθαι 89. 127.
 ἐπιμαργαίνειν 1123.
 ἐπιμίσγεσθαι 119.
 ἐπινεύειν 794.
 ἐπιξανθῆς 1028.
 ἐπιξίειν γαίαν 650.
 ἐπίοπτος 25.
 ἐπιπλήσταιν 193.
 ἐπιρρήδην 191. 261.
 ἐπιρρήσσειν 292.
 ἐπιρροΐζειν 969.
 ἐπισκιάειν 736.
 ἐπισπέρχειν 107.
 ἐπισχερῶ 243.
 ἐπιτάξ 380.
 ἐπιτείνεσθαι 641.
 ἐπιτεκμαίρεσθαι 142. 229. 456.
 ἐπιτρέχειν 767.
 ἐπιτροχάειν 889.
 ἐπιφημίζειν 442.
 ἐπιχθόνιος 101.
 ἐπιφράζεσθαι 40. 76.
 ἐποικτείνειν 412.
 ἐπόψιος 81. 286.
 ἐπτάποροι 267.
 ἐπωμάδιος 249.
 ἐρείδεσθαι 395. περσέειν 1107.
 ἐρευθῆς 784.
 ἐριθεὺς 1025.
 Ἐριφοί 158. 166. 679. 718.
 Ἐρμείας 269.
 ἐρύκειν Ἄϊδα 299.
 ἐρωδιὸς 913. 972.
 ἐσπέριος ῥόος 858. 302.
 ἔσπερος 779. ἐσπερόθεν 734.
 ἐτέρη 178. 279. 571. 617. 659. 726.

VERBORM.

Ἐτησίῃ κελάδοντες 152.
 ἔτοιμος ἐπιφράσσεσθαι 40. εὐρέ-
 σθαι 236.
 εὐαλδής 217.
 εὐάστερος 237.
 εὐδῖος 784.
 εὐετὺς 1090.
 εὐκηλος 100.
 Εὐρος 435. 933.
 εὐφегγής 518.
 εὐώδης 33.
 ἔχεν τὰ πηδᾶ 155. ἀμφὶς 26. 213.
 μεσσόθι 526. 844.
 ἔχισθαι 362.
 Ζεὺς αἰτίας 265. 275.
 Ζέφυρος 934.
 ζόρος 1015.
 Ζωῖδιος κύκλος 544.
 ζώνη 94. 186. 229. 238.
 ζωννύναι οὐρανὸν 940.
 ἡγηλάζειν 839.
 ἡερέεσθαι 390.
 ἡέριος 349.
 ἡερόεις 276. 317. 385.
 ἡῶν προὔχουσα 949.
 Ἡλέκτρον 262.
 ἥλιος 151. 550. 561. ἡελίου ἕ
 286. ἄλσεις ἡελίοιο 319. ἡελίοιο
 κέλευθος 321. ἥλιος κατερχό-
 μενος 584. ἐκέρτερεν ἰὼν 819.
 κελεύων 775. cf. 749. 753.
 ἡμαρ εὐδῖον 823. ἡματα πάντα
 339. 533. ἡμάτιος 580.
 ἡμιτελής 215.
 Ἡνίοχος 156. 167. 175. 177. 482.
 679. 716.
 ἡπειρος 347. ἡπειρότις 1094.
 Ἡριδανὸς 360.
 ἡσυχον αἰεῖν 1000.
 ἡχῆεις 118. 911.
 ἡχι 61. 231.
 ἡώς ἀλλοίη 751. ἐπερχομένη 827.
 θάλασσα χαλεπή 110. πορφύρει
 296. οἰδαίνουσα 909.

θαλπιάειν 1073.
 θαῦμα 15. 46.
 θέναι 485.
 θέρως φθινὸν 514. θερμότητος 149.
 θεσπίεις ἄνδρες 223.
 θηρίον 84. 442.
 θλίβειν 417.
 θύρη ἀραρυῖα κληῖδι 192.
 θυτήριον 403. 408. 434. 710. δι-
 νωτὸν 440. νότιον 692.
 Ἰασίδης 179.
 Ἰδαῖος 33.
 ἰέναι εἰς ἐν 459. περὶ κύκλον 551.
 εἰς κέρας 800. ἐπὶ μῆλον 849.
 ἱεσθαι 187.
 Ἰησονίς Ἀργῶ 348.
 ἱθὺς. κατ' ἱθὺ 59.
 ἰμείρεσθαι ἐφ' αἵματος 975.
 ἰνδάλλεσθαι 194. 901.
 ἰξὺς 28. ἰξυόθεν 144.
 ἰότης 31.
 ἰοῦλος 957.
 Ἴππος 205. 219. 221. 281. 283.
 627. 693. ἱερὸς 215. Ἴππου
 κρήνη 217.
 Ἴππείη κεφαλὴ 601.
 ἰππούραμος 438.
 ἴρηξ 965.
 Ἴρις διδύμη 940.
 ἰσαίεσθαι 513.
 ἴστασθαι. εἶας ἰστάμενον 514.
 ἴσωπος 79.
 Ἰχθὺς 387. 390. δύνη κατὰ ῥά-
 χην 572. 701.
 Ἰχθύεις 240. 246. 357. ἄκροι 362.
 548. 700. 707.
 ἰχνίον 253.
 καθάπτειν 121. ἡπείροιο 347.
 καθαρὸς 40.
 κακόεργος 131.
 καλὰ φαίνειν 148.
 κάμνον 66. 73.
 καμπὴ 187.
 κάρη 52. λοξὸν 58.

INDEX

- Καρκίνος 147. 446. 491. 495.
 500. 519. 545. 569. 578. 591.
 897. 996. 1136.
 Κασσιόπεια 189. δαλή 654.
 καταβαίνειν 178.
 κατάγειν 302.
 κατάκεισθαι 180.
 καταλείβεσθαι 218.
 καταμελείσθαι 624.
 κατεναντία 102.
 κατεπέγειν 354.
 κατέρχεσθαι 677.
 κατηλυτή 536.
 κατιέναι 336.
 κατωμάδιος 29.
 κατώρυχα 510.
 κέγχρος 1039. κευχρός 986.
 κεδάιεσθαι 159.
 κείειν 1009.
 κεκασμένος 198.
 κεκλήγειν 1004.
 κελαδῆν 152.
 Κελαινῶ 262.
 κελεύειν 775.
 κέλευθος. κέλευθοι ἡλίοιο θερύ-
 ταται 149. θωάταται 225. ἀνέ-
 μοιο 803. μετήγοροι 406. cf. ἡ-
 λιος.
 κενεός 1097.
 Κένταυρος 431. 447. 505. 626.
 661. 663.
 κέντρον αἰθόμενον 402. Σκορπίου
 506. 71.
 κέπφος 916.
 κέρας. ἰέναι ἐς κέρας 800. κέρατα
 732. κεραία ἀμβλεία 785. ὄρ-
 θαι 790. κερὰς 167. 1109.
 κηρός 1029.
 Κῆτος 354. 357. 366. 368. 387.
 390. 398. 630. 647. 720. 726.
 κητεία λοφίη 364. κήτεος οὐρή
 522.
 Κηφείας 179. 183. 310. 631. 649.
 675. Κηφείη χεῖρ 230.
 κικλήσκειν 388.
 κινεῖν χειμῶνας 682.
 κλαγγηδόν 1021.
 κλισμός 251.
 κνέφος 872.
 κοῖλος ὡπεανός 553. 828.
 κοῖτος 1005.
 κολοῖος 963. κολοιοὶ ὑπερόφιοι
 970. ὅψε βοῶντε 1033. Φῦλα
 κολοῖων 1026.
 κολυμβῆν 952.
 κολυμβίς αἰθυσία 296.
 κολώνη 120. κολῶναι νήσου (Χίου)
 642.
 κοινάειν 1092. ἀστέρες κομόωντες
 1092.
 κονίζεσθαι 253.
 κόπτειν 449.
 Κόραξ 120. 449.
 κορέειν Φάεος 582.
 κόρυμβα ἄκρα 686.
 κορύνη στιβαρή 639.
 Κορώνη 345. 950. πολύφωνα πρῶ-
 ζει 1002. ἐννεάγηρα 1022.
 Κοῦρητες Δικταῖοι 35.
 κουρίζειν 32.
 κοῦφος 1109.
 Κυνότουρα 36. 52. 182. 227. 328.
 κρέμασθαι 65.
 κρήνη Ἴκπου κρήνη 217. 221.
 Κρητὴρ 448. 603. ἐλαφρὺς 519.
 Κριός 225. 238. 357. 515. 549.
 709. 713. 1106.
 Κρόνος 35.
 κρόταφος 56.
 κρώζειν 953. 961. 968.
 κυάνεος 330.
 κυδοιμός 109.
 κυέειν 1051.
 κύκλος ἡλίου 813. κοῖλος 828.
 πολὺς 847. πλάγιος 532.
 ζωίδιος 544. δυωδεκάς 555. κύκλα
 ἐννεακαίδεκα Φαινοῦ ἡλίοιο
 753.

κυλίν-

VERBORM.

κυλίνδεσθαι 63. 197.
 κυμαίνειν. νέφος κυμαίνον 416.
 Κύων 327. 342. 352. 603. 676.
 κύων αἰθόμενος 595. θρασὺς
 755.
 Λαγώς 338. γλαυκὸς 369. 384.
 503. χαροπὸς 594. 678.
 λαίλαψ 760.
 λαῖψος 424.
 λακύν 972.
 λακέρυζα 949.
 λάμπεσθαι 986.
 λεπτός 80. 166.
 λευγάλεος 108.
 Λέων 148. 151. 446. 491. 543.
 λήγαν 713.
 λιγαίνεσθαι 1007.
 λίθαξ 1118.
 λιτός 894.
 λοφίη πητιάη 364.
 λύκος 1124.
 Λύρη 269. κυλληναίη 597. 615.
 Έρμαή 674.
 λύχνος 976. 978. 1034.
 Μαῖα 263.
 μαίεσθαι 168.
 μακέλη 8.
 μαραινέσθαι 814. 1000. 1034.
 μαρμαίρειν 980.
 μάχαιρα εἰνυδία 131.
 μέδεσθαι κοίτοις 1005.
 μειότερος 43.
 μείρεσθαι γονάτων 657.
 μελαίνεσθαι 804. μελανεῖν 836.
 μέλισσα 1029.
 μεταβλέπειν 186.
 μετάθροα 1004.
 μετανάστης 457.
 μετασκαίρειν 282.
 μετάφρενον (Centauri) 509.
 μετήορος 573. μετήορον κεράων 794.
 μετοπωρινόν 1064.
 μέτωπον 173.
 μετανίσσεσθαι 21.

Μερόπη 262.
 μετένειν 340.
 μέσος 82. 147. μέσοςθι 231.
 μεσσομέν 317.
 μηκύνειν 253. μηκύνεσθαι 920.
 μήλα θήλεια 1068.
 μὴν ἀεζόμενος 735. εἴφεστώς 782.
 ἀποιχόμενος 810.
 μίσγεσθαι 62.
 μογερός. μογεροὶ ναῦται 419.
 μογέειν 63.
 μοῖρα δυοκαίδεκα 740.
 μονόλυκος 1124.
 μοννάξ 119. 194.
 μύες τετριγότες 1132. ἡμέριος
 1139.
 μυῖα 975.
 μυκηθμός 1118.
 μύκης 976.
 μύξα 976. 1040.
 μύριος 47.
 μύρμηξ 955.
 ναῦται μογεροὶ 419.
 ναυτίλος ἀνῆς 935.
 νέεσθαι 407.
 νεῖατα γαίης 596.
 νεῖκος 108.
 νεϊόθι 89.
 νεύειν 58.
 νευστάζειν 739.
 νεφέλη πεπιεσμένη 1014.
 νήκουστος 173.
 νηνεμία 1033.
 νῆσσι ἀγριάδες 918. οἰκουροὶ 970.
 νησαῖοι ὄρνιθες 982.
 νήχεσθαι 61.
 νιφετός 1038.
 νομῆς 1104.
 νομός 1027. κηροῖο 1029.
 Νότης 321. 356. 386. 403. 418.
 429. 435. 508. 630. 787. 795.
 882. 887. 897. 907. 933. Νό-
 τος ἀντιόων 501. νότιος 388.
 νύκτερον 1023.

INDEX

- νύξ ἀμφιλύκη 747. ἀστερίη 695. ἀρ-
 χαιή 408. παθαρή 323. 469.
 ἰαῦσα 453. 583. οὐρανίη 470.
 παμμήνις 189. γαληναίη 765.
 σκοτίη 977. πυμάτη 304.
 νωθής 228.
 νωχελής 391.
 ξηρή 913.
 ξυνὸς ἀστήρ 206.
 ὄγμος 749.
 οἰδαίνειν 909.
 οἰόθεν 55.
 οἶσσεσθαι 1006.
 Ὀϊστός 311. εὐποίητος 598. πτε-
 ρύας 691.
 ὀκλάζειν 67.
 ὀκλάξ 517.
 ὀλίγος 42. 87. 115. 195. 264.
 299. 733.
 ὀλολύγων ἐρημαίη 948.
 ὀμηγερέης 379.
 ὀμηλυσίη 178.
 ὀμιλαδὸν 1078.
 ὀμίχλη 997.
 ὄνειαρ 15. μυρίον 761.
 ὄνοι 898. ὄνος νότιος 906.
 ὀπλὰ ἵππιοι 487.
 ὀποσταῖος 739.
 ὀππῆμος 568.
 ὀπώρη βρίθουσα 1082.
 ὀρθρινὸν 948.
 ὄρμος 346.
 Ὀρνις 273. 275. 312. 599. 628.
 691. πτερὰ πρῶτα Ὀρνίθως 599.
 ἀγέλη ὀρνίθων 1094. ὀρνίθες λιμ-
 ναῖαι ἢ εἰνάλια 942. ὀρνίθεος
 274.
 ὀρχηθμός 1133.
 ὀρχίλος 1025.
 ὀσφραίνεσθαι 955.
 ὀτλέειν 428.
 οὐρανὸς κεκασμένος εὐρέι κύκλῳ
 474.
 οὐρὴ νεάτη 49. 184. ἄρη 50. 59.
 κήτεος 502.
 οὐριος 279.
 Ὀφιοῦχος 75. 76. 83. μογερός
 577. 665. 667. 724. Ὀφιοῦχοι
 ὄμοι 428. γούνα Ὀφιοῦχεα 521.
 Ὀφίς 82. 86. 578. 665. πολιτα-
 ρής 668.
 ὀχέεσθαι 1070.
 ὀχεὺς 193.
 ὀχή 1069.
 ὄψιος 1027.
 παίζειν 1107.
 παλιμπετές 1032.
 παλίνωρος 54.
 παλίνωρος 452.
 παλιρρόδιος 347. 1003.
 Πανόπη 658.
 παμμήνις νύξ 189.
 πανσυδὴ 649.
 πῆππος 921.
 παπταίνειν 128.
 παρὰ θηήσεσθαι 224.
 παραβλήδην 535.
 παραβλίβεσθαι 993.
 παρακλίνεσθαι 281.
 παραμύβεσθαι 537.
 παρατέμνεσθαι 543.
 παρατρέπειν 427.
 παρατρέχειν 275.
 παρβυλάδην 318. 525.
 παρήλια 881.
 παριορίαι ποταμοὶ 600.
 Παρθένος 97. 1361 491. 546. ἀν-
 τέλλουσα 597. 606.
 παριέναι 608.
 παροίτερος 306.
 πειραίνειν 24. πείρατα δεξιὰ 280.
 πέλαειν 74.
 πέλαγος πεπταμένον 288.
 πέλωρον 57. πέλωρ 205.
 περάτη 821.
 περιαγή 688.
 περιβάλλεσθαι 525.

VERBORM.

περιβρίθαι 1049.
 περιγνάμπτειν 790.
 περιδοιδιέναι 1096.
 περιδνοφέεσθαι 876.
 περιηγής 401.
 περιηῖσθαι 337.
 περικλίνεσθαι 88.
 περικλίζεσθαι 287.
 περιλιχμάειν 1115.
 περιμεμφής 109.
 περιμήκετος 250.
 περιπλεως μυκηθμοῦ 1118.
 περισκέπτειν 199.
 περίσκεπτος 213.
 περισπύδειν 1122.
 περιστέλλειν νῆα 766.
 περιστρέφειν 43. 567.
 περισφαιρηδόν 351.
 περιτέλλειν 828. περιτέλλεσθαι
 215. 330. 693.
 περιτέμνειν 50.
 περιτροχάειν 815.
 περιτρομέειν 861.
 Περσεύς 249. 484. 685. 687. 711.
 πέτηλον 271.
 πεφυλαγμένος ἀνὴρ 762.
 πηδάλιον 351. 368.
 πείξεσθαι 416. πεπεισμένη νεφέλη
 1014.
 πίσυρος 39.
 πιφαύσκαι 411.
 πλαταμών 993.
 Πληιάδες 255. 1065. 1085.
 πλόος ὥριος 154.
 πνευμάτιος 785.
 πῶα 1089.
 ποικίλος 328. ποικίλλειν 1001. ποι-
 κίλλεσθαι 822.
 πόκος 939.
 πόλοι 24.
 πολλός 41. 87. 165. 188. 255. 316.
 643.
 πολυγλαγής 1100.
 πολύκλαυστος 360.

πολυλήϊος 1058.
 πολυρρόδιος· πολυρρόδοι ἄνθρω-
 ποι 412.
 πολὺς κύκλος 847.
 πολίσκεπτος Βοώτης 136.
 πολυτελής Ἀργῶ 604. cf. Ὀφεις.
 πομφόλυξ 980.
 πονεῖσθαι 82.
 πόντος εὐρύς 152.
 πορὶς 1120.
 Ποσειδάων 756.
 Ποταμός 358. πολύκλαυστος 360.
 589. 600. 728. παρηγορία ποτα-
 μοῦ 634.
 πισιδέγμενος ἀνὴρ 1090.
 πότης· πότνια λαῶν 112.
 πρῖνοι καταχθές 1044. 1047.
 προβολαὶ Νότοιο 239.
 προκλίνεσθαι 188.
 Προκύων 450. 595. 690.
 πρόσωπον πᾶν 737.
 Προτρογητής 138.
 προφερέστερος 177. 240. 325.
 πρυμνόειν 343. πρυμνήειν 348.
 πυγούσιος 896.
 πύγνυθαι 1038.
 πυρίβητος. 983.
 πυριλαμπής 1040.
 ραθάμιγξ 889.
 ῥήγνυθαι 814. 817.
 ῥύος ἐσπέριος 858.
 ῥυμός 927.
 ῥίτωρ τόξου 301. 621.
 σαρῖαι 332.
 Σάριος 333. 340.
 σελήνη διχόμητις 78. νεόμην 471.
 ὀλίγη κεράεσσι 733. 778. διχῶν-
 σα 733. ἀεξομένη 781. 800. λε-
 πτή καθαρή τε 783.
 σῆμα 10. 71. 170. τετυγμένον 233.
 ἐνάλιον χειμῶνος 410. 461. 760.
 σημαίνειν δεξιὰ 6. 267. εἶδα 381.
 ἐναίσημα 420. τετυγμένα 757.
 Σιδόνιοι 44.

INDEX

- σκαρθμός 281.
 σκέπας 1126.
 σκέπτεσθαι ἀστέρας εἰς ἐνιαυτὸν 11.
 σχιάειν 600.
 σκίλλη 1060. 1063.
 σκοπιή 833. 883.
 σκιρτάειν 1133.
 σκολιὸς Δράκων 70. 187.
 Σκορπίος 85. ἀντέλλων 304. 307.
 403. 438. Σκορπίου κέντρον 506.
 621. 643. 646. 667.
 σκυθρὸς 1120.
 σκώληξ 958.
 σπείρη 47. 89. αὐχενίη 698.
 σπίζειν 1024. ἡῶα σπίζων 1024.
 σπινθήρ 984.
 σπίνος 1024.
 σποδιή 985. 1035.
 σποράδην 389.
 στάθμη ἴση 184.
 σταλαγμοὶ διὸς 966.
 σταλάειν 962.
 στάχυς 97.
 στεροπαί 973.
 Στερόπη 263.
 Στέφανος 71. 74. 88. 572. κατερ-
 χόμενος 574. 625. 660.
 στηρίζειν 10. 230. 274. 351. 500.
 στίχες μακρῇ γεράνων 1031.
 στιχοῦν 191.
 στροφάλιγξ 43.
 στροφᾶς 1032.
 σύες θήλειαι 1068.
 συμφέρεσθαι 293. συμφορέεσθαι
 363.
 συνανέρχεσθαι 561.
 συνασταχύειν 1050.
 σύνδεσμος ὑπουράνιος 245.
 συνέρχεσθαι 151.
 συνιέναι ἡλίῳ 682.
 σφηκόω 526.
 σφῆξ 1064.
 σχῖνος 1045. τριπλόα πύει 1051.
 λοχαίη 1057. 1062,
 τανύην δρόμον 1002. τάνυσθαι 68.
 251. 284. 557. 839. 863.
 Ταῦρος 167. 174. 177. 515. 549.
 713. 718.
 τείνειν 280. 361.
 τεκμαίρειν αἰοιδὴν 18. 38.
 τελέθειν 79.
 τέλλεσθαι 285. 382.
 τέμνειν 404. 502. 528.
 τετυγμένα 12.
 τέφρα 1037.
 τῆ 61. 80. 343.
 τῆμος 152. 292.
 Τῆυγέτη 263.
 τιθῆ ὄρνιθες 960.
 τιδάσσεσθαι πτερύγεσσι 919.
 τιτύσκαιν 418.
 τομή Ταύροιο 322.
 Τοξευτής 306. 400. 506. 556. 673.
 685.
 Τόξον 301. 506. 664. 665. 673.
 τραφερός 1027.
 τριέλκιντος 816.
 τρίζειν 1132.
 τρίπους 983.
 τριχθᾶ 1060.
 τροπικοὶ 528.
 τροχάειν 27. 227.
 τροχαλὸν περιγληνὲς 476. τροχ-
 λῆιον κυλινδόμενον 530.
 τρύζειν 948.
 τυποῦν 171.
 Ὑάδες 173.
 ὑδέεσθαι 267.
 Ὑδρῆ 444. αἰθομένη 519. 594.
 602. 611. 661. ἱερὸς 692. αἰ-
 θοψ. 697.
 Ὑδροχόος 283. 389. 392. 398.
 502. 548. 693.
 Ὑδωρ 399.
 ὕδωρ pluuiā) 787. 836. 839. ἡμε-
 ρινὸν 851. 873. 904. ἐκ Διὸς
 936.
 ὑετὸς 804. 831.

VERBORM.

- υπαύχενον ὀρνίθειον 487. 524.
 υπεραίρεσθαι 1060.
 υπερευθής 867.
 υπεύδιος 827. 990. 1003.
 υπέρτατα γαίης 498.
 υπήβρυχα 425.
 υποδείλος 8:6.
 υποδραμεῖν 542.
 υποκείσθαι 194.
 υποκλίνεσθαι 322.
 υποκύπτειν 950.
 υπολευκαίνεισθαι 927.
 υποσκέπτεισθαι 96.
 υποστρέφεισθαι 73.
 υποτρέχειν 1015.
 υπότροπος 1009.
 υπουράνιος 134. 245.
 υποφαίνεσθαι 140.
 υποφῆται Διὸς 164.
 ὑπτιάειν 789. 795.
 ὑπωμαῖος 144. 1115.
 ὑψοῦεν 26.
 φαίνειν 148.
 φαίνεσθαι 135. 166. 189. 327. 328.
 φάτις ἤλυθεν 157.
 Φάτιη 892. 898. 905. 996.
 φέρβειν 114.
 φῆς 664.
 φθίγγεσθαι 966.
 φθαρίζεσθαι 961.
 φθίνειν. θέρος φθίνον 514.
 φλόξ ἡσύχια 999.
 φλόος 1008.
 φοίνικες 39.
 φοινίσσεσθαι 798. 887. .
 φορυτός 1123.
 Φώς ἀμνηνούν 786.
 φράζεσθαι 374.
 φρήν. ἀπὸ φρενὸς εἶναι 411.
 φρουρός 326.
 φύλα κολοιῶν 963. 1026.
 φυλάττεισθαι 48.
 φυλλιάειν 334.
 φυταλιά 334.
 Φωνή βαρεία δισσάκεις 968. ἔμπλοοι
 Φωνῆς 1006.
 Φῶς. φάεα 90.
 χαδεῖν 697.
 χαλάζει 1041.
 χαλεπὸς 879.
 χαροπὸς 394.
 χατῆειν σκέπαος 1126.
 χείμων συναγεγρόμενος 793. κα-
 μωνόθεν 995.
 χελιδὼν 944.
 χέλυς 268.
 χερσαῖα 919.
 Χηλὴ 89. 232. 438. 521. 546.
 607. 612. 619. 626.
 χῆν 1021.
 χθαμαλὸς 992.
 Χίος 638.
 χιῶν πολλή 1088.
 χρέος. κατὰ χρέος 343.
 χύσις ὑλίγη ὕδατος 393.
 χύσθαι 320.
 χύτρη 983.
 ψοφείν 962.
 ὠκεανός. ὕδωρ ὠκεανοῦ 537. ποι-
 λος 553. κέρατα ὠκεανοῦ 566.
 εὐρύχοος 635. ἡῶος 675.
 ὠλενίη αἰξ 164.
 ὦμοι Ὀφίουχες 488.
 ὦραι ἐπικάρπιοι 552.
 ὠραῖος ἀροτρεὺς 1075.
 ὠρη βουλύσιος 825. 1119. ἐσπερίη
 1002 ἀροτήσιος 1053.
 ὠριος πλύος 154.
 ὠριον 1076.
 Ὠρίων 232. 323. 338. 361. 588.
 636. 646. 677. ἀθρόος 310.
 ἔσχατος 754. εὐφεγγής 518.
 ὠρύεσθαι 1124.
 ὠχράειν 851.

I N D E X.

LATINITATIS POETICAE

IN

CICERONIS, GERMANICI CAESARIS,

ET

R. FESTI AVIENI ARATEIS.

Litera C. designantur *Ciceronis* Phaenomenorum fragmenta; literis C. P. eiusdem Prognosticorum fragmenta; *romano* numero *fragmentorum*, *arabico* numerus *versuum*; litera G. *Germanici* Aratea Phaenomena; literis G. P. *eiusdem* Prognostica; litera F. *Festi Avieni* Phaenomena; literis F. P. *eiusdem* Prognostica.

Abruptum flumen G. 48.
 absurdus sonus C. P. IV, 3.
 acerba laborum F. 189.
 incredula C. P. IV, 5.
 Actaea statio F. P. 69.
 actor agendorum F. 20.
 admisceri in vna parte C. IX, 2.
 adytum Parnasseum F. 71.
 aequare diuortia lucis G. 8.
 aequor occiduum F. 753.
 aestuare. ignis aestuat mento F. 155.
 aetheriae aurae G. 520.
 aethra rutila F. 442.

aeuum geminum F. 27.
 agere sidera G. 358.
 agmina monstri F. 144.
 Ales nuncius summi Iouis C. XXXII, 294. pennis stellantibus G. 597.
 ales cursus. v. *cursus*. *Sonipes*.
 Altum (pro mari). Eoum F. 914.
 alumnus gratus G. 167. alumnae aquai dulcis C. P. IV, 1.
 amictus tenebrosi noctis F. 35.
 amor proprius F. 20.
 amputare F. 985.

L A T I N I T A T I S.

anas latipes F. P. 358.

Andromeda requirens epulas
horribiles C. XXXII, 414.

anima. flos et flamma animae
F. 12.

antra docta F. 491.

Aones agri F. 66.

aplustria C. XXII, 1. Argoae pup-
pis. G. 344. Speciosa aplu-
stria sacrae puppis G. 484.
611.

aptus nodis caelestibus C. XXXII,
243.

Aquila. vis magna Aquilae C.
XXXII, 372.

Aquilo. eius alae horrifonae C.
XXXII, 13. aurae clarifonae
86. 280. Aquilones infani
F. 116. Threicii reperunt
fabra F. 401. alta. Aquilo-
nis F. 995.

arbor ratis Argoae G. 613.

ardere. maturis aristis ardet ma-
nus G. 96. ardere Phoebeis
in armis G. 548.

ardor mapet humeris integer
G. 76. evanuit G. 385.

Argaeus gurgis C. XXXII, 423.

Argo conuersa C. XXXII, 133.

armamenta navis C. XXXII,
197.

ars Palladia G. 513.

artus aetherei F. 45.

ascendere (de stellis) G. 184.
316.

assutae frondes G. 337.

astra liquida G. 366. materna
554. astrorum custos C.
XXXII, 162.

Athos G. 574.

auersus. ratis auersa G. 347.

auritus Lepus G. 340.

aurora humida, praenuntia so-
lis C. XXXII, 65.

Auster. flamen Austri C. XXXII,

10 pulstat aequor 66. Spi-
ritus summi Austri 101. 184.

Auster rapidus G. 292. Au-
stri infani 326. glaciales 478.

australia fabra F. 824.

axis Phoebis violentior G. 149.

vmbrifer F. 62. Lycaonius
F. 952.

Bootes larga cum luce C. XXXII,
394.

brevis Cynosura G. 46. Cassie-
peia G. 194. brevis lux. G.
289.

Bruma cana comas F. 613.

caecum carmen F. 927.

caelum. culmina caeli C. XXXII,

113. cauernae caeli XXXII,

252. lumina caeli XXXII,

390. 405. caelum trahit side-
ra G. 18. caelum pium G.

270. inclinatio caeli F. 30.

Caerula C. XXXII, 142 vada

G. 153. freta G. 310.

calere. Mars calet F. 372.

Calpetanus gurgis F. P. 296.

Camoenae F. 72. carmoenalis

Hippocrene F. 496.

camuri protractus F. 429.

Cancer aestifer C. XXXII, 320.

Canis rutilus G. 341.

carbasa dare ponto F. 69.

carmen caecum F. 927.

Cassiepeia lacrymoso requirens

gnatam C. XXXII, 442.

castus luminis C. XXXII, 369.

cate C. XXXII, 304.

cauda spinifera C. XXXII, 178

nouissima G. 59.

cauri F. P. 148.

Cecropii agri F. 66.

cedete. signa cedunt C. XXXII,

336. 351.

Cephei coniux et domus G. 184.

Ceres

INDEX

- Ceres succisa** F. 398.
ceruix. a tereti ceruice reflexum
 C. VIII, 5. **ceruix languida**
 G. 337.
Chelae corpore obscuro C.
 XXXII, 393.
Chius defixa in Aegaco gurgite
 C. XXXII, 423 **pacata** G.
 645.
chorus anni pulcher F. 37.
circumflectere ignes F. 55.
Circus candens lacteus C. XXXII,
 248.
cirrho ampla patescit F. 75.
clamare. ortus clamati G. 291.
clarare C. XXXII, 6. 107. **nota**
figura C. XXXII, 166. **prim-**
ordia aestatis C. XXXII, 39.
clinatus C. XXXII, 53. 86.
Colchis perfida G. 529.
collucere clarum C. XXXII, 208.
coma flammea F. 81.
commendare corpora terris C.
 XXXII, 435.
condere ora fulgentia G. 43.
conficere sinus C. VII, 3.
contorquere currum C. XXXII,
 61.
conuertere curriculum C. XXXII,
 264. **sidera** 365. **conuertere or-**
be C. VI, 5. **conuersa pup-**
pis XXXII, 127. **Argo** 133.
Fides 42.
conuexa Deorum F. 54.
conuifere (de stellis exorienti-
 bus) C. XXXII, 352.
Corona delapsa C. XXXII, 351.
stellis distincta 353.
corpus pennatum C. XXXII, 54.
setiferum 59. **obliquum** 102.
rabidum 110. **squamosum**
 143. **plumatum** 220. **clina-**
tum 259. **anhelare frigus de**
corpore 58.
corpora (pro corpus) C. XXXII,
 435.
Crater tortus G. 426.
cedere ratem ventis, semina
terris G. 14. **opus arcanis**
Musis G. 441.
crepula vox F. 325.
Cressia tellus G. 32.
Cretaeus maritus G. 534.
culmen orbis transuersum C.
 XXXII, 307. **culmina caeli**
 113.
currus Phoebei G. 621.
curfus interior C. VI, 5. **legi-**
timus C. XXXII, 225. **ales** G.
 130.
custos astrorum C. XXXII, 162.
custodia infcia somni F. 181.
dare carbasa ponto F. 69.
declinare oculos F. 171.
declinis G. 31. v. **not.**
decliuus G. 31. 61. **ordo** 325.
polus F. 62.
decocti flores F. 738.
deducere carmen G. 1.
deferre sidera C. XXXII, 371.
defluere. **via defluit** F. 912.
Dei infociabiles F. 31.
Delphini virides F. 309.
densus. **stella longe densa** C.
 XXXII, 9. **signa densa** 241.
depellere. **depulius lumine su-**
pero C. XXXII, 374. 379.
depulsa sagitta 382.
defecare G. 483.
destituere vitus G. 216.
detergere sidera C. XXXII, 246.
Deucalioncus ortus F. 218.
dextra mendax G. 36.
diductus passus G. 187.
dignare C. XXXII, 34.
Dis niger F. 95.
disiicere sidera F. 610.

distin-

LATINITATIS.

distinguere formas C. XXXII, 161. cursus 265. distinctus stellis C. VI, 1.

distincta stellis Corona C. XXXII, 353.

diuersi pedes C. XXXII, 24.

diuidere mentem G. 77. aequali spatio noctemque diemque 493.

diuites vndae G. 235.

diuortia summi mundi G. 231. gemina alternae metae F. 168.

donare nomine C. XXXII, 212. caelo G. 33. polo F. 443.

Draco toruus C. VII, 2.

dux nocturna C. VI, 1.

ebrius. stella ebria flammanti rubore F. 272. ebria lana veneno F. 347.

edere principium tempestatibus F. P. 60.

educere ortus flammigeros F. 126.

efferre se in culmina caeli C. XXXII, 114. supero lumine 350. magnis lucibus 434. 461. efferre radiatos ignes G. 492.

elapsus de terra C. XXXII, 25.

ensis vefanus G. 111.

epulae horribiles C. XXXII, 414. nitentes Oenopionis 426.

Equus. vis Equi C. XXXII, 57.

Erebus F. 30. 214.

errare. Orion errat. C. XXXII, 367.

Est (pro licet) G. 233.

euoluere cursus C. XXXII, 234.

exaequare spatium lucis cum tempore noctis C. XXXII, 228.

existere. existit clara Sagitta C. XXXII, 471.

explicare orbes G. 54.

falcati morsus F. 1188.

falli. vestigia falluntur G. P. I, 17.

Fides clara Cyllenia C. XXXII, 381. conuersa C. XXXII, 42.

findere aethera G. 253.

flamen Austri C. XXXII, 10. vitale 117. flabra australia F. 824.

flamma tremula C. XX, 3. animae F. 12.

flexile signum G. 676.

flos animae F. 12.

fluctus cani C. XXXII, 71.

fluentum (pro mari) F. 872.

fluitantia rerum F. 23.

Flumen abruptum G. 48.

focae F. 666.

freta caerulea G. 310.

frigus tremulum C. XXXII, 67.

frondes assutae G. 337.

frugipari vultus F. 1054.

fulgor duplex C. VIII, 2. eximius C. XI. medius G. 279.

fulix raua C. P. III, 7.

Fulmen trifulcum F. 220.

Gargaron G. 575.

gaudere sidere G. 222. pendere G. 264.

geminare. aestas geminatur G. 150.

geminum aeuum F. 27.

guttur tremulum C. P. III, 9.

Haemus candidus G. 574.

haurire fontes pedis ictibus G. 219.

Helicon inspirat se ab antris F. 76. Aonius F. 489.

hiare lucra F. 668.

hiems surgit ponto G. 268.

honor

INDEX

- honor. feruntur stellae sine honore G. 145. 210. honorem infundere. rebus F. 43. honor flammarum F. 151.
- horrificus ictus C. XXXII, 122.
- hospitus infans Aquilonibus F. 116.
- Hydra foecunda G. 538.
- Hyperion. orbis Hyperionis C. P. I, 2. Hyperionios Nepa F. 55.
- Iacere ore querelas C. P. IV, 6. ignem exiguum C. XXIV, 2. mediocre lumen C. XXXII, 51. iacitur ardor C. XXXII, 112. iacimus radios de lumine nostro C. XXXII, 313. iactare radios C. XXXII, 458.
- ignis exiguus C. XXIV, 2. fedet mento G. 57. ignes inoccidui G. 64.
- ignis contemtior G. 333. iustus F. 512.
- ignotus. Arcti ignotae fluctibus G. 63.
- imago rudis G. 216.
- immodicum astrum F. 729.
- incendia aeriae flammae F. 152. 221. 253. 354. Idacae Troiae F. 585.
- incentor carminis F. 1. not.
- inceptor carminis F. 1.
- inclinatus ad flamen Austri C. XXXII, 10. inclinatio caeli F. 30.
- indignatio ponti F. P. 65.
- indigus sidereae facis F. 252.
- ignis iusti F. 512.
- inhospita aequora F. 314.
- innocuus. vngues innocui G. 317.
- inocciduus. ignes inoccidui G. 64.
- infans. Austri infans G. 326.
- infantum profundum F. 315.
- insaturatus odiss F. 183.
- inscius casus nocturni F. 115.
- inscia somni custodia F. 181.
- inscius salis piscosi F. 368. inscia nervi sagitta F. 690. inscia domini 691.
- insequi C. XXXII, 355.
- insignia caeli C. II, 2.
- infociabilis. Dei infociabiles F. 31.
- interlucere G. 282.
- inuifere lumina caeli C. XXXII, 405.
- ire in astra F. 3.
- labi C. III, 1.
- labor. acerba laborum F. 189.
- Lacteus circus C. XXXII, 249.
- orbis 286. Lac candens F. 942.
- lacunae caecae C. XXXII, 428.
- languere. honos languet G. 75.
- languens astrum G. 343. languida ceruix G. 337.
- latefcere. Equus latefcit C. XXXII, 385.
- Lariae musae G. 15.
- latipes anas F. P. 358.
- Ledaei iuvenes G. 537.
- legere vicina Boreae G. 357.
- lentiscus C. P. V, 2.
- Leo. vis torua Leonis C. XXXII, 321. 370.
- Lepus leuipes C. XXXII, 120.
- auritus G. 340.
- librare vestigia F. 119.
- ligare Diuos G. 179.
- limina superum C. XXXII, 185.
- liquidus splendor G. 42. astra liquida G. 366.
- lumen paruum C. XXXII, 164.
- solis autumnale. vernum 287.
- superum 350. 374. lactum 458.

L A T I N I T A T I S.

458. lumina Aurigae 464.
lumen pro oculo 313.
Luna pernox G. 193. officit sideribus G. 229. Lunae octonae lūces F. P. 22. nitescit pleno in orbe F. 514.
lustrare luce caecas lacunas C. XXXII, 428.
lux supera C. XXXII, 364.
459. luces clarae 50. 367.
lux brevis G. 289. pigra F. 659. luciparens nox F. 854.
Lyaee viticomus F. 70.
Lycaoniae vrsae F. 118. choreae F. 143.
lympha tenuis G. 152.
machina mundi F. 562 caeli 906.
mandare semina terris C. XXXII, 41.
manus patulae G. 186.
margo summae noctis F. 697.
marmor (pro mari) occiduum F. 644. 1128. F. P. 149.
medicator F. 216.
medicina audax E. 222.
meditari pluuias G. P. II, 75.
medius fulgor G. 279.
mendax dextra G. 36.
mensis fenescens F. P. 16.
Mercurialis Lyra G. 277.
mergi vnda (de stellis) C. XXXII, 381. F. 668.
metiri orbes C. XXXII, 231.
micare sublime G. 27.
ministeria pigra G. 293.
miserabile sidus G. 626.
missor sagittae C. XXXII, 84.
mittere inuentum longos in annos F. P. 47.
modulamen celsum F. 9.
Moerens C. IX, 3.
moles primigenia F. 13 not.
- mons officiens signis C. XXXII, 344.
morbi soluentes corpora G. 472.
mordere mutua consortia F. 935. morsus falcati F. 1188.
mulcere aethera C. XXXII, 88.
flamine vitali 117.
multus F. 451.
mundus summus G. 231. primigenius F. 13. reparabilis F. 914.
murmur minitans C. XXXII, 71.
Musae Latiae G. 15.
Myrtoae vndae G. 158.
mystica rupes F. 491.
Natura festina F. 50. inuida veri F. 1288.
negari F. 487.
Nepa. vis magna Nepai C. XXXII, 324. 419. Nepa Hyperionis F. 55.
Neptunia prata C. XXXII, 128.
Nereus inimicus G. 406. Nereides almae C. XXXII, 446.
nescius. signa nescia falsis F. 114.
nigrescere (pro occidere) G. 608.
notialia nubila F. 551.
Notus. ima Noti F. 995.
nouissima cauda G. 59.
Nox aeterno curriculo inuisens C. XXXII, 189. tranans spatium caecis umbris 338.
hiberna 64. atra G. 290. infesta G. 508. suprema G. 309. madida F. 58. tetra F. 452. picea F. 673. caerulea tegmina noctis F. 675. margo summae noctis F. 697.
amictus tenebrosi noctis F. 35. nox. luciparens F. 854.

INDEX

- numerus celsi modulaminis
 F. 9.
 Numen. Numina. G. 16. 164.
 obitus (stellarum) C. IX, 2.
 obstipus. obstipum caput C.
 VIII, 5 not.
 obtegi (de sideribus pro occidi)
 obregitur depulsa Sagitta C.
 XXXII, 382.
 obtutus agiles F. 1039.
 obuertere nauem C. XXXII,
 132.
 occidere in freta G. 342.
 occiduus Phoebus F. 322. oc-
 ciduum aequor F. 439. 753.
 marmor F. 644.
 Oceanus sonorus F. 417.
 oculi truces C. VIII, 3.
 Oenopion C. XXXII, 426.
 officere Hyperionio orbi C. P.
 I, 2. de Luna G. 229. cf.
Luna, Mons.
 Olympus superis agiratus G.
 575.
 opacus. tenebrae opacae C.
 XXXII, 450.
 orbis. orbe breui conuerti C.
 VI, 9. signifer C. XXXII,
 318. lacteus 286. orbis caeli
 conuexus C. XXXII, 314.
 orbita solis F. 650.
 Orion fugiens C. XXXII, 435.
 ortus (stellarum) C. IX, 2.
 Deucalionaeus F. 218. flam-
 miger F. 126.
 os coruscum C. XXXII, 96.
 palans error F. 63.
 Pallas doctissima C. XXXII, 302.
 Palladia ars G. 513.
 palma panfa suppliciter G. 68.
 Parnasseus Phoebus F. 620.
 Parnasseum adytum F. 71.
 pars. in vna parte admisceri C.
 IX, 2. caeli in parte re-
 sedit C. XVIII.
 partes nocturnae C. XXXII, 284.
 passus diductus G. 187.
 pastor mundi F. 21.
 patefieri (de terra) C. XXXII,
 370.
 pater primus F. 5 sq. aevi ge-
 mini F. 27.
 patrator proprii amoris F. 20.
 patulae manus G. 186.
 pax pelagi G. 401.
 pedes diuersi G. XXXII, 24.
 pellere. vis magna Aquilae pel-
 litur C. XXXII, 372 pelle-
 re lumine C. XXXII, 467.
 Penates puri sine crimine G.
 108.
 pendere. pendens manus in ver-
 bera F. 191. pendere infano
 profundo F. 315.
 penna. pennae geminae C. XXXII,
 68 tremebundae 88 penna-
 tum corpus C. XXXII, 54.
 penna lata G. 279. pennae
 stellantes G. 597. pennae
 siderae F. 636.
 pensa sororum F. 219.
 pensare vitam fidere G. 91.
 peplus nocturnus F. 936.
 pernix pes G. 331. pernice alae
 F. 226. pes pernix G. 331.
 pernox Luna G. 193.
 perpes substantia lucis F. 8.
 Phaeton. eius sorores C. XXXII,
 147.
 Phatne C. P. H, 1.
 Phoebus. eius cycnus G. 273
 applicat currus G. 474. effert
 radiatos ignes G. 492. cur-
 rus Phoebei G. 621. Phoe-
 bea arma G. 548. Phoebus
 condit puras habenas — tingit
 lumen tranquillum gurgite
 Cal-

LATINITATIS.

- Calpetano F. P. 295. Phoebus occiduus F. 322. Parnasseus F. 620. Phoebæi crines F. P. 302. v. *Sol*.
 physeteres anhelii F. 309.
 piacula non iusta G. 199.
 picea nox F. 673.
 picturata mater F. 261.
 piger. pigra ministeria G. 293.
 pigra lux F. 659.
 pingere lumine C. XXXII, 161.
 aethram flammis F. 77.
 pinus (pro naui) F. 656.
 pius. caelum pium G. 270.
 planta aligera G. 255.
 poena. facies poenæ G. 204.
 poena vivax F. 466.
 polire sideribus claris C. XXXII, 160.
 ponere vestigia C. XIV, 4.
 porgere (pro porrigere) C. XXXII, 211.
 portare pedes C. XXXII, 26.
 puppim 127. se per loca caeli 130. gelidas hyemes G. 488. aquas G. P. I, 3.
 saeva tonitrua G. P. II, 104.
 possidere umbras infernas C. XXXII, 361.
 potis esse C. XXXII, 439. potesse C. XXXII, 106. posse licet G. 200.
 potestas celsa F. 29.
 praecipitare obitum C. XXXII, 349.
 praedicere G. 15.
 praepandere ortus C. XXXII, 40.
 prata Neptunia C. XXXII, 128.
 precare G. 127.
 pressus duplex palmarum C. XIV, 1.
 primordia Musarum C. I.
 profundum infanum F. 315.
 promptus cerni F. 234.
 propter lacuum genus C. XXXII, 27. hunc propter 120. 295.
 protentus Draco F. 160. protinosus 169.
 pulsus brumalis F. 654. F. P. 188.
 puppis conuersa C. XXXII, 127.
 veneranda numine G. 680.
 quater. quatit prae se Arctum C. XV, 2. flammam C. XX, 3.
 iubam C. XXX, 1. quater acetherias auras F. 488.
 radere tellurem G. 673.
 radium inferre astris F. 53.
 rapere oculos F. 461.
 rarus in pluuias G. P. II, 103.
 ratio animi G. 294.
 ratis Sidonia G. 47.
 raua fulix C. P. III, 7.
 recauum maris F. 1279.
 recludere lumina F. 969.
 reflexus a teræ ceruice C. VIII, 5.
 regalis vlna Cætheos G. 280.
 regula G. 190 not. 467.
 remulcus F. 761.
 reparabilis mundus F. 914. reparator Eoi rutili F. 166.
 repellere (de stellis) C. XXXII, 354.
 repetere flabra F. 401.
 referare aethram F. 2. viam 74. 203.
 reuifere. signa fugientia reuifunt caelum C. XXXII, 336.
 rex mundi F. 29.
 rigor antennarum F. 678.
 Romuleum carmen F. 717.
 rostrum vocale G. 427.
 rudis imago G. 216.
 rutilus Canis G. 341.
 Sal (pro mari) F. 115. piscosum F. 368.

INDEX

- Satiare se supera luce C. XXXII,**
 364. **satiatus siderea luce G.**
 588.
Sagitta depulsa C. XXXII, 382.
 vacans missore XXXII, 84.
scaeuus. vestigia scaeua G. 69.
 scaeuum òmen F. 599.
scandere coelum G. 686. Olym-
 pum F. 114.
scitus arator G. 13.
Secare Neptunia prata C. XXXII,
 128. **metas Capricorni G. 7.**
 latèra transuersae Andromedae G. 460. **aera F. 511.**
 aethram 543.
Sedare curriculum C. XXXII,
 125.
senescens mensis F. P. 16.
septem Triones C. V, 3.
series viuendi F. 339.
serpens Ophinchì F. 235.
Serpere tenui cum lumine C.
 XXXII, 95. **serpit candens**
 Circus XXXII, 248.
seruare ignibus axem G. 64.
sibila ora Draconis F. 160.
Sidonia ratis G. 47.
Sidus lassum et miserabile G. 73,
 Sidus mundi G. 494.
filere. arua silent G. 10.
sipara conuertere F. 761.
siriacus calor F. 285.
Sol aestiuus C. XXXII, 265.
 laetus C. XXXII, 98. **solis rota**
 feruida XXXII, 281. **Sol**
 condit ora fulgentia G. 43.
 ambit metas gelidi Capricorni
 G. 288. **portat gelidas hye-**
 mes G. 488.
Solis laudes F. P. 228. orbita
 solis F. 650. **relegit aethram**
 F. 973. v. *Phoebus.*
sola. flammae sola cuncta co-
 quebant F. 790.

- foluere rationem animi G. 294.**
 pacem pelagi G. 401. **morbi**
 foluentes corpora G. 472.
soluere carbasa malo F. 677.
sordere obscuro lumine G. 210.
sororum pensa F. 219.
sonipes ales G. 206.
sonorus Oceanus F. 417.
spargere nubes G. P. I, 2.
spatium diurnum C. XXXII,
 63.
spicum illustre C. XV, 6. spi-
 ca plena G. 96.
spirare flammam rabido de cor-
 pore C. XXXII, 110.
splendor liquidus G. 42.
stella longe densa C. XXXII, 9.
 crinita G. 86.
stinguere C. II, C. P. I, 3.
stipes radiatus C. XXXII, 391.
substantia petpes lucis F. 8.
succiduus. genua succidua G.
 74.
suescere C. XXVI.
sufficere res semine F. 28.
fulcare aequor G. 45.
supera C. VH. 2. XIII, 1.
 XXXII, 19. 79. 335. 336.
superare lumina C. XXXII,
 247.
sura lumine decorata C. XXXII,
 399.
surgere ponto G. 268. surgere
 (surrigere) **fulgentia sidera**
 430.
surgere inter sidera F. 253.
Tartara. mittere sub Tartara
 G. 535.
Taurus C. XXV. truculentus
 XXXII, 103.
Taurus (mons). incola Tauri
 F. 65.
tegmen latum caeli C. XXXII,
 4. 233. 239. 346. **foliorum**
 114.

LATINITATIS.

114. tegmina caerulea noctis
 F. 675.
 tellus conuertit sidera C. XXXII,
 366. Cressia G. 32. tristissima
 G. 151.
 tempus hibernum C. XXXII, 40.
 brumale 61. tempora annua
 proannis C. XXXII, 333.
 terrores marini G. 290.
 Tethys emittit Cancrum in au-
 ras G. 579.
 Titan exortiens trahit signum G.
 XXXII, 343.
 Tithonius ortus G. 578.
 tornare orbis C. XXXII, 304.
 tortus Crater G. 426.
 trahere signa C. XXXII, 343.
 sidera G. 17. secum Numi-
 na G. 164.
 tranare limina Superum C.
 XXXII, 185, 297. 402 cf.
 not.
 tremulus. guttur tremulum C.
 P. III, 9.
 Triones septem C. V, 3.
 tristis. membra tristia G. 92.
 tristissima tellus G. 151. tri-
 stissima forma G. 209. pecto-
 ra tristia fetis G. 690. tristes
 Austri G. 694.
 trifulca fulmina F. 220. lin-
 gua F. 898.
 trueri truculenta C. XXIII, 2.
 tumultus caeli F. P. 81.
 vada ponti C. XXI. caerulea G.
 153.
 vemens vngula C. XXXII, 53.
 venire in pluuias G. P. I, 13.
 versare sinuosa volumina G. 49.
 vefanus ensis G. 111.
 vestigare caerulea C. XXXII,
 142.
 vestigia ponere C. XIV, 4.
 Virgo corpore rutilo C. XXXII,
 322. candens illustri lumine
 XXXII, 380. procedit toto
 corpore 392. Latonia G.
 639.
 vis Equi C. XXXII, 57. v.
Leo. Aquila. Nepa.
 viscera F. 216.
 viuax poena F. 466.
 vndae diuites G. 235.
 vngues innocui G. 317.
 vngula vemens C. XXXII, 53.
 vocale rostrum G. 427.
 volitare. stellae volitant C.
 XXXII, 180. lumina voli-
 tantia 240.
 volucris forma F. 561.
 volumina sinuosa G. 49.
 vomere conuicia F. 325.
 vorare. Oceanus non vorat
 omnia signa F. 1110.
 vox secreta F. 18.
 vultus frugipari F. 1054.
 vsus in hac est C. VI, 4.

INDEX
NOMINVM ET RERV M
IN
ARATI PHAENOMENIS ET DIOSEMEIS

NEC NON IN
CICERONIS, GERMANICI CAESARIS ET RVFI
FESTI AVIENI ARATEIS.

Litera A designantur *Arati Phaenomena*; Literis A. D. *Arati Diosemeis*; Litera C. *Ciceronis* reliquiae; numero romano indicatur numerus fragmentorum *Ciceronis*, arabico numerus versus cuiusque fragmenti; Litera G. *Germanici Aratea*; Literis G. P. *Germanici Prognosticorum* fragmenta; Litera F. *Festi Avieni Aratea*; Literis denique F. P. *Festi Avieni Prognostica*.

A chilles G. 419.	224. inter sidera relatus
Aegoceros v. <i>Capricornus</i> .	225.
Aequator A. 511. C. XXXII,	aetas argentea A. 115. G. 119.
285. G. 491. F. 930.	F. 318.
aequor F. P. 346. v. <i>Mare Atlas</i> .	Agenoreum ostrum F. 345.
aerea proles A. 115. G. 132.	Alcides G. 539. F. 382.
Aesculapius F. 206. gnatus	Alcyone A. 262. C. XXXII,
Phoebe 223. nepos Iouis	35. G. 261. F. 580.
	Amphitryoniades F. 178.

INDEX NOMINVM ET RERVVM.

- anas F. P. 358. cf. *anes*.
 Andromeda A. 197. C. XXIX.
 XXXII, 413. 436. G. 200.
 F. 460.
 Anguis v. *Draco*.
 anser F. P. 432. cf. *anes*.
 Anubis latrans F. 283.
 Aones pastores F. 498.
 apes F. P. 440.
 Aphidnae F. 372.
 Aqua F. 841. cf. *Temp.*
 Aquarius A. 283. oriens 693.
 C. XXXII, 56. G. 283. 686.
 F. 648. progn. G. P. I, 18.
 II, 19. 54. 107. v. *Fundens*
larices.
 Aquila A. 315. C. XXXII, 87.
 412. G. 315. F. 694.
 Ara v. *Thuribulum*.
 aranea F. P. 445. cf. *ἀράχνη*.
 Aratus F. 173.
 Arctophylax A. 92. oriens 607.
 C. XV. XXXII, 359. G. 90.
 F. 257.
 Arcadicus tyrannus F. 258.
 Arctos v. *Vrsae*.
 Arcturus A. 95. G. 94. F. 270.
 Arcus v. *Sagitta*.
 ardea F. P. 391. cf. *anes*.
 argentea aetas v. *aeas*.
 Argo A. 342. C. XXXII, 126.
 396. G. 343. F. 756. v.
Iasonia Argo.
 Ariadne. A. 72. G. 70. F. 198.
 Aries A. 224. oriens 709. C.
 XXXI. G. 223. 527. 699.
 F. 508. progn. G. P. I, 1.
 II, 63.
 aries progn. F. P. 514.
 Ascracae valles F. 500.
 Asini (Aselli) F. 385. v. *Præ-*
sepe.
 Assyrius succus F. 346.
 Astraeus, parens astrorum A.
 98. G. 104. F. 279.
 Atlas A. 265. G. 263. F. 573.
 Atlantis nymphe G. 321.
 Atlantides, v. *Pleiades*. Atlan-
 teum aequor F. 1076.
 Attica Virgo F. 1046.
 aues A. P. 181. 231.
 Augusti numen G. 552.
 aurea saecula A. 100. G. 102.
 F. 294.
 Auriga A. 156. C. XXXII, 394.
 464. G. 156. F. 257. 405.
 axis A. 22. G. 19. F. 86.
 Bacchus thalami Ariadnes me-
 mor A. 72. G. 71. F. 197.
 baltheus Orionis A. 232. G.
 232. F. 723. 945. 1004.
 Bamyicii Pisces F. 542. 645.
 v. *Pisces*.
 Bassarides F. 627.
 Bellona F. 333.
 Bistonius axis mundi F. P. 369.
 Bootes v. *Auriga*.
 Boreas F. 871. v. *Borlas*.
 Bos G. 181. v. *Taurus*.
 boues A. P. 222. F. P. 520.
 bucula F. P. 381.
 Callisto F. 254.
 Calpetana vada F. 1024.
 Cancer A. 147. oriens 569.
 689. C. XX. XXXII, 504.
 G. 146. aestifer 519. 579.
 progn. G. P. I, 8. II, 4.
 38. 94. F. 379. v. *Nepa*.
 Canis A. 326. G. XXXII, 107.
 G. 332. F. P. 533. v. *Si-*
rius.
 Canicula v. *Procyon*.
 Capra A. 160. 680. C. XXIII,
 XXXII, 468. G. 166. F.
 408. F. P. 469. 524.
 Capricornus A. 284. oriens 689.
 C. XXXII, 59. G. 285. 679.
 (B 4) G. P.

INDEX

- G. P. I, 16. II, 18. 53.
 78. 106.
 Cassiopea (Cassiopeia) A. 189.
 folium 252. C. XXVIII.
 XXXII, 443. G. 191. 251.
 F. 448.
 Castor F. 373.
 Cecropium bellum F. 373.
 Cclaeno A. 262. C. XXXII,
 35. G. 261. F. 580.
 Centaurus A. 436. C. XXXII,
 207. 450. G. 411. nū-
 tiat Euros G. 442. F. 879.
 Cepheus A. 179. C. XXXII,
 415. G. 183. F. 440. v.
Isifides Cepheus.
 Ceres F. 284.
 Cetus A. 353. C. XXXII, 139.
 G. 354. F. 770.
 Charon portitor F. 211.
 Chelae A. 89. orientes A. 607.
 G. 88. 614. progn. G. P. I,
 11. II, 8. 47. 100. v. *Libra.*
 Chelys v. *Lyra.*
 Chimaera F. 490.
 Chiron G. 418. F. 890.
 Chium monstrum F. 251.
 cingula Andromedae F. 465. v.
Andromeda.
 cinis F. P. 448. v. *σνोधή.*
 Circuli F. 930. Circulus astri-
 ger F. 275. lacteus v. *Gal-*
axia; cf. *Aequator. Zodia-*
cus.
 Cupidius senex F. 102. 153.
 cochlis. eius inuentor G. 549.
 Cocyti tenebrae F. 210.
 cometae F. 594.
 cornix F. P. 378. 416. 433.
 Corona A. 401. C. XI. XXXII,
 409. G. 70. F. 194.
 Coruus A. 449. C. XXXII,
 220. G. 428. F. P. 389.
 417.
 Corybantes Dictaei A. 35. G. 38.
 crabrones F. P. 464.
 Crater A. 448. C. XXXII, 219.
 crepitacula Dictaeae rupis F.
 113.
 Cretaea capra v. *Capra.*
 Cretaeum pecus F. 406.
 Curetes F. 112. v. *Κουρήτες.*
Dictaei Corybantes.
 Cygnus A. 274. C. XXXII, 46.
 adulter G. 274. F. 636.
 Cyllenius ignis G. P. II, 60.
 85.
 cymba Thessala F. 757. v. *Argo.*
 Cynosura A. 36. C. V. VI. G.
 39. F. 122.
 Delphinus A. 316. C. XXXII,
 91. G. 320. F. 700.
 Deltoton A. 233. C. XXXII, 5.
 G. 234. F. 528.
 Dercia proles F. 541.
 Deucalion G. 556.
 Dictaea rupis F. 113.
 Dictaei Corybantes A. 35. G.
 38.
 Dis (Pluto). Aagna nigrantia
 Ditis F. 210.
 Doris G. 659. F. 1207.
 Draco A. 45. C. VII, VIII.
 IX. G. 48. F. 138.
 Effigies G. 65. v. *Nixus. Ido-*
lum.
 Electra A. 262. C. XXXII, 36.
 G. 261. G. 580.
 Engonasin F. 169. v. *Nixus*
Idolum.
 ensis Orionis F. 723. v. *Orion.*
 Eous rutilus F. 166.
 Ephebus Laomedontiades F.
 647. 832.
 Epidaurea Sedes F. 207.
 Equus F. 470. v. *Pegasus.*
 Erichthonius F. 410. v. *Auriga.*

Eri-

N O M I N V M E T R E R V M.

Eridanus A. 359. C. XXXII,
 145. G. 361. v. *Flumen*.
 Erigone F. 1113.
 eritheus F. P. 438.
 Europe G. 532.
 Eurys F. 878. v. *Eὔρος*.
 Fera A. 422. C. XXXII, 211.
 flores progn. A. P. 189.
 florum senecta F. P. 360.
 Flumen F. 780. v. *Eridanus*.
 fontes Musaei A. 217. G. 219.
 v. *Hippocrene*.
 formica F. P. 383.
 fringuilla F. P. 435.
 fulgura A. 192.
 Fundens latiecs G. 481. 388.
 v. *Aquarius*.
 fulix F. P. 350.
 Galaxia A. 467. C. XXXII, 245.
 285. G. 443. v. *Circuli Lac*.
 gallinula F. P. 387.
 Ganymedes G. 317.
 Gemini A. 147. 450. orientes
 717. C. XX. XXXII, 22. G.
 147. 430. 713. progn. G.
 P. I, 6. II, 3. 32. 69. 94.
 F. 367.
 Gnosia lux F. 196.
 Gorgo. proles Gorgonis G. 217.
 Graii A. 37. F. 124.
 graculus F. P. 389. 434.
 grues Strymoniae F. P. 421.
 443.
 Haemus niueus G. 242.
 Harpalus F. P. 42.
 Helice A. 36. C. V. VI. G.
 39. F. 122.
 Helicon A. 216. G. 217.
 Helle G. 528.
 Hesperides F. 180.
 Hippocrene A. 221. G. 220.
 F. 496. v. *fontes Musaei*.
 Hippodamia rapta G. 161.
 Hippolytus F. 209.

hirundo F. P. 375.
 Hoedi A. 166. C. XXIV. XXXII,
 468. G. 168. F. 416.
 hoedi F. P. 515.
 Hyades A. 173. G. 177. F.
 434.
 Hydra A. 444. C. XXXII, 214.
 376. G. 78. F. 891. v. *Ler-
 naea hydra*.
 Hydrochoos v. *Aquarius*.
 Iasides Cepheus A. 179. G. 183.
 F. 440. v. *Cepheus*.
 Iason G. 350. Iasonia Argo
 F. 756.
 Icarus G. 91.
 Idaeus puer F. 980.
 Idolum A. 63. C. IX. X. XXXII,
 400. v. *Euganasin. Nixus*.
Effigies.
 ilex F. P. 454.
 Innixus v. *Idolum*.
 Iris discolor F. P. 371.
 Isis F. 282.
 iugales aetherii F. 787. 975.
 Iuno Saturnia G. 340. F. 183.
 380.
 Iupiter. incunabula et altrices
 Iouis A. 31. G. 34. 39. Io-
 vis regna G. 264. Iupiter
 infans G. 165. auctor gene-
 ris Cephei A. 181. G. 184.
 Iouis armiger G. 316. Iupi-
 ter Seruator G. 407. auspex
 F. 2. 189. omnipotens F.
 217. 277. tonans F. 370.
 377. 406. 629. 791.
 Iustitia A. 105. G. 103. F. 317.
 v. *Virgo*.
 Lac. F. 942. v. *Galaxia*.
 Laomedontiades ephebus F. 647.
 Leda. thalami G. 274.
 lentiscus F. P. 458..
 Leo A. 148. oriens 590. C.
 XX. XXXII, 370. G. 147.
 594.

I N D E X

594. F. 391. progn. G. P.
 I, 9. II, 7. 43. 73. 98. Leo
 Nemeaeus G. 542. v. *Nemeaeum astrum*.
 Lepus A. 338. C. XXXII. 126.
 396. G. 340. F. 747.
 Liernaea hydra F. 381.
 Libethra F. 628.
 Libra v. *Chelae*.
 licia F. P. 446.
 Luna. progn. A. D. 46. F. P.
 1 sq. 121 sq. Lunae duo F.
 P. 209.
 lupus F. P. 528.
 Lyra A. 268. C. XXXII, 42.
 381. Mercurio dilecta G.
 269. F. 618.
 Maia A. 263. C. XXXII, 36.
 G. 262. F. 581.
 mala aurea F. 180.
 Mare. progn. A. D. 177. C. P.
 III. v. *aequor*.
 Mercurius v. *Lyra*.
 Merope A. 262. C. XXXII, 35.
 G. 261. F. 581.
 Meton F. P. 45.
 mures F. P. 531.
 Musaei fontes. v. *fontes Musaei*. *Hippocrene*.
 musca F. P. 391.
 Myntes F. 582.
 Myrtilus G. 158. 180. 182.
 704.
 Nemeaeum astrum v. *Leo*.
 Nepa A. 400. C. XIV, 5.
 XXXII, 183. v. *Cancer*.
 Neptunus F. 213. 701.
 Nereus F. 308.
 Nilus. donum Nili G. 234. F.
 796.
 Nixus v. *Idolum*.
 noctua F. P. 415.
 Nodus caelestis A. 363. C.
 XXXII, 17. F. 556.
 Notius Piscis F. 826. v. *Piscis*
Notius.
 Notus F. 666. 864. v. *Nóres*.
 nouerca. nouercales Iunonis irae.
 F. 182.
 Oceanus pater F. 166. 906. in-
 dex siderum F. 1070.
 Orbis signifer v. *Zodiacus*.
 Oenopion G. 645. F. 1183.
 Ophiuchus F. 204. v. *Serpentarius*.
 orchilos F. P. 437.
 Orion balthicus A. 232. 322.
 C. XXXII, 3. 102. 368. 420.
 G. 232. 328. flebilis G. 651.
 F. 623. 721. 1170.
 Orpheus F. 623.
 Padus, terrae proximus amnis
 G. 608. v. *Eridanus*. *Fle-*
men.
 Pallas F. 1018.
 Pangaeum antrum F. 623.
 Panope F. 1207.
 Panyasis F. 175.
 Parcarum fusa F. 208.
 pater mundi F. 5 sq.
 Pegasus A. 205. C. XXX.
 XXXII, 10. 385. G. 206.
 v. *Equus*.
 Pelion F. 888.
 Pelopis perfidia G. 161.
 Pelusiacum litus F. 282.
 Perseus A. 248. C. XXXII, 20.
 G. 247. F. 561.
 Phaeton G. 362. Phaethon-
 des G. 365. F. 785. 793.
 Phatne v. *Praesepe*.
 Phoebe surgit in cornua F. P.
 1. v. *Luna*.
 Phoebus semper signo radiatur
 in vno G. 566. Phoebi cyc-
 nus G. 273. v. *Sol*.
 Phrixum pecus F. 1283.
 Phryxus G. 528.

Pisces

N O M I N V M E T R E R V M.

Pisces A. 240. 362. orientes
699. C. XXXII, 12. 151.
G. 240. 378. 692. F. 541.
Bambycii F. 645. progn. G.
P. I, 19. II, 21. 58. 84.
111.

Piscis Notius A. 387. C. XXXII,
19. 152. 413. G. 378. F.
557. 807.

Pistris Neneria v. *Cetus*.

Planetæ A. 454. C. XXXII,
226. G. 431. F. 908.

Plaustra v. *Vrsæ*.

Pleiades F. 568. v. *Vergiliae*.

Poli A. 24. C. IV. G. 21. F.
93.

Praesepe A. D. 160. 264. C.
P. II. F. P. 325. 409. v.
Asini.

Pristis v. *Cetus*.

Procyon A. 450. C. XXXII, 222.
378. G. 430. F. 902.

proles aerea A. 130. G. 132.
ranae progn. F. P. 370.

Riphaeae orae F. P. 343.

Sagitta A. 311. oriens 664. C.
XXXII, 78. 471. G. 311.
F. 689.

Sagittarius A. 306. oriens 664.
C. XXXII, 73. 405. 459.
G. 667. F. 669. progn. G.
P. I, 15. II, 15. 52. 105.

Sagittifer v. *Sagittarius*.

Saturnus. regia eius F. P. 185.
progn. G. P. I, 25.

Scelus Orionis G. 545. v. *Orion*.

Scorpius A. 304. oriens 620.
C. XXXII, 77. 430. G. 80.
310. 637. progn. G. P. I,
12. II, 10. 48. 103.

Secula aurea F. 294.

Senecta florum F. P. 360.

Septem Triones C. V.

Serpens F. 183.

Serpenterius A. 75. C. XII.
XIII. XIV. XXXII, 453. G.

74. v. *Ophiuchus*.

Sidoniae carinae F. 136.

Signifer orbis v. *Zodiacus*.

Sirius F. 724. v. *Canis*.

Sitypheia vincla F. 598.

Sol. progn. A. D. 88. F. P.
217.

Solentes numeri F. 64.

Solium Cassiopeiae A. 252. G.
251.

Spartana soboles F. 370.

Stellarum comae F. P. 361.

Sterope A. 263. C. XXXII, 36.
G. 262. F. 581.

Sturnus F. P. 356.

Sues F. P. 468. 526.

Syriae Pisces G. 557.

Tartessia terga F. 128.

Taurus A. 167. oriens 713. C.
XXV. G. 173. 709. F. 421.
progn. G. P. I, 3. II, 1. 31.
68. 93. 95.

Taygete A. 263. C. XXXII,
35. G. 262. F. 580.

Thesides F. 211.

Thespia pubis F. 501.

Thesprotis terta F. 385.

Thessala cymba F. 757. v. *Ar-*
go.

Thuribulum A. 403. C. XXXII,
184. G. 389. F. 845. v.
Ara.

Tiphys F. 345.

Tirynthius F. 787.

Titanius F. 127.

Triccaenum nomen F. 208.

Troia F. 585.

Tropicus Cancræ A. 480. C.
XXXII, 253. G. 456. F.
950.

Tropicus Capricorni A. 500. C.
XXXII,

N O M I N V M E T - R E R V M.

XXXII, 273. G. 477. F. 978. Tyrii F. 124. vellere coelo volitántia F. P. 370. Venus alma G. P. II, 23. 38. 58. Vergiljae A. 255. C. XXXII, 28. C. 254. F. 602. v. <i>Pleiades</i>. Vindemiator A. 137. Virgo A. 96. oriens 596. C. XVI. XXXII, 380. G. 95.	603. F. 273. progn. G. P. I, 10. II, 8. 44. 47. 100. v. <i>Iustitia</i>. vlulae F. P. 377. volucres. agmina volucrum F. P. 495. v. <i>aves</i>. Vrsae A. 27. C. V. G. 25. F. 77. Zephyri F. 866. Zodiacus A. 544. C. XXXII, 226. 298. G. 517. v. <i>Circuli</i>. Zonae F. 930. v. <i>Circuli</i>.
-